

ISBN: 978-605-2132-20-3

IBAD

congresses

**Abstracts of
ICES 2018**

1st International Congress on New
Horizons in Education and Social
Sciences

April 9-11, 2018 Istanbul, TURKEY

Edited by
Dr. Hayrullah KAHYA

ORGANIZED BY

1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi (ICES-2018) Özet Kitabı

&

BOOK of ABSTRACTS of 1st International Congress on New Horizons in Education and Social Sciences (ICES-2018)

April 9-11, 2018 – Istanbul, TURKEY

Publisher

ASOS Publishing
Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad.
No: 67/2-4
MERKEZ/ELAZIĞ – TURKEY

ISBN: 978-605-2132-20-3

Publishing Date: April 15, 2018

Editor

Dr. Hayrullah KAHYA

CITATION: BOOK of ABSTRACTS of 1st International Congress on New Horizons in Education and Social Sciences (ICES-2018), April 9-11, 2018 – Istanbul, TURKEY

© 2018 All Rights Reserved

This work is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher www.ibadcongresses.org contact at icescongresses@gmail.com. The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

ORGANIZATION & ADVISORY COMMITTEE

Dr.	Hayrullah KAHYA - (Chair)	President of IBAD	TURKEY
Assoc.Prof. Dr.	Ozcan BAYRAK	Firat University	TURKEY
Prof. Dr.	Anastasia KOTSOPOULOU	Athens Metropolitan College	GREECE
Prof. Dr.	Basaran GENCDOGAN	Manas University	KYRGYZSTAN
Prof. Dr.	Meltem ONAY	Celal Bayar University	TURKEY
Prof. Dr.	Mohammed DAWABSHEH	The Arab American University	PALASTINE
Prof. Dr.	Neset TOKU	Yildiz Technical University	TURKEY
Prof. Dr.	Serhan Alkan ISPIRLI	Ataturk University	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Adriatik DERJAJ	University of Tirana	ALBANIA
Assoc. Prof. Dr.	Fariz AHMADOV	Azerbaijan State University of Economics	AZERBAIJAN
Assist. Prof. Dr.	Mohamed AKHIRUDDIN IBRAHIM	Universiti Sains Islam Malaysia (USIM) / Islamic Science University of Malaysia	MALAYSIA
Assoc. Prof. Dr.	Ozgur SARI	TODAIE	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Safak KAYPAK	Mustafa Kemal University	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Yahia M. ALSMADI	The University of Jordan	JORDAN
Assist. Prof. Dr.	Elena TILOVSKA-KECHEDJI	University "St. Kliment Ohridski" - Bitola, Faculty of Law	MACEDONIA

Assist. Prof. Dr. Hayrullah KAHYA	Yildiz Technical University	TURKEY
Assist. Prof. Dr. Riyad SIHAB	Afyon Kocatepe University	TURKEY
Assist. Prof. Dr. Sakeena ABD ELGANI ISMAIL	Bahri University	SUDAN
Dr. Habeebullah ZAKARIYAH	International Islamic University Malaysia	MALAYSIA
Dr. Nurhodja AKBULAEV	Azerbaijan State University of Economics, UNEC	AZERBAIJAN
Dr. Oqtay QULIYEV	Azerbaijan State University of Economics, UNEC	AZERBAIJAN
Dr. Sevilay ARSLAN	Cyprus International University	CYPRUS
Dr. Siti HAMIDAH RUSTIANA	Universitas Muhammadiyah Jakarta	INDONESIA
Mr. Ali ABDOLLAHI	North Tehran Branch, Islamic Azad University	IRAN
Mr. Bashar ALALI	International Islamic University Malaysia	MALAYSIA
Mr. Meraj AHMAD	Jawaharlal Nehru University	INDIA
Mr. Ravshan KHUDAYBERGANOV	Abu Raihan Biruni Institute of Oriental Studies of the Academy of Science of the Republic of Uzbekistan	UZBEKISTAN
Mrs. Aleksandra BUJALSKA	University of Wroclaw	POLAND
Mrs. Firangiz GULIZADA	Marara University	AZERBAIJAN
Mrs. Regad HALIMA	University of Abedlhamid ibn Badis	ALGERIA

Secretarial

A. Emre Eroglu

ORGANIZED BY

1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi (ICES-2018) Özet Kitabı

&

BOOK of ABSTRACTS of 1st International Congress on New Horizons in Education and Social Sciences (ICES-2018)

April 9-11, 2018 – Istanbul, TURKEY

Publisher

ASOS Publishing
Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad.
No: 67/2-4
MERKEZ/ELAZIĞ – TURKEY

ISBN: 978-605-2132-20-3

Publishing Date: April 15, 2018

Editor

Dr. Hayrullah KAHYA

CITATION: BOOK of ABSTRACTS of 1st International Congress on New Horizons in Education and Social Sciences (ICES-2018), April 9-11, 2018 – Istanbul, TURKEY

© 2018 All Rights Reserved

This work is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher www.ibadcongresses.org contact at icescongresses@gmail.com. The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

ORGANIZATION & ADVISORY COMMITTEE

Dr.	Hayrullah KAHYA - (Chair)	President of IBAD	TURKEY
Assoc.Prof. Dr.	Ozcan BAYRAK	Firat University	TURKEY
Prof. Dr.	Anastasia KOTSOPOULOU	Athens Metropolitan College	GREECE
Prof. Dr.	Basaran GENCDOGAN	Manas University	KYRGYZSTAN
Prof. Dr.	Meltem ONAY	Celal Bayar University	TURKEY
Prof. Dr.	Mohammed DAWABSHEH	The Arab American University	PALASTINE
Prof. Dr.	Neset TOKU	Yildiz Technical University	TURKEY
Prof. Dr.	Serhan Alkan ISPIRLI	Ataturk University	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Adriatik DERJAJ	University of Tirana	ALBANIA
Assoc. Prof. Dr.	Fariz AHMADOV	Azerbaijan State University of Economics	AZERBAIJAN
Assist. Prof. Dr.	Mohamed AKHIRUDDIN IBRAHIM	Universiti Sains Islam Malaysia (USIM) / Islamic Science University of Malaysia	MALAYSIA
Assoc. Prof. Dr.	Ozgur SARI	TODAIE	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Safak KAYPAK	Mustafa Kemal University	TURKEY
Assoc. Prof. Dr.	Yahia M. ALSMADI	The University of Jordan	JORDAN
Assist. Prof. Dr.	Elena TILOVSKA-KECHEDJI	University "St. Kliment Ohridski" - Bitola, Faculty of Law	MACEDONIA

Assist. Prof. Dr. Hayrullah KAHYA	Yildiz Technical University	TURKEY
Assist. Prof. Dr. Riyad SIHAB	Afyon Kocatepe University	TURKEY
Assist. Prof. Dr. Sakeena ABD ELGANI ISMAIL	Bahri University	SUDAN
Dr. Habeebullah ZAKARIYAH	International Islamic University Malaysia	MALAYSIA
Dr. Nurhodja AKBULAEV	Azerbaijan State University of Economics, UNEC	AZERBAIJAN
Dr. Oqtay QULIYEV	Azerbaijan State University of Economics, UNEC	AZERBAIJAN
Dr. Sevilay ARSLAN	Cyprus International University	CYPRUS
Dr. Siti HAMIDAH RUSTIANA	Universitas Muhammadiyah Jakarta	INDONESIA
Mr. Ali ABDOLLAHI	North Tehran Branch, Islamic Azad University	IRAN
Mr. Bashar ALALI	International Islamic University Malaysia	MALAYSIA
Mr. Meraj AHMAD	Jawaharlal Nehru University	INDIA
Mr. Ravshan KHUDAYBERGANOV	Abu Raihan Biruni Institute of Oriental Studies of the Academy of Science of the Republic of Uzbekistan	UZBEKISTAN
Mrs. Aleksandra BUJALSKA	University of Wroclaw	POLAND
Mrs. Firangiz GULIZADA	Marara University	AZERBAIJAN
Mrs. Regad HALIMA	University of Abedlhamid ibn Badis	ALGERIA

Secretarial

A. Emre Eroglu

CONTENTS

KEYNOTE PRESENTATIONS

Dördüncü Sanayi Sürecinde Türkiye	1
Eğitimde ve Günlük Yaşamda Nöro-İletişim Becerileri	2
Children's Literature Supporting Emergent Literacy For The Young Child	3

ORAL PRESENTATIONS

Education

Üstün Zekâlı Çocuklarda Etiketlenme Algısının Benlik Saygı Düzeyine Etkisinin İncelenmesi	4
Ön Ergenlik Dönemindeki Üstün Zekâlı Gençlerin Empati Algısının Benlik Saygısına Etkisinin İncelenmesi	5
İklim Değişikliğinin Doğu Karadeniz Turizmine Olası Etkileri	6
Teknolojik Uygulamalarla Destekli Çevre Eğitiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi	7
İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Karar Verme Stratejileri İle İş Doyumları Arasındaki İlişki	8
Öğretmenlerin Kültürler Arası Duyarlılık Düzeyleri İle Empatik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Halk Eğitimi Merkezi Örneği	9
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Tasarladıkları Materyallere Yönelik Görüşleri	10
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Bursları Kapsamında Türkiye'de Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşadıkları Uyum Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme	11
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının STEM Eğitime Yönelik Görüşleri	12
Türk Eğitim Sisteminde Yenilikçi Fatih Projesi: Etkileşimli Sınıf Yönetimi Uygulamaları (V-Sınıf) ..	13
Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin İş Yükü	14
Türkiye ve Avrupa'da Yabancı Dil ve Eğitimi Üzerine Bir İnceleme	15
Yetkinliği Ölçme ve Değerlendirme Sorunsalı	16
2014 ve 2017 Ortaöğretim İngilizce Dersi Eğitim Programlarının Eğitim Programlarının Temel Öğeleri Açısından Karşılaştırılması	17

Solutions Elementary Kitabının Ders Kitabı Değerlendirme Ölçütleri Açısından İncelenmesi	18
Türkçe Öğretiminde Kuantum Öğrenmenin Önemi	19
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Deneyim ve Farkındalıkları	20
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Oyunla İlgili Tercihleri	21
Geleneksel Çocuk Oyunlarının İşlevleri Üzerine Nitel Bir İnceleme Adıyaman Örneği	22
Şeker Portakalı Romanının Bağlanma Kuramında Değerlendirilmesi	23
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Seçmeli Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Ordu Üniversitesi SBMYO Örneği)	24
Öğretmen Adaylarının Jigsaw III Tekniğine İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması	25
PISA 2015 Verileri Kullanılarak Anne-Baba Eğitim Düzeylerine ve Fen Dersi Yeterlik Düzeylerine Göre Fen Dersine Karşı İlginin ve Kaygının Değerlendirilmesi	26
Challenges Of A Content-Based Syllabus In A Freshman English Context In Turkey	27
Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerileri ve Matematik Okuryazarlıklarına İlişkin Bir Araştırma	28
Öğretmen Adaylarının Matematiğin Kullanıldığı Alanlar ve Günlük Yaşam İlişkisine İlişkin Görüşleri	29
Mükemmelliyetçiliğin Başa Çıkma Stratejileri, Yaşam Doyumu ve Psikolojik Belirtiler Açısından Yordanması	30
Öğretim Elemanlarının Teknopedagojik Eğitim Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ardahan Üniversitesi Örneği	31
Ahlaki Gelişim Bağlamında İrade Kavramının İncelenmesi	32
Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki “Ahlak Gelişimi” Kavramının İncelenmesi	33
Fen Lisesi Öğrencilerinin Bilimsel Düşünme Yeteneklerinin İncelenmesi	34
Köklü Sayıların Öğretiminde Hikayeleştirmenin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Etkisi	35
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumları İle İş Doyumları Arasındaki İlişki .	36
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Psikolojik Gereksinimleri	37
Öğretmen Adaylarının “çocuk” Kavramıyla İlgili Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi	38
Öğretmen Adaylarının Okul Dışı Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma	39

Teknolojik Uygulamalarla Destekli Çevre Eğitiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Davranışlarına Etkisi	40
İnternet Bağımlılığı ve Sosyal ve Duygusal Yalnızlık	41
Engelli Bireylere Yönelik Tutumlara İlişkin Türkiye’de Gerçekleştirilen Çalışmaların İncelenmesi ..	42
2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Analizi	43
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarıyla Değerler Eğitiminde Drama Uygulamaları	44
Okul Öncesi Çocuklarında Toplumsal İşaretlerin Farkındalığı: Bir Eğitim Modeli	45
Özel Gereksinimli Öğrenci Aileleri Eğitim Süreçlerine Ne Kadar Dahil Oluyorlar?	46
STEM Atölye Uygulamalarının Okul Öncesi Öğretmenlerinin STEM Yaklaşımına Yönelik Farkındalığına Etkisi	47
Başlangıç Keman Eğitiminde Kullanılan Basit Materyaller ve Uygulamada Sağladığı Yararlar	48
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Fonolojinin Önemi	49
Sosyobilimsel Konulara Dayalı Fen Eğitiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Bilimsel Düşünme Yetenekleri, Yansıtıcı Düşünceleri ve Sosyobilimsel Konulara Bakışlarının İncelenmesi	50
Early Elementary School Children's Peer Relations: Temperament And Parent-Child Relationships	51
Öğretmenlerin Proje Tabanlı Öğrenmede Öğretmen Rollerine İlişkin Algıları	52
İlkokul Öğrencilerinin Sevdiği Çizgi Film Kahramanları ve Kendileri ile Benzerlikleri	53
Organlarla Tombala	54
Erken Çocukluk Döneminde Robotik Uygulamaları	55
Investigation Of Affective Characteristics Of Computer And Instructional Technologies Students For Mathematics	56
Ortaokul Öğrencileri İle Bilgisayar Meslek Dersi Alan Ortaöğretim Öğrencilerinde Bilişim Etiği	57
Teaching Approach And Practices Of Student Teachers in Early Childhood Education	58
Soğuk ve Sıcak Su Arasındaki Isı Farkının Termoelektrik Üretici Üzerinde Oluşan Enerji Açısından Değerlendirilmesi	59
Temel Eğitim Okullarındaki Yetenek Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Okul Yöneticilerinin Değerlendirmeleri ve İyileştirme Önerilerinin İncelenmesi	60
Sınıf Öğretmenlerinin İş Motivasyonu ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin İncelenmesi	61

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Gezi Gözlem Yöntemini Kullanırken Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Çözüm Önerileri	62
Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyle Çalışan Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	63
Cumhuriyetten Günümüze Matematik Öğretim Programlarındaki Dönüşüm Geometrisi Kavramlarının Değerlendirilmesi	64
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Temel Matematik ve Matematik Öğretimi Derslerine İlişkin Görüşleri	65
İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Geometrik Cisimlerin Alan ve Hacim Hesabı Konusundaki Başarılarına İşbirlikli Öğrenmenin Etkisi	66
Eğitsel Film Destekli Çevre Eğitiminin Öğrencilerin Bilgi Düzeyleri Üzerine Etkisi	67
Ortaokul Öğrencilerinin Geri Dönüşüm Konusuna Yönelik Proje Tasarım Sürecine İlişkin Görüşleri	68
Öğretmen Adaylarının Okullardaki Akademik İşlerin Etkili Bir Şekilde Yürütülebilmesine İlişkin Çözüm Önerileri	69
Annelerin Evde Çocukları ile Birlikte Hikâye Okuma Davranışlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi	70
Öğretmen Adaylarının Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri	71
Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Özel Ders Eğilim Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	72
Özel Yeteneklilerin Eğitiminde STEM	73
Hayat Bilgisi Öğretimi Dersinde Örnek Olaylara Yönelik Geliştirilen Etkinliklerin İncelenmesi	74
Factors Affecting Technology Integration Practices of EFL Teachers	75
Kuantum Öğrenme Modeline Dayalı Geliştirilen 'Işık Nasıl Yayılır" ' Etkinliği Hakkında Öğretmen Görüşleri	76
Yaradılış ve Çevre Sorununa Güncel Bir Bakış: Epigenetik ve Eğitimde Çevre Etkisi	77
Kelime İlişkilendirme Testi İle Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının PISA'ya Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi	78
Öğretmen Adaylarının Araştırmaya Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi	79
Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeyleri	80
Hemşirelik Öğrencilerinin Hasta Güvenliğine İlişkin Tutumları	81
Occupational Safety Among Intensive Care Unit Nurses And Affecting Factors	82

Does The Guided İmagination Accompanied With Music During Bronchoscopy Affect Vital Signs, Patient Satisfaction, And Operational Success	83
Öğretmen Adaylarının WEB 2.0 Teknolojisine Yönelik Metaforik Algıları	84
Avrupa Birliği Erasmus+ Projesi: Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Geçerlilik Kazandırma	85
Instructional Practices That Motivates Students' To Learn English	86
Arcs Motivational Model's Effects On Student Motivation To Learn English	87
The Effects Of Pair-Discussion Tasks On Turkish EFL Learners' Oral Performance	88
Geleneksel Çocuk Oyuncakları Üzerine İnceleme: Adıyaman Örneği	89
Technology Use Of Secondary School Children And Their Mathematical Skills: A Mixed-Method Design Study	90
Türkiye'de Eğitim Eşitsizliğinin Farklı Yüzleri	91
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bakış Açısıyla İlkokullarda Yürütülen Müzik Derslerinin Değerlendirilmesi	92
2018 Yılında Yürürlüğe Giren İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan 4.Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri	93
Erken Çocukluk Döneminde Duygu Düzenleme Becerisinin Önemi Üzerine Bir Çalışma	94
Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Oynadıkları Bilgisayar Oyunlarının Çocuğun Gelişimi ve Davranışları Üzerine Etkisinin Ailenin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi	95
Zeka Oyunlarının İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısı Üzerine Etkisi	96
Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Fen Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik İnançları	97
Fen Öğretimine Yönelik Tutum: Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Adayları	98
Perspectives Of Computer And Instructional Technology Students On Mathematics	99
Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilişim Kültüründe Bilgi Güvenliği Farkındalıklarının İncelenmesi	100
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Beyin-Eğitim İlişkisine Yönelik Görüşleri	101
8.Sınıfa Giden Öğrencilerin Astronomi Konularındaki Kavramaları	102
Astronomi Konularındaki Başarı ve Kavramsal Anlama Düzeyleri İle Öğrencilerin Fen Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	103
Öğretmen Adaylarının Geometrik Cisimler Konusuna Yönelik Tutumları	104

The Importance Of Coding And Impacts To A Country Development In Computer Technology Teaching	105
Matematik Öğrenme Güçlüğü Bağlamında Parmakla Sayma	106
Matematik Öğretmen Adaylarının Rubrik Kullanımına Yönelik Görüşleri: Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersi Örneği	107
Türkiye’de İngilizce Yabancı Dil Sınav Sorularında Konu Dağılımı ve Coğrafya Konu Alanı Ağırlığının Analizi	108
Ortaöğretim 12.Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programındaki Doğal Çevrenin Korunması Konusundaki Kazanımların Değerlendirilmesi	109

Philology

Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk-i Memnû Romanında Ebeveyn-Çocuk İlişkileri	110
Bizim Büyük Çaresizliğimiz’de Alternatif Erkekliğin İnşası	111
Bursa Dağ Köylerinde Mâni Söyleme Geleneği	112
Mitolojik ve Efsanevi Şahısların Halk Şiirine Yansımaları	113
Tarihi Dilbilgisi Kitabı Yazarları: Bergamalı Kadri, Ahmet Cevdet Paşa ve Abdurrahman Fevzi Efendi	114
Mektuplar ve Süreli Yayınlarda F. M.Dostoyevski’nin “Budala” Romanı Hakkında Yer Alan Görüşler (1868-1881)	115
Sözcüklerle Oluşturulan Algı	116
Türkçeye Yeni Kazandırılan Sözcüklerdeki Anlam Belirsizliği	117
Öğretim Leksikografisi ve Onomastik	118
Hüseyin Cavid'in Yaratıcılığında “Hubuti Âdem”	119
Entelektüel Çevirmen ve Sosyal Sermaye İlişkisi	120
Çeviri Çocuk Edebiyatında Örneğinde Kültürel Sembollerin Eşdeğerlilik İlişkisi	121
Makedonya Edebiyatı Temsilcisi Luan Starova’nın Romanlarında Osmanlı Kadı Sicillerinin Yeri ve Önemi	122

Arts

Somut/Görsel Şiirin Günümüzdeki Dönüşümü	123
Ironi ve Metafor Kavramları Üzerinden, Sarsılan İmge Olarak Sanat Yapıtına Bakış.....	124
Türkiye’deki Ses Eğitimi Uygulamalarında Öğretici Bağımlılığı ve Piyano Eşlikli Metod Yetersizliği Üzerine Bir Değerlendirme	125

Law

Varlık Yönetim Şirketlerinin Hukuki Rejimi	126
“İfade Özgürlüğü” ve “Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu”.	127
Türkiye Anayasa Mahkemesi’nin Mehmet Hasan Altan Kararının Değerlendirilmesi.	128
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 16 Nisan 2017 Tarihli Halkoylamasına İlişkin Kararının Değerlendirilmesi	129
Soybağının Reddi	130
Evlenmenin Yokluğu	131
Drama Yöntemiyle Türkçe Öğretimi	132

Theology

Kur’an’da Dinî Çeşitliliği İfade Eden Kavramların Teolojik Yorumu	133
İlahi İlimde Değişme: Beda’ Mümkün Mü?	134
Mahmud B. Zeyd El-Lâmişî ve İstılah Sözlüğü : “Keşfu’l-Elfâz”	135
Mâturîdî Akılcılığı	136
Toplumsal Bir Problem Olarak Kadına Şiddetin Kaynakları	137
Postmodern Toplumda Mahremiyet Olgusundaki Değişimler ve Mahremiyet Eğitimi	138
Televizyondaki Dini Programlara Yönelik Tutumlar İle Dindarlık Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi	139
XX. Yüzyıl Tasavvuf Anlayışında Aşkın İzleri İbrahim Halil Efendi ve Dîvân-i Kenz-i Şümûs Örneği..	140
Din Hakkında Öğrenme Modeli Olarak Eski “Din ve Kültür” Yeni “Dinler, Kültürler ve Etik” Derslerinin Karşılaştırılması (Zürih Örneği)	141

Osmanlı Son Dönem Çocuklara Yönelik Yazılmış Bir İlmihal Üzerine İnceleme (Müslüman Çocuk Yeni İlmihali Örneği)	142
Va'd ve Va'id Ekseninde Allah'ın Adaleti	143
Hz. Âdem'in Yaratılışı Kıssasının Tasavvufi Yorumları	144
Işârî Yorumlarda Nuh Kıssası	145
Fudayl Çelebi'nin Edebü'l-Evsiyâ' Adlı Eseri Özelinde Çocukların Malî Haklarının Gözetimi: Vesâyet	146
Müftü Ahmed Paşa'nın Tahkîku'l-Esrâr ve Tenvîru'l-Efkâr Eseri Çerçevesinde İlmü'l-Mezâhib	147
Kelam Problemi Olarak Bidat Fırkalar: Ebu Şekur Es-Salimi Örneği	148
Muhammed B. Eşref Es-Semerkindî'nin Yedi İklim Anlayışı ve Marifetullah	149
Gazali'nin Adetullah Anlayışı Çerçevesinde Eş'ari Düşüncede Mucizenin İmkânı	150

Design

Doğu Karadeniz'de Alternatif Turizm Kapsamında Çay Turizminin Değerlendirilmesi "Artvin Örneği"	151
Doğa Koruma ve Sürdürülebilirlik Açısından Dağlık Alanların Flora Turizmi Potansiyeli	152
Kampüslerde Yaya ve Bisiklet Yollarına Uygun Sürdürülebilir Donatı Tasarım Kriterleri	153
Sürdürülebilir Kentlerde Enerji Etkin Peyzaj Donatı Elemanları	154
Eyüp Cedit Ali Paşa Mescidi: Mimari Analiz, Koruma Sorunları ve Öneriler	155
Çocuk Eğitimde Okul Bahçe Tasarımlarının Önemi	156
Bitkilerin Kültürel Çağrışımları	157
Maçka' nın Tarihi ve Arkeolojik Peyzaj Değerinin Belirlenmesi	158
'Uzak' Şehirlerde Üniversite, Kent Kimliği ve Kentsel Algı İlişkisi: Bayburt İli Örneği	159
Modern Kentlinin Kentsel Mekân Düşlemleri: Elazığ Kent Meydanı Önerileri	160
Istanbul-Tahtakale ve Tekirdağ'daki Rüstem Paşa Camilerinin Konum ve Mimari Özelliklerine Bağlı Olarak Değerlendirilmesi	161
Mardin Şehidiye Medresesi'nde Taş Süsleme	162

Health Sciences

Influence Of Training Provided By The Nurse For Diabetic Or Hypertensive Patients Diagnosed With Chronic Kidney Failure On Some Parameters And Quality Of The Life	163
Pulmoner Kistik Ekinokokkozisin Patogenez ve Patolojik Bulguları	164
Son Yasal Düzenlemeler Işığında Çocuğun Cinsel İstismarı ve Farklı Ülke Uygulamaları	165
Beyan Edilen Boy ve Kilo Verilerinin Güvenilirliği ve Adli Açından Önemi	166
Yoğun Bakımda Yatan ve Nazogastrik Tüp İle Beslenen Geriatrik Hastalara Uygulanan Abdominal Masajın Bazı Parametrelere Etkisi	167
The Effect Of Cryotherapy Applied To Hemodialysis Patients On Pain Experienced During Fistula Puncture	168
Akciğer Kanseri Olan Bireylerde Dispne ve Yeti Yitiminin Belirlenmesi	169
Our Experiences On The Learning Habits Of Y Generation	170

Humanities and Social Sciences

Türkiye ve AB Üye Ülkelerin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında Karşılaştırılması	171
Kamuyu Bilgilendirmede Yeni Trend Sosyal Medya: İlçe Belediye Başkanları Üzerine Bir Araştırma	172
Freedom Of The Press: A Case Study Of The Republic Of Macedonia	173
Gönüllü Sade Yaşam Tarzı İle Türk Toplumunun ve Kültürünün Benzerlikleri Üzerine	174
Geç Kapitalist Dönemde Başarı-Başarısızlık: Dizi Gerçekliği	175
Yurtdışında Yaşamış Ya da Yaşamakta Olan Tüketicilerin Etnosentrik Tüketim Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma	176
Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri	177
Geleneksel ve Yerel Olanın Kültürel Bellekte Yeniden Üretilmesi İçin Tiyatro Çevirisi ve Yeniden Çevirisinin Araçsallaştırılması: Tiyatrotem Örneği	178
Sappho, A Forgotten Voice of the Ancient Greek Literature	179
Tahir İle Zühre Adlı Halk Hikâyesinin Uygur ve Kıbrıs Türk Varyantlarının Karşılaştırılması	180
Türkiye Piyasası Örneğinde Markaların Tutundurma Çabası Olarak Reklamlar ve Özerk Kimliklerin İnşası Üzerine Bir İnceleme	181

Orta Gelir Tuzağı ve Türkiye'de Büyümenin Durağanlığının Test Edilmesi	182
Başarı İçin Tercih Edilen Kariyer Stratejileri: Lisansüstü Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma	183
Çalışanların Örgüte Bağlılıkları Sinizm Tutumlarını Etkiler Mi"	184
Güvenlik Alan Yeterlilikleri ve Akademik Çalışmalar	185
Değişen Güvenlik Anlayışına Epistemolojik Bakış	186
İklim Değişikliği ve Küreselleşmenin Arktika Ekonomik Transformasyonu Üzerindeki Etkileri: Birleşik Krallık Bölge Politikalarının Değerlendirilmesi*	187
Sanayi Devrimi'nin Britanya'nın Uluslararası Ticarete Küresel Güç Pozisyonuna Yükselmesindeki Etkileri.....	188
Türkiye'de Kadın Güçleniyor Mu?	189
Kalpler Biyopolitika İçin Atıyor: E-Nabız Uygulamasının Biyopolitika Perspektifinden Değerlendirilmesi	190
Haydi Çocuklar Biyopolitikaya: Biyopolitik Bir Unsur Olarak E-Okul	191
Bilgi Toplumundan Endüstri 4.0'a; Esnek Çalışma ve Kadın İstihdamı	192
Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans Öğrencilerinin; İşçi Sağlığı ve Güvenliği Algısı	193
Yalın Altı Sigma: Bir Gıda İşletmesinde Proses İyileştirme Uygulaması	194
Sosyal Hizmet Perspektifinden Yaşlı Çalışanlara Yönelik Yaş Ayrımcılığı İle Mücadele	195
Narodnik Hareketi ve Halkçılık	196
Kırsal Kalkınmada Kadınların Emek Kullanım Biçimleri: Eskişehir Örneği	197
Türkiye'de "Yeni" Askeri Personel İstihdamı	198
Edebiyatı Gastroeleştirel Bir Bakışla Yeniden Düşünmek – Anton Çehov'un "Siren" Başlıklı Öyküsünün Gastroeleştirel Çözümlemesi	199
Gelişmekte Olan Ülkelerde Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Aktarımlarının Ekonomik Büyümeye Etkileri	200
Türkiye'de Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Olan Makroekonomik Değişkenler	201
Y Kuşağı Tüketicilerinin Retro Ürün Algılarının Demografik Değişkenler Açısından Araştırılması ...	202
Derneklerin Kuruluş Yönetim ve Faaliyet Alanlarında Kadınların Rollerine İlişkin Sosyolojik Bir Değerlendirme	203

Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı: Şehir Hastaneleri	204
Ulusal Sağlık Hizmeti Ne Kadar Ulusal?	205
Mobil Medya ve Gazetecilik: Mobil Medya Ekseninde Geleneksel Haber Okurunun Yeni Nesil Haber Okuruna Dönüşümü	206
N11 Ülkelerinde Gelir Yakınsıyor Mu?	207
MINT Ülkeleri Orta Gelir Tuzağında Mı?	208
Şiddet Unsurları Açısından Kıbrıs ve Kırgız Türk Halk Masallarının Karşılaştırılması	209
Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi Çerçevesinde AB Aday Ülkeleri Enerji Sektörü Rekabet Gücü Analizi	210
Doğrusal Olmayan Modellerle Türkiye’de Turizm Sektörünün Yakınsama Hipotezinin Sınanması ...	211
Kadın Gazetecilerin Sosyal Hakların Uygulanmasına Yönelik Görüşleri: Kocaeli Medyası Örneği	212
Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkisine Karşılaştırmalı Bir Bakış: Türkiye-İsveç Örnekleri	213
Çevre İle Dost Ekonomik Büyüme Stratejisine Yönelik Piyasa Tabanlı Araçların Karşılaştırılması ...	214
Baltık Kuru Yük Endeksi Petrol Fiyatları ve Altın Fiyatları Arasındaki İlişki	215
Yeni İletişim Teknolojileri ve Siborg Yabancı	216
Demokrasinin Dönüşümü Çerçevesinde Dijital Demokrasi ve Sosyal Medya İlişkisi	217
Küreselleşme ve Demokrasi Sarmalında Katılımın Yeni Anlamı	218
Identity Of The Balkans Created Through The Perspectives Of The Others (Intersubjectivity: Identities İn-Between Self And Other)	219
Güvenlik Bilimleri Alanında Eğitim Modeli Önerisi	220
Güvenliğin Yeni Aktörü Silahlı İnsansız Hava Araçlarının Kullanımında Karar Mekanizmaları	221
Çocuk Açısından Kurum Bakımının Olumlu ve Olumsuz Yönleri	222
Preliminary Results Part 1: Investigating Of Earthquake Occurrences With Different Distribution Models İn The Marmara Sea And Surrounding, Turkey	223
Final Results Part 2: Creating Of Prediction Model Maps Of Earthquake Occurrences With Geographic Information Systems (GIS) İn The Marmara Sea And Surrounding, Turkey	224
Özel Tüketim Vergisi Üzerine Bir Değerlendirme	225

VIRTUAL PRESENTATIONS

Paremiological Units Of Metonymic Nature In English, Russian And Tatar Languages	226
Birinci Dünya Savaşı'ndaki Alman Propaganda Kartpostallarında Türklerin Sunumunun Göstergebilimsel Açıdan İncelenmesi	227
Avrupa Muhafazakar Partilerinin İdeolojik Söylemlerini Propaganda Amaçlı Kullandıkları Video Paylaşım Sitesi Youtube Üzerinden Okumak	228
Seçmen Davranışlarında Yeni Bir Yaklaşım: Ceylanpınar İlçesinin Siyasi Psikolojisi	229
Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Etkinliklerinin İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının STEM Tutumlarına Etkisi	230
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Sembolik Matematik Dil Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi	231
Sabri Tata'nın "Kurtbayır'ın Sırrı" Romanı Üzerine Bir İnceleme	232
"İki Cihan Aresinde": İhtiyaca Göre Kurulan Oksidentalizm	233
28 Şubat 1997 "Post-Modern" Askeri Müdahalesi ve Medya	234
Mimari Tasarım Stüdyolarında Sürece İlişkin Sorumluluk Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Bir Çalışma	235
Konum Tabanlı Sosyal Medya Uygulamaları: Mobilya Satış Mağazalarına Yönelik Bir Uygulama	236
Bağlam Temelli Öğrenmenin Günlük Yaşam Kimyasına Yönelik Tutum Üzerine Etkisi	237
Lise Öğrencilerinin Kimya Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	238
Çalışanların Tükenmişlik Düzeylerini Yöneticilerinin Cinsiyetine Göre İncelemeye Yönelik Bir Araştırma	239
Avrupa'daki Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy Uygulamalarına Yönelik Mukayeseli Bir Çalışma ve Bir Model Önerisi	240
Maliyet Minimizasyonu Temelinde Dengelenmiş Skor Kart İle Lojistik Performansın Değerlendirilmesi: Bir Lojistik Firmasında Uygulama	241
Ortaokul Öğrencilerinin Tamsayılar Hakkında Sahip Oldukları Metaforlar	242
Beşinci ve Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kesir Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforlar ve Bu Metaforların Sınıf Düzeylerine Göre Değişimi	243
Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği)	244

Peyzaj Mimarlığı İlk Yıl Eğitiminde Kavramdan Mekana Geçişin Anahtarı Olarak Temel Tasarım Stüdyosu Pratiği	245
Huzur Evlerine İlişkin Toplumsal Algı Üzerine Bir İkilem: "Beyaz Melek" Filmi	246
Öğretmenlerin Gözünden Ergenlik Dönemine İlişkin Metaforlar	247
Türkçe Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin "Öğrenci" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları	248
Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerileri	249
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Okuryazarlığı Becerilerinin İncelenmesi	250
Yaşar Kemal'in Yılanı Öldürseler Romanında Geçen Kültürel Ögelerin Çevirisinde Kullanılan Çeviri Stratejileri	251
Tıp Çevirisi Derslerine Yönelik Bir İnceleme: Trakya Üniversitesi Örneği	252
Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesine Yönelik Geçerliliği ve Güvenilirliği Sağlanmış Bir Başarı Testi Geliştirme Çalışması	253
Ortaokul Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	254
Sorgulamaya Dayalı Kimya Laboratuvarının Eleştirel Düşünme Üzerine Etkisi	255
Basit- Araç Gereçlerle Yapılan Kimya Deneylerinin Öz Yönelimli Öğrenme Üzerine Etkisi	256
Mekansız ve Zamansız Çalışma Biçimi Olarak Freelance Çalışma Freelance Çalışanlar Üzerinde Bir Araştırma	257
Engellilerin Toplumla Bütünleşmesinde Stk'lar Sakarya'da Bir Araştırma	258
Çalışanların Demografik Özelliklerinin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarına Etkisi Üzerine Bir İnceleme	259
Kayıt Dışı Çalışanın İş Kazası Geçirmesinin Hukuksal Boyutu	260
Örgütlerde İş Kaynaklı Zaman Tuzaklarının Kişisel Zaman Tuzağı Gelişimine Etkisi	261
Örgütlerde Algılanan Dışlanmanın (Ostracism) Sinik Birey Gelişimine Etkisi	262
FeTeMM Uygulamalarının, Öğretmen Adaylarının Farkındalık Düzeylerine Etkisi ve Farkındalık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	263
Matematik Öğretmen Adaylarının STEM Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi	264
Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Kazandırma Amaçlı Teknolojik Uygulamaların Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının TPAB Öz Güven Düzeylerine Etkisi	265

Informal Öğrenme Ortamlarının Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi	266
Rahmetullah El-Hindî'nin Teslis Eleştirisi	267
BRICS Ülkelerinin Bankacılık Sistemlerinin Topsis ve Vikor Yöntemleriyle Karşılaştırılması	268
Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Ekran Önünde Geçirdikleri Sürenin Sosyal Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi	269
Türkçede Sözdiziminin Esnekliği	270
Tarihi Boyunca Türkçede Devrik Cümleler	271
Sosyal Bilgiler Eğitiminde CBS Kullanımı	272
Türkiye'de Cumhuriyetten Günümüze İlkokul ve Ortaokul Programları İçinde Coğrafya Eğitiminin Yeri	273
Günümüz Türk Edebiyatı Fantastik Eserlerinde Çevirinin Etkisi	274
Mütercim-Tercümanlık Sınıflarında Temel Bilgi Teknolojileri Dersinin Yeri ve Önemi	275
Ortaokul Öğrencilerinde Sosyal Görünüş Kaygısı	276
Lise Öğrencilerinde Problem Çözme Becerileriyle Öz Düzenleme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	277
Landscape Value Of Urban Forests In Trabzon	278
6. Sınıf Öğrencilerinin Çizgi Roman Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi	279
Dynamic Pricing For Sports Events	280
Forecasting Attendance Demand Of Sports Games	281
Kur'ân Merkezli Bir Duygu/Değer Felsefesi: Kuşatıcı İlâhî Sevgi Teorisi	282
Premodern ve Modern Dönemlerde "Cesaret Erdemi"nin Kavranışı	283
Turistlerin Algıladığı Destinasyon İmajının Tatil Memnuniyetine, Tavsiye Etme ve Tekrar Ziyaret Niyetlerine Etkisi: Pamukkale Örneği	284
Türkiye'de Hayatın Değeri Hesaplamalarına Yeni Bir Yaklaşım	285
Veraset ve İntikal Vergisi Üzerine Bir Değerlendirme	286
Mevzuat Ekseninde Türkiye'de Vergi Karmaşıklığı	287
Artan Oranlı Vergilemeye Genel Bir Bakış	288
Türkiye'de Mültecileri Konu Alan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	289

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programının Özel Alan Öğretmen Yeterlikleri Açısından İncelenmesi	290
Okul Öncesi Eğitimde Kavramlar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	291
Tarım İşletmelerinde Muhasebe Organizasyonu, Belge Düzeni ve Kullanılan Defterler	292
“Zeyd B. Sâbit’in İstidrakleri”	293
“Bedreddîn El-Aynî'nin Buhârî'ye Yaptığı Umdu'tl-Kârî Adlı Şerh'in Teyemmüm Bahsi Özelinde İncelenmesi”	294
İk okul Öğrencilerinin Yabancı Dillere Yönelik İlgilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Farklılaşmasının Değerlendirilmesi	295
Anaokulu Bahçelerinin Sahip Olması Gereken Olanakların Belirlenmesi	296
Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Maket Yapımının Öğrenme Sürecine Etkileri	297
Predicting Financial Distress Of Airline Companies A Case Study On Lufthansa	298
Turizm Harcamalarda Kredi Kartı Kullanımı	299
Avrupa Birliği Enerji İhtiyacı Bağlamında Boru Hattı Projeleri	300
Okul Öncesi Eğitimde Sesin Öğrenmedeki Rolü	301
Evaluate Of Trabzon's Tableland Tourism Potential And Examination From Awareness	302
Kent Parklarının Bitkisel Tasarım Yönünden Değerlendirilmesi, Trabzon Örneği	303
Halka Açık İşletmelerin Likidite Durumları ve Karlılık Performanslarının Topsis Yöntemiyle Karşılaştırılması: BİST KOBİ Sanayi Endeksi Örneği	304
Trabzon Sera Lake For Tourism And Recreation Strategies Determining Landscape Value	305
Yalın Lojistik Kavramı, Amaçları, Faydaları ve Geleneksel Lojistik Anlayışı ile Arasındaki Farklar ..	306
Çevresel Anlayışla Tedarik Zinciri Yönetimi Kavramını Uygulamak İsteyen Firmaların Süreç İçerisinde Yaşadıkları Zorluklar	307
Dünya'da ve Türkiye'de Transfer Fiyatlandırması İle İlgili Düzenlemeler	308
Wistar Albino Irkı Bir Ratta Spontan Bilateral Testiküler Leydig Hücre Tümörü	309

KEYNOTE PRESENTATION

Dördüncü Sanayi Sürecinde Türkiye

**Prof. Dr. M. Mustafa Erdoğan
TÜRKİYE**

ÖZ

Farklı dönemlerde ortaya çıkan sanayi devrimleri, büyük dönüşümlere yol açmış, üretim süreçleri ve sosyo-ekonomik yapıları yeniden şekillendirmiştir. Sanayi devrimleri sayesinde giderek üretim çeşitlenmiş, maliyet düşmüş ve kalite artmıştır. Bugün insanlık, kısaca sanayinin dijitalleşmesi olarak tanımlanabilecek 4. Sanayi Devrimi (4. SD) adı verilen çok önemli bir dönüşümün eşiğindedir. 4.SD ile teknolojiler iç içe geçip kaynaşmaya, nesnelere hem birbirleriyle hem de insanlarla iletişime geçmeye, kendi kendini düzenleyebilen otonom üretim süreçleri gündeme gelmeye başlamıştır. Sanal 3D geliştirme, dijital planlama ve izleme gibi yeni iş süreçleri, verimliliği ciddi oranda artırma ve yüzde 70'e varan enerji tasarrufu sağlama potansiyeline sahiptir. Almanya ve ABD gibi gelişmiş ülkeler 4. SD'nin ortaya çıkışında önemli bir paya sahip olmuşlardır. Ancak, görünüme göre, bu ülkeler rekabet avantajlarını Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelere kaptırmaya başlamışlardır. Pek çok gelişmekte olan ülke, daha önce yaşanan sanayi devrimleri esnasında yetkin bir kalkınmacı devlete, iyi hedeflenmiş insan kaynakları yönetimine, yeterli altyapı ve güçlü sermaye yapısına sahip olmadıkları için yarışın gerisinde kalmışlardır. Günümüzde ise Güney Kore ve Çin gibi bazı ülkeler ileri düzeyde gelişmiş ABD, Almanya ve Japonya ile başa baş rekabet edebilecek kadar iyi donanımlıdırlar. Çünkü bu ülkelerde hükümetler, 4. SD sürecinde başarılı olmak için gerekli altyapı ve insan kaynaklarını oluşturmada aktif roller oynamaktadırlar. Bu çalışma, Dördüncü Sanayi Devrimi genelinde Türkiye'nin potansiyellerinin neler olduğu ve bu potansiyellerin nasıl değerlendirilebileceği sorularına cevap arayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dördüncü Sanayi Devrimi, Nesnelere İnterneti (IOT), İstihdamın Dönüşümü, Türkiye

KEYNOTE PRESENTATION

Eğitimde ve Günlük Yaşamda Nöro-İletifim Becerileri

Assoc. Prof. Dr. Feyza Doyran
TÜRKİYE

Z

Hayatta stlendiğimiz rollerimiz her ne olursa olsun -eğitimci, ğrenci, yönetici, çalışan, ebeveyn, arkadaş, eş, kardeş- insanlarla sürekli iletifim içerisindeyiz. Gün boyu sözel olarak binlerce sözcük kullanıyoruz, beden dilimiz ise sürekli konuşuyor. Sözsüz ya da szly olarak karşımızdakilere mesajlar veriyoruz; kimi zaman bilinçli, kimi zaman da bilinçsiz olarak. Söylediklerimiz bazen doğru anlaşılıyor ama çoğunlukla yanlış anlaşıldığımızı ya da hiç anlaşılmadığımızı düşünüyoruz. Her ne kadar dinlese de, sözcükleri duysak da gerek sözcüklerin bizde çağrıştırdıkları gerekse kullanılan beden dilinin, ses tonunun bilinaltımıza verdiği mesajlarla, yanlış anlamalar, çatışmalar, kavgalar yaşayabiliyoruz. Bu mesajları, ıpaları, dil kalıplarını, beden dilini bilinçli kullananlar ise bizi istem dışı şartlayabiliyorlar. Almayı hiç düşünmediğimiz, ihtiyaımız olmayan bir ürünü alıveriyoruz, bir liderden etkileniyor oyumuzu veriyoruz, kendi kendini kanıtlayan kehanetlere dönüşen hayatlar yaşıyoruz ya da belki de yapmayı düşünmediğimiz ödevimizi, ev işini zevkle yapıveriyoruz. Kişilerarası iletifimin nörolojik süreçlerinin bilinçli farkındalığına varmak için, sıklıkla kullandığımız sözcüklerin, dil kalıplarının, beden dilimizin, ses tonumuzun karşımızdaki insanlara nasıl mesajlar verdiğini ve istediğimiz sonuçları elde edebilmek için bu mesajları nasıl bilinçli olarak değiştirebileceğimizi fark etmemiz gerekiyor. Kendi iletifim tarzımıza ayna tutmak, aynı zamanda başka insanların kullandıkları ve bilinçaltı şartlanmalara yol açan dil illzyonlarının neler olduğunu anlamak, her gün maruz kaldığımız sözel ve sözsüz hipnotik telkin kalıplarının farkına varmak bile ilk adım olarak kişilerarası iletifimlerimizin kalitesini artıracaktır. Nöro-iletifim becerilerinin gücünü keşfettiğimizde, eğitimci, ğrenci, yönetici, ebeveyn, iş arkadaşı ya da üstlendiğimiz roller ne olursa olsun insanlarla aramızdaki iletifim engellerini kaldırarak ilişkilerimizi geliştirebiliriz. Bu sunumda, mesajlarımızı daha net iletibilmek, istediğimiz sonuçlara ulaşabilmek, eğitim için daha yaratıcı ve üretken ortamlar yaratabilmek, olumlu iş ya da okul iklimi sağlayabilmek, doğru anlaşılmak, mesajlarımızı doğru iletibilmek için dil kalıplarımızı ve beden dilimizi nasıl bilinçli farkındalık seviyesinde kullanabileceğimizi paylaşacağız.

Anahtar Kelimeler: Nöro-İletifim Becerileri, Kişilerarası İletifim, İnsan İlişkileri, Bilinçli Farkındalık, Etkili İletifim.

KEYNOTE PRESENTATION

Children's Literature Supporting Emergent Literacy For The Young Child

Assist. Prof. Dr. Filiz Shine Edizer
TURKEY

ÖZ

This presentation will take a look at what children's literature is and will also explore the personal and academic values of literature for children. Emergent literacy and factors such as comprehension, oral language development, reading and writing will be discussed in regards to how exposure to children's literature helps with the development of literacy skills. We will also examine the criteria for evaluating children's books and learn how to recognize quality children's literature.

Anahtar Kelimeler: Children's Literature Literacy, Comprehension, Oral Language Development, Evaluation Of Children's Literature

Üstün Zekâlı Çocuklarda Etiketlenme Algısının Benlik Saygı Düzeyine Etkisinin İncelenmesi

Ms. Alev Kuru
TÜRKİYE

ÖZ

Amaç: Bu çalışma 10-14 yaşlarındaki üstün zekâlı çocukların etiketlenme algısının benlik saygı düzeyine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanı problem cümlesi, "10-14 yaşları arasındaki üstün zekâlı çocukların etiketlenme algısının benlik saygı düzeyine etkisi var mıdır ?" şeklinde belirlenmiştir. Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelindedir. Bu araştırma, 2016-2017 öğretim yılında, İstanbul ilinde 10-14 yaşlarındaki üstün zekâyâ sahip çocukların Bilem ve özel eğitim kurumlarındaki gönüllü öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 154'ü kız, 212'si erkektir. Araştırmacı bizzat kendisi verileri toplamıştır. Bulgular: Ölçeklerin analizinde öğrencilerin çoğunluğu, mevcut yakın sosyal çevresinde etiketlenme nedeniyle dışlanmaya ya da damgalanmaya neden olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeyine göre incelendiğinde, Kendilik algısı, ebeveyn tutum algısı ve arkadaş tutum algısı alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Kendilik algısı puanlarının sınıf değişkenine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan test sonucunda ise 7. sınıf öğrencilerin kendilik algısı puanlarından daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu etiketlenme süreci öğrencilerin sosyal özsaygı alt boyut puanlarının sınıf düzeyi bağımsız değişkeni ile yapılan testin sonucunda ise 4.sınıf olanlar ile 7.sınıf olanlar arasında 7.sınıf olanlar lehine, 5.sınıf olanlar ile 7.sınıf olanlar arasında 7.sınıf olanlar lehine, 6.sınıf olanlar ile 7.sınıf olanlar arasında 7.sınıf olanlar lehine, 7.sınıf olanlar ile 6.sınıf olanlar arasında 6.sınıf olanlar lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Sınıf düzeyi küçüldükçe üstün zekâlı çocukların sosyal özsaygı düzeyleri arttığı tespit edilmiştir. Sonuçlar: Bu çalışmada, üstün zekâlı çocuklarda etiket algı düzeyi yükseldikçe, çocukların özsaygısının azalacağı söylenebilir. Tartışma: Benlik saygı seviyesinin düşmesi kişilerde depresyon, duygu durumu bozukluğu, motivasyon yetersizliği, asosyalleşme gibi sorunlara neden olabilmektedir. Üstün zekâ adına toplumumuz ne kadar bilinçli? Üstün zekâlı çocuklara sahip olan ailelere verilmesi gereken rehberlik hizmeti yeterli mi, sivil toplum örgütleri toplumumuzu bilinçlendirme de yeterli mi, bilimsel araştırmalar ışığında, etiketlenmenin benlik saygısına etkileri hakkında öneriler ve çözümler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekâ, Etiketlenme, Benlik Saygısı, Bilem.

Ön Ergenlik Dönemindeki Üstün Zekâlı Gençlerin Empati Algısının Benlik Saygısına Etkisinin İncelenmesi

Ms. Alev Kuru
TÜRKİYE

ÖZ

Amaç: Bu çalışma 10-14 yaşını kapsayan ön ergenlik dönemindeki üstün zekâlı gençlerin empati algısının benlik saygı düzeyine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanı problem cümlesi, "Ön ergenlik dönemindeki üstün zekâlı gençlerin empati algısının benlik saygı düzeyine etkisi var mıdır?" şeklinde belirlenmiştir. Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelindedir. Bu araştırma, 2016-2017 öğretim yılında, İstanbul ilinde 10-14 yaşlarındaki katılım sağlayan üstün zekâlı gençlerin 154'ü kız, 212'si erkektir. Bilem ve özel eğitim kurumlarındaki öğrencilerin gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular: Araştırmada üstün zekâlı çocukların cinsiyet değişkenine göre özsaygı ortalamaları incelendiğinde ise Ev Aile Özsaygı alt boyut puanları arasında kız ve erkek üstün zekâlı çocuklar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Bu farklılaşmada ise üstün zekâlı kız çocuklarının lehine sonuç çıkmıştır. Araştırmada kardeş sayısı değişkeni Özsaygı Ölçeği ve alt boyutları incelendiğinde ise Sosyal Özsaygı, Akademik Özsaygı ve Özsaygı alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farklılaşma, Sosyal Özsaygı, Akademik Özsaygı ve Özsaygı puanları kardeş sayısı durumunda tek çocuk lehine olduğunu göstermektedir. Araştırmada cinsiyet ile Empati Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde ise, Ölçeğin Toplam puanı, Duygusal Empati ve Bilişsel Empati alt boyut puanları arasında kız ve erkek üstün zekâlı çocuklar arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Sonuç ve Tartışma: Bu bulgulara ulaşılmasında, kız çocuklarının yapıları gereği hem aile ortamlarında hem akranlarının olduğu sosyal ortamlarda daha girişken, konuşma yetisinin erkek çocuklara göre daha çabuk gelişmesi, iletişime açık, sorunlara pratik çözüm bulmada etkinlikte daha çabuk uzmanlaşması, duygusal açıdan rollere daha rahat girebildiklerinden dolayı söyleyebiliriz. Araştırma bulgularında toplam özsaygıda cinsiyet değişkeninde anlamlı ilişki bulunmazken, literatür incelendiğinde ise araştırmanın bulgularından farklı olarak, erkek çocuklarının özsaygı puanlarının daha yüksek çıktığı sonuçlarda saptanmıştır. Bunun nedeninin tek çocuğa sahip ebeveynlerin çocuklarına dair daha ilgili tutum ve davranışa sahip olmasından ötürü olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekâ, Ön Ergenlik, Empati, Benlik Saygısı.

İklim Değişikliğinin Doğu Karadeniz Turizmine Olası Etkileri

Assist. Prof. Dr. Cemile Bahtiyar Karadeniz - Assist. Prof. Dr. Saffet Sarı - Lec. Ata Bahri Çağlayan

ÖZ

İklim yeryüzünde tüm beşeri faaliyetler üzerinde etkilidir. Küresel ısınmanın yol açtığı iklim değişiklikleri başta tarım olmak üzere, sanayi ve tüm ekonomik faaliyetler üzerinde farklı düzeylerde etki göstermektedir. Ekonomik faaliyetler içerisinde turizm sektörü, doğal ve beşeri çevre koşullarına bağlı olarak gelişim göstermektedir. Dolayısıyla turizm, bu değişimlerden tarımdan sonra en çok etkilenen sektör olmaktadır. İklim değişikliği açısından Türkiye riskli ülkeler grubunda bulunmaktadır. Ülkemiz ve çevresinde deniz seviyesinin yükselmesi, iklim kuşaklarının yer değiştirmesi, şiddetli hava olaylarının, taşkınların ve sellerin görülme sıklığı ve etkilerinin artması yanında, kuraklık, çölleşme, içme suyunun azalması gibi insan yaşamını, sosyoekonomik sektörleri ve ekolojik sistemleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilecek önemli sonuçları beklenmektedir. İklimi oluşturan unsurlardan sıcaklık, yağış ve nem koşullarında ve su kaynaklarındaki değişiklikler sonucunda turizm sektöründe tür, sezon ve destinasyon merkezleri açısından değişimler kaçınılmazdır. Bu çalışmada, iklim değişikliğinin Doğu Karadeniz turizmine etkileri, mevcut koşullar neden sonuç ilişkisi içerisinde ele alınarak, ilgili literatür ışığında değerlendirilmiştir. Türkiye’de özellikle yayla turizminde en etkili olan bölgenin iklim değişikliği ile karşılaşabileceği yeni koşullara uyum sağlayabilmesi ve sürdürülebilir turizm faaliyetleri için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Yayla Turizmi, Doğu Karadeniz Bölümü, Turizm

Teknolojik Uygulamalarla Destekli Çevre Eğitiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi

Ms. Feride Karataş - Assist. Prof. Dr. Halil İbrahim Yıldırım

ÖZ

Bu çalışmanın amacı teknolojik uygulamalarla destekli çevre eğitiminin ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik tutumlarına nasıl bir etkisi olduğunu belirlemektir. Araştırmada yarı deneysel yöntem ve öntest – sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı I. Döneminde Ankara'daki bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. 6. sınıf şubelerinden rastgele bir şube kontrol, bir şube deney grubu olarak seçilmiştir. Kontrol grubunda 30, deney grubunda 30 öğrenci olmak üzere, toplam 60 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın uygulama basamağı 12 hafta sürmüştür. Bu süreye ön test ve sontestlerin uygulanması dahil değildir. Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik tutum düzeylerini belirleyebilmek amacıyla "Çevresel Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek ön test ve son test olarak uygulanmıştır. "Katılmıyorum" , "Kısmen Katılıyorum" ve "Katılıyorum" şeklinde 3'lü likert dereceleme tipi olarak hazırlanan ölçeğin Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0,82 olarak hesaplanmıştır. Veriler Bağımsız Gruplar İçin t-Testi ve Bağımlı Gruplar için t testi analizleriyle çözümlenmiştir. Araştırmanın uygulama basamağı, kontrol ve deney grubunda bilim uygulamaları dersinde aynı fen bilgisi öğretmeni tarafından gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda deneysel bir işlem uygulanmamıştır ve çevre eğitimi konularının öğretimi öğrenci merkezli olarak yapılmıştır. Deney grubunda da kontrol grubundaki öğretime paralel olarak öğretim yapılırken, öğrenme-öğretme sürecinde teknolojik uygulamalarla desteklenmiş çevre eğitimi gerçekleştirilmiştir. Teknolojik uygulamalarla desteklenmiş çevre eğitiminde, prezî, kahoot socrative, phet uygulamaları, animoto, eclipse crossword, inspiration, toondo, photostory, plickers gibi programlar kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğrencilerin çevreye yönelik tutum düzeylerinin anlamlı seviyede arttığı tespit edilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin tutum düzeylerinde ise anlamlı bir gelişim gerçekleşmediği belirlenmiştir. Buna göre çevre eğitiminde öğretim sürecini zenginleştirmek amacıyla teknolojik uygulamalara da yer verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Destekli Çevre Eğitimi, Çevreye Yönelik Tutum, Teknoloji, Çevre Eğitimi, Çevre Sorunları

İlkokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Karar Verme Stratejileri İle İş Doyumları Arasındaki İlişki

Mr. Akif Güner - Prof. Dr. Ahmet Şirin

Özd

Bu araştırma ilköğretim yönetici ve öğretmenlerinin karar verme stratejileri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın verileri; 2015-2016 eğitim öğretim yılında İstanbul İli Sultanbeyli İlçesinde bulunan ilköğretimde çalışan yönetici ve öğretmenlere uygulanan "Kişisel Bilgi Formu", "Karar stratejileri ölçeği" ve "İş doyum Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırmaya 214 kişi katılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22:0 paket programında frekans dağılımı, Bağımsız t Testi, Anova, Mann Whitney u testi ve Pearson testleri ile analiz edilmiştir. İstatistik analizler sonucunda; Örneklemi oluşturan yönetici ve öğretmenlerin karar verme stratejileri ölçeği puanlarının cinsiyet, medeni durum, öğrenim durumu ve unvan değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yönetici ve öğretmenlerin karar verme stratejileri ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında kararsızlık alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. söz konusu farklılığın 30-40 yaş arasındaki grupta 41 yaş ve üzeri grup arasında olduğu görülmüştür. 30-40 yaş arasındaki grup en yüksek kararsızlık yaşamaktadır. En düşük kararsızlık ise 41 yaş ve üzeri olan grupta görülmüştür. Kıdem değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında içtepkisel karar verme alt boyutu ile kararsızlık alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Söz konusu farklılığın içtepkisel alt boyutunda 1-5 yıl kıdeme sahip olanlar ile 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar arasında olduğu görülmüştür. 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar en yüksek oranda içtepkisel karar vermektedirler. Kararsızlık alt boyutunda ise anlamlı farklılığın 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar ile 11 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanlar arasında olduğu görülmüştür. 6-10 yıl kıdeme sahip olanlar en yüksek oranda kararsızlık yaşamaktadırlar. Örneklemi oluşturan yönetici ve öğretmenlerin iş doyum ölçeği puanlarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, unvan kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Karar verme stratejileri ile iş doyum ölçeği arasında içsel doyum ile dışsal doyum ve toplam iş doyum arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu ancak karar verme stratejileri ile arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, dışsal doyumunda karar verme stratejileri ile anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, mantıklı karar vermek ile kararsızlık arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu, içtepkisel karar verme ile kararsızlık arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu, bağımlı karar verme ile kararsızlık arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, İş Doyumu, Karar Verme.

Öğretmenlerin Kültürler Arası Duyarlılık Düzeyleri İle Empatik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Halk Eğitimi Merkezi Örneği

Mr. Akif Güner - Assist. Prof. Dr. Ahmet Faruk Levent

ÖZ

Bu araştırmada Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin kültürler arası duyarlılık düzeyleri ile empatik eğilimleri tespiti ile bunu etkileyen değişkenlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın evreni 2017-2018 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakasında bulunan 16 halk eğitimi merkezinde çalışan öğretmen ve yöneticilerdir. Bu evren içinden uygun örneklem yöntemi ile belirlenen halk eğitim merkezlerine çalışan 270 öğretmen örneklemi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Kişisel Bilgi Formu" "Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği" ve "Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde öncelikle veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda "SPSS for Windows ver:20.0" programında çözümlenmiş, manidarlıklar minimum $p<.05$ düzeyinde sınanmıştır. Araştırma grubunu oluşturan Halk Eğitim Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeğin toplam puanları için, aritmetik ortalama ve ss, değerleri saptanmıştır. Öte yandan, karşılaştırma analizleri için yeterli dağılımın oluşmadığı değişkenler için anlamlı birleştirmelerle gruplar birleştirilmiştir. Örneklem içerisinde normal dağılım özelliği gösteren gruplar için parametrik tekniklerden ikili gruplarda t testi ikiden fazla olan gruplarda tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlı çıkması durumunda da Scheffe testi yapılmıştır. Ayrıca ölçek puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular şunlardır: Kültürler arası duyarlılıkların cinsiyet, mezuniyet, unvan, kıdem, medeni durum ve hizmetiçi eğitim alma durumuna göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 29 yaş ve altı ile diğer yaş grupları arasında olduğu, 29 yaş ve altı alan öğretmenlerin kültürler arası duyarlılık puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. 4-10 yıl çalışma süresine sahip olan grupla diğer gruplar arasında olduğu, 4-10 yıl çalışma süresine sahip olanların kültürel duyarlılıklarının diğer gruplara göre daha düşük olduğu, en yüksek duyarlılığın ise 11 yıl ve üstü çalışma süresine sahip olanlarda olduğu görülmüştür. Empatik eğilimlerin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre empatik eğilimlerinde grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin empatik eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yaşları 30-40 olan grupla 29 yaş ve altı olan grup arasında olduğu, 30-40 yaş grubunun daha yüksek empatik eğilim taşıdığı görülmüştür. Empatik eğilimlerin mezuniyetlerine, kıdemlerine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin empatik eğilimlerinin yöneticilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Kurumdaki çalışma süresi 4-10 yıl olan grupla diğer gruplar arasında olduğu, 4-10 yıl olan grubun en düşük empatik eğilimleri olduğu görülmüştür. Diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bekar öğretmenlerin empatik eğilimlerinin evli öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Empatik eğilimlerin hizmetiçi eğitimlere katılma durumlarına göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Hizmetiçi eğitime katılan öğretmenlerin empatik eğilimlerinin hizmetiçi eğitime katılmayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin kültürler arası duyarlılıkları ile empatik eğilimleri arasındaki korelasyon analizi sonuçları verilmiştir. Kültürler arası duyarlılık ile empatik eğilimler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültürler Arası Duyarlılık, Empati, Empati Eğilimi

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Tasarladıkları Materyallere Yönelik Görüşleri

Assist. Prof. Dr. Ali Çetin - Lec. Nilgün Onursal

ÖZ

Öğretmen adaylarına göre, öğretim materyali tasarlamanın öğrenmeyi kolaylaştırma, kalıcılığı artırma, kendine güveni geliştirme, el becerisini artırma, derse olan konsantrasyonu artırma, farklı bakış açılarını görme, hayal gücünü ve görselliği artırmak gibi pozitif etkilerinin yanında yapımının uzun zaman alması, öğrenci seviyesine uygun materyal geliştirmenin zor olması ve fen bilimleri ile bağlantısının kurulmasının zor olması gibi negatif yönleri de vardır. Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi öğretmenliği öğretmen adayları Genel Fizik II ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım derslerinde proje ödevi olarak materyal tasarlamaktadırlar. Tasarlanan materyaller öğretim yılı sonunda düzenlenen Siirt Üniversitesi Materyal Tasarım Sergisi ile birlikte üniversitedeki diğer fakülte ve bölüm öğrencilerine, akademik ve idari personele sunulmaktadır. Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmen adaylarının hazırladıkları materyalleri “öğretmenin yeni rolü”, “öğretim yöntemleri” ve “öğrenme ortamı” gibi değişkenlere göre görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda betimsel araştırma yöntemine göre yürütülen ve Siirt Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği programındaki 1. Sınıftan 4. Sınıfa kadar olan bütün öğretmen adaylarının katıldığı çalışmada Sönmez vd. (2006) tarafından kullanılan “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Kazanımlarını Belirleme Anketi” kullanılmıştır. 230 fen bilgisi öğretmene uygulanan anketin sonucunda “öğretmenin yeni rolü” açısından öğretmen adayları tasarlanan materyallerin üretken ve yaratıcı bir öğretmen olmak için gerekli olduğunu, “öğretim yöntemleri” açısından materyal kullanımının düz anlatım ve soru-cevap gibi geleneksel yöntemlere karşı etkileşimli ders yöntemleri kullanımını geliştirdiği ve son olarak “öğrenme ortamı” açısından görsel materyallerin sınıf ortamında öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artırdığı ve ezbere değil kavramı anlamaya öğrencileri yönlendirdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Betimsel Araştırma

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) Bursları Kapsamında Türkiye’de Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşadıkları Uyum Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme

Lec. Mehmet Er - Lec. Hatice Saat - Assoc. Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten

ÖZ

Uluslararası öğrenciler, dünya genelinde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik ve sosyokültürel alanlarda önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu nedenle başta Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı olmak üzere Türkiye’de birçok kurum ve kuruluş, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmelerine destek olmaktadır. 2016 yılı verilerine göre Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkileri geliştirmek ve küresel bilgi zenginliğine katkıda bulunmak amacıyla Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından 2016-2017 akademik döneminde lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde 4 binin üzerinde öğrenciye burs imkânı sağlanmıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bursları kapsamında Türkçe öğrenmek ve dil becerilerinin yanı sıra farklı kültür ve yaşam biçimini tecrübe etmek amacıyla Türkiye’ye gelen öğrenciler birtakım zorluklarla karşılaşmaktadır. YTB ve diğer ilgili kurumlar; bu öğrencilerin karşılaşılabilecekleri kültürel ve ekonomik sorunları, dil yetersizliğinden kaynaklanan iletişim problemlerini çözmek amacıyla çeşitli adaptasyon programları, oryantasyon eğitimleri hazırlamaktadır. Birçok yabancı uyruklu öğrencinin kendi ülkeleri ve Türkiye arasında var olan kültürel bağ, ülkeler arası olumlu ilişkiler lisans ve lisansüstü eğitim görmek amacıyla Türkiye’ye gelen öğrencilerin üniversite hayatına ve sosyal hayata uyum sağlama sürecinde olumlu etkiye sahiptir. Ancak tüm bu çalışmalara rağmen öğrenciler zenofobi, sosyal dışlanma gibi olumsuzluklar yaşayabilmektedirler. Bu çalışmada Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bursları kapsamında Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları uyum sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezinde YTB bursu ile okuyan 100 öğrenci örneklem alınmıştır. Anket yöntemi kullanılan çalışmada öğrencilerin Türkiye’yi tercih nedenleri, sosyokültürel, ekonomik ve akademik sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin genel olarak yurt yaşamında, dil ve kültürel kaynaklı sorunlar yaşadıkları, sağlık alanında sıkıntılarının olduğu ve yalnızlık çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucuna göre elde edilen veriler incelenmiş ve bu problemlere yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Uyum Sorunu

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının STEM Eğitime Yönelik Görüşleri

Lec. Arzu Büke - Lec. Çemen Sarcan - Lec. Ece Uluser

ÖZ

STEM, fen (Science), teknoloji (Technology), mühendislik (Engineering) ve matematik (Mathematics) kelimelerinin İngilizce baş harflerini içeren bir kısaltma. STEAM ise bu bilimlerin yanında Sanatı (Art); STREAM bir de araştırma (Research) kısmını içeriyor. STEM'in önemi, içeriği bakımından hayatımızın her alanında kullanacağımız bilgileri içermesi. Çocukların sadece gelecek okul hayatlarındaki başarılarında büyük bir rolünün olması yanında, aynı zamanda seçecekleri işlerin belirlenmesinde de büyük bir katkısı var. STEM çalışmaları yaparken, hangi aşamada matematik olduğunu, fen ve teknolojiyi nereye kullanacaklarını, nasıl bir mühendislikle yaratacaklarını, hatta sanatla şekil vereceklerini ve nasıl araştıracaklarını öğreniyorlar. Bunun yanında, probleme çözme becerileri geliyor ve grupla çalıştıklarından, kendilerini daha etkin ifade edip, grup oyuncusu olma yönünde ilerlemeye başlıyorlar. Hatta, bir çalışmanın hangi alanında daha başarılılar, daha istekliler, daha fazla severek yapıyorlar ya da hoşlanmıyorlar gibi duyguları yaşadıklarından, seçecekleri işlerde daha bilinçli olma yönünde ilerliyorlar. 21. yüzyıla girmemizle birlikte, bilim ve teknolojide yapılan icatlar o kadar önemli bir hale geldi ki, globalleşmenin ve bilgiye dayalı ekonominin getirdiği avantajlardan herkes yararlanmaya başladı. Bu yeni bilgi bazlı ve yüksek teknoloji kullanan toplumlara uyum sağlayabilmek için, öğrencilerin STEM becerilerini öğrenmelerinin önemi çok fazla arttı. STEM eğitimi bir nevi global liderlik için önemli bir basamak durumunda. "Ne biliyorum" düşüncesinin yerini, "Bildiklerimle ne yapıyorum" almaya başladı. Bu şekilde, çocuklar ve gençler daha derin düşünmeye başlayıp, bugün ve yarının dünyasında karşılaşacakları sorunları çözebilecek geleceğin kaşifleri, eğitimcileri, araştırmacıları ve liderleri olmaya adaylar. Bu amaçla, okul öncesi çocukları STEM eğitimiyle tanıştıracak, teknolojiyle, öğrenme azmiyle donatacak okul öncesi eğitimci STEM/STEAM eğitimleri gerekmektedir. Çocuk Gelişimi Programında, "Çocuk ve Teknoloji" ismiyle açılan derste, öğretmen adayları, teknoloji ile tanıştırılmaktadır. Okul öncesi öğretmen adaylarının STEM/STEAM eğitime yönelik görüşleri, "Sınıf Öğretmeni Adaylarının STEM Eğitime Yönelik Görüşleri Anketi" uygulanarak, iki vakıf meslek yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı 2. Sınıf öğrencilerinin STEM/STEAM'e yaklaşımları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stem Eğitimi, Steam Eğitimi, Okul Öncesi Öğretmen Adayları, Teknoloji, Çocuk Gelişimi

**Türk Eğitim Sisteminde Yenilikçi Fatih Projesi: Etkileşimli Sınıf Yönetimi Uygulamaları
(V-Sınıf)**

Prof. Dr. Aslan Gülcü - Mr. Ahmet Karaca

ÖZ

Bu çalışmada, Türkiye’de uygulanmakta olan Fatih projesinde gelinen noktada yenilikçi bir uygulama olan ESY V-Sınıf uygulamasının öğretmenler tarafından ders içerisinde etkili bir şekilde kullanılmasının derse katkısı incelendiğinde, öğretmenlerin tablet PC’ye yönelik tutumlarının incelenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili düşünceler belirlemek amacı ile yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Erzurum ilinde çalışan öğretmenlere, ESY yazılımı V-Sınıf uygulamasını kullanabilmek için gerekli eğitimin verildiği iki lisede uygulanmıştır. Bu araştırma da betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Anket aracılığıyla veriler toplanmıştır. Anket ile elde edilen sonuçlara, Independent Samples t-testi ve One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, öğretmenlerin genel olarak Tablet PC kullanımına yönelik olumlu bir tutum sergiledikleri sonucu elde edilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile tutumları, yaşları ile tutumları ve hizmet süreleri ile tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fatih Projesi, Tablet Pc, ESY V-Sınıf, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Yenilikçi Sınıf Uygulamaları.

Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin İş Yüğü

Assoc. Prof. Dr. Ayfer Alper - Ms. Esra Parlak - Ms. Ayşe Tekin - Ms. Filiz Çelebi Malçok

ÖZ

Günümüzde bilgi toplumu olmanın gereklerinden biri olan bilişim teknolojilerini (BT) istenen şekilde kullanmak yeni becerilerin kazanılmasını da gerekli kılmıştır. Türkiye’de örgün eğitim sisteminde bu beceriler ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde MEB tarafından atanan bilişim teknolojileri (BT) öğretmenleri ya da sonradan görevlendirilen bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri (BTR) tarafından kazandırılmaktadır. Okul içerisinde BT ya da BTR öğretmenlerinden sadece ders görevlerini yerine getirmenin dışında daha pek çok iş konusunda yardım beklendiği de görülmektedir. FATİH projesiyle BT ya da BTR öğretmenlerinin iş yüklerinin fazlalaşması okullardaki rollerinin önemini artırdığı kadar yaşadıkları sorunları da artırmıştır. Bu çalışmada ise BT öğretmenlerinin zorunlu ders dışında yapmış oldukları işlerin yükünü ortaya çıkararak hem bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarını azaltmak hem de eğitim politikacılarına bir ışık tutmak amaçlanmıştır. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bilişim Teknolojileri öğretmenleri ile yürütülmüştür. Tarama modeli ile yürütülen araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. 4 uzman görüşü alınarak ankete son hali verilmiştir. Anket soruları kapalı ve açık uçlu sorular içerdiğinden, kapalı uçlu sorular betimsel istatistik ile, açık uçlu sorular ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. Çalışma ile katılımcıların demografik bilgileri ile BT Rehber Öğretmenlik görevini alıp almama sebepleri, yönetici tarafından verilen görevler, diğer branşlardaki öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklentileri ve etkinliklerde verilen görevler ile okul yöneticilerinin teknik yeterlikleri ile ilgili görüşler ortaya konulmuş olacaktır. Araştırma ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü lisans programının önemi, işlevselliği, BT Öğretmeni ya da BT Rehber Öğretmenlerinin okullara yapmış olduğu katkıların belirginleşmesi ve gelecekte yapılabilecek çalışmalar için öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknoloji Öğretmeni, Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeni, Öğretmenlerin İş Yüğü

Türkiye ve Avrupa'da Yabancı Dil ve Eğitimi Üzerine Bir İnceleme

Ms. Aysel Deregözü

ÖZ

Temel beceriler arasında yer alan yabancı dil bilgisinin geliştirilmesi konusunda çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Bunlardan en önemlisi Avrupa Birliğinin, üye ülkelerinde yabancı dil bilgisinin yaygınlaştırılması konusunda yapmış olduğu yabancı dil eğitim ve öğretimi ile ilgili düzenlemeleridir. Bu düzenlemeler arasında yabancı dil eğitiminin erken yaşlardan itibaren verilmesi, çok dilli eğitim uygulamaları, dil eğitim ve öğretiminde yeni yöntem ve yaklaşımların benimsenmesi gibi konular yer almaktadır. Avrupa Birliği, öngördüğü uygulamaların hayata geçirilişini ve elde edilen sonuçları belli aralıklarla yayınlanan izleme raporlarında ortaya koymakta ve sonuçlarıyla birlikte irdelemektedir. Yayınlanan bu raporlar, yabancı dil konusunda gelişimin belirlenmesi ve desteklenmesi gereken noktaların ortaya konulması açısından önemli kaynaklardır. Bu çalışmanın amacı ise, Avrupa Birliği tarafından uygulanan yabancı dil eğitim politikalarının, yabancı dilin gelişimine ve yaygınlaşmasına yaptığı katkıyı ortaya koymak ve mevcut durumu irdelemektir. Bunun yanı sıra ulusal bağlamda yabancı dilin ve dil eğitiminin mevcut durumu ele alınmakta ve Avrupa Birliği üye ülkeleri ile karşılaştırma yapılarak incelenmektedir. İnceleme sonucunda dil eğitimi konusunda öneriler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmaktadır. Dokümanların seçiminde Avrupa Komisyonu resmi web-sayfalarında yayınlanan ve Avrupa üyesi ülkeler ve Türkiye'de yabancı dilin durumunu gösteren yayınlar esas alınmaktadır. Elde edilen bulgular, Avrupa'da yapılan düzenlemeler ile birlikte yabancı dil konusunda olumlu gelişmeler olduğunu, ancak ülkeler arasında farklılıkların bulunduğu, genel itibariyle henüz arzulanan düzeye ulaşamadığını göstermektedir. Olumlu gelişmeler arasında, yabancı dil öğretiminin erken yaşlara çekilmesi ve dil öğrenen çocuk ve gençlerin sayısının artmasıdır. Ancak dil öğretimine ayrılan ders saati toplam ders saati içinde yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra ikinci dilin öğretimine gereken önem verilmemektedir. Genel itibariyle yabancı dil ve eğitimi konusunda Avrupa Birliği üye ülkeleri ile Türkiye benzer zorluklarla mücadele etmektedir. Yabancı dil eğitimi konusunda atılan adımlar olumlu karşılık bulmakta, ancak henüz istenilen düzeye ulaşamamaktadır. Yerel ve bölgesel ihtiyaçların göz önünde bulundurulması, çok dilli eğitime gereken önemin verilmesi, dil öğretimine ayrılan sürenin artırılması, yoğunlaştırılmış dil eğitim ve öğretim programlarının uygulanması gibi önlemler, yabancı dil bilgi düzeyine olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Dil Politikası, Yabancı Dil Bilgisi, Dil Eğitimi

Yetkinliği Ölçme ve Değerlendirme Sorunsalı

Ms. Aysel Deregözü

ÖZ

Günümüz dünyası beklentilerine karşılık verebilmek için birtakım bilgi ve becerilere gerek duyulmaktadır. Bu nedenle eğitim kurumları öğrencilerini geleceğe hazırlamak ve gerekli olan bilgi ve beceriler ile donatmak amacıyla eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenlemektedir. Ancak eğitim süreci sonunda hedeflenen yetkinliğe ne ölçüde ulaşıldığına dair sorular bulunmaktadır. Sorunun kaynağı ise yetkinliğin belirlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yatmaktadır. Bu nedenle yetkinliğin ne anlama geldiği ve kendisini nasıl açığa çıkardığı konusuna açıklık getirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, yetkinliği anlam bakımından irdelemek ve yetkinlik düzeyini ortaya koyan yol ve yöntemleri belirlemektir. Bu amaç kapsamında yetkinlik tanımları incelenmekte ve farklı anlayışlara göre ölçme ve değerlendirme yöntemleri ele alınmaktadır. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmaktadır. Çalışmaya esas alınan kaynaklar, 'yetkinlik', 'yeterlilik' ve 'yetkinliği ölçme ve değerlendirme' anahtar sözcükleri kullanılarak belirlenmektedir. İçerik analizi ile yetkinlik tanımlamaları incelenmekte, ortak anlayış sergileyen görüşler benzerlik ve farklılıklarına göre irdelenmektedir. Buna bağlı olarak farklı görüşlerin yetkinliği ölçme ve değerlendirme konusunda nasıl bir yaklaşım içinde olduğu ortaya konulmaktadır. Bulgular, yetkinliğin tanımlaması ve belirlenmesi konusunda farklı görüş ve anlayışların söz konusu olduğunu, buna bağlı olarak da yetkinliği ölçme ve değerlendirme konusunda farklı yaklaşımların sergilendiği görülmektedir. Yetkinlik tanımlamalarını anlayışlara göre sınıflandırmada da farklı yaklaşımlar söz konusudur. Dolayısıyla yetkinliğin ne anlama geldiği ve nasıl ortaya konulabileceği konusunda henüz bir fikir birliğine varılamadığı anlaşılmaktadır. Ancak özellikle eğitim süreci sonunda hedeflenen yetkinliğe ulaşıp ulaşılmadığı konusunda ortak bir kuramsal çerçeve esasında yetkinliğin ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Yetkinlik düzeyini ortaya koymada, yetkinlik alanlarının belirlenmesinin, yeterlilik ve alt yeterliklerin tanımlanmasının ve göstergelerin oluşturulmasının önemli olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra performans odaklı ölçme ve değerlendirme teknik ve yöntemleri de öne çıkmaktadır. Dolayısıyla yetkinliğin belirlenmesi konusunda eylem becerisinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetkinlik, Yeterlilik, Yetkinliği Ölçme ve Değerlendirme

2014 ve 2017 Ortaöğretim İngilizce Dersi Eğitim Programlarının Eğitim Programlarının Temel Öğeleri Açısından Karşılaştırılması

Assoc. Prof. Dr. Belgin Ozaydınlı (Tanrıverdi) - Ms. Eda Aksoy Tosun - Ms. Elif Nisa Çeper

ÖZ

Bir eğitim sistemini oluşturan temel unsurlardan birisi de eğitim programlarıdır. Tüm ülkelerde eğitim programları sosyal ve teknolojik değişimlerden etkilenmekte ve buna paralel olarak da zaman zaman değişikliklere uğramakta ya da düzenlemelere gidilmektedir. Türkiye’de de dünyadaki bu değişimlere uygun olarak İngilizce eğitim programlarında 2017 yılında yeniden bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu çalışmanın amacı 2014 yılında uygulamaya konulan İngilizce eğitim programı ile 2017 yılında uygulamaya konan İngilizce eğitim programı arasındaki benzerlik ve farklılıkları sistematik olarak ortaya koymak suretiyle program geliştirmecilere ve eğitim tarihçilerine kuramsal düzeyde katkı sağlamaktır. Çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. 2014 ve 2017 İngilizce öğretim programları eğitim programının dört temel ögesi olan hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme süreçleri açısından ele alınmış ve bu öğeler kapsamında veriler yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre programın genel hedefleri ve temel alınan yaklaşım açısından büyük farklar görülmemektedir. Her iki program arasındaki en temel farklılık 2017 Eğitim programlarında kazanımların azaltılması ve değerler eğitiminin yer almasıdır. 2017 Öğretim Programında belirtilen kazanımların yazımında 2014 Öğretim Programına göre daha sade bir dil kullanıldığı ve ölçme değerlendirme kolaylığı sağlayan ifadeler yer verildiği görülmektedir. 2014 Öğretim Programında ‘Örnek Kullanım (Sample Usage)’ adı altında ayrı bir bölüm bulunmaktayken, 2017 Öğretim Programında bu bölüm kaldırılmış fakat gerekli görüldüğü noktalarda kazanımların yanına örnek kullanım cümleler eklenmiştir. Eğitim programında yer alan temalar açısından değerlendirildiğinde ise 2017 Programında tema isimlerinde değişikliklere gidildiği ve dilin işlevsel boyutu ve değerler eğitime ait öğelerin eklendiği ve içeriğin sadeleştirildiği görülmektedir. Öğrenme-öğretme süreci açısından ele alındığında ise 2017 programında 2014 programına ek olarak Mobil Araçlar Destekli Öğrenme (Mobile Assisted Language Learning-MALL) ve Bilgisayar Destekli Öğrenme (Computer Assisted Language Learning-CALL) öğrenme yaklaşımlarına vurgu yapılmakta ve derste kullanılacak yöntemler konusunda öğretmenlere daha fazla özerklik verilmektedir. 2014 ve 2017 programlarında ölçme-değerlendirme etkinlikleri açısından önemli farklılıklar görülmemektedir. Bütüncül açıdan ele alındığında ise 2014-2017 programları arasındaki en temel farklılığın kazanım sayısında olduğu; değerler eğitime programın her boyutunda vurgu yapıldığı ve öğretmenlere ders ortamını seçme ve yürütme konusunda daha fazla sorumluluk verildiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Orta Öğretim İngilizce Programları, Eğitim Programının Temel Unsurları, Hedef, İçerik, Öğrenme-Öğretme Süreci, Ölçme ve Değerlendirme

Solutions Elementary Kitabının Ders Kitabı Değerlendirme Ölçütleri Açısından İncelenmesi

Assoc. Prof. Dr. Belgin Özaydınlı (Tanrıverdi) - Ms. Nihal (Karaarslan) Toprakcı

ÖZ

Yabancı dil öğrenme ve öğretme sürecinde izlenecek yöntem ve konuların bir plan ve program çerçevesinde olmasını sağlayan en önemli araçlardan biri ders kitaplarıdır. Ancak ders kitaplarının yapısından, yazımından ya da kullanım yöntemlerinden kaynaklanan nedenlerden dolayı zaman zaman öğrenme öğretme sürecinde aksaklıklarla karşılaşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, ders kitaplarının içerik açısından ilgili eğitim programına uygun olarak hazırlanması, öğrencilerin gelişim özellikleriyle ters düşmeyecek şekilde organize edilmesi ve teknolojinin olanaklarından yararlanılarak hazırlanması önem kazanmaktadır. Türkiye’de devlet okullarında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından seçilmiş bir ders kitabının kullanılması zorunludur; fakat özel okullarda böyle bir zorunluluk olmadığı için yabancı yayınevleri tarafından basılan ders kitapları da tercih edilebilmektedir. Bu kurumlarda görev yapan öğretmenler İngilizce dersi için kullanılacak ders kitabının seçiminde oldukça önemli bir sorumluluğa sahiptirler. Bu anlamda ders kitaplarının değerlendirilmesi, zayıf ve güçlü yönlerinin ortaya konulması önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı Oxford University Press tarafından basılan Solutions Elementary (Second Edition) ders kitabını belli ölçütler doğrultusunda inceleyerek zayıf ve güçlü yönlerini ortaya koymak ve bu kitabı uygulamayı düşünen öğretim kurumlarına ve öğretmenlere bir kaynak oluşturmaktır. Çalışmada nitel veri toplama yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Solak (2015) tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan Yabancı Dil Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ders kitabının CEFR (Common European Framework of Reference – Diller için Avrupa Ortak Çerçeve Metni’) de yer alan kazanımlara uygun olarak hazırlandığı, kitap içerisindeki okuma, dinleme, kelime ve dilbilgisi bölümlerinin öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte hazırlandığı; içeriğin resimlerle, şekillerle somutlaştırıldığı; konuların ve etkinliklerin basitten karmaşığa doğru tasarlandığı söylenebilir. Çalışmada ayrıca ders kitabında bireysel, eşli ve grup etkinliklerinin sıklıkla yer aldığı; rol oynama ve diyalog oluşturmaya dayalı etkinliklerle öğrencilerin aktif hale getirildiği ve öğrencilerin öğrendikleri bilgiyi uygulamalarına dayalı olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi; Solutions Elementary Ders Kitabı, Ders Kitabı Değerlendirme

Türkçe Öğretiminde Kuantum Öğrenmenin Önemi

Assist. Prof. Dr. Betül Keray Dinçel

ÖZ

Eğitim alanında kullanılan pek çok yaklaşımdan biri de kuantum öğrenmedir. Kuantum öğrenme, temeli doktor Lozanov'un "Suggestopedia" ve "Hızlandırılmış Öğrenme" yaklaşımlarına dayanan bir öğrenme modelidir. Özellikle Fizik, Fen Bilgisi, Matematik gibi alanlarda kullanılan modelle ilgili Türkçe öğretiminde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada kuantum öğrenmenin Türkçe öğretimi açısından öneminin vurgulanması amaçlanmıştır. Kuantum öğrenmede bulunan pek çok tekniğin yanı sıra özellikle üç teknik Türkçe öğretimi alanını doğrudan ilgilendirmektedir. Bunlar; kuantum okuma, kuantum not alma teknikleri ve kuantum yazmadır. Kuantum okuma; hazırlama, hal, göz ve eller, süper tarama, okuma ve gözden geçirme olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır. Hızlı ve etkili bir okuma için kuantum okuma önem taşımaktadır. Diğerleri not alma teknikleridir. Not alma teknikleri zihin haritası ve not ay tekniği olmak üzere ikiye ayrılır. Zihin haritası anlaşılmanın dallandırılarak not edilmesini gerekirse küçük resimler eklenmesini içermektedir. Not ay ise okunan metnin sağ kısmına metinle ilgili duygu, düşünce, yorumların not edilmesidir. Etkili bir okuma ve dinleme yani anlama gerçekleştirilebilmesi için bu tekniklerin bilinmesinde fayda vardır. İmla ve yazım kurallarına uymayı zihnimizde akan düşüncelere set vurmak olarak gören ve iyi bir yazı için zihindeki bu setlerden kurtulmayı öngören kuantum yazma ise ön yazma (salkımlama, hızlı yazma), karalama, paylaşma, gözden geçirme, düzeltme, tekrar yazma, değerlendirme olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır. Zihne her gelenin başlangıçta ayıklanmadan yazılmasını sağlayan kuantum yazma öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin gelişmesinde oldukça etkilidir.

Anahtar Kelimeler: Kuantum Öğrenme, Türkçe Öğretimi

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Deneyim ve Farkındalıkları

Lec. Betül Kübra Şahin - Assist. Prof. Dr. Ramazan Sak - Assist. Prof. Dr. İkbal Tuba Şahin-
Sak - Ms. Hilal Güşta Şahin

ÖZ

Çocukların ve çocuk haklarının korunması, günümüzün en önemli problemlerinden biridir. Bu problemlerin çözümünde sorumluluk sahibi olan yetişkinler, İnsan Hakları Sözleşmesinin de paralelinde Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi hazırlamışlardır. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme pek çok dünya ülkesi tarafından onaylanmıştır. Her ne kadar devletler, bu sözleşmeyle çocukların temel hak ve ihtiyaçlarının karşılanması konusunda sorumluluklarını ve birtakım adımlar atmaları kabul etmiş olsalar da, yapılan uygulamalarda önemli eksiklikler olduğu görülmektedir. Bu durum, çocukların, sözleşmede yer alan haklardan tam olarak yararlanmasında yalnızca devletlerin etkili olmadığını, gerek öğretmenlerin gerekse ebeveynlerin de bu süreçte etkin roller üstlenmesi gerektiğini düşündürmektedir. Özellikle öğretmenler, çocuklara farkındalık kazandırmak gibi önemli bir rolü üstlenmektedirler. Ancak haklarla ilgili kendilerinin farkındalık sahibi olmaları ve bu hakları içselleştirmeleri, bunları çocuklara yansıtılmaları açısından önem arz etmektedir. Özellikle okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin deneyim ve farkındalıklarının belirlenmesi, öğretmenlik mesleğine atılmadan bu konuyla ilgili eksikliklerinin, ihtiyaçlarının belirlenmesi ve buna ilişkin destek eğitimlerinin düzenlenmesi açısından önemli olacaktır. Bu nedenle bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin deneyim ve farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 100 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın verisi, kişisel bilgiler ve sözleşme maddeleri olmak üzere iki bölümden oluşan yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Formun ikinci bölümünde, Rachel Hodgkin ve Peter Newell tarafından UNICEF için hazırlanan Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El Kitabı'na dayanarak sözleşme maddeleri listelenmiş ve öğretmen adaylarından kendi çocukluklarını göz önünde bulundurarak her bir maddeden ne kadar yararlandıklarını yeterli, kısmen yeterli ve yetersiz şeklinde değerlendirmeleri, ardından da neden böyle düşündüklerini belirtmeleri istenmiştir. Çalışmanın sonunda, öğretmen adaylarının, çocukken bazı haklardan yararlandıkları ancak halen çocuk hakları hakkında yeterli bilgiye sahip olmayıp sözleşmede geçen bazı maddelerle ilgili farkındalıklarının olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hakları, Okul Öncesi, Öğretmen Adayları, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Oyunla İlgili Tercihleri

Assist. Prof. Dr. İkbal Tuba Şahin Sak - Assist. Prof. Dr. Ramazan Sak - Ms. Hilal Güşta Şahin
- Lec. Betül Kübra Şahin

ÖZ

Çocuklar oyun oynarken yetişkinlerin tahmin ettiğinden çok daha fazlasını öğrenirler. Oyun zamanı, çocuklar için öğrenme zamanıdır. Oyun, çocuğun hayatında farklı öğrenme pencereleri açar ve onu hareketten gözleme, ilişkilerden duygulara pek çok duygu, beceri ve durum ile tanıştırır. Çocuğun fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gücünü geliştirirken, hayal gücünü ve yaratıcılığını da aktif şekilde kullanmasını sağlar. Çocuk kendi dünyasını idare ederken, gelecekte karşılaşacağı zorluklarla baş etmek için ihtiyaç duyacağı yeterlilikleri de oyunla kazanacak ve geliştirecektir. Çocuk farklı şekillerde, farklı kişilerle ve materyallerle oyun kurabilir. Çünkü çocuğun okul öncesi dönemde çevresindeki dünyayla her türlü etkileşimi ve oyunu önemlidir, değerlidir. Zaman zaman arkadaşlarıyla, zaman zaman yetişkinlerle farklı mekânlarda bu deneyimi yaşayabilir. Elbette çocuğun oynadığı oyun hem anne babasını, hem öğretmenini hem de onunla ilgili diğer yetişkinleri ilgilendirir. Ancak bu yetişkinler oyunda kontrol edici oldukları anda çocuk, hem onların kurallarına uyma endişesine düşecek hem de yaratıcılık, liderlik ve grubun parçası olma gibi oyunla doğrudan kazanmış olduğu bazı avantajları yitirme tehlikesiyle karşılaşacaktır. Oyun, yetişkin tarafından kontrol edilen pasif bir eğlence olmak yerine, çocuğun tercihlerinin de göz önünde bulundurulduğu aktif bir süreç dönüştüğünde daha anlamlı ve faydalı olacak, amacına ulaşacaktır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönem çocuklarının oyunla ilgili tercihlerinin incelenmesidir. Bu nitel çalışmanın katılımcılarını 40 okul öncesi dönem çocuğu oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmış; kelime listeleme tekniği ile analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, 1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar (ICES - 2018) Kongresinde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuklar, Oyun, Oyun Tercihleri, Okul Öncesi Dönem

Geleneksel Çocuk Oyunlarının İşlevleri Üzerine Nitel Bir İnceleme Adıyaman Örneği

Ms. Çare Tufaner - Ms. Ruken Ünlü

ÖZ

Oyunun çocukları hayata hazırlama, sağlıklı bir ruh ve beden hali kazandırma, bilişsel becerileri artırma gibi pek çok önemli fonksiyonu vardır. Son dönemlerin gelişen teknolojik oyun araçları, açık alanların nicel ve nitel yetersizliği ya da açık alanlardaki muhtemel tehlikeler nedenleri ile oyun kavramı daha çok kapalı mekânlar içerisine girmiştir. Oyunların kapalı mekânlara taşınmasındaki önemli etkenlerden birisi de ebeveynlerin ya da öğretmenlerin açık mekâna ait oyun bilmemesi ya da üretmemesidir. Bu nedenle bu makalede hem geleneksel değerlerin yaşatılıp aktarılmasını sağlamak hem de açık mekân oyunları üzerine daha fazla tartışma olanağı sağlamak hedeflenmiştir. Makalede Adıyaman'da oynanan geleneksel oyunlar mülakat yöntemiyle derlenmiştir. Derleme 65 yaş üstü 54 erkek ve 52 bayan ile yapılmıştır. Derlenen oyunlar arasından yaygın olarak bilinmeyen çocuk oyunları hakkında inceleme yapılmıştır. Makalede Gılç, Sülüp, Ayak İzi, Kömbeç, Kurt Kuzu Oyunu isimli beş oyun ele alınmıştır. Çocuk oyunlarının; adları, içerikleri, oynanış biçimleri, oynanış yerleri ve zamanları, oyuncuları hakkında bilgi verilmiştir. Sonuç kısmında oyunların işlevleri üzerinde durulmuştur. Ele aldığımız çocuk oyunlarının çocukların bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyecek yönleri tespit edilmiştir. Oyunların bireysel ve toplumsal işlevlerinden bazıları şöyledir: Sosyal gelişimde; aile, akran, toplum ilişkilerini canlandırmak ve geçmişle günümüz nesillerini buluşturma işlevleri üzerinde durulmuştur. Bilişsel gelişimde; problem çözme ya da yeni çözümler meydana getirme becerisi, odaklanma, zihinsel şemalar oluşturma gibi işlevler tespit edilmiştir. Fiziksel gelişimde; kas ve iskelet sisteminin daha yoğun kullanım imkânı sağlaması, denge, doğal materyallerle etkileşim gibi işlevleri görülmüştür. Duygusal gelişimde; önemsenmek-sevilmek, aidiyet duygusunu hissetmek, kazanmak-kaybetmek, öfke, sevinç, başarı, üzüntü gibi duygularını fark etmek ve bu duyguları yönetme becerisi kazandırma işlevleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman, Çocuk, Geleneksel Oyun, İşlev.

Şeker Portakalı Romanının Bağlanma Kuramında Değerlendirilmesi

Ms. Çare Tufaner - Ms. Ruken Ünlü

ÖZ

Brezilyalı yazar Jose Mauro De Vasconcelos'a ait olan Şeker Portakalı eseri, yazarın kendi çocukluk yaşantılarından izler taşımaktadır. Anlatıdaki bu gerçeklik payı da sosyal ve eğitsel konularının irdelenmesi için eseri olanaklı hale getirmiştir. Yazar, eserinde kalabalık, fakir bir ailenin beş yaşındaki oğlu Zeze'nin hikâyesini anlatır. Zeze, başta ailesi olmak üzere sürekli dövülen, hor görülen bir çocuktur. Gördüğü şiddet, Zeze'de aile sevgisini, sevgiyi, insan olma halini sorgulama ve reddetme durumu oluşturmuştur. Bu nedenle Zeze, her canlının muhtaç olduğu sevgiyi yakın aile dışından kişilerde aramıştır. Zeze'deki bu arayış John Bowlby'nin bağlanma kuramı çerçevesinde değerlendirilmiştir. John Bowlby'e göre bağlanma; erken çocukluk döneminden itibaren çocuğun belirli bir figüre karşı özellikle stresli durumlarda yakınlık arama ve sürdürme eğilimi tarafından oluşturulmuş sürekli duygusal bağıdır. Bağlanmanın gerçekleşmediği bireylerde ise ruhsal bozukluklar meydana gelir. Kendini değersiz görme, yalnızlık, nefret hissi, içe kapanıklık, saldırganlık, yaşama son verme isteği muhtemel bazı ruhsal sorunlardır. Bowlby, bağlanmanın gerçekleştiği kişileri kategorize etmiş ve birincil figürün anne olduğunu belirtmiştir. Yine Bowlby anne figüründen kastının, sadece doğal anne olmadığını çocuğa annelik eden ve çocuğun bağlanmış olduğu kişi ya da nesne olduğunu belirtmektedir. Roman kahramanı Zeze'de de böylesi bir bağlanma gerçekleştiğini ve bu yolla yaşama tutunduğunu görmekteyiz. Bu kişiler ve nesnelere şöyledir: Edmundo Dayı, portakal şekeri fidanı Minguinho, beyaz lekeli öğretmen Dona Cecilia Paim ve oğlu olmak istediği Portuga'dır. Makalede Zeze'nin bağlanma kaynakları ile olan ilişkisi incelenmiştir. Yükseköğretimde, kuramsal bilginin yanında edebiyatın büyülü dilinin, içsel anlamlandırmalarda daha etkin olacağı kanısındayız. Bu nedenle incelediğimiz metnin eğitim fakülteleri, çocuk hekimliği, çocuk hukuku gibi çocuğa yönelik disiplin alanlarında değerlendirilmesi gereken bir kaynak olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şeker Portakalı, Zeze, Bağlanma, Psikoloji, Edebiyat

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Seçmeli Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Ordu Üniversitesi SBMYO Örneği)

Lec. Ata Bahri Çağlayan - Assist. Prof. Dr. Cemile Bahtiyar Karadeniz - Assist. Prof. Dr. Saffet Sarı

ÖZ

Müzik eğitim sayesinde bireyin çevresi ile daha sağlıklı, bilinçli, düzenli, etkili ve verimli iletişim içerisinde olması beklenir. Bu beklentiler doğrultusunda Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda seçmeli müzik dersi Bologna Sürecine uygun olarak öğretim programlarında yerini alan derslerden biridir. Sunulan bu çalışmada meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin seçtikleri müzik dersine yönelik görüşlerini incelenerek öğrencilerin görüşleri doğrultusunda dersin uygulamasında beklentiler düzeyinde verimlilik ve etkinlik artırılması amaçlanmaktadır. Bu araştırma tarama modelinde olup belirlenen örnekleme anket uygulanarak veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler istatistik analizler ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ulaşılan bulgular doğrultusunda derslerin verimlilik ve etkinliğinin artırılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin genelinin seçmeli müzik derslerine ilgi ve tutumlarının yüksek olduğu, dersin kredisiz olmasının önemli olmadığı ancak ders saatlerinin artırılması yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır. Ankete katılan erkek öğrencilerin kız öğrencilere, I. Öğretim öğrencilerinin ise II. Öğretim öğrencilerine göre daha yüksek ilgi ve tutum tespit edilmiştir. Seçmeli müzik dersinin desteklenerek diğer birimlere yaygınlaşması, verimli içerik ve yöntem kazanımı için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Seçmeli Ders, Ön Lisans

Öğretmen Adaylarının Jigsaw III Tekniğine İlişkin Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Lec. Ceren Mutluer

ÖZ

İnsanlar önlerine gelen problemlerin büyük bir çoğunluğunu başka insanlarla yardımlaşarak halleder. İşbirliği belirli bir hedef istikametinde ortaklaşa çalışmak suretiyle sorunların çözüme kavuşturulması yöntemidir (Taşdemir, 2004). İşbirlikli öğrenme yöntemi ise, öğrencilerin ders başarılarını artırmakla beraber, onların özgüvenlerini geliştiren ve öğrendiklerini arkadaşlarına anlatmak suretiyle akran öğrenmesine katkı sağlayan bir yöntemdir. Öğrenciler arkadaşlarıyla diyalog halinde olmaları gerektiği için mesuliyet duygusu gelişir. Ortak bir hedef doğrultusunda hareket eden küçük topluluklar oluşur (Slavin, 1990; Gömleksiz, 1993; Mallinger, 1998; Siegel, 2005; Doymuş, 2008). İşbirlikli öğrenme yöntemi kendi içinde pek çok tekniğe ayrılmaktadır. Bu tekniklerden bir tanesi de Jigsaw (Yap-boz / Takım-oyun turnuva) tekniğidir. Bu tekniğin 4 güncellemesi mevcuttur. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi için Jigsaw III yöntemine ilişkin görüşlerine yönelik ölçeği geliştirip literatüre kazandırmaktır. Ayrıca geliştirilen ölçme aracı ile cinsiyet, lisans bölümü, sınıf düzeyi, lise tipi, bilimsel araştırma dersini daha önceden alma durumu, ölçme ve değerlendirme dersini daha önceden alıp almama durumu, portfolyo uygulaması gibi kişilerin öğrenmelerini düzenleyici bir aktivite de daha önce bulunma durumu açısından Jigsaw III tekniğine yönelik katılımcıların görüşlerinde manidar bir farklılığın olup olmadığı da incelenmek istenmiştir. Araştırma 2015-2017 yılları arası Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan 856 kişi üzerinden yürütülmüştür. Geliştirilen ölçme aracı için öncelikle ulaşılabilen alan yazın taranmış daha sonra öğrencilerden Jigsaw III tekniğine yönelik olumlu ve olumsuz görüşlerini bildiren kompozisyon yazmaları istenmiştir. Geliştirilen ölçme aracının kapsam geçerliğini belirlemek amacıyla önce uzman görüşü alınmış daha sonra pilot uygulama yapılmıştır. Temel bileşenleri ortaya çıkarmak için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Maddelerin alt ve üst grupları ayırt edip etmediğini değerlendirmek amacıyla da t testi analizinden yararlanılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışması aşamasında iç tutarlılığı değerlendirmek amacıyla Cronbach Alpha değerine bakılmıştır. Yapılan analizler sonunda geliştirilen ölçme aracı, 23 madde ve 5 alt boyut olarak geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Jigsaw Tekniği, Ölçme ve Değerlendirme, Öğretmen Adayları, Ölçek Geliştirme

PISA 2015 Verileri Kullanılarak Anne-Baba Eğitim Düzeylerine ve Fen Dersi Yeterlik Düzeylerine Göre Fen Dersine Karşı İlginin ve Kaygının Değerlendirilmesi**Lec. Ceren Mutluer****ÖZ**

Bir ülkenin eğitimdeki kalitesinin ölçümünde diğer ülkelerle karşılaştırmak da bir ölçüt olarak sayılabilmektedir. Bu süreci sağlamak için uluslararası sınavlar kullanılmaktadır. Uluslararası sınavlardan birisi de PISA sınavıdır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) 2000 yılından itibaren üç senede bir OECD ülkeleri ve diğer katılımcı ülkelerde PISA uygulamaları yürütmektedir. PISA araştırması; temel olarak fen, matematik ve okuma becerileri alanlarında öğrencilerin becerilerini değerlendirmektedir. PISA uygulaması her üç yılda bir gerçekleştirilmektedir. Bu uygulamada PISA 2015 sonuçlarının matematik okuryazarlığı ve okuma becerilerinden çok, ağırlıklı alan olan fen okuryazarlığına odaklanılmıştır. PISA 2015 uygulamasından elde edilen sonuçlar 6 yeterlik düzeyine göre değerlendirilmektedir. 6. Düzeydeki bir öğrenci alışılmamış bilimsel olgulara, olaylara ve süreçlere açıklayıcı hipotezler sunmak veya tahminler yapmak için içerik, süreç ve epistemik bilgiyi kullanabilir. 5. Düzeydeki bir öğrenci, soyut bilimsel fikirleri veya kavramları; çok yönlü nedensellik bağlantıları içeren alışık olmadık ve daha karmaşık olguları, olayları ve süreçleri açıklamak için kullanabilir. 4. Düzeydeki öğrenciler, daha karmaşık veya daha az tanıdık olan olaylara ve süreçlere açıklamalarını oluşturmak için kullanabilirler. 3. Düzeydeki öğrenciler, orta derecede karışık olan içerik bilgisini bilindik olguların açıklamalarını oluşturmak ve tanımlamak için kullanabilir. 2. Düzeydeki öğrenciler günlük içerik bilgisini ve temel süreç bilgisini; uygun bilimsel açıklamayı tanımlamak, veriyi yorumlamak ve basit bir deneysel tasarımda sorulan soruyu belirlemek için kullanabilir. 1a düzeyindeki öğrenciler, temel veya günlük içerik bilgisini basit bilimsel olgunun açıklamalarını ayırt etmek ve saptamak için kullanabilir. 1b düzeydeki öğrenciler, bilindik veya basit bir olgunun özelliklerini ayırt etmek için basit ve günlük bilgiyi kullanabilir. PISA'da belirtilen bu düzeyler nedeniyle öğrencilerin başarı sınıflaması daha doğru olacaktır. Bu araştırma da anne-baba eğitim düzeyi ve 2015 PISA fen yeterlik düzeylerine göre fen dersine karşı ilgi ve kaygı durumlarının nasıl değiştiğini değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 5895 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma tarama desenine göre planlanmıştır. Bu çalışmada faktöriyel MANOVA kullanılarak analizler yapılmaktadır. Bu çalışma için veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: PISA 2015, Fen Okuryazarlığı, Fen Dersi Yeterlik Düzeyleri, Fen Dersine Karşı İlgi, Fen Dersi Kaygısı, Faktöriyel Manova

Challenges Of A Content-Based Syllabus In A Freshman English Context In Turkey

Lec. Deniz Ezgi Avcı Vile

ÖZ

The selection of a particular syllabus design; what to teach and in which order, would inadvertently reflect the beliefs and values on 'language' and 'language learning' as the types of syllabus are also manifestations of how the nature of language and language learning viewed. While most Freshman English Programs seem to reflect the common practices of 'compartmentalized' nature of the Turkish education system where students are divided into science and social majors and receive ESP or EAP, a pioneering Freshman English Program at Istanbul Sehir University has been integrating literary texts; short stories and novels in an attempt to transform the idea of 'language as a rule-based system' into 'language as a socio-semantic system'. This paper will present an overview of the underlying reasons for the application of this pioneering thematic content- based syllabus put in action in 2015-2016 academic. This paper will discuss the objectives of the course design; integration of literary texts and academic texts in a content-based syllabus for a prerequisite and compulsory Freshman English Course; 'Textual Analysis and Effective Communication', and the challenges faced in the attempts of aiming to build on cultural competence, language and critical thinking skills with a communicative approach helping students to respond to the demands of a tertiary education at their best abilities.

Anahtar Kelimeler: Freshman English; Content-Based Syllabus; Integration Of Literary Texts İn Esl; English As A Second Language; Literature; Turkey

Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerileri ve Matematik Okuryazarlıklarına İlişkin Bir Araştırma

Assoc. Prof. Dr. Dilek Çağırğan Gülten - Assist. Prof. Dr. Çiğdem Arslan - Assist. Prof. Dr. Güneş Yavuz

ÖZ

Günümüz bilgi çağında karşılaştıkları sorunlar için çözüm yolları üretebilen ve sorunları çözüme ulaştırabilen bilgi okuryazarı bireyler ülkeler için büyük önem taşımaktadır. Problem çözme becerileri gelişmiş olan bireyler, karmaşık problemleri analiz edebilen yaşam boyu öğrenen bireylerdir. Bir diğer taraftan da problem çözme, muhakeme, iletişim, eleştirel ve yaratıcı düşünme süreçlerini içeren ve günümüz toplumları tarafından en az okuma-yazma kadar önemli olduğuna inanılan matematik okuryazarlığı becerilerinin de bireylere eğitim süreci içerisinde kazandırılması önem arz etmektedir. Bu süreçte öğretmenlere büyük görev düşmektedir, dolayısıyla da henüz öğretmen adayı iken yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda araştırma, öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile matematik okuryazarlığı öz-yeterliklerinin ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda örnekleme alınan öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ve matematik okuryazarlığı özyeterlikleri ile ilişkisi araştırılmıştır. Araştırma İstanbul ilindeki bir üniversitenin Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği programında formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda gerekli olan verileri sağlamak için demografik özellikleri içeren anket formu, "Problem Çözme Envanteri" ve "Matematik Okuryazarlığı Özyeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizindeki istatistik işlemler için SPSS 22 İstatistik Paket Programından yararlanılmıştır. Bulgulardan çıkan sonuçların gerek alan yazına gerekse öğretmen yetiştirmeye ilişkin katkısı olacağı düşünülmektedir. Çıkacak sonuçlar, alan yazına önemli bir katkı sağlayarak yeni yapılacak çalışmalara ışık tutacak niteliktedir. Bulgular, literatür eşliğinde tartışılarak araştırma ve araştırmacılara yönelik öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Problem Çözme, Matematik Okuryazarlığı, Öz Yeterlik.

Öğretmen Adaylarının Matematiğin Kullanıldığı Alanlar ve Günlük Yaşam İlişkisine İlişkin Görüşleri

Assoc. Prof. Dr. Dilek Çağırğan Gülten - Assist. Prof. Dr. Çiğdem Arslan

ÖZ

Sayı, nicelik, geometrik şekil, anlatım, işlem gibi soyut varlıkların özelliklerini ve aralarındaki bağıntıları mantık yöntemleriyle inceleyen bilim dalı olan matematik, günlük yaşamda hemen her yerde var olan bir disiplin olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla matematiği günlük yaşamda kullanabilme ve matematiğin günlük yaşamdaki yeri ile öneminin bilinmesi gereklidir. Özellikle ileride matematik öğretmeni olacak öğretmen adaylarının, matematiğin günlük yaşamda kullanılmasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, öğrencilerin matematik ile günlük yaşamı ilişkilendirebilmeleri için bir öngörü teşkil edecektir. Çünkü matematiğin kullanıldığı alanlar ve günlük yaşam ilişkisi matematik öğrenme ve öğretimi sürecinde önemlidir. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının matematiğin kullanıldığı alanlar ve günlük yaşam ilişkisine ilişkin görüşlerinin araştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, İstanbul ilinde bulunan bir üniversitede matematik öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan günlük yaşamda matematiğin kullanıldığı alanlar ile bu alanların matematik ve günlük yaşam ilişkisine örnekler vermelerine dair açık uçlu sorular yardımıyla görüş alınmıştır. Nitel araştırma deseni kullanılarak yürütülen bu çalışmada öğretmen adaylarının yazılı olarak ifade ettikleri cevaplar içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgulara göre, bu araştırmaya ilişkin özgün sonuçların ortaya çıktığı söylenebilir. Bu bağlamda, bulgulardan çıkan sonuçların yeni araştırmalara kaynak olacağı düşünülmektedir. Çıkacak sonuçlar; gerek özgün olması, gerekse alan yazına önemli bir katkı sağlamasından dolayı yeni yapılacak çalışmalara ışık tutacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Matematiğin Kullanıldığı Alanlar, Günlük Yaşam, Öğretmen Adayı.

Mükemmeliyetçiliğin Başa Çıkma Stratejileri, Yaşam Doyumu ve Psikolojik Belirtiler Açısından Yordanması

Assist. Prof. Dr. Elif Ulu - Ms. Semra Uçar

ÖZ

Bir kişilik özelliği olan mükemmeliyetçilik (Antony ve Swinson, 1998); bireyin kendine yönelik, diğerlerine yönelik ve başkalarının kendisine yönelik beklentilerini nasıl algıladığı ve beraberinde oluşturduğu standartlar ile bu standartların ne düzeyde gerçekçi olduğu ve bireyi nasıl etkilediği ile karakterizedir (Hewitt ve Flett, 1991). Çok boyutlu bir yapıya sahip olan mükemmeliyetçilik olumlu ve uyumlu yönde olabileceği gibi olumsuz ve uyumsuz bir yapıda da olabilmektedir (Hill, & Terry, 2007; Hewitt ve Flett, 1991, Frost, Heimberg, Holt, Mattia ve Neubauer, 1993). Bu araştırma Hewitt ve Flett'in (1991) kendine yönelik mükemmeliyetçilik, diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik ve sosyal olarak algılanan mükemmeliyetçilik sınıflamasına dayanmaktadır. Bireylerin aile ortamında kök salan mükemmeliyetçilik yapıcı olup olmama durumuna bağlı olarak kendilik algısını etkilemektedir (Blatt, 1995; Miller, 1996). Yüksek beklenti içerisinde olan ve eleştirel bir yapıya sahip ailelerde büyüyen bireylerde kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bireyler çevresindekiler tarafından olumsuz olarak değerlendirildikleri inancına sahiptirler (Antony, & Swinson, 1998). Bu durum beraberinde bireyin baş etme becerilerini de şekillendirmektedir. Birey zorlayıcı koşulların üstesinden gelmeye çalışırken mükemmeliyetçi eğilimler sergileyebilmektedir (Flett, Hewitt, Oliver ve Macdonald, 2002). Bireyler uyumlu yönde bir mükemmeliyetçiliğe sahip olduklarında problem odaklı başa çıkma becerilerini daha çok kullanmaktadırlar ve bu da bireylerin benlik saygılarının ve kişisel doyumlarının artmasına yol açmaktadır (Hill, & Terr, 2007). Literatür incelendiğinde mükemmeliyetçiliğin psikolojik işlevselliği etkilediği ve mükemmeliyetçiliğin yapıcı ve uyumlu yönde olmaması halinde, mükemmeliyetçiliğin depresyona neden olabileceği belirtilmektedir (Blankstein, Flett ve Johnson, 1992; Blatt, 1995; Flett, Besser ve Hewitt, 2005). Bireyin oluşturduğu yüksek standartlar gerçekçilikten uzaklaştıkça, oluşturulan bu yüksek standartların birey üzerinde oluşturduğu baskı ve stres durumu artmaktadır ve bireyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Hill, & Terry, 2007). Birey yüksek ve gerçekçi olmayan beklentiler içerisine girerek aynı zamanda yıkıcı düşünce ve davranışlar içerisine de girebilmektedir (Frost, Marten, Lahart ve Rosenblate, 1990). Bireylerin mükemmeliyetçi eğilimlerinin ve stres algılarının psikopatolojik semptomlarla pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Algılanan stres düzeyinin artması beraberinde somatizasyon ve hostile semptomlarında da artışla ilişkili bulunmuştur (Craiovan, 2014). Mükemmeliyetçiliğin bireyin yaşam kalitesine etkilerine bakıldığında ise uyumlu mükemmeliyetçilik ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür (Shaheen, & Shaheen, 2015). Mükemmeliyetçiliğin bireylerin yaşamları üzerinde geniş bir etkisi olduğu ve bu etkinin tek yönlü olmadığı yapıcı olabileceği gibi yıkıcı da olabileceği görülmektedir. Gelişim dönemleri perspektifinden bakıldığında yetişkinliğe geçiş sürecinde olan üniversite öğrencilerinin gelecek planlarının şekillenmesinde, yaşam kalitelerinde ve kişisel doyumlarında belirleyici bir rolü olduğu düşünülen mükemmeliyetçiliğin yordayıcılarının belirlenmesinin bu bireylere yönelik sunulan yardım hizmetleri açısından katkı sağlayıcı olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın örneklemini yaşları 19-47 arasında değişen hepsi üniversite mezunu 182 kadın 72 erkek olmak üzere toplam 254 kişi oluşturmaktadır. Örneklemin oluşturulmasında kolay ulaşılabilir örnekleme (convenient) yöntemi kullanılmıştır. Veriler "Çoklu Regresyon Analizi (Stepwise Metodu)" yöntemi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada, anlam düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS 21 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yetişkinlerin mükemmeliyetçiliklerinin yordanmasına ilişkin yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda başa çıkma yöntemlerinden iyimser yaklaşım, boyun eğme yaklaşımı, anksiyete, olumsuz benlik tasarımı, ve somatizasyon değişkenleri anlamlı yordayıcılar olarak bulunmuştur ($R=.368$, $R^2=.136$, $F(1,200)=10514$, $p<.05$).

Anahtar Kelimeler: Mükemmeliyetçilik, Başa Çıkma Becerileri, Yaşam Doyumu

Öğretim Elemanlarının Teknopedagojik Eğitim Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ardahan Üniversitesi Örneği

Lec. Eser Karadeniz - Assist. Prof. Dr. Alper Şimşek

ÖZ

Son yıllarda öğretim ortamlarına teknolojinin entegrasyonuna yönelik yürütülen uygulama ve araştırmaların önemi giderek artmıştır. Özellikle ülkemizde son yıllarda MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) bünyesinde yüksek bütçelere sahip teknoloji entegrasyonu projeleri yürütülmektedir. Bu uğraşların temelinde teknolojinin sahip olduğu eğitsel ve motivasyonel özelliklerin öğrenmenin gerçekleşmesi adına doğurduğu yeni fırsatların farkına varılmasıdır. Yapılan maddi yatırımların karşılığını bulması ve öğrencilere yeni öğrenme deneyimleri oluşturabilmek adına MEB bünyesinde öğretmenlere teknolojinin öğretim süreçlerinde etkin kullanımına yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenmektedir. Tüm bu çabalar akla yükseköğretim düzeyinde öğretim faaliyetlerini yürüten öğretim elemanlarının teknolojiyi öğretim süreçlerindeki kullanım durumlarının nasıl olduğu sorusunu getirmektedir. Öğretim elemanlarının eğitim teknolojilerinin derse entegrasyonundaki görüşleri ya da yeterlik düzeyleri araştırılması gereken önemli bir durumdur. Bu bağlamda öğretim elemanlarının teknopedagojik eğitim yeterlikleri, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım düzeyleri ile farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Tarama yönteminin kullanıldığı bu araştırmaya Ardahan Üniversitesinin farklı birimlerindeki 2017 - 2018 eğitim öğretim yılının güz döneminde görev yapan 101 öğretim elemanı dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak tarafından geliştirilen teknopedagojik eğitim yeterlik ölçeği (Kabakçı Yurdakul vd., 2012) ile bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yeterlilik ölçeği (Şimşek, 2014) kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretim elemanlarının teknopedagojik eğitim yeterlik düzeylerinin ileri düzeyde olduğu, bu durumun öğretim elemanlarının cinsiyetleri, buldukları birimleri, unvanları, deneyimleri ve eğitim durumları açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Teknopedagojik Eğitim, Teknoloji Entegrasyonu, Öğretim Elemanları

Ahlaki Gelişim Bağlamında İrade Kavramının İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Esra Türk

ÖZ

Toplumların gelecekleri iyi yetişmiş, ahlaklı insanların varlığına bağlıdır. Ahlak konusundaki eksiklik aileden iktisata, sosyal hayattan yaşam tarzına tüm alanları olumsuz yönde etkiler. Günümüz dünyasının içinde bulunduğu buhranların çoğunun temelinde ahlaki problemler yatmaktadır. Modern dünya yaşadığı buhranların üstesinden gelebilmek için ahlak eğitimi, değerler eğitimi, karakter eğitimi gibi arayışlara yönelmiştir. Ancak insanı dışardan ödül ve ceza ile denetleyebilmeyi, istediği yöne yönlendirebilmeyi hedefleyen davranışçı yaklaşımların eğitimde hala hâkim olması istenen sonuçlara ulaşılmasını engellemektedir. Zira ahlaki eğitiminin temel amacı insanda içsel bir motivasyon oluşturarak denetim mekanizmalarının olmadığı durumlarda da bireyin vicdanının sesini takip edebilmesini sağlamaktır. Ahlaki normların dışsal kontrol mekanizmaları veya zorlama olmaksızın içselleştirilmesi ve bireyin sorumluluklarını yerine getirmesi irade kavramıyla yakından ilgilidir. Ahlaki faziletten bahsetmek ancak irade hürriyetiyle mümkündür. Birey günlük hayatta birçok eyleminde ahlaki bir karar verme durumu ile karşı karşıya kalır ancak doğru davranışı bilgi düzeyinde bilmesine rağmen ahlaki davranışı sergileyebilmesi irade gücüne, mücadele azmine, güçlü bir benliğe bağlıdır. İyi olanı bilmek ve istemek ahlaki davranış için yeterli değildir iyi olanı yapma iradesi gösterebilmek gerekir. Bu çalışma ile öncelikle bir eğitim konusu olan ahlaki gelişimin irade kavramı ile ilişkisi, modern eğitim anlayışları bağlamında eleştirel bir biçimde analiz edilmiş, eğitiminin bireyin iradesini güçlendirme becerilerini artırıcı özellikte planlanmasının önemi vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında ahlaki gelişim ve irade kavramı ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Alan yazında yer alan, ahlaki gelişim, eğitim, irade kavramları ile ilgili kitaplar, tezler, makaleler vb. literatür taranarak veri toplanmıştır. Yapılan değerlendirmede ahlak eğitiminin sadece bilişsel alana hitap eden çalışmalarla sınırlandırıldığı, bilgi vermeden öteye geçmediği, bireyin dışsal mekanizmalarla yönlendirildiği ahlaki eğitim çalışmalarının yetersiz kaldığı, ahlaki davranışların ve ahlaki karakterin ortaya çıkmasının zorlaştığı, irade eğitimi olmadan ahlaki mükemmelliğe ulaşmak mümkün sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahlak, Gelişim, İrade

Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki “Ahlak Gelişimi” Kavramının İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Nüket Afat - Assist. Prof. Dr. Esra Türk

ÖZ

İnsan biyo psikososyal bir varlıktır doğumdan ölüme kadar devam eden, zaman içerisinde yaşa bağlı olarak görülen, düzenli ve birbirini izleyen bir değişim içerisindedirler. Bu değişime de gelişim olarak ifade edilebilmektedir. Gelişim, belli bir düzen içerisinde ve sıra içerisinde olgunlaşma ile gerçekleşir. Gelişimin sağlıklı yaşanabilmesi için bireylerin toplum içinde desteklenmeye ihtiyaçları vardır. İnsan biyolojik ve psikolojik temelleri olan ve ancak toplumsal düzlemde hayatına devam edebilen bir varlıktır. Bu noktada gelişimin çeşitli yüzleri yanında toplumsal/sosyal gelişim büyük önem arz etmektedir. Toplumsal ve sosyal gelişimin de en önemli alanlarından biri ahlak gelişimidir. Ahlâki değerler, günlük hayatımızın büyük bir parçasıdır ve hayatımızın şekil almasında rol alan faktörlerden biridir. Ahlâk gelişimi, bireyin toplumun değer yargılarını benimseyerek içinde bulunduğu çevreye uyumunu, kendi ilke ve değer yargılarını oluşturmasını amaçlayan bir süreç olarak tanımlanır. Ahlâklı olmak, toplum içerisinde nasıl davranılması gerektiğinin farkında olmaktır. İnsanın yaşamış olduğu hayatta değer kazanabilmesi için, içinde bulunduğu toplumun değer yargılarını değer sıralamasında üst sıralara taşıması gerekmektedir. Toplumsal düzlemde kazanılması beklenen değerler ülkemizde MEB programlarının da ana odağını oluşturmuştur. Bu çalışma kapsamında öğrencilere kazandırılması beklenen ahlaki gelişim ile ilgili yapılan lisans üstü çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini YÖK tez arşivinden elde edilen ve erişime açık olan lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. İlgili tezler doküman incelemesi metoduyla çok boyutlu olarak incelenmiştir. Yapılan değerlendirmelerde, Kırcaali-İftar'ın (2005) uyarladığı “Sosyal Bilimler Araştırmalarını Değerlendirme Ölçütleri”nden yararlanılmıştır. İncelenen tezler; yıllara, tezlerin türüne, tezi hazırlayan kişilerin cinsiyetlerine, teze danışmanlık yapan öğretim üyelerinin cinsiyetlerine ve unvanlarına, tezin yapıldığı enstitüye ve anabilim dallarına, tezde kullanılan veri toplama araçlarına, araştırma modeline ve yöntemine, uygulama yapılan örneklem grubuna ve sayısına, yapıldığı illere göre incelenmiştir. Araştırmada örneklem tayinine gidilmemiş “kendini örnekleyen evren” (Çilenti, 1984) çalışma evreni olarak kabul edilmiştir. “Ahlak Gelişimi” ve “Ahlaki Gelişim” anahtar kavramları ile araştırma yapılmıştır. İnceleme sonucunda elde edilen bulgular yüzde ve frekans tablolarıyla gösterilerek yorumlanarak gelecek araştırmalara kaynaklık etmesi umulan önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Moral Development, Post Graduate Thesis

Fen Lisesi Öğrencilerinin Bilimsel Düşünme Yeteneklerinin İncelenmesi**Assoc. Prof. Dr. Eylem Bayır - Lec. Ali Alaylı****ÖZ**

Problemlere akılcı ve mantıklı çözüm oluşturabilmeyi sağlayan bilimsel düşünme yeteneği öğrencilerin başarısını etkileyen unsurlardan biri olarak görülmektedir. Hipotetik düşünebilme, oranlı düşünebilme, değişkenleri belirleyebilme ve tanımlayabilme, olasılıklı düşünebilme, kombinezonlarla düşünebilme, korelasyonel düşünebilme (Lawson, 1995) olarak verilen soyut operasyon döneminin nitelikleri bilimsel düşünme yeteneğinin bileşenlerini oluşturmaktadır. Öğrencilerin bilimsel düşünme yeteneklerinin yüksek olması kavramları anlamlandırma ve uygulayabilme açısından önem taşımaktadır. Bunun yanında derslerin içeriklerinin de bilimsel düşünme yeteneğini artırıcı yönde düzenlenmesi de önem arz etmektedir. Bu çalışmada, fen liselerinde okuyan öğrencilerin bilimsel düşünme yeteneklerinin belirlenmesi ve sınıf düzeyine göre karşılaştırılmalarının yapılarak fen lisesi eğitiminin bilimsel düşünme yeteneğinin gelişimine olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma; Edirne ilinde bulunan bir fen lisesinde öğrenim gören toplam 116 öğrenci (9. sınıf: 25 kişi; 10. sınıf: 26 kişi; 11. sınıf: 25 kişi; 12. sınıf: 40 kişi) örneklem olarak seçilmiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin bilimsel düşünme yetenekleri Lawson tarafından geliştirilen ve 12 sorudan oluşan yarı açık uçlu testin (Classroom Test of Scientific Reasoning) Ateş (2002) tarafından oluşturulan Türkçe tercümesi aracılığıyla belirlenmiştir. Bu test 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde öğrencilere uygulanmıştır. Verilerin analizlenmesi sonucunda öğrencilerin büyük oranda geçiş döneminde (%72) olduğu, soyut operasyon dönemindeki öğrencilerin oranının %22, somut düşünme dönemindeki öğrencilerin ise %7 olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf düzeyinde incelendiğinde ise 11. sınıf haricinde diğer sınıf düzeylerinde de geçiş dönemdeki öğrenci sayılarının somut düşünme ve soyut operasyon dönemindeki öğrencilere göre oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte 9. sınıftan 11. sınıfa kadar soyut operasyon dönemindeki öğrencilerin oranının giderek arttığı (9. sınıf: %4; 10. sınıf: %23; 11. sınıf: %48), 12. sınıfta ise bu oranın %15'e düştüğü görülmüştür. Ayrıca verilere uygulanan ANOVA sonuçları da sınıf düzeylerinin ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olduğu, bu farklılığın da 9. sınıf ile 11. sınıf ve 11. sınıf ile 12. Sınıf arasındaki farktan kaynaklandığı görülmüştür. Tüm bu sonuçlar fen lisesi eğitiminin bilimsel düşünme yeteneğinin gelişimine olan etkisinin yeteri kadar olmasa da olumlu olduğunu göstermekle birlikte son yılda bu etkinin düştüğünü ifade etmektedir. Öğrencilerin son yılda yaşadığı üniversite sınav kaygısının bunda etkili olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Düşünme Yeteneği, Bilişsel Gelişim, Fen Liseleri

Köklü Sayıların Öğretiminde Hikayeleştirmenin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Etkisi

Ms. Fadime Elmas - Assist. Prof. Dr. Burcu Durmaz - Assist. Prof. Dr. Ramazan Gürel

ÖZ

Köklü Sayıların Öğretiminde Hikayeleştirmenin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına Etkisi Yapısı itibariyle soyut kavramlar barındıran matematik dersinin öğrenme ve öğretim sürecinde öğrenme zorlukları ve kavram yanlışları meydana gelebilmektedir. Bu nedenle özellikle soyut kavram ve işlem süreçlerinin öğretiminde somutlaştırmayı ve anlamlı öğrenmeyi sağlayabilecek bağlantılar kurmayı destekleyebilecek bağlamların kullanılması önerilmektedir. Bu çalışma da ilköğretim 8. sınıfa devam eden öğrencilerin köklü sayılar konusuna ilişkin başarılarına hikayeleştirme ile yapılan öğretimin etkisini test etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla 2017-2018 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Akdeniz Bölgesi'nde bulunan bir ilin merkezindeki orta okullara devam eden toplam 46 8. sınıf öğrencisi ile yürütülen çalışmada ön test son test deney kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın deney ve kontrol grupları seçkisiz olmayan örnekleme ile oluşturulmuştur. Araştırmanın deney grubunda dersler hikayeleştirme ile yürütülürken kontrol grubunda var olan matematik öğretim programı ve kılavuz kitaplara göre hareket edilmiş, herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırmanın veri toplama araçları araştırmacılar tarafından geliştirilen 39 adet çoktan seçmeli sorudan oluşan bir başarı testi ve öğrencilerin deneysel öğretim sürecine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla kullanılan 4 adet görüşme sorusudur. Araştırmanın verileri SPSS 20.0 ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre hikayeleştirme ile öğretimin 8. sınıf öğrencilerinin köklü sayılara ilişkin başarıları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu hikayeleştirme üzerine yapılan çalışmaların bazılarının bulguları ile benzerlik gösterirken bazılarınıniki ile örtüşmemektedir. Araştırmanın bu sonucunun öğrenciler süreçle ilgili olumlu görüş belirtmiş olmalarına rağmen deneysel öğretimin öğrencilerin kendi öğretmenlerin tarafından değil de araştırmacı tarafından yürütülmüş olması; öğrencilerin sınıf mevcutlarının ya tamamen kız ya da tamamen erkek öğrencilerden meydana gelmesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın sonucunda, bulgulara dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Hikayeleştirme, Köklü Sayılar, Matematik Eğitimi

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumları İle İş Doyumları Arasındaki İlişki

Assist. Prof. Dr. Fatma Yaşar Ekici

ÖZ

Araştırmanın temel amacı okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu temel amaç çerçevesinde okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının ve iş doyumlarının cinsiyete, yaşa, medeni duruma, çocuk sahibi olup olmama durumuna, mesleki kıdeme, mezun olunan okul ve bölüme, mesleğini severek yapıp yapmama durumuna, özel gereksinimli öğrenciyle çalışıp çalışmama durumuna, özel gereksinimli öğrenciyle çalışma süresine ve sınıfında kaynaştırma öğrencisi olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinin 12 ilçesindeki (Çekmeköy, Kartal, Ümraniye, Kadıköy, Sultanbeyli, Üsküdar, Maltepe, Ataşehir, Başakşehir, Küçükçekmece, Beylikdüzü, Sultangazi) tesadüfi örnekleme metoduyla seçilmiş 54 (26 özel ve 28 devlet) okul öncesi eğitim kurumunda görev yapmakta olan 500 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; Kişisel Bilgi Formu, Minnesota İş Doyumu Ölçeği ve Kaynaştırmaya İlişkin Görüşler Ölçeği'dir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar şöyledir: Okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumları ile kaynaştırmaya yönelik tutumları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre, okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumları arttıkça kaynaştırmaya yönelik olumsuz tutumları azalmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları ve iş doyumları cinsiyete, yaşa, medeni duruma, çocuk sahibi olup olmama durumuna, mesleki kıdeme, mezun olunan okul ve bölüme, özel gereksinimli öğrenciyle çalışıp çalışmama durumuna ve özel gereksinimli öğrenciyle çalışma süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmazken; mesleğini severek yapıp yapmama durumuna ve sınıfında kaynaştırma öğrencisi olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Öğretmeni, Kaynaştırma, İş Doyumu

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Psikolojik Gereksinimleri

Assist. Prof. Dr. Fatma Yaşar Ekici

ÖZ

Araştırmanın temel amacı okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik gereksinimlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Bu temel amaç çerçevesinde okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik gereksinimlerinin cinsiyete, yaşa, medeni duruma, sahip olunan çocuk sayısına, çalışılan okul türüne, gelir düzeyine, mesleki kıdeme ve mezun olunan eğitim kademesi ve bölüme göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinin 8 ilçesindeki (Küçükçekmece, Şirinevler, Bağcılar, Bakırköy, Bahçelievler, Beylikdüzü, Ümraniye, Üsküdar) basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilmiş 78 okul öncesi eğitim kurumunda görev yapmakta olan 500 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; 'Kişisel Bilgi Formu' ve 'Yeni Psikolojik İhtiyaç Değerlendirme Ölçeği'dir. Ölçekte ölçülen psikolojik gereksinimler 'özerklik, ilişki, başarı, başatlık' gereksinimleridir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar şöyledir: Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik gereksinim olarak özerklik, ilişki, başarı ve başatlık gereksinimleri içinde en çok 'başarı'ya ihtiyaç duydukları saptanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik gereksinimleri cinsiyete, yaşa, sahip olunan çocuk sayısına, çalışılan okul türüne, gelir düzeyine, mezun olunan eğitim kademesi ve bölüme göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Buna göre, kadın okul öncesi öğretmenlerinin başarı gereksinimleri, erkek okul öncesi öğretmenlerine göre daha yüksektir. 18-22 yaş arasındaki okul öncesi öğretmenlerinin başarı gereksinimleri, 33-37 yaş arasındaki okul öncesi öğretmenlerine göre daha yüksektir. Bekar okul öncesi öğretmenlerinin başarı gereksinimleri, evli olanlara göre daha yüksektir. Özel okul öncesi eğitim kurumunda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin başarı gereksinimleri, devlet okul öncesi eğitim kurumunda çalışanlara göre daha yüksektir. Gelir düzeyi yüksek olan okul öncesi öğretmenlerinin başatlık gereksinimleri, orta gelir düzeyli okul öncesi öğretmenlerine göre daha yüksektir. Önlisans çocuk gelişimi bölümü mezunu olanların başarı ve başatlık gereksinimleri, lisans çocuk gelişimi mezunu olanlara göre daha yüksektir. Bunun yanında, lisans çocuk gelişimi bölümü mezunu olanların başarı ve başatlık gereksinimleri, lisans okul öncesi öğretmenliği mezunu olanlara göre daha yüksektir. Okul öncesi öğretmenlerinin psikolojik gereksinimleri mesleki kıdeme göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmeni, Psikolojik Gereksinim

Öğretmen Adaylarının “çocuk” Kavramıyla İlgili Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi

Assoc. Prof. Dr. Fehime Nihal Kuyumcu

ÖZ

Bu araştırma öğretmen adaylarının çocuk ve çocuklukla ilgili algılarının metafor aracılığıyla ortaya çıkarmaya yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 47 erkek 73 kadın öğretmen adayı olmak üzere toplam 120 kişi katılmıştır. Öğretmen adayları DKAB, Sosyal bilgiler, Sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi anabilim dali son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma bir devlet üniversitesinin eğitim Fakültesinde 2016-2017 öğrenim yılı bahar döneminde yapılmıştır. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.1- Öğretmen adaylarının çocuk ve çocuklukla ilgili kavramları açıklamakta kullandıkları metaforlar nelerdir? 2-Bu metaforları ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir. Araştırma verilerinin toplanması için katılımcıların her birinden “Çocuk .....Gibidir. Çünkü.....dir cümlesindeki boşlukların tamamlaması istendi. Elde edilen veriler nitel (içerik analizi) veri çözümleme tekniği kullanılarak analiz edildi. Elde edilen sonuçlara göre yapılan çalışmada, kategoriler içinde en çok metaforun “Şekillendirilebilen hammadde olarak çocuk” maddesinde elde edilmesine karşın, (%22.9 “ Bizi şekillendiren, öğreten bir varlık olarak çocuk” kategorisinde (%1.8) sadece iki metafor yer almıştır. Bu iki kategoriyi birbirine karşıt iki ifade olarak düşünecek olursak öğretmen adaylarının çocuklara biraz tepeden bakan, onları değiştirmenin, biçimlendirmenin sadece kendi ellerinde olduğu yaklaşımı içinde oldukları görülüyor.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Metafor, Çocuk, İçerik Analizi

Öğretmen Adaylarının Okul Dışı Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma

Assoc. Prof. Dr. Fehime Nihal Kuyumcu

ÖZ

, Eğitim fakültelerini diğer fakülte ve yüksekokullardan ayıran en önemli özellik ülkenin en ücra köşesine gidecek olan aydınları – eğitimcileri yetiştiriyor olmasıdır. Toplumların gelişmişlik düzeyleri eğitimin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bir başka deyişle ulusal ve uluslararası alanlarda gösterdiği başarı eğitimin de kalitesinin göstergesidir. Öğretmenin bilgisi, yeteneği ve donanımı, dünyayı daha iyi okuması ve değerlendirmesi, daha yüksek farkındalık elde etmesi, öğrencileri kendi gibi eğitebilmesinde önemli bir etkidir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinlikleri ile olan ilişkisini saptamak, ilgilendikleri alanları ve bu alanlardaki eksiklikleri saptayarak öneriler getirmektir. Bu çalışma bir devlet üniversitesinde eğitim fakültesinde öğrenim gören 125 öğretmen adayı arasında yapılmıştır. Araştırmanın verileri Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Üstün Zekâlılar ve Türkçe Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin gönüllü katılımıyla toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve okul dışı boş zaman etkinliklerini ve hobilerini tespit etmek amacıyla hazırlanan anket kullanılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin vakit ayırdığı boş zaman etkinliklerinin başında %46.0 ile düzenli olarak okumak gelirken en az vakit ayrılan etkinliğin de %5.6 ile tiyatroya gitmek ve sergileri takip etmek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin önemli bir bölümünün hobi, boş zaman etkinliği gibi alanlarda her hangi bir konuya vakit ayırmadığı görülmüştür. Bunun nedenlerini araştırmak bir başka çalışmanın konusudur. Ancak internetin çeşitli amaçlarla kullanılması, bilgisayar oyunları, televizyon izleme gibi vb. medya teknolojileri ile ilgili sorular özellikle araştırma kapsamı dışında tutularak, “diğer” şıkkı konmuş, öğrencilerin kendiliklerinde belirtmeleri beklenmiştir. Ama görülmüştür ki grupta bulunan 124 öğrencinin hiç biri internet, televizyon, bilgisayar oyunları vb. medya teknolojilerini hobi ya da boş zaman etkinliklerinin bir parçası olarak dile getirmemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Gençliği, Hobiler, Okul Dışı Etkinlikler

Teknolojik Uygulamalarla Destekli Çevre Eğitiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Davranışlarına Etkisi**Ms. Feride Karataş - Assist. Prof. Dr. Halil İbrahim Yıldırım****ÖZ**

Bu araştırma teknolojik uygulamalarla destekli çevre eğitiminin ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik davranışlarına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma yarı deneysel yöntem ve öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın deneysel işlem basamağı 2017-2018 eğitim-öğretim yılı I. Döneminde Ankara'daki bir devlet ortaokulunda okuyan 6. sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. 6. sınıf şubelerinden rastgele bir şube kontrol, bir şube deney grubu olarak seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda toplam 60 öğrenci (kontrol grubu = 30, deney grubu = 30) bulunmaktadır. Araştırma 12 hafta sürmüştür. Öğrencilerin çevreye yönelik davranış düzeylerini tespit edebilmek için "Çevre Sorunlarına Yönelik Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek araştırmanın başında ön test ve araştırmanın sonunda son test olarak uygulanmıştır. Ölçek "Katılmıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılıyorum" şeklinde 3'lü likert dereceleme yapısına sahiptir. Ölçeğin Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0,79 olarak bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen veriler Bağımsız Gruplar İçin t-Testi ve Bağımlı Gruplar İçin t-Testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın deneysel işlem basamağı hem kontrol hem de deney grubunda aynı fen bilgisi öğretmeni tarafından bilim uygulamaları dersinde gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda deneysel bir işlem gerçekleştirilmemiştir. Kontrol grubundaki öğrencilere öğrenci merkezli olarak çevre eğitimi konularının öğretimi gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda da kontrol grubundaki öğretime paralel olarak öğretim yapılırken, teknoloji destekli öğretim uygulamalarına yer verilmiştir. Deney grubunda Teknolojik Uygulamalarla Destekli Çevre Eğitimi uygulamalarında Kahoot, Socrative, Plickers, Algoodo, Toondoo, Powtoon, İnspration, Eclipse Croosword, Phet Uygulamaları, Animoto, Photostory, QR Code, Sanal Sınıf vb programlar kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda deney grubundaki öğrencilerin çevreye yönelik davranış düzeylerinin anlamlı seviyede arttığı görülmüştür. Ayrıca araştırmanın sonunda deney grubu öğrencilerinin davranış puanlarının kontrol grubundan anlamlı seviyede yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara dayanarak teknoloji destekli çevre eğitimi uygulamalarının, ortaokul öğrencilerinin çevreye yönelik davranış düzeylerinin gelişimine anlamlı bir etkisi olduğu söylenebilir. Bu sonuçlara dayanarak, öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirmek ve çevreye yönelik davranışlarında gelişim sağlamak amacıyla öğrenme ortamlarında teknoloji temelli öğretim uygulamalarına da yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Destekli Çevre Eğitimi, Çevreye Yönelik Davranış, Teknoloji, Çevre Eğitimi, Çevre Sorunları

İnternet Bağımlılığı ve Sosyal ve Duygusal Yalnızlık**Dr. Gazanfer Anlı****ÖZ**

İnternet ve kullanımı son yıllarda üzerinde sıkça çalışmalar yapılan bir konu haline gelmiştir. Temelde bilgi paylaşımı ve iletişim amacıyla ortaya çıkmış olsa da özellikle ergen ve genç yetişkinlerin internetin problemleri ve aşırı kullanımı ile risk altında oldukları tespit edilmiştir. Problemleri internet kullanımı yüksek düzeyde duygusal yalnızlık ve zayıf romantik ve arkadaşlık ilişkileri ile bağlantılıdır. Ayrıca bazı araştırmalar internetin bireyleri sosyal etkinliklerden alıkoyarak onların utangaçlık ve yalnızlık düzeylerini arttırabildiği, aile ilişkilerini azalttığı ve bireylerin yerel sosyal çevrelerinin boyutunu azaltabildiğini göstermiştir. Bu araştırma internet bağımlılığı ile sosyal ve duygusal yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2015-2016 öğretim yılında İstanbul'da bulunan Ümraniye Atakent Anadolu Lisesi'nde öğrenim gören 311 öğrenci ile yapılmıştır. 163'i kız ve 148'i erkek öğrenciden oluşan örneklemin yaş ortalaması 15,36 bulunmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kimberly Young tarafından geliştirilip Bayraktar tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan İnternet Bağımlılığı Ölçeği ile DiTommaso, Brannen ve Best tarafından geliştirilip Türkçeye uyarlaması ise Çeçen tarafından yapılan Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Kavramlar arasındaki ilişkiyi incelemek üzere korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda internet bağımlılığının; sosyal ilişkilerde yalnızlık ($r = .207$; $p < .01$), duygusal ilişkilerde yalnızlık ($r = .291$; $p < .01$), aile ilişkilerinde yalnızlık ($r = .116$; $p < .05$) ve toplam sosyal ve duygusal yalnızlık ($r = .234$; $p < .01$) ile pozitif anlamda ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizinde sosyal ilişkilerde yalnızlık ($\beta = .14$, $p < .05$) ve duygusal ilişkilerde yalnızlığın ($\beta = .27$, $p < .05$) modele özgün katkısı anlamlı bulunmuş iken aile ilişkilerinde yalnızlığın ($\beta = .05$, $p > .05$) modele özgün katkısı anlamlı değildir. Sosyal ve duygusal yalnızlığın alt boyutları olan sosyal ilişkilerde yalnızlık, duygusal ilişkilerde yalnızlık ve aile ilişkilerinde yalnızlık toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıklamaktadır ($F(3,307) = 13.16$, $R = .34$, $R^2 = .11$, $p < .05$). Buna göre sosyal ilişkilerde yalnızlık ve duygusal ilişkilerde yalnızlık internet bağımlılığının yordayıcılarından olup en güçlü yordayıcının duygusal ilişkilerde yalnızlık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternet Bağımlılığı, Sosyal Duygusal Yalnızlık, Çoklu Regresyon Analizi

Engelli Bireylere Yönelik Tutumlara İlişkin Türkiye’de Gerçekleştirilen Çalışmaların İncelenmesi

Lec. Gökçen İlhan İldız - Assist. Prof. Dr. Dilber Tezel

ÖZ

Engelli bireylere yönelik tutumlar, onların toplumsal yaşama tam ve bağımsız katılımını etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Toplumu oluşturan tüm bireylerin engellilerle ilgili tutumlarını belirlemek, olumlu tutum oluşturmada nasıl bir yol izleneceğini planlamak açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de gerçekleştirilen engelli bireylere yönelik tutumları değerlendiren araştırmaların incelenmesidir. Bu çalışma kapsamında belirlenen ölçütleri karşılayan 22 araştırmaya ulaşılmıştır. Bunlardan 8 tanesi tez, 14 tanesi makaledir. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi için toplanan veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan “veri toplama formuna “ kaydedildikten sonra analizleri gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan tezler, yazıldığı yıl, enstitü, anabilim dalı, tezin gerçekleştirildiği il, tezin konusu, tezde ki çalışma grubu ve veri toplama yöntemleri açısından gruplara ayrılmıştır. Ulaşılan makaleler ise, çalışmanın yapıldığı yıl, il, ele alınan konu, çalışma grubu ve veri toplama araçları olarak gruplara ayrılmış ve incelenmiştir. Yapılan değerlendirmelerin sonucunda, engellilere yönelik tutumlar ile ilgili hazırlanan tezlerin çoğunluğunun 2016 yılında ve sosyal bilimler enstitüsüne bağlı anabilim dallarında hazırlandığı, ele alınan konuların dağılımında kardeş tutumlarının öne çıktığı, verilerin tamamının nicel yöntemlerle toplandığı, veri toplama araçlarının büyük bir çoğunluğunun ülkemizde geliştirilen ölçeklerden oluştuğu, çalışmaların örneklem grubunu Marmara ve İç Anadolu Bölgesinde ki illerin oluşturduğu belirlenmiştir. Engellilere yönelik tutumlar ile ilgili hazırlanan makalelerin ise çoğunluğunun 2013 yılında hazırlandığı, ele alınan konularda öğrenci tutumlarının çoğunlukta olduğu, örneklem gruplarının İç Anadolu Bölgesi’nde yoğunlaştığı, veriler toplanırken çalışmaların tamamında nicel yöntemlerden yararlandığı ve ölçek kullanıldığı tespit edilmiştir. Sonuçlar karşılaştırmalı olarak özetlenmiş ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Engelli Bireyler, Tutumlar, Engellilik Çalışmaları

2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Analizi

Assist. Prof. Dr. Gül Tuncel

ÖZ

Bu araştırmada 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi benzerlik ve farklılıklarının ortaya konularak genel bir değerlendirmesinin yapılması amaçlanmıştır. Bu amaçla betimsel araştırma yöntemi kullanılarak doküman analizi tekniğine başvurulmuştur. Araştırmanın veri kaynağı olan 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programları amaç, bilgi, beceri, değer ve sınav durumları boyutlarında incelenerek mevcut değişiklikler irdelenmiştir. Elde edilen bulgular; bilgi boyutunda yer alan öğrenme alanı ve kazanımların nicel olarak azaltıldığını, buna karşılık beceri ve değerlerin arttırıldığını göstermektedir. Bugüne kadar Sosyal Bilgiler öğretim programının bilgi boyutunda çok yoğun bir içeriğe sahip olduğu yönündeki eleştiriler göz önüne alındığında bu daralmanın yerinde olduğu düşünülmektedir. Beceri ve değerlerin kendine daha kapsamlı bir alan bulması ise, hızla gelişen ve değişen dünyada yaşam beceri ve değerlerinin öğrencilere kazandırılması açısından olumlu bir değişiklik olarak görülmektedir. Sonuç olarak arzu edilen gelişmelere rağmen genel olarak değerlendirildiğinde 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programları arasında kayda değer bir değişim tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Dersi, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Doküman Analizi

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarıyla Değerler Eğitiminde Drama Uygulamaları

Assist. Prof. Dr. Gül Tuncel

ÖZ

Sosyal Bilgiler öğretim programı öğrencilere kazandırılmasını hedeflediği bir takım değerlere (adalet, barış, bilimsellik, dürüstlük, bağımsızlık, vatanseverlik gibi) sahiptir. Dolayısıyla bu değerleri öğrencilere kazandırma görevi de Sosyal Bilgiler öğretmenlerine verilmiştir. Bu araştırma, değerler eğitimi alanında öğretmen adaylarının ihtiyaçlarını analiz etmek amacıyla yapılan bir ön görüşme sonucunda yapılandırılmış ve amaçta Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının değer eğitimi alanındaki yetkinliklerini geliştirmek olarak belirlenmiştir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırmasına göre tasarlanmıştır. Eylem araştırmasının basamakları izlenerek öğretmen adaylarının değer eğitimi yetkinliklerini geliştirmek üzere bir eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planına katılan çalışma grubunu dördüncü sınıfa devam eden 60 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2N formları, etkinlik değerlendirme rubrikleri, yansıtıcı günlükler ve görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz vasıtasıyla çözümlenerek yorumlanmıştır. Sonuç olarak Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının uygulama öncesi ve sonrasında değer eğitimi yetkinlikleri açısından olumlu değişimler geliştirdikleri, hem öğretim yöntemi boyutunda hem uygulamaya geçirme boyutunda ufuklarını geliştirdikleri gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Eğitimi, Değerler Eğitimi, Drama

Okul Öncesi Çocuklarında Toplumsal İşaretlerin Farkındalığı: Bir Eğitim Modeli

Lec. Gulben Ayşe Aygün - Lec. Arzu Büke - Lec. Çemen Sarcan

ÖZ

Okul Öncesi Eğitim, temel eğitime kadar verilen ve çocukların ilgisini, dikkatini çekerek yaratıcılığın gelişmesi ve çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılamak üzere planlanan ve uygulanan bir eğitim şeklidir. Eğitim sadece anaokulunda, kapalı bir mekanda yapılan çalışmalar değildir. Yöresel, kültürel, mesleki ve güncel bakımdan dikkat çekici her mekân bir öğrenme yeridir. Okul Öncesi Eğitim Programları gelişimsel programlardır. Felsefesi, kazanım ve göstergeler yolu ile çocukların gelişimlerini dikkate almak ve ihtiyaçlarını karşılamaktır. Çocukların yaşları ve gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanan planlar, bilişsel, dil, sosyal-duygusal, motor gelişim ve özbakım becerilerinin gelişimini olumlu yönde destekler. Okul Öncesi eğitim Programında yer alan 36-72 aylık çocuklar için gelişim özelliklerinden yola çıkarak belirlenmiş sosyal-duygusal gelişimle ilgili kazanım ve göstergelerinde çocuğun, farklı kültürel özellikleri açıkladığı, değişik ortamlardaki kurallara uyduğu, toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıkladığı belirtilmiştir. Bu bilgiler ışığında, çocuğun topluma katıldığı yerlerde kullanılan sosyal işaretler belirlenmiştir. Bu çalışmada amaç, çocukların toplum içinde karşılaştıkları sosyal ve güvenlik işaretlerinin farkına varmaları, tanımaları ve bu işaretleri daha güvenli bir şekilde hareket etmek ve yaşamak için doğru kullanmalarınıdır. Bu hedef doğrultusunda, toplumsal mekanlar, açık alanlar, kapalı alanlar ve ulaşım araçları olarak belirlenmiştir. Açık alanlara, parklar, piknik alanları, inşaat alanları ve yürüme yolları; kapalı alanlara AVM' ler, yürüyen merdivenler, asansörler, giriş-çıkış işaretleri, afet olayları, sinema ve tiyatro giriş-çıkışları; ulaşım araçlarına da havayollarında, denizyollarında ve karayollarında kullanılan ulaşım araçları dahil edilmiştir. Bu mekanlarda kullanılan toplumsal işaretler incelenmiş; bu işaretlerin 5-6 yaş çocuklarına öğretilmesi konusunda, çocukların yaş ve gelişim alanlarına uygun bir çalışma modeli önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal İşaretler, Okul Öncesi Eğitim, Çocuk Gelişimi, Güvenlik İşaretleri, Eğitim Modeli

Özel Gereksinimli Öğrenci Aileleri Eğitim Süreçlerine Ne Kadar Dahil Oluyorlar?**Ms. Gülcihan Hasanoğlu Yazçayır - Assoc. Prof. Dr. Hasan Gürgür****ÖZ**

Özel eğitimin başarılı olması, işbirlikçi çalışma ve ekip çalışması ile mümkündür. Aile bu ekibin önemli bir parçasıdır ve vereceği doğru destek ile özel gereksinimli çocuğun eğitimine önemli katkı sağlayabilir. Ailelerin eğitim durumu, gelir seviyeleri, çocuk sayısı, okula ve öğretmenlere yönelik olumsuz düşünceler gibi faktörler çocuklarının eğitimine yönelik ilgilerine etki etmektedir. Özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte öğrenim görmeleri eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasının bir diğer yönüdür. Birlikte eğitim ise, özel gereksinimli ve normal gelişim gösteren bireylerin bir arada olduğu, normal sınıf öğretmenleri tarafından verilen ve son yıllarda özel gereksinimli bireylerin eğitiminde ön plana çıkan kaynaştırma eğitimidir. Kaynaştırma eğitiminin başarıya ulaşmasında anahtar rolü bulunan ailelerin çocuklarının akademik gereksinimlerine ne ölçüde destek oldukları önemlidir. Bu araştırmanın amacı kaynaştırma eğitimi kapsamında öğrenim gören özel gereksinimli öğrenci ailelerinin çocuklarının eğitime katılımlarının ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Bu doğrultuda araştırmanın problemini "Özel gereksinimli öğrenci aileleri eğitim süreçlerine ne kadar dahil oluyorlar?" cümlesi oluşturmaktadır. Araştırmada detaylı ve zengin veriler sağlayan nitel araştırma paradigması kapsamında fenomenoloji deseninden yararlanılmıştır. Bu araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın katılımcılarını sosyo ekonomik özellikleri ölçüt alınarak; çocukları ilkokulda kaynaştırma eğitimi kapsamında olan 11 özel gereksinimli öğrenci velisi oluşturmaktadır. Okullar büyükşehirde yer almaktadır. Buna ek olarak, şehirdeki konumu itibarıyla göç almış ve çoğunlukla alt gelir grubunu ailelerin çocuklarının olduğu bölgede yer alan okullardır. Veriler betimsel analiz tekniklerinden tümevarım yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda velilerin eğitim düzeylerinin düşük olmasından kaynaklı olarak özel gereksinimli çocuklarına sunabilecekleri yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olmadıkları görülmüştür. Genel olarak velilerin öğrencilerin yetersizliği konusunda tam anlamıyla bilgi sahibi olmadığı, bilgi edinmek için gerekli araştırmalar yapmadığı ve öğrencilerin gereksinimlerini iyileştirici önlemler almak için yeteri kadar zaman ayırmadıkları görülmüştür. Özel gereksinimli öğrencilerin çoğunluğu rehabilitasyon merkezlerinden faydalanmamakla birlikte, genel olarak velilerin rehabilitasyon merkezlerinin işlevleri hakkında bilgi sahibi olmadığı, ulaşımında zorluk yaşadıkları ve yararına inanmadıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Özel Gereksinimli Öğrenci Aileleri, Eğitim Süreçleri.

STEM Atölye Uygulamalarının Okul Öncesi Öğretmenlerinin STEM Yaklaşımına Yönelik Farkındalığına Etkisi**Lec. Gülşah Günşen - Assoc. Prof. Dr. Eylem Bayır - Prof. Dr. Yeşim Fazlıoğlu****ÖZ**

Okul öncesi dönemde çocukların STEM becerilerinin gelişmesinde okul öncesi öğretmenleri anahtar noktadır. Bu nedenle öğrenmede çevre kadar çocuk ve öğretmen arasındaki ilişki de önemlidir. Çocukların bilime olan ilgilerinin artmasında ve olumlu tutum geliştirmesinde, çocuklarda sağlam bilimsel temellerin oluşmasında öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ve öğretmenin sergilediği tutum etkilidir. Çünkü öğretmenlerin tutumları ve buna bağlı olarak planladıkları etkinlikler çocuklarda bilimsel düşüncelerin gelişmesini etkilemektedir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de STEM yaklaşımını öncelikle öğretmenlere öğretmenin ve çocuğun öğretmenin aracılığıyla STEM yaklaşımı ile tanışmasını sağlamanın önemli olduğuna dair güçlü göstergeler mevcuttur. Bu noktadan hareketle yapılan bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerine yönelik hazırlanmış Okul Öncesi Dönem STEM Atölye Uygulaması'nın okul öncesi öğretmenlerinin STEM Yaklaşımına yönelik farkındalığına olan etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Yarı deneysel desen kullanılarak yapılan çalışmada nitel veri toplama tekniği kullanılmıştır. 2 gün şeklinde planlanan STEM Atölye uygulamasına katılım için Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği yapılmış ve Atölyeye Edirne il merkezinde MEB'a bağlı anaokullarında görev yapmakta olan 50 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerine 1. gün 4 saatlik teorik bilgi (STEM yaklaşımı, bilimsel süreç becerileri, okul öncesi dönemde STEM yaklaşımının yeri ve uygulama örnekleri) 2. gün ise 8 saatlik STEM uygulamaları (STEM yaklaşımı uygulama basamakları, okul öncesi STEM yaklaşımına yönelik plan hazırlama ve uygulama süreci) araştırmacılar tarafından bizzat yaptırılmıştır. Uygulamadan önce ve sonra atölyeye katılan okul öncesi öğretmenlerine araştırmacılar tarafından geliştirilen Öğretmenlerin STEM Yaklaşımına Yönelik Farkındalıklarını Belirleyici Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu'ndaki sorular teker teker sorularak araştırmanın verileri elde edilmiş ve elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında Okul Öncesi Dönem STEM Atölye Uygulamasının okul öncesi öğretmenlerinin STEM yaklaşımına yönelik farkındalıklarını olumlu şekilde arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stem Yaklaşımı, Okul Öncesi Öğretmenleri, Atölye Uygulaması

Başlangıç Keman Eğitiminde Kullanılan Basit Materyaller ve Uygulamada Sağladığı Yararlar

Dr. Gülşah Sever

ÖZ

1990lı yıllardan itibaren beyin görüntüleme tekniklerinin de yardımıyla müzik eğitiminin beyin gelişimine yüksek katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaların ve bilinç yükselmesinin etkisiyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de daha erken yaşlarda çalgı eğitimine başlama ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda Orff, Suzuki, Kodaly gibi ilköğretim öncesi müzik ve çalgı eğitimi yaklaşımları ülkemizde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Uçan (2005, 106) müzik eğitiminin genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç türünden bahseder. Bu yeni gelişmelerle Uçan'ın müzik eğitimi türlerine ilişkin sınıflaması da farklı bir boyut kazanmaktadır. İlköğretim öncesi çalgı eğitimi tüm öğrencilere uygulanmadığı için genel müzik eğitimi kapsamına girmemektedir. Aynı şekilde bu eğitim zevk için öğrenci ilgisine göre kurgulanmış olsa da ileride bir mesleksel müzik eğitimine dönüşme potansiyeli taşıdığı için sadece özengen bir eğitim olarak nitelendirmek eksik olmaktadır. Bu eğitim sürdürüldüğü takdirde ileriki dönemde mesleki eğitimin temelini oluşturur. Bu nedenle mesleki eğitim olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda, erken keman eğitiminin tüm müzik eğitimi türlerini kapsadığı söylenebilir. Bu nedenle ayrı bir kategoride değerlendirilmesi gerektiği düşünülmüştür. Özengen olmasından dolayı öğrenme zevkle yapılacak şekilde planlanmalı, mesleki eğitimin temelini oluşturduğu için de ileride gerekecek beceri ve disiplinin oluşturulmasına yönelik çalışma planları yapılmalıdır. Bu araştırmada çocukların keman eğitiminde dersleri ve günlük çalışmayı eğlenceli hale getirmek için uygulanan çeşitli yöntemler ve formların tanıtılması ve uygulamada sağladığı yararların ortaya konulması amaçlanmaktadır. Dünyada kullanılan materyaller ve formların belirlenmesinde literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Dünyada uygulanan ve araştırmacının kendi tasarladığı materyaller 4-12 yaş grubu öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Uygulamanın video kayıtları incelenerek ve gözlem raporlarıyla bu materyallerin ne derece yararlı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Keman Eğitimi, Materyal, Müzik, Keman

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Fonolojinin Önemi

Dr. Hatice Parlak

ÖZ

Dil, temelde bir ses dizimidir ve sesler yatay ekseninde dizilerek anlamlı birimler oluşturur. Bu anlamlı birimleri oluşturan morfolojik, leksikal ve sentaktik dizim, ses dizimi temelinde şekillenir. Morfemlere, kelimelere ve öğelere kıyasla sesler, daha anlamsız birimler olduğu için seslerin yer değişikliği anlamı daha çabuk yok edebilmektedir. Ses, bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesinin ilk basamağını teşkil eder. TÖMER’lerde ve Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretim sestetlerinin bir çoğunda seslerin öğretimi, alfabe öğretimi şeklinde yapılmaktadır. Alfabedeki yirmi dokuz harf, harflerin büyük ve küçük şekillerinin sembollerle gösterilmesi ve o harfe uygun bir örnek verilmesi şeklindedir. Sınıf içi uygulamalar öğretmenin harfleri ve harfin geçtiği kelimeleri seslendirimesi, ardından öğrencilerin bu harfleri ve kelimeleri tekrar etmelerinden ibarettir. Alfabe ile ilgili düzenlenen etkinlikler çoğunlukla bir görsel ve görsele bağlı kelimedeki eksik bırakılan harflerin tamamlanması şeklindedir. Öğrencilerin ilk defa karşılaştığı ve kendi dillerinde bulunmayan sesleri ayırt edebilmeleri ve Türkçenin ses özelliklerini kavramaları alfabe öğretiminden öteye geçen bir yöntem ihtiyacı duyar. Ses sisteminin doğru kavratılmaması dolayısıyla Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler, sadece başlangıç düzeyinde değil hemen hemen her düzeyde zorluk yaşamaktadır. Özellikle Arap öğrenciler, a/e; o/ö; u/ü; ı/i; o/u; ö/ü; İngilizcenin etkisiyle de e/i seslerini birbirine karıştırmaktadır. Özellikle ünlü sistemi alışık olmayan Arap kökenli öğrenciler, kimi zaman ünlüleri hiç kullanmamaktadır. Bu durum seslerin anlam ayırıcı özellikleri üzerinde durulmamasından kaynaklanmaktadır. Fonolojiden hareketle hazırlanan etkinlik çeşitleri sayesinde öğrenciler hem seslerin birbirinden farklı olduğunu hem de ünlü sisteminin Türkçede ne kadar önemli olduğunu kavrayacaktır. Çalışma, nitel araştırma tekniği olan gözlem yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi TÖMER’de başlangıç düzeyinde(A1) Türkçe öğrenen öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilere, ses farkındalıklarını pekiştirecek, onların aktif katılımlarını gerektiren ve görsel öğelerle zenginleştirilmiş beş farklı etkinlik türü uygulanmıştır. Bu bildiriye, uygulamalardan ulaşılan sonuçlardan faydalanılarak Türkçenin ses sisteminin doğru şekilde kavratılması amacıyla söyleyiş sesbiliminden nasıl yararlanılacağı ve ne tür etkinlikler vasıtasıyla Türkçenin ses diziminin kavratılabileceği konusu üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fonoloji, Ses Sistemi, Sesbilim, Dil Öğretimi

Sosyobilimsel Konulara Dayalı Fen Eğitiminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Bilimsel Düşünme Yetenekleri, Yansıtıcı Düşünceleri ve Sosyobilimsel Konulara Bakışlarının İncelenmesi**Assist. Prof. Dr. Hüsnüye Durmaz - Ms. Hilal Seçkin Karaca****ÖZ**

Çalışmanın amacı yapılandırmacı yaklaşım yoluyla sosyobilimsel konulara dayalı fen eğitiminin öğrencilerin bilimsel düşünme yetenekleri, yansıtıcı düşünceleri ve sosyobilimsel konulara bakışları üzerine etkisini incelenmektir. Çalışma 2016-2017 akademik yılının bahar döneminde bir devlet ortaokulunda öğrenim görmüş olan toplam 79 tane 7. sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Çalışmada eşitlenmemiş-kontrol gruplu öntest-sontest desenli yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Hem deney hem kontrol gruplarında dersler 5E öğrenme modeline göre planlanarak temeli yapılandırmacı yaklaşıma dayalı birçok öğrenme ve öğretme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Deney grubunda kontrol grubundan farklı olarak maddenin yapısı ve özellikleri ünitesinde kimya endüstrisi konusunda kimya endüstrisinin etkileri ve gıda katkı maddelerinin kullanımı üzerine ikilemler yaratılmış, ayrıca Ergene Nehri Kirliliği ile katılımcıların yaşadığı bölgenin sorunları ilişkilendirilmiştir. İnsan ve çevre ünitesindeki biyoçeşitlilik konusunda da bölgesel bir konu olan Gala Gölü Milli Parkı SBK olarak deney grubundaki fen bilimleri dersine entegre edilmiştir. Deney ve kontrol grubundaki uygulamalar araştırmanın 1. yazarı olan fen bilimleri öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Araştırmacılar tarafından tasarlanan etkinliklerin her birinde öğrencilerin ilgisini çekmek için gerçek gazete haberleri ya da bölgesel sorunlardan yararlanılmıştır. Nicel veri toplama araçları olarak Bilimsel Düşünme Yetenekleri Testi, Yansıtıcı Düşünme Ölçeği, Sosyobilimsel Konulara Bakış Ölçeği deney ve kontrol gruplarına ön ve sontest olarak uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen tüm nicel verilerin istatistiksel analizi SPSS programı aracılığıyla uygun betimsel ve kestirimsel istatistiksel teknikler kullanılarak yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanlarının karşılaştırılması yapılmadan önce elde edilen verilerin normal dağılım durumu veri sayısı $n > 50$ ise Kolmogorov-Smirnov, $n \leq 50$ ise Shapiro-Wilk analizi ile test edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi durumunda ilişkisiz örneklem için t-testi, normal dağılım göstermediği durumlarda da nonparametrik yöntemlerde ilişkisiz örneklem için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının bilimsel düşünme yetenekleri testi ve yansıtıcı düşünme ölçeği sontest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmezken, sosyobilimsel konulara bakış ölçeği sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Düşünme, Fen Eğitimi, Ortaokul Öğrencileri, Sosyobilimsel Konular, Yansıtıcı Düşünme

Early Elementary School Children's Peer Relations: Temperament And Parent-Child Relationships

Assist. Prof. Dr. İbrahim Hakkı Acar

ÖZ

Children with positive peer relationships in childcare settings later demonstrated socially competent behaviors with peers later years (National Institute of Child Health and Human Development Early Child Care Research Network [NICHD ECCRN], 2008). The goodness-of-fit model suggests that when children with difficult temperaments receive sensitive parenting (e.g., high closeness and low conflictual relationship), they may display better social skills with peers in early and later childhood. Further evidence has been found the interaction between parenting practices and temperament on social skills, including social inhibition and withdrawal (Stright, Gallagher, & Kelley, 2008). The current study is an examination of contributions of difficult temperament and qualities of parents-child relationship to Turkish children's peer relations, with a specific focus on the moderating role of parent-child relationships (closeness and conflict) on difficult temperament when predicting children's peer relations. We recruited a total of 94 children (56 boys) with mean age of 7.05 years ($SD=.88$) enrolled in 24 classrooms from five elementary schools in a suburban school district in Turkey. Mothers reported on parent-child relationship (Child Parent Relationship Scale; Pianta, 1992) and child temperament (The Child Behavior Questionnaire; Rothbart et al., 2001), and teachers reported on peer relationships (School Social Behavior Scale; Merrell, 1993). Hierarchical regression analyses showed that parent-child conflict was negatively associated with children's peer relations. Parent-child conflict moderated the association between children's difficult temperament and their peer relations. Children who experienced low levels of parent conflict and were not temperamentally difficult showed more positive peer interactions as rated by their teachers. Limitations and future directions of the current study are discussed.

Anahtar Kelimeler: Elementary School Children, Difficult Temperament, Parent-Child Relationship, Peer Relations

Öğretmenlerin Proje Tabanlı Öğrenmede Öğretmen Rollerine İlişkin Algıları

Lec. Kymbat Smakova
KAZAKHSTAN

ÖZ

Çağdaş dünyaya entegre olma amacı ile politikalarını ve kurumlarını geliştirmeye çalışan Kazakistan, genç bir cumhuriyettir. Ülkede son yıllardaki eğitim reformları ve çok dilli eğitimin devlet politikası olarak uygulanması İngilizce öğretmenlerine önemli bir sorumluluk yüklemiştir. Devletin dil politikaları ile ilgili hedeflerine ulaşılmasında İngilizce öğretmenlerinin örnek bir model oluşturarak katkıda bulunmaları beklenmektedir. Proje Tabanlı Öğrenme (PBL), eğitim düzeyi bakımından dünyanın önde gelen ülkelerinde başarıyla uygulanan yapıcı bir öğretim yaklaşımı olarak, öğrencileri toplumsal hayatın içinde bir anlam ifade eden bilgiyle donatmak ve öğrencilerin toplumsal hayata katılımıyla gerçek sorulara cevap bulmalarını ve "gerçek dünya" sorunlarının üstesinden gelmelerini sağlayacak becerileri geliştirmelerini hedeflemektedir. Bu çalışma, PBL sürecinin farklı evrelerinde öğretmenlere düşen önemli rolleri izah etmeyi, aynı zamanda öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki genel algılarını ayrıntılı bir biçimde açıklamayı amaçlamaktadır. Araştırmacı özellikle Kazakistan'daki çok dilli eğitim politikasının uygulanmasına öncülük eden okullarda çalışan PBL öğretmenlerinin algılarındaki öğretmen rollerini analiz etmiştir. Bu nedenle araştırmacı, PBL öğretmenlerinin öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı yaratmak için öğrencilerin projeye ilgi duymalarını ve aktif katılımlarını sağlamak üzere üstlendikleri temel görevleri ve kilit stratejileri araştırdı. Söz konusu çalışma, proje tabanlı bir eğitim yaklaşımını benimseyip teşvik eden okullarda çalışan yirmi beş öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış mülakatlar ve anket yöntemiyle elde edilen verileri içermektedir. Öğretmenlerin PBL öğretmen rollerine ilişkin algıları hakkında toplanan veriler, öğretmenlerin PBL ortamında gerekli görülen sorumlulukları kabullenmeye ne derecede hazır olduklarını göstermesi bakımından bu okullardaki mevcut duruma ışık tutacak şekildedir. Öğretmen algılarıyla PBL yaklaşımının gereklilikleri arasında bir uyumluluğun olup olmadığını, öğretmenlerin öğrenci merkezli yaklaşıma yönelik olumlu veya olumsuz tutumlarını ve PBL öğretmen rollerinin ders anlatımlarına entegre edilip edilmediğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, katılan öğretmenlerin PBL ortamında gerekli öğretmen rolleri ile uyuşan tutumlara ve daha ziyade olumlu ve uyumlu algılamalara sahip olduklarını göstermektedir. Çalışmada elde edilen verilere göre başlıca öğretmen rolleri şunlardır: kolaylaştırıcı-yardımcı öğretmen, geribildirim sağlayıcı öğretmen, ve danışman öğretmen algıları. Katılımcılar, 21. yüzyılda öne çıkan becerilerin önemini açıkça vurgulamışlardır. Bu makaleye konu olan çalışma ve bulguların, PBL yaklaşımının okullarda uygulanmasına ilişkin zorlukların üstesinden gelmek amacıyla yürütülen, eğitim imkanlarının ve ortamlarının iyileştirilmesi çabalarına katkıda bulunacağı umulur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Proje Tabanlı Öğrenme, Öğrenci Merkezli, Öğretmen Algıları, Öğretmen Roller

İlkokul Öğrencilerinin Sevdiği Çizgi Film Kahramanları ve Kendileri ile Benzerlikleri

Assoc. Prof. Dr. Lale Cerrah Özsevgeç - Assoc. Prof. Dr. Arzu Saka

ÖZ

Gündelik hayatın boş zamanlarının büyük oranda televizyon ile geçirilmektedir. Dolayısıyla televizyon programları, bireyin davranışlarını da büyük ölçüde etkilemektedir. Medya için yapılan olumsuz eleştirilere rağmen kullanım oranları her geçen gün artmaktadır. Çizgi filmler ise çocukların vazgeçilmesi haline gelmiştir. Günümüzde çizgi filmler oldukça çeşitlenmiştir. Bazı çizgi filmler şiddet öğeleri içerirken bazıları eğitsel içeriğe sahiptirler. Çocukların birçoğu zamanını çizgi film izleyerek geçirmektedir. Bu nedenle çocuğun çizgi film tercihlerinde dikkatli olunması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı ilköğrencilerin sevdiği çizgi filmleri tespit etmek ve öğrencilerin sevdiği çizgi film karakterleri ile kendilerini benzettikleri yönleri belirlemektir. Çalışma Trabzon İl merkezinde bulunan bir ilköğretim okulunda yürütülmüştür. Anket yönteminin kullanıldığı çalışma iki aşamada tamamlanmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında ilköğretimin 2. ve 3. Sınıfında öğrenim gören 90 öğrenciden en sevdiği ilk üç çizgi filmi ve bu çizgi filmlerdeki karakterlere benzeyen yönlerini belirtmeleri istenmiştir. İkinci aşamada öğrencilere “En”ler anketi dağıtılarak sınıfın en”lerini yazmaları istenmiştir. En”ler listesi çizgi film karakterlerine ait özelliklere göre düzenlenmiştir. Verilerin analizi için frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Öncelikle öğrencilerin en çok sevdiği çizgi filmler sıralanmıştır. Öğrencilerin sınıfın “en yaramazı” olarak belirttiği kişinin izlediği çizgi film uyumu incelenmiştir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin kişisel özelliklerinin en çok sevdiği çizgi film karakterinin özellikleri ile benzerlik gösterdiklerini ortaya koymuştur. “En” anketinde çıkan isimlerin de, öğrencilerin belirttikleri çizgi film karakterlerinin özellikleriyle uyumlu özelliklere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin çizgi film tercihleri ile kişisel özellikleri arasında bir uyum olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların izlediği çizgi filmlerin iyi özellikler yansıttığında, çocuğunda sınıfta olumlu davranışlar sergilediği gözlemlenmiştir. Çocukların çizgi film tercihlerinde olumlu davranış sergileyen karakterlerin olmasına dikkat edilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, İlkokul Öğrencileri, Eğitim

Organlarla Tombala

Assoc. Prof. Dr. Lale Cerrah Özsevgeç - Assoc. Prof. Dr. Arzu Saka - Mr. İlhan Çakmak

ÖZ

Eğitici oyunlar çocukların zihin gelişiminde önemli rollere sahiptir. Öğrenciler, olayları mantıksal boyutlarıyla değerlendirdikleri için gelişmeler karşısında bağ kurup düşünmeye ve buna uygun davranmaya yönelebilmektedirler. Genellikle sıkıcı olan ders süreci ve ders işleniş eğitsel oyunlar sayesinde sürekli talep edilen ve eğlenceli vakit geçirilen bir süreç haline getirilebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, sindirim sistemi konusuna yönelik bir eğitsel oyun geliştirilmesi ve uygulanabilirliğinin araştırılmasıdır. Çalışmanın örneklemini KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya istekli olarak katılan toplam 15, ikinci sınıf öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışma biyoloji dersi kapsamında bir ders saati süresinde tamamlanmıştır. Uygulama öncesinde öğrenciler konuyu öğrenmişlerdir. Oynatılan eğitsel oyun öğrencilerin öğrenme düzeylerinin ortaya çıkarılmasında da etkili olmuştur. Oyun için renkli fon kartonlarından yapılmış olan bir tombala kâğıdı hazırlanmıştır. Her bir tombala kâğıdı üzerinde numaraların yazılı olduğu küçük kağıtlar ve altında saklı insan vücudu içermektedir. Sınıftaki öğrenciler 3'erli gruplara bölünerek ve hazır olan her bir tombala kâğıdı her gruba dağıtılmıştır. Daha sonra öğrencilere neler yapılacağı kısaca açıklanıp slayt sayfasından her bir tombala sayısının sorusu bir kez sesli bir şekilde okunmuştur. Öğrencilere soru sayısının altındaki kısma cevabı yazmaları için kısa bir süre verilmiştir. Her bir tombala sayısı için bu işlem tekrarlanarak sorular bitirilmiştir. Her grup yazdığı tombala kağıdını başka bir grupla değiştirerek tombala soruları teker teker cevaplanmış ve öğrencilerin doğru ve yanlış cevapları kontrol ettirilmiştir. Böylece gruplar arası kontrol de sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin cevapları değerlendirildiğinde, onikiparmak bağırsağı, karaciğer ve kolon kavramlarında problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler, oyun oynarken eğlendiklerini ve karıştırdıkları konular öğrendiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, farklı konularda da eğitsel oyunların geliştirilip uygulanmasının öğretim sürecinin etkililiğini artıracığı önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel Oyun, Sindirim Sistemi, Öğrenciler

Erken Çocukluk Döneminde Robotik Uygulamaları

Ms. Gamze Türe - Assist. Prof. Dr. Leyla Ulus - Assist. Prof. Dr. Burak Şişman

ÖZ

Günümüzde öğrenci profilinin değişmesi, farklı çalışma yollarını, düşünme yollarını, çalışma araçlarını ve bunun yanı sıra da dünya ile entegrasyon içinde olmayı beraberinde getirmiştir. Bu profil geleceğin yaratıcı, takım çalışmasına açık ve öğrenmeyi öğrenen bireylerini ifade etmektedir. Dünyadaki eğitimsel reformlar göz önüne alınca Türkiye'nin eğitim performansı durumu incelenecek olursa, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) sonuçlarına göre Türkiye'nin eğitim performansı diğer OECD ülkelerinden önemli derecede düşük bulunmuştur. Bu da yine eğitimde kullanılan yöntemlerin yenilenmesi gerektiğini vurgular niteliktedir. Teknolojinin eğitimde kullanıldığı alanlardan bir diğeri de eğitimde robotik uygulamalarıdır. Araştırma sonuçları robot sektörünün gelişmesiyle birlikte eğitim amacıyla robotların kullanılması gün geçtikçe artmakta olduğunu göstermektedir. Robotik uygulamaları, plastik eklenip çıkarılabilen parçalarının bir araya getirilerek, bir motor yardımıyla hareket kabiliyetine kavuşan robotlar oluşturulmasıyla yapılan uygulamaları içerir. Robotik eğitimi okul öncesi dönemden başlayarak, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretimde eğitimi destekleyici materyal olarak oldukça popüler hale gelmiştir. Robotik uygulamaları etkileşim ve başarılı olmada işbirlikli öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan teknolojik bir eğitim donanımdır. Robotların eğitim uygulamalarında kullanılması sayesinde çocukların derse olan motivasyonu ve ilgisi artmaktadır. Motor becerilerin yanı sıra düşünme becerileri ve bilişsel gelişim açısından da oldukça geliştirici bir etkiye sahip olan robotik uygulamalarının erken dönemlerde okul müfredat programlarına katılması önemlidir. Tüm dünyada erken çocuklukta bu uygulamalar mevcuttur ama bizim ülkemizde henüz yeterli öneme kavuşmamıştır. Teknoloji çağının getirisi ve yapılandırmacı yaklaşımın da uygulamalarından biri olan robotik uygulamaları ülkemizde de eğitim programlarına dahil edilebilir. Bu araştırma erken çocukluk döneminde robotik uygulamalarının önemine dikkat çekmiştir ve bu tür uygulamaların yapılması için ülkemize bir örnek teşkil etmektedir. Araştırmada erken çocukluk döneminde günlük eğitim akışına uygun olarak hazırlanmış özel program sayesinde, robotik uygulamaları eğitimi örneklendirilmiş eğitimcilere bu yönde öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Robotik, Okul Öncesinde Robotik.

Investigation Of Affective Characteristics Of Computer And Instructional Technologies Students For Mathematics

Assist. Prof. Dr. Mahir Biber - Assist. Prof. Dr. Sezer Köse Biber

ÖZ

Computer and instructional technology education students need to have certain level of mathematical knowledge. The fact that the students in this department have certain level of mathematics knowledge requires that both their mathematical infrastructures and their mood-oriented affective characteristics are strong. The affective characteristics express the emotional characteristics of the students towards mathematics. In this respect, in the study it was aimed to investigate the affective characteristics of computer and instructional technology education students for mathematics depending on various variables. In the research, it was utilized singular and relational survey methods known as general survey models. The sample of the research is composed of a total of 200 students who are studying in 1, 2, 3 and 4th grades of the Department of Computer Education and Instructional Technology of an education faculty of a state university in Istanbul. The data of the study were collected by using the "Mathematics Anxiety Scale" developed by Biber (2012), "Scale of Learned Helplessness in Mathematics" developed by Biber (2012), the "Mathematical Attitude Scale" developed by Duatepe and Çilesiz (1999) and the "Personal Information Form" developed by the researchers. As a result of the research, it was seen that the students who were educated in computer and instructional technology education generally had negative attitudes toward mathematics, high levels of anxiety, and a significant part of students who had high anxiety towards mathematics reached the helplessness level. The results show that it is necessary to make studies to love mathematics to students who are studied in this department.

Anahtar Kelimeler: Computer And Instructional Technology Education, Mathematics, Affective Characteristics

Ortaokul Öğrencileri İle Bilgisayar Meslek Dersi Alan Ortaöğretim Öğrencilerinde Bilişim Etiği

Assist. Prof. Dr. Sezer Köse Biber - Assist. Prof. Dr. Mahir Biber

ÖZ

Bilişim etiği, bilişim araçlarının kullanımı ile ilgili doğru ve yanlış davranışlara odaklanan bir kavramdır. Bu araştırmada ortaokul öğrencileri ile bilgisayar meslek dersi alan ortaöğretim öğrencilerinin bilişim etiği düzeylerini ortaya koymak ve karşılaştırmak, bu düzeylerinin cinsiyetlerine göre değişimini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İzmir ilinde yer alan ortaokullarda öğrenim gören 101 öğrenci ile yine İzmir ilinde yer alan meslek liselerinde öğrenim gören 180 öğrenci oluşturmuştur. Böylece araştırmanın örnekleminde toplam 281 öğrenci yer almıştır. Çalışma kapsamında Yoon (2011) tarafından geliştirilen “Real Life Situation Scenario Information Technologies Scale” kullanılmıştır. Ölçeğin orijinali 7’li likert tipindedir. Ölçek, Arıkan ve Duymaz (2014) tarafından “Gerçek Yaşam Durum Senaryolarıyla Bilişim Etiği Ölçeği (GYDSBE)” adıyla Türkçeye uyarlanmıştır ve 5’li likert tipine dönüştürülmüştür. Ölçekte öğrencilerin etik davranışlarını ortaya koyabilecek, günlük yaşam ile birebir ilişkili dört senaryo ve toplam 68 madde yer almaktadır. Ölçek maddeleri “Google Formlar” üzerine aktarılarak ölçek çevrimiçi ortamda öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin öncelikle normal dağılıma uygunluğu incelenmiş, elde edilen sonuçlara göre kullanılabilir veri analiz tekniğine karar verilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk W testi kullanılarak belirlenmiştir. Bu testten elde edilen sonuçlara göre analizlerde Mann Whitney U testi, ilişkisiz t-testi, frekans ve yüzdelerden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin bilişim etiği düzeylerinin ortalamasının altında olduğu, ortaokul öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin bilişim etiği düzeylerinin ise farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç ise, öğrencilerin bilişim etiği düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaştığı ve bu farklılığın erkek öğrenciler lehine olduğu şeklindedir. Elde edilen sonuçlar hem ortaokul öğrencilerine hem de ortaöğretim öğrencilerine verilen bilgisayar derslerinin içeriklerinin bilişim etiği konusunda öğrencilere yeterince fayda sağlamadığını, bu derslerin içeriklerinde bilişim etiği gibi önemli bir konuya yönelik iyileştirmelere gereksinim duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Etiği, Ortaokul Öğrencileri, Ortaöğretim Öğrencileri

Teaching Approach And Practices Of Student Teachers in Early Childhood Education

Assist. Prof. Dr. Mefharet Veziroglu Celik

ÖZ

Implementation of educational practices of constructivist theory is supported by studies of theorists such as Piaget and Vygotsky and it finds a broad array of implementation in education. Constructivist theory defines individuals as active learners who construct information by oneself and it grounds on the opinion of the importance of social interactions in construction process of knowledge. In today's world knowledge is to be constituted by individuals by constructing and gathering different pieces of information so individuals are needed to be constructivist in their thinking and decision making processes to be successful. Individuals should explore existing reality in many different ways and reveal new possibilities and choices by developing new perspectives. So constructivist theory is an educational approach which needs to be applied in each level of education starting from preschool education to higher education. Although educational programs and settings generally design according to constructivist theory there may be some differences and inconsistency in implementing this theory in educational practices. In this situation teacher factor comes to the front. As a most effective factor of education teachers and their approach have an important role on designing and implementing constructivism in real practices. The aim of this study is to determine teaching and learning conception of student teachers in early childhood education department and to examine whether they reflect their conceptions on their teaching practices. The participants are 112 student teachers (91.1 % female, 8.9% male) for the quantitative strand of the study and a total of 15 randomly selected participants for the qualitative strand. Student teachers report their teaching and learning conceptions in the quantitative strand and they video-record their educational practices in the qualitative strand. Quantitative data are analyzed using cluster analyses, and qualitative data are analyzed using structure coding system. Cluster analyses show teachers to be categorized into three cluster groups (constructivist, traditional, mixed). Constructivist group perceived as highly constructivist, traditional group perceived as highly traditional and mixed group perceived as constructivist along with traditional approach in their teaching. The qualitative analyses of video-recordings show where are differences between student teachers perceptions on their teaching and learning and their educational practices. The findings of this convergent mixed method study suggest that student teachers should be supported in terms of using constructivist approach in their educational activities.

Anahtar Kelimeler: Teaching Approach, Teacher Practice, Early Childhood, Student Teacher

Soğuk ve Sıcak Su Arasındaki Isı Farkının Termoelektrik Üretici Üzerinde Oluşan Enerji Açısından Değerlendirilmesi

Assist. Prof. Dr. Mehmet Ali Özçelik

ÖZ

Fen bilimlerinde enerji, maddede var olan ısıtılabilme, aydınlatılabilme veya iş yapabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Enerji, potansiyelin kinetiğe çevrilmesi gibi bir biçimden başka bir biçime dönüşebilmektedir, meydana gelen dönüşümde toplam enerji değişmemekte ve bu olay enerjinin korunumu kanunu olarak bilinmektedir. Isı enerjisi cisimlerin sıcaklıklarından dolayı sahip olduğu enerjidir. Elektrik enerjisi ise mekanik, ısı, ışık gibi enerjilerden elde edilebilmektedir. Peltier, pozitif ve negatif uçları bulunan ve bu uçların seri bağlanmasıyla oluşan içinden doğru akım elektrik enerjisi geçirildiğinde ise bir yüzeyi ısınan diğer yüzeyi ise soğuyan termoelektrik bir modüldür. Peltier bu özelliğinden dolayı küçük buzdolaplarında, bilgisayarlarda işlemci soğutma işlemlerinde kullanılmaktadır. Yapılan çalışmada peltier modül, alüminyum levha, plastik mandal, cam bardak, kaynamış sıcak su, buzlu soğuk su ve küçük bir elektrik motorunun yardımıyla basit bir termoelektrik üretici oluşturulmuştur. Peltier modülün bir yüzeyine sıcak ve diğer yüzeyine soğuk enerji, su yardımıyla uygulanarak ısı farkından elektrik üretilmiştir. Peltier yüzeylerine ısı iletimi alüminyum levhalar vasıtasıyla yapılmaktadır. Termometreyle su sıcaklık değerleri ölçülerek, değişik ısı farklarının peltier üzerindeki elektrik üretimine etkisi incelenmiştir. Peltier yüzeylerine uygulanan ısı farkı arttıkça uçlarında üretilen elektrik enerjisi arttığı voltmetreyle görülmüştür ve bununla beraber küçük elektrik motorunun dönüş hızı artmıştır. Üretilen en yüksek elektrik gerilim değerinin, bardağın birinde buzlu su ve diğerinde ise kaynar su olduğu durumda olduğu görülmüştür. Çalışmanın fen bilimleri eğitimi, termoelektrik enerji dönüşümü konusunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilgisi Eğitimi, Enerji, Isı, Elektrik, Termoelektrik

Temel Eğitim Okullarındaki Yetenek Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Okul Yöneticilerinin Değerlendirmeleri ve İyileştirme Önerilerinin İncelenmesi

Mr. Mehmet Gök (Kırgız Türk Manas Üniversitesi Doktora Öğrencisi)

KYRGYZSTAN

Prof. Dr. Rüştü Yeşil (Kırgız Türk Manas Üniversitesi/Ahi Evran Üniversitesi)

ÖZ

Yetenek Yönetimi, Batılı ülkelerde tarihi daha eski olmakla birlikte Türkiye’de son yıllarda eğitimi yönetimi alanında tartışılan ama henüz üzerinde yeterince araştırmanın yapılamadığı alanlardan birini oluşturmaktadır. Genel anlamda yetenek yönetimi, çalışanların yetenek alanlarının doğru olarak tanınıp organize edilerek kurumsal amaçlara en üst düzeyde katkı sağlayıcı performansı göstermelerine imkan veren yönetim stratejisini ve kültürünü ifade etmektedir. Bu araştırma, temel eğitim okullarında okul yöneticisi olarak çalışan idarecilerin, okullarındaki yetenek yönetimi uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerini ve iyileştirme önerilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma tarama modelinde yürütülen, nicel ve nitel boyutları bulunan betimsel bir çalışmadır. Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale İlçelerinde bulunan MEB bünyesindeki temel eğitim okullarında yönetici olarak çalışan toplam 110 idareci, araştırmanın nicel kısmı için çalışma grubunu oluşturmaktadır. Nitel kısmı için ise çalışma grubu 48 yöneticiden oluşmaktadır. Araştırmanın nicel verileri, “Kişisel Bilgi Formu”, Yerlikaya (2017) tarafından geliştirilen “Eğitimde Yetenek Yönetimi Ölçeği (EYYÖ)”; nitel verileri ise araştırmacılar tarafından oluşturulan 4 soruluk yarı yapılandırılmış “Görüşme Formu” ile toplanmıştır. EYYÖ’nin Cronbachalpha güvenirlik katsayısı ,823 olarak belirlenmiştir. Nicel veriler üzerinde aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve Anova testi analizleri yapılmış; $p < ,05$ düzeyi anlamlılık için yeterli kabul edilmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda; okul yöneticilerinin okullarındaki yetenek yönetimi uygulamalarını çok iyi buldukları; değerlendirmeleri üzerinde cinsiyetleri, eğitim durumları, mesleki kıdemleri ve yöneticilik eğitimi alma durumları farklılaştırmamıştır. Özellikle eğitim durumlarının ve yöneticilik eğitimi alma durumlarının etkili olmaması ilginç bulunmuş ve tartışılmıştır. Diğer taraftan nitel analizler sonunda hedeflerin oluşturulması sürecinde yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin alınmaması, hedef bilincinin personele yayılamaması; yetenek geliştirme sürecinde hizmet içi eğitim ve diğer çalışmalarda etkin olunamaması, mevzuat engellerinin bulunması; performans değerlendirme sürecinde adil davranılmaması ve mevzuat kaynaklı sorunların yaşanması; yeteneklilerin kurumda tutulmasında da gerek mevzuat kaynaklı gerekse ortam ve imkanların sınırlı olması gibi sorunların yetenek yönetimini güçleştirdiği belirlenmiştir. Bu tespitler sonunda yöneticilerin önerileri ve alan yazındaki araştırma sonuçları tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yetenek Yönetimi, Temel Eğitim Okulu, Okul Yöneticileri, Yeterlik

Sınıf Öğretmenlerinin İş Motivasyonu ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin İncelenmesi

Mr. Mehmet Gök (Kırgız Türk Manas Üniversitesi Doktora Öğrencisi)

KYRGYZSTAN

Prof. Dr. Rüştü Yeşil (Kırgız Türk Manas Üniversitesi/Ahi Evran Üniversitesi)

ÖZ

Eğitim örgütlerinin temel aktörlerinden biri olan öğretmenlerin iş motivasyonları ile kurumsal aidiyetlerinin, mesleklerini etkili icra etmeleri üzerinde belirleyici bir değişken olduğunu ortaya koyan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin iş motivasyonları ve örgütsel yabancılaşma düzeylerinin araştırmalarla belirlenip sorunlu olması durumunda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu araştırmaların, değişen imkan ve şartlar doğrultusunda yinelenmesi gerektiği de belirtilmelidir. Bu çalışmanın amacı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş motivasyonu ve örgütsel yabancılaşma düzeyleri ile bunlar arasındaki ilişkileri belirlemektir. Araştırma, tarama modelinde yürütülen nicel ve betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma evrenini Denizli ili Merkezefendi ilçesinde bulunan 28 ilkokul ve bu okullarda görev yapan 561 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Ornekleme ise toplumun farklı sosyo-ekonomik düzeylerini yansıtacak şekilde katmanlı örnekleme yöntemiyle seçilen 9 ilkokulda görev yapan 115 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, ilk olarak Aksoy (2006) tarafından geliştirilen, daha sonra da Yılmaz (2009) tarafından eğitim örgütlerine uyarlanış "İ Motivasyonu Ölçeği" ve Eryılmaz (2010) tarafından geliştirilen "Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği" ile toplanmıştır. Yapılan bu çalışmada İş Motivasyonu Ölçeğinin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,828; Örgütsel Yabancılaşma Ölçeğinin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı ise 0,94 olarak belirlenmiştir. Veriler üzerinde aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, Anova testi, Pearson's r korelasyon testi ve regresyon testi analizleri yapılmıştır. Fark ve ilişkilerin anlamlılığı için $p < 0,05$ düzeyi yeterli kabul edilmiştir. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin; iş motivasyonu "yüksek" düzeyde, örgütsel yabancılaşma düzeyi genel olarak "çok düşük" düzeyde bulunmuştu. İş motivasyonu ile örgütsel yabancılaşmanın alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan öğretmenlerin iş motivasyonu düzeyleri, örgütsel yabancılaşma düzeylerinin %33,4'ünü açıklayacak kadar anlamlı bir yordayıcıdır. Sınıf öğretmenlerinin iş motivasyonu ve örgütsel yabancılaşma düzeyleri cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan okuldaki çalışma süreleri ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır. arasında farklılaşmaya neden olacak anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları, alan yazında yer alan kuramsal ve araştırma sonuçları ile karşılaştırmalı olarak tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Yabancılaşma, İş Motivasyonu, Sınıf Öğretmenliği, İkokul

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Gezi Gözlem Yöntemini Kullanırken Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Çözüm Önerileri

Assist. Prof. Dr. Mehmet Yavuz

ÖZ

Gezi, sınıf ve okuldaki çalışmalarını desteklemek amacıyla okul ortamı dışındaki yerlere planlı olarak yapılan ziyaretlerdir. Gezide gidilecek mekanla ilgili bir kısıtlama söz konusu değildir. Fakat gezi için seçilen yer mutlaka dersin amaçlarına uygun olmalıdır. Gezi farklı yerlere örneğin park, alışveriş merkezlerine, müzelere, kütüphanelere vb. yapılabilir. Bu yöntem öğrencilere gerçek dünyayı görme, öğretim materyalinin olduğu yere giderek, gözlem yapma imkanı tanımaktadır. Buna ek olarak gözlem öğrencilerin duyu organlarının eğitimine ve zihinsel gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu araştırmanın amacı, otistik spektrum bozukluğu olan bireylerde gezi gözlem yöntemini kullanırken öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu İstanbul ilinde Hamit İbrahimiye Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Sakine Kalyoncu Özel Eğitim Uygulama Merkezinde çalışan öğretmenlerdir. Araştırmada uygulamacı tarafından hazırlanan bir görüşme formu kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileri, ikinci bölümde ise katılımcılara sorulacak sorular bulunmaktadır. Araştırmanın sorular beş (5) özel eğitim uzmanına iki (2) ölçme değerlendirme uzmanına sorularak uzman görüşü alınmıştır. Görüşmeler Öğretmenlerle yüz yüze ve gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt edilmiş daha sonra dinlenerek analiz edilmiştir. Veriler araştırmacı haricinde iki (2) özel eğitim uzmanı tarafından dinlenerek analiz edilmiştir. Araştırmaya 18 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin sosyal becerileri desteklemek için, işlevsel akademik becerileri desteklemek için, yaşadıkları çevrelerini tanımaları için gezi düzenlemektedirler. Gezi öncesi hazırlık yaparken, aileler çocuklarını göndermek istememesinden ve servis bulamamaktan kaynaklı sorun yaşamaktadırlar. Gezi anında çocukların gezi alanında davranış problemlerinden kaynaklı sorun yaşamaktadırlar. Ayrıca bazı vatandaşların olumsuz bakışları olabilmektedir. Öğretmenler gezi-gözlem yönteminin çocukların sosyalleşmesine, problem davranışlarının azalmasına ve toplumsal hayata daha kolay katılmalarına yardımcı olduğunu ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Gezi Gözlem, Özel Eğitim, Otizm Spektrum Bozukluğu

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyle Çalışan Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Mehmet Yavuz

ÖZ

İş doyumu çalışanların işlerine yönelik tutumları olarak ifade edilebilir. Bireylerin işlerine karşı tutumları olumlu ya da olumsuz olabilir. Çalışanların işine karşı olumlu tutum geliştirmeleri iş doyumu olarak ifade edilirken işine karşı olumsuz tutum geliştirmeleri ise iş doyumsuzluğu olarak ifade edilmektedir. Bu araştırmada özel eğitime ihtiyacı olan bireyle çalışan öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye genelinde özel eğitim okulları, bütünleştirme ve özel eğitim sınıflarında çalışan öğretmenlerdir. Araştırmaya 172 erkek, 293 kadın olmak üzere 465 öğretmen katılmıştır. Araştırmada Şahin (1999) tarafından geliştirilen İş Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek toplam 42 sorudan ve altı (6) alt boyuttan oluşmaktadır. Google üzerinden ölçek oluşturulmuş ve ölçek 12.30. 2017 ile 12.08.2017 katılımcılara internet üzerinden uygulanmıştır. Katılımcılara e-mail, whatsapp ve facebook üzerinden ölçeğin linki gönderilerek doldurulması istenmiştir. Araştırmaya katılım gönüllük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri analizi için SPSS 22 programı kullanılmıştır. Verilerin analizinden betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Post ANOVA testi olarak LSD testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları cinsiyet değişkenine göre ($t=,618;p>0,05$), çalışma yılı değişkenine göre ($f=,342;p>0,05$), öğretmenlerin kendini gördükleri gelir düzeyi değişkenine göre ($f=,761;p>0,05$), öğretmenlerin çalıştığı okul değişkenine göre ($f=,088;p>0,05$) ve yaş değişkenine göre ($f=,283;p>0,05$) anlamlı bir fark göstermemiştir. Ücret değişkenine göre ($t=,000;p<0,05$), iş arkadaşlarından destek görme değişkenine ($t=,000;p<0,05$), idarecilerden takdir görme değişkenine göre ($t=,000;p<0,05$), özel eğitim okulunda çalışmak sizce uygun olma değişkenine göre ($t=,000;p<0,05$) ve branş değişkenine göre anlamlı farklılık ($t=,000;p<0,05$) göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Doyumu, Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey, Özel Eğitim

Cumhuriyetten Günümüze Matematik Öğretim Programlarındaki Dönüşüm Geometrisi Kavramlarının Değerlendirilmesi

Ms. Banu Memisoglu - Assist. Prof. Dr. Menekse Seden Tapan-Broutin

ÖZ

Matematik öğretiminin amacı genel olarak, kişiye günlük hayatı için gerekli olan matematiksel bilgi ve becerileri kazandırmak, problem çözmeyi öğretmek ve olayları problem çözme yaklaşımı içinde ele alarak bir düşünce biçimi kazandırmaktır. Bilimsel bilginin dönüşüme uğramadan okullarda öğretilmeyeceği gerçeği, “didaktik dönüşüm teorisinin” eğitim araştırmalarında kullanımını ön plana çıkarmıştır. Bu teori dahilinde, bilimsel bilginin öğretim nesnelere arasında yer alması için öğretilen bilgi oluncaya kadar geçirdiği dönüşümlerin tümü didaktiksel dönüşüm olarak isimlendirilmektedir. Bu bağlamda, sosyal çevre ile didaktik sistemler arasındaki toplum ile koordineli; öğretilen bilgiyi doğrudan etkileyen bölge “noosfer” kavramı çatısında incelenmektedir. Noosferde alınan kararların öğretim programlarına ve sınıflara nasıl yansıdığını açıklayan didaktiksel dönüşüm teorisinin matematik eğitime katkısı; okullarda öğretilen bilginin formüle edilmesi, düzenlenmesi ve bu düzenlemelerin gereksinim olduğunu vurgulaması ve bunlara açıklama getiren bir araç olmasıdır. Aslında, öğretilen bilgiler ders programlarıyla belirlenmekte ve sınırlandırılmaktadır. Bu çalışmada Cumhuriyet Dönemi’nden 2018 yılına kadar uygulamaya giren Matematik Öğretim Programlarında dönüşüm geometrisinin yıllara göre değişimi ve gelişimi incelenmiştir. Ayrıca geometri terimlerine ait kelimelerin tarihsel değişimiyle gelişimi, matematik dilinin programlardaki değişimi incelenmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Veriler içerik analizine tabii tutulmuştur. Dönüşüm geometrisinin gelişiminin programlara göre incelendiği bu çalışmanın sonucunda 1926, 1936, 1948, 1962 ve 1983 programlarında dönüşüm geometrisine ait hiçbir kazanımın bulunmadığı görülmüştür. Öğretilen bilgi sayısının diğer programlara oranla fazla olduğu 1990 programında her konuya özgün sınırlandırmalar yer almaktadır. Kazanımların örneklendirilerek verildiği; öğretmenlere bir yandan rehberlik diğer yandan ise kısıtlamalar getirildiği dikkat çekmektedir. 1990 yılında simetri kavramına ek olarak, simetrik şekiller ve simetri eksenini, 1998 programında bir önceki programa ek olarak öteleme ve dönme kavramları açık olarak görülmektedir. Dönüşüm geometrisi ilk kez 2009 programında 6. Sınıf düzeyinde alt öğrenme alanı olarak, 2013 yılında 7. sınıf ve 2017 yılında 8.sınıf düzeyinde alt öğrenme alanı olarak yer almıştır. Sonuç olarak Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze tarihsel gelişim sürecinde dönüşüm geometrisiyle ilgili gelişmeler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretim Programı, Dönüşüm Geometrisi, Didaktik Dönüşüm Teori

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Temel Matematik ve Matematik Öğretimi Derslerine İlişkin Görüşleri

Ms. Hatice Büsra Sahin - Assist. Prof. Dr. Menekse Seden Tapan-Broutin

ÖZ

Bilimlerin temeli olarak betimlenen matematik, okul öncesinden başlayarak eğitim-öğretimin temel bileşenlerinden birisini oluşturmaktadır. Şüphesiz ki, öğrencilerin iyi bir matematik eğitimi almaları, öğretmenlerin bu konuda ve bu konunun öğretiminde donanımlı olmaları, uygun öğretim etkinlikleri düzenleyebilmeleriyle sağlanabilecektir. Öğretmenlerin meslekleri ve dolayısıyla mesleklerinin temelini oluşturan derslere yönelik görüşleri, onların öğretim etkinliklerini düzenlemelerinde önemli kriterlerden biri olarak görülmektedir. Öğretmen adaylarının tutum, inanç ve görüşlerinin incelenmesi öğretmen eğitimi çalışmalarının amaçlarından birisini teşkil etmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesi ve dikkate alınması, hizmet öncesi öğretmen eğitiminin de iyileştirilmesine katkı sağlayacak olması açısından önemlidir. Bu bağlamda, bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının Temel Matematik ve Matematik Öğretimi derslerinin içeriklerine ilişkin görüşlerinin tespiti amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmış olup olgubilim olarak desenlenmiştir. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Ege Bölgesinde bir üniversitenin eğitim fakültesinde sınıf öğretmenliği programının dördüncü sınıfında öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan dört öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adayları ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılarak bu görüşmeler ses kaydı altına alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, 10 açık uçlu sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme kayıtları transkript edildikten sonra, içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının Temel Matematik dersini 'öğretme becerisini geliştirmesi', 'matematiğin günlük hayatın bir parçası olması' açısından gerekli buldukları ancak ders içeriğinde bazı konuları (permütasyon, kombinasyon, trigonometri) gelecekteki meslekleri açısından gereksiz buldukları tespit edilmiştir. Öğretmen adayları, Matematik Öğretimi dersini 'öğretim yöntem ve teknikleri' ve 'ilkokul öğrencilerinin bilgiyi oluşturma süreçleri' açısından gerekli bulduklarını belirtmişlerdir. Bu dersin içeriğinin sadece ilkokul programlarında bulunan konularla sınırlı tutulması görüşü dikkat çeken bir sonuç olarak raporlandırılmıştır. Temel Matematik ve Matematik Öğretimi derslerinin içeriklerinin karşılaştırılmasına yönelik sonuçlar ise öğretmen adaylarının bu iki dersin bağlantılı ve birbirlerini destekler şekilde işlenmesini istemelerine rağmen derslerin birbirinden kopuk ve ilişkisiz olarak işlendiği yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretimi, Temel Matematik, Sınıf Öğretmeni Adayları

**İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Geometrik Cisimlerin Alan ve Hacim Hesabı
Konusundaki Başarılarına İşbirlikli Öğrenmenin Etkisi**

Mr. Mertcan Esen - Assist. Prof. Dr. Ramazan Gürel - Assist. Prof. Dr. Burcu Durmaz

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaokul matematik ders programında yer alan "geometrik cisimlerin alan ölçüsü ve hacim hesabı" konusunun işbirlikli öğrenme yöntemine ait olan tekniklerden ÖTBB'yle işlenişinin 8. sınıf öğrencilerinin başarılarına olan etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın türü ön test son test deney kontrol gruplu yarı deneysel desendir. Bu çalışmada ilköğretim 8. sınıf matematik dersi geometrik cisimlerin alan ve hacim hesabı konusunda işbirlikli öğrenme yönteminin matematik başarısına olan etkisi araştırıldığından deney grubunda dersler işbirlikli öğrenme yöntemi tekniklerinden Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri (ÖTBB) tekniği ile işlenirken kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılı birinci döneminde, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan bir ilin merkezinde çalışmaya gönüllü olan bir ortaokula devam eden toplam 46 8. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken örnekleme yöntemlerinden seçkisiz olmayan örneklemeden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri 1 adet boşluk doldurma, 6 adet doğru yanlış ve 22 adet çoktan seçmeli sorudan oluşan bir başarı testidir. Testin oluşturulması sürecinde alanyazındaki çalışmalardan ve ulusal ölçekli sınavlarda sorulan matematik sorularından yararlanılmıştır. Daha sonra oluşturulan veri toplama aracının kapsam geçerliğini sağlamak üzere matematik eğitimi alanında çalışan 2 öğretim üyesi ve 1 matematik öğretmenin görüşlerine başvurulmuş ve gereken düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan pilot çalışmanın ardından öğrenciler tarafından anlaşılmayan sorular çıkarılmış ya da tekrar gözden geçirilmiş ve teste son hali verilmiştir. Araştırmanın verileri SPSS 20.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre matematik dersinde ÖTBB tekniğinin 8. sınıf öğrencilerinin geometrik cisimlerin alan ölçüsü ve hacim hesabı konusuna ilişkin başarılarına istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda, araştırmanın bulguları doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Geometrik Cisimler, İşbirlikli Öğrenme

Eğitsel Film Destekli Çevre Eğitiminin Öğrencilerin Bilgi Düzeyleri Üzerine Etkisi

Ms. Merve Topal - Dr. Ezgi Güven Yıldırım - Dr. Ayşe Nesibe Köklükaya

ÖZ

Bu araştırmanın amacı 5. Sınıf Fen Bilimleri dersi İnsan ve Çevre ünitesinin öğretiminde kullanılan eğitsel filmlerin öğrencilerin çevreye yönelik bilgi düzeyleri üzerine etkisini araştırmaktır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Bursa ili, Osmangazi İlçesi'nde, bulunan bir ortaokulun 5. sınıfında öğrenim gören, iki şubeden seçilen öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada deney grubunda eğitsel filmler ile öğretim yapılırken, kontrol grubunda bu filmler kullanılmamıştır. Uygulama başlamadan önce her iki gruba da Çevre Bilgi Testi ön test olarak uygulanmıştır. Deneysel işlem ortaokul 5. sınıf bahar döneminde İnsan ve Çevre Ünitesi'nin işleneceği haftaları (5 hafta) kapsamıştır. Uygulama bitiminde yine aynı test her iki gruba da son test olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel verileri analiz etmek için SPSS 21 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Öğrencilerin çalışmada kullanılan teste verdikleri yanıtların genel dağılımlarının belirlenmesi ve nicel verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin araştırılmasında betimsel istatistik tekniklerinden (mod, medyan, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri) yararlanılmıştır. Test puanlarına ait merkezi eğilim (ortalama, mod ve medyan) ve merkezi dağılım (standart sapma, varyans, çarpıklık ve basıklık) değerleri rapor edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Araştırmada yapılan bütün analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın sonucunda eğitsel filmler ile çevre eğitimi verilen deney grubu öğrencileri ve eğitsel filmler kullanılmadan çevre eğitimi verilen kontrol grubu öğrencilerinin bilgi testi ön test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir. Bununla birlikte deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin çalışma sonrasında bilgi testi puan ortalamaları deney grubu lehine anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Eğitimi, Eğitsel Film, Bilgi Düzeyi

Ortaokul Öğrencilerinin Geri Dönüşüm Konusuna Yönelik Proje Tasarım Sürecine İlişkin Görüşleri

Ms. Merve Topal - Dr. Ayşe Nesibe Köklükaya - Dr. Ezgi Güven Yıldırım

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaokul 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin geri dönüşüm konusuna yönelik proje tasarım sürecine ilişkin görüşlerinin araştırılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara İli sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bir ilköğretim okulunun 6. ve 7. sınıflarında öğrenim gören toplam 27 öğrenci oluşturmuştur. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama sürecine geçilmeden önce çalışma grubunu oluşturan öğrencilere genel olarak tasarım, tasarım temelli eğitim ve proje tasarımı konularında bilgilendirmeler yapılmış, proje tasarlama aşamaları ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Daha sonra ilgili öğrencilerden geri dönüşüm konusuna yönelik bir proje tasarımı oluşturmaları istenmiştir. Öğrencilere konuyla ilgili geniş bilgi edinmeleri için kaynak tarama yolları gösterilmiş ve kütüphaneden ulaşabilecekleri kaynak kitaplar önerilmiştir. Geri dönüşüm konusuyla ilgili bilgi sahibi olan öğrenciler, araştırmacıların rehberliğinde verilen süre sonrasında (3 hafta) bir proje tasarımı oluşturmuş, neden bu tasarımı yaptıkları ve tasarımın beklenen faydalarının neler olduğunu arkadaşlarına sunmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan soruların geçerliği için alanında uzman 2 araştırmacının görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen düzeltmeler sonrasında görüşme formuna son hali verilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilere geri dönüşüm konusuna yönelik proje tasarım sürecine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla 2 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesi için nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin genel olarak proje tasarım sürecine yönelik olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Öğrenciler bu süreç sonunda konuyu daha iyi anladıklarını belirtmiş ayrıca sürecin onlar için çok eğlenceli geçtiğini vurgulamıştır. Sürece yönelik olumsuz olarak belirttikleri noktalar ise var olanlar dışında farklı proje tasarımı yapmanın zor olduğu ve ders dışında da çalışmak gerektiği için sürecin çok zaman alıcı olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Geri Dönüşüm, Proje Tasarımı, Çevre Eğitimi

Öğretmen Adaylarının Okullardaki Akademik İşlerin Etkili Bir Şekilde Yürütülebilmesine İlişkin Çözüm Önerileri

Assist. Prof. Dr. Mine Çeliköz - Assoc. Prof. Dr. Zarife Seçer

ÖZ

Hangi eğitim kademesinde olursa olsun eğitim sistemi içerisinde yer alan her öğrenci, akademik işlerini yürütürken farklı problemlerle karşı karşıya gelmektedir. Genellikle geniş bir öğrenci kitlesi eğitim sistemini oluşturan birçok unsurun da olumsuz etkisiyle akademik işleri erteleme yönünde davranışlar sergilemektedir. Akademik işlerin günü gününe yapılmayarak ertelenmesi ya da bir başka ifadeyle sürece yayılmadan son ana bırakma davranışlarının sergilenmesi akademik başarının önündeki en büyük engellerden birisidir. Akademik başarısızlık olarak adlandırılan bu durum ise tüm eğitim sistemini verimsiz kılmakta, sistemle kazandırılmaya çalışılan kazanımların istenen nitelikte öğrencilere kazandırılmasını engellemektedir. Bu yüzden bu araştırmada eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik işlerin etkili bir şekilde yürütülebilmesine ilişkin çözüm önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının bazı kişisel özellikleri ile çözümleri arasındaki ilişkilerin de incelenmesi nedeniyle ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul'daki iki büyük devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu ise çalışma evreninden küme örnekleme yöntemiyle gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 650 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; (1) Aktif olma ve bireyselliğe önem verme, (2) Pekiştirme ve ceza verme, (3) Yol gösterme, (4) Dış kontrol ve (5) Sorumluluk verme olmak üzere 5 alt boyuttan ve toplam 31 maddeden oluşan "Akademik İşlerin Ertelenmesine İlişkin Çözüm Önerileri" ölçeği kullanılmıştır. Veriler 2017-2018 eğitim öğretim yılında araştırmacılar tarafından toplanmış ve verilerin analizinde betimsel istatistikler ile birlikte t testi, ANOVA ve Scheffe testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğretmen adaylarının çözüm önerileri daha çok aktif olma/bireysellik ile yol gösterme noktalarında yoğunlaşmaktadır. Değişkenler açısından incelendiğinde; cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm değişkeni öğretmen adaylarının çözüm önerilerinde farklılaşmaya yol açmazken, akademik başarı algıları ve sınıf değişkenleri anlamlı farklılaşmaya neden olmaktadır. Kendilerini daha başarılı olarak algılayanlar ve üst sınıflarda öğrenim görenler başarısız algılayanlara ve alt sınıflarda öğrenim görenlere oranla daha fazla aktif olma/bireysellik ve yol gösterme yönünde önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik İşler, Akademik Erteleme, Çözüm Önerileri Öğretmen Adayı

Annelerin Evde Çocukları ile Birlikte Hikâye Okuma Davranışlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi***Ms. Müberra Arıcı - Assist. Prof. Dr. Aysel Tüfekçi Akcan****ÖZ**

Araştırmada annelerin evde çocukları ile birlikte hikâye kitabı okuma davranışlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nicel araştırma desenlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Annelerin evde hikâye okuma davranışını değerlendirmek için Nesrin Işıkoğlu Erdoğan tarafından geliştirilen Çocuk-Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri (ÇEBOE) Ölçeği kullanılmıştır. Küme örneklem yöntemi ile İstanbul İli Pendik İlçesi'nde farklı sosyoekonomik düzeyde 11 ilkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıfı belirlenmiştir. Araştırma verileri çocukları bu okullara devam eden 436 anneden elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilere göre; çalışmaya katılan annelerin ÇEBOE ölçeğinden en yüksek ortalamayı sırasıyla 'Okuryazarlığın Önemi,' 'Birlikte Etkileşimli Okuma' ve 'Birlikte Okumaya Yönelik Görüşler' boyutlarından aldıkları ve 4'lü derecelendirme sistemine göre bu alanlardaki etkinlikleri her zaman gerçekleştirdikleri görülmüştür. Çalışmaya katılan annelerin en düşük ortalamayı 'Okuryazarlığa Model Olma' ve 'Okuryazarlık Öğretimi' boyutlarından aldıkları ve bu alt boyutlara ilişkin etkinlikleri sırası ile nadiren ve ara sıra gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Annelerin çocukları ile birlikte kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin bulgulara bakıldığında, annelerin %32,7'sinin çocuklarına haftada 1-2 kez, %24,8'inin hemen her gün kitap okudukları, %10,3'ünün ise neredeyse hiç kitap okumadıkları görülmüştür. Çalışmaya katılan annelerin %47'sinin birlikte kitap okumaya 11-20 dakika süre ayırdıkları, %50'sinin çocuklarının hemen hemen her gün kendi başlarına kitaplarla ilgilendikleri, %50,5'inin çocuklarına okumak için 11-20 adet kitaba sahip oldukları ve çoğunluğunun çocuklarına 1 yaşından (%23,4) ve 3 yaşından (%23,2) sonra ilk kitaplarını aldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca annelerin %36,5'inin çocuklarının kendisine kitap okunmasını istedikleri ve %50,7'sinin çocuklarının kendisine kitap okunmasını çok sevdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan annelerin yaşları, gelir düzeyleri, okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocuğun yaşı ve cinsiyetine göre ÇEBOE ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Buna karşılık annelerin sahip oldukları meslek grupları, eğitim düzeyleri, sahip oldukları çocuk sayısı ve okulların buldukları sosyo-ekonomik düzeylerine göre, ÇEBOE ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlarda anlamlı farklılık bulunmuştur. Bulgular ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Hikâye Okuma, Etkileşimli Okuma, Birlikte Okuma

Öğretmen Adaylarının Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri

Prof. Dr. Nadir Çeliköz - Assist. Prof. Dr. Mine Çeliköz

ÖZ

21. yüzyılı tanımlamak amacıyla kullanılan kavramların başında “bilgi çağı” kavramı gelmektedir. Bilgi çağının en önemli özelliği ise medya ve televizyon gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkili bir şekilde kullanılması ve bu sayede hızlı bir şekilde bilgilere ulaşılması, toplanması, yorumlanması, çoğaltılarak yeniden üretilmesi işlemlerini içermesi, üretilen bilginin ise maddi bir güce ya da kaynağa dönüştürülmesi özelliğidir. Bununla birlikte bu özellik 21. yüzyılda ön planda yer alma amacı taşıyan ve dünyanın yönetiminde ön sıralarda yer almak isteyen tüm toplumların eğitimle bireylerine kazandırmaya çalıştığı çok önemli bir beceriye işaret etmektedir. Eğer bir toplumu oluşturan bireyler tek tek bu özelliğe sahip olurlarsa o toplum bilgi toplumu olarak nitelendirilir ve dünyada söz sahibi bir toplum olur. Öte yandan literatür incelendiğinde bu beceri ya da özelliğin varlık ya da yokluk derecesini göstermek amacıyla sıklıkla kullanılan kavramlardan birisinin medya okuryazarlığı, olumsuz etkisini ifade etmek için kullanılanın ise medya bağımlılığı kavramları olduğu söylenebilir. Yani bilgi toplumu olabilmek için bireylerin medya bağımlısı olmadan, medya okuryazarlık düzeylerinin artırılması gerekmektedir. Bu görev ise hiç kuşkusuz eğitim kurumlarına ve bu kurumlarda görev yapan öğretmenlere düşmektedir. Bu nedenle öncelikle bu çalışmada öğretmen olarak bilgi toplumunun bireylerini yetiştirmeye talip olan öğretmen adaylarının medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını ortaya konulması temel problem olarak ele alınmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri yalnızca mevcut durum açısından betimlenmekle kalmamış aynı zamanda onların medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri bazı değişkenler açısından ilişkilendirilerek ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini öğretmen adayları, çalışma evrenini Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesinin lisans ve pedagojik formasyon programlarında kayıtlı öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem ise çalışma evreninden küme örnekleme yöntemiyle ancak gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 220’si lisans ve 452’si pedagojik formasyon öğrencisi olmak üzere toplam 672 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; okuryazarlık ve bağımlılık olmak üzere iki alt boyuttan ve toplam 18 maddeden oluşan “Medya ve Televizyon Okuryazarlık Düzeyleri” ölçeği kullanılmıştır. Veriler 2017-2018 eğitim öğretim yılında araştırmacılar tarafından toplanmış ve verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, ANOVA ve Scheffe testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, cinsiyet değişkeni öğretmen adaylarının medya ve televizyon okur-yazarlık düzeylerini etkilemektedir. Bayan öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre hem medya okuryazarlık düzeyleri daha düşük, hem de medya bağımlılığı daha yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde öğretmen adaylarının lisans öğrencisi ya da mezun öğrencilerden oluşan pedagojik formasyon programında öğrenim görüyor olmaları da medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerini farklılaştırmaktadır. Belki de yaş, deneyim ve olgunlaşmanın da getirmiş olduğu katkılar nedeniyle pedagojik formasyonda kayıtlı öğretmen adayları, lisansta öğrenim görenlerden biraz daha okur-yazarlık düzeyleri yüksek, medya bağımlılık düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Öğretmen adaylarından başarı algıları ya da bir diğer ifadeyle kendilerine yönelik başarı inançları ise medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerini kısmen etkilemektedir. Kendilerini başarılı algılayanlar, başarılarından emin olmayanlardan kısmen okuryazarlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte, hem medya bağımlılığı boyutu hem de toplam medya-televizyon okuryazarlığı bağlamında ise aralarında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Öğretmen adaylarının üniversiteye giriş puan türleri de medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerini etkileyen değişkenler arasında yer almaktadır. Dil ve yetenek puanıyla üniversiteye giren öğretmen adayları, sayısal, sözel ve eşit ağırlıkla girenlerden biraz daha medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri yüksek görünmekle birlikte, medya ve televizyon bağımlılığı açısından dil ve eşit ağırlık puanıyla girenler daha yeterli görünmektedirler. Son olarak öğretmen adaylarının yaşadıkları şehir ve kaldıkları yer de medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerini etkileyen değişkenler içerisinde yer almaktadır. Büyükşehirde yaşayanlar ve öğrenci evi ya da ailesi yanında kalanlar, küçük şehirlerde ve kırsalda yaşayanlardan ve devlet ya da özel yurtlarda kalanlardan medya ve televizyon okuryazarlık düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Ulaşılan bu sonuçlar literatür ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Medya ve Televizyon Okuryazarlığı, Medya ve Televizyon Bağımlılığı, Öğretmen Adayı

Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Özel Ders Eğilim Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Lec. Azmi Türkan - Prof. Dr. Nadir Çeliköz

ÖZ

Türkiye’de eğitim kademeleri arasındaki geçişlerin sınavlara dayalı olması öğrencilerin erken yaşlardan itibaren rekabet ortamına girmelerine sebep olmaktadır. Öğrencilerin rekabet ortamına girmeleri beraberinde daha fazla desteğe ihtiyaç duymalarını doğurmaktadır. Öğrenciler ihtiyaç duydukları desteği; özel dershaneler, etüt merkezleri ve kursların yanı sıra özel ders olarak sağlamaktadır. TED (2010) raporu, öğrencilerin özel ders alma seviyesinin ilköğretim kademesinde birinci sınıfa kadar düştüğünü göstermektedir. Özel ders alma bu kadar erken yaşta öğrencilerin karşılaştığı bir durum olmasına karşın ülkemizde bu konuyla ilgili yapılan araştırma sayısının oldukça az olduğu gözlemlenmektedir. Bu araştırmanın amacı “Ortaöğretim Öğrencileri Özel Ders Eğilim Ölçeğinin” güvenirlilik ve geçerliğini belirlemektir. Ölçeğin örneklemini İstanbul ilinde bulunan 6’sı devlet 1 özel olmak üzere 7’i liseden toplam 704 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizi için SPSS.20 ve Lisrel 8.51 paket programları kullanılmıştır. Ölçek ile ilgili madde havuzunun oluşturulması için ilgili lüteratür taranmış ve ortaöğretim 12.sınıf öğrencileri ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Madde havuzundan maddelerin seçilmesinde ilgili alan uzmanlarının, Dil uzmanlarının, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alan uzmanlarının ve Ölçme ve Değerlendirme uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. 40 maddeden oluşan ölçeğin uygulanması için İstanbul İl Milli Eğitim Bakanlığından ilgili izinler alınmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi için toplanan verilerin analizlere uygunluğunun belirlenmesi amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett testi sonuçlarına bakılıp verilerin Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapabilmek için uygun olduğu [KMO=0.871, $X^2=7788,3$ $p < ,00$] tespit edilmiştir. Ölçeğin faktör yapısını belirlenmesinde açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Yapılan AFA sonuçlarına göre ölçeğin nihai hali; toplam varyansın %44,532’sini açıklayan ve 4 faktör altında toplanan 33 maddeden oluşmaktadır. AFA sonuçlarına göre madde yük değerleri 0.506 ile 0.816 arasında değişmektedir. Ayrıca yapılan Doğrulayıcı Faktör Analiz (DFA) sonuçlarına göre elde edilen uyum indekslerinin AFA sonuçlarını doğrular nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları; Bilişsel Boyutu için 0.840, Duyuşsal Boyutu için 0.786, Eylemsel Boyutu için 0.772 ve Sosyo-Ekonomik Boyutu için 0.869 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca 3 hafta arayla yapılan Test-Tekrar-Test sonucuna göre puanlar arasındaki ilişki 0.707 olarak tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda geliştirilen “Özel Ders Eğilim Ölçeğinin” geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Ders, Gölge Eğitim, Ortaöğretim, Ölçek Geliştirme

Özel Yeteneklilerin Eğitiminde STEM**Assist. Prof. Dr. Nüket Afat****ÖZ**

Makroproblemler, dünyayı tehdit eden yüksek etkili, global, uzun vadeli, disiplinler arası zorluklardır. Bu problemler ülkeler arası sınırlarla sınırlandırılmayacak düzeyde küreseldir, tek bir ulusun çabasıyla üstesinden gelinemeyecek kadar büyük etkilidir, oluşumu bir anda olmadığı gibi çözümü için de kısa süreli çözümler yeterli değildir ve tek bir disiplin alanının çözemeyeceği kadar kapsamlıdır. Örneğin; iklim değişikliği, kaynak sıkıntısı, ahlaki ve insani değerlerin erozyonu, gelir eşitsizliği ve işsizlik gibi... Örneğin; güçlü yeni bilimsel bilgiler, yenilikçi teknolojiler ve sorunları dert edinen ilgili, yetenekli bireylerin oluşturdukları gruplar. Kirkwood (2001) da bu kapsamdaki bireyleri “küresel anlamda eğitilmiş insanlar” olarak tanımlayıp bu bireylerin yüksek teknoloji becerilerine, çağdaş dünya hakkında kapsamlı disiplinler arası bilgiye ve küresel dünyaya etkin olarak katılabilecek uyumluluk, esneklik ve dünya görüşüne sahip kişiler olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Gordon, 2020 yılına kadar iş pazarının dörtte üçünün yüksek beceri gerektiren işçilere ihtiyaç duyacağını öngörmektedir. Problem çözme, yeni yenilik oluşturma ve yüksek beceri gerektiren pozisyonları karşılamaya yönelik yetenekli uzmanları geliştirmek, eğitim sisteminin vazgeçilmez görevidir (MacFarlane, 2015) Fen ve matematik bilimleri temelli teknoloji destekli mühendislik tasarımlara sahip yenilikçi, problemlere çözüm sağlayan ürünler üretmeden 21. yy içinde gelişmiş bir ülke olmamız olası görünmemektedir. Bu noktada tüm toplumun için yapılması gereken eğitim tasarımları yanında lokomotif güç olacak özel yetenekli bireyler için de eğitim tasarımları es geçilmemelidir. Eğitim kurumlarının bütün kademelerinde din, dil, ırk, cinsiyet kapasite, gereksinim yetenek vb konularda ayrımı yapmaksızın, yetişmekte olan bireyin ihtiyacı doğrultusunda öğrenim görmesi temel bir haktır. Eğitimde fırsat eşitliği de denilmektedir. Ancak bu durum yanlış anlaşılıp herkese aynı eğitimi diye açıklanmalıdır. Herkes ihtiyacı doğrultusunda kendini en iyi ve verimli hale getirecek eğitimi alma fırsatına eşit düzeyde sahip olmalıdır. Bu konu da Eyre de (1997) fırsat eşitliğini, benzer özellikleri olanlara ortak eğitim yapmak değil, farklılıklara odaklanarak ihtiyaçlara uygun eğitimsel düzenlemeler yapmak olarak tanımlamıştır. Üstün zekâlı bireyler ihtiyaçları tam olarak karşılandığı ve kendi potansiyellerini tam olarak kullanabildikleri oranda topluma yararlı katkılar sağlayabilecek bireylerdir. Bu doğrultuda 2000 yılında NACG (National Association for Gifted Children- Ulusal Üstün Zekâlı Çocuklar Derneği) üstün zekâlı çocukların sosyo-duygusal gelişimlerinin desteklenmesi için rehberlik ve danışmanlık programları kriterlerini oluşturarak uyguladıkları faklılaştırılmış müfredat ve rehberlik stratejileri ile öğrencilerin risk altında oldukları alanların desteklenmesini hedeflemektedir. STEM yaklaşımının teknoloji ve mühendisliğe özellikle vurgu yapması; çocuklara küçük yaşlardan itibaren disiplinler arası bir bakış açısı kazandırması ve bilgilerin somut olarak hayata geçirilmesini sağlaması STEM’i günümüzün bilgi-iletişim çağında ve özel yetenekli çocukların eğitiminde çok önemli bir yere oturmaktadır. Bildiri kapsamında Özel yetenekli bireylerin eğitiminde STEM eğitiminin önemi, yeri, gerekliliği tartışılarak örnek uygulamalar hakkında bilgi paylaşımı yapılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: STEM, Özel Yeteneklilerin Eğitimi, 21. yy Eğitimi

Hayat Bilgisi Öğretimi Dersinde Örnek Olaylara Yönelik Geliştirilen Etkinliklerin İncelenmesi

Dr. Nur Ütkür

ÖZ

Sınıf öğretmenliği bölümünde en temel derslerden biri olan Hayat Bilgisi Öğretimi dersinde öğretmen adaylarına öğretmen olduklarında kendi sınıflarında işleyebilecekleri ve kullanabilecekleri etkinlikleri geliştirmelerine ortam sağlamak önem taşıyan bir durumdur. Teoriyle pratiğin birlikte ele alınarak işlenen dersler sayesinde, öğretmenlik yıllarına zemin hazırlayıcı bir ortam yaratılması gerekmektedir. Özellikle sınıf öğretmenliği bölümünde öğretime yönelik derslerde bu durumun ne derece önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda bu çalışmada İstanbul ilinde bir devlet üniversitesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda 3. sınıfa devam eden öğretmen adaylarına Hayat Bilgisi Öğretimi dersinde verilen "örnek olay incelemesi temelli" eğitimin sonucunda ortaya konulan etkinliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle desenlenen bu çalışmada, belirlenen amaç doğrultusunda 45 öğretmen adayının hazırladığı 192 adet etkinlik, doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir. Bu etkinliklerin öğretmen adaylarının hazırladıkları örnek olayları destekleyici yaratıcı etkinlikler olmasına önem verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, öğretmen adaylarının en çok sayıda oluşturdukları etkinlikler arasında 42 adet "örnek olaya yaratıcı başlık bulma" etkinliklerinin yer aldığı ve bunları 39 adet "örnek olayda yer alan doğru ve yanlış eylemleri listeleme" etkinliklerinin takip ettiği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının hazırladıkları etkinlikler arasında 36 adet "örnek olayı tamamlama" etkinliği, 35 adet "örnek olayın incelenmesiyle ulaşılan sonuçları/ilkelere/kuralları yazma" etkinliği ve 33 adet ise "yaratıcı slogan yazma" etkinliklerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak öğretmen adaylarından yalnızca 5'i "afiş/broşür tasarlama" ve 2'si ise "örnek olayda kişilerin yerine kendini koyma" etkinliklerini geliştirmiştir. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri etkinlikler incelendiğinde, bunların 178'nin amaca uygun ve istenilen şekilde örnek olayları destekleyici etkinlikler olduğu belirlenmiştir. Geriye kalan 14 etkinlikte ise, örnek olayla net olarak bağdaşmayan özellikle barındırma, örnek olayla ilgili sonuç/ilke ve kuralları yazamama ve örnek olayı tamamlarken çatışma özelliklerine dikkat etmeme gibi eksiklikler bulunmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuç ise, sınıf öğretmeni adaylarına verilen örnek olay temelli eğitim sonucunda, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun örnek olayı destekleyici yaratıcı etkinlikler geliştirebildiklerinin belirlenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Hayat Bilgisi Öğretimi, Etkinlikler, Örnek Olay.

Factors Affecting Technology Integration Practices Of EFL Teachers

Dr. Okan Önalın - Dr. Gökçe Kurt

ÖZ

In the 21st century, rapid and continuous advances in technology have led to significant changes in the nature of education (Thomas & Brown, 2011). The change that technology brought to education has challenged teachers in terms of their technical abilities, knowledge bases and expertise (Levin & Wadmany, 2008). Although relevant research has revealed the significant role of technology in making teaching and learning more effective and rewarding, a gap exists between its promises and the actual use of technology by teachers. In the literature, some barriers have been mentioned to explain teachers' infrequent and low-level technology use (e.g., Ertmer, 2005; Ertmer, et al, 2012; Hew & Brush, 2007). First-order barriers, which are external to the teacher, concern obstacles such as a lack of resources, lack of technical and institutional support, lack of training or insufficient time for lesson planning. In contrast, second-order barriers, internal to the teacher, have to do with teachers' underlying beliefs about learning and teaching, about technology and about their current classroom practices and unwillingness to change (Ertmer, 1999). Due to varying factors affecting teachers' implementation of technology, it is important to understand teachers' concerns for technology integration. In this framework, this study aims to investigate the factors that influence technology integration practices of Turkish in-service EFL teachers at the Prep School of a state university in Turkey. More specifically, teachers' attitudes towards ICT integration in teaching and learning, self-confidence in integrating ICT, the frequency of using ICT for instructional purposes in the classroom and school climate and support are explored by using the Survey of Factors Affecting Teachers Teaching with Technology (Papanastasiou & Angeli, 2008). The findings of the study will be discussed by referring to the relevant literature.

Anahtar Kelimeler: Technology Integration, EFL, In-Service Teachers

Kuantum Öğrenme Modeline Dayalı Geliştirilen 'Işık Nasıl Yayılır?' Etkinliği Hakkında Öğretmen Görüşleri

Prof. Dr. Orhan Karamustafaoğlu - Prof. Dr. Sevilay Karamustafaoğlu

ÖZ

Günümüz bilgi çağında eğitim öğretim faaliyetlerinin temel amacı, öğrenenlere mevcut bilgileri aktarmaktan çok, bilgiyi anlama, gerektiğinde bilgiyi kullanma ve bağlantılar kurarak üretime olanak sağlayan bilgilere ulaşma becerilerini kazandırmada hangi yöntemlerin nasıl kullanıldığını öğretmektir. Bu amaç doğrultusunda eğitim öğretim etkinliklerinde yeni yöntem ve teknikler ortaya çıkmaktadır. İlgili literatürde, öğrenciye sunulan bilgilerin kalıcı olması için sınıf içi öğretim faaliyetlerinde, öğretmenin farklı yaklaşım, yöntem ve teknikleri kullanması gerektiği önerilmektedir. Önerilen yaklaşımlardan birisi de Kuantum Öğrenme Modeli (KÖM)'dir. MEB son 15 yılda eğitimde reform kabul edilebilecek değişimler gerçekleştirmiştir. Bu değişimlerin temelindeki gerekçelerden birisi, bilim felsefesi olarak eğitimde öğretmen merkezli anlayışa sahip Newton paradigma yerine Kuantum paradigmasını esas alınmasıdır. Kuantum'cu paradigma, çoklu ve bütüncül bir anlayışla sorgulayıcı zihniyete sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla yeni fen öğretimi programı da baz alındığında, bir öğretmenin KÖM'e göre hazırlayacağı etkinlikleri uygulaması öğrencilerin edindikleri bilgilerin sorgulanmasına ve kalıcılığına katkı sağlayacaktır. Alan yazın incelendiğinde; yaşamdan kesitler sunan fen konularının öğretiminde ise KÖM'ün istenilir düzeyde kullanılmadığı görülmüştür. Fakat bu alandaki en büyük öğrenme zorluğu öğrencilerin günlük yaşamlarına bakış açıları ve sezgileriyle uyuşmayan fen konu ve kavramlarıdır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, fen bilimleri 5. sınıf Işığın Yansıması konusu ile ilgili KÖM kapsamında geliştirilen bir etkinliğin tanıtılarak uygulayıcılara sunulması ve öğretmenlerin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Durum çalışması yöntemi kapsamında, öncelikle literatür taraması yapılarak kuantum öğrenme konusundaki çalışmalar irdelenmiştir. Sonra belirlenen konuda kuantum öğrenme döngüsü esas alınarak bir etkinlik geliştirilmiştir. Son olarak bu etkinlik üç öğretmenle paylaşılarak onlarla konu hakkında yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Mülakat verilerinden, KÖM ile yapılan öğretimin öğrencilerin derse olan ilgisini ve başarılarına olumlu etki sağlayacağı sonucuna varılmıştır. Yapılan bu çalışma bir rehber niteliğinde olup, konuyla ilgili etkinlik geliştirmekle uğraşan öğretmen ve araştırmacılara yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuantum Öğrenme Modeli, Fen Etkinliği, Fen Bilimleri Öğretmeni, Işık

Yaradılış ve Çevre Sorununa Güncel Bir Bakış: Epigenetik ve Eğitimde Çevre Etkisi

Ms. Özge Cangökçe Koç - Prof. Dr. Hasan Ünder

ÖZ

İnsanların akademik başarılarında ve genel olarak davranışlarında gözlenen bireysel farklılıkların doğuştan gelen donanım (nature, yaratılış) farklılıklarından mı yoksa çevresel (nurture) farklılıklardan mı kaynaklandığı sorunu en azından (insan ruhlarının doğuştan değişik oranlarda altın, gümüş ve tunç birleşiminden meydana geldiğini savunan) Platon'dan bu yana tartışma konusudur. İkilemin doğuştancı boynuzunu savunanlar bize çevreyi düzenlemeye dönük sosyal politikalarla eşitsizliğin üstesinden gelmenin imkansız, çevreci boynuzu savunanlar ise mümkün olduğunu söylerler. Doğuştan gelen biyolojik kalıtımın akademik başarıda ve toplumsal tabakalaşmada hemen hemen tek belirleyici olduğu görüşünün öncüsü olan Francis Galton, aynı zamanda bir seçilmişler pedagojisi de oluşturmuştur. Bireylerin doğuştan donanımlarının eşit (ya da hemen hemen eşit) ve esnek olduğunu savunan Helvetius ve Locke gibi aydınlanma dönemi filozofları ise çevresel düzenlemelerle akademik başarıda ve toplumsal alanda eşitliğin ve her bireyin sınırsız mükemmelleşmesinin mümkün olduğunu savunmuşlardır. Günümüzde ise, doğuştancılara en büyük desteği 1953'te Watson ve Crick'in DNA sarmalını keşfi ve 2001'de Genom projesinin tamamlanması sağlamıştır. Birincisi geni mutlak kılmış, ikincisi insanın genlerden ibaret olduğu düşüncesi iyice yerleştirmiştir. Bu buluşlara göre, insan ancak genleri kadar zeki, genleri kadar başarılı olabilir. Fakat çevreci teze de son beş yılda çok güçlü destek sağlayan bir bulgu ortaya çıktı: Epigenetik. Sağlam kanıtlara dayanan epigenetik, gücünün doruğundaki genom paradigması için yıkıcı bir devrimdir. Epigenetik çalışmalar, insan davranışlarını genlerin çevreden bağımsız bir biçimde yönetemeyeceğini, aslında genlerin kendilerinin birçok çevre faktörü tarafından yönetildiğini kanıtladı. Epigenetiğin getirdiği kanıtlar geçmişten bu güne insanın salt genlerden ibaret olamayacağını savunan pek çok bilim insanının çalışmalarını sağlam kanıtlarla desteklemektedir. Bu, eğitimde eşitlik ve adalet kavramlarının da yeniden temellendirilmesi adına önemlidir. Bu çalışmanın amacı, epigenetiğin, yaratılış ve çevre tartışmalarında dengeleri nasıl değiştirdiği, tarihi süreç içerisinde, konu ile ilgili lehte ve aleyhte görüş savunan filozofların düşünceleri ile ilişkilendirilerek, eğitimsel ya da akademik başarı eşitsizliğini çevresel eşitsizlikle açıklamak ve başarı eşitliği için de eşitlikçi sosyal politikalar önermektir.

Anahtar Kelimeler: Yaratılış, Çevre, Eğitim, Epigenetik

Kelime İlişkilendirme Testi İle Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının PISA' ya Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi

Ms. Özge Çiçek - Dr. Ezgi Güven Yıldırım - Dr. Ayşe Nesibe Köklükaya - Prof. Dr. Mahmut Selvi

ÖZ

Bu çalışmanın amacı fen bilgisi öğretmen adaylarının kelime ilişkilendirme testi (KİT) aracılığı ile PISA sınavına yönelik bilişsel yapılarının incelenmesidir. Çalışma olgu bilim yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırma sürecinde fen bilgisi öğretmen adaylarının PISA sınavına yönelik bilişsel yapılarını ortaya çıkarmak için kelime ilişkilendirme testi uygulanmış ve öğretmen adaylarında PISA sınavı ile ilgili var olan olgular incelenmiştir. Çalışma grubunda 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Ankara'da yer alan bir devlet üniversitesinin fen bilgisi öğretmenliği lisans programında 3. sınıfta öğrenim gören toplam 22 öğretmen adayı katılımcı olarak yer almıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kelime İlişkilendirme Testi kullanılmıştır. Testi oluşturmak için araştırmanın amacına uygun olarak PISA sınavı seçilmiştir. Uygulamaya geçilmeden önce öğretmen adaylarına KİT ve kullanımına ilişkin kısa bir bilgilendirme yapılmış, farklı kavramlara ilişkin örnekler gösterilmiş ve verilen süre içerisinde onlardan beklenenler açıklanmıştır. Öğretmen adaylarına PISA sınavıyla ilişkilendirdikleri kelimeleri yazmaları için bir dakika süre verilmiş ve ayrıca PISA sınavı ile ilgili bir de cümle kurmaları istenmiştir. Çünkü PISA sınavı ile ilgili kurulan cümle tek bir kelimeye göre daha üst düzey yapıda olacağından cümlenin bilimsel olup olmaması, farklı nitelikte kavram yanlışları içerip içermediği gibi durumlar da araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. KİT sonuçlarını değerlendirmek amacıyla anahtar kavrama verilen kelimeler ayrıntılı bir şekilde 2 farklı uzman tarafından incelenmiştir. Veriler, bilimsel bilgi içeren cümle, bilimsel olmayan ve yüzeysel bilgi içeren cümle, kavram yanlışlığı içeren cümle kategorilerine göre analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının PISA sınavına yönelik kelime ilişkilendirme testinde 17 kelime söyledikleri ve öğretmen adayların büyük çoğunluğunun bilimsel olmayan ve yüzeysel ifadeler içeren cümleler kurdukları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kelime İlişkilendirme Testi, PISA, Öğretmen Adayı

Öğretmen Adaylarının Araştırmaya Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Ms. Özge Çiçek - Dr. Ayşe Nesibe Köklükaya - Dr. Ezgi Güven Yıldırım - Prof. Dr. Mahmut Selvi

ÖZ

Bu çalışmanın amacı fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı düzeylerinin incelenmesidir. Bu çalışma genel tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışma grubunda 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde yer alan bir devlet üniversitesinin fen bilgisi öğretmenliği (N=60) ve sosyal bilgiler öğretmenliği (N=60) lisans programlarında üçüncü sınıfta öğrenim gören toplam 120 öğretmen adayı katılımcı olarak yer almıştır. Katılımcıların üçüncü sınıf öğretmen adaylarından seçilmesinde bilimsel araştırma yöntemleri dersini almış olmaları ölçütünün sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca katılımcıların hem fen bilimleri alanından hem de sosyal bilimler alanından olmalarına dikkat edilerek sosyal bilgiler öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği çalışma grubuna dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adayları için geliştirilen ve güvenirlik katsayısı .87 olan "Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel verileri analiz etmek için SPSS 21 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının çalışmada kullanılan ölçeğe verdikleri yanıtların genel dağılımlarının belirlenmesi ve nicel verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin araştırılmasında betimsel istatistik tekniklerinden (mod, medyan, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri) yararlanılmıştır. Test puanlarına ait merkezi eğilim (ortalama, mod ve medyan) ve merkezi dağılım (standart sapma, varyans, çarpıklık ve basıklık) değerleri rapor edilmiştir. Analizler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Böylece fen bilgisi öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik kaygı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Araştırmada yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın sonucunda fen bilgisi öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adayları ile sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik kaygıları fen bilgisi öğretmen adaylarından daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Araştırma, Kaygı, Öğretmen Adayı

Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeyleri**Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu - Prof. Dr. Nimet Ovayolu - Ms. Yasemin Yaşar****ÖZ**

Giriş ve Amaç: Akademik motivasyon düzeyinin değerlendirilmesi öğrencilerin bilişsel hedeflere ulaşma durumu açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla yapıldı. Yöntem: Araştırma bir kurumda okuyan hemşirelik bölümü öğrencileri ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmanın evrenini; fakültede okuyan tüm hemşirelik öğrencileri, örneklemi ise; araştırmaya katılmaya istekli olan, 1, 2, 3, 4. sınıfta okuyan toplam 405 öğrenci oluşturdu. Araştırmaya başlamadan önce; etik kuruldan, kurumdan ve öğrencilerden izin alındı. Araştırmanın verileri literatür doğrultusunda hazırlanan soru formu ve Akademik Motivasyon Ölçeği (AMÖ) ile toplandı. Bu ölçek; içsel motivasyon bilme, içsel motivasyon başarıma, içsel motivasyon hareket, dışsal motivasyon tanınma, dışsal motivasyon kendini ispat, dışsal motivasyon düzenleme ve motivasyonsuzluk olmak üzere yedi boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin her bir boyutundan alınabilecek en yüksek puan 28, en düşük puan ise 4'dür. Puanın 28 değerine yakın olması, öğrencilerin akademik motivasyon düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Eldilen veriler one way anova, kruskall wallis analizi ile değerlendirildi. $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Bulgular: Öğrencilerin %81.5'inin 19-22 yaşları arasında olduğu, %29.1'inin üçüncü sınıfta okuduğu, %74.3'ünün Anadolu Lisesinden mezun olduğu, %32.1'inin mesleği "iş garantisi" olduğu için seçtiğini ifade ettiği ve %47.4'ünün mezuniyet sonrası "akademik kariyer" yapmayı planladığı belirlendi. AMÖ alt boyutları puan ortalamalarının; içsel motivasyon bilme 19.4 ± 5.7 , içsel motivasyon başarıma 16.9 ± 7.2 , içsel motivasyon hareket 16.5 ± 5.6 , dışsal motivasyon tanınma 19.4 ± 5.6 , dışsal motivasyon kendini ispat 16.6 ± 5.7 , dışsal motivasyon düzenleme 19.2 ± 5.1 ve motivasyonsuzluk 11.9 ± 7.3 olduğu saptandı. Mesleği sevdiği için seçtiğini ve mezuniyet sonrası akademik kariyer yapmayı planladığını belirtenlerin AMÖ tüm alt boyutlarının daha yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$). Sonuç: Öğrencilerin akademik motivasyon düzeyi alt boyutlarından içsel motivasyon bilme ve dışsal motivasyon tanınmanın en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu, en düşük puanın motivasyonsuzluk alt boyutunda olduğu görüldü. Ayrıca mesleği sevdiği için seçenlerin ve akademik kariyer düşünenlerin akademik motivasyonlarının daha iyi olduğu saptandı. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin akademik motivasyon düzeylerinin belirli aralıklarla değerlendirilmesi ve motivasyonlarının desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Akademik Motivasyon Düzeyi.

Hemşirelik Öğrencilerinin Hasta Güvenliğine İlişkin Tutumları**Prof. Dr. Nimet Ovayolu - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu - Ms. Bahar Paksoy****ÖZ**

Giriş ve Amaç: Hastaya güvenli bir ortamda ve her türlü zarar verici durumdan korunarak bakım verilmesinde hemşirelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin kliniklerde hasta güvenliğine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapıldı. Yöntem: Araştırma Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmanın evrenini; fakültede okuyan tüm hemşirelik öğrencileri, örneklemini ise; araştırmaya katılmaya istekli olan, 1, 2, 3, 4. Sınıfta okuyan toplam 443 öğrenci oluşturdu. Araştırmaya başlamadan önce öğrencilerden bilgilendirilmiş onay alındı. Araştırmanın verileri literatür doğrultusunda hazırlanan soru formu ve Hasta Güvenliği Tutum Ölçeği (HGTÖ) ile toplandı. Bu ölçek; “ekip çalışması, güvenlik iklimi, iş doyumu, yönetim anlayışı, çalışma koşulları ve stresi tanımlama” olmak üzere altı alt boyuttan ve toplam puandan oluşmaktadır. Yüksek puan hasta güvenliğine ilişkin olumlu tutumu göstermektedir. Elde edilen veriler ki-kare analizi ile değerlendirildi. $p < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Bulgular: Öğrencilerin %74.3’ünün ikinci sınıfta okuduğu, %49.2’sinin mesleği “kısmen” isteyerek seçtiği, %79.2’sinin hasta güvenliği ile ilgili ilkeleri bildiği, %57.1’nin bu konuda eğitim aldığı ve %58.0’ının güvenlik ilkelerinin bakıma yansıdığını düşündüğü saptandı. Öğrencilerin ekip çalışması, güvenlik iklimi, iş doyumu, yönetim anlayışı, çalışma koşulları, stresi tanımlama ve HGTÖ toplam puan ortalamalarının sırasıyla; 38.8 ± 0.3 , 16.1 ± 3.6 , 32.8 ± 0.3 , 21.5 ± 5.4 , 18.3 ± 4.0 , 14.6 ± 4.4 ve 141.5 ± 1.1 olduğu görüldü. Birinci sınıftakilerin en yüksek, dördüncü sınıftakilerin en düşük HGTÖ puan ortalamasına sahip olduğu, mesleği isteyerek seçtiğini belirtenlerin, hasta güvenliği ile ilgili eğitim alanların ve güvenlik ilkelerinin bakıma yansıdığını düşünenlerin daha yüksek HGTÖ puanına sahip olduğu belirlendi ($p < 0.05$). Sonuç: Öğrencilerin hasta güvenliğine ilişkin tutumlarının “orta düzeyde” ve alt boyutlardan “iş doyumu” puan ortalamasının en yüksek olduğu, sınıf düzeyi arttıkça HGTÖ puan ortalamalarının düştüğü, bu konuda eğitim alanların hasta güvenliğine ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları saptandı. Bu sonuçlar doğrultusunda hasta güvenliği ile ilgili dersin müfredat programına eklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hasta Güvenliği, Bakım.

Occupational Safety Among Intensive Care Unit Nurses And Affecting Factors

Ms. Ebru Çifçi - Prof. Dr. Nimet Ovayolu - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu

ÖZ

This study was conducted to determine the occupational safety and the factors influencing it in intensive care nurses. It is a descriptive cross-sectional study consisting of nurses working in the internal and surgical intensive care of three public hospitals in Gaziantep. In the power analysis performed, the sample size of the study was calculated as a minimum of 111 nurses and the study was completed with 137 nurses. The data were collected by questionnaires consisting of 18 questions, which was constructed by the light of the literature, about the demographic and job security information and the "work safety scale" developed for the health personnel working at the hospital. The scale ranges from 1 to 6 when divided by the number of items. Data obtained from the study were evaluated by Student t, One Way Anova, Kruskal Wallis and Mann-Whitney U tests. The average score of occupational safety scale of all nurses who were included in the study was determined as 2.8 ± 0.8 . The mean score of occupational safety measures for nurses working in intensive care units was statistically higher than for those in surgical intensive care units (2.6 ± 0.82) ($p < 0.05$). The lowest subscale point average was occupational diseases and complaints (1.7 ± 0.9), the highest score was the managerial support and approaches (4.0 ± 1.5), protective measures and rules (4.0 ± 1.5) and physical environment suitability (4.1 ± 1.4). In this study, it was determined that nurses working in intensive care units were not adequately secured and that job security was affected by many factors. In line with these results; It may be advisable to take measures to increase the safety of nurses in intensive care units.

Anahtar Kelimeler: Occupational Safety, Nurse, Intensive Care Unit, Affecting Factors

Does The Guided Imagination Accompanied With Music During Bronchoscopy Affect Vital Signs, Patient Satisfaction, And Operational Success"

Ms. Cihat Aktürk - Prof. Dr. Nimet Ovayolu - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu

ÖZ

Aim: The aim of this study is to evaluate the effect of the guided imagination in accompanied with music during the bronchoscopy on the patient's pulse, oxygen saturation, blood pressure, and satisfaction, as well as the operational success. **Method:** The study was conducted in a randomized controlled and experimental design with patients who had bronchoscopy indication between 15 July 2015 and 01 January 2016 and were considered by the physician as appropriate. Before initiating the study, written approvals were obtained from the institution, ethics committee, and patients. The sample of the study consisted of a total of 60 patients including 30 people in each group ($\alpha=0.05$, $1-\beta=0.80$). Those meeting the inclusion criteria of the study were randomized by using a simple random sampling method and divided into intervention group and control group. Visual Analog Scala/VAS was used in order to evaluate on patient satisfaction and operational success. The guided imagination accompanied with music for a total of 15 minutes starting five minutes before the bronchoscopy and continuing during the operation was applied to intervention group. The blood pressure, pulse, breath rate, and saturation of all the patients were recorded every five minutes before and during the operation. The obtained data were analyzed through student T, Mann Whitney U, and repeated measures analysis of variance. **Outcomes:** It was found that compared to the control group, the intervention group had a slight increase in systolic ($p<0.05$) and diastolic blood pressure during and at the end of operation, and the increasing pulse and saturation values decreased during the operation. In the control group, there was a higher increase in systolic and diastolic blood pressures during the operation and similarly, the pulse and breath rate increased and the saturation value decreased compared to the intervention group. It was found that the patients in the intervention group experienced less nausea during the operation ($p<0.05$), the operation lasted for a short time, and had higher satisfaction from satisfaction ($p>0.05$). **Conclusion and Suggestions:** The results of this study indicate that the guided imagination accompanied with music during the bronchoscopy contributed positively to the patient outcomes and can be administered safely.

Anahtar Kelimeler: Bronchoscopy, Satisfaction, Music, Guided İmagination, Vital Signs, Operational Success.

Öğretmen Adaylarının WEB 2.0 Teknolojisine Yönelik Metaforik Algıları

Assist. Prof. Dr. Özlem Ulu Kalın - Assist. Prof. Dr. Salih Birişçi - Lec. Arcan Aydemir

ÖZ

Eğitim, okullarda eğitim programları rehberliğinde öğretmenler tarafından yürütülmektedir. Teknolojinin hayatımıza girmesiyle eğitim ortamlarında kullanılan araçlar değişmiş, öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunulmuştur. Teknolojiye çok kolay ayak uyduran, özgüveni yüksek, istediklerinin ne olduğunu bilen, aynı anda birçok işi birlikte yürütebilme yetisine sahip yeni kuşağa uygun yeni yöntem ve tekniklere örnek olarak Web 2.0 uygulaması gösterilebilir. Eğitim fakültelerinde verilen dersler globalleşen dünyanın ve yeni kuşağın ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda güncellenmiş ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda öğretmen adayları lisans öğrenim hayatlarının ilk yılında Bilgisayar I ve Bilgisayar II derslerini almak zorundadırlar. Metafor, bir kişinin bir kavramı ya da olguyu algıladığı biçimde, benzetmeler kullanarak ifade etmesidir. Sosyal Bilgiler Eğitimi, bireyi yaşama hazırlamak, sahip olduğu hak ve özgürlüklerden haberdar ederek etkili yurttaş olmasına yardımcı olmak için geliştirilmiş disiplinler arası bir derstir. Sosyal Bilgiler Eğitimi müfredatı hazırlanırken sosyal bilimlerin alt disiplinlerinden yararlanılarak toplumsal yaşamda ki değişimler göz önünde bulundurulur. Öğretmen adaylarının “Web 2.0 Teknolojisi” hakkında düşüncelerini ortaya çıkarmak ve samimi fikirlerine ulaşmak için çalışmada metaforlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı; Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojisi kavramına yönelik metaforik algılarını saptamaktır. Araştırmanın ulaşılabilir örneklemini Artvin Çoruh Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı 1. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde tasarlanan çalışmada öğretmen adaylarından elde edilen metaforlar sınıflandırılmış ve içerik analizi yapılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmen adayları 71 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından irdelenerek kavramsal kategoriler altında toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının Web 2.0 teknolojisini takım çantası olarak Web 2.0, yansıtıcı olarak Web 2.0, değişim unsuru olarak Web 2.0, ahtapot olarak Web 2.0, eğlendirici unsur olarak Web 2.0, dikkat çekici nesne olarak Web 2.0, robot olarak Web 2.0, tuval olarak Web 2.0, bilgi verici olarak Web 2.0 ve diğer kategorilerinde topladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Web 2.0, Öğretmen Adayı

Avrupa Birliği Erasmus+ Projesi: Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Geçerlilik Kazandırma

Assoc. Prof. Dr. Özlem Ünlühisarcıklı - Ms. Dilek Erzurumlu - Ms. Sinem Atakul

ÖZ

Erasmus+'ın "Kapsayıcı İş Gücü Piyasası ve Hareketliliği için Önceki Öğrenmelerin Tanınması Politikaları ve Programlarının Etkinliği-Birey ve İşveren Bakış Açılıarı" projesi geçerliliği onaylama programlarını, önceki öğrenmelerin tanınmasının kişiye sağladığı faydalar açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu Proje, geçerliliği onaylama prosedürlerinin ve programlarının bireylerin iş gücü piyasasına dahil edilmelerini, istihdam edilebilirliklerini ve daha ileri öğrenme yollarını destekleyip desteklemediği ve bunun yapıış biçimi üzerine yoğunlaşacaktır. Ayrıca geçerliliği onaylama sürecine biyografik bakış açıları getirilmesi ve işverenlerin önceki öğrenmelerin geçerliliğinin onaylanması ve tanınması için üstlerine düşen rollerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu çerçevede Proje, Danimarka, Almanya, Polonya ve Türkiye'de "Önceki Öğrenmelerin Tanınması" uygulamasının etkinliğini artırmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada karma araştırma yöntemi kullanılarak, önceki öğrenmelerin tanınması ile ilgili nicel (anket çalışması) ve nitel (yarı-yapılandırılmış görüşmeler) yöntemler yoluyla Türkiye üzerine elde edilen bulgular incelenmiştir. Nicel saha çalışmasında 76 kişiye soru formu verilerek veri toplanmış, nitel çalışmada ise 12 kişiyle yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama süreci halihazırda devam etmektedir. Sonuçların, bireylerin önceki öğrenmelerin tanınması sürecini nasıl deneyimlediklerini ve bu süreçte ulaştıkları fırsatlar ve yaşadıkları zorlukları ortaya koyması beklenmektedir. Ayrıca, bu sonuçlar dört ülkede yürütölen ortak çalışmayla ortaya çıkan bulgulara katkıda bulunarak uygulamaya ve teoriye dayanan bilgilerin değiş tokuşunu ve iş birliğini artırmaya katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Önceki Öğrenmelerin Tanınması, Kapsayıcı İş Piyasası

Instructional Practices That Motivates Students' To Learn English

Lec. Pınar Yüncü Kurt - Lec. Hüseyin Kurt

ÖZ

Motivation plays a curial role in students' performance, achievement and school attendance. This indicates that instructors should put effort to motivate their students. But what really motivates students? The aim of this article is to find answers to that question. Thus, the present study aims to find out the instructional practices that motivates students to learn English most. For that reason, ARCS motivational model (Keller, 2010) was applied throughout ten weeks. By means of this model several motivational tactics and strategies were implemented and students were asked to write weekly comments about them. Using a qualitative research design, data from 30 students were collected and analyzed. As a result, we have reached the conclusion of the importance of classroom instruction and instruction behavior on students' motivation to learn English and we tried to explain it in detail in this article.

Anahtar Kelimeler: Motivation, Motivational Model, Arcs

Arcs Motivational Model's Effects On Student Motivation To Learn English

Lec. Pınar Yüncü Kurt - Lec. Hüseyin Kurt

ÖZ

As most instructors admit, motivation is one of the most importance aspects of language learning process. Students who experience demotivation have difficulties in focusing their attention on any learning tasks. To be able to overcome this problem, several motivational models have been designed one of which is Keller's ARCS motivational model. ARCS motivational model is considered to be successful because it covers different aspects of teaching and accounts for students' perspectives and allows students participate actively based on a need analysis. Thus, this paper represents an attempt to examine the effects of ARCS motivational model (Keller, 2010) on university prep class students' motivation. The model was inserted into the instruction via detailed lesson plans and applied throughout ten weeks. Course Interest Survey (CIS) and Instructional Materials Motivation Survey (IMMS) were administered at the beginning and end of the study to find out the effects of ARCS model. The results of the study showed that students' overall course motivation was increased significantly. The Course Interest Survey items were evaluated in terms of each ARCS category and a significant difference was observed in all scales. Moreover, students' instructional materials motivation increased. For a deeper understanding, two subscales of IMMS were assessed separately and the results revealed significant differences in both subscales.

Anahtar Kelimeler: Motivation, Motivational Model, Arcs, Cis, Imms

The Effects Of Pair-Discussion Tasks On Turkish EFL Learners' Oral Performance

Lec. Hüseyin Kurt - Lec. Pınar Yüncü Kurt

ÖZ

Communication skills have gained importance in a wide range of general education courses and students are aware of the fact that they need effective speaking skills that will help them succeed both in academic and social contexts. This article reports on a study that was primarily aimed at investigating the effects of pair-discussion tasks on students' overall speaking exam scores and their interaction scores. The study data was gathered from TekirdagNamik Kemal University. 40 prep-school students took part in the study. 20 participants were assigned to experimental group and 20 participants were assigned to control group. Experimental group received 10 pair-discussion task sessions together with their usual class instruction. Control group didn't receive any special treatment. Totalspeaking exam scores and interaction scores of participants were gathered to be analyzed using independent samples t-test. The results of the study indicated that pair discussion tasks have a positive effect on students' speaking exam scores and their interaction scores. Participants in experimental group benefited from the treatment and improved their speakingabilities and peer interaction.

Anahtar Kelimeler: Pair Work, Discussion Tasks, İnteraction, Speaking Exam

Geleneksel Çocuk Oyuncakları Üzerine İnceleme: Adıyaman Örneği

Ms. Ruken Ünlü - Ms. Çare Tufaner

ÖZ

Oyunun çocuklar üzerinde; hayat deneyimlerini artırmak, sosyalleşmelerini sağlamak, bilişsel, fiziksel ve motor becerilerini geliştirmek, eğlendirmek gibi birçok yapıcı fonksiyonu vardır. Oyuncaklar da öteden beri oyunların yürütülmesinde önemli objeler olagelmıştır. Çocuklar oyuncaklar ile gerçek nesnelere rollerinin aktarılması/denenmesi, hayal etme becerisi, konuşma becerisi, el becerisi gibi kazanımlar edinirler. Oyunağın tarihine bakıldığında her devrin sosyal ve kültürel niteliklerini ve o toplumun yaşam şekillerini yansıttığı görülmüştür. Geleneksel çocuk oyuncaklarına bakıldığında temelde çocuğu eğlendirmenin yanı sıra çocuğun cinsiyetine göre hayat deneyimi kazandırmayı hedeflediği görülmektedir. Modern çağ oyuncakları ise gün geçtikçe artan bir tüketim nesnesine dönüşmüştür. Daha fazla renk, çeşit, marka, hareketlilik gibi özellikler ön plana çıkarılarak çağımızda oyuncak, güçlü bir ticari nesne haline gelmiştir. Endüstriyel oyuncaklar; aile paylaşımlarının azalması, bir ürün tasarlamaya meydana getirme zihinsel süreci ve zevkinden yoksun bırakma, tek tipleşme, doyumsuzluk, geleneksel unsurların yok olması, doğal olmayan maddelerle yüksek oranlı etkileşim gibi olumsuzluklara neden olmuştur. Makalemizde oyunağın kısa tarihçesi, geleneksel oyuncak ve endüstriyel oyunağın işlevleri karşılaştırılarak incelenmiştir. Geleneksel oyuncak kapsamında Adıyaman'a ait geleneksel oyuncaklardan örnekler verilmiştir. İncelenen oyuncakların türü, malzemeleri, işlevleri ele alınmıştır. Adıyaman geleneksel oyuncaklarında doğal ve atık malzemelerin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Oyuncaklar cinsiyetlere göre; kızlarda bebek ve ev gereçleri olurken erkeklerde araba ve bahçe oyuncakları olarak dağılım göstermiştir. Geleneksel oyuncaklar aile bireylerinin ortak bir faaliyet yürütme, bir ürün tasarlama ve meydana getirme, bireysel kararlar ve zevkleri yansıtma, kültürel mirası taşıma ve koruma fırsatı gibi kazanımlar sağladığı görülmüştür. Bu nedenle yükseköğretimde çocuk gelişimi bölümü lisans ve ön lisans programlarında, temel eğitim bölümleri olan; okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği bölümlerinde geleneksel oyuncakların araştırılması ve yapımına yer verilmesi gerektiği tavsiye edilmiştir. Yine temel eğitim kapsamında olan küçük yaş sınıflarında geleneksel oyuncak yapımına müfredat programında yeterli bir bölüm ayrılması gerektiği makalemizde tavsiye edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman, Oyuncak, Geleneksel Oyuncak, Endüstriyel Oyuncak, Kültür.

Technology Use Of Secondary School Children And Their Mathematical Skills: A Mixed-Method Design Study

Assist. Prof. Dr. Seçil Yücelyiğit - Prof. Dr. Neriman Aral - Ms. Sibel Güler - Ms. Rabia Kibar

ÖZ

The speed of the changes in technology is unprecedented and the reflection of this alteration is observed in education as well. Computer/tablet/smartphone use has become a frequent routine of children. The ongoing studies are trying to determine the results of this complexion and how to get the advantage of it. This mixed design study aims to perform an analysis of technology use of secondary school children and its relation to academic success at mathematics lessons. The qualitative data of the study were collected via semi-structured interview forms with face-to-face interview method to obtain an in-depth understanding of the children's technology use, their interest subjects at school and out of school, their purpose and duration of technology use. Relevant semester school report marks of the children constitute the quantitative data of the study. Participants were 10 girls and 21 boys (31 children in total) between ages 15-16 who accepted to participate the study, attending 9th grade of two different schools in different regions of Turkey. The interview session took place between November 2017 and January 2018. Each interview lasted around 20 minutes. During the interviews, an observer accompanied the researcher. The results reveal that the first purpose of children's technology use was determined as social media (weighted average:56, n=31) and the majority of the children's report mark for mathematics lesson is between 31-50 which is below average. Some studies reveal that digital devices can be used to support academic success. The result of this study indicates that children need guidance in using their digital devices to get advantage from them to support their academic skills. The results of the qualitative and quantitative data are discussed together for an in depth-analysis to make recommendations.

Anahtar Kelimeler: Secondary School Children, Technology Use, Mathematical Skills, Mixed-Method Design Study

Türkiye’de Eğitim Eşitsizliğinin Farklı Yüzleri**Ms. Seda Yıldız - Assoc. Prof. Dr. Derya Gültekin Karakaş****ÖZ**

Bireylerin ve toplumların gelişiminde hayati bir rol oynayan eğitim olanaklarına erişim eşitlikçi ve hak-merkezli olmaktan uzaklaştığı ölçüde, farklı toplumsal kesimler arasında var olan eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir. Bu çalışmada, Türkiye’de eğitim alanındaki eşitsizlik farklı veçheleri ile incelenmektedir. Analizde, 2008-2016 dönemi için ülke, bölge ve cinsiyet bazında ortalama öğrenim süresi ve okullaşma oranları açısından eğitim kazanımları hesaplanmakta ve eğitime toplumun farklı kesimlerinin erişiminin ne ölçüde eşitlikçi olduğu sorgulanmaktadır. Bu kapsamda, Eğitim kazanımı Gini İndeksi (EGİ) yöntemi kullanılarak önce eğitim seviyelerine göre indeks değerleri hesaplanmakta, ardından eğitim Lorenz eğrileri çizilerek eşitsizliğin seyri gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra, EGİ cinsiyet ve bölgelere göre ayrıntılandırılmış düzeylerde hesaplanmaktadır. Ayrıca çalışmada okullaşmanın standart sapma değerleri ve ortalama öğrenim süreleri üzerinden eğitimde Kuznets eğrisinin oluşup oluşmadığı incelenmektedir. Daha sonra, EGİ değerlerinin gelir dağılımı ile olan ilişkisine bakılmaktadır. Analiz bulgularına göre, ülke genelinde okullaşmanın artması ve azalan EGİ değerleri, eğitimde eşitsizliğin azaldığına işaret etmektedir. Ancak, veriler yaş, cinsiyet ve bölge değişkenlerine göre incelendiğinde, belirtilen kategoriler içerisinde eşitsizliklerin devam ettiği görülmektedir. İlk olarak, Türkiye’nin İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey 1’e göre incelenen bölgesel düzeyde eğitim kazanımları, bölgesel gelir dağılımındaki eşitsizliğin eğitim alanında da devam ettiğini göstermektedir. İkinci olarak, 25-29 yaş aralığındaki kadın ve erkek nüfus arasında eğitim kazanımındaki farklılaşma, kadınlar aleyhine süregelen eşitsizlik şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, kadın nüfus içindeki eşitsizlik, erkek nüfus içindeki eşitsizliğe göre daha yüksektir. Üçüncü olarak, ülke genelinde okullaşmanın artan standart sapma değerleri, Türkiye’nin genel eğitim kazanımını arttırırken, eğitimin toplumun farklı kesimlerine yayılımında eşit koşullar sağlayamadığını göstermektedir. Dördüncü olarak, hanehalklarının eğitim harcamalarına %20’lik gelir grupları bazında bakıldığında, farklı gelir dilimlerinin eğitim harcamalarında gözlemlenen farklılaşmalar, ülkemizde eğitim eşitsizliğini besleyen bir kaynağa dönüşmektedir. Bu konuda özellikle en yüksek gelir grubuna ait eğitim harcamalarının toplam tüketim harcamalarındaki payının artışı dikkat çekmektedir. Sonuç olarak çalışma, Türkiye’de eğitime erişimde eşitlik açısından yeterli düzeye ulaşamadığını göstermektedir. Eğitimde daha eşitlikçi bir yapıya geçilebilmesi için, toplumsal refahın önemli bir dengeleyicisi olan eğitime sosyal statü, cinsiyet, yaşanan bölge ve aile gelir düzeyinden bağımsız şekilde erişimi sağlayacak politikaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Eşitsizliği, Bölgesel Eşitsizlik, Eğitim Gini İndeksi, Türkiye

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bakış Açısıyla İlkokullarda Yürütülen Müzik Derslerinin Değerlendirilmesi

Assoc. Prof. Dr. Şehriban Koca

ÖZ

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının bakış açısıyla ilkokullarda yürütülen müzik derslerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim yılı güz yarıyılında Akdeniz bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada 20 öğretmen adayı ile görüşmeler yapılmıştır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması sürecinde olmaları, uygulama okullarında gözlem yapmış olmaları ve müzik eğitimi dersini almış olmaları temel ölçütler olarak belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler görüşme tekniklerinden yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla, araştırmacı tarafından önceden hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, ilkokullarda sınıf öğretmenleri tarafından müzik etkinliklerine yer verilmekle beraber öğretim programdaki kazanımların büyük bir bölümünün gerçekleşmediği; müzik derslerinin planlama, uygulama ve değerlendirme boyutlarında sorunlar yaşandığı, ayrıca müzik derslerinde sınıf öğretmenlerinin müziksel donanım eksiklikleri, müzik dersi öğretim programını tam olarak tanımamaları sebepleriyle güçlükler yaşadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi, Sınıf Öğretmeni Adayları, İlkokullarda Temel Müzik Eğitimi

2018 Yılında Yürürlüğe Giren İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan 4.Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

Assoc. Prof. Dr. Şehriban Koca

ÖZ

Bu araştırmada, 2018 yılında uygulanmaya başlanan ilkökul ve ortaokul müzik dersi öğretim programında yer alan 4.sınıf kazanımlarının gerçekleşme düzeylerinin sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri doğrultusunda ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim yılı bahar yarıyılında Akdeniz bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların öğretmenlik uygulaması sürecinde olmaları, uygulama okullarında gözlem yapmış olmaları, müzik öğretimi dersini almış olmaları ve öğretim programının içeriğini biliyor olmaları temel ölçütler olarak belirlenmiştir. Araştırmada araştırmacı tarafından öğretim programındaki kazanımlar doğrultusunda hazırlanan anket sorularının kapsam geçerliğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınmış, geçerlik güvenirlik çalışmaları sonucu son hali verilerek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiz edilmesinde SPSS istatistik paket programı, bulguların istatistiksel olarak ifade edilmesinde ise frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular sonucu müzik dersi 4. sınıf kazanımlarının tam olarak gerçekleşemediği ve öğretim programının uygulanma sürecinde sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi, Öğretim Programı, Müzik Dersi Kazanımları, Sınıf Öğretmeni Adayları.

Erken Çocukluk Döneminde Duygu Düzenleme Becerisinin Önemi Üzerine Bir Çalışma

Ms. Sema Balcı

ÖZ

Erken çocukluk dönemi, çocukların tüm gelişim alanları için önemli ve kritik bir dönemdir. Erken çocukluk döneminde farklı gelişim alanlarını desteklemek tüm eğitimciler tarafından önemsense de duygusal gelişim alanı genellikle gereken değeri görmemekte ve arka planda kalmaktadır. Daha önceleri, çocuklarda duygusal gelişim ve duygusal beceriler daha az önemsenmiş olsa da günümüzde bu alana yönelik ilgi ve çalışmalar artmaktadır. Erken çocukluk döneminde önemli duygusal beceriler arasında yer alan becerilerden biri de duygu düzenleme becerisidir. Duygu düzenleme becerisi; duyguların farkında olmaya, duyguları uygun bir biçimde ifade etmeye ve çeşitli durumlarda duyguları değiştirmeye ve olumsuz duygularla başa çıkmaya yardım eder. Duygu düzenleme sürecinde, duygular hem düzenleyen hem de düzenlenen rolde olabilmektedir. Duyguların düzenleyen rolde olması; duyguların davranışları ve düşünceleri düzenlemesi anlamına gelirken, duyguların düzenlenen rolde olması; duygunun değerinin, yoğunluğunun ve duyguyu ifade ediş biçiminin düzenlenmesi anlamına gelmektedir. Yani duygu düzenleme becerisi ile hem davranışlara ve düşüncelere yön verme gerçekleştirilebilirken hem de duyguların şiddeti ve ifade biçimi kontrol edilebilmektedir. Duygu düzenleme becerisi ile ilgili daha önce yapılan araştırmalar, duygu düzenleme becerisinin çocuklarda duygusal gelişimde, sosyal gelişimde, bilişsel gelişimde ve hatta akademik başarıda önemli rol oynadığına işaret etmektedir. Daha önce yapılmış araştırmalar ışığında erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerisinin önemi ve etkilerine ilişkin bilgi ve çalışmanın artması gerektiği görülmektedir. Bu araştırmada erken çocukluk döneminde geliştirilmesi ve desteklenmesi gereken becerilerden biri olarak duygu düzenleme becerisi ele alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için, konuyla ilgili yazılı kaynaklara ulaşılarak alan yazın taraması yapılmış ve elde edilen bulgular arasında ilişkiler kurularak, yargılar oluşturularak sistematik bir bütünleştirme ve değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerisinin önemi vurgulanmaya çalışılmış ve çocuklarda duygu düzenleme becerisini geliştirmeye yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Duygu Düzenleme, Erken Çocukluk Dönemi, Duygusal Yeterlilik, Okul Öncesi Eğitim

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Oynadıkları Bilgisayar Oyunlarının Çocuğun Gelişimi ve Davranışları Üzerine Etkisinin Ailenin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Şengül İlgar - Ms. Çiğdem Karakurt

ÖZ

Günümüzde eğitim; teknolojiyi kullanabilen, teknolojideki yenilikleri yakalayabilen, gelişime açık, bilgiye çabuk ulaşan, bu bilgiyi sınıflandıran, sunan ve paylaşan bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. İnsan yaşamına önemli kolaylıklar sağlayan bilgisayar teknolojileri her geçen gün gelişmekte ve kullanıcı sayısı artmaktadır. Hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da kullanılan bilgisayar, çocuklar tarafından çoğunlukla oyun amaçlı kullanılmaktadır. Özellikle çocukların çok hoşlandıkları ve sıkılmadan oynadıkları bilgisayar oyunları kendileri için önemli olan bilgileri öğrenebilecekleri ortamlar sunmaktadır. Yapılan birçok çalışma; çocukların bilgisayar başında özellikle de bilgisayar oyunları ile oldukça fazla zaman geçirdiklerini ortaya koymuştur. Bilgisayar oyunlarının yaygınlaşmasıyla birlikte bu durumun çocuklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri de araştırılmıştır. Gelişimin en hızlı ve en kritik yılları olan 0-6 yaş arasında bilgisayar kullanımı ve bilgisayar oyunları el-göz koordinasyonunun gelişmesinde, öğrenilenleri pekiştirmesinde, karar verme becerisinin gelişmesinde, kuralları öğretmesi, yarış ortamı yaratmasında katkı sağlayabilmektedir. Ancak şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynamanın, çocuklar ve gençlerde saldırgan davranışlara neden olduğu da bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin bilgisayar oyunlarının çocuğun gelişimi ve davranışlarına etkisi hakkındaki genel yaklaşımlarını belirlemektir. Ailelerin, bilgisayar oyunlarının çocuğun gelişimi ve davranışlarına etkisi hakkındaki genel yaklaşımlarını belirlemek için nicel veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 öğretim yılında İstanbul il merkezinde bulunan okul öncesi dönem çocuklarının aileleri oluşturmaktadır. Bu grup içinden İstanbul'da yaşayan ve okul öncesi dönemde çocuğu olan ve gönüllü olarak araştırmaya katılan anne ve babalar araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından hazırlanan, ailelerin bilgisayar oyunlarının çocuğun gelişimi ve davranışlarına etkisi hakkındaki genel yaklaşımlarını belirlemek amacıyla geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20.0 programında değerlendirilecek ve verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımlarının yanı sıra ki-kare analizi yapılacaktır. Araştırma devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Bilgisayar Oyunları, Aile, Gelişim ve Davranış

Zeka Oyunlarının İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısı Üzerine Etkisi

Ms. Sevgi Altınay - Assist. Prof. Dr. Ramazan Gürel - Assist. Prof. Dr. Burcu Durmaz

ÖZ

Bu araştırmanın amacı zeka oyunları dersinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarına olan etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada ön test son test deney kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada zeka oyunlarının ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarına olan etkisi incelendiğinden deney grubunda yer alan öğrenciler Seçmeli Zeka Oyunları dersini seçen öğrencilerden; kontrol grubu da bu dersi seçmeyen öğrencilerden oluşturulmuştur. Deneysel öğretim 2017-2018 eğitim öğretim yılının birinci döneminde, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan bir ilin merkezinde araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden orta okullardan birinde yürütülmüştür. Deney grubunda yer alan 20 öğrenci için Seçmeli Zeka Oyunları dersinde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından önerilen oyunlar dışında da oyun ve materyallerle dersler zenginleştirilmiş ve bu dersler istasyon yöntemi ile işlenmişken kontrol grubunda yer alan 49 öğrenci bu dersi almadıkları için bu materyal ve oyunlarla etkileşime girmemiştir. Araştırmanın deney ve kontrol grupları için yürütülen matematik derslerinde ise bu tür etkinliklerin yapılması bir dönem boyunca kontrol altına alınmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı deneysel çalışmanın yürütüldüğü süreçte işlenmekte olan doğal sayılar öğrenme alanı ile ilgili kazanımlara ilişkin geliştirilmiş standart bir başarı testi ve deneysel öğretim sürecine ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan 7 adet görüşme sorusudur. Bu testte ilgili öğrenme alanına ait 25 adet çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Araştırmanın verileri SPSS 20.0 programı ile analiz edilmiş ve öğrenciler öğrenme ortamına ilişkin olumlu yönde görüş belirtmiş olmalarına rağmen Seçmeli Zeka Oyunları dersinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin doğal sayılar öğrenme alanına ilişkin başarılarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda, araştırmanın verilerine dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Matematik Eğitimi, Zeka Oyunları

Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Fen Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik İnançları

Assist. Prof. Dr. Sezen Camcı Erdoğan

ÖZ

Üstün zekalı öğrencilerin, doğal merak ve hayal güçlerini harekete geçirdiği için fen bilimlerine yönelik doğuştan getirdikleri özel ilgileri vardır. Bu ilginin beslenmesi noktasında ilk formal eğitimi ilköğretim seviyesinde, ilköğretim öğretmenleri rehberliğinde almaktadırlar. Öğretmenlerin sahip olduğu bilimsel ilgi, tutum ve yaklaşımlarının öğrencilerin o konu alanına karşı duyduğu ilgi, tutum ve yaklaşımları etkilediği yadsınamaz. Bu yüzden mevcut çalışmanın amacı, ileride üstün yetenekli öğrencilere eğitim verecek olan üstün zekalılar öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği adaylarının fen öğretiminde öz yeterlik inançlarının incelenmesidir. Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmaya her iki anabilim dalından toplam 94 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmanın verileri, Fen Öğretimi Öz Yeterlik İnanç Ölçeği ile toplanmıştır. Çalışmanın veri analiz süreci devam etmekte olup, sonuç ve önerilerin alana katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Aday Öğretmen, Fen Öğretimi Öz Yeterlik

Fen Öğretimine Yönelik Tutum: Üstün Zekalılar Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Adayları

Assist. Prof. Dr. Sezen Camcı Erdoğan

ÖZ

Üstün zekalı öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini kullandıkları ve potansiyellerini geliştirdikleri en önemli alanlardan bir tanesi fen bilimleridir. Bu yüzden fen bilimlerinde motivasyonlarını ve potansiyellerini doğru yönlendirecek öğretmenlerle karşılaşmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu noktada onlara rehberlik edecek öğretmenlerin fen bilimine ve bu fen bilimlerinin öğretilmesine yönelik tutumları önem arz etmektedir. Bu yüzden mevcut çalışmanın amacı, ileride üstün yetenekli öğrencilere eğitim verecek olan üstün zekalılar öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği adaylarının fen öğretimine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmaya her iki anabilim dalından toplam 94 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmanın verileri, Fen Öğretimi Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Çalışmanın veri analiz süreci devam etmekte olup, sonuç ve önerilerin alana katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Zekalılar Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Aday Öğretmen, Fen Öğretimine Yönelik Tutum

Perspectives Of Computer And Instructional Technology Students On Mathematics

Assist. Prof. Dr. Sezer Köse Biber - Assist. Prof. Dr. Mahir Biber

ÖZ

Some of the main objectives of the department of computer and instructional technology education are to develop students' skills such as creative thinking and effective problem solving, as well as the mission of graduates of this department to be software developers and web designers, requires that students in this department have certain mathematical knowledge. In this research, it is aimed to examine the aspects of the students who are studying in computer and instructional technology education about mathematics. The interview technique, which is one of the qualitative research techniques, has been used in the research. The research sample consisted of a total of 40 students studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of Department of Computer and Instructional Technology Education in an education faculty of a state university in Istanbul. 10 students from each grade level were taken to the interviews. An "Interview Form" developed by the researchers was used in the research. As a result of the interviews, it was seen that the students who were educated in computer and instructional technology education were generally challenged in mathematics lessons, they regarded mathematics as a difficult lesson to understand, they accepted to have inadequate mathematics knowledge and did not like mathematics. On the other hand, they think that these negative feelings towards mathematics and the lack of knowledge will not adversely affect their success in their profession. In the light of the results of the research, some suggestions that could change the negative views of the students of computer and instructional technology education department about mathematics were made.

Anahtar Kelimeler: Computer And Instructional Technology Education, Mathematics, Interview

Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilişim Kültüründe Bilgi Güvenliği Farkındalıklarının İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Sezer Köse Biber - Assist. Prof. Dr. Mahir Biber

ÖZ

Teknolojik bir evrimin yaşandığı bilişim kültürü içerisinde bilgi miktarı hızla çoğalırken bilgi; gün geçtikçe küçülen teknolojik cihazlarla saklanabilen, taşınabilen ve çoğaltılabilen bir yapıya kavuşmuştur. Bu durum beraberinde bilgi güvenliğini sağlamak üzere bazı tedbirler alınması zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir. Bu noktada güvenliğin en zayıf halkası olarak kabul edilen insan faktörünün bilgi farkındalık düzeylerinin saptanarak bu zayıf halkayı güçlendirecek önlemler alınması kaçınılmazdır. Bu doğrultuda bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin bilişim kültüründeki bilgi güvenliği farkındalıklarını çeşitli değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada genel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İzmir iline bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Anadolu Liseleri ve Temel Liselerde öğrenim gören 276 tane ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan öğrenciler basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın verileri Keser, Güldüren ve Çetinkaya (2016) tarafından geliştirilen “Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Bilgi Güvenliği Farkındalık Ölçeği (BGFÖ)” kullanılarak toplanmıştır. Ölçek maddeleri “Google Formlar” üzerine aktarılarak ölçek çevrimiçi ortamda öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmanın verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk W testi kullanılarak belirlenmiştir. Bu testten elde edilen sonuçlara göre analizlerde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, frekans ve yüzdelerden faydalanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, ortaöğretim öğrencilerinin bilgi güvenliği farkındalık düzeylerinin orta seviyenin üzerinde olduğu ve bu farkındalıklarının cinsiyete, öğrenim gördükleri okul türlerine ve sınıf düzeylerine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Öğrencilerin orta düzeydeki bilgi güvenliği farkındalık seviyeleri; öğrencilere ve öğrencilerin eğitiminden sorumlu öğretmenleri ile ebeveynlerine yönelik verilecek eğitim faaliyetleri ile artırılabilir. Bunun dışında bilgi güvenliği dersinin ilkökul düzeyinden itibaren öğretim programlarına zorunlu ders olarak konulması da önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Güvenliği, Bilişim Kültürü, Ortaöğretim Öğrencileri

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Beyin-Eğitim İlişkisine Yönelik Görüşleri**Mr. Mehmet Emir Ar - Assist. Prof. Dr. Şirin İlkörücü****ÖZ**

Son yıllarda gelişen teknoloji ve bilgi birikimi dolayısıyla beyin ve öğrenme arasındaki bağ daha çok araştırılmaya başlanmıştır. Beyin çalışmaları; hızlı, anlamlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşebilmesi için beynin her iki yarımküresinin de koordineli bir biçimde kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Bundan dolayı öğrenme ortamlarının ve uyarıcıların beynin her iki yarımküresine de hitap edecek şekilde düzenlenmesi önerilmektedir. Öğretmen yetiştirmede beyin çalışmaları ve beyin ile eğitim ilişkisinin önemi bu açıdan önem arz etmektedir. Bu çalışmayla mezun durumunda olan öğretmen adaylarının beyin araştırmalarının eğitimle ilişkisine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu araştırma betimleyici-yorumlayıcı nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji olarak desenlemiştir. Bu araştırmada Fen Bilgisi öğretmenliği programında eğitim alan öğretmen adaylarının, aldıkları eğitim deneyimleri doğrultusunda beyin araştırmalarının eğitimle ilişkisine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılmasının hedeflenmesi nedeniyle bu desen kullanılmıştır. Araştırma grubunu 2015-2016 bahar döneminde Bursa'da bulunan bir devlet üniversitesinin Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören mezun durumda 33 (5 erkek, 28 kız) öğrenci oluşturmaktadır. Veriler yarı- yapılandırılmış görüşme ve dökümanlar yoluyla toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel yöntemlerden içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının beyin araştırmalarının eğitimle ilişkisine yönelik öğretim modeli, bireysel farklar ve beyin yapısı ve özelliklerini temel alan üç temel anlayışa ulaşılmış ve bilgilerinin en fazla bireysel farklar olarak ele alındığı fark edilmiştir. Öğretmen adaylarının sağ beyni daha çok sözel, görsel ve sanatsal olarak yorumladıkları, sol lobunu ise sayısal, matematiksel ve mantıksal yeteneklerle ilişkilendirdikleri anlaşılmıştır. Ancak bilgilerini eğitimle ilişkilendirmede zayıf kaldıkları fark edilmiştir. Öğretmen adaylarının çoğu aldıkları eğitimde beyin eğitim ilişkisine yönelik uygulamaların yapılmadığını belirtmiştir. Eğitimde beyin- eğitim ilişkisinin kullanıldığını belirten öğrencilerin bunu daha çok yapılan uygulamalarla ilişkilendirerek değerlendirmiştir. Öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlarda öğrenci merkezli uygulamaların daha fazla beyin- eğitim ilişkisinin temel alındığı uygulamalar olarak ele alındığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin sınıflarında beynin öğrenme süreçlerini ve rolünü bilerek öğretim gerçekleştirmesi eğitimin verimini arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Beyin Temelli Öğrenme, Fenomenoloji, Fen Eğitimi

8.Sınıfa Giden Öğrencilerin Astronomi Konularındaki Kavramaları

Ms. Tuğba Geçgil

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, 8.sınıfa giden öğrencilerin astronomi konularında sahip oldukları kavram yanlışlarını belirlemektir. Üsküdar bölgesinde devlet okullarında 8.sınıfa giden 896 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. 8.sınıfa giden öğrenciler astronomi konuları ile ilgili daha önceki yıllarda sarmal olarak öğrenim görmüşlerdir. Öğrencilerin sahip olduğu kavram yanlışlarını tespit etmek için veri toplama aracı olarak iki aşamalı kavram testi kullanılmıştır. Kavram yanlışlarını belirlemek için birçok yöntem kullanılır ancak kullanılan en yaygın tekniklerden biri de iki aşamalı test tekniğidir. İki aşamalı test tekniğinde, İlk aşamada çoktan seçmeli bir soru bulunur, ikinci aşamada ise öğrencilerden ilk aşamadaki seçeneği seçme sebebini ikinci aşamadaki seçeneklerden seçmesi veya boşluğa yazması istenir. Astronomi konularıyla ilgili toplamda 14 sorunun sorulduğu testte; Yıldız, Yıldız Kayması, Kuyruklu Yıldız, Güneş, Gezegen, Gelgit Olayı, Gezegen, Gelgit Olayı, Uzay, Gökada, Evren, Uzay Kirliliği temaları altında çeşitli kavram yanlışları tespit edilmiştir. Bu çalışmada kullanılan kavram ölçeğinin ortaya çıkardığı kavram yanlışlarından bazılarının daha önceden yapılmış araştırmalardaki bulunan yanlışlarla benzerlik gösterdiği, bazılarının ise farklı olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda bulunan yanlışlara şu şekilde örnekler verilebilir; Yıldızlar Güneş'ten aldıkları ışığı yansıtırlar, Yıldızlar gezegenlerden küçüktür, Yıldızları sadece geceleri görebiliriz, Gezegenler yıldızlardan büyüktür, Gezegenler ışık saçar, Yıldızlar Güneş'ten kopan parçalardır, Kuyruklu yıldızlar birer yıldızdır, Kuyruklu yıldızlar yapısında birden fazla yıldız bulunduran takımyıldızlardır, Dünya'ya Güneş'ten yakın yıldızlar vardır, Güneş yıldızlardan aldığı ışığı yansıtır. Gezegenler sönmüş yıldızlardır, Evrenin merkezi Dünya'dır, Gökadalar bütün gök cisimlerini kapsar, Dünya'daki kirliliğin uzaya karışması uzay kirliliğine sebep olur, Atmosfere giren kuyruklu yıldızların hareket etmesinden dolayı yıldız kayması meydana gelir, Yıldızların hareketi sonucu yer değiştirmesi yıldız kaymasını oluşturur, Kuyruklu yıldızları sık sık gözlemleyebiliriz, Güneş en büyük yıldızdır, Güneş birden fazla yıldızdan oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kavram Yanlışları, Alternatif Kavramlar, Astronomi, İki Aşamalı Test,

Astronomi Konularındaki Başarı ve Kavramsal Anlama Düzeyleri İle Öğrencilerin Fen Dersine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**Ms. Tuğba Geçgil - Yrd.Doç. Dr. Mehmet Kürşad Duru****ÖZ**

Bu çalışmanın amacı 8.sınıfa giden öğrencilerin astronomi konularındaki başarı, kavramsal anlama düzeyleri ile fen dersi tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve cinsiyet faktörüne göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını bulmaktır. Konuyla ilgili literatür tarandığında bu konuda daha önce bir çalışmanın yapılmadığı gözlemlenmiştir. Araştırmanın alt problemlerini "8.sınıfa giden öğrencilerin astronomi konularındaki başarı, kavramsal anlama düzeyleri ile fen dersi tutumları arasındaki ilişki var mıdır?", "Cinsiyete göre astronomi konularındaki başarı, kavramsal anlama ve fen dersine yönelik tutum sonuçları arasında anlamlı farklılık var mıdır?" oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Üsküdar bölgesindeki 8.sınıfa giden 452 si erkek toplam 896 öğrencidir. Öğrencilerin astronomi konularındaki başarı ve kavramsal anlama düzeyleri ile tutumları arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması, bu süreçte çalışma ortamına müdahale edilmemesi amacına uygun olarak betimsel araştırma yöntemi olan tarama (survey) modellerinden; korelasyonel türü ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan astronomi başarı testi (ABT), astronomi kavram testi (AKT), fen dersi tutum testi (FTT) kullanılmıştır. Astronomi başarı testi astronomi konularındaki kazanımlardan meydana gelen 25 soruluk çoktan seçmeli bir testtir (KR-20; 0,84). Astronomi kavram testi toplam 14 sorudan oluşan iki aşamalı testtir (KR-20; 0,81). Fen dersine yönelik tutum testi Akınoğlu tarafından geliştirilmiş 5'li likert tipinde 20 sorudan oluşmaktadır (KR-20; 0,89). Araştırmanın birinci alt probleminin analiz süreci değişkenler arasındaki ilişkinin derecesini hesaplamak için Spearman's Rank Order korelasyonu (ρ) kullanılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmanın ikinci alt probleminin analizinde cinsiyet bağımsız değişkenine göre, astronomi başarı testinin, astronomi kavram testinin ve fen dersine yönelik tutumlarının anlamlı şekilde farklılaşmanın olup olmadığını bulmak için Mann Whitney-U testi veriler üzerinde uygulanarak sonuçlar yorumlanmıştır. Sonuç olarak Astronomi konusundaki başarı ve kavramsal anlama düzeyleri ve fen dersine yönelik tutumlar arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeninin astronomi başarılarının, kavramsal anlama düzeylerinin, fen dersine yönelik tutumları üzerinde etkisinin olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Astronomi, Kavramsal Anlama, Tutum, Cinsiyet

Öğretmen Adaylarının Geometrik Cisimler Konusuna Yönelik Tutumları

Assist. Prof. Dr. Yasemin Deringöl

ÖZ

Matematik dersi öğretim programının en önemli öğrenme alanlarından biri geometridir. Çeşitli araştırmalar ilkökul öğrencilerinin geometri kavramlarını öğrenmekte sıkıntı çektiğini, zorlandığını ve dolayısıyla da buna bağlı olarak geometri tutumlarının da düşük olduğunu ortaya koymuştur. Geometriye yönelik tutumlarını artırmak için okul öncesinden sonra öğretmenleri olacak sınıf öğretmenlerine çok büyük görevler düşmektedir. Bu bağlamda; bu araştırma, öğretmen adaylarının geometrik cisimler konusuna yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, İstanbul ilindeki bir üniversitenin sınıf öğretmenliği ve üstün zekâlılar öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, "Geometrik Cisimler Konusuna Yönelik Tutum Ölçeği" ile araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Tarama modeli ile yürütülen bu araştırmada verilerin istatistiksel çözümlenmesi SPSS 16.0 kullanılarak yapılmış ve değişkenlere bağlı olarak nonparametric testlerden, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Bulgulardan çıkan sonuçların gerek alan yazına gerekse öğretmen yetiştirmeye ilişkin katkısının olacağı düşünülmektedir. Çıkacak sonuçlar, alan yazına önemli bir katkı sağlayarak yeni yapılacak çalışmalara ışık tutacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Geometrik Cisim, Tutum, Sınıf Öğretmen Adayı, Matematik Öğretimi

The Importance Of Coding And Impacts To A Country Development In Computer Technology Teaching

Assist. Prof. Dr. Yelda Firat

ÖZ

The aim of this study is to examine the importance of coding education, the place of education policies and the effects on the development of the country, which has been frequently emphasized in the world and our country in recent years. One of the main reasons of being coding the most talked field is taking it as a key competence for students, workers working in different fields. One of the most important factors that show the development levels of a country in the current age is the human development. The use of computer technologies is a necessity for the creation of the information society which is necessary in the human development. Therefore, it is necessary to make the young people of the country acquire the coding skills used in computer technology. This is only possible with the education given at a young age. While most European countries have given coding training as a compulsory subject at primary school level, many European countries have initiated studies likewise that have made serious changes in their educational policies. In Turkey, a coding lesson with special curriculum is not available, literally in the stage primary and secondary schools. These courses are taught only in the informatics sections of the vocational high schools. However, as of 2016, within the framework of the protocol signed between the Turkish Ministry of National Education and Google, the studies towards coding education required for the first and middle grades in the Turkish National Education System have gained momentum and these studies have been started to be implemented in the determined pilot level.

Anahtar Kelimeler: Coding, Coding Education, Computational Thinking

Matematik Öğrenme Güçlüğü Bağlamında Parmakla Sayma

Assist. Prof. Dr. Yılmaz Mutlu

ÖZ

El tüm çağların ilk sayma ve hesaplama makinasıdır. Ayrıca en doğal araç olan el istinasız bütün milletlerde küçük yaştaki çocuklar tarafından bir sayma aracı olarak halen kullanılmaktadır. Neredeyse her birey tarafından ulaşılır olması ve saymada etkin bir araç olarak kullanılabilmesi parmakla sayma stratejisinin önemini artırmaktadır. Bunlarla beraber parmakla saymanın özellikle okul öncesi ve ilkokul safhasında bulunan normal ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin aritmetik becerilerinde iyileşme ve gelişmeyi desteklediği ve onların matematiğe dair olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağladığı yapılan birçok çalışmayla doğrulanmaktadır. Birçok çalışma matematik öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerin işleyen bellek yetersizliklerine sahip olduğu yönünde hem fikirdir. Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin basit (4+3) ve kompleks (16+8) toplama işlemlerini çözmek için kullandıkları stratejilerin yaşlarına göre yaklaşık iki yıl, işleyen bellek kapasitesi yönüyle akranlarından bir yıl geride olduğu belirtilmektedir. Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin işleyen belleğin iş yükünü hafifletmesi nedeniyle parmakla sayma stratejisini ısrarlı bir şekilde kullandıkları ve bu durumun onların performanslarını olumlu yönde etkilediği ve parmak temsillerinin rakamsal bilginin içselleştirilmesini desteklediği aktarılmaktadır. Bu çalışmada matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin parmakla sayma eğilimlerinin nedenleri bilişsel sinirbilim ve bedenleşmiş biliş (embodied cognition) bağlamında incelenecek, parmakla saymanın zorunlu bir süreç olup olmadığı, parmakla saymanın avantaj ve dezavantajları tartışılacak, farklı parmakla sayma strateji örneklerine ve parmakla sayma stratejisiyle gerçekleştirilen matematik öğretimi çalışmalarının sonuçlarına yer verilecektir. Çalışmanın amacı, matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için iyileştirici bir müdahale yöntemi olan parmakla sayma stratejisinin birçok boyutuyla incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Parmakla Sayma, Eğitsel Nörobilim, Bedenleşmiş Biliş, Matematik Öğrenme Güçlüğü, Diskalkuli

Matematik Öğretmen Adaylarının Rubrik Kullanımına Yönelik Görüşleri: Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersi Örneği**Assist. Prof. Dr. Zerrin Toker****ÖZ**

Öğrenci gelişimini değerlendirmede sonuç sadece sonuç değerlendirmenin kullanıldığı bir bakış açısı artık geçerliliğini yitirmiştir. Değerlendirmenin ana amaçlarından birinin öğretim sürecine yön vermek olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında süreç değerlendirmenin bu yolda önemli bir durak olduğu söylenebilir. Öğrenciye verilen görevler ile ilgili beklentileri ve kendi kendini değerlendirmede kullanabilecekleri içeren bir bilgi formu olarak rubrikler öğrenci gelişimini destekleme ve izlemede değerlendirmenin önemli birer unsuru olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı matematik öğretmen adaylarının rubrik kullanımına yönelik görüşlerini belirlemektir. Çalışma, 2016-2017 Akademik Yılı Bahar döneminde bir devlet üniversitesinin 2. Sınıfında Matematik Eğitimi alanında okuyan öğretmen adayları ile Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının öğretim sürecini yürüttüğü bu çalışmada katılımcılar iki ayrı grup olarak 70 öğrenciden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının kendi öğretim materyali tasarlama süreçlerine yönelik yansıtıcı düşüncelerini desteklemeyi de amaçlayan bu çalışmada öğrencilere materyal geliştirme görevi ile birlikte bu materyali nasıl geliştirmelerinin beklendiğine yönelik yönerge ve materyallerinin farklı yönlerden nasıl değerlendirileceğine yönelik rubrikler sunulmuştur. Son çalışmalarında, matematik öğretmen adayları da birer yönerge ve rubrik geliştirmişler ve bu süreci birebir yaşamışlardır. Dönem boyunca her değerlendirme sürecinde rubrik kullanımını ön plana çıkaran Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi tasarımında, farklı amaçlara yönelik olarak gruplar tarafından geliştirilen yedi materyal ve rubrik ile öğrencilerin görüşleri, değerlendirme anketi ve bireysel görüşmeler yoluyla alınmış ve nitel ve nicel yollarla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçları matematik öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun rubrik kullanımını gerekli bulduklarını, kendi öğretmenlik süreçlerinde rubrik kullanmayı planladıklarını, rubriklerin değerlendirmede şeffaflık ve adaletli davranmayı desteklediğini, rubriklerin materyal geliştirme görevi ile birlikte sunulmasının onların öz-düzenleme süreçlerine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte rubrik hazırlamada yaşanan zorluklara, farklı becerileri destekleyen görevlere yönelik rubriklerin oluşturulması, öğrenci profiline hakimiyetin rubriklerin geliştirilme sürecindeki rolü gibi açılardan bakmışlardır. Alanyazına katkısının yanısıra, araştırmacının uzun yıllar ortaokul matematik öğretmeni olarak öğretim sürecinde rubrik kullanımı ile ilgili deneyimlerinden yola çıkarak tasarladığı bu çalışma, dersin tasarımı, uygulama aşamaları ve örnekler ile öğretmen adaylarının rubrik kullanımını gelişimini destekleme konusunda yapılabilecek çalışmalara da örnek sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretmen Adayları, Rubrik Kullanımı, Materyal Geliştirme, Yansıtıcı Düşünme, Öz Düzenleme

Türkiye’de İngilizce Yabancı Dil Sınav Sorularında Konu Dağılımı ve Coğrafya Konu Alanı Ağırlığının Analizi

Dr. Ziya İnce

ÖZ

Türkiye’de yapılan İngilizce yabancı dil sınavları çeşitli seviyelerde öğrencilerin yabancı dil yeterliliklerini ölçmektedir. Literatürde birçok araştırmada da değinildiği gibi Türkiye’de yabancı dil öğretimi henüz istenilen seviyede değildir. Ancak yabancı dil sınavları, yabancı dil eğitimden beklenen hedeflerin ölçümünde önemli bir yere sahiptir. Çalışmamız Türkiye’de yapılan İngilizce Yabancı dil sınavlarında sorulan soruların nitelikleri, konu dağılımı ve coğrafya konu içeriği açısından analizi hakkındadır. Bu amaçla ülkemizde 2000-2017 yılları arasında yapılan 23 adet Yabancı Dil Sınavının soruları içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu sınavların soruları tek tek okunarak alan tayini yapılmış ve Excel programında frekans dağılımı ve aritmetik ortalamaları alınmıştır. Türkiye’de 2000-2017 yılları arasında yapılan ve bilim alanını ayırımı yapılmayan (KPDS, YDS, LYS-5 gibi) 23 adet Yabancı Dil sınavını incelediğimizde konu dağılımı açısından büyük ağırlığın Fen-Bilim ve Teknoloji alanında olduğu görülmektedir. Çalışmamızın temelini oluşturan “Türkiye’de Yabancı Dil Sınav sorularında konu dağılımı ve coğrafya konu ağırlığı” hususu irdelendiğinde coğrafya ve bölümlerine ait ortalamaların %14.25 ile ikinci sırada olduğu görülmektedir. Bu durumu ile coğrafya, Fen-bilim ve teknoloji alanından sonra ikinci sırada ve küçümsenmeyecek bir konumdadır. Yabancı dil sınavlarında coğrafya konu alanında çıkan sorular incelendiğinde ise; soruların daha çok çevre, bitki örtüsü, iklim, iklim değişimleri, biyoçeşitlilik, doğal afetler, nüfus ve nüfus sorunları, göç, yerleşme, turizm, sanayi, madenlerin dağılışı, tarım, hayvancılık, geçim kaynakları ve soyu tükenmekte olan canlılar gibi alt başlıklarında toplandığı görülmektedir. Araştırmamızda ortaya koyduğumuz bu durum, üniversitelerin coğrafya bölümlerinde okuyan öğrencilerin, coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya akademisyenlerinin kendi alanlarındaki bilimsel kaynaklardan alınarak bu tür yabancı dil sınavlarında soruları daha kolay yapabilecekleri sonucuna bizleri götürmektedir. Bu hususta başka araştırmacılar tarafından, farklı disiplinlerde, yeni araştırmaların yapılması önemli beklentiler arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Yabancı Dil Sınavı, Coğrafya Konu Alanı Ağırlığı

Ortaöğretim 12.Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programındaki, Doğal Çevrenin Korunması Konusundaki Kazanımların Değerlendirilmesi

Dr. Ziya İnce

ÖZ

Çok büyük boyutlarına rağmen yaşadığımız çevre, sınırlı kaynaklara sahiptir. Su kaynakları, atmosfer, bitki örtüsü, toprak, madenler, enerji kaynakları ve canlı türleri gibi doğal çevreyi oluşturan unsurlar birbirinden bağımsız ve kopuk değil bir bütün halindedirler. Bir zincirin halkaları gibi birbiri ile bağlantılıdır. Bunların birinde meydana gelebilecek bir değişim veya hata, zincirin halkalarının tamamının bozulmasına, hatta yok olmasına sebep olabilir. Bu münasebetle doğal çevrenin korunması için en önemli unsur gelecek nesillere iyi bir eğitim vermektir. Doğal çevreyi korumada etkili olan çevre bilinci, başta coğrafya olmak üzere ilk, orta ve lise eğitiminde öğrencilere verilir ve geleceğin nesli çevre konusunda duyarlı olarak yetiştirilmesi hedeflenir. Ortaöğretim 12.sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programındaki yer alan “Doğal Çevrenin Korunması” konusu Çevre ve Toplum ünitesinde dört kazanım ile verilmektedir. Öğrencilerin bu kazanımları aldıktan sonra “Doğal Çevrenin Korunması” konusunda bilinçlerinin ne kadar değiştiği yaptığımız çalışma neticesinde ortaya çıkmaktadır. Çalışmamızın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ortaöğretim öğrencileri oluştururken, örneklemini ise İstanbul Esenyurt ilçesindeki ortaöğretim 12.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma uzman görüşü alınarak oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde öğrencilerin “Doğal Çevrenin Korunması” konusunun zorlandıkları, bilgilerinin yetersiz olduğu tespit edilirken, araştırma sonrasında, bu konudaki coğrafya dersi kazanımlarının işlenmesinin ardından, öğrencilerin daha iyi bir bilgi seviyesine ve duyarlılığa sahip oldukları görülmüştür. Bu fark Ortaöğretim 12.sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programındaki kazanımların “Doğal Çevrenin Korunması” konusunda öğrencilerin çevreye yönelik duyarlılıklarının artmasında etkili olduğunu ve bilgi seviyelerinin geliştiğini göstermektedir. Literatürde bu hususta yapılmış önceki çalışmalar araştırmamızın doğruluğunu destekler niteliktedir. Araştırma neticesinde, doğal kaynakları sınırlı olan ülkemizin 2023 vizyonu ve daha uzun vadeli hedeflerine ulaşması için sürdürülebilir bir doğal kaynak ve çevre yönetimine ve geçlerinin iyi bir eğitime, coğrafya eğitimine ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Çevre, Doğal Çevrenin Korunması, Coğrafya Eğitimi, Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı.

Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk-i Memnû Romanında Ebeveyn-Çocuk İlişkileri

Assist. Prof. Dr. Beyhan Uygun Aytemiz

ÖZ

Halit Ziya Uşaklıgil (1865-1945)'in sanatının gerek içeriği gerekse biçimsel özellikleri itibarıyla doruk noktasını imleyen Aşk-ı Memnu (1900) modern Türk edebiyatının başat metinlerinden biridir. Roman Bihter ile Behlül arasındaki yasak aşkı ve bunun Adnan Bey ailesine getirdiği yıkımı odağa almış, metindeki yasak aşk ve Batılılaşma meseleleri eleştirel okumaların temel sorunsalları olarak öne çıkmış olsa da Bihter ile annesi Firdevs Hanım, Nihal ile babası Adnan Bey arasındaki ilişkiler de ayrıntılı olarak yapılandırılmıştır. Bu incelemede, Halit Ziya'nın gerek Firdevs Hanım ile kızları Peyker ve Bihter gerekse Adnan Bey ile çocukları Nihal ve Bülend arasındaki ilişkileri nasıl biçimlendirdiği tartışmaya açılacak, bu ilişkilerin çözümlenmesi yoluyla metinde içkin "cinsel politika" açığa çıkarılacaktır. Anne olmayı bir tür türlü kabullenemeyen, eşi Melih Bey'den kendisini genç yaşta iki kız annesi yaptığı için nefret eden Firdevs Hanım'ın kızlarıyla sağlıklı bir ebeveyn ilişkisi kuramadığı romanın ilk bölümünden itibaren vurgulanır. Firdevs Hanım kızlarıyla ilişkisinde bir anneden beklenen sevgi, ilgi ve fedakârlığı gösteremeyen bir kadın olarak sunulur. Diğer taraftan Adnan Bey, eşini kaybettikten sonra kızı ve oğlu için hem anne hem de baba olmayı başarmış bir erkektir. Firdevs Hanım'ın kızlarına göstermekte zorlandığı tüm olumlu duygular Adnan Bey tarafından Nihal ve Bülend'e gösterilmekte, baba çocukları için sıcak bir yuva inşa etmeyi başarmış biri olarak kurgulanmaktadır. Onun kendi yaşamını erteleme pahasına çocuklarına gösterdiği özen Firdevs Hanım'ın bencilliğinin karşısına fedakârlık örneği olarak çıkarılır. Metinde Bihter ile Firdevs Hanım arasındaki anne-kız ilişkisinin gerilimli ve sorunlu olarak deneyimleniyor oluşu, annelik kavramını tartışmaya açarak değersizleştirir. Öte yandan, Adnan Bey ile Nihal arasındaki ilişkinin böylesi olumsuz bir anlam yükünden arındırılmış olması ve Adnan Bey-Bihter evliliğinden sonra yaşanan tüm gelgitlere karşın romanın sonunda baba-kız arasındaki ilişkide başlangıçtaki dengenin kurularak huzurun ilişkiye yeniden egemen olması yoluyla ilişki bir anlamda anlatı evreninde onanır. Anne-kız, baba-kız ilişkileri karşıtlığında olumlanan ise metinde içkin "cinsel politika"nın nelğini ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Aşk-i Memnu, Aile, Ataerki, Ebeveynlik, Annelik

Bizim Büyük Çaresizliğimiz'de Alternatif Erkekliğin İnşası**Assist. Prof. Dr. Beyhan Uygun Aytemiz****ÖZ**

2000 yılında yayımladığı Herkes Herkesle Dostmuş Gibi'yi takip eden altı romanı, Baharda Yine Geliriz adlı bir öykü kitabı ve Behçet Çelik ve Ayhan Geçgin'le birlikte yayımladığı Kurbağalara İnanıyorum: Edebiyat Üzerine Yazışmalar'la 2000 sonrası Türkçe edebiyattaki yerini sağlamlaştıran Barış Bıçakçı'nın Bizim Büyük Çaresizliğimiz adlı romanını odağa alan bu incelemede, yazarın erkek karakterlerini nasıl kurguladığı ve bu yolla ataerkil toplum yapısının olmazsa olmazı "hegemonik erkeklik"le nasıl hesaplaştığı irdelenecektir. Yapıtın iki ana karakteri Ender ve Çetin'in aşk deneyimleri ve gündelik hayat pratikleri aracılığıyla alternatif erkekliklerin nasıl inşa edildiği sorgulanacak ve yazarın bu inşa aracılığıyla toplumsal cinsiyet rollerinin, özel/kamusal alan ayırımının yapısökümüne girişme pratikleri açığa çıkarılmaya çalışılacaktır. Bizim Büyük Çaresizliğimiz, anlatıcı konumundaki Ender'in dostu Çetin'e hitaben inşa ettiği bir anlatı olarak kurgulanır. Ender ve Çetin orta yaşlı, biri göbekli diğeri kel, Ankara'da aynı evde yaşayan iki arkadaşlardır. En büyük hayalleri aynı evi paylaşmak olan iki karakter on dört yıllık bir ayrılıktan sonra bunu başarmışlardır ve yaşamlarına dâhil olan Nihal sayesinde en büyük ikinci hayalleri de gerçek olur: Aynı kadına âşık olurlar. Bu aşk, ikisinin dostluğunu sınavan değil zenginleştiren bir deneyim olarak kurgulanır. Metinde özel-kamusal alan/eril-dişil mekân ayırımının nasıl yapılandırıldığına, karakterlerin söz konusu alanlarda varlıklarını nasıl inşa ettiklerine odaklanmak; yakınlıkları ve yaşam tarzları konusundaki tercihleri nedeniyle sorgulayan, eleştiren, alay eden bakışlara maruz kalan Çetin-Ender ikilisinin ilişkisini anlamlandırmak adına önemli veriler sunar. Ender; zamanının çoğunu evde çeviri yaparak geçiren, kamusal alanda silik ve beceriksiz, okumaya yazmaya düşkün biridir. Çetin ise; düzenli olarak gittiği bir işi olan, kamusal alanda Ender'e kıyasla rahat ve becerikli, okuma yazmayla ilgilenmeyen bir erkek olarak kurgulanır. Diğer yandan, her ikisi de ev işlerini uluorta yaparlar ve ev işi yapan iki erkeğe yönelik eleştirel bakışlara maruz kalırlar. Ancak metin, eve ilişkin olanın erkek tarafından da keyifle yapılabilir olduğunu ısrarla dikkate sunarken kamusal/özel alan ayırımının bizzat erkek karakterlerin arzu ve iradeleriyle nasıl ters yüz edilebildiğini, tanımlı/verili erkek rollerinin nasıl altının oyulabildiğini tartışır.

Anahtar Kelimeler: Hegemonik Erkeklik, Toplumsal Cinsiyet, Ataerkil Toplum Yapısı, Kamusal Alan, Özel Alan.

Bursa Dağ Köylerinde Mânî Söyleme Geleneği

Ms. Burcu Kaya Çakı

ÖZ

Anonim halk şiirinin en çok kullanılan türlerinden biri olan mânîler, hecenin 7'li ölçüsüyle yazılan aaxa şeklinde kafiyelenen ve tek dörtlükten oluşan bir türdür. Mânîler söylendikleri bölgelerin kültürel, sosyal hatta kimi zaman siyasi yapısının izlerini taşımalarından dolayı, nesiller arasında bir köprü oluştururlar. Kısa ve kafiyeli bir yapıya sahip olmaları nedeniyle kolay ezberlenebilen mânîler, bu özellikleri sebebiyle halk arasında kolaylıkla yayılmış, insanlar çeşitli duygu, düşünce, isteklerini dile getirirken bu türe başvurmuşlardır. Mânî söyleme geleneği, yüzyılların deneyimlerinden süzülerek biçimlenmiş, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar ulaşmış ve halen canlı olarak yaşatılan bir gelenektir. Bu geleneğin canlı olarak yaşatıldığı yerlerden biri de Bursa dağ köyleridir. Bursa dağ köyleri, merkezden uzak olmaları ve gelenek göreneklerine sıkı sıkıya bağlı olmaları sebebiyle kültürel kimliklerini diğer yerlere göre daha fazla muhafaza etmişlerdir. Bu yerlerde mânî söyleme geleneği birçok gelenek gibi kendini güncelleyerek yaşamaya devam etmiştir. Çalışmamızda Bursa dağ köylerinden Akçapınar, Belenören, Çörel, Düvenli, Haydar, Kemaliye, Menteşe, Pınarcık, Sırl ve Sorgun köyelerine ait mânîler çeşitli yazılı kaynaklardan taranarak yaratım ve aktarım özellikleri, şekil ve yapı özellikleri (ölçü, kafiye şeması, kafiye-redif-durak) içerik özellikleri bakımından incelenmiştir. Konu bakımından 22 başlık altında sınıflandırılan mânîler arasında sevda mânîlerinin önemli bir yer tuttuğu görülmüştür. Sevda mânîlerini de gurbet mânîleri takip etmiştir. İncelenen mânîlerde yarım kafiye kullanılmakla birlikte daha çok tam kafiye ve zengin kafiye kullanıldığı görülmektedir. Az da olsa tunç ve cinaslı kafiye de rastlanılmakla birlikte kafiyesi olmayan mânîler de mevcuttur. Bursa dağ köyelerine ait incelenen 346 mânînin 189'u 7 heceli, 44'ü 8 heceli, 113'ü ise düzensiz hece yapısına sahiptir. Düzensiz hece sayısına sahip olan mânîlerin büyük çoğunluğunun Ramazan mânîleri olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mânî, Mânî Söyleme Geleneği, Bursa, Köy, Bursa Dağ Köyleri.

Mitolojik ve Efsanevi Şahısların Halk Şiirine Yansımaları

Ms. Burcu Kaya Çakı

ÖZ

Şairler anlatımlarını güçlendirmek, şiirlerine derinlik kazandırmak için çeşitli kaynaklardan yararlanırlar. Yararlandıkları kaynaklardan biri de mitolojidir. Mitoloji, hemen hemen bütün sanatların ana kaynaklarından birisidir. Bir göndermeler hazinesi olan mitolojik figürler sanat eserlerinde çok değişik şekil ve anlam birimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden sanatsal metinlerin anlaşılmasında mitolojik çözümlerinin büyük önemi vardır. Mitolojik ve efsanevi şahıslar birer semboldür ve bu semboller vasıtasıyla şair, şiirine derin bir anlam kazandırır. Bu sayede okuyucunun zihninde farklı çağrışımlar yaratarak onların anlam dünyasını zenginleştirir. Mitolojik ve efsanevi şahıslara Divan şiirinde bazen telmih, mazmun bazen de değişik bir sanat aracılığı ile rastlanılmakla birlikte halk şiirinde de yer verildiği görülmektedir. Bu çalışmada çeşitli halk şairlerinin şiirleri taranarak halk şiirindeki mitolojik ve efsanevi şahıslar tespit edilecek, bu şahısların mitolojik ve efsanevi yönleri üzerinde durulacak, şiirde ne amaçla kullanıldıkları açıklanmaya çalışılacaktır. İncelenen şiirler göz önünde bulundurulduğunda halk şiirinde mitolojik ve efsanevi şahısların daha çok âşığı ve sevgiliyi tarif ederken kullanıldığı görülmektedir. Şairler sevgiliye olan aşklarını anlatırken Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin, Kerem ile Aslı hikâyelerine telmihte bulunurlar. Çoğu zaman şiirlerin başkahramanı olan, güzelliği şiirlere konu edilen sevgili yüz güzelliği bakımından Hz. Yusuf'a benzetilir. Çeşitli yönleriyle Hz. Süleyman, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, Hallac-ı Mansur, Pir Sultan Abdal, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin şiirlere konu edilir. Şiirlerine anlam zenginliği katmak isteyen şairler, bu şahıslar vasıtası ile anlatımlarını güçlendirir ve şiirlerine derinlik kazandırır.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Efsanevi Şahıs, Sembol, Mitolojik Figür, Halk Şiiri.

Tarihi Dilbilgisi Kitabı Yazarları: Bergamalı Kadri, Ahmet Cevdet Paşa ve Abdurrahman Fevzi Efendi

**Prof. Dr. Esra Karabacak
TRNC/CYPRUS**

ÖZ

Bergamalı Kadri tarafından 1530'da Kanuni Sultan Süleyman'ın Sadrazamı İbrahim Paşa'ya sunulan Müyessiretü'l-Ulûm adlı eser Türkçenin Türkçe olarak yazılmış ilk grameridir. Türk gramerliliğini ortaçağda Türkistan'da Kaşgarlı Mahmud kurmuştur. Kaşgarlı Mahmud'un Kitâbu Cevâhirü'n-Nahv fî Lugati't-Türk adlı asıl grameri yitirse de Araplara Türkçe öğretmek için yazdığı Kitâbu Divânî Lugâti't-Türk adlı eserinde dönemin Türkçesi ile ilgili kurallar verilmiştir. Ancak Araplara Türkçe öğretmek amacıyla olduğu için biraz daha farklı bir sistemle, daha doğrusu Arapçanın kuralları temel alınarak verilmiştir. Müyessiretü'l-Ulûm ise Batı Türkçesinin ilk grameridir Ahmet Cevdet Paşa ise, Türk tarihi için olduğu kadar Türk dilbilgisi tarihi bakımından da son derece önemlidir. Türk diline batılı unsurların girmeye başladığı dönemde yazılmış bütün dil bilgisi kitapları için bir öncü olmuştur. Aynı zamanda dilimizin öğrenilmesi, yeni kavramların karşılanması konuşma diliyle yazı dili arasındaki farkın giderilmesi, Arap alfabesinde yenilikler yapılması gibi pek çok konuyu ele almıştır. Türk diline batılı unsurların girmeye başladığı dönemde yazılmış bütün dil bilgisi kitapları için bir öncü olmuştur. Kütahyalı Abdurrahman Fevzi Efendi'nin Mikyâsü'l-Lisân Kıstâsu'l- Beyân adlı eseri 1847'de Ahmed Cevdet Paşa'nın eserinden önce tamamlanmış, Maarif Nezaretince kabul edilmiş, ancak yazarın ölümünden sonra 1882'de bastırılmıştır. Eserin ön sözünde Abdurrahman Fevzi Efendi'nin Türk dili hakkındaki görüşleri bulunmaktadır. Abdurrahman Fevzi Efendi'ye göre dil ilmi bir çok faydaları içinde toplayan yüce bir sanat olduğu halde güzel eserler vermekte benzerlerinden üstün olan ilim adamlarından hiç biri kalemini, bu konuda oynatmamış ve düşüncelerini bu yöne yöneltmemiştir. Bütün bunları göz önüne alarak esaslı bir Türkçe gramer kitabı yazmayı hayal etmiştir. Burada Türk dili tarihi için önem taşıyan üç önemli kişinin eserleri üzerinde karşılaştırmalı değerlendirmeler ve incelemeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Cevdet Paşa, Bergamalı Kadri, Abdurrahman Fevzi Efendi, Tarihi Gramer Kitapları, İlk Gramer Kitabı.

Mektuplar ve Süreli Yayınlarında F. M.Dostoyevski'nin "Budala" Romanı Hakkında Yer Alan Görüşler (1868-1881)

Assist. Prof. Dr. Leyla Şener

ÖZ

Büyük Rus yazar Fyodor Mihayloviç Dostoyevski'nin olağanüstü yeteneğini ve dünya edebiyatına etkisini birçok eleştirmen kabul etmiştir. Yazar hayattayken çıkan her yeni eseri ciddi tartışmalara neden olmuştur. Ölümünden sonra da Dostoyevski'nin Rus edebiyatında yeri sorusu, eserlerinde yer alan felsefi, siyasi ve ahlaki sorunlar polemiğe yol açmıştır. Mektuplar ve Süreli Yayınlarında F.M.Dostoyevski'nin "Budala" Romanı Hakkında Görüşler (1868-1881) başlıklı çalışmamızda yazarın "Budala" romanı hakkında –eserin yayımlandığı yıldan yazarın ölüm yılına kadar– mektup, gazete ve dergilerde yer alan görüşleri derledik. Sonuç olarak F.M. Dostoyevski'nin, çağdaşlarının gözünde her zaman önemli bir yazar olarak kaldığını söyleyebiliriz. F.M. Dostoyevski'nin eserleri birçok kişi tarafından ele alınmasına rağmen, pek azı yüzeyselliği aşarak yaklaşabilmiş; sanatının özelliklerini, yarattığı dünya, kullandığı dili anlayabilmiştir. Dönemin eleştirmenlerinin çoğu Dostoyevski sanatının belirgin özellikleri arasında yer alan "fantastik" öğeleri, edebiyat sanatına getirdiği yenilikleri görüp değerlendirememiştir. "Budala" üzerine kaleme alınan yazılarda, eserde işlenen olayları "fantastik", "sır dolu ve karmaşık maceralar"; kahramanları "esrarengiz, sanki rüya içinde yaşayan kuklalar" olarak değerlendirdikleri göze çarpar. Bunun yanı sıra: "gereksiz lafi uzatmalar", "korkunç bir karmaşa" tanımlarıyla yazarın kendine has tarzı da hedef alınır. Roman hakkında bütün bu olumsuz ifadelerle rağmen, "Budala" hakkında yazılan kaleme alanların çoğu F.M. Dostoyevski'nin "olağanüstü insanıl" dünya görüşünü vurgulamış; başkahramanı Prens Mişkin örneğinde de "akıl ve gönül olarak üstün", "ahlaken temiz" kişiyi tasvir etme gayretini takdirle karşılamıştır. Gerçekten de "Budala" romanı Dostoyevski eserleri arasında ayrı bir yere sahiptir. Yazar çoğunlukla eserlerinin merkezine asi ve trajik kahramanlarını koyar. "Budala"nın kahramanı Prens Mişkin ise topluma uyum ve uzlaşmayı getirmeyi kendine görev edinen, yazarın kendi deyimiyle "her yönüyle olumlu, mükemmel" biridir. F.M. Dostoyevski, "Budala"yı en iyi eserim olarak sayanların, daima şaşırdığım ve çok sevdiğim özel bir – düşünce biçimine, dünya görüşüne – akla sahip olduklarını söyleyebilirim," sözleriyle romanın kendisi için ifade ettiklerini anlatmıştır.

Anahtar Kelimeler: F. M.Dostoyevski, "budala", Gazete, Dergi, Görüş.

Sözcüklerle Oluşturulan Algı**Mr. Mehmet Yeşilkaya****ÖZ**

Dil bir iletişim aracı olduğu gibi aynı zamanda bir algı oluşturma, etkileme, ikna etme, olumlu veya olumsuz duyguları harekete geçirme aracıdır. Dil sayesinde insanlar toplumu etkileyebilir, doğrudan veya dolaylı olarak toplumda bir algı oluşturabilir. Çizgi filmlerde kullanılan argümanların verdiği subliminal mesajlar, bilgisayar oyunlarının arka planında kullanılan resimler, renkler, müzik, kısacası insanın gördüğü, yaşadığı, duyduğu, tattığı herşey, insanın bilincini veya bilinçaltını etkiler. Bir propaganda yöntemi olarak sözcüklerin insan üzerindeki etkisi bilinmektedir. Çeşitli kitle iletişim araçları yoluyla toplumu etkileme gücüne sahip olanlar, bilinçaltına mesajlar vererek istedikleri konularda algı oluşturmada başarılı olabilmektedirler. “İslam ve Terör”, “İşid ve İslam” gibi çeşitli sözcüklerin bir arada kullanılması sonucu sözcüklerden birinin kullanılması diğerini otomatik olarak çağrıştırır. İslam sözcüğünün terör sözcüğünü çağrıştırması bu algıda başarıya ulaşıldığını göstermektedir. “Z milleti haindir.” ifadesi uzun süre bir millete telkin edildiğinde sonraki kuşaklar “Z milleti” ifadesini “hain” olarak algılamakta, hatta “hain” anlamında “Z” ifadesini kullanabilmektedir. “Z” zamanla hakaret ifade eden bir sözcük olarak dile yerleşebilmektedir. Bu tip çağrışım yöntemlerinin yanında son derece masum görünen bir başka algı yöntemi daha geliştirilmiştir. “X partisi yolsuzluk yapmaz, Y partisinde rüşvetçi yoktur.” türünden söylemlerde “X partisi” denildiğinde akla gelecek ikinci sözcük doğal olarak “yolsuzluk” olacaktır. Masum gibi görünen bu algı yöntemi “X, Y eylemini gerçekleştirmez.” propagandası ile olumlu gibi gözükse de olumsuz bir algıyı bilinçaltına yerleştirmektedir. X’in olumlu ya da olumsuz bir şekilde Y ile ilişkilendirilmesinin bir önemi olmadığı, X’in, Y’nin eşanlı sözcüğüymüş veya açıklamasıymış gibi çağrışım yaptığı söylenebilir. Bu çalışmada, belirli sözcüklerin birbiriyle ilişkilendirilmesi sonucu bilinçaltına nasıl işlendiği örnek sözcükler ve günümüzün popüler örnekleriyle açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algı, Bilinçaltı, Sözcük, Mesaj, Dil

Türkçeye Yeni Kazandırılan Sözcüklerdeki Anlam Belirsizliği

Mr. Mehmet Yeşilkaya

ÖZ

Türk dilinin tarihî gelişimine bakıldığında ilk Türkçe metinlerin, sayısı bini bulmayan söz varlığına sahip olduğu görülecektir. Türkçenin sonraki dönemlerde gelişimi, diğer dillerle etkileşimi sonucunda söz varlığı bugün yüzbinleri geçmiş durumdadır. Dilde sadeleşme fikrinin ateşlendiği Osmanlı'nın son dönemlerinden günümüze kadar dildeki arkaik yapılardan, diğer lehçelerden ve Anadolu ağızlarından sözler derlenmiş, sözcükler türetilmiş ve Türk diline çok sayıda sözcük kazandırılmıştır. Bunun yanında Türk diline yerleşmiş, Türk dilinin “öz malı” sayılan sözcükleri “Türkçe olan”, “Türkçe olmayan” şeklinde kategorize edilmiştir. “Türkçe olmayan” olarak adlandırılan sözcüklerin yerine günümüzde özel bir çabayla yaygınlaştırılmaya çalışılan ifadeler anlamda belirsizliğe, yanlış anlamaya veya hiç anlamamaya sebep olmaktadır. “Karmaşa” ve “kargaşa”, “yayın” ve “yayım”, “bileşik” ve “birleşik” gibi aynı kökten türetilen sözcüklerden hangisinin ne zaman ve nerede kullanılması gerektiği, bunların verdiği anlam aynı ise ki farklı şeklinin varlığı kafa karışıklığına sebep olmaktadır. Anlamı bilinmeyen birçok sözcüğün anlamı cümle bağlamında doğru tahmin edilebilirken; “bakışsız, ulam, uzam, seslem, savunca” gibi sözcüklerin cümle içinde kullanımına rağmen anlamının doğru tahmin edilebilmesi oldukça zordur. Sözcük türetilirken sözcük kökünün verdiği anlam ile aldığı ek sonucunda kazandığı yeni anlam arasında bir ilişkinin olmayışı, bir bağ kurulamaması okuduğunu anlamayı da zorlaştırmaktadır. Aynı ekin farklı sözcük köklerine gelmesine rağmen ekin sözcüğe kazandırdığı anlam farklı olabilmektedir. Eklerin standart bir anlamının olmaması, eklendiği sözcüğe göre çeşitli anlamlara gelebilmesi de Türkçeye sözcük kazandırırken üzerinde ayrıntılı düşünülmesi gereken konulardan biri olmalıdır. Dile yerleşmiş sözcüklerin yerine önerilen ve anlamı konusunda bir fikir bile vermeyen sözcüklerin yaygınlaştırılmaya çalışılması sorunun devam etmesine sebep olmaktadır. Bu çalışmada anlamda soruna sebep olan sözcükler ayrıntılarıyla incelenmiş, olması gereken durum açıklanmış ve düzeltilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dilde Sadeleşme, Sözcük, Anlam, Bağlam

Öğretim Leksikografisi ve Onomastik

Assoc. Prof. Dr. Reyhan Habibli
AZERBAIJAN

ÖZ

Onomastik birimler, sözlüğün önemli parçalarıdır. Onomastik leksikoloji, insanın tüm faaliyet alanlarına nüfuz edip, tarihi, sosyokültürel, jeosiyasi değişimlere tepki göstermekte, iletişimde çok büyük rol oynamaktadır. Onomastik, yeteri kadar geniş sorun yelpazesine sahiptir. Günümüzde araştırmacılar onomastik sözlükçülüğe özel ilgi göstermektedirler. Sözlükçüler için onomastik materyal, son derece güncel ve gereklidir. Onomastik sözlükler, genel sözlüklerden, ilk başta leksikografik aygıtın yapısı ile ayrılmakadır ki, bu da özel isimlerin semantiği ve diğer özellikleri ile ilgilidir. Bu sözlüklerin tamamı ansiklopedik ve lingusitik enformasyonu biraraya getirmektedir. Bununla birlikte hazırda onomastik sözlüklerin evrenselleştirme eğilimi gözlemlenmektedir. Yapının geliştirilmesi, toplanmış materyalin düzenlenmesi ve sözlük maddelerinin rasyonel yerleştirilmesiyle ilgilidir. Sözlük her zaman etkili eğitim araçlarından biri olmuştur. Lakin şimdiye kadar öğretim amaçlı terminoloji ve lingvo kültürel sözlükler hazırlanmamıştır. Çağdaş dünyada bilim ve teknolojinin gelişmesi, yeni onomastik terminoloji sözlüklerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Onomastik terminolojiyi tasvir eden leksikografik kaynakların seçimi, az sayıda olan tek dilli sözlüklerle sınırlanmaktadır. Onomastik materyali tam şekilde yansıtan lingvo kültürel tipli ayrıca onomastik sözlüğün işlenip hazırlanması, artık zorunlu hale gelmiştir. Bu sözlüğün asıl amacı, yabancı öğrencilerin onomastik hazinelerinin genişlenmesi, onların onomastik komponentli ve kültürel açıdan önemli eğitim metinlerini daha derinden anlaması ve milli kültürümüzü tanıması için ortam hazırlamaktır. Araştırmanın amacı terminolojik ve lingvo kültürel onomastik sözlüklerin yapısının ve ilkelerinin işlenip hazırlanması ve teorik açıdan gerekçelendirilmesidir. Araştırma metotları olarak gözlem ve tasnifattan oluşan tasviri metot, leksikografik ve interpretasyon metotları, onomastik tahlil yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın gidişatında sözlüğün yapısı ve ilkeleri işlenip hazırlanmıştır. Makalede öğretim sözlükçülüğünden terminolojik ve linguokültürel onomastik sözlüklerin tipolojisinden bahsedilecektir. Onomastik terminoloji ve lingvo kültürel onomastik sözlüklerinin düzenlenme ilkelerine, bu sözlüklerde terimlerin ve bu terimlerin takdimi için ortak ilkelerin belirlenmesine özel dikkat yetirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Onomastik, Onomastik Sözlük, Onomastik Terminoloji, Lingvo Kültürel, Öğretim Sözlükçülüğü

Hüseyin Cavid'in Yaratıcılığında “Hubuti Âdem”

Assoc. Prof. Dr. Sevinç Gocayeva
AZERBAIJAN

ÖZ

Hüseyin Cavid'in eserleri şairin kendisinin varlığa, idraka bakışları, hayata yaklaşımı hakkında tam tessevvür oluşturarak onun toplum ve bireyle ilgili düşüncelerini açıklamaktadır. Şairin yaratıcılığında Allahla mevcudat, Allah ve insan ilişkilerinden bahsederken öncelikle onun şiirlerine dikkat etmek daha uygundur. H.Cavid hangi konuya başvurursa vursun insan, maneviyat, toplumla ilgili sağlam mantıksal sonuçlarını sunmaya çalışıyor ve buna muvaffak oluyor. İnsanın hilkatı, makamı ile ilgili islami tessevvurleri yakından bilen büyük yazar insanlığın felâketini nefse hakim ola bilmemekte görüyorsa, nicatı gerçek sevgide arıyor. Bu açıdan “Hubuti-Âdem” şiiri özellikle dikkat çekmektedir. Bu şiirin konusu ünlü Kur'an kıssasından - Âdem peygamberin öykülerinden alınmıştır. H.Cavid'i Âdem'i Allah'ın ona bahşettiği yüksek makamdan aşağı düşüren neden daha çok düşündürüyor. Bu nedenle de şiire “Hubuti-Âdem” ismini vermiştir. Saf aşka zarar veren insan - Âdem cenetten uzaklaştırılır. Onun güzelliği de elinden alınır. Sadece tövbeden sonra güzelliğinin üçte biri geri iade edilir. Nizami Gencevi eserlerinde de cenetten Serendibe atılan Âdem'in suçlu olduğundan yüzü siyahtır. Mitolojik düşünceye göre, eğer siyah renk karanlığı temsil ediyorsa, sarı renk ayrılığın sembolüdür. Hüseyin Cavid'in Âdem'in yüzünün saraldığına dikkat çekmesi ise onun tasavvuftan etkilendiğinin göstergesidir. Hüseyin Cavid'e göre, güzellik ilâhî kökenlidir ve insan ruhuna verilmiştir. İnsanın ruhu ne kadar temiz olursa, ondaki güzellik de kendi Lahutiliği ile daha benzersiz olur. “Hubuti-Âdem”de Âdem'le Havva'ya cenetten kovulmaları ve Yeryüzüne inmeleri hakkında Tanrı fermanı büyüleyici bir Peri aracılığıyla sağlanır. Perinin dediklerinden anlaşılıyor ki, Âdem evladının Yeryüzündeki hayatı hiç de akar sular gibi duru olmayacak. Onlar bela ve felâketlere düşer olarak denenecekler. Bu söylenenlerden böyle bir sonuca varıyoruz ki, insanın yaratılmasında ve ona bilgi, düşünce verilmesinde ilk amaç, yeryüzünde hakkı ve adaleti tesis etmektir. “Hubuti-Âdem” şiirinde H.Cavid ilk peygamberin cenetteki kaygısız günlerini tarif ederek onun yere indirilmesine kadar yaşanan hikayesini yazmıştır. O, insanın bu cihandaki hayatının sefil, felâketli olacağını Perinin sözleriyle bildirmektedir. Yazar tek kurtuluşu ise manevi saflıkta görüyor. Böylece, H.Cavid'in ilk eserlerinden olan “Hubuti-Âdem”de şair Kur'an kıssasına müracaat ederken tasavvuftan da faydalanarak toplum ve bireyle ilgili düşüncelerini yansıtmıştır.

Anahtar Kelimeler: H. Cavid, Allah, Âdem, Sevgi, Güzellik.

Entelektüel Çevirmen ve Sosyal Sermaye İlişkisi

Assoc. Prof. Dr. Sevinç Arı

ÖZ

Çalışmamız, sosyal yaşamına çevirmen olarak başlayıp, sonrasında çeviri yoluyla elde ettikleri birikimleri sosyal sermayeye dönüştürerek, devlet, siyaset, düşünce, yazın ve sanat hayatına yön veren entelektüellerle ilgilidir. Yaptığı çeviriler sonucunda sosyal hayata yön veren birçok çevirmen vardır. Martin Luther ve Lenin gibi tarihi kişilikler, çevirmenlerin entelektüel birikimlerinin sonuçlarının nerelere varabileceğini göstermektedir. Bunun tersine bazı bilim, düşünce ve sanat insanının çeviriyi toplumsal bir iletişim ve topluma güven verme aracı olarak kullandıkları bir gerçektir. Geçmişte ve günümüzde birçok yazar entelektüel düşüncelerini yaptıkları çeviriler üzerinden topluma sunmuşlar ve çevirileri sosyal dönüşüm aracı olarak kullanmışlardır. Çevirmenlerin entelektüel birikimleriyle, düşünür ve yazara dönüşmelerinin yanında, yazar ve düşünürlerin entelektüel çevirmenlere dönüşmeleri, çevirinin toplumsal alanda güç alanı olmasını sağlamaktadır. Bourdieu (1970: 125), alanların dönüştürücü olarak görev yaptığını ve yapıyla uygulama arasında kendi kuralları çerçevesinde aktarım yaptıklarını ifade etmiştir. Çeviriler, diğer kültürel uygulamalar gibi aktörlerin konumundan ve sermaye dağılımından ortaya çıkan alana özgü stratejileri gerçekleştirirler (Kaindl, 2009: 161). Çevirmenlerin yazarlık birikimleri, onların entelektüel alanda sosyal sermayesini arttırmaktadır. Yaptığı çeviriler yoluyla yazarlık alanındaki sosyal sermayesini arttıran çevirmenlerin zamanla entelektüel yazar ve sanatkar olarak toplumda önemli yerlere geldikleri bilinmektedir. Bilim, yazın ve sanat hayatına başlangıçta çevirmen olarak giren sonrasında ise topluma entelektüel alanda otorite olarak yön veren önemli düşünür ve yazarlar mevcuttur. Doğu'da İbni Sina ve Farabi gibi önemli düşünce adamları, entelektüel sermayelerini çeviri üzerinden kazanmışlardır. Rönesans'tan sonra Batı'da yetişen birçok bilim adamı, yazar ve sanatçının entelektüel birikimlerinin arkasında çevirmenlik geçmişlerinin (habitus) olduğu unutulmamalıdır. Lenin gibi önemli bir devlet, siyaset ve düşünce adamı, F. Schiller gibi büyük bir yazar yanında, Macit Gökberk gibi bilim adamlarının ülkelerinin sosyal yaşamlarına yaptıkları katkılar birçok çalışmanın konusu olmuştur. Daha birçok düşünür, yazar ve sanatçının entelektüel kişiliklerinin sosyal sermayelerine yaptıkları katkılar toplumsal hayatı belirleyici olmuşlardır. Entelektüel çevirmenlerden yola çıkarak, bir alanda edinilen entelektüel birikimin başka alanlarda sosyal sermayeye dönüşmesinin, kültürel sermayeye etkisi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Entelektüel, Sosyal Sermaye, Çevirmen.

Çeviri Çocuk Edebiyatında Örneğinde Kültürel Sembollerin Eşdeğerlilik İlişkisi**Assoc. Prof. Dr. Sevinç Arı****ÖZ**

Eşdeğerlilik konusu çeviribilim alanındaki tartışmalarda devamlı yer tutmuştur. Önceleri dilsel, metinsel, kültürel, işlevsel ve toplumsal eşdeğerlilik tartışmaları ön plandayken, günümüzde artık “kültürel sembollerin” aktarımının öne çıktığı tartışmaları görmek mümkündür. Kültürel sembollerin çeviri yoluyla aktarımında, çeviri uygulaması açısından baktığımızda, üç tür çeviri yöntemiyle karşılaşmaktayız. Birincisi, kültürel sembollerin yabancılaştırma yöntemi ile aktarılmasıdır. Bu aktarım türünde çevirmen, metinde yer alan kültürel sembollerini yabancı sembolü koruyarak, erek okurun yabancı kültürü tanınması amacıyla olduğu gibi bırakma yoluna giderler. İkincisi, kültürel sembollerin yerleştirme yoluyla aktarılmasıdır. Bu aktarım türünde çevirmen, metinde yer alan kültürel sembollerini yerleştirerek, okurun yabancıyla karşılaşması yerine, kendi dünyasını tanınması amaçlanır. Yani çeviri erek kültür açısından kendine dönüşlüdür. Üçüncüsü, kültürel sembollerin melez bir yöntemle aktarılmasıdır. Bu aktarım türünde çevirmen, metinde yer alan sembollerin bir kısmını yerleştirirken, bir diğer kısmını yabancılaştırıcı olarak bırakır. Melezleştirme terimi burada, hem yabancılaştırma hem de yerleştirme yönteminin bir metinde bir arada kullanılmasıdır. Kültürel sembollerin aktarımında özellikle çeviri çocuk edebiyatında melezleştirme yönteminin sıklıkla kullanıldığını gözlemleyebiliriz. Oysa melez yöntem, gerek yabancılaştırma yöntemini çeviriye aktaran F. Schleiermacher, gerekse işlevsel çeviribilimin öncüsü H.J. Vermeer için çeviride kullanılmaması gereken bir yöntemdir. Her iki çeviribilimciye göre bir çeviri, ya yabancılaştırır ya da yerleştirir, ikisinin arası ya da ikisinin birlikte kullanılması, metnin kültürünü melez bir hale getireceğinden, ne okurun yabancı kültürü anlamasını ne de okurun kendi kültüründe bir algılamasını sağlamış olacaktır. Kültürden kültüre farklılık gösteren kültürel semboller, bir toplumdaki hayata bakışı, değer yargılarını belirlerler. Çeviride kültüre özgü sembollerin farklılığı çevirmen tarafından dikkate alınmalıdır. Semboller, nesnelere ve durumların tümünün kavranması için ön koşuldurlar. Kültürel semboller kendi ortaya çıktığı çevreden farklı kavranamaz ve belirli bir kültürde kendi yerine sahiptirler. Bu anlamda her bir konuşma, her bir davranış, her bir sanat eseri, her bir dini söylem kendi sembol dünyası içinde, dışarıdan bakılarak görülen düz nesnel bir anlam içinde değil, ancak kendi sembol formu içinden bakılarak ve o değer içinde bir anlamlandırılmaya tabi tutularak anlaşılabilir. Yoksa dışarıdan bakınca ya düz ve özel bir önemi olmayan, ya da absürt bir anlatım olarak görülebilir. Bu çalışmada, yukarıda belirtilen üç yöntem olan yabancılaştırma, yerleştirme ve melezleme yöntemleri kültürel sembollerin eşdeğerliği sorunu açısından ele alınacaktır. Bu üç yöntem bağlamında çeviri çocuk edebiyatındaki kültürel semboller eşdeğerliğinin dikkate alınmamasının ne tür bir manipülasyonu beraberinde getireceği sorunu üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Semboller, Çeviri, Eşdeğerlik, Çeviri Çocuk Edebiyatı.

Makedonya Edebiyatı Temsilcisi Luan Starova'nın Romanlarında Osmanlı Kadı Sicillerinin Yeri ve Önemi

Lec. Seyhan Murtezan Ibrahim
MACEDONIA

ÖZ

Eski çağlardan bu yana insanoğlu dünyada farklı uygarlıklar kurmuş, her millet kendi tarihini oluşturmuştur. Yaşadıkları coğrafi bölge, himayesi altında oldukları İmparatorluklar, farklı sosyal ve kültürel yapılar tarihlerini etkilemiştir. Osmanlı İmparatorluğu, Balkanları ister siyasi, iktisadi, din, kültür, toplum, isterse de köklerini koruma konusunda derinden etkilemiştir. Bundan dolayı ihtişamı, hüküm sürdüğü yıllar, devlet anlayışı ve bıraktığı izler birçok çalışmaya konu olmuştur. Balkanlarda yaşayan milletler, ait oldukları din veya etnik kimlikleri ne olursa olsun, özlerinde birkaç kimliği ve kültürü taşımaktadırlar. Osmanlı'nın bu topraklardan çekilmesiyle birlikte, Balkanlardaki çalkantılı dönemler başlamış, yeni devletler kurulmuş, bu bölgelerde kalan halklar da kimlik ve kültürel köklerini aramaya koyulmuştur. Bu süreci hayatı boyunca hissedip yaşayan biri de çalışmamızın konusu olan Luan Starovadır. Aslen Arnavutluk doğumlu olan Starova, farklı siyasi nedenlerden dolayı sürekli göç etmek zorunda kalan, vatani olarak Makedonya Cumhuriyetinde yaşayan ve Makedonya Edebiyatına eserleriyle damga vuran önemli bir yazardır. Zorunlu göçlerden nasibini alan Starova ailesinin reisi, romanların da baş kahramanı babadır. Luan Starova'nın babası yeni vatanlarında kendi köklerini araştırabilmek için tek güvenilir kaynak olan, Manastırda bulunan Osmanlı kadı sicillerini araştırıp keşfeder. Luan Starova'nın eserlerinin çoğunda Baba'nın bu keşif labirentindeki köklerinin geçmişini arayışı ve kimlik oluşturma çabası anlatılır. Bu noktada da Osmanlı kadı sicillerinin önemi vurgulanmaktadır. Yaptığımız bu inceleme sonucunda, Luan Starova'nın edebi eserlerinden hareketle Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlardaki önemini, tuttıkları kayıtlarla bu topraklarda yaşayan milletlerin ırk ve dinine bakmaksızın sahip çıkışını ve insanların karanlık tarihlerine ışık olduğunu gördük. Ayrıca romanlarda, geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam eden Osmanlı İmparatorluğunu - Türkleri karalama siyaseti güdülsede, buradaki milletlerin en ihtişamlı ve refah içerisinde yaşadıkları dönemin Osmanlı dönemi olduğunu görüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Luan Starova, Balkanlar, Osmanlı Kadı Sicilleri, Roman,

Somut/Görsel Şiirin Günümüzdeki Dönüşümü

Assist. Prof. Dr. Açelya Betül Gönüllü

ÖZ

Somut şiir, tipografinin ve sözcüklerin taşıdığı anlamların ve imgelerin görsel biçimde somutlaştırılması olarak tanımlanabilir. Somut şiir, terim olarak 20. yy'da Brezilya'da ortaya çıkmış olsa da biçim olarak çok öncelere, Helenistik çağa dek uzanmaktadır. Desen şiir [pattern poetry] olarak adlandırılan bu şiir örnekleri Rodoslu Simmias ve Theocritus tarafından yazılmıştır. Modern çağdaki öncüleri ise somut şiirin isim babaları da olan Brezilyalı Augusto de Campos, Haroldo de Campos, Decia Pignatari'dir. Somut şiir ve görsel şiir terimleri genellikle aynı anlamda kullanılsa da John Schmidt, bunları birbirinden ayrı saymış, Dieter Kessler ise akustik şiiri de ekleyerek daha da ayrıntılı sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmaya göre görsel şiirin somut şiirden farkı; ideogramlar, piktogramlar, karışık formlar ve grafikler ile sınır-çizgi formları içermesidir. Günümüzde ise somut şiir, teknolojinin olanakları ile zaman-temelli [time-based] bir forma dönüşmüştür. Artık somut/görsel şiirin kağıt üzerindeki iki boyutlu biçimi, bir çeşit oyuna dönüşüp mobil telefon uygulaması olarak kullanılırken; üç boyutlu biçimi de youtube videolarından izlenmektedir. Böylece 21. yüzyıla gelindiğinde, Kessler ve Schmidt'in somut/görsel şiir sınıflandırması; müzik, sinema teknikleri, hareketli grafik ve kinetik tipografi öğelerini de içine alarak daha da geniş bir alana yayılmıştır. Öyle ki günümüzün somut/görsel şiirleri; çoğu amatör olmakla birlikte, müzik videoları ve deneysel kısa filmlerin sınırlarına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Şiir, Hareketli Grafik, Somut Şiir, Tipografi.

İroni ve Metafor Kavramları Üzerinden, Sarsılan İmge Olarak Sanat Yapıtına Bakış

Assist. Prof. Dr. Özlem Tekdemir Dökeroğlu

ÖZ

Yazınsal ve görsel bağlamda sanatçıların zihnini çokça meşgul eden kavramlardan olan ironi, tarih boyunca gerçekleri dile getirmek için kullanılmış sivri uçlu bir sopaya benzetilebilir. Oxford'un tarihsel sözlüğü, sözcüğün İngilizce'de bilinen ilk kaydının (1502) Sokrates'in kullandığı retorik tekniğini anlattığını, fakat on yedinci yüzyılın ortasından itibaren (1649) mecaz anlamla "olayların beklentilerle alay edercesine çelişkili sonucu" anlamını taşımaya başladığını kaydeder. Metaforlar tıpkı ironi gibi yaşamı kavramak için kullandığımız özgün yollardandır. Dünyayla ilişkisi, sınırları, doğası, kavrayışı ve algılayışı her zaman tartışılan sanat dediğimiz çok katmanlı yapının ortaya çıkmasında, metaforik algıların rolü kuşkusuz büyüktür. İmgeyse duyu organlarının dıştan algıladığı bir nesnenin bilince yansıyan benzeri, görüntüsü olarak tanımlanır. Zihnimizin içindeki karmaşık imge dünyası postmodernizmle yapıbozuma uğrarken, sanatın neliğine yönelik düşünceler derinden bir sarsıntıya uğramıştır. İroni ve metafor, sanat yapıtını oluşturan imge evrenindeki yerleşik görüntülerin bu yeni kurgusunda önemli bir paya sahiptir. Bir izleyici, okuyucu veya katılımcı gördüğü ya da okuduğu şeyin, yüzeysel anlamıyla, derin anlamı arasındaki farkı algıladığı zaman hem metafor hem de ironi hedefine ulaşmış denilebilir.

Anahtar Kelimeler: İroni, Metafor, İmge, Sarsılan İmge, Sanat Yapıtı

Türkiye'deki Ses Eğitimi Uygulamalarında Öğretici Bağımlılığı ve Piyano Eşlikli Metod Yetersizliği Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Sibel Polat - Dr. Vefa Terzioğlu

ÖZ

Bu çalışmada, ülkemizdeki ses icra sanatının herhangi bir türünde eğitim alan bireyler tarafından sesin ön planda tutularak mesleki çalığa yeterli şekilde ağırlık verilmemesi ve alana yönelik ses metodlarının oluşturulamaması ses eğitimi uygulamalarında öğretici bağımlılığının ortaya çıkmasına yol açan eksiklikler olarak ele alınmıştır. Çalgı ve ses ilişkisi kapsamında Batı ve Türk müziği geleneklerine uygun piyano eşlikli ses egzersizleri metod eksikliği ise bu durumu yansıtan bir husus olarak incelenmiştir. Türkiye'de akademik olarak fakültelerde ses eğitimi sıklıkla Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Opera, nadiren ise Caz bölümlerine sahiptir. Bu bölümlerde eğitim gören bireylerin mesleki çalgı yetkinliğinin arttırılması ses sanatı alanında donanımlı bireylerin yetiştirilmesinde, icra türüne ve diline özgü zengin ses metodlarının oluşturulmasında faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu alanda çalışan ilgili araştırmacıların teşvik edilmeleri ve desteklenmeleri üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Çalışmada hem Batı müziği hem de çok sesli Türk müziği alanında çalışan ülkemizdeki ses eğitimcilerinin eşlik sazı olan piyanoda yetersiz olmaları ile beraber bestecilerin de bu konuya gerekli katkı sağlamadıkları hususuna değinilmektedir. Probleme bakıldığında mevcut ses alıştırma metodlarının genellikle yabancı kökenli olması nedeni ile ses eğitimi derslerinde çok sesli Türk müziğinin makamsal yapısına ve Türkçeye uygun metodların olmaması sorunu ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı bireylere ses eğitiminin temel öğeleri ve çeşitli söyleme tekniklerinin öğretilmesi daha da zorlaşmaktadır. Bu duruma bir de piyano eşliği yetersizliği eklenince ses eğitimi alan bireyler hem Batı müziğinin ortaya koyduğu tonal/modal organizasyonun standartlarından, hem de Türk müziğinin makamsal yapısından mahrum kalmaktadır. Çalışmada ses eğitimindeki bu gibi problemlerin çözümüne yönelik bir takım öneriler sunulmuştur. Bu araştırma betimsel tarama (Survey) türü ile yürütülmüş olup, hali hazırda geliştirme aşamasında olan "Polat Ses Egzersizleri" metodunun içeriği üzerine kurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ses Eğitimi, Çok Seslendirme, Piyano Eşliği, Türk Müziği, Makamsal Ezgi.

Varlık Yönetim Şirketlerinin Hukuki Rejimi

Dr. Emel Tekten

ÖZ

ABD, İsveç, Meksika, Tayland, Malezya, Güney Kore, Endonezya vb. ülkelerde uygulamaları görülen varlık yönetim şirketlerinin özellikle bankaların rahatlatılmasında önemli bir faktörü vardır. Çünkü bu kuruluşların ortak özelliği büyük finansal krizlerin hemen sonrasında kurulmuşlardır. Dolayısıyla bu kurumların ortak özelliğinin genel bir sıkıntıya düşmüş bankacılık sektörünü rahatlatma çabası olduğunu ifade edebiliriz. Ülkemizde varlık yönetim şirketlerine ilişkin temel düzenleme Bankacılık Kanunu m. 143'te yer almıştır. Ayrıca Bankacılık Kanuna dayanarak 01.11.2006 tarihli ve 26333 sayılı Resimli Gazetede yürürlüğe giren Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik'te yine bu konuya ilişkin hukuki açıklamalar getirilmiştir. Yönetmelik'te varlık yönetim şirketleri için "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, bankalar ve diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla faaliyet göstermek üzere bu Yönetmelik hükümlerine göre izin alarak kurulan şirkete denir" şeklinde tanım yapılmıştır. Çalışmamızda varlık yönetim şirketlerinin yaptığı işlemler faktoring, forfaiting ve bankerliğe benzese de hukuki rejimlerinin bunlardan farklı olduğu yanlar incelenerek elde edilen tespitler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Varlık Yönetim Şirketleri, Bankacılık Kanunu, Faktoring, Forfaiting

“İfade Özgürlüğü” ve “Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu”

Assist. Prof. Dr. Ferhat Uslu

ÖZ

1982 Anayasası'nın “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” kenar başlıklı 26. Maddesi, “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar.” düzenlemesini içermektedir. Yine, iç hukukun bir parçasını oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “İfade özgürlüğü” kenar başlıklı 10. Maddesi, “Herkes ifade özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar.” düzenlemesini içermektedir. Dolayısıyla gerek 1982 Anayasası ile gerekse de Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ifade özgürlüğüne güçlü bir şekilde vurgu yapmıştır. Ayrıca her iki hukuki belge ifade özgürlüğünün sınırlandırılması rejimini ve dolayısıyla da güvence ölçütlerini de düzenlemiştir. Diğer taraftan Türk Ceza Kanunu'nun 299. Maddesi ile Cumhurbaşkanına hakaret için hapis cezası öngörülmüştür. Anılan Kanun'un 125. Maddesi ise, “Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.” düzenlemesini içermektedir. Zaman zaman kamuoyundaki tartışmalarda, anılan suçla ilgili yargı organları tarafından verilen mahkûmiyet kararları eleştirilmekte ve suç olarak kabul edilen ifadelerin “ifade özgürlüğü” kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Benzer tartışmalar hukukçular arasında teorik tartışmalarda da karşımıza çıkabilmektedir. Bu tebliğde “ifade özgürlüğü” ile “Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu”nun arasındaki sınırlar belirginleştirmeye çalışılacaktır. Ayrıca Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İfade Özgürlüğü, Cumhurbaşkanı, Hakaret Suçu, Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu.

Türkiye Anayasa Mahkemesi'nin Mehmet Hasan Altan Kararının Değerlendirilmesi

Assist. Prof. Dr. Ferhat Uslu

ÖZ

Anayasa Mahkemesi 11.1.2018 tarihinde, Mehmet Hasan ALTAN tarafından daha önce yapılan bireysel başvuru ile ilgili, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu'nun 2016/23672 numaralı başvuru için verdiği karara göre; ilk derece mahkemesi tarafından tutuklamaya dayanak teşkil eden yazının "FETÖ/PDY'nin amaçları doğrultusunda kaleme alındığı kanaatine soruşturma makamlarını sevk eden olgusal temeller ortaya konulmamıştır." Yine karara göre, ilk derece mahkemesi tarafından "FETÖ/PDY'nin amaçları doğrultusunda kaleme alındığı kanaatine soruşturma makamlarını sevk eden olgusal temeller ortaya konulmamıştır... Cumhuriyet savcısının esas hakkında mütalaasında suç işlendiğine dair delil olarak kabul edilen "Bylock" üzerinden başvurucu dışındaki kişiler arasında yapılan yazışmaların tek başına suç şüphesini gösterir kuvvetli bir belirti olarak değerlendirilmesi mümkün görülmemiştir. Bu itibarla somut olayda "suç işlendiğine dair kuvvetli belirti"nin yeterince ortaya konulamadığı, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır." Anayasa Mahkemesi bu sayılan ve diğer bazı gerekçelerle Mehmet Hasan ALTAN tarafından yapılan başvuru hakkında oy çokluğu ile ayrıntılarına tebliğde yer verilecek hak ihlali kararı vermiştir. Bu karar kamuoyunda ve hukukçular arasında yargısal aktivizm genel ekseninde tartışılmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararla yetkisini aştığı, kendisini ilk derece mahkemesi yerine koyduğu, bireysel başvuru kurumuna gerçek amacına aykırı işlev yüklediği ifade edilmiştir. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi'nin anılan kararının başta ilk derece mahkemesi olmak üzere diğer mahkemeler tarafından uygulanmaması gerektiği yönünde çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Bu tebliğde Anayasa Mahkemesi'nin Mehmet Hasan ALTAN kararı, anayasallık denetiminin varlık koşulu ve Anayasa Mahkemesi'nin görevleri ekseninde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Başvuru, Anayasa Yargısı, Anayasa Mahkemesi, İhlal Kararı, Mehmet Hasan Altan Kararı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 16 Nisan 2017 Tarihli Halkoylamasına İlişkin Kararının Değerlendirilmesi

Assist. Prof. Dr. Ferhat Uslu

ÖZ

Bilindiği gibi Türkiye’de 16 Nisan 2017 tarihinde anayasa değişikliği halkoylaması yapılmış ve halkoylaması sonucu “evet” olarak çıkmıştı. Anılan anayasa değişikliği Türkiye’nin temel kurumlarında köklü değişikliklere yol açar nitelikteydi. Bundan dolayı çeşitli siyasi partiler çeşitli nedenlerle Yüksek Seçim Kurulu’ndan Anayasa Değişikliği Halkoylamasının tam kanunsuzluk nedeni ile iptaline karar verilmesini istemişlerdi. Ancak Yüksek Seçim Kurulu anılan talepleri kabul etmemişti. Bunun üzerine Yüksek Seçim Kurulu’nun ret kararına karşı Türkiye Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuruda bulunulmuş, ne var ki, anılan başvurudan da netice alınamamıştı. Anayasa Mahkemesi, Yüksek Seçim Kurulu’nun 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan anayasa değişikliğine ilişkin halk oylaması sırasında, sandık kurulu mührü taşımayan oy pusulası ve zarfların dışarıdan getirilerek kullanıldığı kanıtlanmadıkça geçerli sayılmasına ilişkin kararına karşı yapılan bireysel başvurunun "yetkisizlik" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verdi. Konuyla ilgili iç hukuk yollarının tüketilmesi üzerine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne bireysel başvuruda bulunulmuştu. Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de 30.11.2017 tarihli kararıyla önceki kararlarında olduğu gibi başvuruyu esasa girmeden usulden reddetmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin yerleşik içtihatlarına göre, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne ek 1 No.lu Protokol’ün 3. maddesinde yer alan serbest seçim hakkının sunduğu güvenceler yalnızca ulusal parlamento seçimlerinde değil, özü itibarıyla yasama yetkisi kullandığına karar verdiği ulusal ya da uluslararası diğer organların seçimlerinde de geçerli olması gerekir. Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin yerleşik içtihadı uyarınca söz konusu güvencelerin, özü itibarıyla yasama yetkisi kullanan organların seçimleriyle sınırlı olduğu kaydedildi. Bu tebliğde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin anılan kararı, mahkemenin önceki kararları ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halkoylaması, 16 Nisan 2017 Tarihli Halkoylaması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı, Kabul Edilemezlik Kararı

Soybağının Reddi

Mr. Oğuz Ersöz - Ms. Gizem Şahika Önder

ÖZ

Soybağı, bir kişinin kimin soyundan geldiğini ortaya koyan ilişki olup başta aile ve miras hukuku olmak üzere birçok bakımından önem taşımaktadır. Soybağı, evlat edinme ilişkisi hariç olmak üzere kan bağı esasına dayalıdır. Ana ile soybağı doğumla kurulurken baba ile soybağı; ana ile evlilik, tanıma ya da hâkim hükmü ile kurulur. Ana ile soybağı doğumla kurulacağı için babalıktan farklı olarak analık karinesi gibi bir karine söz konusu değildir. Ancak babalık karinesine göre evlilik devam ederken ya da evliliğin sona ermesinden itibaren üç yüz gün içerisinde doğan çocuğun babası kocadır. Babalık karinesiyle çocuk kocaya soybağı ile bağlansa da bu durum her zaman maddi gerçeği yansıtmayabilir. Zira çocuk, soybağı ile bağlandığı kocanın çocuğu olmayabilir. Türk Medeni Kanunu da bu ihtimali öngörerek koca ile çocuk arasındaki soybağının ortadan kaldırılmasına ilişkin soybağının reddi denilen hukuki bir imkân yaratmıştır. Soybağının reddi yenilik doğurucu bir hak olmasına karşın sadece dava yoluyla kullanılır. Soybağının reddi davasında davacı koca olduğunda davalı ana ve çocuk, davacı çocuk olduğunda davalı ana ve kocadır. Bazı hallerde ilgililerin de dava açma hakkı gündeme gelebilir. Soybağının reddi davasının başarılı olması için çocuğun evlilik içinde ana rahmine düşmesi durumunda davacının kocanın baba olmadığını kanıtlaması gerekir. Çeşitli olasılıklara göre ispat yükünün hafiflemesi mümkün olduğu gibi ananın ikinci kez evlenmesi halinde babalık karinelerin çakışması da söz konusu olabilir. Ayrıca soybağının reddi davası hak düşürücü niteliğe sahip belirli süreler içerisinde açılması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarıyla bu sürelerin değişikliğe uğradığını da belirtmemiz gerekir. Soybağının reddi kararı kesinleştiği zaman çocuk ile koca arasındaki soybağı geçmişe etkili biçimde, çocuğun doğumu tarihinden itibaren ortadan kalkar. Çalışmamızda soybağı kavramı ve önemi, soybağının kurulması, babalık karinesi ile soybağının reddine ilişkin dava süreci yargı kararları ve öğretideki görüşler ışığında incelenmekte olup, ortaya çıkabilecek muhtemel sorunlar ve sonuçları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Soybağı, Soybağının Reddi, Babalık Karinesi, Koca, Ana, Çocuk.

Evlenmenin Yokluğu

Mr. Oğuz Ersöz - Ms. Gizem Şahika Önder

ÖZ

Evlenme ile ayrı cinsten iki kişi arasında kanunun aradığı koşullara riayet edilmek şartıyla hukuken tanınıp himaye edilen ve toplumca saygı duyulan bir hayat ortaklığı kurulmaktadır. Sevgi ve saygı temeline dayanan ve benzerine tesadüf edilmesi mümkün bulunmayan bir birlik olarak kanunun oldukça özenli davranarak ayrıntılı ve özel hükümlerle düzenlediği evlilik birliğinin kurulması ve sürdürülmesinde fertlerin olduğu kadar toplumun da önemli menfaatleri bulunmaktadır. Zira farklı cinsten iki kimse arasında tam ve sürekli bir hayat ortaklığı kuran aile hukuku sözleşmesi niteliğini haiz evlenme, hukuki bir kurum olduğu kadar ekonomik, sosyal, toplumsal, dini ve ahlaki bir kurum olarak da karşımıza çıkmaktadır. Evlenme arz ettiği önem sebebiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde sıkı şekil ve maddi koşullara bağlı biçimde düzenleme altına alınmıştır. Söz konusu koşullarda eksiklik bulunması ya da bunlara riayet edilmemesi evlenmenin geçersizliği sonucuna yol açar. Hukuken geçerli bir evlenme için gerekli şekli ve maddi koşullardan eksik olanın önemine göre evlenmenin farklı geçersizlik türleri karşımıza çıkabilmektedir. Evlenmenin geçersizliği halleri; evlenmenin yokluğu ile evlenmenin mutlak butlanı ve nispi butlanı olarak ele alınmaktadır. Konumuzu oluşturan evlenmenin yokluğu, kanunda açıkça düzenlenmeyen ancak öğreti ve yargı kararıyla benimsenen bir geçersizlik halidir. Evlenmenin ayrı cinsten kimseler arasında yapılmaması, tarafların evlenme esnasında hazır bulunmamaları, tarafların birbirine uygun irade beyanlarının bulunmaması ile evlenmenin yetkili evlendirme memuru önünde yapılmaması evlenmenin yokluğu sonucunu doğurur. Yoklukla malul bir evlenme hukuk dünyasında hiçbir zaman varlık kazanamamıştır. Bu nedenle yokluk için herhangi bir işlem yapılması gerekmediği gibi yokluğun düzelmesi de sağlanamaz. Ancak yokluğun tespiti talep edilebilir. Çalışmamızda öğretide ileri sürülen görüşler ile yargı kararları bağlamında evlenme sözleşmesine ilişkin en ağır geçersizlik türü oluşturan evlenmenin yokluğunun özellikleri, evlenmenin butlanından farkları ile yokluk oluşturan hallerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlenme, Evlenmenin Koşulları, Yokluk, Butlan, Yokluk Sebepleri, Mahkeme Kararı.

Drama Yöntemiyle Türkçe Öğretimi

Assoc. Prof. Dr. Özcan BAYRAK - Lec. Tuğrul Gökmen Şahin

Türkçe öğretim programında; çocukların etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük yaratmaları, kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri ve milli kültüre katkıda bulunmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Millî kültüre yapılacak olan en önemli katkıların başında ise geçmişten gelen dil hazinesinin yeni nesli oluşturacak çocuklara aktarılması ve aktarılan bilgilerin çocuklar tarafından kullanılmasının sağlanması gelmektedir.

Günümüz eğitim sistemi, bireyin duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak rahatlıkla ifade edebilmesi; bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve bu bilgiyi zihninde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi ile birlikte kişisel ve sosyal yönden gelişimini de amaçlamaktadır. Eğitim, sadece öğretmenlerin, çocuklara sözcüklerle anlattıkları ile değil çocukların fiziksel ve sosyal çevrede geçirdikleri yaşantılarla gerçekleşir. Bu yüzden eğitimde, yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Hiç kuşkusuz bu yöntemlerin başında drama yöntemi gelmektedir.

Drama yöntemi sayesinde öğrenci; bir işin üstesinden gelme başarısını, grup bilincini, sorumluluğu paylaşmayı ve bu sorumluluğu yerine getirmenin önemini de kavramış olacaktır. Yani drama aslına bakılırsa çok yönlü bir sosyalleşme alanıdır diyebiliriz.

Çocukları yaşadıkları dünyanın realitelerinden koparıp onlara salt bilgi aşlamak ve sonrasında sonuç odaklı sınavlarla kazanımları sınamak günümüz eğitim sisteminin amaçlarını yansıtmamaktadır. Dramanın sonuç odaklı değil, süreç odaklı olması çocuğa kazandırılması gereken birçok kazanımın bu süreç esnasında gözlenmesine imkân sağlamaktadır. Drama yöntemi; bu süreç esnasında kurallara uymayı ve belirli bir disiplin içinde düşünmeyi öğrenen çocuğun, toplumsal rolleri kavramasını, dilin dört temel becerisini özümseyerek kendini ifade etmesini, Türkçeyi etkili ve doğru kullanmasını, ödül ve cezaya odaklanmadan başarı duygusunu tatmasını, yeteneklerini geliştirerek karar verme ve bu kararların sonuçlarına katlanmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Drama yöntemi, Türkçe öğretimi, çocuk, yaşantı

Kur'an'da Dinî Çeşitliliği İfade Eden Kavramların Teolojik Yorumu

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Kaplan - Mr. Hamdi Akbaş

ÖZ

Peygamberler vasıtasıyla çeşitli zamanlarda bildirilen dinin bir ve aynı olması, zorunlu olarak, kaynaklarının ve konularının da bir ve aynı olmasını gerektirir. Dinin, kaynak ve konu birliği Kur'an'da "Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona: Benden başka Tanrı yoktur. O halde bana kulluk edin diye vahyetmiş olmayalım." şeklindeki ifadelerle gündeme getirilmektedir. O halde, dinin kaynağını vahiy, konusunu ise tevhid inancı oluşturmaktadır. Söz konusu kaynak birliğine rağmen dinlerdeki farklılık gerçeği kelâmî bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Bu sorun Kur'an'da değişik yönleriyle ele alınmıştır. Yalnızca dinlerin birbirlerinden ayrılmış olması değil, aynı zamanda kendi içlerinde bölünmüş olmaları konusu da Kur'an'da ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Peygamberlere gönderilen vahyin insanlar arasında birliği sağlaması gerekirken tam tersine insanlar arasında bölünmelere sebep olması, çetin bir kelâmî problem olarak durmaktadır. Kur'an'da dinle ilgili olarak kullanılan ve dinin anlam alanını doğrudan ilgilendiren ümmet, millet, şeriat ve minhac gibi kavramlar sözü edilen problemin çözümüne yardımcı olabilecek nitelikte kavramlar olarak göze çarpmaktadır. Bu çalışma ile Kur'an'da dinî çeşitliliği ifade eden yukarıdaki kavramları analiz etmeyi ve kelem açısından ifade ettiği anlamı tespit etmeyi amaçlamaktayız. Öteki dinî gelenekleri ifade eden bu kavramların anlam alanıyla ilgili olarak öne çıkan en önemli tartışma konusu, insanların tek bir ümmet olduğunu ifade eden ayetler üzerinde odaklanmaktadır. Bu konuyla ilgili ayetlerin hangi bağlamda kullanıldığı çalışmamız açısından ayrı bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Din, Dinî Çeşitlilik, Ümmet, Millet, Şeriat.

İlahi İlimde Değişme: Beda' Mümkün Mü?

Mr. Hamdi Akbaş - Assoc. Prof. Dr. İsmail Şık

ÖZ

Bir şeyin hakikat ve mahiyetini kavrayıp idrak etmek anlamına gelen ilim, ilahî bir sıfat olması bağlamında “Allah’ın duyular âlemine ve duyu ötesine ait bütün nesne ve olayları bilmesi” olarak tanımlanırken Kur’an’da Allah’ın en mükemmel bir biçimde bilen bir varlık olduğu âlim, habir, şehid, hafız, muhsi ve vasi’ gibi isimlerle ifade edilmiştir. Bu kavramlar çerçevesinde ilim, zaman ve mekân sınırı olmaksızın küçük-büyük, gizli-açık her şeyi ve her hâdiseyi hakkıyla bilmek manasına gelir. Genel manada Hişâm b. el-Hakem, Hişâm b. Sâlim el-Cevâlikî ve Şeytânü’t-Tâk lakaplı Muhammed b. Nu’mân er-Râfızî gibi Şîî fırka liderleri ve onların takipçileri beda’ anlayışını Allah’ın ilim, irade, kudret ve halk (yaratma) gibi sıfatları üzerinden değerlendirerek, Allah’ın ezelde âlim olması durumunda bilinenlerin de ezeli olacağı düşüncesine istinaden O’nun ilim sıfatının hâdis olduğunu iddia etmişlerdir. Hatta Hişâm b. el-Hakem Allah’ın varlıklar hakkındaki bilgisinin bu varlıkların mevcudiyetiyle başladığını söyleyerek beda’yı daha da ileri bir seviyeye taşımıştır. Ona göre Allah’ın kulların yaptığı işleri önceden bilmesi kulların seçme hakkını ve sorumluluklarını ortadan kaldıracaktır. Bu anlayışa göre Allah’ın bilgisinde değişme olabileceğini kabul etmek, beda’ inancını kabul etmek anlamına gelecektir. Ancak Şîa’nın tamamının aynı görüşü paylaştığını söylemek de mümkün değildir. Beda’ inancının her ne kadar Kur’anî bir dayanağının olduğu iddia edilse de bu anlayış herhangi bir özel vasfı olmayan şahıslar tarafından dile getirilmiştir. Sırf kendi icraatlarının doğru ve isabetli olduğunu ispat etmek amacıyla ileri sürülen bu inanç Allah’ın kelamına yani va’d ve va’îd ile ilgili sözlerine ve O’nun peygamberinin getirdiği mesaja uygun düşmemektedir. Ayrıca Allah’ın herhangi bir hükmü değiştirmesi anlamına gelen nasih-mensuh anlayışı ile beda’ inancı birbirinden tamamen farklıdır. Belki de beda’ düşüncesinde olanlar kendi anlayışlarının toplumsal kabulü açısından nasih-mensuh durumuyla özdeşleştirmeye çalışmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Allah, Şia, İlim, Beda’

Mahmud B. Zeyd El-Lâmişî ve İstılah Sözlüğü : “Keşfu'l-Elfâz”

Assoc. Prof. Dr. İsmail Şık - Lec. Ömer Sadıker

ÖZ

Mahmud b. Zeyd el-Lâmişî hakkında çokça bilgi sahibi olmadığımız bir Hanefi-mâturidi âlim olup hakkında farklı kaynaklara serpiştirilmiş bilgi kırıntıları ile karşılaşılacaktır. Aktarılan bu bilgilerde ise Lâmişî'nin ismi başta olmak üzere, vefat tarihi, hayatı ve eserleri kapalı kalmıştır. Bu yüzden Lâmişî'nin doğum tarihi hakkında her hangi bir bilgi olmadığı gibi ölüm tarihi hakkında kaynaklarda verilen bilgiler de birbiriyle çelişkilidir. Bu farklılıklardan dolayı bu bilgilerin kesinlik arz etmeyip Lâmişî, “Lâmişî” lakabını taşıyan diğer âlimlerle karıştırılmaktadır. Bu lakabı taşıyan üç farklı kişinin olduğu bilinmektedir. Kaynaklarda çalışmamızın konusu olan Mahmud b. Zeyd el-Lâmişî'den ziyade diğer iki şahısla ilgili kısmen de olsa bazı bilgilere ulaşmak mümkündür. Mahmud b Zeyd el-Lâmişî'nin “et-Temhid” adlı kelimelerinin yanında “Uslulü'l-Fıkh” adlı fıkıh usulü çalışması vardır. Diğer bir çalışması olan “Keşfu'l-Elfâz” adlı eseri, kelami ve fıkhi temel bazı kavramları ele alarak açıkladığı bir çalışmasıdır. Lâmişî bu çalışmasında hem fıkıh usulü anlayışına hem de kelâmî görüşlerine temel olan kavramların izahını yaparak düşünce sisteminin şeklini ortaya koymuştur. Bu risalenin içerdiği kavramların sayısı çeşitliliği ve özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra seçilen bazı kavramlar irdelenecektir. Lâmişî'nin bu yaklaşımı metodik anlamda oldukça önemlidir. Çalışmamızda Lâmişî'nin bu eseri perspektifinde değerlendirmeler yapıp kavramlara kazandırdığı anlamlar yaptığı yorumlar üzerinde duracağız. Kavramlara verdiği farklı veya yeni anlamlar söz konusu ise bunları ayrıca belirtip izah edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Lâmişî, Keşfu'l-Elfâz, Uslulü'l-Fıkh, Kavram

Mâturîdî Akılcılığı**Prof. Dr. İsmail Şık - Lec. Hamdi Akbaş****ÖZ**

Mâturîdî'nin, eserleri incelendiğinde, kendinden önceki kelâmcıların tartışmadığı önemli problemleri incelediği; daha önce kullanılmayan aklî, naklî, semantik, sosyolojik ve tarihî delillerle görüşlerini temellendirdiği, yine aynı yöntem ve temellendirmelerle muhalif fikirleri çürüttüğü görülecektir. Semerkand'da Hanefilere ait "Dâru'l-Cüzcâniyye" isimli bir merkezde eğitim gören Mâturîdî'nin, ilim için Semerkand dışına çıkıp çıkmadığı konusunda kesin bir bilgiye sahip değiliz. Ancak ya bizzat ilim merkezi olan yerlere giderek ya da farklı bölgelerden gelen hocalarla iletişimi sayesinde Rey, Nişabur ve Belh gibi şehirlerde var olan ilmi havadan haberdar olduğu anlaşılmaktadır. Mâturîdî, Ebu Bekir Ahmed b. İshak b. Salih el-Cüzcânî, Ebu Nasr el-İyâzî (ö. 260/874), Mukâtil er-Râzî (ö. 248/862), Nusayr b. Yahyâ el-Belhî (ö. 268/881), Ahmed b. Reca' el-Cüzcânî (ö. 285/898) gibi İmam-ı Âzam'ın öğrencilerinin öğrencileri olan Hanefî âlimlerden ders almıştır. Onun eserleri incelendiğinde, sadece hocalarından ve İslâm coğrafyasında kaleme alınan eserlerden yararlanmakla kalmayıp, dönemindeki diğer din ve mezheplere ait kaynakları da incelediği anlaşılmaktadır. İslâm düşüncesinde akli en çok kullanan ekolün Mu'tezile olduğu yönünde bir kanaat hâkimdir. Ehl-i Rey çizgisinden gelen Hanefî-Mâturîdîlik genel tavır olarak akılcı bir çizgidedir. Mâturîdî'ye kadar yazılmış olan ve bize ulaşan Mu'tezilî kaynaklar incelendiğinde akla yapılan vurgu ve aklî temellendirmelerin Kitâbu't-Tevhid'dekilerden daha zayıf kalması akıl-nakil dengesinde başarılı olan, nakli akılla esas alan, akla ve nakle kendi alanlarını tahsis eden bir akılcılık olarak tanımlanabilir. Bu anlamda Mâturîdî düşüncede akıl ile nakil arasında bir denge görülmektedir. Mâturîdî, dinde yalnızca nakil ile yetinen Ashâbu'l-Hadis/Selefiyye tavrı ile diğer ku-tupta yer alan Mu'tezile karşısında, nassları ihmal etmemekle birlikte inancın ana konularını aklî olarak temellendirmeyi esas alan, akli ve nakli dengeleyen bir yöntem geliştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maturidilik, Akılcılık, Hanefi Matudirilik, Ehl-i Rey

Toplumsal Bir Problem Olarak Kadına Şiddetin Kaynakları

Assist. Prof. Dr. Adem Güneş

ÖZ

Dünya genelinde ve ülkemizde yapılan araştırmalar, kadına şiddetin giderek arttığını ortaya koymaktadır. Kadına şiddet görünür tarafıyla fiziksel şiddet biçiminde gerçekleşen bir olgu gibi algılansa da gerçekte psikolojik, sözlü, cinsel, ekonomik gibi birçok formda ortaya çıkmakta ve gerçekleşen vakaların çoğu açığa çıkmamaktadır. Bu durum ise problemi çözülemez bir noktaya getirmektedir. Çalışmamızın amacı konuyla ilgili ulusal ve uluslararası araştırma verilerinden ve problemle ilgili alan yazından hareketle kadına şiddetin beslediği kaynakları ortaya koymaktır. Araştırma sonuçlarına göre kadına şiddet üç temel kaynaktan beslenmektedir. Bunlar kültürel etkiler, dinin yanlış yorumlanması ve medya faktörüdür. Toplumsal değer sistemimizin yapısı, ailede disiplin anlayışı ve şiddetin öğrenilmesi problemi kadına şiddeti kültürel olarak besleyen unsurlardır. Dini yorumlama faktörü, iffet hayâ, mahremiyet gibi dinî kavramları kadın üzerinden anlamlandırma eğilimi ve sahih olmayan rivayetlerin kadın aleyhtarlığında kullanılması gibi faktörler de kadına şiddeti besleyen diğer unsurlardır. Bir diğer kaynak ise, kadını kâr elde etme hedeflerinde sınırsızca kullanma eğiliminde olan, gerçekte kadını yücelttiği imajını veren ancak onu bu hedeflerine kurban eden medya unsurudur. Kadına şiddet sonuçları itibarıyla kimi zaman hukuki bir sorun olarak karşımıza çıksa da, her halükarda bir eğitim/din eğitimi ve ahlak sorunudur. Dolayısıyla toplumumuz açısından oldukça yaygın ve önemli olan bu probleme yönelik çözümler oluşturulmasında kaynakların net olarak tespiti önem arz etmektedir. Çünkü böylesi kompleks sorunlar için yine kompleks çözümler üretmek gerekir. Araştırmamız betimsel bir araştırma olup literatür taramasına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadına Şiddet, Din, Kültür, Din Eğitimi, Medya

Postmodern Toplumda Mahremiyet Olgusundaki Değişimler ve Mahremiyet Eğitimi

Assist. Prof. Dr. Adem Güneş

ÖZ

Mahremiyet dinî bir kavram olan “mahrem” den gelmekte olup, kişiye özel olan, bilinmesi arzu edilmeyen özel ve korunaklı bir alanı ifade eder. Mahremiyet fitri/evrensel bir olgudur. Her bireyin kendine özel olanı koruma içgüdüğü vardır. Ancak insanın gizli olanı merak etme, onun bilgi ve görüntüsüne vakıf olma arzusu da mevcuttur. İslamiyet mahremiyet olgusunu toplumdaki sosyal-insani ilişkilerin daha sağlıklı, daha normal yürüyebilmesi için kendi prensipleri doğrultusunda şekillendirmiştir. Bunun için ayetler mahremiyetin korunması adına prensipler ortaya koymuştur ki bunların başında teşhircilik ve gözetlemeden uzak durmak gelir. Gözetleme ve teşhirciliği, bireysel bir problem olmaktan ziyade kitle iletişim araçlarının ayartmasıyla mahremiyet olgusunu zedeleyen ve giderek yayılan bir problem olarak görmek mümkündür. İnsan hayatında hiçbir mahremin veya gizliliğin kalmaması üzerine kurgulanmış olan modern teknolojinin postmodern sosyal iletişim ürünleri, kitleleri kendi ağı içinde her şeyi görmeye ve sergilemeye zorlamaktadır. Böylece bedenin mahremiyeti sosyal alana taşınmış olmaktadır. Sanal alanlarda gevşeyen mahremiyet algılarının gerçek toplumsal ilişkilere yansımaları ise, kitleleri daha görünür davranmaya itmektir. Görünür olma kaygısı kitleleri hem izlemeye hem de izlenmeye sevk etmektedir. Mahremiyetin bireysel alandan toplumsal alana taşınması, görünürlüğü de postmodern bir değer haline getirmiştir. Burada görünürlüğün beden ve cinsellik üzerinden yaygınlaşması ise, mahremiyet eğitiminin işini zorlaştırmaktadır. Mahremiyet eğitimi, bireyin hem kendine ait özel alanını muhafaza edebileceği hem de diğerlerinin özel alanlarına saygı duyabileceği şekilde istek ve arzularını dini, ahlaki olarak eğitmektir. Sonuçta mahremiyetin korunması ve sağlıklı bir duygu olarak gelişebilmesi için erken yaşlardan başlamak üzere ergenlik ve gençlikte de gelişim düzeylerine göre belirlenecek birtakım prensipler doğrultusunda mahremiyet eğitimi sürdürülmelidir. Araştırmamız betimsel bir çalışma olup, gözlem ve doküman incelemesine dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mahremiyet, Mahremiyet Eğitimi, Din, Postmodern,

Televizyondaki Dini Programlara Yönelik Tutumlar İle Dindarlık Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Cüneyd Aydın

ÖZ

Din, insan hayatında önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple, insanlar içinde buldukları veya bir şekilde mensubiyet hissettikleri dinin inanç ve uygulamalarını öğrenmek için farklı kaynaklara başvurmakta ve böylece öğrendikleriyle dindar bir yaşam sürmeye çalışmaktadırlar. Diğer yandan, son on yıllarda önemli bir yayın aracı olan televizyon kullanımının yaygınlaşması ve özel kanalların artmasıyla birlikte; çeşitli içerikteki programların yanı sıra, farklı kişi veya kurumlarca hazırlanıp yayınlanan dini içerikli programlar da ilgi görmeye ve izlenmeye başlamıştır. Zamanla artan ve farklı konseptlerle kendini gösteren bu programlar, dini bilgilerin artırılmasında, dindar bir yaşam sürmeye çalışmada, dini olarak farklı bakış açılarının görülmesinde ya da kendi dini anlayışını destekleyip diğerlerini çürütmeye çalışmada kullanılan bir yol haline gelmiş gibi görünmektedir. İşte bu çalışmanın amacı, bireylerin televizyondaki dini programlara yönelik tutumlarını dindarlık ve bazı demografik değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın temel problemi, televizyon kanallarında yayınlanan dini programların dindarlığı etkileyip etkilemediğini ortaya koymaya çalışmaktır. Çalışmanın verileri, 2017 yılının Kasım-Aralık aylarında tesadüfi olarak seçilen toplam 271 kişiye kişisel bilgi anketi, Dindarlık Ölçeği ile televizyondaki dini programlara yönelik tutumları ölçmek için kullanılan derecelendirilmiş ve birbirinden bağımsız beş sorulu bir anket formunun uygulanması yoluyla elde edilmiştir. Yapılan ANOVA ve çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi sonuçlarına göre, dindarlık ile televizyondaki dini programlara yönelik tutum anketindeki 1, 2 ve 3. sorular arasındaki ilişkiler üzerine kurulan hipotezlerin desteklenmediği ($p>0,05$) tespit edilmişken; 4. ve 5. sorular arasındaki ilişkiler üzerine kurulan hipotezlerin desteklendiği [$H_4: F(2,429)=2,268; p<0,09$ ve $H_5: F(3,061)=2,268; p<0,05$] tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan Ki-Kare testlerinin sonuçlarına göre, bireylerin televizyondaki dini programlara yönelik tutumlarını ölçen soru maddelerinin medeni durum, yaş, yaşanılan yer ve cinsiyet grupları arasında anlamlı farklar ($p<0,05$) tespit edilmişken; eğitim ve ekonomik durum grupları arasında anlamlı farklılık ($p>0,05$) tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Din, Dindarlık, Televizyon, Dini Program

XX. Yüzyıl Tasavvuf Anlayışında Aşkın İzleri İbrahim Halil Efendi ve Dîvân-i Kenz-i Şümûs Örneği

Assist. Prof. Dr. Fehmi Soğukoğlu

ÖZ

“Sûfî, gönlü ilâhî muhabbetle dolmuş olan kişidir.” sözü hükmünce aşk, tasavvufta ilk dönemden itibaren büyük önemi hâiz bir hâldir. Aşk, tasavvuf edebiyatında diğer bütün kavramlardan ayrı bir üstünlüğe sahip olmuştur. Sahabenin yaşadığı hâllerde, Hasan-ı Basrî (ö. 110/728)’nin sözlerinde, Ebü’l-Hüseyn en-Nûrî’nin haykırışında, Hallâc’ın şehâdetinde, İbn Arabî’nin mârifetinde, Mevlânâ’nın mesnevîsinde, Yûnus’un dîvânında, Niyâzi Mısırî’nin beyitlerinde, İbrahim Hakkî’nin gönlünde ve diğer bütün sûfî eserlerinde aşkın derin izlerini görmekteyiz. İbrahim Halil Efendi; maddecî anlayışın doruk noktaya ulaştığı XX. yüzyılda ana teması aşk olan büyük bir divânî mîras olarak bırakarak zamanının insanlarına yukarıda ismi geçen zevâtın ve diğer sûfîlerin hakikatini yansıtan bir ayna görevi üstlenmiştir. İbrahim Halil Efendi kendisini tarif ederken dahi bunu aşk üzerinden yapar. Bu da onun aşkta fenâ bulmasının ayrı bir ifadesidir. O, aşkı varlığın mayası olarak görür. Bu da onun hemen her konuyla aşk arasında bağlantı kurmasına imkân tanır. Bir yandan insanın insan oluşunu aşkla vasfederken, bir taraftan aşk-îman ilişkisinden bahseder. Ona göre Hak yoluna ancak aşk ile gidilebilir. Bu yol ilim veya amelle ölçülebilecek bir mahiyette değildir. Akıl aşkı kavramada âciz kalmaktadır. O, aşk yoluna ancak her şeyini bu yola verenlerin güç yetirebileceğini belirtir. Bu çalışmada İbrahim Halil Efendi’nin Dîvân-ı Kenz-i Şümûs isimli eserinde aşk-tasavvuf ilişkisini nasıl kurduğu incelenecektir. 722 şiirden müteşekkil dîvân alanında önemli bir eser olup yüzlerce şiirde aşk temasını işler. Bu da bizlere İbrahim Halil Efendi’nin tasavvufî düşüncesinde aşkı nasıl konumlandığına dair önemli doküman sağlar. Bu çalışma özelde İbrahim Halil Efendi’nin düşünce sisteminde aşk-tasavvuf ilişkisi incelenirken, genelde XX. yy. tasavvuf algısında aşk konusunun işleniş biçiminin bir örneğini ortaya koyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Divan-i Kenz-i Şümûs, İbrahim Halil Efendi, Aşk, Tasavvuf

Din Hakkında Öğrenme Modeli Olarak Eski “din ve Kültür” Yeni “Dinler, Kültürler ve Etik” Derslerinin Karşılaştırılması (Zürih Örneği)

Assist. Prof. Dr. Halise Kader Zengin

ÖZ

Din ve Kültür dersi Zürich kantonunda zorunlu bir derstir. 1-6. Sınıfa kadar haftada bir ders saati, 7. Sınıfta iki, 8. Sınıfta bir ders saati okutulmaktadır. Bu derste öğrenciler, dini ve etnik aidiyetlerinden bağımsız olarak yer almaktadır. Dersin programa konuluş amacı ise; çocukların ve gençlerin gündelik hayatta birçok din ve dünya görüşü ile karşılaşması ve herkes için dini geleneğin aynı anlama gelmemesidir. Toplumda inançlar ve kabuller değişebilmektedir. Bu derste çeşitlilik içerisinde ortaklıkların ve farklılıkların keşfedilmesi öngörülmekte ve bu çoğulluk içinde diğer insanlara karşı saygının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu anlamda dersin içeriğinde Yahudilik, Hıristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve İslam dinlerine yer verilmektedir. Son gelişmelerle birlikte Zürich’te 2006 yılından itibaren uygulanan Din ve Kültür Dersi yeni hazırlanan Volksschule için 21 Öğretim Programı’nda değiştirilmiştir. Yeni programda dersin adı Dinler, Kültürler ve Etik olarak belirlenmiştir. Bu program 2018/2019 öğretim yılında anaokulundan ilkökul 5. Sınıfa kadar 2019/2020 yılından itibaren de 6. Sınıf ve ortaöğretim I. Kademedede uygulanması planlanmıştır. Bu ders, din dersi olmadığından yani dinî cemaatin gözetiminde ve inandırma hedefli olmadığından, (“Teaching in Religion” olmadığından) öğrencilerin derse katılımı zorunludur. Dinler, Kültürler, Etik Dersi dinler hakkında (Teaching about Religion”) bilgi veren bir derstir. Etik konusunun eklenmesiyle öğrencilere çoğulcu ve demokratik bir toplumun gereği olan yaşam durumları üzerinde düşünebilmeleri ve kendi değer algılarını oluşturabilmeleri için “felsefe yapmanın” öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmanın temel sorusunu “ ‘din ve kültür’ dersi ile ‘dinler, kültürler, etik’ dersi arasında benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?” oluşturmaktadır. Bu soruya bağlı olarak derslerin öğrenme alanları, içerik, kazanım, yöntem açısından karşılaştırılması yapılacak ve veriler içerik analizi yoluyla değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Din, Kültür, Etik, Zürich

Osmanlı Son Dönem Çocuklara Yönelik Yazılmış Bir İlmihal Üzerine İnceleme (Müslüman Çocuk Yeni İlmihali Örneği)

Assist. Prof. Dr. Halise Kader Zengin

ÖZ

İkinci Meşrutiyet dönemi siyasi, sosyal, kültürel anlamda Osmanlı Devleti'nin çalkantılı ve en karmaşık olarak geçirdiği dönemlerden biridir. Her anlamda yeni atılımlar yapılmaya başlanmış, oluşturulan gruplarla birlikte gelişme ve değişimler görülmüştür. Yazılı basında artış fikirlerin serbestçe ifade edilmesine ve yaygınlaştırılmasına imkân tanımıştır. Gazete ve dergilerin çoğalması, halka yönelik kitaplardaki çeşitlilik de bunlar arasında sayılabilir. Ayrıca eğitim alanında batı tarzı okulların açılmasıyla birlikte, eğitimde modernleşme ve değişmelerin görüldüğü bir dönemdir. Modern tarzdaki okullar, eğitim öğretim yöntemlerin, ders araç gereçlerinin gelişmesine de etki etmiştir. Batı tarzındaki okullarla birlikte dini eğitiminde de düzenlemeler yapılması gündeme gelmiş, 1904 tarihinde, hükümet tarafından hazırlanan bir teklifte, Müslüman mekteplerinde yapılan eğitimin dinî his ve inançları kuvvetlendirecek şekilde yapılandırılması istenmiş, ibtidai mekteplerle rüştiyelerde İslâm öğretimine özellikle önem verilmesi, idadilerde ve yüksekokullarda dinî ve ilmi gelişmelerin birlikte yürütülmesi, İslâm dinine aykırı konular içeren çeşitli tercüme kitaplarının yasaklanması konuları üzerinde durulmuştur. Bu dönemde özellikle iptidai ve rüştiye mekteplerinde okutulmak üzere ilmihallerin yazıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada II. Meşrutiyet döneminde yazılmış olan bu tür ilmihaller içerisinde Osmanlıca "Müslüman Çocuk Yeni İlmihali" (1910/1911) incelenecektir. Çalışma kapsamında ilmihalin dönemin eğitimde yenileşme hareketleri içerisinde nereye oturduğu sorgulanacak, içerik ve yöntem açısından değerlendirilecektir. Çocuklara yönelik yazılmış olan bu ilmihalin yetişkin ilmihallerinden farkı ya da benzeştiği noktalar tespit edilerek yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kavram: Çocuk, İlmihal, Osmanlı, II. Meşrutiyet,

Va'd ve Va'id Ekseninde Allah'ın Adaleti**Mr. Hamdi Akbaş - Mr. Ömer Sadıker****ÖZ**

Adalet kavramı insanların üzerinde tartıştıkları önemli konulardan biridir. Bu kavram genellikle ilahi düzlemde Allah'ın adaleti ve Allah'ın adaletinin hangi boyutlarda değerlendirilmesi gerektiği şeklinde ele alınmış ve yargı - hesaplama ile birlikte Allah'ın varlığını ve ahiret hayatının imkânını çağrıştıran unsurlardan biri olmuştur. Bu çerçevede insanı yaşamı boyunca ahlaklı ve erdemli kılmayı amaçlayan ilahi mesaj / Kur'an da sürekli olarak zulüm, haksızlık ve büyükmeye karşı Allah'ın intikamını, gazabını, cezasını ve adaletini gündeme getirmiştir. Kur'an-ı Kerim, adalet sıfatından yoksun olan kişinin dilsiz, aciz ve hiçbir işe yaramayan bir köleye benzeterek böyle birinin, adalet faziletini kazanmış ve doğru yolu bulmuş olanla bir tutulamayacağı bildirmiş, adaletin bir kemal sıfatı olduğuna işaret etmiştir. Birçok ayet hak ve adaletin mutlaklığına öylesine vurgu yapmıştır ki bizzat Allah'ın ahirette hiçbir haksızlığa mahal vermeyecek şekilde adaletle hükmedeceği ve onun bu va'dinin kesin olduğunu ifade etmektedir. Nitekim bu ayetler bağlamında Allah'ın asla hiç kimseye zulmetmeyeceği konusundaki sözü O'nun va'dinden başka bir şey olmayıp bu konuda herhangi bir değişikliğin olmayacağı da söylenmektedir. İslam âlimleri Allah'ın olumsuz hiçbir sıfatının bulunmadığı gibi yarattıklarına kötülük yapma veya adaletsiz davranma anlamına gelebilecek her türlü fiilden münezzehtir olduğu fikrinde ittifak etmişlerdir. Nitekim zulüm; bilgisizlik ve eksiklik ihtiyaçtan kaynaklanan bir fiil olup Allah bu tür sıfatlardan da uzaktır. Bununla birlikte Allah'ın zulme kadir olması, insanları dinî bakımdan sorumlu tutması, onların günah işlemesine iradesinin taalluk etmesi, insanlara ait iyi ve kötü fiilleri yaratması, insanları saptırması ve ahirette kâfir çocuklarına azap edip etmeyeceği gibi konular da farklı kelâm ekollerine mensup âlimlerin görüşlerince Allah'a zulüm isnat etme anlamına gelip gelmediği bağlamında tartışılmıştır. Ayrıca Allah'ın dinine inanmayan veya emirlerine karşı gelenlere dünyada ve ahirette vereceği ceza da O'nun adaleti ve fiillerindeki hikmetle bağlantılı biçimde ele alınmış ve inananla inanmayanın, itaat edenle etmeyenin bir veya eşit tutulmamasının ilâhî adalet ve hikmetin gereği olduğu kabul edilmiştir. Sonuç itibarıyla her ne kadar bazı kelimeler bu düzlemde tartışılabilir olsa da Cenâbı Hakk'ın zulümden münezzehtir olduğu ve fiillerinden dolayı O'na zulüm isnat edilemeyeceği inancı naslarla sabittir. Bu sebeple ilâhî fiiller hakkında değerlendirme yapılırken Allah'ın fiillerinin yarattıklarının fiilleriyle mukayese edilmesi oldukça sıkıntılı sonuçlar doğuracaktır.

Anahtar Kelimeler: Allah, Va'd, Va'id, Adalet, Zulüm

Hız. Âdem'in Yararılışı Kıssasının Tasavvufi Yorumları**Assist. Prof. Dr. Mahmud Esad Erkaya****ÖZ**

Tasavvuf kaynaklarında Âdem kıssası özellikle insan âlem ve varlık konuları ile ilişkili olarak detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Üzerinde durulan hususların başında halife olması açısından insanın mahlûkât içerisindeki konumu gelmektedir. Sûfilere göre insanın yeryüzünde halife olarak tayin edilmesi insanı diğer varlıklardan üstün ve seçkin kılan en önemli vasfıdır. Fakat bu görevi yerine getirmesi onun insan-ı kâmil mertebesine ulaşması ile doğrudan ilişkilidir. İnsan ahlâkî gelişim sürecinde nefsini terbiye edip zaaflarından uzaklaştığı ölçüde kâmil bir insan olma yolunda adım atacak böylece halifelik vazifesini yerine getirebilecektir. Halifeliğinin yanı sıra Hz. Âdem'e ilim bahşedilmiş olması da sûflerin üzerinde durduğu konular arasındadır. Zira o, bu yönüyle meleklerden üstün bir mertebeye çıkmış, öğrendiği isimlerden onlara anlatması itibariyle âdeta onların hocası olmuştur. Meleklerinin ibadetlerinin çok olması, Âdem'e üstün olmaları için yeterli gelmemiştir. Hz. Âdem'in üstünlüğünü gören melekler ona saygı ile secde etmişlerdir. Sûfilere göre Âdem'e secde edilmesi, Cenâb-ı Hakk'ın kudret ve hikmetinin hayret verici izlerinin Hz. Âdem'in şahsında zuhur etmesi sebebiyledir. Zira Âdem'in zâhirdeki varlığı, Allahu Teâlâ'nın hakikatteki varlığını temsil etmektedir. Öte yandan sûfilere göre Âdem'in topraktan yaratılması, alçak gönüllü ve Allahu Teâlâ karşısında huşû ve tevâzû sahibi olması ile doğrudan ilgili görülmektedir. Buna mukabil şeytan kibirli bir varlıktır. Zira şeytan basit bir toprak parçasından yaratıldığı gerekçesiyle büyülenerek Âdem'i hakir görmüş, ona secde etmeyerek ilâhî emre karşı gelmiş ve melekler gibi hayırlı bir topluluktan ayrılma gafletinde bulunmuştur. Oysaki küçük gördüğü Âdem hilâfet sırrına mazhar olmuş, bütün isimler kendisine öğretilmiş, kendisine ilâhî nefha üfürülmüş ve Allah'ın cemâl ve celâl sıfatlarının tecellisine istidatlı kılınmıştı. Şeytan onun bu özelliklerini göremeyip yalnızca beşerî yapısını, bozgunculuk ve kan dökme gibi hayvânî sıfatlarına odaklanmış, bundan dolayı kibirlenerek ona secde etmeyi kabul etmemiştir. Allahu Teâlâ'nın Âdem'e verdiği değeri kıskanan İblis onu aldatarak rabbi karşısında hata işlemesine sebep olmuştur. Zira sûfilere göre Allahu Teâlâ şeytanı, Allah'ın sevgili kulları ile Allah'a âsî olan cehennemlikleri ayırmak için bir imtihan vesilesi olarak yaratmıştır. Şeytan, Allah'a karşı gelme konusunda insana yol gösteren olumsuz anlamda bir rehber konumundadır. Sermayesi ise dünyadır. Ona uyan günahkâr ve fâsıklar, dinleri karşılığında dünyalığı satın alırlar. Buna mukabil zâhidler ise dünyalığa yüz çevirip Allah'ın rızasını kazanmak için çabalarlar. Sûfler Âdem kıssasının çeşitli yönlerine vurgu yaptıktan sonra netice itibariyle insanın ancak şeytanın her türlü olun ve aldatmalarına karşı durabildiğinde hakiki anlamda halifelik makamına yükselebileceğini vurgulamaktadır. Bundan dolayıdır ki sûfilere göre insanın yaratılış amacına uygun hareket edebilmesi için Allah'ın emir ve yasaklarına riâyet etmesi, nefsini terbiye etmesi, ahlâkını güzelleştirmesi ve böylece Allah'ın razı olduğu bir kul olup insan-ı kâmil derecesine yükselmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adem, Kıssa, İşari Yorum, Tasavvuf, Yararılış

İşârî Yorumlarda Nuh Kıssası**Assist. Prof. Dr. Mahmud Esad Erkaya****ÖZ**

Hz. Âdem'den sonra uzun yıllar geçmiş, insanlar hak dinden yüz çevirip kendi elleriyle oluşturdukları putlara tapar hale gelmiş, ahlâkları bozulmuş, içki, zina, haksızlık, azgınlık ve zulüm baş göstermiş yoldan çıkmış bir topluluk haline gelmişlerdir. Bu durum karşısında Allah onları hak yola davet etmek için Hz. Nuh'u peygamber olarak göndermiştir. Hz. Nuh onları, içlerinde buldukları hazin durumdan kurtarmak için sık sık uyarılmış kendisini dinlemeyen kavminin sonu ise bir tufan neticesinde sulara gömülmek olmuştur. İşârî tefsirlerde Hz. Nuh ve gemisi çeşitli teşbihlerle anlatılmakta, kıyamete kadar Hz. Nuh gibi insanlığı hakka çağıran kimselerin olacağı ve bunun karşısında ayak direyip küfür üzere devam etmek isteyenlerin hakkın karşısında duracağı vurgulanmaktadır. Zira onlara göre peygamberler, kurtuluşa götüren İslâm gemisinin kaptanları, onların gemileri ise şeriattır. Kurtuluş ise bu gemiye binerek Allah'ın emir ve yasaklarını uygulamak suretiyle Hakk'a ulaşmaktan geçmektedir. Buna mukabil Peygamberlerin vârisleri ise âlimler/mürşidlerdir. Mürşidler de tıpkı peygamberler gibi insanları iyiye, güzele, kurtuluşa, Allah'ın rızasına çıkaran rehberlerdir. Nasıl ki Nuh'a (as) iman edip gemisine sığınanlar kurtulmuş ise kâmil bir mürşidin rehberliğine sığınanlar da onlar gibi olacaktır. Bunun için sûfler, hakiki bir şeyhe ittiba eden sâlikin, kendisi bunun farkında olmasa da, gece gündüz denizde seyretmekte olan gemi içerisindeki bir kimse gibi Hak yolunda seyrü seferde olacağını dile getirmektedir. Tasavvufta insan-ı kâmil olarak nitelendirilen mürşid, Allah'ın dışındaki varlıklara (mâsivâyâ) yönelen her türlü ilgiyi Allah'a döndürmeye gayret göstermeleri bakımından peygamberlerden miras kalan misyonu yerine getirmektedir. Zira insanoğlunun Allah'ın dışında dayandığı, güvendiği, medet umduğu her türlü varlık onu adeta tufan gibi kuşatmış, özgürlüğünü elinden almıştır. Ne var ki aciz bir varlık olan insanoğlu kendi aklınca gittiği yolu hak görmekte, küfür, zevk ü safâ, oyun ve eğlencede inat ederek dünyanın aldatici yüzüne teslim olmaktadır. Fakat onun göremediği bir hakikat vardır ki gerçek hürriyet ancak yalnızca Allah'a bağlanmak, O'na güvenmek ve O'na sığınmak ile mümkün olacaktır. Netice itibariyle sûfilere göre en güzel bir surette yaratılmış olan insanın gaflet uykusundan uyanarak her türlü masivâdan sıyrılıp Cenâb-ı Hakk'a dönmesi Kur'an ve Sünnet'in izinde, kâmil bir mürşidin rehberliğinde mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İşârî Yorum, Nuh, Kıssa, Tasavvuf, Tufan

**Fudayl Çelebi'nin Edebü'l-Evsiyâ' Adlı Eseri Özelinde Çocukların Malî Haklarının
Gözetimi: Vesâyet**

Mr. Ömer Korkmaz - Mr. Hasan Kayapınar

ÖZ

İslam hukukunda ailenin ölüm, boşanma gibi yollarla dağılmasından sonra çocukların eğitim ve terbiyesi, mallarının muhafaza edilerek haklarının korunması hususuna ehemmiyet verilmiş, topluma faydalı bir fert olarak yetiştirilmeleri için bir takım hükümler vazedilmiştir. Başta çocuklar olmak üzere eda ehliyeti bulunmayan veya eksik olanların mallarını koruma ve işletme, onlar adına mallarında tasarrufta bulunma yetki ve sorumluluğu hayatta olduğu sürece veliye aittir. Veli, ölümü halinde bu yetki ve sorumluluğu başkasının üstlenmesini isteyerek bir kimseyi vasi tayin edebilir. Velinin vasi belirlemeden ölmesi halinde ise hâkimin güvenilir ve yetkin birisini vasi tayin etmesi gerekir. Kısaca tanımına ve nasıl kurulduğuna dair bilgi verdiğimiz vesâyet kurumu ve içerdiği hükümler klasik fıkıh kitaplarında dağınık halde ele alınmıştır. Çünkü vesâyet konusu vasiyet, vekâlet ve velâyet başta olmak üzere lakît, hacr, nikâh, nafaka, hidâne gibi birçok kavram ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilidir. Bundan dolayı konunun farklı yönlerine ve fikhî hükümlerine daha çok bu konular işlenirken temas edilmiştir. Bununla birlikte sonraki dönemlerde sadece vesâyet konusunu ele alan kitaplar da yazılmıştır ki Fudayl Çelebi'nin Edebü'l-evsiyâ' adlı eseri bunlardan biridir. Bu kitapta, öncelikle vesâyetin çok ağır bir sorumluluk olduğu belirtilerek kişinin kendi isteğiyle böyle bir sorumluluğun altına girmesi yerilmiş ve ağır ifadelerle eleştirilmiştir. Ardından vesâyetin anlamı, ilgili olduğu kavramlar ve vesâyet için kullanılan lafızlar belirtildikten sonra farklı başlıklar altında vesâyet kurumu detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu araştırmada da özellikle çocukların mali haklarını güvence altına alan ve içinde buldukları sıkıntılı ve zor günleri başarıyla atlatmalarını sağlayarak topluma faydalı bir birey olarak yetişmelerine katkı sunan vesâyet kurumu, Fudayl Çelebi'nin Edebü'l-evsiyâ' adlı eseri çerçevesinde incelenerek eserin genel olarak değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fudayl Çelebi, Edebü'l-Evsiyâ', Vesâyet, Vasi.

Müftü Ahmed Paşa'nın Tahkîku'l-Esrâr ve Tenvîru'l-Efkâr Eseri Çerçevesinde İlmü'l-Mezâhib

Mr. Hasan Kayapınar - Mr. Ömer Korkmaz

ÖZ

Hız. Peygamberin vefatından sonra İslam coğrafyasının farklı merkezlerine dağılan sahabiler, kendilerine sorulan sorulara farklı cevaplar vermişlerdir. Bu farklılığın temelinde nasları farklı yorumlama ve anlama yer almaktadır. Söz konusu sahabiler kendi anlayışları çerçevesinde tâbiîn âlimlerini yetiştirmişlerdir. Ortaya çıkan bu farklı yaklaşımlar sonraki asırlarda ekolleşmeyi beraberinde getirmiştir. İslam tarihinde birçok fikhî mezhep ortaya çıkmış olsa da özellikle sünnî mezhepler söz konusu olduğunda dört büyük mezhep olarak Hanefî, Mâlikî, Şâfiî ve Hanbelî mezhepleri varlığını sürdürmektedir. Bu fıkıh mezhepleri arasındaki farklar ilk dönemlerden itibaren birçok çalışmanın konusu olmuş ve bu hususta bir telif geleneği teşekkül etmiştir. Bunun yanında, Karâfi gibi bazı düşünürler tarafından mezhepler arasındaki farkları törpüleyerek mezhepleri yakınlaştırma çalışmaları yapılmıştır. Bu duruma karşılık fıkıh mezhebi kavramı özel bir incelemeye tabi tutulmamış ve müstakil bir mezhep/mezhepler ilmi oluşturmaya dönük bir çalışma ortaya konmamıştır. Ancak nispeten geç de olsa Müftü Ahmed Paşa (ö. 927/1520) tarafından böyle bir çabanın ortaya konulduğu ve mezhepler ilmine dair bir eserin telif edildiği görülmektedir. Ancak bu çalışmanın ilim adamları tarafından pek fazla dikkate alınmadığı söylenebilir. Müftü Ahmed Paşa "Tahkîku'l-esrâr ve tenvîru'l-efkâr" isimli eserinde, ilmü'l-mezâhib (mezhepler ilmi) adında, mezheplerle ilgili özel bir ilmin tedvin edilmesinin gerekli olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla bu ilmin, fıkıh, usul-i fıkıh vb. şer'î ilimler gibi müstakil bir ilim olarak ele alınması gerektiğini ileri sürmüştür. Söz konusu bu eserde mezhepler ilminin tanımını, konusunu, meselelerini ve faydasını açıklayan müellif, daha sonra Hanefî mezhebinin diğer mezheplerden üstün olduğunu aklî ve naklî delillerle izah etmeye çalışmaktadır. Müellife göre, bu ilmin çok kıymetli olmasına rağmen müstakil bir ilim olarak tedvin edilmemiş olması ise bu ilmin meselelerinin diğer şer'î ilimlerinkine nispetle çok az olmasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada müellif Müftü Ahmed Paşa'nın hayatından kısaca bahsedilecek, ardından konusu itibarıyla özgün olan eserinin kritiği yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müftü Ahmed Paşa, Tahkîku'l-Esrâr ve Tenvîru'l-Efkâr, Mezhep.

Kelam Problemi Olarak Bidat Fırkalar: Ebu Şekur Es-Salimi Örneği

Mr. Ömer Sadıker - Assoc. Prof. Dr. İbrahim Kaplan

ÖZ

Bidat kavramı içerisinde sünnet kavramını barındıran bir sözcüktür. Sünnet, lügatte “izlenen yol, yöntem, örnek alınan uygulama, örf ve gelenek” manalarındadır. Terim anlamı fıkıh, fıkıh usulü, hadis ve kelâm gibi İslami ilimlerin çeşitli alanlarında farklılıklar göstermekle beraber bunların hepsi Hz. Peygamberle ilişkili olma veya onun yolunu takip etme anlamında birleşirler. Genel anlamda Ehli Sünnet kavramı da Hz. Muhammed’in sünnetine uyan ve ashabının yorumlarını kabul edenleri ifade eden bir kavramdır. Bidat sözlükte "icat etmek, örneği olmaksızın yapıp ortaya koymak. İnşa etmek" anlamlarına gelen b-d-a kökünden türeyen ve daha önce benzeri bulunmayıp sonradan ortaya çıkan şey anlamına gelir. Genel anlam da Ehli Bidat ise Hz. Peygamberin sünnetine uymayan ve ashabının yorumlarının dışında yorumlar edinenleri ifade eden bir kavramdır. Ehli Sünnet ve ehli bidat merkezli ayrışmayı Hz. Peygamber zamanına dayandıranlar vardır. Zira rivayetlerde yetmiş üç fırka hadisi diye bilinen rivayetler mevcuttur. Söz konusu hadisin merkezinde bu iki kavram bulunmaktadır. Erken dönem İslam mezhepleri âlimlerinden bazıları mezheplere yönelik kaleme aldıkları eserleri bu rivayet merkezinde oluşturmuşlardır. Ehli Sünneti ve bidat gruplarını ele alan erken dönem Hanefî âlimlerinden biri de Ebû Şekur es-Sâlimî'dir. Hicri V. Asrın ikinci yarısında maveraünnehir bölgesinde yaşayan Sâlimî mütekaddiminden mütaahhirine geçiş döneminde yaşamış görüşlerinden Ebû Hanîfe takipçisi olduğu anlaşılan bir şahsiyettir. Sâlimî, bidat fırkalarını ele almış olduğu et-Temhîd fi Beyani't-Tevhid adlı eserinde bidat fırkalarının tasnifini yapmış temel görüşlerini özet biçimde ele almıştır. Ehli Sünnet ve bidat fırkalarını haber veren rivayetleri, onların bidatte olduğunu iddia ettiği yönlerini, bidat fırkaları ile mücadele etmenin gereği gibi hususları özet bir şekilde dile getirmiştir. Biz de bu bildirimizde Ebû Şekur es-Sâlimî'nin Ehli Sünnet ve Ehli Bidat kavramını nasıl tanımladığını ve onlarla ilgili görüşlerini ele almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Sünnet, Bidat, Ebû Şekur Es-Sâlimî, Yetmiş Üç Fırka Hadisi.

Muhammed B. Eşref Es-Semerkandî'nin Yedi İklim Anlayışı ve Marifetullah

Assist. Prof. Dr. Yusuf Okşar

ÖZ

İslam bilginleri, birçok bilim dalı yanında astronomi, coğrafya, haritacılık gibi mühendislik bilgisi isteyen alanlarda da ciddi çalışmalar yapmışlardır. Ayrıca onlar, bu faaliyetlerini sosyo-kültürel alanlarla da irtibatlandırmak suretiyle multidisipliner bir seviyeye ulaşmışlardır. Gök cisimlerinin, özellikle feleklerin konumlarının, dünyadaki yaşamı ve tabiatı doğrudan etkilediğini düşünen dönemin bilginleri, bu konuda nitelik ve nicelik açısından önemli bilgilere ulaşmaya başarmışlardır. Onlara göre, feleklerin konumlarının dünya merkezli evren modeli içerisindeki fonksiyonu, kendini öncelikle iklimler üzerinde göstermiştir. Buna göre İslam âlimleri, yeryüzünün yaşanılabilir yerlerini kutsal bir anlayışa da dayandırmak suretiyle yediye bölmüşlerdir. Bu çalışmalar sonucu ortaya çıkan eserlerden biri, Muhammed b. Eşref es-Semerkandî'nin İlmü'l-Âfâk ve'l-Enfûs adlı felsefe, mantık, kelim, astronomi, tabiat bilimleri, insan ve ruh konularını içeren eseridir. O, bu çalışmasında astronomi ve tabiat konularını izah etmenin yanında, Allah'ın bilinmesinin imani ve ahlaki bir sorumluluk olduğu bilincini göstermeye de gayret etmiştir. Astronominin bilimsel veriler ışığında incelenmesi yanında onun bizi marifetullaha götüren bir yaratılış sahnesi sunması Kur'an açısından üzerinde durulması gereken bir olgudur. Ona göre Allah, evreni ve içindekileri kudretinin ve iradesinin bir nişanesi olarak harika bir düzende yaratmıştır. Her bir bölgenin kendine özgü sosyo-tabiiata sahip olduğunu ifade eden Semerkandi, bütün bunların fail-i muhtar bir Tanrının eylemleri sonucunda ortaya çıkmış olabileceğini savunmuştur. Günümüz açısından bu yaklaşımın ciddi eksiklikleri barındırdığı da vakidir. Zira yeryüzünün yaşanılabilir bölgeleri oldukça genişlemiş ve gelişen teknoloji ile beraber insanlık, dünyanın her yerine yayılma imkânı bulmuştur. Ancak biz, bu çalışma ile İslam âlimlerinin coğrafya ve insan konusunda nasıl bir yaklaşım sergilediklerini göstermeye çalışacağız. Ayrıca, Allah-âlem ilişkisi açısından tabiatın ve tabiiata bağlı yaşamın ortaya çıkışındaki bilinçli tasarımı da incelemiş olacağız.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Astronomi, İklim, Ma'rifetullah, Alem.

Gazali'nin Adetullah Anlayışı Çerçevesinde Eş'ari Düşünce Mucizenin İmkânı

Assist. Prof. Dr. Yusuf Okşar

ÖZ

Allah-âlem ilişkisi meselesi İslam kelamının ulûhiyet anlayışının temel noktasını oluşturmaktadır. Bu mevzu yaratma ile yakından ilgili olduğu kadar Allah'ın evreni yarattıktan sonraki fiilleriyle de doğrudan bağlantılıdır. Karşılıklı ilişkiler düzeninin oluşturduğu bu evrende her âlem bir diğeriyle hiyerarşik bir düzen içerisinde hareket etmektedir. Bu topyekûn düzen ise Allah'la doğrudan ilgilidir. Âlem, Allah karşısında bir özne değil edilgen bir unsurdur. Allah'ın da âleme müdahalesi sünnetullah anlayışı çerçevesinde cereyan etmektedir. Ancak Müslümanların Aristo metafiziği ile karşılaşmalarının bir ürünü olan nedensellik fikri Allah-âlem ilişkisi konusunda çok farklı ve çetin tartışmaların başlamasına neden olmuştur. Gazzâlî bu minvalde orijinal bir fikir ortaya koymuş nedensellik düşüncesinin içerdiği âleme dayanan mutlak zorunluluk fikrine karşı adetullah kavramını kullanmıştır. Eş'arî kelam okulunun genel kabulünü yansıtan bu anlayış mucizenin imkânını ortaya koyma ilkesini temel alır. Gazzâlî'nin, âdetullah fikri ile ortaya koymaya çalıştığı düşünce sebep-sonuç zincirinin zorunlu olmadığını ispatlama yanında mucizenin imkânına yer açmak suretiyle Allah'ın fail-i muhtar ve mürid bir varlık olduğunu ispatlamaktır. Zira Eş'arilik'te Allah'ın kadir-i mutlak ve hür iradeye sahip bir varlık olduğu kabulü büyük önem arz etmektedir. Bu noktada mucize kavramı Allah'ın iradesiyle tabiat kanunlarının bir süreliğine iptali ise karşımıza önemli bir soru çıkmaktadır. Zira sünnetullah ve adetullah anlayışı Allah'ın evrene kendi koymuş olduğu kanunlar çerçevesinde müdahalesini ifade etmektedir. Öyleyse mucizenin varlığını izah etmek nasıl mümkün olabilmektedir? Amacımız Kur'an'ın ortaya koyduğu Allah-âlem münasebetinin mucizeye imkân veren bir yapıda olduğunu, bunun Allah'ın rahmetinin toplumsal kanunlara yansımaları olarak anlaşılması gerektiğini izah etmeye çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Mucize, Adetullah, Sünnetullah, Âlem, Eş'ariyye.

**Doğu Karadeniz’de Alternatif Turizm Kapsamında Çay Turizminin Değerlendirilmesi
“Artvin Örneği”**

Assist. Prof. Dr. Banu Karaşah - Assist. Prof. Dr. Derya Sarı

ÖZ

Ülkemizin sahip olduğu coğrafi konumu ve bulunduğu iklim kuşağı, bölgeleri karakterize eden farklı tarımsal peyzaj tiplerinin çıkmasına olanak sağlamıştır. Ege bölgesinin tarımsal peyzaj tipini zeytin, Doğu Karadeniz Bölgesini ise çay ve fındık karakterize etmektedir. Dünya’da sudan sonra en fazla içilen içecek olan çay, Doğu Karadeniz bölgesinin önemli geçim kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Bu çalışmada çay tarımının yapıldığı alan büyüklüğü açısından bölgenin 3. büyük ili olan ve alternatif turizmde alternatifsiz il olarak adlandırılan Artvin kenti çalışma alanı olarak seçilmiştir. Türkiye turizm stratejisi 2023’de turizm gelişim koridorları kapsamında Samsun’dan Hopa’ya (Artvin) kadar koridor yayla koridoru olarak hedeflenmiştir. Çalışmada kentin sahip olduğu kültürel farklılıklar, çay alanlarının görsel değerleri de dikkate alınarak çay turizminin kentte geliştirilmesine yönelik değerlendirmeler yapılmış ve turizm gelişim koridorları kapsamında bölgede “Çay Koridoru” oluşturulmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Çay Turizmi, Turizm Koridorları, Artvin

Doğa Koruma ve Sürdürülebilirlik Açısından Dağlık Alanların Flora Turizmi Potansiyeli

Assist. Prof. Dr. Derya Sarı - Assist. Prof. Dr. Banu Karaşah

ÖZ

Günümüzde insanların yaşam standartlarının değişmesi ve çevre bilincinin gelişmesine bağlı olarak turizmde yenilik ve çeşitlilik arayışları artmıştır. Doğal kaynak değerlerinin kayıt altına alınmaya başlaması ve buna ilişkin çalışmaların artması ile koruma-kullanma temelli sürdürülebilir planlama politikaları da geliştirilmeye başlanmıştır. Bu durum doğaya dayalı alternatif turizm çeşitlerinden biri olan flora turizminin önemini arttırmaktadır. Biyoçeşitlilik açısından değerli olan dağlık alanlar, özgün peyzajları ve habitatları ile turizm için cazibe noktalarıdır. Türkiye dağlık alanları Avrupa'ya göre nispeten insan baskısından daha az zarar görmüş muhteşem bir doğaya sahiptir. Bu nedenle bu çalışmada zengin kaynak değerlerine sahip olan dağlık alanların flora turizmi potansiyelini belirlemeye yönelik bir planlama önerisi sunulmaktadır. Dünyanın biyolojik çeşitlilik açısından en zengin ve aynı zamanda tehlike altındaki en önemli 34 "biyoçeşitlilik sıcak noktası"ndan biri olarak tanımlanan Kafkasya içerisinde yer alan Artvin kenti çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında doğa koruma ve sürdürülebilirlik açısından Artvin ilindeki bazı dağlık alanların flora turizmi potansiyeli belirlenen 7 kriter (Endemik ve ender bitki türleri varlığı, bitki birlikleri ve vejetasyon çeşitliliği, mevsimsel çekicilik, estetik bitki kompozisyonları, faydalanılabilirlik (yenebilir peyzaj, tıbbi aromatik, ekonomik değer), koruma ve bilimsel değer, ziyaret edilebilme olanakları (ulaşım, trekking rotaları vb.)) başlığı altında değerlendirilmiş ve alternatif turizm çeşitlerinin planlanmasına yönelik bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Flora Turizmi, Doğa Koruma, Dağ Peyzajı, Artvin

Kampüslerde Yaya ve Bisiklet Yollarına Uygun Sürdürülebilir Donatı Tasarım Kriterleri

Assoc. Prof. Dr. Banu Çiçek Kurdoğlu - Assist. Prof. Dr. Elif Bayramoğlu - Ms. Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu

ÖZ

Hızlı kentleşme sonucu ortaya çıkan birçok probleme çözüm önerisi olarak sürdürülebilir kentsel gelişim olgusu paralelinde yeni kent akımları planlamacılar, ekologlar ve tasarımcılar tarafından ortaya atılmaktadır. Kentsel alanlar genişledikçe motorlu taşıt kullanımına alternatif olarak bisiklet gibi çevre dostu ulaşım araçlarının kullanımı bu yeni kent akımlarının bir tanesidir. Bisiklet kullanımı yaşanabilir ve sürdürülebilir kent kavramı içerisinde ortaya çıkmış güvenli, enerji verimliliğini arttırıcı, sağlıklı, ekonomik ve erişilebilirlik açısından ulaşım sorununa en uygun çözüm önerisidir. Bu çalışmada küçük kent modelleri olan kampüsler ele alınmıştır. Kampüsler ulaşımın yoğun olarak, gençlerin hem rekreatif hem de fonksiyonel olarak bisiklet kullanım olanağının sağlanabildiği sosyal yaşam alanlarıdır. Çalışma kapsamında sürdürülebilir kampüs yaklaşımı paralelinde Karadeniz Teknik Üniversitesi için "KTÜ BAP FYL-2016-5504 Yerleşkelerde Yeşilyol Planlamaları KTÜ örneği" isimli proje kapsamında belirlenen yeşilyol güzergahları için disiplinler arası (peyzaj mimarlığı, iç mimarlık ve orman endüstri öğretim üyeleri ve öğrencilerinin) atölye çalışması düzenlenerek sonuç ürünleri ortaya konulmuştur. Bu bildiride atölye çalışması sonunda ortaya çıkan tasarlanmış bisiklet donatı takımları sürdürülebilir, çok işlevli, uygulanabilir bir yaşayan kampüs olma kriterleri doğrultusunda 88 uzman görüşü alınarak değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri sonucunda belirlenen kriterlerin (kimlikli, estetik, sürdürülebilir, işlevsel, uygulanabilirlikte ve en iyi) birbirleri ile ve seçilen en iyi proje olma niteliği arasındaki ilişkiler test edilmiştir. Değerlendirmelere göre 19 nolu proje %19 oranında en iyi, 8 nolu proje %39 oranında hem sürdürülebilir hem de %21 oranında işlevsel ve aynı zamanda %29 oranında kimlikli, 7 numaralı proje ise %17 oranında estetik bulunmuştur. Bu doğrultuda kampüsler için farkındalık yaratarak yaşayan kentler için de donatı takımları öneri ve değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ktü Kampüs, Sürdürülebilir Donatı Takımı, Sürdürülebilir Kampüs

Sürdürülebilir Kentlerde Enerji Etkin Peyzaj Donatı Elemanları

Assoc. Prof. Dr. Banu Çiçek Kurdoğlu - Assist. Prof. Dr. Elif Bayramoğlu - Ms. Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu

ÖZ

Sürdürülebilir kentler günümüzdeki kullanıcı gereksinim ve ihtiyaçlarını sağlarken aynı zamanda da yeni yaşam biçimlerine ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamalıdır. Bu nedenle son zamanlardaki yoğun yapılaşma ve nüfus artışına bağlı olarak azalan enerji kaynakları özellikle kentsel alanlarda korunmaya alınmıştır. Kentsel alanlar enerjiyi etkin kullanma anlamında mevcut kaynakların korunması bakımından en uygun mekanlardır. Günümüzde peyzaj tasarım yaklaşımları sürdürülebilirlik kaygısı içinde enerji etkinliğinin sağlanması bakımından doğal kaynakların etkin kullanıldığı, yeni, korumacı ve bütüncül planlama ana kararları alınarak yeni tasarım yaklaşımları oluşturulmalıdır. Bu tasarım yaklaşımlarında enerjinin etkin kullanılarak çevre duyarlılığı sağlanması, ekolojik denge ile uyumlu mekanların tasarlanarak kentlerdeki sürdürülebilirliğin devam etmesi son derece önemlidir. Kentsel kullanım alanlarının en önemli bileşenlerinden olan donatı elemanlarının ise bu özellikleri taşıması beklenir. Çünkü donatı elemanları bir mekanda form, doku, biçim, renk gibi estetik özellikleri taşıırken aynı zamanda da malzeme, ergonomi, dayanıklılık ve güvenlik gibi fonksiyonel de olmalıdır. Bu çalışmada sürdürülebilir kentlerde peyzaj donatı elemanları ile nasıl enerji etkinliği sağlanabileceği, enerji etkinliğinin peyzaj donatı elemanlarına nasıl yansıtılacağı araştırılmıştır. Bu kapsamda kullanıcıların ihtiyaç duyduğu enerjiyi kendisi üreten, yağmur suyunu tekrar geri dönüşümle kazandıran, yenilenebilir enerji kaynaklarını (ısı, su, ısı, rüzgar vb.) kullanarak doğaya uyumlu, peyzaj donatı elemanları önerilmiştir. Aynı zamanda donatı elemanlarının modern, kimlikli, sürdürülebilir, fonksiyonel, estetik ve aynı zamanda enerjiyi etkin olarak kullanarak mekanda etkinlik çeşitliliğinin yaratılması olanaklı kılınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kentler, Enerji Etkin Peyzaj Donatıları, Peyzaj Donatı Elemanları

Eyüp Cedid Ali Paşa Mescidi: Mimari Analiz, Koruma Sorunları ve Öneriler

Assist. Prof. Dr. Nil Orbeyi

ÖZ

Bu çalışmada, İstanbul'un ilk Osmanlı sur dışı yerleşim bölgesi olan Eyüp'te Halil Paşa (eski Kuru Kavak Caddesi) Caddesi üzerinde bulunan Cedit Ali Paşa Mescidi, mimari özelliklerine bağlı olarak incelenmiş, tarihsel süreçte yapının plan şemasında meydana gelen değişim sorgulanmıştır. Mescidin banisi Kanuni Sultan Süleyman'ın sadrazamlarından biri olan Semiz Ali Paşa'dır. Yapının kitabesi yoktur. Bu nedenle yapım tarihi kesin olarak bilinmemesine rağmen araştırmacılar tarafından 1561-65 yılları arasına tarihlendirilmektedir. Ali Paşa, Cedit Ali Paşa, Semiz Ali Paşa ve Kuru Kavak gibi isimler ile de anılan mescit komşu yapılar ve cadde ile sınırlandırılmış sıkışık, köşe bir parselde yer alır. Yapı günümüzde küçük bir avlu içerisinde bulunan mescit, meşruta (imamın konaklaması için yapılmış ev), tuvaletler ve bitişiğinde depo olarak kullanılan bir mekan ile abdest alma musluklarının bulunduğu yarı kapalı bir mekandan oluşmaktadır. Dikdörtgen plan şemalı mescit kapalı mekan ile giriş cephesine bitişik olan son cemaat yeri birbirinden bağımsız iki ayrı kırma çatı ile örtülmüştür. Yapıya bitişik olan minaresi alışılmışın dışında soldadır. Minaresinin özgün biçimi ve konumu sebebiyle nadir örneklerden biri olan mescit, 1892 yılında Sultan II. Abdülhamit devrinde onarılmıştır. Bu çalışma ile yapının güncel rölövelerinden ve yerinde yapılan incelemelerden elde edilen veriler, arşiv belgeleri, eski fotoğraflar ve haritalar eşliğinde değerlendirilmiş, yapının farklı dönemlerde yapılmış niteliksiz ekler sebebi ile inşa edildiği dönemdeki plan şemasından büyük oranda farklılaştığı görülmüştür. Bunun yanı sıra onarımlar sırasında yapılmış olan müdahaleler neden sonuç ilişkisi ile incelenmiş, elde edilen veriler görseller eşliğinde sunulmuştur. Çalışmada yapının niteliksiz eklerinden arındırılarak aslına uygun olarak yenilenmesi ve böylece inşa edildiği dönemdeki kimliğini koruyarak gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eyüp, Cedid Ali Paşa Mescidi, Mescit, Mekansal Analiz, Onarım

Çocuk Eğitimde Okul Bahçe Tasarımlarının Önemi

Assist. Prof. Dr. Nilgün Güneroğlu - Ms. Makbulenur Bekar - Ms. Elif Kaya Şahin

ÖZ

Eğitim bireylerin toplum içinde var olabilmek için edindikleri bilgi, beceri ve anlayışlardır. Aile dışındaki en önemli eğitim kurumları okullardır. Okullar çocukların zihinsel gelişimlerinin yanısıra sosyal ve fiziksel gelişimlerine de imkan sağlarlar. Bu gelişimler için sadece okul değil okul bahçelerinin de iyi bir şekilde planlanması gereklidir. Çocukların oynayarak ve deneyimleyerek kazandıkları bilgilerin derslerde eğitimle kazandıkları bilgiler kadar önemli olduğu unutulmamalıdır. Çevreye duyarlı, sağlıklı ve aktif bireylerin yetiştirilmesi için özellikle doğal elemanlarla düzenlenmiş okul bahçesi tasarımlarına önem verilmelidir. Yapılan birçok çalışma doğal elemanların yer aldığı okul bahçelerinin öğrencilerin sosyal, bedensel, duygusal, bilişsel, hareket gelişimleri, ve yaratıcılıkları üzerinde pozitif etkileri bulunduğunu göstermektedir. Kentleşme, yeşil alanların azalması ve suç oranlarındaki artış okul bahçelerini çocukların açık alanda kendi akranları ile iletişim kurabilecekleri en önemli mekanlardan biri durumuna getirmiştir. Çocukların zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda geçirdiği dikkate alındığında okul bahçelerinin çocuklar için önemini daha net bir biçimde ortaya çıkarmaktadır. Oysa günümüz okul bahçeleri beton zemin elemanlarıyla kaplı, çocukların doğa ile etkileşiminin olmadığı ve yetersiz bitkisel düzenlemelerden oluşan mekanlar olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmada günümüz okullarının bahçe tasarım anlayışları araştırılmış ve mevcut sorunlar irdelenmiştir. Okul bahçelerinin yeterli yeşil alana sahip olmadığı, yeşil alana sahip olan okul bahçelerinde ise söz konusu yeşil elemanların herhangi bir amaca yönelik kullanılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca okul bahçelerinde çocukların doğayı anlaması, doğayı yaşayarak öğrenmesi ve özgüre düşünebilmeleri için doğa temelli bahçe tasarımları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Bahçesi, Tasarım, Eğitim, Öğrenme, Doğa

Bitkilerin Kültürel Çağrışımları

Assist. Prof. Dr. Nilgün Güneroğlu - Ms. Elif Kaya Şahin - Ms. Elif Aktürk

ÖZ

Kültür, toplumların geçmişten günümüze birikimlerinden oluşan, gelenek, görenek, inanış, bilim ve sanat etkinlikleri ile şekillenen her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütünüdür. Coğrafik yapı, iklimsel etkenler, dini inanışlar, dil toplumların kendi kültürlerini şekillendirmesine ve bunun sonucunda da dünya üzerinde kültürel farklılıkların oluşmasına neden olmuştur. İnsanlığın var oluşunda önemli bir yeri olan bitkilerin bu kültürel farklılıklar içinde insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğu görülmektedir. İnsanlar ve hayvanların temel besin kaynağı olan bitkiler ilaç yapımından, havanın temizlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesine kadar önemli yararlar sağlarlar. Bunların yanı sıra kutsal kitaplarda cennet tasvirlerinde bazı bitki türlerinin kullanılması bu bitkilere olan düşünceyi farklı boyutlara taşımıştır. Örneğin; hayat ağacı genellikle toplumlarda yaratılışın kaynağı, yaşam-ölüm, bereket, şifa ve ölümsüzlüğü sembolize etmek kullanılan bir ağaçtır. Bu ağacın maddi varlığından ziyade taşıdığı anlam ve temsil ettiği düşünce önelidir. Dini olarak yeraltı, yeryüzü ve gökyüzünü içeren üç alemi birbirine bağlar ve cinsi toplumdan topluma değişir. Bitkilerin insanlar için oldukça önemli olan bu değerleri farklı kültür ve coğrafyalarda bir ifade aracı olmuş, sembolik düşüncelerin ve anlamların dile getirilmesinde kullanılmıştır. Bu nedenlerle bu çalışmanın amacı geçmişten günümüze kadar bitkilerin, farklı kültürler ve Türklerde sembol değerler olarak kullanımı ve bu bitkilerin günümüz dünyasında peyzaj uygulamalarındaki işlevselliklerinde bu sembolik değerlerine önem verilip verilmediği araştırılmıştır. Sonuç olarak sembolik değere sahip bitkilerin farklı kültürlerde de olsa hala önemli olduğu ve bugünkü kentlerde yapılan bitkisel tasarımlarında sahip oldukları sembolik değerleri yansıtacak şekilde özenle kullanıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitki Türleri, Kültür, İnanış, Sembol, Bitkisel Tasarım

Maçka' nın Tarihi ve Arkeolojik Peyzaj Değerinin Belirlenmesi**Dr. Sara Demir****ÖZ**

Peyzajların tarihi ve arkeolojik geçmişi dünya çapında başlangıç aşamasında olup Türkiye' de henüz uygulanmamıştır. Dolayısıyla peyzajların geçmişi araştırılmadan yapılan peyzaj değerlendirme ile peyzaj planlama çalışmaları ve stratejileri tarihi ve arkeolojik peyzajların kaynak değerlerinin zarar görmesine sebep olmaktadır. Bu kapsamda mavi ve yeşil yolları, doğal güzellikleri, yaylalarında panoramik görüntü sağlayan tepeleri ile şaleleri olan, zengin habitata ve geleneksel yapıya sahip, ipek yolu güzergahının geçtiği, antik ve kutsal Sümela Manastırı ile Altındere Vadisi Milli Parkı' nı barındıran Maçka/Trabzon çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Ancak koruma alanındaki yönetimsel eksiklikler ve Trabzon' un büyükşehir ilan edilmesi sonucu hızlanan kentsel büyüme nedeni ile çalışma alanı tehlike altındadır. Bu araştırmanın amacı; Maçka/Trabzon' un arkeolojik yapısını ortaya koyan tarihsel peyzaj sürecini irdelemek ve tarihi peyzaj karakterlerini sınıflandırmaktır. Bu amaca ulaşmak için Sümela Manastırı ve çevresini içine alan havza sınırının geçmişten günümüze kadar ulaşan ve hala peyzajda izleri bulunan tarihi peyzaj karakter tiplerini belirlemek hedeflemiştir. Bu araştırma sadece Maçka' nın tarihi ve arkeolojik peyzaj değerinin belirlenmesine yönelik değil, daha büyük bir çerçeveden bakıldığında korunan kırsal alanına odaklanarak var olan arazi kullanım değişimlerini tarihi karakterlerle belirtmektedir. Meryemana vadisi havzasının tarihi peyzaj değerlerine sahip zamansal derinliğinin M.Ö.750 yıllara kadar uzandığı belirlenmiştir. Tarihi peyzajların zamansal derinliği ve kırsal ve yapısal çevrenin tarihi peyzaj bilgileri araştırıldığında çalışma alanında 21 tarihi peyzaj karakter tipi belirlenmiştir. İlk çağ, geç antik çağ, orta çağ, erken modern çağ ve modern çağ dönemleri yansıtan ve 4. düzeyde gerçekleşen tarihi peyzaj detaylarına göre sınıflandırma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Meryemana vadisi havzasının orman örtüsü, tarım aktivitesi, arıcılık, madencilik, yerleşim tipleri, yolları, rekreasyon ve koruma alanları değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, tarihi çevre kaynaklarına ve diğer veri tabanlarına girdi oluşturabilir. Dolayısı ile Türkiye' de bir ilk defa kullanılan bu çalışma yöntemi, Türkiye' deki peyzaj araştırma süreçleri kapsamında var olan tarihi derinlikle ilgili eksikliği kapatarak peyzaj mimarlığı çalışmalarına arkeolojik bir perspektiften yeni bir bakış açısı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi ve Arkeolojik İzler , Zamansal Derinlik, Tarihi Peyzaj Karakter Sınıflandırması

'Uzak' Şehirlerde Üniversite, Kent Kimliği ve Kentsel Algı İlişkisi: Bayburt İli Örneği

Lec. Mete Yusuf Ustabulut - Lec. Savaş Keskin

ÖZ

Bu çalışma, Garbın bilişselinde 'uzak' yerler olarak tahayyül edilen ve epey uzun zaman Şarkın bile uzağında tutulmuş bir şehri; Bayburt'u deneyimleyen yerli halkın, 'geç' gelen formel bir eğitim kurumuyla kurduğu 'hemşerilik' ilişkilerine odaklanmaktadır. 'Uzak' insanların, kentsel habitatları içerisinde biçimlenen kent algısı ve 'yakın' hissettikleri kent dinamiğinin, Bayburt Üniversitesi ile birlikte nasıl bir dönüşüm geçirdiğini açıklamak ve onların tanıklığında açığa çıkan kent kimliğini okumak, çalışmanın amacını teşkil etmektedir. Çalışmanın problematiği; şehrin çekirdeğinde kurulan Üniversite ile canlı bir ilişkiyi sürekli kuran ve bu ilişki setiyle kentliliğine ve kentine yeni anlamlar yükleyen halkın, Bayburt'u anlarken ve anlatırken Üniversiteye ne kadar temas ettiği, Üniversitenin kent kimliğinin bileşeni olarak nasıl bir algısal karşılık bulduğudur. Bu bağlamda, kent halkından örneklem olarak seçilen 350 katılımcıya, önceden hazırlanmış anket soruları yöneltilmiş, katılımcılardan alınan yanıtlar SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Anket soruları, kent halkı için Bayburtlu olmanın nasıl bir anlam ifade ettiği, kenti nasıl tanımladıkları ve anlamlandırdıkları, Üniversite ile nasıl bir ilişki içinde oldukları, Üniversitenin kentte nelere sebep olduğu ve Üniversite ile birlikte kentte nelerin değiştiğine tanıklık ettiklerini ölçmek üzere hazırlanmıştır. Çalışma bulguları, Bayburt Üniversitesi ile birlikte, kentlinin kentsel bağlarının ve kenti anlamlandırma biçimlerinin olumlu bir değişim gösterdiğini, kentin gelecekteki konumunun daha iyi olacağına dair bir umudu canlı tuttuğunu göstermektedir. Çalışma, 'on yıllar' boyunca uzakta kalmış bir kenti 'yaşamak' zorunda olan ya da bunu tercih eden bir topluluğun, eğitim kurumunun kimlik yapıları ile vizyonundan beslenerek yeni bir kimliklenme sürecine girdiğini; üniversiteyi salt bir eğitim kurumunun ötesinde 'umut' olarak yorumladığını ortaya koymasından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bayburt, Bayburt Üniversitesi, Kent Kimliği, Kentsel Algı

Modern Kentlinin Kentsel Mekân Düşlemleri: Elazığ Kent Meydanı Önerileri

Mr. Fatih Baltacı - Lec. Savaş Keskin

ÖZ

Bu çalışma, Elazığ Belediyesi'nin kentin merkezinde kurmayı planladığı ve 'Kent Meydanı Kentsel Tasarım ve Mimari Proje' yarışmasıyla ulusal çapa yaydığı Kent Meydanı projesinden ilhamla hazırlanmıştır. Modüler ve tüketim odaklı kapalı mekanlara entegre edilmiş mübadeleler yoluyla toplumsallaşan kentlinin, bir kent meydanını nasıl tasavvur edeceği ve halihazırdaki sosyal nitelikleriyle kentsel mekan düşlemleri arasındaki ilişkinin nasıl tesis edildiği soruları, bu çalışmanın temel problematiğini oluşturmaktadır. Kendine has bir kültürü üreten kent meydanının, bu kültüre yabancı olan bir kentin kentlisi tarafından talepler ve beklentiler yoluyla açıklanması, kentlinin sosyal düşünlerine ve kentsel ütopyalarına da ışık tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Elazığ kentlisinin var olan sosyal sermayesi ile kentsel mekân düşlemleri arasında işlevsel bir ilişki kurarak, projelendirileceği henüz kesin bile olmayan bir mekânı kurgulama biçimlerini okumaktır. Kentlinin mekân düşlemleri arasında saklı halde duran, 'gündelik hayat eleştirisi' ve 'var olan mekânı, var olmayan bir mekânın kusursuzluğu üzerinden yorumlama halleri', çalışma bulgularını önemli hale getirmektedir. Çalışmada, yapılandırılmış bir anket formuyla sorular yöneltilen 250 kişilik örneklem grubundan elde edilen veriler, SPSS programında analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Anket soruları, kentlinin mevcut sosyal mekânlar içindeki sosyalleşme deneyimleri ve kent meydanına ilişkin beklentilerini anlaşılır kılacak kolektif ve tikel detaylar içermektedir. Bulgular, kentlinin düşlemlerindeki kent meydanının, müşterek bir buluşma ya da mutabakatı içermediğini ve kusursuzlukların çatıştığını göstermektedir. Bulgularda, ankete katılan kentlilerin kusursuz mekân düşlemlerinin birbirinden farklı olmakla birlikte, önceki sosyal deneyimlerinin bir uzantısı olduğu sonucuna varılmıştır. Bundan da önemlisi, Belediyenin uygulamayı düşündüğü projenin, düşünsel bir mimarlığı deneyimleyen kentlinin düşlemleriyle örtüşmemesidir. Sonuç olarak; bir 'yenilik' olarak düşünülen kent meydanı hakkında pek de 'yeni' şeyler düşlemeyen kentli, pek de 'yeni' olmayan bir mekânı tecrübe etmeye devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: Kent Meydanı, Kentsel Mekân, Kent Mimarisi, Sosyalleşme, Kent Algısı

Istanbul-Tahtakale ve Tekirdağ'daki Rüstem Paşa Camilerinin Konum ve Mimari Özelliklerine Bağlı Olarak Değerlendirilmesi

Lec. Dr. Sezgi Giray Küçük

ÖZ

Osmanlı Klasik Dönemi'nin önemli sadrazamlarından Rüstem Paşa, ticaret ile yakından ilgisi ile tanınan, zenginliğiyle ünlenmiş bir devlet adamıdır. Rüstem Paşa'nın vakıf eserlerinin büyük çoğunluğu, gelir sağlayıcı mülkler olan imalathaneler, çiftlikler, tabakhaneler, fırınlar, dükkânlar, değirmenler, bedesten, kervansaray ve hamam gibi ticaret yapılarıdır. Bunların yanında Rüstem Paşa, cami, mescid, medrese, sıbyan mektebi, imaret, zaviye, çeşme gibi hayır eserleri de yaptırmış, gelir getiren mülklerini bu hayır eserlerine vakfetmiştir. Bu yapılardan pek çoğu günümüzde mevcut değildir veya zaman içerisinde yapılan niteliksiz onarımlarla özgün kimliklerinden uzaklaşmışlardır. Diğerlerine kıyasla daha iyi korunarak günümüze gelebilmiş, İstanbul-Tahtakale Rüstem Paşa Camisi ve Tekirdağ Rüstem Paşa Camisi, bu çalışma kapsamında konum ve mimari özellikleri göz önüne alınarak irdelenmektedir. Tahtakale Rüstem Paşa Camisi, eskiden beri İstanbul'un değerli ticari bölgelerinden olan Eminönü'nde çarşı içinde, dükkânların üzerinde yer almaktadır. Cami üst kota alınarak sakin bir mekân yaratılmıştır. Tekirdağ'daki Rüstem Paşa Camisi de yine ticaret ile ilişkili bir şekilde, İstanbul'dan Avrupa'ya giden Rumeli yol sisteminin sol kolu olan Via Egetia üzerinde, önemli bir ticaret limanında yer almaktadır. Çalışma kapsamında, camilerin mekân oluşumlarını tanımlamak ve mimari özelliklerini gözler önüne sermek amacıyla her iki camiye ait plan çizimleri yapılmış, genel özelliklerini belirtmek için karşılaştırmalı bir tablo hazırlanmıştır. Camilerin ticari açıdan oldukça değerli bölgelerde konumlanması, Rüstem Paşa'nın ticarete olan bağlılığının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Mimar Sinan tarafından inşa edilmiş olan camiler, harim ve çift revaklı son cemaat yerlerinden oluşmaktadır. Tekirdağ'daki cami, bir külliye içerisinde yer almakta olup, merkezi kübik plana sahipken, Tahtakale'deki cami bağımsız olarak inşa edilmiştir ve sekizgen baldaken plan şemalıdır. Yapıların konumlanma, boyut ve biçim özellikleri farklılaşmasına rağmen son cemaat yerlerinin çift revaklı olması ve belirli bir modülasyona bağlı kalınarak inşa edilmiş olmaları sebebiyle mimarilerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Rüstem Paşa, Cami, Tekirdağ, Eminönü, Tahtakale, Ticaret

Mardin Şehidiye Medresesi'nde Taş Süsleme

Ms. Lale Karataş - Assoc. Prof. Dr. Z. Sevgen Perker

ÖZ

Anadolu'nun, adeta bir açık hava müzesi olan Mardin şehri; çok uzun yıllardan beri, pek çok devletin hâkimiyeti altına girmiş, çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Kentin tarihsel süreçte, farklı etnik kökene sahip bireyleri bünyesinde barındırması dolayısıyla, Mardin Kentsel Sit Alanı'nda; cami, medrese, kilise, manastır gibi pek çok ibadet yapısı bulunmaktadır. Şehidiye Medresesi, Mardin kentinde bulunan ve süsleme çeşitliliği bakımından Mardin dini yapıları içinde öne çıkan yapılardan bir tanesidir. Bu çalışmanın amacı, Mardin Şehidiye Medresesi'nde bulunan taş süslemelerin; malzeme türü, üzerinde yer aldığı yapı elemanı ve sahip olduğu motifler bakımından araştırılması ile ilgili alana katkıda bulunulmasıdır. Çalışmada literatür araştırması, gözlem yoluyla tespit ve fotoğrafla belgeleme yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen bilgiler, betimsel ve sistematik analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, yapının duvarlarında, üst örtü ve döşemelerinde yöreden çıkarılan sarı kalker taşı; taç kapı, mihrap, mukarnas ve kitabelerinde ise kızılımsı kireç taşı kullanıldığı tespit edilmiştir. Medresenin cephesinde; taç kapı, silme ve bordürler, kitabeler, sütunlar, sütünceler ve minarede; iç mekânında mihrap, nişler, mukarnas ve kitabelerde taş süslemenin kullanıldığı görülmüştür. Yapıda bulunan taş süslemelerde kullanılan motifler ise; geometrik, bitkisel ve figürlü süslemeler şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Mardin, Medrese, Şehidiye Medresesi, Taş, Süsleme

Influence Of Training Provided By The Nurse For Diabetic Or Hypertensive Patients Diagnosed With Chronic Kidney Failure On Some Parameters And Quality Of The Life

Ms. Ayşe Şahin - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu - Prof. Dr. Nimet Ovayolu

ÖZ

Aim: This research was done in a quasi-experimental way to determine influence of training provided by the nurse for diabetic or hypertensive patients diagnosed with chronic kidney failure on some parameters and quality of the life. **Methods:** Approval was got from the ethics committee, the institution and the patients. The number of samples was determined through calculation of power analysis and the patients appropriate for criteria to study were divided as the intervention group (30) and the control group (30). Data of the research was obtained through a question form and the scale of Kidney Disease Quality Of Life SF-36 (KDQOL-36). The question form and KDQOL were employed for both of the groups at the beginning and end of the study. KDQOL consists of five sub-dimensions. Points vary between 0 and 100 for each dimension. High points mean improving of quality of life. The patients in the intervention group were trained based on the booklet for training. Also, the training was provided again by informing the patients about the results through phone calls. Except for the clinical routine, any other practice was not employed for the control group. Data of the research was analyzed through chi square, Student t, Mann whitney U, Freidman and paired t tests. **Results:** After the training, except for calcium, no significant difference was determined between the groups in terms of blood parameters. However, it was seen that while average points of all life-quality sub-dimensions for the intervention group increased ($p<0.05$), average points of all sub-dimensions, except for symptom sub-dimension, decreased. **Conclusion:** Based on results of the research, it can be recommended that life quality of diabetic and hypertensive patients diagnosed with CKF can be improved by providing training for them and their clinical indicators can be evaluated through long term follows.

Anahtar Kelimeler: Nurse, Training, Diabetes, Hypertension, Chronic Kidney Failure, Quality Of Life

Pulmoner Kistik Ekinokokkozisin Patogenez ve Patolojik Bulguları

Assist. Prof. Dr. Güngör Çağdaş Dinçel - Assist. Prof. Dr. Serkan Yıldırım - Assist. Prof. Dr. Orhan Yavuz

ÖZ

Uzun yıllardan beri bilinen ekinokokkozis, Echinococcus türleri tarafından oluşturulan insanlarda ve hayvanlarda oldukça yaygın olarak görülen zoonotik bir enfeksiyondur. Hayvanlarda çok ciddi ekonomik kayıplar meydana getirmesiyle birlikte önemli bir halk sağlığı problemi de oluşturmaktadır. Son konak olan karnivorların ince bağırsaklarında yaşayan Echinococcus granulosus insan dahil pek çok memeli hayvanı ara konak olarak kullanmaktadır. Ara konaklar, son konaklar tarafından dışkılarıyla atılan yumurtaları alimenter yolla alarak hastalığa yakalanırlar. Yumurtalardan serbest kalan onkosferler yaygın olarak karaciğer ve akciğere yerleşmelerinin yanında beyin, dalak ve pankreas gibi pek çok organa da yerleşme eğilimi gösterirler ve parazitin larva formu olan kist hidatiği oluştururlar. Hastalığa ait karakteristik klinik bulguların olmaması ve özellikle genç/küçük kistlerin radyodiagnostik yöntemlerle tespitinin oldukça zor olmasından dolayı hastalığın ciddiyeti her geçen gün artmaktadır. Akciğerde görülen histopatolojik bulgular değerlendirildiğinde; yangısal reaksiyonlar genellikle parazitin bulunduğu çevredeki alveollerden terminal ve/veya küçük bronşiyollere kadar uzanır. Kistlere komşu olan akciğer parankiminin atelettazik olduğu dikkati çeker. Protoskoleksler kistlerin bazılarında görülür. Displastik bronşiyolar epitel hücreleri yer yer lümende dökülmüş epitelyum hücreleriyle köpüklü sitoplazmalı makrofajlar görülür. Kistin çevresinde belirgin bir lenfosit, makrofaj ve eozinofil infiltrasyonlarıyla birlikte çok çekirdekli yabancı cisim dev hücreleri görülür. Tipik bir granülasyon nekrozu bulgularına da rastlanır. Yangı bölgesinde fibroplazi, kollajen depolanması ve geniş neovaskülarizasyon tespit edilir. Adventisyel katmanın periferik kısmı ağırlıklı olarak lenfoplazmatik ve histiyositik yangısal bir infiltrat bulunan fibrovasküler dokudan oluşur. Yine adventisyel tabakanın nekrotik iç kısımlarında, fokal mineralizasyona rastlanır. Sonuç olarak, zoonoz özellik taşımasından dolayı bu helmint enfeksiyonları multidisipliner olarak ele alınması gerekmektedir. Bu çalışma ile Türkiye’de yaygın olarak görülen bu parazitlerin akciğerlerde meydana getirdiği patolojiler vurgulanmıştır. Bu parazitin ülkemizde hem insanlarda hem de hayvanlarda kontrol altına alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Echinococcus Granulosus, Pulmoner Patoloji, Ekinokokkozis, Zoonoz

Son Yasal Düzenlemeler Işığında Çocuğun Cinsel İstismarı ve Farklı Ülke Uygulamaları

Assoc. Prof. Dr. Beytullah Karadayı - Assist. Prof. Dr. Şükriye Karadayı - Assist. Prof. Dr. Nurdan Sezgin - Prof. Dr. Gürsel Çetin

ÖZ

Çocuğun cinsel yönden istismarı, çocuk istismar türlerinin en önemlilerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar kapsamında çocukların cinsel istismarı, yetişkinlerden farklı tutulmuş ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 103.maddesinde "Çocukların cinsel istismarı" başlığı ile özel olarak düzenlenmiştir. 2005 yılında yürürlüğe giren söz konusu düzenleme maddesinin birinci ve ikinci fıkrası açılan bir dava neticesinde Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından 2016 yılında iptal edilmiştir. AYM, "15 yaşını tamamlamamış çocuklara yönelik her türlü cinsel davranışı" istismar sayıp 8-15 yıl arası hapis öngören maddeyi iptal etmiş ve maddenin yeniden düzenlenmesi için hükümete 6 ay süre tanımıştır. TBMM Genel Kurulunda kabul edildikten sonra yürürlüğe giren yeni düzenlemede ise eski yasa ile aynı şekilde çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi için 8 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası öngörülmüş fakat cinsel istismarın "sarkıntılık" durumunda olması halinde ise 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası yaptırımını getirilmiştir. Ayrıca yeni düzenlemede farklı olarak, mağdurun 12 yaşını tamamlamamış olması halinde verilecek cezanın, istismar durumunda 10 yıldan, sarkıntılık durumunda ise 5 yıldan az olmaması kararı yer almıştır. Fakat 15 yaş üzeri çocuklarda akranlar arasında yaşanan isteğe bağlı cinsel birliktelik ile büyükler tarafından yapılan çocuk istismarının birbirinden ayrılması konusu çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından eleştiri konusu olmuştur. Çocuğun cinsel istismarı ile ilgili olarak, istismarın boyutu, akran ilişkisi, istismar sonrasında meydana gelen zorlama evlilikler ve istismar için öngörülen cezalar konunun muhatapları arasında tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Bu çalışmada çocuğun cinsel istismarının yasal boyutundaki tartışmalı olan noktaların yerli ve yabancı literatür ışığında irdelenmesi amaçlanmıştır. Konu hakkında farklı ülkelerdeki yasal mevzuat araştırılmış, TCK'daki yasal düzenlemeler ile kıyaslanmak suretiyle konu üzerindeki değerlendirmeler geniş perspektif içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Çocuğun Cinsel İstismarı, Yasal Mevzuat

Beyan Edilen Boy ve Kilo Verilerinin Güvenilirliği ve Adli Açıdan Önemi

Assist. Prof. Dr. Nurdan Sezgin - Assoc. Prof. Dr. Beytullah Karadayı - Assist. Prof. Dr. Şükriye Karadayı

ÖZ

Kişilere ait boy ve kilo bilgileri bazı meslek gruplarına kabul için kullanılabildiği gibi, özellikle adli bilimlerde kimliklendirme çalışmalarında büyük öneme sahiptir. Boy uzunluğu ve kilo kişiler arasında çeşitlilik gösterdiğinden insanlar arasında ayırım sağlanmasında kullanılan iki önemli parametredir. Kimliği belirsiz cesetlerin kayıp kişiler arasından kimliklendirilmesi ve pek çok kriminal olayda kamera kayıtlarının kimliklendirme amaçlı karşılaştırılması gibi durumlarda kişinin daha önce beyan ettikleri boy ve kilo bilgilerinin doğru şekilde elde edilmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, kişilerin kendi boy ve kiloları ile ilgili verdikleri bilgi ile gerçek ölçüm değerleri arasında tutarlılık olup olmadığının ortaya konulmasıdır. Araştırma için 93 kadın ve 106 erkek gönüllü katılımcının boy ve kilo ölçümleri kullanıldı. Çalışma kapsamında elde edilen veriler SPSS 17 programı yardımı ile tanımlayıcı istatistik ve paired T testi ile analiz edildi. Erkeklerde ölçülen boy ile beyan edilen boy uzunluğu ortalamaları arasında 0,17 cm, kilo ortalamaları arasında 0,06 kg fark bulundu. Kadınlarda ise ölçülen ve beyan edilen boy uzunlukları ortalamaları arasında 0,51 cm ve kilo ortalamaları arasında 0,73 kg fark olduğu görüldü. Sonuç olarak her iki cinsiyette de boy uzunluğunun olduğundan fazla, kilonun ise olduğundan az söylendiği saptandı. Fakat bu farklar erkeklerde istatistiksel açıdan anlamlı bulunmazken, kadınlarda her iki parametre açısından istatistiksel olarak anlamlı fark ($P<0,01$) olduğu gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Adli Bilimler, Kimliklendirme, Boy Ölçümleri, Kilo Ölçümleri.

Yoğun Bakımda Yatan ve Nazogastrik Tüp İle Beslenen Geriatrik Hastalara Uygulanan Abdominal Masajın Bazı Parametrelere Etkisi

Mr. Onur Çetinkaya - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu - Prof. Dr. Nimet Ovayolu

ÖZ

Amaç: Çalışma yoğun bakımda yatan ve nazogastrik tüp ile beslenen geriatrik hastalara uygulanan abdominal masajın bazı parametrelere etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı. Yöntem: Araştırmaya başlamadan önce gerekli tüm izinler alındı. Çalışma kriterlerine uygun olan hastalar müdahale (30) ve kontrol (30) grubuna ayrıldı ve nütrisyon ekibinin belirlediği miktar ile beslenmeye başladı. Besin toleransı; Gastrik Rezidüel Volüm (GRV) ölçümü sonucunda aspire edilen mide içeriğinin, hastaya bir önceki öğünde verilen besin miktarının yarısından az olması ve diyetisyenin belirlediği hedef kaloriye ulaşması şeklinde belirlendi. Her beslenme öğünü öncesinde her iki gruptaki hastaların; GRV, karın çevresi ölçümü ve karın muayenesi yapıldı ve hastalar distansiyon, kusma, defekasyon varlığı açısından değerlendirildi. Müdahale grubundaki hastalara beslenme öğününden önce günde iki defa (saat 11:00 ve 19:00) 15-20 dakika süre ile abdominal masaj uygulandı. Hastalar, besin toleransı geliştikten sonraki üç günü de kapsayacak şekilde toplamda 6 gün boyunca izlendi. Araştırmanın verileri soru formu ve GRV izlem formu ile toplandı. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde; Shaphiro Wilk, Student t, Mann whitney U, Willcoxon, Ki-kare, Mc Nemar, Kappa testleri kullanıldı. Bulgular: Hastalar birinci ve altıncı gün takipleri açısından kıyaslandığında; müdahale grubundaki hastaların %81.5'inde izlem sonunda defekasyon gerçekleştiği, hastaların hiç birinde distansiyon, kusma sorunu ve GRV artışı olmadığı belirlendi ($p<0.05$). Kontrol grubunda ise; 6. günde GRV'de anlamlı artış olduğu, hastaların %29.6'sında distansiyon gözleendiği ve hastaların sadece %33.3'ünde defekasyon gerçekleştiği saptandı. Sonuç: Abdominal masajın GRV fazlalığını ve distansiyon görülme sıklığını azalttığı, defekasyon sıklığını ise arttırdığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Abdominal Masaj, Geriatri, Nazogastrik Tüp, Yoğun Bakım, Hemşirelik.

The Effect Of Cryotherapy Applied To Hemodialysis Patients On Pain Experienced During Fistula Puncture

Ms. Pınar Çekiç - Assoc. Prof. Dr. Özlem Ovayolu - Prof. Dr. Nimet Ovayolu

ÖZ

The study was conducted as a randomized, controlled, and experimental study between 2 November and 30 December 2017 for the purpose of evaluating the effect of cryotherapy on pain experienced during access to veins in patients undergoing hemodialysis (HD). Permissions were obtained from the ethics committee, institution and patients before the study. The sample size was calculated and determined by using the power analysis and patients meeting the study criteria were divided into intervention (40) and control (40) groups. The data of the study were collected using a questionnaire and the Visual Analog Scale (VAS). Cryotherapy was applied to patients in the intervention group starting one minute before the fistula puncture until the puncture was completed (for averagely 1-2 minutes). The process was applied to the same patient in three consecutive dialysis sessions and the pain levels of patients were evaluated with VAS after every needle puncture. The process of cryotherapy was applied by the researcher to the site one cm above the fistula with a cold gel compress of 13 cm x 27 cm. The patients in the control group did not receive any intervention outside of the clinic's routine and the pain levels of the patients in this group during the needle puncture was measured by using VAS at the end of the three consecutive HD sessions. The data obtained from the study were analyzed with Chi-square, Student t, Mann Whitney U and Friedman tests. It was determined that the pain mean score of the intervention group which was 3.5 ± 0.2 before the application of cryotherapy decreased to 2.3 ± 0.2 after the first HD session, to 2.1 ± 0.2 after the second HD session, and to 1.5 ± 0.1 after the third HD session following the application ($p > 0.05$). It was found that the pain mean score of the control group which was 3.0 ± 0.3 decreased to 2.3 ± 0.2 after the first HD session, to 2.2 ± 0.2 after the second HD session, and to 1.8 ± 0.2 after the third HD session ($p > 0.05$). It was determined that there was a significant difference between the intervention and control groups in terms of pain mean scores that were obtained in four different periods ($p < 0.05$). In accordance the results of the study; it is recommended to use cryotherapy in decreasing the pain experienced by HD patients during access to veins.

Anahtar Kelimeler: Hemodialysis, Pain, Cryotherapy, Nurse

Akciğer Kanseri Olan Bireylerde Dispne ve Yeti Yitiminin Belirlenmesi

Ms. Safiye Yanmış - Prof. Dr. Mukadder Mollaoglu

ÖZ

Amaç: Bu çalışma akciğer kanseri olan bireylerde dispne ve yeti yitiminin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Materyal ve Metot: Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırma, Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında bir hastanesinin Göğüs kliniğinde yatan araştırmaya alınma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 110 akciğer kanser hastası ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, Kansere Dispne Ölçeği (KDÖ), Kısa Yeti Yitimi Anketi (KYA) kullanılarak toplanılmıştır. Veriler SPSS 21.0 paket programında frekans, yüzde, ortalama, Min Max değer, korelasyon, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %63.6' sını erkek olup ortalama yaş 59.9±10.92 olarak saptanmıştır. Yeti yitimi ölçek puan ortalaması 17.45±4.09 olarak saptandı. Dispne ölçeğinin alt boyutlarının puan ortalaması 9.94±2.56 ile 16.09±3.32 arasında değişmektedir. En düşük ortalamaya 9.94±2.56 ile "Rahatsızlık Duygusu" alt boyutu sahiptir. En yüksek ortalamaya ise 16.09±3.32 ile "Çaba Duygusu" alt boyutu sahiptir. "Anksiyete Duygusu" alt boyut ortalaması ise 12.96±2.85 olarak bulunmuştur. Tüm ölçeğin ortalaması 38.99±8.21 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan bireylerin Kansere Dispne Ölçeği'nden en düşük 22 ve en yüksek 48 puan aldıkları görülmüştür. Yeti yitimi ile dispne alt boyutları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Buna göre; yeti yitimi arttıkça dispne artmaktadır (p<0.001). Sonuç ve öneriler: Bu çalışmada akciğer kanser hastalarının önemli ölçüde dispne ve yeti yitimi yaşadığı belirlenmiştir. Akciğer kanser hastalarında dispne ve yeti yitimine yönelik çalışmaların genişletilmeye ihtiyacı vardır.

Anahtar Kelimeler: Akciğer Kanseri, Dispne, Yeti Yitimi, Hemşire.

Our Experiences On The Learning Habits Of Y Generation

Dr. Sedat Develi

ÖZ

The generation is called to communities living in the same period and showing the same common characteristics and behaviors. When they come together, different behaviors of different generations forming the whole society reflects the generation gap which is often mentioned in our day. When we consider in terms of education, one of the subjects that can be expressed as a generational conflict is the learning habits. Today, the great majority of the people we define as educators in our society, belong to the X generation. On the other hand, almost all of the people we identify as student belongs Y generation. We believe that one of the causes of the difficulties experienced in terms of education is the differences of learning and behavior habits between two generations (which is also expressed as conflicts of generations) and these differences are not well known. In this presentation, we aimed to represent our observations we made to understand the learning habits of the Y generation and the solutions we tried to implement as a result of these observations. First of all, we tried to define the learning habits on our target group (associate degree - bachelor's degree) in the direction of our observations and experiences. Although it is expressed as learning habits or forms of behavior Y generation, we have observed that each generation shows layers in itself. As a result of the definitions we have made, we have observed that mobile communication technologies dominate the learning habits of our target population, which mobile devices (mobile phones, tablets, etc.) are the main backbone of it. For example, instead of listening to a lecture, sound recording and listening after the lecture or studying the lecture notes and presentations on mobile devices. As a result of these observations, we have made various arrangements for pre-course preparations, for learning or cramming for the exams. In this presentation, we aimed to share and discuss our arrangements that we succeeded and we did not succeed.

Anahtar Kelimeler: Y Generation, Learning Habits, Mobile Communication Technologies

Türkiye ve AB Üye Ülkelerin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında Karşılaştırılması

Lec. Gülcan Güzel - Prof. Dr. Meral Uzunöz

ÖZ

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bir toplumun, refahını, kalkınmasını, büyümesini ve daha birçok önemli olguyu etkileyen bir eşitsizlik türüdür. Ekonomik bağlamda toplumsal cinsiyet eşitsizliği kadının işgücüne katılımını, ücretlerini, emekli maaşını ve daha birçok alanı olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Türkiye ve AB bu yüzden toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltmayı uzun zamandır bir amaç olarak benimsemiştir. Söz konusu amaç doğrultusunda Türkiye ve AB üye ülkeleri anayasada değişiklik yapmakla birlikte hükümetler ve de özel kurumlar birçok teşvik uygulamıştır. Fakat eşitsizliği ölçen Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu verileri ve Eurostat'tan elde edilen veriler incelendiğinde AB üye ülkeleri arasında söz konusu alanda ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir. AB'nin bazı ülkeleri toplumsal cinsiyet eşitsizliğini önemli ölçüde azaltıp dünya sıralamasında ilk sıraları paylaşmakta diğer bazı ülkelerde ise eşitsizlik çok yüksek olup sıralamada son sıralarda yer almaktadır. Fakat bilindiği gibi AB üye ülkeleri ekonomik benzerlikler ile kurulmaktadır. Bu çalışmada toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üye ülkeler arasındaki boyutlarını göstererek üye ülkelerin söz konusu alanda birbirleri ile önemli ölçüde uyumlu olmadığı gösterilmek istenmiştir. Ayrıca, bu çalışmada Türkiye'nin, son sıralarda yer alan AB üye ülkelerinden bile daha geride yer aldığı gösterilmek istenmiştir. Söz konusu sonuçlar AB üye ülkelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu ve Türkiye'nin toplumsal cinsiyet eşitliği hakkındaki çalışmalarını da sorgulamamıza sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Wef, Türkiye, Ab Üye Ülkeleri.

Kamuyu Bilgilendirmede Yeni Trend Sosyal Medya: İlçe Belediye Başkanları Üzerine Bir Araştırma

Assist. Prof. Dr. Nedret Çağlar

ÖZ

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde toplumsal yaşamın önemli bir aracı haline gelen sosyal medya, hem özel hem de kamusal alanda bilgi paylaşımı, etkileşimli iletişim ve kamuoyu oluşturma açısından önemli bir görev üstlenmektedir. Sosyal medyanın geleneksel medya araçlarına göre daha hızlı ve az maliyetli ve küresel anlamda çok kişiye ulaşma imkanını sağlaması; özel ve kamu kurum/kuruluşları için hem halkla ilişkiler ve tanıtım uygulamalarında yeni fırsatlar hem de yeni bir iletişim ortamı oluşturmuştur. Vatandaşın sosyal medyaya olan ilgisi de bu süreci hızlandırmıştır. Özel ve kamu kurum/kuruluşları; kamuyu bilgilendirme, kamuoyu oluşturma, iletişim kurma, tanıma, tanıtma, pazarlama ve reklam faaliyetleri için sosyal medya araçlarını kullanır hale gelmişlerdir. Özellikle kurumların internet(web) sitelerinin oluşturulması ile başlayan bu süreç, kurumsal ve kişisel sosyal hesaplarla desteklenmektedir. Yerelde vatandaşa en yakın yönetim birimleri olan belediyelerin de halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetlerinde web siteleri yanında sosyal medyayı kullanması da buna eklenmiştir. Söz konusu süreci belediye başkanlarının iletişim stratejileri de etkilemektedir. Kamuyu bilgilendirmede geleneksel medya organlarının yanında iletişimde yeni trend olarak değerlendirilebilecek sosyal medya uygulamalarından daha aktif faydalanılması gerektiği açıktır. Bu çalışmada; belediye başkanlarının sosyal medyayı nasıl kullandıkları kamuyu bilgilendirme ve iki yönlü simetrik model çerçevesinde incelenecektir. Bu maksatla; Isparta ilçe belediye başkanlarının kişisel sosyal medya hesaplarına içerik analizi uygulanmıştır. Çalışma sonunda, belediye başkanlarının kişisel sosyal medya hesaplarını, daha çok belediyelerin kurumsal paylaşımlarını (hizmet, etkinlik, kutlama, duyuru vb. konularda) paylaşmak için kullandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediyeler, Sosyal Medya, Halkla İlişkiler, Belediye Başkanları, Yerel Yönetim

Freedom Of The Press: A Case Study Of The Republic Of Macedonia

Assist. Prof. Dr. Sanja Ađaip-Veličkovski
MACEDONIA

ÖZ

As media freedom around the world has been steadily declining in the least a decade, and press freedom is continuously threatened by the rise of the internet, since online content is being controlled by a handful of internet companies whose processes mostly lack transparency, the right to circulate without censorship is increasingly called in the question, so does the role of the press as a watchdog or the people's check on government. This paper is a case study of the steady decline of press freedom in Republic of Macedonia, and shows how increasingly authoritarian governments have steadily broken down the media freedom in general. Furthermore, the market manipulation and politically compromised regulators sought to squeeze critical media out of the market, and discredit the independent media in prolonged campaigns of harassment, which all have influenced the fall of Republic of Macedonia in ranking on the freedom of the press indexes that are published annually by international watchdogs like Reporters Without Borders (RSF) or Freedom House.

Anahtar Kelimeler: Press Freedom, Censorship, Media Regulation, Media Control

Gönüllü Sade Yaşam Tarzı İle Türk Toplumunun ve Kültürünün Benzerlikleri Üzerine

Assist. Prof. Dr. Ashhan Akkoç

ÖZ

“Gönüllü sadelik” kavramı, tüketimin azaltılmasını amaçlayan davranışlar ve bu davranışların bir yaşam biçimi haline gelmesi olarak nitelenebilir. Gönüllü sadeliğin, Batı toplumlarında 20.yy’dan itibaren yaygınlaştığı görülmektedir. Tarihsel anlamda ise, bu düşünce ve davranış biçiminin farklı kültürlerle dayandırılarak ve tarihsel anlamda çok daha gerilere götürülerek açıklandığı görülür. Endüstriyel üretim yerine insanın kendi emeği ile yaptığı ürünleri önemseyen, yoğun tüketimin azaltıldığı, tüketimden çok insani ilişkileri, insanın karakter gelişimini esas alan bir yaşam tarzının günümüzde “gönüllü sadelik” adıyla tanımlandığı görülmektedir. Yeni bir tüketim ve yaşam biçimi olarak gönüllü sadelik adıyla günümüzde Batı’da görülmekte olsa dahi aslında; az tüketmek, mütevazi olmak, maddi dünyadan çok, manevi, insani unsurlara önem vermek Türk toplumunun tarihsel, toplumsal, kültürel özelliklerinden biridir. Tüketim toplumunun yaygınlaşmasıyla Türk toplumunda, insana değer verme, mütevazi olma gibi yaklaşımlar zamanla maalesef ki azalmaktadır. Her ne kadar günümüzde Batı toplumlarında bilinen ve sürdürülen bir yaşam biçimi ve tüketim tarzı olarak gönüllü sadelik kavramıyla nitelense de bu isimin ötesinde, özü, içeriği ve düşünsel tavrı itibariyle Türk toplumunun bir-iki nesil evvel ki temel niteliklerini bünyesinde barındırmaktadır. Avrupa ve ABD’de yeni yaygınlaşan bir tüketim ve yaşam biçimi olarak-yeni adıyla-gönüllü sadelik; Türk kültürünün içinde yüzyıllardır zaten var olan özellikler ile örtüşmektedir. Çalışmada, Türk toplumunun eskiden beri sahip olduğu özelliklerden bazılarıyla, günümüzde “gönüllü sadelik” sosyal bilimsel adıyla anılan bu davranış ve düşünce biçimi arasındaki benzerlik ve yakınlığı vurgulamak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gönüllü Sadelik, Türk Toplumunu, İnsani Değerler

Geç Kapitalist Dönemde Başarı-Başarısızlık: Dizi Gerçekliği

Assist. Prof. Dr. Aslıhan Akkoç

ÖZ

Bu çalışmayla başarı ve başarısızlığın toplumsal boyutlarını tartışmak amaçlanmaktadır. Geç kapitalist dönemde, modern ilişkiler sistemi içinde insanlar toplumsal ve toplumlar arası koşullardan büyük oranda etkilenmektedirler. Özellikle de geç kapitalist dönemde küresel, toplumsal, iktisadi ve kültürel unsurlardan insanlar büyük ölçüde etkilenmektedirler. Pek çok şey gibi, kişisel başarı-başarısızlık da toplumsal koşullarla yakından ilişkilidir. Bir diğer açıdan da başarı, toplum tarafından insanlara atfedilen bir sıfattır. Başarı hem toplumda kazanılan bir şeydir, hem de bireysel koşulların ürünü olmanın yanında toplumsal koşullarla da ilişkilidir. Bunun yanında, geç kapitalist dönemin başarı algısı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda televizyon dizilerinde aktarılan başarı algısını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın kapsamı, televizyon dizilerinde yer alan başarı sunumunun incelenmesi ve bunun yanında geç kapitalist koşullarda başarının toplumsal koşullar ile ilişkisi üzerine olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyoloji, Geç Kapitalizm, Başarı Kavramı

Yurtdışında Yaşamış Ya da Yaşamakta Olan Tüketicilerin Etnosentrik Tüketim Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma

Dr. Aybike Tuba Özden

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, yurtdışında bir süre yaşamış ya da halen yaşamakta olan Türk vatandaşlarının etnosentrik eğilimlerini ölçmektir. Çeşitli ülkelerde yaşamış ve yaşamakta olan 103 gurbetçi Türk vatandaşının katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada, veri toplama araçları olarak Kuşdil ve Kağıtçıbaşı (2000), tarafından geliştirilen Scwartz Değerler Listesi, kişisel bilgi ve ifade formları ve Shimp ve Sharma (1987), tarafından tüketicilerin Amerika'da üretilen yerli ürünlere karşı yabancı ürünleri satın almalarına ilişkin tüketici eğilimlerini ölçmek için geliştirdikleri CETSCALE (Consumer Ethnocentric Tendency Scale) kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda yurtdışında kalma süresi ile etnosentrik eğilim arasında ilişki bulunamamıştır. Bu bağlamda araştırma sonuçları, değerler ve etnosentrik tüketim eğilimi ilişkisi ile ilgili bulgular ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etnosentrizm, Tüketici Etnosentrizmi, Değer, Cetscale.

Korunmaya Muhtaç Çocuklar ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri

Lec. Barış Tuncer - Lec. Tuğba Erdoğan

ÖZ

Davranışçı yaklaşıma göre insan, doğuştan getirilen reflekslerini çevre uyarıcılarıyla koşullayabilir. Çocuk, korunma davranışlarını doğal olarak gözlem ve taklit ile ilk yıllarında öğrenmeye başlar. Çocuk koruma, çocuğun doğumundan itibaren, dünyaya uyumu ile eğitimini anne-baba veya bakıcı tarafından çocuğa kazandırmayı amaçlamaktadır. Korunması gereken çocuklar bir sistem olarak diğer birçok sistemle ilişkili ve sürekli etkileşim içerisinde. Çocukları etkileyen toplumsal etmenler savaşlar, yoksulluk ve alt toplum kesiminden gelmiş olma, şehirleşme, yeni göç örüntüleri, toplumlarda artan heterojenleşme, değişen aile yapıları ve iş yaşamı gibi fenomenlerin hepsi çocukların evde ve erken çocukluk eğitim ve bakım ortamlarındaki günlük sosyal deneyimleri üzerinde etkili olan korunmaya ihtiyacı olan çocukların sağlıklı gelişimleri önündeki birçok engellerden bazılarıdır. Bu gelişmeler erken çocukluk eğitim ve bakımı uygulayıcılarının yeni şekillerde düşünme ve davranmalarını gerektiren fırsatlar ve zorluklar yaratmıştır. Her sosyal devlet yapısında oluşturulan muhtaç çocuklara kurum bakımı sistemi bulunmaktadır. Korunma ihtiyacı olan çocuklara sunulan hizmetler temelde iki kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; çocukların toplum içinde kendi ailesi veya başka bir ailenin yanında yaşamını devam ettirmesini sağlayan hizmet modelleri ve kurum bakımı hizmet modelleridir. Bu araştırmanın amacı korunmaya muhtaç çocuk kavramını açıklayarak korunmaya muhtaç çocuklara sağlanan kurum bakımı yöntemlerini açıklamaktır. Bu araştırma literatür tarama modelinde veriler elde edilerek açıklanan nitel bir çalışmadır. Araştırmanın sonucu: Türkiye’de kurum bakımı oldukça gelişmiştir ve bu alanda yeni kurumlar açılmaktadır. Türkiye’deki korunmaya muhtaç çocuklara yönelik kurumlar farklılaşmaktadır, her modelin benzer amaçları olsa da nitelikleri farklıdır. Farklı yeteneklerdeki çocukları bir arada toplayarak belirli yaş grubuna hizmet veren kurumlar gelişmektedir. Literatür incelendiğinde korunma ihtiyacı olan çocuklara sunulan hizmetler temelde toplum içinde kendi ailesi veya başka bir ailenin yanında yaşamını devam ettirmesini sağlayan hizmet modelleri ve kurum bakımı hizmet modelleridir.

Anahtar Kelimeler: Korunmaya Muhtaç Çocuklar, Hizmet Modelleri, Çocuk Koruma

Geleneksel ve Yerel Olanın Kültürel Bellekte Yeniden Üretilmesi İçin Tiyatro Çevirisi ve Yeniden Çevirisinin Araçsallaştırılması: Tiyatrotem Örneği

Assist. Prof. Dr. Başak Ergil

ÖZ

Bellek çalışmaları, çeviribilim ve tiyatrobilim alanlarına disiplinlerarası yaklaşmayı hedefleyen bu çalışmanın amacı dramatik metinlerin çeviri ve yeniden çevirilerinin erek kültürdeki geleneksel unsurları dönüştürerek yeniden üretmeye yarayacak bir biçimde işlevselleştirilebileceğini göstermektir. Genel olarak çeviriyle, özel olarak ise tiyatro çevirisiyle ilgili literatürde, “çeviri” edimi ve olgusu kaynak kültür öğelerinin erek kültüre aktarımı çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu çalışmada ise, bu ön kabule karşıt bir durum açısından “çeviri” ve “yeniden çeviri” olgularına yaklaşılabilecektir. Bu çalışmanın inceleme bütüncesini, halk tiyatrosuna ve geleneksel Türk tiyatrosuna özgü olan “kukla/tasvir”, “fasıllı anlatı”, “hikâye anlatıcılığı/meddah”, “oyun-içinde-oyun/rol-içinde-rol”, “illüzyon kurma/kırma”, “tekerleme”, “tekrar/simetri” gibi unsurları kültürel bellek içinde dönüştürürken ve yeniden şekillendirirken oluşturduğu özgün metinlerin yanı sıra (yeniden) çeviri tiyatroyu da kullanan Tiyatrotem’in Batı tiyatrosundan çevirdiği/uyarladığı bazı metinler oluşturmaktadır. Tiyatrotem, bu metinler ve sahnelemeleri sayesinde anlatı geleneğini çağdaş Batı tiyatrosuyla kaynaştırmıştır. Tiyatrotem’in “Klasik dramatik metinlerden hareketle oluşturulan oyunlar” başlığı altında sunduğu bu dramatik metinler Alfred Jarry’nin kaleme aldığı ve ilk Absürd tiyatro metni sayılan Ubu Roi [Kral Übü] adlı oyundan yola çıkarak kurdukları Âlem Buysa Kral Übü, yine Alfred Jarry’nin Ubu Enchaîné [Zincire Vurulmuş Übü] adlı oyunundan hareketle kurdukları Gündüz Niyetine, William Shakespeare’in Richard III adlı oyunu çıkışlı III. Riçird Faciası ve Molière’in Le Tartuffe adlı oyunundan kurdukları Tartuf Bey adlı oyunlardır. Bu çalışma, kültürel bellek içinde “çeviri” ve “yeniden çeviri” olgularını ele alırken yalnızca “farklı” ve “yabancı” olanın aktarımının değil, yerel ve geleneksel unsurların dönüştürülmesi ve yaşatılması işlevinin de mümkün ve önemli olduğunu somut örnekler üzerinden ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tiyatro Çevirisi, Yeniden Çeviri, Kültürel Bellek, Tiyatrotem.

Sappho, A Forgotten Voice of the Ancient Greek Literature

Lec. Bilge Bulut

ÖZ

Little is known about the female poets of the ancient Greek culture. Sappho of Lesbos, as the first female poet of Ancient Greek, has a unique poetic style in that her poems project her oscillation between female erotic desire and patriarchal oppression of the time both in her style and content. This presentation aims at disclosing a long forgotten and rarely known poet Sappho's literary style as an amalgamation of homoerotic desire, mythological references, patriarchal oppression and the ability to use a peculiar feminine voice. It can be claimed that Sappho managed to deconstruct the orthodox understanding of poetry of the time and she can be considered the first feminist poet of the time in that a woman's voice is heard through a very feminine and eroticized language and she foregrounds women's desires in a time when patriarchy reigned over. Even though her dangling between desire for freedom in style and the fear to go beyond the patriarchal monopoly in literature is observed clearly in her poetry, it does not prevent her from being the first deconstructive feminist of the time.

Anahtar Kelimeler: Poetic Language, Ancient Greek, Feminism, Homoerotic Desire

Tahir ile Zühre Adlı Halk Hikâyesinin Uygur ve Kıbrıs Türk Varyantlarının Karşılaştırılması

Assist. Prof. Dr. Burak Gökbulut - Assist. Prof. Dr. Mustafa Yeniasır
TRNC/CYPRUS

ÖZ

Kıbrıs ve Uygur Türk toplumları Türk dünyasının iki uç noktasında yaşayan ancak ortak tarih ve kültürden kaynaklanan benzerlikleri halen daha bünyelerinde barındıran Türk toplumlarıdır. Kıbrıs Türkleri uzun yıllar Birleşik Krallık sömürge yönetimi ve ardından Rum-Yunan baskıları altında yaşamış, zulüm görmüş ancak 1983'te kurulan KKTC ile özgürlüğüne kavuşmuştur. Doğu Türkistan Uygurları ise uzun yıllardır Çin zulümleri ve baskıları altında yaşayan ve bugün halen daha bu muamelelere maruz kalmakta olan bir Türk toplumdur. Ancak uzun yıllar baskı görmüş olan her iki toplum da var olmayı başarmış ve kültürlerini koruyabilmiştir. Her iki toplumun da önemli kültür ürünlerinden birisi ilk kez Dede Korkut Hikâyeleri ile kültür ve edebiyat sahnesinde kendisini gösteren halk hikâyeleridir. Başından geçen önemli olayları uzun yıllar destanlarla dile getiren Türk toplumları yerleşik hayatın da etkisiyle düzyazıya ve halk hikâyesine geçiş yapmış, aşk maceralarını ve kahramanlıklarını bu tür eserlerle dile getirmeye başlamıştır. Köroğlu destanının kollarından kaynaklanan kahramanlık hikâyeleri yanında kültürümüzde en çok bilinen aşk maceraları da halk hikâyeleri kapsamında değerlendirilmektedir. İşte bunların en bilinenlerinden biri de Tahir ile Zühre isimli halk hikâyesidir. Bu araştırmada Tahir ile Zühre isimli halk hikâyesinin Kıbrıs ve Uygur varyantları yer yer Anadolu varyantıyla da mukayese edilerek incelenmeye çalışılacaktır. Bu karşılaştırmada özellikle varyantların yapısal formları ve bazı içerik özelliklerinin incelenmesi ön planda tutulacak ve her iki Türk toplumunda var olan Tahir ile Zühre isimli halk hikâyesinin benzeyen ve ayrılan yönleri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tahir ile Zühre, Kıbrıs, Uygur, Halk Hikâyesi, Varyant.

Türkiye Piyasası Örneğinde Markaların Tutundurma Çabası Olarak Reklamlar ve Özerk Kimliklerin İnşası Üzerine Bir İnceleme

Lec. Deniz Akın

ÖZ

Çalışma, piyasanın gereksinimlerine bağlı olarak gelişen ve piyasa ideolojisinin desteklediği özerk kimliklerin inşasında iletişim sektörünün rolünü incelemek amacı ile tasarlanmıştır. Özerk kimlik vurgusunun bireyci anlayışı ve bu anlayışta öne çıkan özelliklerin temsili bağlamında reklamlar çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Betimleyici içerik analizi yöntemi ile tasarlanan çalışmada Türkiye piyasası örneğinde marka tutundurma faaliyeti olarak reklam filmleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Özerk Kimlik İnşası.

Orta Gelir Tuzağı ve Türkiye'de Büyümenin Durağanlığının Test Edilmesi

Lec. Dilek Tok - Prof. Dr. Meral Uzunöz

ÖZ

Orta gelir tuzağı, orta gelir grubundaki ülkelerin orta gelir grubundan yüksek gelir grubuna ulaşamaması diğer bir ifadeyle düşük gelir grubu ile yüksek gelir grubunda sıkışması olarak tanımlanmaktadır ve orta gelir tuzağında büyüme durağan bir seyir izlemektedir. Orta gelir tuzağı kavramı ilk defa 2007 yılında World Bank “An East Asian Renaissance Ideas For Economic Growth” adlı raporda yayınlanarak gündeme getirilmiştir. Bu tarihten itibaren büyüme ve kalkınma konusunda araştırmacıların inceleme sahasına girmiştir. Orta gelir grubundaki ülkelerin yüksek gelir grubuna geçebilmeleri için cam tavan (glass ceiling) olarak belirtilen noktayı aşmaları gerekmektedir. Bunu gerçekleştirebilmek için inovasyon odaklı büyüme stratejilerinin belirlenmesi gerektiği, beşeri sermaye, teknoloji, ar-ge yatırımları, yurtiçi tasarruf ve yatırım artırılarak toplam faktör verimliliğinin artırılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu çalışmada, üst orta gelir grubunda yer alan Türkiye'nin büyümesinin durağan olup olmadığı Robertson ve Ye (2013) yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Bu çerçevede yüksek gelirli bir ülke olan ve son on yıldır dengeli büyüme patikasına sahip ABD ekonomisinin GSYH değerleri ile Türkiye'nin GSYH değerleri arasındaki fark alınarak Türkiye'nin yüksek gelirli ülke kategorisine yakınsayıp yakınsamadığı incelenmiştir. 2005 yılı sabit fiyatlarla kişi başı GSYH değerleri 1950-2014 dönemi için yıllık olarak alınmıştır. ADF (Augmented Dickey Fuller) - PP(Philips-Perron) testleri ile bir yapısal kırılmaya izin veren ZA (Zivot-Andrews) ve iki yapısal kırılmaya izin veren Lee and Strazicich (2003) testleri yapılmıştır. ZA testi Model A break (intercept)'a göre yapısal kırılma tarihi 1988 Model C Crash (trend and intercept)'e göre 1998 iken Lee and Strazicich model A break (intercept)'a göre 1979-1999 model C Crash (trend and intercept)'e göre 1965-1993 belirlenmiştir. Yapılan testler sonucunda Türkiye'de büyümenin durağan olmadığı yüksek gelir grubuna yakınsadığı diğer ifadeyle Orta Gelir Tuzağında yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Gelir Tuzağı, Büyüme, Türkiye

Başarı İçin Tercih Edilen Kariyer Stratejileri: Lisansüstü Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma

Assist. Prof. Dr. Erkan Taşkiran - Ms. Gizem Taşkın

ÖZ

Kariyer kavramı, ister çalışma hayatının içinde olsun ister olmasın, tüm bireyler için en önemli mücadele alanlarından biridir. İş yaşamının getirdiği karmaşa ve belirsizlik, bireylerin kariyer seçim ve süreçlerini etkilemekte ve dolayısıyla tercih edilen kariyer stratejileri önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, başarılı bir kariyere sahip olmak üzere kazanımlarını artırmak isteyen tüm bireyler, farklı yöntemler üzerinden hareket etmektedir. Bu yöntemlerden biri de eğitim düzeylerini artırarak, kariyer hedeflerine yönelmektir. Dolayısıyla, bireyin kariyer hedefini gerçekleştirmesinde yardımcı olabilecek önemli araçlarından biri olan eğitimin, kariyer ile ilgili tercih edilen stratejiler ile ilintili olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, lisansüstü eğitim gören bireylerin iş hayatında var olabilmek ve belirledikleri kariyer hedeflerini gerçekleştirmek üzere hangi kariyer stratejilerini baskın olarak kullandıklarını belirlemektir. Bu temel amacın yanında, söz konusu kariyer strateji tercihlerinin farklı demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Çalışmada kullanılacak ölçek Akvivos, Ladkin ve Reklitis (2007) tarafından geliştirilen ve 33 ifadeden oluşan Kariyer Stratejileri Ölçeğidir. Söz konusu ölçek katılımcıların kariyerlerinde başarılı olabilmek için hangi stratejilere öncelik verdiklerini belirlemeye imkan vermektedir. İstanbul'da bulunan köklü bir vakıf üniversitesinde lisansüstü eğitim alan öğrenciler üzerinde yapılacak araştırma sonucunda elde edilen veriler, istatistiki programlar yardımıyla analiz edilerek sonuçlar değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer, Kariyer Stratejileri, Lisansüstü Eğitim

Çalışanların Örgüte Bağlılıkları Sinizm Tutumlarını Etkiler Mi?

Assist. Prof. Dr. Erkan Taşkiran - Ms. Gizem Taşkın

ÖZ

Günümüzde örgütlerin, istihdam ettikleri çalışanlarından bekledikleri en önemli tutumlardan biri onları bağlılıklarıdır. Çalışanların görev yaptıkları örgütler ile aralarında olması beklenen bu bağ, verimli çalışma, hedefleri gerçekleştirme, sürdürülebilir olma ve rekabet avantajı elde etme gibi olumlu sonuçların kilit unsuru olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan örgüte bağlılığın oluşmasını ve artmasını etkileyen bazı olumsuz tutumların varlığı ise günümüz örgütleri için kaçınılmazdır. Çalışanların görev yaptıkları örgüte karşı negatif tutum ve davranışlar sergilemesi olarak karşılık bulan örgütsel sinizm, bu kaçınılmaz sonucun bir nedeni olarak görülebilir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, örgüte bağlılığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisini araştırmaktır. Çalışanların örgüte bağlılıkları, sinizm tutumlarını etkiler mi sorusunun cevabı aranacaktır. Çalışma konusu kapsamında örgüte bağlılık ve örgütsel sinizm ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, çalışmaların eğitim, turizm, sağlık gibi sektörlerde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu bağlamda çalışmanın farklı bir sektör olarak telekomünikasyon sektöründeki çalışanlar üzerinde yapılarak, ilgili literatüre katkı yapılması beklenmektedir. Çalışmada örgüte bağlılığı ölçmek için Meyer ve Allen (1991) tarafından geliştirilen üç boyutlu Örgüte Bağlılık Ölçeği; Örgütsel Sinizmi ölçmek için Brandes, Dharwadkar ve Dean (1999) tarafından geliştirilen Örgütsel Sinizm Ölçeği kullanılacaktır. Araştırma sonuçları kapsamında, çalışanların örgüte bağlılıkları arttıkça, sinizm tutumlarının azalması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgüte Bağlılık, Örgütsel Sinizm, Telekomünikasyon

Güvenlik Alan Yeterlilikleri ve Akademik Çalışmalar**Dr. Gökhan Sarı - Dr. Tarık Ak****ÖZ**

Güvenlik varoluş ile ilgili bir kavramdır. Varlığı, çoğunlukla yokluğunda bellidir. Tarihsel olarak geçmişin fiziki güce odaklanan realist ve devletçi yaklaşımından bugünün daha çok psikolojik ve sosyolojik yönünün ön plana çıkarılmaya çalışıldığı çağdaş teorilerle odaklanmaktadır. Bugün derinliğine ve genişliğine ele alınan ve giderek karmaşık hale gelen güvenlik algısı ve yaklaşımları, kullanılan aktörlerin giderek hibritleşmesi, güvenlik alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar ile başlı başına bir çalışma alanı haline gelmiştir. Ülkemizde daha çok uluslararası ilişkiler disiplini içinde düşünülen güvenlik çalışmalarının akademik olarak temel alan veya bilim alanı olarak düşünülmesi çalışmaları bir mihvere oturtacağından çok önemlidir. Önemi bu kadar belirgin olmasına rağmen üniversiteler arası kurul tarafından yayımlanan "Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler" listesinde Güvenlik alanı iş ve sosyal güvenlik kapsamında bilim alanı olarak görülmekte, kamu yönetimi veya uluslararası ilişkilerin altında anahtar kelime olarak tanımlanmaktadır. Güvenlik bilimleri sadece uluslararası ilişkiler ile veya iş güvenliği ile kısıtlanmayacak genişlik ve derinliktedir. Diğer taraftan Bologna süreci kapsamında yürütülen ve 2010 yılına kadar oluşturulması taahhüt edilen "Yükseköğretim Alanında Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi"nde "Güvenlik Alan" yeterlilikleri tamamlanamamış veya diğer bir ifade ile süreç tamamlanamamıştır. Yeterlilikler, eğitim sonrasında kişinin bilebileceği, yapabileceği ve yetkinliklerinin neler olacağını tanımlar. Diğer bir ifade ile ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve yeterlilikleri ile diğer öğrenme kazanımları birbirleri ile ilişkilendirilmiş bir sistemi tanımlamaktadır. Ayrıca UNESCO tarafından geliştirilen ISCED (International Standard Classification of Education), kodlarında Hizmetler genel alanı altında "Güvenlik Hizmetleri Temel Alanı" belirlenmiş olmasına rağmen ve "Güvenlik Alan Yeterliliklerini" oluşturmak üzere teşkil edilen çalışma grubu 08.03.2012 tarihinde çalışmalarını nihayetlendirmiş olmasına rağmen halen sisteme entegre edilememiştir. Reçete doğru yazılmadan tedavi başlamaz. Güvenlik alanında özellikle ülke olarak içinde bulunduğumuz ortam bu alanın öncelikle akademik olarak ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Sonuç olarak, ISCED Güvenlik Alan yeterliliklerinin güncellenerek tanımlanmasına, Doçentlik alanları olarak Güvenlik temel alan veya bilim alanının tanımlanmasına ve güvenlik ile ilgili alt konu başlıklarının bu alan altında toplanarak güvenlik çalışmalarına bir yön verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Alan Yeterlilikleri, Isced Kodları, Doçentlik Alanları, Güvenlik Çalışmaları

Değişen Güvenlik Anlayışına Epistemolojik Bakış

Dr. Gökhan Sarı - Dr. Tarık Ak

ÖZ

Septik veya kuşkucu bir anlayışla güvenliği tam ve doğru olarak; mükemmel veya mutlak bir tanımına ulaştırmak mümkün değildir. Nasıl her şey değişim içinde ise bilgi de değişim içindedir. Bilginin kaynağı akıldır. İnsan duyum ve algıları geçici, doğruluğu kesin olmayan bilgiler verir. Epistemoloji bilginin ortaya çıkışı, doğası, kaynağı ve sınırları gibi temel sorulara yanıt arayan bir felsefi yaklaşımdır. Bildiğimiz şeyleri nasıl bildiğimizi gösteren epistemoloji, birbirine zıt iki düşünce ekolünden; rasyonalizm ve amprik yaklaşımdan etkilenmiştir. Günümüzde; sosyolojiden, psikolojiye, yönetimden, iletişime kadar bir çok bilim alanının epistemolojiyi doğrudan kendi kapsamına aldığını görmekteyiz. "Bilimin başlı başına bir bilgi etkinliği" olması, her bilimsel alanın da bir şekilde epistemolojik açılım yaratması gereğini doğurmaktadır. Ayrıca Hiçbir bilim başka bir alandan bağımsız algılanmamalıdır. Epistemoloji, içine; bilginin kaynağı, sınırları, doğruluğu, geçerliliği...vb. gibi tüm bilgi sorunlarını almaktadır. Güvenlik kavramının şekillendiği reelpolitik anlayışın oluşturduğu güvenlik paradigması, yeni teorik ve metodolojik yaklaşımlar, 11 Eylül sonrası ortaya atılan yeni güvenlik anlayışı ve yaklaşımları, giderek boyutları genişleyen ve derinleşen güvenlik paradigması daha çok ulusal veya uluslararası nitelikte düşünülmektedir. Bu düşünce içinde giderek öne çıkan güvenliğin özelleşmesi, terörün giderek uluslararası bir şekil alması ve araçsallaşması da düşünülmektedir. Diğer taraftan öznel ve nesnel güvenlik konsepti içinde doğduğumuz andan ölene kadar hissettiğimiz veya yaşadığımız güvenlik kavramı da bu boyutun içindedir. Dolayısıyla güvenlik kavramı bugün üzerinde yoğun tartışmaların olduğu giderek kapsamının genişlediği bir kavram olarak epistemolojik bir yaklaşım ile tekrar ele alınması gerekmektedir. Keza güvenlik tanımlamasını yaparken zihnimiz mi yoksa duyum ve algılarımız mı asıl kaynaktır? Doğru bilgi tanıma uygun ise denetleme ölçütlerimiz nedir? Bilgiyi deneysel mi elde ettik? Duyum ve izlenimler bize nesnelere olduğu gibi mi yansımaları, yoksa sadece nesnelere gelen izlenimler mi? Duyum ve algılarımız nesnelere algılanışında sübjektif unsurları da katmakta mıdır? Nesnelere kendi bilgisi sadece yansımalarıyla mı sınırlıdır? gibi sorulara cevap aranmalıdır. Bu çalışma ile epistemolojik bir bakış ile güvenlik kavramı incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Epistemoloji, Güvenlik Kavramı

İklim Değişikliği ve Küreselleşmenin Arktika Ekonomik Transformasyonu Üzerindeki Etkileri: Birleşik Krallık Bölge Politikalarının Değerlendirilmesi*

Assoc. Prof. Dr. Gözde Yirmibeşoğlu - Ms. Fatma Cande Yaşar Dinçer

ÖZ

İklim değişikliği özellikle son yüz yıldır Arktika'da etkisini dünyanın geri kalanına göre iki kat daha fazla hissettirmektedir. Buna bağlı olarak bölgede buzulla kaplı okyanus alanlarında, mevsimlik kar örtülerinde, kıta ve dağ buzullarında ve permafrost tabakasında azalmalar meydana gelmektedir. Isınma neticesinde bölge erişilebilirliği artmakta, ulaşım ve denizcilik için uzun sezon fırsatları ortaya çıkmakta, yeni kaynak arama ve çıkarma faaliyetleri kolaylaşmaktadır. Arktika Bölgesinde küreselleşme hareketleri yüzyıllardır var olmasına rağmen özellikle 21. yy'da etki alanını genişleterek etkililiğini daha fazla hissettirmektedir. Arktika'nın en yakın komşusu olan Birleşik Krallık, bölgedeki devletler ve halklarla uzun süredir devam eden siyasi, ekonomik ve kültürel bağlara sahiptir. 1960'lardan bu yana Arktika kıyılarında petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinde bulunmaktadır. Birleşik Krallık, coğrafi konumu nedeniyle bölgeyle farklı rotalar yoluyla etkileşime girebilme olanağına sahiptir. Dolayısıyla büyüyen birçok sanayiye ürün ve hizmet sunmak için stratejik pozisyonda bulunan şirketler; sigorta ve risk yönetimi, denizcilik, hidrokarbonlar ve mineral çıkarma da dâhil olmak üzere Arktika'da faaliyet gösteren çeşitli sektörlerde geniş deneyim sahibidirler. Birleşik Krallık bölgede ekonomik çıkarlarını artırarak faaliyet alanını genişletmek istemekte, bu amaçla bölge ülkeleriyle ikili ilişkilerini sağlamlaştırmaya gayret göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada Arktika'nın uluslararası ticarete gün geçtikçe yükselen bir değere sahip olmasının nedenlerinin araştırılarak iklim değişikliğinin bölge ekonomik faaliyetlerinde yarattığı transformasyonların ve Birleşik Krallık'ın bölgede yürüttüğü ekonomik politikaların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, İklim Değişikliği, Küreselleşme, Arktika, Küreselleşme, Birleşik Krallık

*Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 2212

Sanayi Devrimi'nin Britanya'nın Uluslararası Ticarete Küresel Güç Pozisyonuna Yükselmesindeki Etkileri*

Assoc. Prof. Dr. Gözde Yirmibeşoğlu - Ms. Fatma Cande Yaşar Dinçer

ÖZ

Sanayi Devrimi, 18.yy'nin ikinci yarısı ile 19. yy'nin ilk yarısı arasında Britanya'da gerçekleşmiştir. Kısaca, kol gücüne dayalı geleneksel üretim biçiminin yerini buhar gücüne dayalı makinelerin seri üretiminin aldığı süreç olarak adlandırılmaktadır. Devrimin yarattığı ekonomik dönüşüm sanayi, teknoloji, ticaret, finans, ulaşım ve tarım alanlarında etkili olmuştur. Makine gücüne dayalı üretim ilk olarak tekstil sektöründe ortaya çıkmış daha sonra diğer alanlara sıçramıştır. Teknolojik inovasyonlar, üretim biçimleri ve miktarının artmasına, sermaye birikimi ve altyapı yatırımlarının genişlemesine olanak sağlamıştır. Ülkede geniş kömür rezervlerinin varlığı ucuz enerji kaynağı ve kârlı ihracatın yanı sıra, devrimin temelini oluşturan diğer endüstri kolları için de büyük destek sağlamıştır. 18. yy boyunca ülkede ithalat ve ihracat yaklaşık beş, reeksport dokuz kat artmıştır. 1759 yılından itibaren patent endüstrisinin gelişmesi ile birlikte ülke, buhar motoru teknolojisinde öncü konumdadır. 1820'lerden itibaren ise kanallar, demiryolları ve buharlı gemi teknolojileri, ülke içi ve dışı sermaye akışının hızlanmasını tetiklemiştir. Dünya ticareti ve denizcilikte tekel konumunda olan ülkenin küresel bir güç olması aynı zamanda ucuz ve kârlı bir ticaret ağına sahip olmayı beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler neticesinde Britanya, limanları ve bankalarıyla küresel ticaretin ve sermayenin merkezi pozisyonundadır. Aynı zamanda deniz aşırı ticarete tekel konumunda olan ülke donanma gücünü de kullanarak uluslararası ticaretteki pozisyonunu korumayı ve sağlamlaştırmayı başarmıştır. 19. yy'ın ikinci yarısına gelindiğinde Britanya, dünyanın önde gelen sanayi ve ticaret ülkesi olmasının yanı sıra büyük rakipleriyle kıyaslanamayacak ölçüde sermaye birikimine sahiptir. Sonuç olarak bu çalışmada Endüstri Devrimi'nin Britanya ekonomisi üzerinde yarattığı etkilerin araştırılarak, ülkenin uluslararası konjonktürde geniş sermaye birikimi edinme ve uluslararası ticarete küresel güç pozisyonuna gelme aşamalarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, İngiltere, Küresel Güç, Sanayi Devrimi

*Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: 2212.

Türkiye’de Kadın Güçleniyor Mu?

Lec. Gülcan Güzel

ÖZ

Kadının güçlenmesi; ülkelerin gelişmesinde, kalkınmasında, barış ve güvenliğinin sağlanmasında, daha adil bir toplumun oluşmasında etkin bir rol oynamaktadır. Bir toplumun gelişmişlik seviyesi hakkında değerlendirme yapılırken o toplumda kadınların ne gibi ekonomik haklara sahip olduğuna bakılmaktadır. Buradan da anlaşılabilir gibi, kadının ekonomik hayata katılımı bir kadının güçlenmesi bakımından önemli ve belirleyici bir gösterge olmaktadır. Bu yüzden Türkiye’de aile hayatından politik hayata kadar toplumun her alanında kadının güçlendiğini görmek ve hissetmek öncelikli hedeflerinden biri olmaktadır. Kadın sadece ekonomik hayata katılarak değil insan onuruna yakışır işler yaptığında; güçlenecek, güçlenen kadının kendine saygısı artacak ve daha güvenli bireyler yetiştirebilecektir. Bu yüzden Türkiye özellikle son yıllarda kadının güçlenmesinde; dolayısıyla güçlü bir toplum gelişmiş bir Türkiye oluşturmak için eğitime katılımdan işletmelerde vergi indirimine kadar çeşitli alanlarda birçok teşvik uygulayarak kadının ücretli işlerde çalışması ve yaptığı işin görünürlük kazanmasını amaçlamaktadır. Fakat ne yazık ki, TÜİK, The World Bank gibi kurumların verileri incelendiğinde, kadınlar hem Türkiye’de hem de dünyada özellikle şirket yönetimi ve milletvekilliği gibi üst düzey pozisyonlarda çok düşük bir oranda temsil edildiği görülmektedir. Geçmişten günümüze üst düzey yönetim pozisyonlarındaki kadın sayısı artmış olsa da bu artış çok düşük düzeyde gerçekleşmektedir. Söz konusu bu duruma sebep olan etmenlerin başında toplumsal cinsiyet ve cam tavan gibi görülmeyen ayrımcı davranışlar gelmektedir. Ayrıca çocuk bakımı ve yaşlı bakım hizmetlerinin kadına yüklenmesi de kadınların işgücü hayatına ya girmesine engel olmakta ya da yarı zamanlı işlerde çalışmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla kadın kendisi için gelişecek, üst düzey işlerde çalışacak ortam ve imkan bulamamış olmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de kadının geçmişten günümüze kadar söz konusu alandaki durumu incelenecek ve özellikle kadının güçlenmesini engelleyen etmenlere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Güçlü Kadın, Türkiye, Cam Tavan, Ayrımcılık.

Kalpler Biyopolitika İçin Atıyor: E-Nabız Uygulamasının Biyopolitika Perspektifinden Değerlendirilmesi

Mr. Hacı Hasan Saf

ÖZ

Üç iktidar tipolojisini pastoral iktidar, disiplinci iktidar ve biyoiktidar üzerinden aktaran Foucault'ya göre biyoiktidar; birey üzerinden nüfusa odaklanan ve nüfusun yaşam olanaklarını iyileştirerek, onu çepeçevre sararak egemenlik kuran iktidar tipidir. Biyoiktidar; sağlıktan eğitime, sosyal politikalardan ekonomiye her alanı, bireyin ve nüfusun yaşamını kolaylaştırarak onu kuşatmak için araçsallaştırır. Artık her unsur gözetim ve denetim için kullanılan bir enstrüman olup bilgi-iktidar sarkacına bilgi akışını sağlamaya hizmet etmektedir. Biyoiktidar tarafından gerçekleştirilen bütün politikalar ise biyopolitika olarak adlandırılmıştır. Sağlık, biyoiktidar tarafından gerçekleştirilen biyopolitikaların yürütülmesinde önemli bir role sahiptir. Özellikle tıbbın toplumsallaşmasıyla hem nüfusun yaşam standardı yükselmiş hem de nüfusun gözetim ve denetimi için gerekli olan bilgi, bireyin sağlık durumu üzerinden bilgi-iktidar sarkacına dahil edilmiştir. Sağlık politikaları bu durumla birlikte biyoiktidarın politik ideolojisinde bir sacayağı haline gelmiştir. Politika, ekonomi, eğitim ve benzeri alanlarla etkileşim halinde olan sağlık politikaları; nüfus üzerinde iktidar hegemonyasının vücut bulmuş halidir. Ülkemizde 2007 yılında gerçekleştirilen ve kamu yönetiminde yeni bir yaklaşım olan e-dönüşüm ile kamu politikalarının yeni iletişim teknolojileri üzerinden gerçekleştirilmesi anlayışı yaygınlaştırılmıştır. Bu kapsamda geliştirilen e-nabız uygulaması, bireyin sağlığıyla ilgili tüm bilgilerin internet üzerinden erişilmesini sağlamaktadır. Bilgilere yalnızca birey tarafından değil, biyoiktidar tarafından da erişilmektedir. E-nabız; randevulardan reçetelere, raporlardan tahlillere, görüntülerden alerjilere, hastalıklardan acil durum notlarına, dokümanlardan aşı takvimine, ilaçlardan ziyaretlere, ilik ve kan bağışından organ bağışına kadar bireyin sağlık durumuyla ilgili bütün bilgileri içermektedir. Bu bilgilerle biyoiktidar, gerçekleştirdiği biyopolitikalarla hem bireyin sağlık ve yaşam koşullarını iyileştirip sağlık bilgilerine erişimi kolaylaştırmış hem de bu bilgilerle bireyin bedeni ve onun üzerinden nüfusun gözetim ve denetimini gerçekleştirmiştir. Çalışmada e-nabız uygulamasının biyopolitika perspektifinden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda e-nabız uygulamasının hem nüfusun yaşamını kolaylaştırmak hem de gözetim ve denetim için bilgi iktidar sürecine nüfusun sağlık bilgilerinin aktarılması açısından biyopolitik bir unsur olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: E-Nabız, Biyopolitika, Biyoiktidar

Haydi Çocuklar Biyopolitikaya: Biyopolitik Bir Unsur Olarak E-Okul**Mr. Hacı Hasan Saf****ÖZ**

İktidar çözümlemesini tarihsel kırılmalarla aktaran Foucault; biyoiktidar, nüfusun denetimine odaklanan ve nüfusun yaşam koşullarını iyileştirip onu çepeçevre sararak yönetimi gerçekleştiren iktidar tipi olarak tanımlamıştır. Bahsedilen amaçlar çerçevesinde biyoiktidar tarafından gerçekleştirilen bütün politikalar biyopolitika olarak adlandırılmaktadır. Biyopolitikanın uygulama alanlarından biri olarak eğitim, verilen eğitimin içeriği, eğitimin tarih anlatısı, milli değerleri genç ve çocuk nüfusa aşılama, disiplin, gözetim ve disiplin cezaları ile denetleyici, tedavi edici ve "norm'al"leştirici bir rol oynamaktadır. E-dönüşüm çalışmaları ile gündeme gelen yeni kamu yönetimi anlayışının bir parçası olarak e-okul uygulaması, 2007 yılından bugüne yaygın olarak kullanılmaktadır. Biyopolitikanın yeni iletişim teknolojileri üzerinden inşası olarak da görülebilecek bu yaklaşım, biyoiktidarın amaçlarını gerçekleştirmesini kolaylaştırmıştır. Öğrenci ve velisinin bütün kimlik ve nüfus bilgilerini saklayan uygulama, kayıt işlemlerinden dosya bilgilerine, nakil bilgilerinden ders programlarına, öğretmen bilgilerinden sınav bilgilerine, notlardan öğrenci gelişim raporlarına ve sosyal faaliyetlerden aktivitelere bir bütün olarak öğrencilerle ilgili her türlü bilgiyi iktidarın ayaklarına sermektedir. Bilgi-iktidar sürecine dahil edilen bu bilgilerle iktidar, hem öğrencileri bir disiplin sürecinin içerisine sokmuş hem de üretim ve yaşam standardını yükseltecek unsurları göz önünde tutarak kuşatma ve denetleme politikasını sürdürmüştür. Gözetim, disiplin ve denetimin her unsuruna hizmet eden e-okulun biyopolitik perspektiften incelenmesi, çalışmanın amacını oluşturmaktadır. E-okul uygulamasının kurum, öğrenci, sınav ve yönetici modülleri biyopolitika çerçevesinde incelenmiştir. Yapılan literatür taraması sonucunda biyopolitik bir unsur olarak e-okulun, çocuk ve genç nüfusunun eğitim durumunun bilgi-iktidar sürecine dahilinde ve nüfusun denetim ve kuşatılmasında önemli bir role sahip olduğu görülmüştür. Kurum modülünden elde ettiği bilgiler ile biyoiktidar, yönetilenlerin eğitim seviyesini, dolayısıyla yaşam standardını denetlemekte ve buna uygun biyopolitikalar gerçekleştirmektedir. Öğrenci modülü ile öğrencilerle ilgili her türlü bilgi, biyopolitika sürecine dahil edilerek disiplin koşulları izlenmektedir. Sınav modülü öğrencilerin başarı durumlarıyla ilgili bütün puanları bünyesinde barındırmaktadır. Bu bilgilerle biyoiktidar, öğrencilerin başarı seviyesini denetlemiş, kendisine göre "başarısız" öğrencileri belirleyerek bir disiplin biyopolitikası gütmüştür. Son olarak, yönetici modülü ile eğitim üzerine uygulanan biyopolitikanın yürütücüsü olan yöneticilerle ilgili tüm bilgilere ulaşılmış, böylece uygulanan biyopolitika da denetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Biyoiktidar, Biyopolitika, E-Okul, Gözetim, Denetim

Bilgi Toplumundan Endüstri 4.0'a; Esnek Çalışma ve Kadın İstihdamı

Assist. Prof. Dr. Hasan Uzun

ÖZ

Sanayileşme ile çalışma hayatına giren kadın bilgi toplumu ile bu durumu pekiştirmiştir. Özellikle üretim sistemlerinde/süreçlerinde, teknolojide, uluslararası rekabette ve bilginin niteliğinde yaşanan değişim kadını çalışma hayatının vazgeçilmezi yapmıştır. Çünkü kadınlar erkeklere kıyasla her türlü enformasyonu bilgi haline getirmede daha hızlı daha iletişimcidir. Bundan dolayıdır ki kadın bilgi toplumu modeli içinde önemli bir rol oynamaktadır. Artık gelişmişliğin en önemli kriterlerinden biri, kadının iş hayatında ki niteliği ve niceliği olmuştur. Özellikle 20. yüzyılın başlarında kitlesel üretimin yerine, daha esnek ve daha değişebilir iş ve üretim ilişkilerinin ortaya çıkması, çalışma hayatında kadın profilini nitelik ve nicelik açısından değiştirmiştir. İç dünyanın emanet edildiği kadın artık dış dünyada da kendisine alan yaratmıştır. Bilgi toplumuyla hayatımıza giren teknoparklar ve bilgi işçiliği kadını, iş dünyasının vazgeçilmezi yapmıştır. Teknoparkların çalışanına sunduğu çalışma iklimi tamda kadının istediği esnek çalışma dinamiklerine sahiptir. Öyle ki, bunu bilgi toplumunun simgesi teknoparkların Ar-Ge birimlerinde gerçekleştirmektedirler. Teknoparkların Ar-Ge birimlerinde bunu gerçekleştirmelerinin ayrı bir önem vardır. Çünkü Ar-Ge birimleri beyaz yakalı entelektüel bilgi işçilerinden oluşmaktadır. Türkiye'nin geleceğini şekillendiren/şekillendirecek bu ortamlarda kadınların kendilerine yer bulmaları bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için, gelecek açısından umut vericidir. Çünkü kadın bilgi toplumuyla, ikinci sınıf çalışan olmaktan çıkmış, teknoparkların Ar-Ge birimleri sayesinde de üretim birimlerinin önemli birer aktör haline gelmiştir. Artık kadın bilgi toplumunun ve gelişmişliğin önemli figüranlarından biridir. Dolayısı ile Türkiye'nin endüstri 4,0 olarak adlandırılan çağı yakalayabilmesi, ülkenin dinamiklerinden kadın faktörünü değerlendirecek adımları atılması ile mümkündür. Gelişmiş ülkelerin ortak paydası, kadın nüfusun ülkelerinde bilimsel düşünüş ve davranış süreçlerinde aktif yer bulmasıdır. Çünkü teknolojik gelişme sadece fabrikaları kapsayan bir süreç değildir. Aynı zamanda kaynakların, kadın nüfusu da bir kaynaktır, etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Esnek Çalışma, Bilgi Toplumu, Teknopark, Kadın Çalışan

**Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans
Öğrencilerinin; İşçi Sağlığı ve Güvenliği Algısı**

Assist. Prof. Dr. Hasan Uzun

ÖZ

Son yıllarda yaşanan iş kazalarının beraberinde getirdiği sosyo-ekonomik kayıplar iş sağlığı ve güvenliği konusunu önemli bir hale getirmiştir. İSG olarak kısaltılan bu kavram, çalışanları, işvereni ve devleti korumaya yönelik olarak yapılan uygulamalar ve incelemelerin, kanun ve yönetmeliklerle desteklenmesi olarak tanımlanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği kavramı, çalışanın güvenliğinin yanı sıra, iş verenin, devletin ve toplumsal yaşamın, sağlıklı ve güvenli şartlarda hayatın sürdürüle bilmesini sağlayan tedbirler bütünüdür. İş sağlığı ve güvenliği kavramı, ayrıntılı olarak anlatılmak istenirse, çalışılan iş yerinde meydana gelebilecek her iş kazası ve meslek hastalıkları riskinin oluşmasına karşı tedbirler alan ve bu konudaki gereken şartları yerine getirmeyi amaçlayan bir bilim olarak tanımlanabilir. İş sağlığı ve güvenliği kavramı, ekonomik bir süreci ifade ettiği gibi sosyo-psikolojik bir süreçte ifade etmektedir. Toplum olarak yakın geçmişte yaşadığımız iş kazaları ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan iş sağlığı ve güvenliği kavramının ne derece önemli olduğunu bize göstermiştir. Biliyoruz ki iş sağlığı ve güvenliği; işçi, işveren ve devlet üçlüsünden oluşmaktadır. Ancak unutulmamalı ki iş güvenliği uzmanları da bu sürecin en önemli aktörlerinden birisidir. Bu bağlamda, iş güvenliği uzmanlarının ve iş güvenliği uzman aday adaylarının iş sağlığı ve güvenliği algısı, araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü iş güvenliği uzmanlarının veya aday adaylarının kavramsal algıları; yaptıkları veya yapacakları işteki başarıları ve hakimiyetleri hakkında bize veri oluşturacaktır. Öte yandan ülkelerin kalkınma düzeylerinin bir belirleyicisi haline gelen iş sağlığı ve güvenliği kavramının irdelenmesi, aynı zamanda toplumsal düzeyimizin tespiti açısından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Algı, İş Güvenliği Uzmanı, İş Kazası

Yalın Altı Sigma: Bir Gıda İşletmesinde Proses İyileştirme Uygulaması

Assist. Prof. Dr. Hüseyin Avunduk - Ms. Sevgi Güngör

ÖZ

Günümüzde yaşanan küresel rekabet ortamında faaliyetlerini sürdürebilmek ve rekabet gücünü artırmak için pek çok firma müşterilerine en iyi kalitede en düşük maliyet ile tam zamanında hizmet veya ürün sunma konusunda pek çok geliştirici yöntemlere başvurmakta ve kullanmaktadır. Uzun yıllardır bir çok endüstride ve sektörde faaliyet gösteren işletmeler proseslerinde müşteriye değer katmayan faaliyetlere odaklanarak süreçlerini iyileştirmişlerdir ve bu iyileştirmelerin sonucu olarak, finansal , müşteri ve çalışan memnuniyeti şeklinde karşılığını almışlardır. 2000 li yıllardan sonra ortaya çıkan ve işletmelerin süreçlerini iyileştirmede kullanılan bir araç olarak yalın altı sigma yaklaşımı “Yalın Üretim” çatısı altında yalın üretimi destekleyen tüm uygulamaları ve “Altı Sigma”yı kapsayan sistemler bütünü olarak ifade edilebilir. Bu çalışmada yalın altı sigma konusu ele alınmış ve içecek şişeleme sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın üretim proseslerinde enerji kullanımını azaltmak için yalın üretim ve altı sigma teknikleri kullanılmıştır. Çalışma kapsamında yalın altı sigma teknikleri DMAIC (define, measure, analyse, improve, control) metodu ve enerji kullanımları analiz edilerek, en çok enerji tüketilen nokta altı sigma analiz ve istatistiksel test yöntemleri ile belirlenerek, pet şişeleme makinasındaki iyileştirmeler sonucunda 50.000 USD lik bir tasarrufun sağlandığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yalın Altı Sigma, Dmaic

Sosyal Hizmet Perspektifinden Yaşlı Çalışanlara Yönelik Yaş Ayrımcılığı İle Mücadele***Ms. İlknur Karakuş İleri - Assoc. Prof. Dr. Filiz Yıldırım****ÖZ**

Bireyler işe alımdan işten çıkarılma sürecine kadar çalışma yaşamlarının hemen her aşamasında yaş ayrımcılığına maruz kalabilmektedirler. Yaş ayrımcılığı din, dil, ırk, cinsiyet temelli diğer ayrımcılık türleri kadar tehlikeli ve önlenmesi gereken bir sorundur. Özellikle bu sorunun birey, aile, örgüt ve toplum düzeyindeki olumsuz yansımaları dikkate alındığında bu soruna müdahale edilmesi önemli bir ihtiyaç haline gelir. Özellikle teknolojiye ayak uyduramayacağı ya da işlevselliğini kaybedeceği önyargısı ile yaşlı bir birey (özellikle 40'lı yaşlardan itibaren) çalışma yaşamında ayrımcılığı daha fazla deneyimlemektedir. Ancak ayrımcılığa maruz kalan yaşlı bir çalışan yaş ayrımcılığı yaparken ya da bu ayrımcılığa maruz kalırken bu sorunun farkında olmayabilir. Bu konuda farkındalık oluşturmak hedefi ile bu çalışmanın konusu yaşlı çalışanlara yönelik yaş ayrımcılığıdır. Bazı çalışmalar işe alımda, işten çıkarılma sürecinde ve çalışma döneminde yaşlı çalışanlara yönelik yaş ayrımcılığı yapıldığını göstermektedir. Sosyal hizmet uzmanları yaşlı bireylerin karşılaştıkları ayrımcılığa ve baskıya karşı sosyal hizmetin bilgi, beceri ve değer temelini kullanarak müdahale ederler. Bu noktada aracı, savunucu, politika yapıcı gibi pek çok rolleri kullanarak birey, aile, örgüt ve toplum düzeyinde müdahalelerde görev alırlar. Bireyi çevresi içinde değerlendiren sosyal hizmet uzmanlarının ayrımcılığa karşı müdahaleleri çalışma yaşamında özellikle insan haklarının gözetilmesine ve sosyal adaletin sağlanmasına katkıda bulunur. Derleme olarak hazırlanan bu çalışmanın temel amacı işe alımda, işten çıkarılma sürecinde ve çalışma döneminde yaşlı bireylere yönelik yaş ayrımcılığını açıklamaktır. Ayrıca bu çalışanlara yönelik ayrımcılıkla mücadelede sosyal hizmetin yerini incelemektir. Yapılan çalışmalar, yaşlı çalışanlara yönelik yaş ayrımcılığının nedenlerinin farklılaştığını; ancak bu ayrımcılığın özellikle işe alımlarda daha fazla belirgin hale geldiğini göstermektedir. Yaş ayrımcılığına maruz kalan yaşlı çalışanların ayrımcılıkla başa çıkma kapasitelerinin artırılması açısından sosyal hizmet uzmanlarının mikro ve mezo düzeydeki müdahaleleri önemlidir. Ayrımcılığı önlemek için toplumsal bilincin geliştirilmesinde, çalışma yaşamında yaş ayrımcılığı ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılmasında ve örgüt kültürünün geliştirilmesinde sosyal hizmet uzmanlarının önemli rol ve sorumlulukları olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet, Yaş Ayrımcılığı, Yaşlı Çalışan

*Bu çalışma, 2018 yılında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda tamamlanan "Sosyal Hizmet Perspektifinden Çalışma Yaşamında Yaşa Dayalı Ayrımcılık" konulu dönem projesinin bir bölümünden derlenmiştir.

Narodnik Hareketi ve Halkçılık**Mr. İlteriş Ergun - Ms. Merve Kayaduvar****ÖZ**

Bu çalışma, 19.yy'ın ortalarında Rusya'da gelişen narodnik hareketi ile Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve erken Cumhuriyet dönemi arasında olgunlaşan halkçılık ideolojisinin karşılaştırmalı çözümlemesini amaçlamaktadır. İdeolojiler arasındaki etkileşimlere ve tarihsel süreç içerisinde yaşadıkları değişime odaklanılacaktır. Rusya'nın ve Türkiye'nin geç kapitalistleşmiş ülkeler olması, kırsal sınıfların ağırlıkta olduğu toplumsal formasyona sahip olmaları, her iki ülkedeki entelektüellerin ortak yapısal sorunlara karşı benzer ideolojik cevaplar aramasına yol açmıştır. Hem Rusya hem Türkiye, Batı ile her zaman ideolojik ve teknik açıdan dirsek teması olan ancak organik olarak Batı ülkesi sayılamayan jeopolitik özelliklere sahiptir. Bu nedenle ülkelerin elitlerinin düşünce teknikleri ve duygusal yoğunlukları birbirine paralellik göstermektedir. Yapısal koşullardaki paralelliklerin yanında kültürel ortaklıklar da iki ülke popülist hareketlerinin birbirinden beslenmesini sağlamıştır. Rusya İmparatorluğu'nun içinde Türkçe konuşan nüfusun olması ve bu toplulukların elitlerinin Türkiye ile yakın ilişki kurması, Rusya ile Türkiye arasındaki düşünce alışverişini artırmıştır. İki popülizm tipi arasındaki kökensel benzerliğe rağmen, narodnik hareketi ve halkçılık, ülkelerin farklı tarihsel koşullar içinde bulunması nedeniyle birbirinden ayrı iki ideolojiye evrilmiştir. Kapitalistleşme biçimindeki farklılıklar, etnik ve demografik unsurların sınıfları belirleyerek ülkelerin modernleşme süreçlerini birbirinden farklılaştırmıştır. Bu durum iki ideolojinin farklı yörüngelere girmesini kolaylaştırmıştır. Halkçılık ideolojisi, sosyalizm ve milliyetçilik arasında salınmış, tarihsel ve sosyolojik nedenlerle iki coğrafyada farklı ideolojilerle eklemlenmiştir. Narodnikler, ezilen toplumsal sınıf olan köylülerin sömürülmesine son verecek, sınıf merkezli bir siyasal eylem şekillendirirken, Türkiye'de halkçılık sınıfları reddeden ve her türlü sınıfsal analizi kendisine uzak tutan bir ideoloji haline gelmiştir. Dolayısıyla narodnik hareketi sosyalizm ile eklemlenirken, halkçılık Türkiye'de milliyetçiliğin argümanına dönüşmüştür. Her iki ideoloji de, Fransız düşününden kaynağını almıştır ancak narodnikler Fransız sosyalistlerinin etkisi altındayken, halkçılar Fransız sosyolojisini takip etmişlerdir. Bu çalışma narodnik hareketinin ve halkçı ideolojinin yalnızca yapısal koşullar içindeki evrimine odaklanmamakta aynı zamanda her iki ideolojinin kurucu babalarını da tartışmaya dahil etmektedir. Aktörlerin ideolojilerin oluşumuna yaptıkları katkıları ülkelerin genel siyasi ortamındaki rolleri ile birlikte ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Popülizm, Narodnik, Halkçılık.

Kırsal Kalkınmada Kadınların Emek Kullanım Biçimleri: Eskişehir Örneği

Assist. Prof. Dr. İnci Parlaktuna - Ms. Gizem Avşar

ÖZ

Birleşmiş Milletler Örgütünün tanınma göre kırsal kalkınma “toplumun kalkınması” ile özdeşleştirilmiş bir kavramdır. Bu bağlamda kırsal kalkınma, seçilen bölgenin mevcut olan ekonomik, toplumsal ve kültürel koşullarını iyileştirmek için o bölgede yaşayan tüm bireylerin aktif katılımını sağlama süreci olarak tanımlanmaktadır. Kırsal kalkınma amacıyla birçok model geliştirilmiş ve projeler yapılmıştır. Ne yazık ki, kırsal kalkınma projeleri kırsal kesimin tümünü etkileyemediğinden bu çalışmalar ve uygulamalar kırsal alanda beklenen gelişmeyi sağlayamamıştır. Kalkınma sürecinde yaratılan fayda kırsal kesimdeki tüm kişilerin ulaşabileceği şekilde olmalıdır. Çalışmalar kadın emeğinin kullanım biçimiyle görünmez olduğu ve ataerkil değerlerinin sürdürüldüğü bu tür bölgelerde kalkınma sürecinde yaratılan faydaya ulaşım ve katılımın düşük olduğu grubun en dezavantajlı grup olan kadınların olduğu gerçeğini vurgulamaktadır. Bu bakış açısıyla kırsal kalkınma çalışmaları cinsiyet ayırımı yapmadan cinsiyet dengeli kalkınma temelli geliştirilmelidir. Cinsiyet dengeli kalkınma çalışmaları kırsal kalkınmanın diğer bir hedefi olan kırsal alandaki kadın yoksulluğu ile mücadele konusunda önemli rol oynamaktadır. Çalışma Eskişehir iline bağlı olan ilçe ve mahallelerde (köylerde) yaşayan kadınların emek kullanım biçimlerini belirlemeyi, kalkınma sürecindeki yeri ve dönüşümüyle kadın farkındalığını arttırmayı amaçlamıştır. Bu amaçla belirlenen bölgedeki 2851 kadından 381 kadına yüz yüze görüşme ve anket uygulaması yöntemiyle ulaşılmıştır. Toplam 41 sorudan oluşan anket 4 alt başlıkta çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşmuştur. Demografik soruların yanı sıra evde para kazanan kişi, gelir elde ettikleri faaliyet alanları, bahçelerinin ekip ekmedikleri, bir gün içinde para kazanmadan yaptıkları işler gibi emeğinin kullanım biçimleri belirlemek amacıyla 11 adet soru hazırlanmış ve sorulmuştur. Anket uygulaması sonucunda elde edilen bilgiler IBM SPSS programında değerlendirilmiştir. Uygulama sonrası belirtilen bölgede yaşayan kadınların emek kullanım biçimlerinin kadın yoksulluğunu ve kadının güçsüzlüğünü ortaya çıkaracak şekilde yanıtlar verdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Kalkınma, Cinsiyet Dengeli Kalkınma, Karşılıksız Emek, Kadın Yoksulluğu,

Türkiye’de “Yeni” Askeri Personel İstihdamı**Assoc. Prof. Dr. İpek Özkal Sayan - Mr. Erdem Özgür****ÖZ**

Türkiye’de kamu personel sistemi birbirinden farklı dört alan üzerine kurulmuştur. Bunlar idari, adli, akademik ve askeri personel alanlarıdır. Askeri personel alanı, bu dörtlü ayırım içerisinde kendine has özellikleri ve özerk yapısıyla diğerlerinden farklılaşmıştır. Askeri alanın oluşumu asıl olarak doğayı kontrol altına alarak tehlikelerinden korunma ve doğaya hükmetme ile başlamış, devletin ortaya çıkmasıyla beraber farklı bir boyuta doğru evrilerek tarihsel süreç içerisinde sistemleşmiştir. Zaman içerisinde askerlik, güvenlik bağlamında ele alınan yaklaşımlar çerçevesinde çeşitli evrelerden geçmiş; eli silah tutan herkesin asker sayıldığı milis sisteminden profesyonel askerlik ve ordu sistemine geçiş sürecinde bu alanda büyük bir dönüşüm yaşanmıştır. Ancak modern devletin kurulmasından sonraki süreçte askerlik için en temel kırılma, İkinci Dünya Savaşının uluslararası siyasette meydana getirdiği değişimler ile teknolojik gelişmelerin bir araya gelerek güvenlik olgusunu dönüştürmeye başlamasıyla gerçekleşmiştir. Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle birlikte güvenlik algısının salt askeri boyutun ötesine geçerek, siyasi, iktisadi, sosyal ve çevresel yönleriyle bir bütün olarak değerlendirilmeye alınması, bunun yanı sıra 1990’lardan başlayarak ulus devletinin rolünü de sorgulayan neoliberal yaklaşımlar askeri personel sistemi üzerinde önemli değişim ihtiyaçları ortaya çıkarmıştır. Özellikle pek çok ülkede yeni kamu işletmeciliği yöntem ve teknikleri ile güvenlik örgütlenmelerinde yaşanan değişimlerde, bu yapılar bir maliyet-etkinlik meselesi üzerinden ele alınmış, askeri yapılar küçültülmüş, daha fazla uzmanlık gerektirdiği ve harekât ihtiyaçlarını karşılamadığı düşünülen zorunlu askerlik uygulamasına yönelik yeni düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Nitekim özellikle Batı ülkelerinde, erinden en üst rütbeli subayına kadar profesyonel askerlerin görev yaptığı profesyonel orduların teşkiline yönelik dönüşümleri bu kapsamda görmek gerekmektedir. Türkiye’deki askeri personel sistemine kendine has özellik gösteren bir yapıya sahiptir. Mevcut güvenlik ortamının da gerekliliklerine bağlı olarak şekil alan bu sistem, bu ortama da entegre bir özellik sergilemektedir. Bu bağlamda askeri personel sistemini Türkiye özelinde ele alacak bir çalışma, şöyle bir varsayım ile formüle edilebilir: Dünya üzerindeki sistemlerle benzerlik gösteren Türkiye’deki askeri personel sistemi, dönemin güvenlik ortamına kendi toplumsal gerçeği içerisinde adapte olmaya çalışmış ve özellikle 2000’li yıllar sonrası ortaya çıkan yeni güvenlik anlayışıyla hızlı bir değişim süreci içerisine girmiştir. Son dönemdeki olağan üstü şartlar altında ise adeta kabuk değiştirmeye ve büyük bir dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Askeri istihdamda sözleşmelilik bu kapsamda çalışmada ele alınacak başlıklardan bir tanesidir. Daha sonra askeri personel istihdamında son dönemde yapılan değişiklikler analiz edilmeye çalışılacaktır. Bunlar; jandarma ve sahil güvenlik sınıfının Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinden çıkarılarak 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olması, Milli Savunma Üniversitesinin kurulması, askeri sağlık sisteminin Sağlık Bakanlığına devredilmesi ve askeri hâkim sınıfının askeri personel statüsünden çıkarılmasıdır. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı yukarıda ele alınan boyutlarıyla askeri personel sistemini özellikle istihdam özelinde analiz edebilmek ve kapalı, kısmen de izole bir özellik gösteren bu nedenle de yeterli düzeyde akademik çalışma bulunmayan askeri istihdam alanını tartışmaya açabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Personel Sistemi, Askeri İstihdam, Sözleşmeli İstihdam

Edebiyatı Gastroeleştirel Bir Bakışla Yeniden Düşünmek – Anton Çehov’un “Siren” Başlıklı Öyküsünün Gastroeleştirel Çözümlemesi

**Assist. Prof. Dr. Javid Aliyev
TURKEY**

ÖZ

Yemeğin hazırlanması, metalaşması, tüketimi ve sembolizmi uzun zamandır kültürel oluşum, gerilim ve uzlaşma alanlarından biri haline gelmiştir. Fransız post-yapısalcı Roland Barthes yemeği en önemli iletişim göstergeleri arasında gösterirken, ünlü antropolog Claude Lévi-Strauss yemeği ve yemek yapmayı insanlığın bir diğer evrensel eylemi olan dille özdeşleştirmiştir. Kültürel oluşumun en üretken alanlarından biri olan edebiyat ile gündelik yaşamımızın en önemli ritüeli ve kimliğimizin asıl göstergelerinden biri olan yemek arasındaki ilişki bu nedenle kaçınılmazdır. İnsan yaşantısının en özlü yanlarını ele alan ve hayatın kokusunu ve rengini içinde muhafaza eden edebiyat yemeğin nostaljik, gastronomik, nimonik, hegomonik gibi özelliklerini edebi eserlerdeki karakterlerin karmaşık ve karışık kimliklerine ışık tutmak için kullanmıştır.

Çoğu zaman, bir romanı, şiiri ya da öyküyü okuduğumuzda yalnızca dönemin ve içinde yaşayan kişilerin tarihine değil, aynı zamanda bu kişilerin yiyecek geçmişine de tanık oluruz. Bu bağlamda, zaman ve mekân içinde yiyeceklerin aracılık ettiği kültürel temsiller, yemek deneyiminin ve onu tanımlayan ırksal, etnik, sınıfsal, cinsiyetçi ve ulusötesi özelliklerinin değişken ve zorlayıcı doğasını incelemek için edebiyata eleştirel bir perspektif sunmaktadır. İngiliz edebiyat kuramcısı Terry Eagleton’ın da belirttiği üzere, “post-yapısal bir metin olan yemeğin” edebiyattaki referanslarına odaklanmak, her ne kadar kurgusal olsalar bile, karakterlerin, mekânların ve olay örgülerinin daha somut ve erişilebilir kılınmasına yardımcı olabilir.

Bu bildirinin amacı edebiyat ve yemek çalışmaları arasındaki ilişkinin tarihine odaklanmak, edebiyattaki yemek referanslarını günümüz edebiyat eleştirisinin yeni ve üretken alanlarından olan gastroeleştiri (gastrocriticism) bağlamında yeniden düşünmek, yemeğin edebiyatta kimlik ve beden inşası üzerindeki etkilerini Anton Chekov’un “Siren” başlıklı kısa öyküsü üzerinden örneklendirmektir.

Anahtar Kelimeler: yemek, edebiyat, edebiyat eleştirisi, gastroeleştiri, Anton Chekov

Gelişmekte Olan Ülkelerde Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Aktarımlarının Ekonomik Büyüme Etkileri

Assoc. Prof. Dr. Levent Çinko - Assoc. Prof. Dr. Server Demirci

ÖZ

Ekonomik büyüme kavramı özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik anlamda ivme yaratması anlamında önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu güne kadar yapılan bilimsel çalışmalarda kısa vadeli yabancı sermaye girişinin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri sıkça tartışılmıştır. Bu çalışmalarda rastlanılan sonuçlar çerçevesinde kısa vadeli yabancı sermayenin büyüme etkisi, kaynak yapısı itibariyle farklı sonuçlar çıkmasına neden olmuştur. Bunun asıl nedeni ise de bu kaynakların tanımlanmasında homojen bir yapıya sahip olmamaları gösterilmektedir. Bu çalışma kapsamında özellikle portföy yatırımlarını kısa vadeli yabancı sermaye tanımları içerisinde tutan anlayışın aksine gelişmekte olan ülkelerin ekonomik yapısı içerisinde yer alan ülkelerin parasal büyüklüklerin durumu, ticari kredilerinin yapısı, aldıkları banka kredileri ve kamu ve özel sektöre ait kısa vadeli krediler çerçevesinde konu incelenecektir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir hususta bu ülkelerde kısa vadeli dış borç stoklarının akışkanlık oranlarının neler olduğudur.

Anahtar Kelimeler: İktisadi Büyüme, Kısa Vadeli Sermaye Hareketleri

Türkiye’de Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Olan Makroekonomik Değişkenler

Assist. Prof. Dr. Mehmet Şengür

ÖZ

Ülkelerin ekonomik büyüme performansları ile birlikte sosyal kalkınma sağlanması da arzulanmaktadır. Hem reel olarak hem de bir takım sosyal göstergeler bakımından gelişim sağlanması ülke ekonomilerinin gelişimi ile birlikte toplumsal refahı da artıracaktır. Toplumdaki refah artışının eğitim, sağlık ve gelir gibi temel ölçütler ile tespiti mümkündür. Ancak bireylerin kendini mutlu ve huzurlu hissetmeleri de önem arz etmektedir. Bu çalışmada tasarruf, gelir gibi makroekonomik değişkenlerin ve diğer faktörlerin Türkiye’de bireylerin yaşam memnuniyeti üzerindeki etkileri TÜİK yaşam memnuniyeti araştırması verileri kullanılarak incelenmiştir. Analiz yöntemi olarak ise lojistik regresyon tercih edilmiştir. Modelde bağımlı değişken olarak mutlu olma ya da olmama durumları seçilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; bireylerin mutlu olma olasılığını tasarruf yapmış olmanın 1,1 kat ve gelirin 1550₺ ve üzerinde olmasının 1,26 kat artırdığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde emeklilik, eğitim seviyesi kendi işini yapıyor olmak gibi faktörlerin bireylerin mutlu olma olasılığını yaklaşık 1 kat artırdığı görülmüştür. Borcunu ödemiş olmak, ev veya araba satın almak gibi durumların da mutlu olma olasılığını 1,25 kat artırmaktadır. Bunlara karşın yaşlanmak, borçlanmış olmak ve gelirin azalması gibi durumların da bireylerin mutlu olma olasılığını azalttığı saptanmıştır. Gelir eşitsizliği ve tasarruf gibi faktörlerin yaşam memnuniyeti üzerinde önemli derece etkili oldukları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Memnuniyeti, Tasarruf, Gelir, Lojistik Regresyon.

Y Kuşığı Tüketicilerinin Retro Ürün Algılarının Demografik Değişkenler Açısından Araştırılması

Dr. Melda Medine Güleç - Ms. Seda Muti Tabanlı

ÖZ

Dünya genelinde genç kuşaklar X, Y ve Z olarak ayrılmaktadır. 1980 ve 1999 yılları arasında doğanlar Y kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Türkiye nüfusunun %35'i Y kuşağı olarak bilinmektedir. Y kuşağının çocukluk ve ergenlik dönemi diyebileceğimiz dönemlere ait ürünler ise retro olarak adlandırılmaktadır. Retro, bilinçli olarak yakın geçmişin akımlarını, modalarını türeten veya taklit eden tarz. Söz konusu şeyin en az on beş veya yirmi yıl eskiye ait olduğu anlamına gelmektedir. Örneğin 1980'lerin veya 1990'ların giysileri retro sayılabilir. Araştırmada Y kuşağının ürün algılarına yönelik bir 300 adet anket formu uygulanmıştır. Katılımcıların Y kuşağı tüketicilerinden oluşmuş olması, ürünlerin retro özellik taşıyor olması araştırmanın sınırlılıkları arasındadır. Araştırmadan elde edilen veriler, demografik değişkenler açısından değerlendirilmiş ve sosyolojik bakış açısıyla yorumlanmaya çalışılmıştır. Tüketicilerin retro ürünlere olan ilgilerinde medeni durum, cinsiyet, eğitim durumu, ailenin ekonomik durumu gibi değişkenlerin ürün algılarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Y Kuşağı, Retro, Demografik Özellikler, Sosyolojik Bakış.

**Derneklerin Kuruluş Yönetim ve Faaliyet Alanlarında Kadınların Rollerine İlişkin
Sosyolojik Bir Değerlendirme**

Dr. Melda Medine Güleç

ÖZ

Sivil toplum kuruluşları, toplumsal sorunlara ilgi duyan ve bir toplumda demokrasinin önemli göstergelerinden biri olan yasal örgütlenmelerdir. Gönüllülük esasına dayalı olarak kurulan ve faaliyet gösteren bu türden yapılanmalar maddi kazanım gözetmemektedirler. Ülkemizdeki sivil toplum kuruluşlarının hükümete olan etkisi ve gücü, gelişmiş ülkelerde kurulan ve faaliyet gösteren STK'ların seviyesinde değildir. Dünyanın demokratik ve ekonomik anlamda gelişmiş ülkelerinde STK algısına uygun bizde çok az sayıda çevre örgütü ve iş adamı derneği vardır. TEMA, TÜSİAD ve MÜSİAD bunlara örnek olarak verilebilir. Bunların dışındakiler genelde güçsüz finansal yapıya sahiptir. Çalışma ile Bursa'daki "sivil topoğrafyada" kadınların varlığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Bursa İl Dernekler Müdürlüğü'nün resmi ve güncel istatistiklerine dayalı betimsel bir analiz yapılmıştır. Buna göre 2000 yılından bu yana, kadınların dernek kurma ve yönetme davranışları ile bu derneklerin faaliyet alanlarına ilişkin durum, sosyolojik bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dernek, Kadın, Toplumsal Faaliyet, Liderlik.

Sağlıkta Kamu Özel Ortaklığı: Şehir Hastaneleri

Ms. Merve Kayaduvar

ÖZ

1980'lerden itibaren tüm dünyada egemen olmaya başlayan neoliberal politikalar kapsamında; kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli olduğu düşünülen özel sektör tarafından sunulması, kamu tekeli bulunan alanların piyasalaştırılması ve rekabete açılması, kamu yönetiminde işletme yönetim ilkelerinin uygulanması, performans dayalı ücret sistemi gibi uygulamalar yaygınlaşmıştır. Bu bağlamda sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi sosyal alanlarda önemli dönüşümler yaşanmıştır. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye'de de 1980li yılların başından itibaren uygulanmaya başlanan neoliberal politikalar ile kamu hizmetlerinin finansmanında, örgütlenmesinde ve sunulmasında büyük değişiklikler ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın odak noktasını oluşturan sağlık alanında, neoliberal dönüşüm kapsamında "sağlıkta reform" adı altında 1980'li ve 1990'lı yıllarda özellikle de 2000'lerin başında önemli yapısal değişiklikler gerçekleştirilmiştir. 2003 yılında uygulanmaya başlanan "Sağlıkta Dönüşüm Programı" çerçevesinde; sağlık hizmetlerinin finansmanı Genel Sağlık Sigortası (GSS) ile sağlanmaya başlamış, sağlık alanında hizmet alıcı ve hizmet sunucu ayrımı sağlanmış, kamusal birinci basamak sağlık hizmetleri tasfiye edilmiş bu kapsamda sağlık ocakları kapatılırken, aile hekimliği modeline geçilmiş, sağlık hizmetlerinin piyasalaştırılması çerçevesinde kamu hastaneleri birer işletme haline dönüştürülmüştür. Sağlık alanında yaşanan bu temel değişikliklerin tamamlayıcısı olarak 2005 yılında yapılan yasal düzenleme ile "Sağlıkta Dönüşümün İkinci Fazı" olarak nitelendirilen "Kamu Özel Ortaklığı" (KÖO) modeli hayata geçirilmiştir. Bu bağlamda "Şehir Hastaneleri" projeleri uygulanmaya başlamış ve 2017 yılı sonu itibarıyla açılmış dört şehir hastanesi (Adana, Mersin, Yozgat ve Isparta), inşaatı devam eden şehir hastaneleri ve ihale süreci devam eden şehir hastaneleri ile birlikte otuz bir şehir hastanesinin hizmet vermesi hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı henüz çok yeni bir olgu olan şehir hastanelerinin, var olan hastanelerden hangi yönlerden farklılaştığını, ortaya çıkışlarının tarihsel arka planını ve mevcut durumlarını sağlıkta kamu özel ortaklığı modelinin ortaya çıktığı İngiltere ile karşılaştırmalı olarak analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta Dönüşüm, Kamu Özel Ortaklığı, Şehir Hastaneleri

Ulusal Sağlık Hizmeti Ne Kadar Ulusal?

Ms. Merve Kayaduvar

ÖZ

İngiltere'nin yetmiş yıl önce kurulduğu günden beri en önemli gurur kaynaklarından biri sayılan Ulusal Sağlık Hizmeti (National Health Service) bu özelliğinden dolayı 2012 Londra Olimpiyatları'nın açılış seremonisine damga vurmuştur. Vergi ile finanse edilen bir kamu sağlık sistemi olarak kurulan Ulusal Sağlık Hizmeti (UHS), kapsayıcı ve evrensel bir sağlık hizmetini ücretsiz olarak sunma amacı taşıyordu. Kapsayıcılık tüm sağlık hizmetlerinin karşılanması anlamına gelirken, evrensellik tüm vatandaşların sağlık hizmetlerinden faydalanmasını içerir. Kurulduğu zamandan 1980'li yıllara kadar birçok kez yönetim ve koordinasyon problemleri nedeniyle revize edilen Ulusal Sağlık Hizmeti, 1980'li yıllardan itibaren tüm dünyada egemen olmaya başlayan neoliberal politikaların etkisiyle radikal değişikliklere uğradı. Özellikle 1990'dan sonra Ulusal Sağlık Hizmeti'nin özelleştirilmesine doğru giden yolu açacak reformlar art arda uygulanmaya başlandı. Margaret Thatcher liderliğindeki Muhafazakâr Parti'nin sağlık alanında iç pazar (internal market) oluşturmaya yönelik reformu ile başlayan süreçte özel sektörün sağlık alanına entegrasyonu git gide artarken, piyasa tipi mekanizmaların yaygınlaşması ile Ulusal Sağlık Hizmeti'nin büyük bir kamu bürokrasisine dayanan kurumsal kültürü değişmeye başladı. Ulusal Sağlık Hizmeti'nin özelleştirilmesi yönünde adım adım ilerleyen bu reform süreci 1997-2010 döneminde iktidarda olan İşçi Partisi yönetiminde de devam ederken, 2012 yılında yapılan yasal düzenleme (Health and Social Care Act) ile Ulusal Sağlık Hizmeti'nin özelleştirilmesinin önü tamamen açılmış oldu. Bu çalışmanın amacı Ulusal Sağlık Hizmeti'nin kuruluş ilkeleri olan kapsayıcılık, evrensellik ve ücretsiz sağlık hizmeti ilkelerinin yapılan reformlar sonucu içinin boşaltıldığını ve Ulusal Sağlık Hizmeti'nin ulusal olma bir diğer ifade ile vatandaşlık üzerinden hak olarak ücretsiz sağlık hizmeti sağlama özelliğinin artık tartışmalı hale geldiğini, Ulusal Sağlık Hizmeti'nin mevcut durumunu tarihsel bir bakış açısıyla analiz ederek tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Sağlık Hizmeti, Özelleştirme, Kapsayıcılık ve Evrensellik, Ücretsiz Sağlık Hizmeti

Mobil Medya ve Gazetecilik: Mobil Medya Ekseninde Geleneksel Haber Okurunun Yeni Nesil Haber Okuruna Dönüşümü

Assoc. Prof. Dr. Mihalis Kuyucu

ÖZ

İletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler pek çok sektörü olduğu gibi medyayı da derinden etkilemiştir. Medyanın yeni iletişim teknolojileri karşısında aldığı pozisyon ve bu teknolojik gelişmelerden hangi yönden etkileneceği son dönemlerde hem sektörel anlamda hem de akademik anlamda en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Yeni iletişim teknolojileri ve özellikle yeni medya ve hemen ardından yaygınlaşan sosyal medya , geleneksel medya içinde pek çok depreme neden olmuştur. Bu depremlerle yaşanırken “yeni medya geleneksel medyanın sonunu mu getirecek?” sorusu en çok sorulan soru olmuş ve konu hakkında sayısız komplo teorisi üretilmiştir. Yakınsama teorisi bu üretilen komplo teorilerine bir dur demiş ve geleneksel medyanın yeni medya ile içi çe geçerek bir yeni bütünlük oluşturacağını söylemiştir. Geleneksel medyanın en eski mecrası gazetecilik de bundan payını almış ve “yazılı gazete bitecek mi?” sorusu son on beş yılın en çok tartışılan konusu olmuştur. Yazılı basın internet gazeteciliğinin yaygınlaşması ile beraber ortaya çıkan internet haber portalları sayesinde yaygınlığını yitirse de yakınsama teorisi bağlamında dijital ile içiçe geçmeyi başarmıştır. Her ne kadar basılı gazetenin tirajlarında düşüş yaşansa da basılı gazete ortadan kalkmamıştır. Sosyal medyanın yaygınlaşması ve özellikle Twitter adlı sosyal medya ağının kullanımının artması geleneksel gazeteye sorulan bu soruyu internet haber portalları içinde sormaya başlamıştır. Sosyal medya ağlarında yaşanan kullanım alışkanlığı internet haber gazetelerinin hitlerine (elektronik tirajlarına) olumsuz etki etmiş ve hem yazılı basılan gazeteler hem de internet haber portalları kendilerini sosyal medya ağlarına adapte etmeye çalışmışlardır. Bu çalışmada sosyal medya ağlarının mobil kullanımının geleneksel medyanın en eski mecrası olan matbaada basılan gazetelere ve internet haber portallarına olan etkileri araştırılmıştır. Geleceğin iş adamları olan bugünün gençlerin örneğinde uygulanan araştırmada mobil medyanın geleneksel gazeteciliğinin kullanımına olan etkileri araştırılmış ve uygulanan anket verilerinde gençlerin mobil medyadan haber alma alışkanlıkları betimlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mobil Medya, Gazetecilik, Basın, İnternet Gazeteciliği

N11 Ülkelerinde Gelir Yakınsıyor Mu?

Prof. Dr. Burak Güriş - Assist. Prof. Dr. Muhammed Tıraşoğlu - Mr. Hüseyin İcen

ÖZ

Yakınsama kavramı Neoklasik büyüme teorisinin çıkarımlarından olup, literatürde ilgi çeken tartışmalı konulardan bir tanesidir. Yakınsama kavramı başta ekonomi olmak üzere birçok alanda kullanılmaktadır. Yakınsama hipotezi, tüm ülkelerde teknoloji seviyelerinin aynı olduğu varsayımı altında, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin uzun dönem büyüme oranlarının aynı uzun dönem değerine yaklaşacağını ifade etmektedir. Yakınsamanın varlığı, göreceli olarak geliri yüksek ülkelere sermayenin getirisi yüksek olan geliri düşük ülkelere doğru sermaye akışının olduğunu göstermektedir. Yakınsama hipotezinin 1980'den sonra ampirik olarak yoğun bir şekilde araştırıldığı görülmektedir. Ampirik çalışmalarda yakınsama analizi, ülkeler arasında yakınsama analizi, bölgeler arasında yakınsama analiz ve ülke grupları arasında yakınsama analizi olmak üzere üç şekilde ele alınabilmektedir. Literatürde sınıflama farklılıklarına göre birçok yakınsama türü mevcuttur. Bunlardan biri de Carlino ve Mills (1993) tarafından öne sürülen stokastik yakınsamadır. Stokastik yakınsama, belli bir ülkenin gelirinin bir grup ülkenin ortalama gelirine oranına gelen şokların geçici olması şeklinde açıklanabilmektedir. Çalışmanın amacı N11 (Next Eleven: Gelecek 11) (Türkiye, Mısır, Endonezya, İran, Güney Kore, Meksika, Nijerya, Pakistan, Filipinler, Bangladeş ve Vietnam) ülkelerinde gelir yakınsamasının varlığını araştırmaktır. Stokastik yakınsamanın araştırmasında yaygın olarak birim kök testleri kullanılmaktadır. Ampirik uygulamada doğrusal birim kök testlerinden Augmented Dickey ve Fuller ile Phillips ve Perron testleri, doğrusal olmayan birim kök testlerinden ise Sollis (2009) ile Cuestas ve Garratt (2011) testleri kullanılmıştır. Doğrusal birim kök test ile elde edilen bulgulara göre Mısır ve İran ülkelerinde kişi başına gelirin ortalamaya yakınsadığı sonucuna ulaşılmıştır. Doğrusal olmayan birim kök test bulgularına göre ise Bangladeş, İran, Meksika ve Pakistan ülkelerinde kişi başına gelirin ortalamaya yakınsadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yakınsama Hipotezi, Gelir Yakınsaması, N11 Ülkeleri, Doğrusal Olmayan Birim Kök Testi.

MINT Ülkeleri Orta Gelir Tuzağında Mı?

Assist. Prof. Dr. Muhammed Tıraşoğlu - Prof. Dr. Burak Güriş - Mr. Hüseyin İçen

ÖZ

Orta gelir tuzağı, belirli bir gelir seviyesine ulaşan ülkelerin yüksek gelirli ülkelerin gelir seviyesine yakınsayamama durumudur. Dünya Bankasının 2012 yılı Kalkınma raporuna göre kişi başına düşen geliri 1006 - 12275 \$ seviyesine sahip ülkeler orta gelir tuzağında olarak ifade edilmektedir. Orta gelir tuzağı özellikle gelişmekte olan ülkeler için önemli bir risk oluşturmaktadır. Orta gelir tuzağında kalan ülkelerin imalat sanayileri gelişmemekte, üretim çeşitliliği ve yatırımları da düşük seviyede kalmaktadır. Dolayısıyla ülkelerin iktisadi gelişmeyi ve refah artışını sağlayabilmesi için orta gelir tuzağından çıkarak üst gelir seviyesindeki ülkelerin gelir seviyelerine yakınsaması gerekmektedir. Bir ülkenin orta gelir tuzağında olup olmadığının belirlenmesi için farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu çalışmada Robertson ve Ye (2013) yaklaşımı kullanılarak MINT ülkeleri için orta gelir tuzağı ekonometrik olarak analiz edilmektedir. Bu yaklaşıma göre hesaplanan serinin durağan çıkması durumunda ilgili ülkenin yüksek gelirli ülkeleri yakalamakta başarısız olacağı sonucu çıkarılmaktadır. Dolayısıyla bu ülkenin orta gelir tuzağında olduğu söylenebilmektedir. Analizde MINT ülkeleri olarak ifade edilen Meksika, Endonezya, Nijerya ve Türkiye'nin orta gelir tuzağında olup olmadığı ADF, KSS ve Fourier KSS birim kök testleri ile sınanmıştır. Elde edilen bulgulara göre ele alınan ülkelerin kullanılan tüm birim kök testlerine göre durağan olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla ele alınan veri dönemi ve yöntemine göre MINT ülkelerinin yüksek gelirli ülkelerin seviyesine ulaşabilme yeteneğine sahip olduğu ve orta gelir tuzağında olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Gelir Tuzağı, Yakınsama, MINT Ülkeleri, Fourier Birim Kök Testi

Şiddet Unsurları Açısından Kıbrıs ve Kırgız Türk Halk Masallarının Karşılaştırılması

Assist. Prof. Dr. Mustafa Yeniasır - Assist. Prof. Dr. Burak Gökbulut
TRNC/CYPRUS

ÖZ

İnsanoğlunun varoluşundan itibaren şiddet, çözülmeyi bekleyen toplumsal bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Maalesef şiddet -farklı oranlarda olsa da- hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin temel sorunlarından biridir. İnsanoğlunun vurdumduymazlığı yüzünden her geçen gün artarak yaşamın farklı alanlarına giren şiddet olgusu, araştırmacılar tarafından fiziksel, psikolojik, ekonomik, toplumsal ve siyasal şiddet gibi farklı başlıklar altında değerlendirilmektedir. Edebiyatın roman, tiyatro gibi farklı türlerinde ancak özellikle masalarda şiddet unsurları geniş bir yer kaplamaktadır. Bunun sebebi sözlü edebiyatın temel ürünlerinden olan masalların oluşturulurken hedef kitle olarak çocukların düşünülmemesidir. Masalların çocuklar açısından önemli olduğu kanısına varan yazarlar daha sonra çocuk edebiyatı içerisinde var olan boşluğu doldurmak için söz konusu metinleri çocuklara yönelik olarak uyarlamaya çalışmışlardır. Çocukluk döneminin en önemli ürünleri arasında yer alan masalların, şiddet unsurları açısından değerlendirilmesi; şiddeti ortaya çıkaran nedenlerin daha iyi anlaşılmasına ve toplumsal anlamda bu soruna çözüm getirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı, Kıbrıs ve Kırgız Türk halk masallarında yer alan şiddet unsurlarını tespit edip bunları karşılaştırmaktır. Bu amaçla araştırmanın problemini "Kıbrıs ve Kırgız Türk halk masallarında hangi şiddet unsurlarına yer verilmektedir?" sorusu oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullanılacağı araştırmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılacaktır. Araştırma kapsamında Kıbrıs ve Kırgız Türk halk masallarından rastgele seçilen toplam 30 masal, içerik analizi yöntemiyle çözümlenerek, incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, Kırgız, Masal, Şiddet, Çocuk.

Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler İndeksi Çerçevesinde AB Aday Ülkeleri Enerji Sektörü Rekabet Gücü Analizi

Assist. Prof. Dr. Nurdan Kuşat

ÖZ

Küresel yapının ivmelediği hızlı ekonomik büyüme, nüfus artışı ve şehirleşme; hem ulusal hem uluslararası arenanın en önemli gündem konusudur. Enerji sektörü de bu gündemden en büyük payı alan sektörlerden bir tanesi olarak dikkat çekmektedir. Ülkelerin enerji potansiyelleri ve bu enerjiyi kullanabilme yetileri farklılık göstermekle birlikte, her ulus devletin kalkınmanın her aşamasında enerjiye olan ihtiyacı belirgindir. Bu çalışma gelişmiş ekonomileri temsil eden AB 28 ülkelerinin dünya ticaretindeki enerji sektörü rekabet gücü analizinin yanı sıra, AB aday ülkelerinin de bu sektördeki rekabet güçlerini test etmektedir. Çalışma da Balassa'nın Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (Revealed Comparative Advantages – RCA) indeksi kullanılmak suretiyle AB 28 ülkeleri ve AB aday ülkelerinin enerji sektörü rekabet gücü ölçümlemesi gerçekleştirilmiştir. Hesaplamalarda SITC Rev 3 çerçevesinde 3. basamakta yer alan “Mineral Yakıtlar, Yağlar vb. İlgili Maddeler” başlığı altında yer alan 3.32 “Taş, Kok ve Briket Kömürü”, 3.33 “Petrol ve Petrolden Elde Edilen Ürünler”, 3.34 “Doğalgaz ve Mamül Gaz” ve 3.35 “Elektrik Enerjisi” alt basamaklarındaki verilerden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular gerek AB 28 ülkelerinin, gerekse AB aday ülkelerinin enerji sektöründe küresel açıdan bir rekabet avantajına sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu genel değerlendirmeye karşılık Karadağ'ın 3.32 “Taş, Kok ve Briket Kömürü” ticaretinde çok yüksek bir rekabet avantajı ortaya koyduğu, Arnavutluk'un 3.33“Petrol ve Petrolden Elde Edilen Ürünler” de çok yüksek olmasa da belirgin bir rekabet üstünlüğü sergilediği gözlenmektedir. Türkiye'nin ise 3.35 “Elektrik Enerjisi” alt basamağında sahip olduğu rekabet avantajını yıllar itibariyle kaybederek, üstünlüğü Karadağ, Bosna-Hersek, Sırbistan ve Arnavutluk'a kaptırdığı dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekabet Gücü, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler, Enerji Sektörü, Ab, Ab Aday Ülkeleri.

Doğrusal Olmayan Modellerle Türkiye’de Turizm Sektörünün Yakınsama Hipotezinin Sınanması**Ms. Nuriye Topyıldız - Assoc. Prof. Dr. Furkan Emirmahmutoğlu****ÖZ**

Bu çalışmada, uluslararası turizm pazarında diğer ülkeler ile Türkiye arasında herhangi bir yakınsamanın olup olmadığı araştırılacak ve turizm yakınsama ilişkisi ortaya konulacaktır. Eğer turizm sektörleri/pazarları yakınsıyorsa, toplam uluslararası ziyaretçi gelişi ile belirli bir kaynak pazarından/sektöründen uluslararası ziyaretçi gelişi arasındaki fark sıfıra yaklaşacaktır. Turizm çeşitlendirmesi ve genişleme stratejilerinin etkinliği, her pazarın/sektörün ziyaretçi gelişinin bir ev sahibi ülkedeki toplam ziyaretçi gelişine yakınsamasıyla ölçülebilir. Yakınsama hipotezinde, yakınsak bir pazarın/sektörün toplam ziyaretçi gelişi artacaktır. Çalışma kapsamında Türkiye’ye gelen turist sayısının yaklaşık %75’lik kısmını oluşturan 20 ülke ele alınmıştır. Bu bağlamda, çalışma 2001-2016 dönemi aylık verileri ile gerçekleştirilmiştir. Türkiye’nin bu ülkelere stokastik olarak yakınsayıp yakınsamadıkları doğrusal olmayan birim kök testleri (Leybourne, Newbold ve Vougas, 1998; Kapetanios, Shin ve Snell, 2003; Sollis, 2004; Sollis, 2009) yardımıyla incelenecektir. Bu testler doğrusal olmama durumunun yanı sıra, yapısal kırılmalar ve/veya asimetri özelliğini ele almaları bakımından birbirlerinden farklılık göstermektedir. Çalışmanın sonuçlarına göre; Türkiye turizm sektörünün 9 ülkeye (Almanya, Gürcistan, İngiltere, Bulgaristan, Rusya Federasyonu, Belçika, Romanya, Avusturya, İsrail) doğrusal olmayan yapının yanı sıra asimetri ve yumuşak geçişli yapısal değişim durumunda yakınsadığı bulunmuştur. Bunun yanı sıra, Türkiye turizm sektörünün 3 ülkeye (Yunanistan, Ukrayna, Danimarka) doğrusal olmayan yapının yanı sıra asimetri olarak yakınsadığı görülmüştür. Ayrıca, Türkiye turizm sektörünün 4 ülkeye (İran, ABD, Irak, İsveç) doğrusal olmayan yapının yanı sıra yumuşak geçişli yapısal değişim durumunda yakınsadığı bulunmuştur. Bununla birlikte, Türkiye turizm sektörünün 3 ülkeye (Azerbaycan, Fransa, Suudi Arabistan) doğrusal olmayan birim kök testleri sonuçlarına göre yakınsamadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Stokastik Yakınsama Hipotezi, Turizm Sektörü, Doğrusal Olmayan Birim Kök Testleri, Yumuşak Geçişli Yapısal Kırılma, Asimetri

Kadın Gazetecilerin Sosyal Hakların Uygulanmasına Yönelik Görüşleri: Kocaeli Medyası Örneği

Lec. Ömür Alyakut

ÖZ

Bu araştırmada, medya çalışanlarına tanınan sosyal hakların Kocaeli medyasında kadın gazetecilere nasıl uygulandığını belirlemek, cinsiyet açısından farklı uygulamaları ortaya çıkarmak ve olası çözümlere yönelik farkındalık yaratmak amaçlanmıştır. Bu amaçla Kocaeli ilinde faaliyet gösteren beş yerel gazete ile bu gazetelerde çalışan sekiz kadın gazeteci amaçsal örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Çalışmada niteliksel araştırma modeli uygulanmış ve veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Her görüşme 50 dk. sürmüş ve elde edilen verilere betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Analiz sonucu, kadın gazetecilerin demografik özellikleri tablo olarak verilmiş ve yorumlanmıştır. Kadın gazetecilerin her bir soruya verdiği diğer cevaplar ise, benzerlikleri bakımından gruplandırılarak yorumlanmış, ayrıca her soruya verilen bir- iki farklı cevabın da aynen sunulma yoluna gidilmiştir. Bu araştırmada doğal ortamında, tümevarımcı yaklaşımla ve görüşme formu eşliğinde kadın gazetecilerle yüz yüze görüşmeler yoluyla, derinlemesine ve çok boyutlu nitel bilgi sunulmuştur. Nitel araştırmaların doğası gereği, araştırmada elde edilen verilerin genellenmesi amaçlanmamıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda kadın gazetecilerin çoğu, sosyal haklara yönelik genel uygulamalar ile kadınlara yönelik uygulamalar arasında farklılıklar olduğunu ve yıllardır bu sorunlarda bir iyileşme olmadığını bildirmişlerdir. Bu farklı uygulamalar çoğunlukla; ücretlerde farklılık, doğum/süt izni hakları ve terfilerin engellenmesi olarak ifade edilmiştir. Ataerkil toplum yapısının getirdiği cinsiyet ayrımcılığına maruz kalan kadın gazetecilerin iş doyumuna ulaşmaları engellenerek kariyerlerinin önünün kesildiği ve anne-eş görevlerine itildiği ortaya koyulmuştur. Kocaeli medyasında ise; medya-siyaset ilişkisinin yaşandığı, çalışanların bağımsız, eleştirel bir şekilde çalışmasına imkân verilmediği ve bu durumun tarafsız yayın yapılmasını engellediği bildirilmiştir. Uygulamadaki bu sorunların giderilmesi için yürürlükteki Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanununun eksikliklerinin tamamlanması özellikle kadınlara yönelik iyileştirmeler yapılarak titizlikle denetlenmesi önemli görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Haklar, Kadın Gazeteciler, Cinsiyet Ayrımcılığı, Yerel Medya, Kocaeli Medyası

Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkisine Karşılaştırmalı Bir Bakış: Türkiye-İsveç Örnekleri

Assist. Prof. Dr. Pınar Akarçay - Assist. Prof. Dr. Gökhan Ak

ÖZ

Bu araştırmanın konusu yerel yönetimlerdir. Araştırma, yerel yönetimlerden biri olan belediye örgütüne odaklanmaktadır. Araştırmanın temel soruları şöyledir: Türkiye ve İsveç'te belediyelerin yapısı, işleyişi, gelişimi ve merkezi yönetimle ilişkilerinin niteliği nedir? Yerel demokrasinin en önemli araçlarından biri olarak kabul edilen belediyeler yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için ne tür faaliyetler yürütmekte ve hangi araçları kullanmaktadırlar? Bu araçlar yerel demokrasiyi geliştirmeye ne kadar elverişlidir? Seçilen iki ülkeden, iki örnek belediye incelenecektir. Bunlardan ilki Türkiye/Edirne Belediyesi, diğeri ise İsveç/Uppsala Belediyesidir. Araştırmada iki örnekte belediye ve kentli arasındaki ilişkinin yasalarla düzenlenmiş araçları araştırılırken, yerel demokrasinin diğeri önemli bir ayağı olan merkezi yönetim-belediye arasındaki ilişkinin düzeyi ve niteliği irdelenecektir. Dolayısıyla iki ülkede belediyelerin tarihsel gelişimi, yapısı ve işleyişi, merkezi yönetimle ilişkileri ele alınacak, ve belediye yasaları incelenecektir. Araştırmada karşılaştırmalı yöntem tercih edilmektedir. Bu yöntem birçok disiplinde önemli bir kullanım alanına sahiptir ve üç farklı şekilde kullanılmaktadır. İlk olarak, iki veya daha fazla olayın veya durumun genel yansımalarını ele alır. Burada karşılaştırma karşılaştırılan şeylerin özelliklerini, uygulamalarını, yansımalarını ve sonuçlarını içermektedir. İkinci olarak, çoğunlukla benzer iki veya daha fazla sosyal olaylar ve süreçleri gözlemleyerek, hem benzerlikleri hem de farklılıklarını yakalamaya çalışmaktadır. Üçüncü olarak, iki veya daha fazla benzer sosyal olaylar ve süreçler üzerinden genel bir teori oluşturulmaya çalışmaktadır. Farklılıklar tamamen göz ardı edilmeksizin, benzerlikler üzerine odaklanmaktadır. Bu araştırmada karşılaştırmalı yöntemin esas olarak ikinci türü tercih edilmektedir. Karşılaştırmalı yöntem diğeri pek çok diğeri yöntemlerde olduğu üzere, kimi kısıtlama ve sınırlamalar da içermektedir. Bu yöntem çok geniş kapsamlı ve detaylı tartışmalara girmeyi sınırlamaktadır. Kompleks ve karmaşık değişkenler göz ardı edilebilir. Çünkü karşılaştırılan, sosyal olaylarla bağlıdır. Bu nedenle olayları tanımlar, kapsama alanlarını anlatır, araçlarını ve süreçlerini tarif eder ve çalışmanın teorik ve arka plan çalışmaları da bu olaylarla sıkı sıkıya bağlı kalarak yapılır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Merkez-Yerel İlişkisi, Yerel Demokrasi

Çevre İle Dost Ekonomik Büyüme Stratejisine Yönelik Piyasa Tabanlı Araçların Karşılaştırılması

Lec. Serkan Ercoşkun

ÖZ

Ekonomik büyüme ve enerji üretimi/tüketimi arasında var olan nedensellik ilişkisine bağlı olarak, neden olduğu çevresel etkileri dikkate almayan bir ekonomik büyüme yaklaşımının çevresel sorunlara yol açtığı üzerinde çok sayıda bilimsel kanıt ortaya konulmaktadır. Ekonomide mal ve hizmet üretiminin artmasına paralel bir biçimde daha fazla doğal kaynak kullanılması ve üretim ve tüketim gibi ekonomik faaliyetler sonucu doğaya salınan atık ve emisyon miktarının yükselmesi toplumsal refah düzeyini olumsuz yönde etkilemekte ve küresel ölçekte ciddi ekonomik ve sosyal maliyetlere yol açmaktadır. Emisyon ticareti sistemi ve çevresel vergi uygulamaları, söz konusu sorunların çözümünde ekonomik açıdan etkin, aynı zamanda temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tekniklerini teşvik etmesi dolayısı ile tercih edilen piyasa tabanlı politika araçları olarak görülmektedir. Çevresel sorunlara yol açan ekonomik faaliyetler üzerine yasaklamalar ve sınırlamalar getirerek veya standartlar oluşturarak uygulanan komuta ve kontrol araçlarının aksine piyasa tabanlı araçlar zorlayıcı nitelikte olmayıp, ekonomik karar birimlerinin verecekleri kararlara dayanak teşkil eden kar-maliyet ve fayda-maliyet değerlendirmelerine etkide bulunarak onları çevre lehine kararlar vermeye yönlendirmeyi amaçlamakta ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı yatırımları ve eko-inovasyonu arttırarak yeni ekonomik fırsatlar ve istihdam olanakları oluşturma potansiyeline sahip olan ve ekonominin çevre üzerindeki baskısını hafifletmeyi amaçlayan çevre ile dost ekonomik büyüme stratejisinin başarılı olmasında emisyon ticareti sistemi ve çevresel vergi uygulamaları gibi piyasa tabanlı politika araçlarının etkinlik koşullarını incelemektir. Çalışmada bir piyasa tabanlı araç olarak firmalar arasında yapılabildiği gibi ülkeler arasında da yapılabilen emisyon ticaretinin, çevresel vergiler ile kıyaslandığında çevresel performans açısından daha etkin olduğu görülürken, çevresel vergilerin ise nötr gelir yaklaşımı ve çifte kar görüşü temelinde vergi sisteminin etkinliğini arttırmak açısından daha avantajlı araçlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Jel Kodları: H23, O13, P18

Anahtar Kelimeler: Çevre ile Dost Ekonomik Büyüme Stratejisi, Emisyon Ticareti Sistemi, Çevresel Vergiler

Baltık Kuru Yük Endeksi Petrol Fiyatları ve Altın Fiyatları Arasındaki İlişki

Assoc. Prof. Dr. Server Demirci - Assoc. Prof. Dr. Levent Çinko

Z

Dünya piyasalarının gidişatı hakkında fikir sahibi olmak için kullanılan endekslerden biri de Baltık Kuru Yük Endeksi'dir. Söz konusu endeks yalnızca Baltık lkeleri için hesaplanmamakta neredeyse dünyadaki bütün kuru yük taşımacılığı dikkate alınmaktadır. Uluslararası piyasaların canlılığı hakkında diğer göstergelerden biri de dünya petrol fiyatlarıdır. Çalışmada Baltık Kuru Yük Endeksi, Dünya Petrol Fiyatları ve Dünya Altın Fiyatlarının birbirleriyle olan ilişkisi tespit edilmiştir. İncelemede 2009-2017 verileri dikkate alınarak söz konusu verilerin karşılıklı etkileşimleri ortaya konulmuştur. Sonuçlar üzerinde tespitlerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Baltık Kuru Yük Endeksi, Dünya Petrol Fiyatları, Dünya Altın Fiyatları

Yeni İletişim Teknolojileri ve Siborg Yabancı

Lec. Simge Özselçuk

ÖZ

Dijital ağlar, ekranlar, sanal sistemler ve simulasyon teknolojilerini içeren yapısıyla yeni iletişim teknolojileri, klasik 'yabancı' kavramını siber mekânda dönüşüme uğratmıştır. Postmodern dönemin yeni iletişim ortamında sınırlar ortadan kalkmış, dünya küresel bir köy haline gelmiştir. Simmel'in formüle ettiği şekliyle "fiziksel olarak yakın, toplumsal olarak uzak olan" yabancı, yeni medya aracılığıyla uzak ve yakın arasındaki mesafeyi bulanıklaştırmış ve postmodern bir görünüme bürünmüştür. 'Yabancı' kavramının geçmişten günümüze dek yaşadığı değişimin boyutu dikkat çekicidir. İletişimin dijital ortama taşınmasından dolayı fiziksel sınırlar ortadan kalksa da bireyin teknolojiye bağımlı hale gelmesi, dış dünya ile arasına mesafe koymasına neden olmaktadır. Böyle bir ortamda yabancı kavramı da belirsiz bir karakter sergilemektedir. Modern dönemde sınırları tehdit eden bir unsur olan 'yabancı', iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile bu sınırları belirsizleştirmiştir. Bilgisayar aracılığıyla dolaymlanan birey, siber mekânda melez bir kimliğe kavuşmuştur. Donna Haraway'in kavramsallaştırdığı sibernetik organizma, bugünün dünyasında her türlü kategorik zıtlıkları hükümsüz kılmıştır. Felsefi zıtlıkların sentezlenmesi/melezlenmesine yol açan siborg, Simmel'in yabancı toplumsal tipini bir adım öteye taşımıştır. Siborg yabancılar, büyük kentlerin siber mekânlara dönüştüğü ortamda hepimize ait çoğul kimliklerden oluşmaktadır. Onlar, uzak ağları birbirine bağlayan sistem olmaları nedeniyle birbirini tanımayan insanların dijital olarak bir araya gelmesini sağlayan simule edilmiş yabancılarıdır. Siborg yabancı, uluslararası literatür için yeni bir kavram olmakla birlikte, ulusal literatür bağlamında ilk defa bu çalışma kapsamında incelenecektir. İletişim sosyolojisi için yeni bir kavram olan 'siborg yabancı', hermeneutik bir yaklaşım ile değerlendirilecektir. Günümüz etkileşim biçimlerini anlamak için siber mekânda dönüşüme uğrayan yabancı tipini yeni iletişim teknolojileri bağlamında incelemek, oldukça elzemdir. Bu bağlamda, siborg yabancı kavramı, iletişim ve sosyoloji bilimleri ile uğraşan her akademisyen için başucu kaynağı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni İletişim Teknolojileri, Siborg, Yabancı, Donna Haraway, Georg Simmel.

Demokrasinin Dönüşümü Çerçevesinde Dijital Demokrasi ve Sosyal Medya İlişkisi

Ms. Sinem Şahnagil

ÖZ

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişin yaşandığı günümüzde, küreselleşme ile paralellik gösteren ve yaygınlaşan bilginin kullanımı siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel birçok alanı etkisi altına almıştır. Küreselleşme ile yaşanan değişim ortamında demokrasinin en yaygın uygulama biçimi olan temsili demokrasiler de işlevsellik ve meşruiyet açısından sorgulanmaya başlanmıştır. Bilgi iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve etkileşimli iletişim kanallarının artması demokrasi algısını da dijital ortama taşımıştır. Bilgi iletişim teknolojilerinin sağladığı avantajların demokratik süreç ve kurumların güçlenmesinde kullanılması olarak karşımıza çıkan dijital demokrasi, vatandaşların demokratik süreçle iç içe olmasını ve bilinçli paydaş yaratılmasını amaçlamaktadır. Etkin katılım, oy verme eşitliği, gündemi kontrol etme, bilgi edinme ve katılım gibi önemli unsurlar üzerinde şekillenen demokrasi, sosyal medyanın toplumsal alanda ve aktif siyaset alanında etkili olmaya başlamasıyla zeminini genişletmiştir. Dijital bir ortam olarak internet hızlı bilgi dolaşımını sağlarken, etkileşimin yüksek olduğu bir platform olarak sosyal medya ise demokratik hayata katılımın düzeyini artırarak toplumsal yapıda katılımcı bir demokratik mekanizmanın gelişmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte söz konusu süreç tehdit ve riskleri de beraberinde getirmektedir. Temsili olmaktan ziyade katılımcı olma fırsatı sağladığı düşünülen internet ve sosyal medyanın, yeterli donanıma ve eğitim alt yapısına sahip olmayanları feda ederek bilgi aristokrasisine yol açması, çok seslilik ve farklılaşmaları denetleme eğilimleri sonucunda günümüz toplumunu bir gözetim toplumu haline getirmesi, bilgi kirliliği yaratması gibi kaygılar da gündeme gelmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı dijital demokrasi kavramını açıklayarak, kamusal alanı elektronik ortamda yeniden oluşturduğu iddia edilen sosyal medya ile olan ilişkisini ele almaktır. Çalışmada internet ve sosyal medyaya yüklenen “özgürleştirici” misyonun salt bir doğruyu ifade etmediği tezi savunulmuş, fırsatların yanında tehditlerin de dikkate değer olduğunun altı çizilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Dijital Demokrasi, Sosyal Medya

Küreselleşme ve Demokrasi Sarmalında Katılımın Yeni Anlamı

Ms. Sinem Şahnagil

ÖZ

Dünya’da ekonomik, kültürel, toplumsal açılardan bir bütünleşmeyi ifade eden küreselleşme, fiili anlamda sınırların belirsizleşmesini beraberinde getirmiştir. Küreselleşme, farklı coğrafyalarda varlığını sürdüren devletler ve toplumlar arasındaki etkileşim ve iletişim seviyesini artırmış, karşılıklı bağımlılık olgusunu daha görünür kılmıştır. Teknolojik, güvenlik, çevresel, siyasi, kültürel ve demografik gibi çok boyutlu bir yapıya sahip olan küreselleşme, bilginin kullanımında meydana gelen artışla birlikte demokrasi kanalları üzerinde de etkili olmaya başlamıştır. Söz konusu süreçte güç kazanan çoğulcu sivil toplum yaklaşımı bir taraftan bireysel özgürlüklere önem verirken diğer taraftan vatandaşların yönetime katılma ve etkileme imkânlarında artış yaşanmasını sağlamıştır. Bir değer olarak evrensel nitelikte olan demokrasi, küreselleşme ile uyum sağlama çabaları sonucunda katılım mekanizmalarını yeniden tanımlamak durumunda kalmıştır. Ekonomik, siyasal, ideolojik, toplumsal sonuçlarıyla birlikte küreselleşme, oy verme eyleminin katılım için tek seçenek olma özelliğini ortadan kaldırmıştır. Yönetim sürecine doğrudan ve aktif katılımın önem kazandığı günümüzde, sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere birçok yönetim paydaşı geniş katılımcı demokrasi yapısının oluşumuna destek olmaktadır. Bu kapsamda katılım olgusu kent konseyleri, e-demokrasi/e-devlet uygulamaları gibi yeni mekanizmalarla yeni anlamlar kazanmaya başlamıştır. Çalışmada, bilgi çağına geçişle birlikte katılım olgusunun salt oy verme üzerine kurulmuş yapısını terk ettiği ve katılımcılığı yönetsel süreçte etkin kılma noktasında yeni katılım mekanizmalarının hayata geçtiği tezi üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda çalışmanın amacı, vatandaşa politikalara yön verme ve hesap sorma yolunu açan yeni katılım mekanizmalarını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Demokrasi, Katılım

Identity Of The Balkans Created Through The Perspectives Of The Others (Intersubjectivity: Identities In-Between Self And Other)

**Prof. Dr. Slavica Srbinovska
MACEDONIA**

ÖZ

The cultures of the Mediterranean countries have a long and rich tradition; therefore, the practice of image studies of the aesthetic, ethnic, and specific cultural features and the multilateral reception of the individual bodies of literature are very important for the promotion of different anthropological entities of the Balkans within the global cultural systems. Through a balanced confrontation of the various discourse practices, I will look at the text as a hierarchical structure/ specific cultural form of representation with an emphatic ideological and sociological import. In addition, it will stimulate the discussion of the potential subversives of the Other, its marginality and decent ring. By encompassing the fields of Balkan literature, mythology, religion, philosophy, history, etc., I will analyze its significance within a wider and contemporary social and cultural context of Europe. Inter-cultural and Intertextual Dialogue (M.Bakhtin/ concept of "dialogism") proposes to address the issue and representation of the Balkans identities within a wider body of the culture from the point of view that is created by the Western European discourse of culture. By means of the application of comparative and intertextual methods I will look at literary, visual and other artificial products with social and cultural implications that are highly relevant for the Balkans and Mediterranean cultures. Transdisciplinary, comparative and inter-cultural approaches which are usual some kind of Inter-Cultural and Intertextual Dialogue provide an opportunity for the transcendence of the existing prejudices and fallacies that exist in the Balkan region, or about that region among the Western European cultures. Since inter-cultural dialogue is one of the key elements of the "co-habitation", my research would, in the long run, stimulate the questions and the problems of identity and alterities. The importance of the encouragement of the intercultural dialogue between civilizations, cultures, religions and various bodies of literatures that exists on the Balkan, as well as the cultural development of the Balkan and Mediterranean countries imposes the need for the establishing of cultural links between different cultural backgrounds. It is undoubted that my researches would promote a better understanding of the cultural differences that these various backgrounds embody. The understanding depends, not on the reconstruction of the past, but on recognition and critique of the past actually presence in the contemporary works of the culture. That is also a problem of the Other in the discourse of nowadays. The main goal of my research will be the decentering of the categories of identity or subject by including the category of "otherness". Also, I would like to draw attention to the manner in which the Balkans are represented in the different genres and areas of the Western European culture accepted as the point of view of the Other. Through the application of relevant literary, theoretical, critical and cultural approaches (Mikhail Bakhtin's concept of "the speech of the Other"), this study hopes to raise the awareness of the Balkans and the ways in which the image of them is created/ represented through the perspectives of the European cultures as the Others. The objectives also include the promotion of the cultural achievements of the authors from this region who deal with the theory of subject, criticism, sociology, history, philosophy etc. Bearing in mind that inter-cultural and interliterary projects represent an outstanding opportunity for the development of social and cultural exchange in multi-ethnic regions, I will focus on the field of contemporary literary output at the beginning of the 21st century from the aspect of the study of the image of the Balkans. The objective of my interest is essentially interdisciplinary, and the area it covers includes the ties between European national literature on the one hand, and Balkans literature and other spheres (mythology, religion, philosophy, art, etc.) on the other. In this respect, my research encompasses segments that focus on the European literary and cultural awareness; by combining the methods of the history of literature and contemporary critical theories, it also focuses on the mechanisms of their bringing together and intertwining with various cultural and scholarly paradigms.

Anahtar Kelimeler: Identity, Alterities, Balkan, İntercultural/ İnterliterary Projects.

Güvenlik Bilimleri Alanında Eğitim Modeli Önerisi

Dr. Tarık Ak - Dr. Gökhan Sarı

ÖZ

20. yüzyılda güvenliğin konusu, yaşanan iki büyük dünya savaşı ile müteakiben ardından gelen ve uluslararası alanda ülkeleri iki gruba ayıran Soğuk Savaş ortamında devlet merkezli çatışma ve dengeye yönelik siyasi rekabet alanı olarak tanımlanmış, rakip devletlerin askeri güç unsuru ise ana tehdit faktörü olarak kabul edilmiştir. Bu süreçte güvenlik çalışmalarında çoğunlukla devletin askeri yönüyle ilgilenilmiş, askeri kuvvetle ilgili olan herhangi bir problem alanı güvenliğin konusu sayılmış, askeri kuvvetle ilgili olmayan bütün konular ikincil politika kategorisinde görülmüştür. Soğuk Savaşın bittiği 1990'lı yıllardan itibaren ise; güvenlik çalışmalarında aktörler ulus devletler ile uluslararası siyasal ve iktisadi örgütler olarak çoğulculaşırken, güvenliğin alanı da devletten bireye doğru genişlemiştir. Böylece, güvenlik anlayışı küreselleşmenin de etkisiyle dünyada karşılaşılan rekabet ve tehdit alanları bakımından geleneksel bakış açısından sıyrılmış ve çeşitlenmiştir. Bugünlerde hepimiz bireyden ulus devlete veya uluslararası alandan bizatihi yaşadığımız gezegenin kendisine kadar hayatın farklı alanlarında politik, askeri, ekonomik, sosyal ve çevre gibi birçok boyutta güvenliğimize tehdit oluşturabilecek risk olanları ile karşı karşıya kaldığımızı söyleyebiliriz. Böyle bir dönemde hem bugüne hem de geleceğe yönelik olarak güvenliğin eğitiminin nasıl verileceği hususu; gerek bu alana ilgi duyan akademik ortam gerekse güvenlik faaliyetlerini icra eden asker, kolluk personeli ve özel güvenlik teşkilatlarına sahip devlet için önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Öngörülen bir güvenlik bilimleri eğitiminde genel çerçeve, yukarıda da sözünü ettiğimiz üzere ulusal ve uluslararası alanda ortaya çıkan ve farklılaşan güvenlik gereksinimlerini kapsayan bir anlayışı barındırmalıdır. Böyle bir eğitim; önlisans, lisans ve lisansüstü çalışmalar olarak planlanırken sosyal bilimlerin kamu yönetimi, sosyoloji, uluslararası ilişkiler, hukuk, psikoloji gibi farklı disiplinlerin güvenliğe yönelik boyutlarını bir araya getirmeli, ulusal bir güvenlik mimarisini oluşturacak ihtiyaçları tespit ve geliştirmeye yönelmelidir. Bu kapsamda; literatür taraması yaparak teorik bir zeminde yürüttüğümüz çalışmamızda ilk olarak, Soğuk Savaş sonrası çeşitlenen güvenlik yaklaşımları tanımlanacak, müteakiben güvenlikle ilişkili eğitimlerin nasıl verildiğiyle ilgili olarak dünyadaki örnekler vurgulanacaktır. Son olarak ise, Türkiye'de güvenlik bilimleri eğitiminin nasıl olması hususunda bir model önerisi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Ulusal Güvenlik, Uluslararası Güvenlik, Güvenlik Bilimleri Eğitimi

Güvenliğin Yeni Aktörü Silahlı İnsansız Hava Araçlarının Kullanımında Karar Mekanizmaları

Dr. Tarık Ak - Dr. Gökhan Sarı

ÖZ

Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmelerin çatışma ortamlarına yansımaları İnsansız Hava Araçlarıyla olmuştur. Düşmana mekansal ve taktiksel üstünlük vermemek, dost insan zayıflığını azaltmak ve çatışmanın her anında inisiyatifi elde bulundurma gayretleri bu araçlara olan talebi gün geçtikçe artırmıştır. Düşmanın muğlaklaştığı, savaşın mekan ve boyutunun çeşitlendiği bir çatışma ortamında devletler açısından artık insansız hava araçlarının kullanımı bir zorunluluk olarak görülmektedir. Özellikle bu araçlara silah montajı yapılarak ateş edebilme yeteneğinin kazandırılması ise, Silahlı İnsansız Hava Araçlarını (SİHA) çatışma ortamının etkin bir gücü ve aktörü yaptığı herkesin kabulüdür. Askerler ve politik karar vericiler tarafından SİHA'lar günümüz çatışma koşullarına uyum sağlayabilen ve kendisinden istenen her görevi icra edebilen en uygun araçlar olarak görülmektedir. SİHA'lar çatışma ortamlarında düşmanı silahıyla imha etmek amacıyla kullanılması yanında, komutanlar için en çok veriyi en kısa zamanda toplayarak ve işleyerek hem komuta kontrol açısından bilgi üstünlüğü sağlamakta, hem de çatışma alanının taktik resmini kolaylıkla gösterebilmektedir. Diğer taraftan böyle önemli bir aktörün düşmanı yok etme şekli, uluslararası alanda hukuki tartışmaları da beraberinde getirmiştir. 1949 tarihli Cenevre Sözleşmesinin 1977 yılı EK protokolünde silahlı çatışmalar esnasında uyulması istenen gereklilik ve zorunluluk ilkesi, ayırım ilkesi ve orantılılık ilkeleri açısından yapılan kısıtlamalar SİHA'lar bağlamında yapılan tartışmalara doğrudan ilintilidir. Bu mevzuat kapsamında kamuoyunda yapılan tartışmalardan birisinin SİHA atışlarıyla ilgili bazı ölçüt ve yetki sınırlamalarının karar mekanizmaları açısından belirlenmesi olduğunu söyleyebiliriz. Çalışma literatür taraması yapılarak teorik bir zeminde yürütülmüştür. Bu kapsamda; ilk olarak, SİHA'ların günümüz çatışma koşulları bağlamında değerlendirilmesi yapılacak, müteakiben silahlı çatışma hukuku açısından SİHA'ların kullanımı ve hedefleri imha edilebilirlikleriyle ilgili etik ve hukuki tartışmalar vurgulanacaktır. Son olarak ise, SİHA'ların kullanımında etken olan kullanıcılarından politik karar alıcısına kadar karar mekanizmaları için belirlenebilecek ölçüt ve yetki sınırlamalarına ilişkin görüşler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Çatışma, Silahlı İnsansız Hava Aracı, Silahlı Çatışma Hukuku

Çocuk Açısından Kurum Bakımının Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Lec. Tuğba Erdoğan - Lec. Barış Tuncer

ÖZ

Çocuklar tehlikeli durumları deneyim edinerek algılar ve kendilerini bu tehlikelerden koruma davranışlarını gözlem, taklit ve yaşayarak öğrenirler. Aile ortamında farklı bakım ve koruma gerektiren çocuklar, bebekler ve yenidoğanların duygusal ve fiziksel gereksinimleri tam olarak karşılanmayacağı için ruh sağlığı sorunlarının ileri yaş dönemlerinde görülmesi muhtemeldir. Birçok yerli yabancı kurumda bakıcılarda gergin yetişkin-çocuk, yetişkin-yetişkin, çocuk-çocuk ilişkileri oldukça stresli ve yoğundur. Bununla birlikte hizmet içi eğitimlerde farklı gelişim alanlarında eksik hizmet verilir durumdadır. 50 yıldan fazla araştırma, kurumsal bakımın küçük çocukların bilişsel, davranışsal, duygusal ve sosyal gelişimlerine zararlı olduğuna inandırıcı kanıtlar sağlar. Çocuklarda ruh sağlığının değerlendirilmesinde bazı kriterler vardır. Bu araştırmada çocuğun psiko-sosyal yaşamında geliştirdiği olumsuz davranışları, kurum bakımına ihtiyacı olan çocuk açısından bakımın gerekliliği ve bakıcı kaynaklı olumlu / olumsuz yönleri, olası iyileştirme önerileri incelenmiştir. Araştırmanın problemi "Çocuk açısından kurum bakımının olumlu ve olumsuz yönü neler olabilir?" sorusudur. Araştırmada, bu açıklamalar önemsenererek sosyal hizmet ile çocuk koruma ve bakım uygulamalarında çocuklarda görülebilecek olumlu ve olumsuz etkiler kurum bakımdaki çocuklarda görülebilecek ruhsal sorunlar açılarından incelemek amaçlanmıştır. Araştırma literatür tarama modeliyle veriler elde edilen nitel bir çalışmadır. Literatür incelendiğinde araştırmanın sonucu alan çalışmalarına faydalı metodoloji içermektedir. Araştırma sonucu: Çocuklara kurum bakımının etkisi normal aile ortamına benzer ancak akran etkileşimi mevcuttan dolayı fazla olduğu için birçok kaynaktan bu nedenler olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Kurum ortamının bakım, donanım, olumlu sosyal çevre eksikleri çocuklarda gelişimsel ve ruhsal sorunlara neden olan olağan durumlardır. Aile ortamındaki sevgiden yoksun kaldıkları için kurum bakımındaki çocuklar erken yaşlarda ruh sağlığı problemleri yaşayacaklardır. Kurumlarda çocuklara sevgi, saygı, hoşgörülü davranılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Kurum Bakımı, Çocuk Psikolojisi

Preliminary Results Part 1: Investigating Of Earthquake Occurrences With Different Distribution Models İn The Marmara Sea And Surrounding, Turkey

Ms. Tuğba Türker - Prof. Dr. Yusuf Bayrak

ÖZ

In this study, we investigated earthquake occurrences with different distribution models in the Marmara Sea and surrounding, Turkey. We analyzed for all earthquake occurrences of Ms magnitude of a reliable homogeneous earthquake catalogue to each instrumental other historical periods. So, we used Beta, Normal, Gamma, Lognormal and Weibull distributions for 6 different seismogenic source zones in the Marmara Sea. Later, we plotted Probability Density Function (PDF), Cumulative Distribution Function (CDF), Hazard Function (HF), Cumulative Hazard Function (CHF), Survival Function (SF), Probability Difference, P-P plot, Q-Q plot. We determined the best suitable model for the assessment of earthquake occurrences. After that, we applied Goodness of Fit for used all distributions and obtained test results. Goodness of Fit concerned Kolmogorov Smirnov (K-S), Anderson Darling and Chi-Squared tests. Consequently, we determined to used earthquake hazard analysis with different distribution models. This study can be helpful science humans to determined earthquake hazard analysis in the Marmara Sea and surrounding.

Anahtar Kelimeler: The Marmara Sea And Surrounding, Different Distribution Models

Final Results Part 2: Creating Of Prediction Model Maps Of Earthquake Occurrences With Geographic Information Systems (GIS) İn The Marmara Sea And Surrounding, Turkey

Ms. Tuğba Türker - Prof. Dr. Yusuf Bayrak

ÖZ

In this study, we investigated earthquake occurrences to created prediction model maps in the Marmara Sea and surrounding. So, we used Geographic Information Systems (GIS) for this maps. After, the statistical analysis estimated for catalogue and study area divided into 6 different seismic source zone based on some important information. We used deterministic methods to investigated earthquake occurrences and created probability model maps in GIS. These methods were respectively, Inverse Distance Weighting (IDW) was a quick deterministic interpolator that was exact, Global Polynomial (GPI) was a quick deterministic interpolator that is smooth (inexact), Radial Basis Functions (RBF) were moderately quick deterministic interpolators that are exact, Local Polynomial (LPI) was a moderately quick interpolator that is smooth (inexact). We calculated earthquake occurrences and compared prediction model maps of this methods. As a result, we estimated the highest magnitudes for zone 2 (the Marmara Sea) and zone 1 (the Saroz Gulf). The Saroz Gulf will be observed earthquakes between 7,0-8,0 magnitudes in the next 100 year, while the Marmara Sea zone will be observed earthquakes between 7,3-8,0 magnitudes in the next 100 year. This investigates in the Marmara Sea can be used to predict of earthquake occurrences by some scientists.

Anahtar Kelimeler: Geographic Information Systems (Gis), The Marmara Sea And Surrounding

Özel Tüketim Vergisi Üzerine Bir Değerlendirme

Assist. Prof. Dr. Yasemin Taşkın

ÖZ

Türk vergi sisteminin ilk büyük reformu hiç şüphe yok ki 1950 yılında gerçekleştirilmiştir. Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'nun yürürlüğe konulduğu bu reformu 1985 yılında Katma Değer Vergisi Kanunu'nun kabulü izlemiştir. Bu sürecin üçüncü önemli aşaması da 2002 yılında Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun yürürlüğe konulması olarak kabul edilebilir. Gerek Katma Değer Vergisi Kanunu gerekse Özel Tüketim Vergisi Kanunu daha önce uygulanagelmekte olan ancak sistematik bir bütünlük arzermeyen çeşitli vergileri biraraya getirerek vergi sisteminin sadeleşmesine ve etkinliğinin artmasına katkıda bulunmuşlardır. Teoride lüks mallar, alışkanlık yapıcı (keyif verici) mallar ve sürümü yüksek olan malları konu alması önerilen özel tüketim vergisi, yürürlükteki Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na da konular itibariyle benzer şekilde yansımıştır. Vergi konusuna giren malların genel olarak talebinin fiyat elastikiyetinin düşük olması, vergi dolayısıyla artan fiyatın talebi etkilemesini engellemektedir. Bu yönüyle vergi ekonominin genel dengesi üzerindeki olumsuz etkilerinin olmadığı ya da ihmal edilebilir düzeyde olduğu belirtilebilir. vergi konusuna giren malların talebi fiyattan çok gelire bağlı olduğundan söz konusu malların talebinde talebin fiyat elastikiyeti değil gelir elastikiyeti etkili olmaktadır. Verginin herhangi bir sosyal düzenleme amacıyla kullanılması da pek mümkün değildir. Özel tüketim vergisinin tercih edilmesinin en önemli belki de tek sebebi mali yani fiskal sebeptir. Bir başka deyişle bu verginin esas olarak vergilemenin mali amacına hizmet ettiği ifade edilebilir. Taleplerinin fiyat elastikiyetinin düşük olması nedeniyle özel tüketim vergisine karşı direncin etkili olmadığı, bu nedenle bu verginin hasılatının toplam vergi hasılatı içindeki payının yıllar itibariyle arttığı ve gelir bölüşümü ve vergi adaleti tartışmaları bir tarafa bırakılacak olursa verginin gittikçe daha önemli bir kamu geliri kaynağı haline gelmeye başladığı görülmektedir. 2006-2016 yılları arasında bütçe gerçekleştirmeleri itibariyle giderek artan bir vergi hasılatına sahip olan özel tüketim vergisi hasılatı 2017 yılında 138.325.315 TL'ye ve toplam vergi gelirleri içindeki payı % 20, 21'e ulaşmıştır. Verginin kapsamı 7061 sayılı Kanunla daha da genişletilmiştir. Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli III numaralı liste bu çerçevede güncellenerek yeni ürünler listeye dahil edilmiştir. Değişikliklere örnek olarak engellilere yönelik araç alımlarında istisna sınırının 200.000 TL olarak belirlenmesi ve tütün ve tütün ürünleri ile ilgili yönelik olarak da güncellemeler verilebilir. Gelir üzerinden alınan vergilere karşı direncin fazlalığı ve dolayısıyla bu vergilerin hasılatının yeterli düzeyde olmaması dolayısıyla bütçeye katkılarının düşük olması nedenleriyle özel tüketim vergilemesinin gelecek yıllarda da tercih edilebilirliğinin yüksek olması ve öneminin artarak devam etmesi beklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Harcama Vergisi, Özel Tüketim Vergisi.

Paremiological Units Of Metonymic Nature in English, Russian And Tatar Languages

Lec. Indira Tukhvatullina

RUSSIA

ÖZ

This paper is devoted to the study of theoretical and comparative aspects of metonymic paremia in three languages (Russian, English and Tatar). Proverbs and sayings of metonymic nature are the least studied part of the modern paremiological foundation. The relevance of this work is bound to the growing interest to Oriental and European languages and intercultural communication, because paremiological units contain specific knowledge about the people speaking the language, their culture, history, etc.

Anahtar Kelimeler: Paremia, Proverbs, Metonymy, Research, Education

Birinci Dünya Savaşı'ndaki Alman Propaganda Kartpostallarında Türklerin Sunumunun Göstergebilimsel Açıdan İncelenmesi

Mr. Caner Çakı - Assist. Prof. Dr. Mustafa Karaca

ÖZ

Birinci Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri Bloğu'nun başını çeken Alman İmparatorluğu, savaşta düşmanlarına korku salmak, müttefiklerini ise kendi bloğunda tutabilmek için propaganda kartpostallarını etkin bir şekilde kullanmıştır. Bu süreçte Almanya'da, özellikle Türkiye'yi (Osmanlı İmparatorluğu) konu alan pek çok propaganda kartpostalının ortaya çıktığı görülmüştür. Bu çalışmada, Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya'da kullanılan propaganda kartpostallarında, Almanların müttefiki Türkleri, nasıl ve ne şekilde sundukları incelenmeye çalışılmıştır. Bu açıdan amaçlı örnekleme metodu kullanılarak belirlenen Türklerin konu edildiği beş Alman propaganda kartpostalı, Roland Barthes'ın göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Seçilen propaganda kartpostalları, Barthes'ın düzanlam (detonation), yananlam (connotation), metafor, metonim ve mit kavramları çerçevesinde yorumlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Almanların Birinci Dünya Savaşı'nda kartpostalları propaganda amaçlı kullandığı, Alman propaganda kartpostallarında Türklerin "fes", "şalvar" ve "bayrak" metonimleri içerisinde sunulduğu ve Türklerin genel olarak "cesur", "kahraman" ve "güçlü" metaforları içerisinde açıklandığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Propaganda, Kartpostal, Göstergebilim

**Avrupa Muhafazakar Partilerinin İdeolojik Söylemlerini Propaganda Amaçlı
Kullandıkları Video Paylaşım Sitesi Youtube Üzerinden Okumak**

Assist. Prof. Dr. Mustafa Karaca - Mr. Arş. Gör. Caner Çakı

ÖZ

Yeni medya olarak adlandırılan sosyal medya son yıllarda siyasi partilerin propaganda faaliyetlerini yürüttükleri önemli bir iletişim mecrasına dönüşmüştür. Özellikle son yıllarda Avrupa'da art arda seçimleri kazanan muhafazakar ideolojiye sahip siyasi partilerin video paylaşım sitesi Youtube'dan yoğun olarak propaganda amaçlı yararlandıkları görülmektedir. Bu çalışmada muhafazakar partilerin ideolojilerini sosyal medya platformu Youtube üzerinden ne şekilde seçmenlere sundukları incelenmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde örneklem olarak Eurostat'ın verilerine göre en fazla nüfusa sahip Avrupa Birliği üyesi ülkelerden üç Avrupa ülkesinin (Almanya, İngiltere ve İspanya) Şubat 2018 tarihi itibarıyla iktidardaki muhafazakar siyasi partilerinin (Christlich Demokratische Union Deutschlands, Conservative Party, Partido Popular) ve Avrupa Birliği'ne aday ülkeler içerisinde en kalabalık nüfusa sahip olan Türkiye'deki Adalet ve Kalkınma Partisi'nin resmi Web sitelerindeki linkler yardımıyla ulaşılan Youtube hesapları içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada siyasi partilerin Youtube'da paylaştıkları videolar, muhafazakarlık ideolojisi bağlamında ele alınarak çalışma kapsamında oluşturulan kodlama cetvelleri üzerinden inceleyeme tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhafazakarlık, İdeoloji, Sosyal Medya, Youtube, Propaganda

Seçmen Davranışlarında Yeni Bir Yaklaşım: Ceylanpınar İlçesinin Siyasi Psikolojisi

Ms. Ayşegül Kaya

ÖZ

Sunulacak araştırma çalışması, Ceylanpınar İlçe'sinin seçmen davranışlarının değerlendirilme sürecini içermektedir. Ceylanpınar -seçmen davranışlarının değerlendirilmesi neticesine dayanan yeni bir yaklaşımı akademik sahaya kazandırma amacı taşımaktadır. Siyasi psikoloji olarak adlandırılan yaklaşımın dayanaklarının bu araştırma aracılığıyla açıklanarak, seçmen davranışlarına adilane bir boyut kazandıracağı düşünülmektedir. Şanlıurfa'nın Ceylanpınar İlçesi bir sınır kapısına açılmaktadır. Suriye sınırını paylaşan Ceylanpınar halkının seçmen davranışlarının, Suriye'de yaşanan olaylardan ve ülke içerisindeki olağan hal durumundan ayrı bir değerlendirmeye tabi tutulmasının yetersiz olduğu düşünülmektedir. Sunulan yaklaşımın kabul edilebilir seçmen davranışları için gerekli bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Başka bir deyişle, Ceylanpınar halkının içinde bulunduğu durumu değerlendirmek daha fazla çeşitlilik gerektirdiğinden bir başka açıdan inceleme gereği mevcuttur. Zira siyasi katılımın halk nezdindeki belirginliğini seçmen davranışlarıyla değerlendirebilmek, kişisel ve toplumsal şartların da göz önünde bulundurulmasını gerektirir. Aynı zamanda bulunduğu toplum yapısıyla şekillenen bireyin seçmen davranışları değişebilmektedir. Buradan hareketle, bir sınır kenti özelliği taşıyan Ceylanpınar'ın sınırdaki kaoslardan, olağanüstü hal durumundan ve beraberindeki toplumsal çatışmalardan etkilenmemesi mümkün değildir. Birçok illegal örgütün tehdidiyle yaşayan Ceylanpınar halkının özellikle güvenlik sorunu, araştırmacı tarafından çek edilen görüntülerle desteklenerek açıklanmaya çalışılacaktır. Görüntüler aracılığıyla çalışılmasının nedeni bire bir gerçeklik sunumunun yanında, bir diğer nedeni ise Ceylanpınar halkının anket çalışmalarına yönelik olumsuz tutumudur. Dolayısıyla Ceylanpınar İlçe'sinin seçmen davranışlarının adil olamadığı yönündeki görüşe, siyasi psikolojik durum katılımının daha adaletli seçmen davranışlarını oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu öngörüden hareketle Ceylanpınar'ın siyasi psikolojisi incelenmektedir. Kanıksanabilir bir sav niteliği taşıyan siyasi psikoloji yaklaşımı, çalışmanın giriş bölümünde sunularak daha geniş bilimsel bir analize alınmaktadır. Başka bir deyişle, başka bir araştırma projesinin sonuç niteliğini oluşturan siyasa psikoloji bölümü, bu araştırmanın başlangıcı durumundadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Psikoloji, Siyasi Etik, Seçmen Davranışları, Adalet.

Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Etkinliklerinin İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının STEM Tutumlarına Etkisi**Assist. Prof. Dr. Halil Coşkun Çelik - Lec. Aziz İlhan****ÖZ**

Dünyada birçok ülke STEM eğitimini öğretim programlarına dâhil etmektedir. Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik alanlarının bütünleşik olarak öğretildiği STEM eğitimi (Âşık, Küçük ve Çorlu, 2017: 21) farklı disiplinleri bir araya getiren (Thomas, 2014) bireylerin disiplinler arası çalışmasına ve derinlemesine öğrenmesine yol açan, öğrendikleri bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirmesine fırsat sunan ve öğrencilerin 21. yy yaşam becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan bir eğitim yaklaşımıdır (Dugger, 2010; Yıldırım ve Selvi, 2016). STEM eğitimi; teorik bilgiyi uygulamaya, ürüne ve yenilikçi buluşlara dönüştürmeyi amaçlayan, öğrencilerin fen, teknoloji, mühendislik ve matematik derslerinde edindikleri bilgileri bir bütünün parçaları olarak görmelerini sağlayan bir eğitim yaklaşımı olma özelliğini taşımaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016). Bu çerçevede araştırmanın amacı ilköğretim matematik öğretmen adaylarına yönelik olarak düzenlenen STEM etkinliklerinin onların fen, mühendislik, 21. yüzyıl ve matematik tutumları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde, Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan bir üniversitenin eğitim fakültesinde okuyan üçüncü sınıf öğrencilerinden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 19 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Çalışma sayısal veriler içermesi sebebiyle nicel bir araştırmadır. Veriler ilgili üniversitede yapılan “Geometri Derslerinde STEM Eğitiminin Akademik Başarıya, Tutuma Etkisi ve Öğrenci Görüşleri” isimli BAP projesi neticesinde STEM’e dayalı dört haftalık eğitim sürecinin sonrasında öğrencilere uygulanan STEM tutum ölçeği yardımıyla toplanmıştır. Veriler yorumlanırken betimsel istatistikler ve bağımsız örneklem t-testi sonuçlarından faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda matematik öğretmen adaylarının genel olarak STEM eğitimine yönelik tutum puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu, öntest-sontest tutum puanları arasında sadece mühendislik alt alanında bir farklılığın bulunduğu, diğer alt alanlarda ve toplam STEM tutum puanlarında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür. Araştırma bulguları neticesinde bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: STEM Etkinlikleri, STEM Eğitimi, Tutum, Matematik Öğretmen Adayları.

Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Sembolik Matematik Dil Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi

Assist. Prof. Dr. Halil Coşkun Çelik - Lec. Aziz İlhan

ÖZ

Matematik, sözcüksel ve sembolik anlamda kendine özgü sistematik dili ile uluslararası bir forma ulaşmış bir dildir (Uğurel ve Morali, 2010, s. 138). Matematik semboller, çeşitli kavramlar arasındaki var olan ilişkileri keşfetmemizi, onları ifade etmemizi ve kullanmamızı mümkün kılar. Matematiksel semboller kullanıldığı duruma bağlı olarak farklı anlamlara sahip olabilirler. Gerçekten de bir sembol birçok bağlantıdan oluşan karmaşık bir ağı temsil edebilir ve aynı zamanda çeşitli dil kullanımlarıyla ilişkilendirilebilir (Haylock ve Cockburn, 2014, s. 27). Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin sembolik matematik dil okuryazarlığı düzeylerini belirleyen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma grubunda, ölçeğin geliştirilmesi aşamasında pilot uygulamada 289 öğrenci yer almıştır. Açımlayıcı faktör analizi neticesinde Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0,850 olan dört faktörlü, 18 maddeden oluşan 5'li Likert tipinde geçerli ve güvenilir ölçek oluşturulmuştur. Ölçeğin faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde çalışma yapacak araştırmacılara farklı türlerdeki okullarda veya farklı değişkenlerle araştırma yapmaları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Ortaokul Öğrencileri, Matematik Dili, Matematiksel Semboller, Okuryazarlık.

Sabri Tata'nın "Kurtbayır'ın Sırrı" Romanı Üzerine Bir İnceleme

Mr. Barış Berhem Acar

ÖZ

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nın sonucunda kurulan Bulgaristan'da Türk nüfus zorunlu göçler ve katliamlarla azalmış ve zamanla azınlık durumuna düşmüştür. Azınlık olarak yıllarca Bulgar zulmüne maruz kalan Türkler, edebiyat sığınmış, kültürel değerlerini ve kimliklerini edebî metinlerde yaşatmışlardır. Edebiyat, edebî zevkten ziyade Türk halkının bir arada yaşama ve asimile olmama çabasının ürünü olmuştur. Bulgaristan Türklerinden Sabri Tata da romanlarında Türk kimliğini yansıtmaya ve yüzyıllar içerisinde oluşmuş halk edebiyatı unsurlarını kullanmaya özen göstermiştir. Onun romanları, toplumsal konulara temas eden ve karşılaşılan problemleri Türk geleneklerine göre çözen bir sisteme sahiptir. Özellikle "Pehlivanoğulları" üst başlığıyla yayımlanan ve Bulgaristan'da, Rusçuk'a yakın Deliorman'da yaşayan bir ailenin üyelerinin başından geçenleri, kuşaklar arasındaki farklılıkları ve Bulgaristan'da yaşamının zorluklarını anlattığı dörtlemesi onun edebiyat anlayışını çok iyi bir şekilde özetler. Bu bildiriye inceleyeceğimiz Kurtbayır'ın Sırrı, Sabri Tata'nın "Pehlivanoğulları" serisinin ikinci kitabıdır. Yazar sade ve akıcı bir Türkçeyle yazdığı bu romanında halk edebiyatı unsurlarına sıklıkla başvurmuştur. Bu bakımdan bu romanın halk edebiyatı unsurları açısından incelenmesi faydalı olacaktır. Biz de bu bildiriye önce Sabri Tata'nın hayatından ve romanın yapısından bahsedip daha sonra romandaki halk edebiyatı ve halk bilimi unsurlarına değineceğiz. Böylece Bulgaristan Türklerinin edebiyatı kimliklerini korumak için nasıl bir araca dönüştürdüklerini bir örnek üzerinden görmüş olacağız.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan Türkleri, Sabri Tata, Kimlik, Halk Bilimi.

"İki Cihan Aresinde": İhtiyaca Göre Kurulan Oksidentalizm

Mr. Barış Berhem Acar

ÖZ

Oksidentalizm (Garbiyatçılık), Batı-dışında yaşayan yazarların Batı'yı tahayyül ediş biçimidir. Batılı yazarların Oryantalizmde (Şarkiyatçılık) yaptığına benzer bir şekilde Batı'yı çeşitli şekillerde kodlama ve belli kalıplarla görme girişimi olan Oksidentalizm, Batı'yla karşılaşılın ilk andan itibaren devreye sokulan ve zamanla dönüşerek devam eden, kimi zaman bilinçli, kimi zamansa bilinçsizce girişilen bir düşünce şeklidir. Özellikle Osmanlı'nın modernleşmedeki gecikmişlik algısı Batı'yı bir hedef olarak görmesine, dolayısıyla da Batı'yı merkezine alan oksidentalist metinleri üretmesine sebep olmuştur. Oksidentalist söylem, tek bir çizgide doğrusal olarak gelişen veya kodları aynı olan bir ortaklığa sahip değildir. Kendi içerisinde çelişkileri barındıran, gerilimleri olan, hem dahil olmak isteyen, hem de kendini geri çeken Osmanlı tereddüdünü yansıtır. Edebiyat metinleri üzerinden bu gerilimi okumak, Oksidentalizmin söylemini analiz etmede yol gösterici olacaktır. Bu bildiride Osmanlı'nın Batı'ya bakışını görebileceğimiz Özgürlük Peşinde Bir Osmanlı Kadını adlı biyografiyle ile Bir Sürgün romanı böyle bir söylem analizine tabi tutulacaktır. Böylece hem Zeynep Hanım isimli bir kadının yazdığı bir biyografide, hem de Yakup Kadri'nin yazdığı bir romanda cinsiyet farklılıklarıyla tür farklılıklarına rağmen oksidentalist söylemin nasıl benzeştiğini görmek ilginç olacaktır. Oksidentalizmin gerilimlerini, yaşanılan sıkıntılara sunduğu çözüm önerilerini ve sonunda karşılaşılın hayal kırıklıklarını keşfetmek, hem Osmanlı'nın Batı'yla kurduğu sorunlu ilişkiyi hem de edebiyatın bu amaca uygun olarak nasıl kurgulandığını gözler önüne serecektir. Bildiride, "bu isimler neden Batı tahayyülüne ihtiyaç duyarlar? Hayallerindeki Batı Shick'in deyimleriyle hangi mekan teknolojileriyle inşa edilir? Batı realitesiyle karşılaşınca bu iki isim de neden düş kırıklığına uğrarlar? Hayal edilenle gerçek arasındaki bu fark neyi işaret eder?" sorularına cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Oksidentalizm, Tahayyül, Hayal Kırıklığı, Batı.

28 Şubat 1997 “Post-Modern” Askeri Müdahalesi ve Medya

Dr. Barış Ertem

ÖZ

1996 yılında Necmettin Erbakan'ın Refah-Yol Koalisyon Hükümetinin başında Başbakan olarak göreve başlaması, ordu, bürokrasi ve medya içerisinde eskiden beri muhafazakâr siyaset ve siyasilere tepkili olan “laik” kesimlerin rahatsız olmasına neden olmuştur. Bu tarihten itibaren, Erbakan Hükümeti'nin demokrasi-dışı yöntemlerle iktidardan uzaklaştırılmasına yönelik bir süreç başlatılmış, bu süreçte ordu içerisindeki müdahale yanlısı komuta kademesi kadar medya da etkili olmuştur. 28 Şubat 1997 tarihinde yapılan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Toplantısında kendisine zorla imzalatılmak istenen kararlara direnen Erbakan'a yönelik medya operasyonları giderek yoğunlaşmış ve süreç, sonunda Erbakan'ın istifa etmek zorunda kalarak iktidardan uzaklaştırılmasıyla sona ermiştir. Bu süreçte, medya, son derece belirgin bir rol oynamış, Erbakan'a yönelik bir baskı ve kamuoyu tepkisi oluşmasına büyük katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: 28 Şubat 1997, Post-Modern Darbe, Necmettin Erbakan, Refah-Yol Koalisyonu, Askeri Müdahale

Mimari Tasarım Stüdyolarında Sürece İlişkin Sorumluluk Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Bir Çalışma

Assist. Prof. Dr. Bengi Yurtsever

ÖZ

Günümüz mimari tasarım eğitimi ortamı, kendisine sürekli yeni sorgulama olanakları elde eden bir konumda bulunmaktadır. Buna bağlı olarak gerek tasarım stüdyosu gerek eğitim alanında deneyimlenen alternatif süreçlerin paylaşılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışma kapsamında Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü ilk yıl öğrencileri ile alternatif öğrenme yaklaşımlarının doğal bir akış içerisinde deneyimlenmesine olanak sağlayan ortama ilişkin süreç ele alınmıştır. Bu bağlamda çoklu deneyimsel sürecin bir parçası olan bu paylaşımda, özellikle eğitim sürecine dair katılımcı etkileşimi ile öğrenmenin önemi vurgulanmaktadır. Tasarım dersine ilişkin geri dönüşleri, öğrencilerden dersin sonunda almak yerine; süregiden ders döneminde yaparak, geriye dönük değil, içinde bulunulan ana yönelik verimli olabilecek bir tartışma ortamı oluşturulmuştur. Mimarlık bölümü ilk yıl öğrencileri ile yapılan bu tartışmalarda gündem “derse katkı sağlayacağını düşündüğünüz bir şeyi nasıl öğrenmek isterdiniz” sorusu üzerinden belirlenmiştir. Tartışmanın gündemini oluşturan bu soru, öğrencilerin bütün dönemi sorgulamalarını sağlamış olmakla birlikte; kendilerinin yürütücü konumunda da empati kurabilmelerini de sağlamıştır. Bu iki konum arasındaki geçiş sürecinde açığa çıkan düşünceler, tartışma-öneri-uygulama-eleştiri döngüsü bütünlüğünde ele alınarak bir ders önerisi geliştirilmiştir. Dersin kurgulanması aşamasında kendi inisiyatifleri ile katılım gösteren öğrencilerin, derse ilişkin tüm süreç boyunca, sorumluluk alarak, aktif rol aldıkları gözlemlenmiştir. Sözü edilen ders sürecinde mimari tasarım stüdyo ortamının; bir arada öğrenilen, deneyimlenen, karşılıklı kazanımların gerçekleştiği bir öğrenmeyi öğrenme ortamına dönüştüğü düşünülmektedir. Mimari tasarım stüdyolarında öğrenci-yürütücü ayrımı yapmaksızın her katılımcının paylaşımcı, işbirliğine yatkın ve sorumluluk bilincinde olması ile deneyimlenebilecek çeşitli alternatif öğrenme yaklaşımlarının aranması, tasarım eğitimi sürecine dair sorunsalların da farklı noktalara taşınabilmesine altyapı sağlayabilecektir. Bu noktada ileriye yönelik olarak arayış süreci, tasarım sürecine ilişkin “kazanım-beklenti” döngüsünde sonsuz bir tartışma ortamına doğru sürüklenbilme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Mimari Tasarım Eğitimi; Aktif Öğrenme; Katılımcı Etkileşimli Süreç; Öğrenmeyi Öğrenme.

Konum Tabanlı Sosyal Medya Uygulamaları: Mobilya Satış Mağazalarına Yönelik Bir Uygulama

Dr. Neşe Acar - Mr. Bülent Çizmeci - Ms. Ayşegül Turan

ÖZ

İşletmelerin tutundurma faaliyetleri çerçevesinde en çok önem verdikleri konulardan birisi potansiyel/mevcut müşterileri ile yer ve zaman kısıtları olmadan iletişim kurabilmek ve bilinirliklerini arttırmaktır (Barutçu, 2011: 8). Bu amaçlara ulaşmada en etkin kullanılabilir araçlardan biri de sosyal medyadır. Teknolojik gelişmeler sonucunda yaşananlar insanların iletişim biçimlerini de önemli ölçüde etkilemiştir. İnternet ve sosyal medya aracılığı ile tüketiciler istedikleri gibi görüşlerini, düşüncelerini paylaşabilmektedirler. Ayrıca internet kullanımının yaygınlaşması sonucu geleneksel kitle iletişim araçları etki alanlarını giderek kaybetmeye başlamışlardır. Bu gelişmeler işletmeleri, varlıklarını devam ettirebilmek, gelişmelerini sürdürebilmek, diğer firmalarla rekabet edebilmek ve tüketici taleplerine hitap edebilmek için amaçları doğrultusunda pazarlama bileşenlerini (4p) ve stratejilerini çağın şartlarına göre güncelleme mecburiyetinde bırakmıştır. Bu çalışma da, konum tabanlı sosyal medya uygulamalarının (Swarm, Foursquare vb.) tüketiciler tarafından kullanılması halinde mobilya satış mağazaları üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Mobilya satış mağazası yöneticilerinin, sosyal medya pazarlama araçlarından birisi olan konum tabanlı sosyal medya uygulamalarını pazarlama karması içerisinde kullanarak satışlarını artıracığını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya Pazarlama, Konum Tabanlı Pazarlama, Mobilya Sektörü

Bağlam Temelli Öğrenmenin Günlük Yaşam Kimyasına Yönelik Tutum Üzerine Etkisi

Assoc. Prof. Dr. Canan Koçak Altundağ - Assoc. Prof. Dr. Fatma Alkan

ÖZ

Günlük yaşamın her alanında geniş bir kullanım yelpazesine sahip olan kimya bilimi, maalesef öğrenci zihninde soyut bir bilim dalı olarak algılanmaktadır. Bu durumun nedenlerinden belki de en önemlisi, günümüze kadar kimyanın, yaşamın kıyısından uzak tutulması ve kimya konularının yaşamdan gerçek örneklerle somutlaştırılmamış olmasıdır. Özellikle lisede öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine göre, günümüz kimya derslerinde bu etkileşim çok az oluşmaktadır. Kimya derslerindeki başarıyı artırmak için kimya dersi ile günlük yaşamı daha anlamlı bir şekilde bağdaştırmak gerekmektedir. Bu görev öğretmenlere ve geleceğin öğretmenleri günümüz öğretmen adaylarına düşmektedir. Deney yaparak veri elde etme bu verileri kullanarak çıkarım yapma, yorumlama ve genellemelere ulaşma becerileri ile donatılmış öğretmen adayları meslek hayatlarına başladıklarında öğrencilerin kimyaya yönelik ilgi ve motivasyonlarını olumlu yönde etkileyeceklerdir. Bu görüşten hareketle çalışmanın amacı, bağlam temelli öğrenmeye göre hazırlanmış kimya deneylerinin ve öğretim materyallerinin kimya öğretmen adaylarının, günlük yaşam kimyasına yönelik tutumlarına olan etkilerini incelemek olarak belirlenmiştir. Araştırmada bağlam temelli öğrenme çerçevesinde, günlük yaşamda kullanılan basit ve ucuz malzemelerle yapılabilen ve öğrencilerin ilgilerini çekebilecek nitelikte, sınıfta yapılabilecek kadar kolay kimya deneyleri ve materyalleri hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören ve Genel Kimya Laboratuvarı dersi alan kimya öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırma karma yöntem çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırmanın nicel boyutunda tek grup öntest-sontest desen kullanılırken, nitel boyutunda ise, odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına, araştırmacı tarafından geliştirilen Günlük Yaşam Kimyasına Yönelik Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda kimya derslerinin günlük hayattaki yerine dikkat çekilmesi ve öğretmen adaylarının günlük yaşam kimyasına yönelik olumlu tutumlar geliştirmeleri sağlanabilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genel Kimya Laboratuvarı, Günlük Yaşam Kimyası, Bağlam Temelli Öğrenme, Kimya Öğretmen Adayları.

Lise Öğrencilerinin Kimya Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Assoc. Prof. Dr. Canan Koçak Altundağ - Prof. Dr. Ayşem Seda Önen Yücel

ÖZ

Kimya, sınırları çizilemeyen, derinliklerinde sayısız bilgi ve etkinlikleri kapsayan uçsuz bucaksız bilgi denizidir. Kimya öğrenirken veya öğretirken bu bilgi denizinin anaforlarında kaybolmadan başarılı olabilmek için kimyaya ilgi duymak ve bu bilimi öğrenmeye karşı istekli olmak gerekmektedir. Ancak öğrenciler arasında kimya dersi pek de sevilen dersler arasında sayılmaz. Öğrencilerin kimya dersine yönelik negatif algıları kimya dersine karşı kaygı duymalarına ve olumsuz tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Öğrenciler öğrenim hayatları boyunca gerçekleştirdikleri informal gözlemler aracılığıyla “Kimya” kavramı hakkında çeşitli kişisel tutumlar ve algılar geliştirmektedirler. Bu çalışmada öğretmen adaylarının kimya hakkındaki tutumlarını ve algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak ve irdelemek amaçlanmıştır. Çünkü metaforlar aracılığıyla, soyut kavramların somutlaştırılması böylece daha anlaşılır hale gelmesi sağlanabilir. Metaforlar sözle ifade edilemeyen bir davranışın kişiye özgü sembolleridir ve bireyin kendi ürettiği hüneri, çevresinin bir parçası ve ya hayal gücüne dayalı bir sunumdur. Metaforlar, bireylerin ifade edemedikleri algılarını tecrübe edilen algılarla karşılaştırarak somutlaştırmalarını ve bu sayede zihinlerindeki karmaşık algılarına ilişkin anlayış geliştirmelerini sağlayan mecazi anlatım araçlarıdır. Bu görüşlerden hareketle çalışmada, öğrencilerin “Kimya” hakkında sahip oldukları örtük metaforik imgeleri belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara’da öğrenim gören 90 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin kimya kavramına ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Kimya..... gibidir, çünkü.....” cümlesini tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak tamamlamaları istenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin algıları, teknik ve şematik olarak belli kategoriler altında toplanabilmiştir. Çalışmanın nitel araştırma boyutunda, adaylardan elde edilen veriler kategorize edilerek içerik analizi yapılmış, nicel boyutunda ise istatistiksel değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan değerler tablolar halinde özetlenmiştir. Nitel ile nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanımı ile daha geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilebilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Kimya, Lise Öğrencileri

Çalışanların Tükenmişlik Düzeylerini Yöneticilerinin Cinsiyetine Göre İncelemeye Yönelik Bir Araştırma

Dr. Ceren Aydemir

ÖZ

Son yıllarda çeşitli alanlarda yaşanan değişimler, bireylerin günlük hayatlarını olduğu kadar çalışma hayatlarını da olumlu ve olumsuz yönde etkilemektedir. Bu olumsuz etkilenmenin bir sonucu olarak meydana gelen tükenmişlik kavramı, yaşanan stres sonucu enerjide tükenme meydana gelmesi ve insanlar ile sürekli etkileşimde bulunmanın yarattığı duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı hissi olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla tükenmişlik; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı hissi olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Duygusal tükenme, bireyin duygusal ve fiziksel kaynaklarında azalmayı ifade ederken; duyarsızlaşma, duygudan yoksunlaşmayı, olumsuz tutumları ve işe karşı tepkisizleşmeyi belirtir. Düşük kişisel başarı hissi ise, kişinin kendisini olumsuz değerlendirme eğiliminde olmasını ifade eder. Bu araştırmanın temel amacı, çalışanların tükenmişlik düzeylerinin, yöneticilerinin cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Bu kapsamda, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 187 kişilik bir grup üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, tükenmişlik düzeyini ölçmeye yönelik olarak Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanılmıştır. İkinci bölümde ise, demografik sorular yer almaktadır. Verilerin analizi için t testi ve ANOVA analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, çalışanların tükenmişlik düzeylerinin, yöneticilerinin cinsiyetine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca medeni hal, mesleki deneyim ve kurum türüne göre tükenmişlik düzeyleri arasında da farklılıklar ortaya çıkmıştır. Diğer demografik değişkenlerden yaş, cinsiyet ve eğitim durumu ile tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Tükenme, Yönetici Cinsiyeti

Avrupa'daki Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy Uygulamalarına Yönelik Mukayeseli Bir Çalışma ve Bir Model Önerisi

Assist. Prof. Dr. Cihat Kartal - Prof. Dr. Tülin Durukan - Dr. Serhat Karaoğlan

ÖZ

Bu çalışma ile Avrupa'da faaliyet gösteren; Lojistik kentler ile ve Lojistik köy faaliyetlerinin karşılaştırmalı bir incelemesi yapılarak, Türkiye'deki uygulamaların bir değerlendirmesi yapılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde mükemmel yakın olduğu düşünülen bir lojistik yerleşim modeli önerisi yapılmıştır. Lojistik yerleşim modelinin oluşturulmasında; mümkün olan faaliyet koşullarının ve bu koşulların yaratmış olduğu etkilerden bağımsız biçimde bir model önerisi sunulamaz. Bu nedenle yerleşim modelinin oluşturulmasında; kısaca lojistik köylerin lokasyonunun belirlenmesinde; sanayi bölgeleri, kooperatifler, limanlar, yük geçiş noktaları, kentsel alanların trafik yükleri, taşıma maliyetleri gibi birçok faktörün dikkate alınması gereklidir. Bu faktörler aynı zamanda kurulması gereken Organize Lojistik Bölgesinin'nin koordinatlarını verecektir. Çalışmanın araştırma bölümünde; ulaşım ve diğer ekonomik imkanlara sahiplik ve yakınlık açısından İstanbul'un lojistik yapısı; sosyo ekonomik, ulaşım alt yapısı, bilişim alt yapısı yük hareketleri, yatırım ve yatırım ortamları ve insan kaynakları açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler neticesinde kentsel harita üzerinde çeşitli noktalar belirlenerek OLB tayini yapılmaya çalışılmıştır. Akademik literatürde önerilen modellerin önemli bir bölümü anı yansıtmaktadır. Ancak ilgili lojistik bölgenin sanayi yatırımları ve kentsel nüfus açısından büyüme hızları da dikkate alındığında farklı çözüm önerilerinin de dikkate alınması ya da tahmin modellerinden yararlanılarak gelecek projeksiyonunun da çizilmesi gerektiği ortadadır. Aksi taktirde ilgili model bir gün sonrası için geçmişi yansıtacaktır. İstanbul'da kurulması model olarak önerilen Organize Lojistik Bölgesinin, önemli bir coğrafi avantaja sahip olan Türkiye'nin büyüme hedeflerine uygun olarak, uygun bir uluslararası lojistik merkezi olarak değerlendirilebileceği gibi, diğer iller içinde örnek oluşturabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Organize Lojistik Bölgeleri, Kentsel Lojistik, Lojistik Köyler

Maliyet Minimizasyonu Temelinde Dengelenmiş Skor Kart İle Lojistik Performansın Değerlendirilmesi: Bir Lojistik Firmasında Uygulama

Assist. Prof. Dr. Cihat Kartal - Prof. Dr. Tülin Durukan - Assist. Prof. Dr. Melahat Öneren - Dr. Serhat Karaoğlan - Dr. Tayfun Arar

ÖZ

İşletme başarısının değerlendirilmesinde kullanılan yaklaşım çoğunlukla yatırım, maliyet ve karlılık temelinde gerçekleşmektedir. Kısaca yatırımcı açısından, yatırımın getirisi diğer faktörlere göre daha ön planda tutulmaktadır. Ancak yatırımcı açısından doğru olarak değerlendirilebilen bu durum işletmenin bir bütün olarak performansını ortaya koymaktan uzak bir yaklaşımdır. Bu nedenle işletme performansının değerlendirilmesinde finansal boyutla birlikte finansal olmayan boyutun da dikkate alınması gereklidir. Performans değerlemede ise geleneksel yaklaşımın yetersizlikleri ve eksik yönleri çok boyutlu modellerin geliştirilmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu çalışmadaki temel amaç; çok boyutlu performans değerlendirme modellerinin öneminden yola çıkarak Dengelenmiş Skorkart (Balanced Scorecard) modelinin lojistik sektörüne yönelik bir uygulamasını modelleyerek, bu sektöre yeni girecek olan firmalara ölçümlenebilir boyutlar hakkında önerilerde bulunabilmektir. Aynı zamanda bu boyutlar sektörde bulunan mevcut lojistik firmalarının da rekabet stratejileri geliştirebilmesine yardımcı olacağı değerlendirilmektedir. Çalışmamızda ülkemizde faaliyet gösteren bir uluslararası lojistik firmasının; müşteri, iş süreçleri, finansal yapı, çevre, büyüme ve öğrenme boyutları; çok boyutlu performans ölçüm tekniklerinden Dengelenmiş Skorkart uygulaması ile ölçülerek yorumlanmıştır. Ülkemizde bulunan lojistik firmalarının önemli bir bölümü uluslararası standartlarda hizmet verebilmektedir. Sektörde; teknolojik, iletişim ve araç alt yapılarına ihtiyaç duyulmakla birlikte müşterilere yönelik süreçlerin daha da geliştirilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Bu nedenle araştırmamızın uygulama bölümünde; lojistik firmalarının hedef stratejilerini belirlerken, müşteri odaklı bir yaklaşımla; müşteri sadakatini korumak, katılımlı iş birliğini geliştirmek, tatmin maksimizasyonu, içsel süreçler açısından ise; süreç zamanını azaltmak, etkinlik göstergelerini geliştirmek, hizmet sahasını revize etmek ve otomasyon gibi boyutların sektörde önemli yer teşkil ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Dengelenmiş Skorkart, Maliyet Minimizasyonu, Performans Değerleme, Rekabet

Ortaokul Öğrencilerinin Tamsayılar Hakkında Sahip Oldukları Metaforlar

Ms. Merve Berber - Assoc. Prof. Dr. Dilek Sezgin Memnun

ÖZ

Tam sayıların matematik öğretimindeki yeri çok önemlidir. Tam sayılar matematikteki diğer öğrenme alanları için temel olan konulardan biridir. Ülkemizde öğrencilerin tam sayılarla ilk kez altıncı sınıfta karşılaştıkları ve tam sayıları anlamlandırmada zorluklar yaşadıkları bilinmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları bu zorlukların aşılması amacıyla, günümüzde tam sayılar konusunun öğretimi günlük yaşamdan örneklerle ilişkilendirilerek gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin tam sayılar konusunda sahip oldukları metaforların ortaya çıkarılması da, bu kavramın öğrenimine öğrencilerin yükledikleri anlamların ve bu kavramı öğrenme durumlarının incelenmesi bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca, metaforlar aracılığıyla elde edilecek olan bilgiler öğrencilerin tam sayı kavramına yönelik ilk izlenimleri, algılayış biçimleri ve tam sayılara ne çeşit anlamlar yükledikleri hakkında fikir vermektedir. Bu nedenle; bu araştırmada altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin tam sayı kavramını algılayış biçimleri incelenmesi, bu kapsamda bu kavrama yönelik sahip oldukları metafor algılarının ortaya çıkarılması ve sınıf düzeylerine göre bu algılarındaki değişimlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ve Erzurum illerinde bulunan birer ortaokulda öğrenim görmekte olan altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri ile uygulamalar yapılmıştır. Bu uygulamalarda, öğrencilerden “Tam sayılar ..... benzer, çünkü .....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi aracılığı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda; üretilen metaforlar tam sayıların zıtlığı, tam sayıların sonsuzluğu, tam sayıların zorluğu, tam sayıların işlemselliği gibi farklı kavramsal kategoriler altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tam Sayılar, Metafor, Metafor Analizi, Ortaokul Öğrencisi.

Beşinci ve Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Kesir Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforlar ve Bu Metaforların Sınıf Düzeylerine Göre Değişimi**Mr. Hakan Ergöl - Ms. Şafia Turgut - Assoc. Prof. Dr. Dilek Sezgin Memnun****ÖZ**

Gündelik yaşamımızda ve disiplinler arası çalışmalarda yer alan kesir kavramı, matematik öğretiminde öğrencilerin anlamada ve çözmeye zorlandıkları kavramlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yapılan matematik programı değişimlerinin ardından da, bu kavramın somut materyaller ve günlük yaşamlarında tanıdıkları nesnelere üzerinden kavratılması ayrıca önem kazanmıştır. Bu program değişikliklerinde kesir kavramının öğretimine ilköğretim başlangıcından itibaren yer verilmektedir. Bu değişimlerin ve yeniliklerin ardından, öğrencilerin kesir kavramını ne şekilde algıladıkları matematik öğretimi bağlamında incelenmesi gereken önemli kavramlardan biridir. Bu nedenle, bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin kesir kavramına bakış açılarının ve algılama biçimlerinin incelenmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan beşinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin kesir kavramına ilişkin zihinsel imgelerinin / metaforlarının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Ayrıca, ortaokul beşinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin ürettikleri bu metaforlar arasındaki ilişkilerin / değişimlerin açıklanmasına da yer verilmiştir. Bu çalışmaya, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı 2. döneminde İstanbul Kağıthane ilçesi Hamidiye İmam Hatip Ortaokulu'nda öğrenim gören toplam 294 öğrenci (150 tane 5. sınıf ve 144 tane 7. sınıf öğrencisi) katılmış ve öğrencilere yazılı olarak "Kesir ..... gibidir, çünkü ....." cümlesinin yer aldığı çalışma kağıtları dağıtılmıştır. Bu aşamada, öğrenciler kesir kavramına ilişkin zihinsel imgelerini açıklamış ve detaylı olarak gerekçelerini sunmuşlardır. Yapılan çalışma sonucunda, öğrencilerin kesir kavramına ilişkin olarak toplam 115 farklı metafor ürettikleri açıklanmıştır. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin en çok pasta/pizza, bıçak/makas, bütünü parçalama ve hayat metaforlarını oluşturdukları görülmüştür. Bu metaforlar incelendiğinde, öğrencilerin kesir kavramına ilişkin olarak ürettikleri olumsuz metaforların olumlu metaforlardan daha çok olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, yedinci sınıf öğrencilerinin kesir kavramını beşinci sınıf öğrencilerine kıyasla daha fazla soyut metaforlarla açıkladıkları görülmüştür. Ayrıca; öğrencilerin bir bölümünün ürettikleri bazı metaforlardan, bu öğrencilerin kesir kavramının anlamını ve ne için kullanıldığını tam olarak kavrayamadıkları da ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Kesir, Metafor, Ortaokul Öğrencisi.

Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği)

Assist. Prof. Dr. Dilek Yaralı

ÖZ

Etkili bir eğitim sürecinin sağlanmasında en önemli rollerden birini öğretmenler üstlenmektedir. Öğretmenlerin hizmet öncesi ya da hizmet esnasında edindikleri öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum vb. özellikleri ve sahip oldukları eğitim felsefeleri öğrenme-öğretme sürecinin niteliğini yakından etkilemektedir. Belirli bir eğitim felsefesine sahip olan öğretmenlerin, bu felsefeye uygun olarak öğrenme-öğretme sürecinde uyarlamalar yapması, tutum ve tavırlar sergilemesi beklenmelidir. Bu araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının eğitim inançlarını belirlemektir. Öğretmen adaylarının eğitim inançlarının belirlenmesi, öğretmen olduklarında öğrenme-öğretme sürecini nasıl yönlendirecekleri konusunda birtakım bilgiler verebilir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “eğitim inançlarını” ve sahip oldukları eğitim inançlarının çeşitli değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde Kafkas Üniversitesinin çeşitli programlarında öğrenim gören 657 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Yılmaz, Altınkurt ve Çokluk (2011) tarafından geliştirilen “Eğitim İnançları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının “Eğitim İnançları Ölçeği”ne en yüksek katılım gösterdiği alt boyuttan en az katılım gösterdiği alt boyuta doğru sırasıyla: varoluşçu eğitim, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık, daimicilik ve esasicilik alt boyutu şeklinde olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre ölçeğin “ilerlemecilik” ve “varoluşçu eğitim” alt boyutlarında kadın ve erkek öğretmen adayları arasında kadın öğretmen adayları lehine, “esasicilik” alt boyutunda erkek öğretmen adayları lehine; öğrenim gördükleri program türü değişkenine göre ölçeğin bütün alt boyutlarında; öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre ölçeğin “yeniden kurmacılık” alt boyutunda 1. ve 3. sınıf öğretmen adayları arasında 1. sınıf öğretmen adayları lehine, “daimicilik” ve “esasicilik” alt boyutlarında 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları arasında 1. sınıf öğretmen adayları lehine; öğrenim gördükleri öğretim türü değişkenine göre ölçeğin “esasicilik” ve “daimicilik” alt boyutlarında normal ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğretmen adayları arasında normal öğretimde öğrenim gören öğretmen adayları lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Yaş aralığı değişkenine göre ise ölçeğin bütün alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık gözlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayları, Eğitim İnançları, Eğitim Felsefesi

Peyzaj Mimarlığı İlk Yıl Eğitiminde Kavramdan Mekana Geçişin Anahtarı Olarak Temel Tasarım Stüdyosu Pratiği

Assoc. Prof. Dr. Arzu Kalın - Ms. Duygu Akyol - Ms. Emine Tarakçı Eren

ÖZ

Merkezinde tasarım eğitimi olan tüm meslek disiplinlerinde olduğu gibi peyzaj mimarlığı eğitiminde de ilk yıl, tasarıma dair soyut ve somut düşünce sistemlerinin öğrenildiği/öğretildiği zorlu bir süreçtir. Bu süreçte öğrenci öncelikle tasarım elemanları ve bu elemanlar arası ilişkileri soyut düşünce olarak kavramayı öğrenir ve sonrasında kavradığı bu ilişkileri somut biçimler kullanarak üretmeye çalışır. Tasarım eğitiminin “soyut düşünme ve ifade etme” boyutunun ağırlıklı olarak öğrenildiği bu sürecin amacı mekanın üretilmesine dair temel bilgilerin neler olduğunun ve tasarım düşüncesinin nasıl kullanıldığının öğrenilmesidir. Peyzaj Mimarlığı eğitimi birinci sınıfında bu süreç Temel Tasarım Stüdyosunda verilmektedir. Araştırmanın amacı düşüncenin (tasarım fikri) somuta (mekana) dönüştürülmesinde Temel Tasarım Stüdyosundaki sürecin nasıl işlediğini ortaya koymaktır. Bu bağlamda KTÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü 2017-2018 eğitim öğretim dönemi güz yarıyılı Temel Tasarım Stüdyosunun final uygulamaları süreci ele alınmıştır. Bu süreçte öğrencilerden tasarım ilkelerinden Birlik-Egemenlik ve Denge konulu temel tasarım ödevleri arasından en başarılı buldukları örneği seçmeleri istenmiştir. Daha sonra öğrencilerden seçtikleri bu örneği altlık olarak kullanarak örnekte soyut ilişkileri final uygulamasında mekan olarak üretmeleri istenmiştir. Seçilen temel tasar ödevlerinin final uygulamalarına etkisi dersi alan 30 öğrenci ile yapılan bir anketle değerlendirilmiş ve yüksek not alan uygulama örnekleriyle görselleştirilmiştir. Araştırmanın en önemli bulgusu altlık olarak seçilen temel tasarım ödevinin, final ödevindeki mekanların oluşturulmasında çok fazla etkili olmasıdır. Ayrıca sonuçlar, seçilen Temel Tasar ödevi ve final uygulamasının her ikisi için de biçim, ölçü, aralık, yön, hareket, doku ve renk belirleyici biçimde Birlik-Egemenlik ve Dengenin oluşturulmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir. Belirleyici başka bir sonuç ise mekan tanımında doluluk kadar boşlukların da kullanılmış olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Temel Tasarım, Mekan, Birlik-Egemenlik-Denge, Soyut Düşünme, Stüdyo Eğitimi

Huzur Evlerine İlişkin Toplumsal Algı Üzerine Bir İkilem: Beyaz Melek” Filmi

Assist. Prof. Dr. Ertuğrul Talu

ÖZ

Türkiye’de huzur evlerine ilişkin olumsuz toplumsal algılar varlığını günümüzde de hala sürdürmektedir. Özellikle medyada yer alan bazı yayınlar ve gösterimi yapılan bazı sinema filmleri bu olumsuz algının toplumda yaygınlaşmasına ve kalıp bir yargıya dönüşmesinde etkin rol oynayabilmektedir. Bu araştırma huzur evlerine ilişkin toplumsal algı üzerine ikilemler içeren ve içeriğinde olumsuz etki yaratabileceğine ilişkin açık ve gizli mesajları barındırdığı düşünülen bir sinema filmine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda incelemek için 2007 yılı yerli yapımı olan yönetmenliğini Mahsun Kırmızıgül’ün yaptığı “Beyaz Melek” filmi seçilmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı lisans programı üçüncü sınıfında eğitim gören ve “Yetişkinlik ve Yaşlılık Psikolojisi “ seçmeli dersini alan 37’ si kız ve 28’ si erkek olmak üzere toplam 65 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın veri toplama ve analizi sürecinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık lisans programı öğrencilerine “Yetişkinlik ve Yaşlılık Psikolojisi “ dersi konularının bitimindeki son hafta huzurevlerine ilişkin konu içeriğine sahip “Beyaz Melek” filmi izletilmiş ve öğrencilerin filmde yer alan önemli sahne, diyalog ve konulara ilişkin gözlem ve görüşleri yazılı bir form aracılığıyla alınmış ve elde edilen veriler araştırmacı tarafından içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın sonucunda “Beyaz Melek” filminin toplumda huzur evlerine ilişkin algı üzerinde bir ikilem oluşmasına ilişkin mesajlar içerdiği, bununla huzur evlerine ilişkin olumsuz algının yaygınlaşmasında etkili bir rol model olabileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca filmin öğrencilerin huzurevlerine ilişkin olumsuz algıların, toplumda nasıl oluştuğuna ilişkin bilgi edinme, farkındalık ve duyarlılık kazanmaları konusunda büyük katkılar sağladığı görülmüştür. Bu çalışma sinema filmlerinin bir dersin öğretim materyali olarak nasıl bir etkiye sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Diğer yandan buna benzer filmlerin bazı derslerde bir öğretim materyali olarak kullanılması hem öğrencilerin kalıcı öğrenme hem de eleştirel düşünme süreçlerine önemli katkılar sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Huzurevi, Toplumsal Algı, İkilem, Beyaz Melek Filmi

Öğretmenlerin Gözünden Ergenlik Dönemine İlişkin Metaforlar

Assist. Prof. Dr. Ertuğrul Talu

ÖZ

Tarihsel süreç içerisinde ergenlik dönemini ele alan ve bu konuda görüş belirten çeşitli kuram ve kuramcılar dönemi daha çarpıcı olarak vurgulamak ve ergenlik dönemine ilişkin dikkat çekmek adına çeşitli metaforik betimlemelerde bulunmuşlardır. Ergenlik dönemine ilişkin kullandıkları bu çeşitli metaforları Platon "ruhsal sarhoş", Aristo "mantıksız ve dürtüsel yaratıklar", Parman "İkinci doğum", Dolto "kabuk değiştiren istakozlar" Sullivan "cehennem", Hall "fırına ve stres" gibi metaforik kavramlarla ifade etmişlerdir. Bu bağlamda ergenlik dönemine ilişkin literatür incelendiğinde örneklerde de görüldüğü gibi daha çok yabancı kuramcılara ait metaforların kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu çıkarımdan hareketle lisede görev yapan öğretmenlerin ergenlik dönemine ilişkin algılarını metaforlar yoluyla tespit edebilmek amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan durum saptamaya yönelik betimleme çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kırşehir Hayriye Kimçak Anadolu Lisesinde görev yapan, farklı branşlardaki 35 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan beş soruluk bir anket formu ile toplanmış olup, formda yer alan ilk üç soru kapalı uçlu sorulardan oluşurken, dördüncü ve beşinci sorular ise açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Ankette katılımcılardan cinsiyet, branş ve mesleki kıdeme yönelik ilk üç soruyu cevaplandırdıklarından sonra "Ergenlik dönemi ve bu dönemdeki gençleri herhangi bir şeye benzetseydiniz neye benzetirdiniz?" ve "Neden?" sorularını cevaplandırmaları istenmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Analiz süreci sonunda ortaya çıkan veriler gerekli çözümlene ve istatistiksel işlemlere tabi tutularak sonuçlara ilişkin çıkarım, yorum ve önerilere araştırma sonucunda yer verilecektir. Araştırmanın ergenlik dönemine metaforik bir yaklaşımla dikkat çekilmesini sağlaması adına literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik Dönemi, Metafor, Öğretmen

Türkçe Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin "Öğrenci" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları***Ms. Esmâ Sultan - Assist. Prof. Dr. Hayrullah Kahya****ÖZ**

Bu araştırmanın temel amacı, Türkçe Eğitimi lisansüstü öğrencilerinin "öğrenci" kavramına ilişkin algılarını, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi lisansüstü programı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, her öğrencinin "Öğrenci .... gibidir/benzer/hatırlatır; çünkü ...." cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Araştırmada lisansüstü öğrencilerinin öğrenci kavramına yükledikleri anlamlar ayrıntılı bir şekilde inceleneceği için elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenemoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularından hareketle, öğrencilerin "öğrenci" kavramına ilişkin verdiği yanıtlardan toplam 43 adet metafor üretilmiştir. Bunlardan iki metafor gerekçeleri bakımından tutarlı bulunmaması sebebiyle geçersiz sayılmıştır. Geçersiz sayılan metaforların ayıklanmasından sonra elde edilen 41 adet geçerli metafor, ortak özellikleri bakımından 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Kavramsal kategoriler Türkçe Eğitimi lisansüstü programında eğitim gören öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar bakımından önemli derecede farklılık göstermiştir. İlk üç kategoriye bakıldığında en popüler kategori, "Pasif Alıcı" %24.390 kategorisidir. Buna göre öğrenci "boş bir meta" şeklinde görülmüş ve muhakkak bir rehber tarafından sorgusuz sualsiz eğitime tâbii tutulan kişi olarak algılanmıştır. Literatüre bakıldığında öğrenci üzerine yapılan çalışmalarda da sonuçlar benzer biçimde karşımıza çıkmaktadır, yapılan araştırma ile uyum söz konusudur. Metaforlarla ilgili ileride yapılacak olan araştırmalarda, öğrencilerin "öğrenci" kavramına ilişkin metaforlarda değişme olup olmadığı incelenebilir. Buna göre öğrencinin eğitimin bir parçası olarak nerede durduğu konusunda değerlendirmeler yapılabilir. Farklı eğitim programlarında öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine de başvurularak farklı veri toplama teknikleri kullanılarak öğrenciler çeşitli özellikleri bakımından değerlendirilebilir. Metaforlar yoluyla öğretmenlerin öğrencileri algılayışı üzerinde farkındalık oluşması sağlanılarak sorumluluklarının bilincine varılmasında yardımcı olabilir. Öğrencilerin öğrenci kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesi amacıyla daha geniş kitlelerden veri toplanarak bu konuda genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir. Sonuç olarak metaforlar lisansüstü eğitim programlarında eğitim gören öğrencilerin "öğrenci" kavramına ilişkin sahip oldukları algılarının neler olduğunu açığa çıkarmada güçlü birer araştırma aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Metafor, Öğrenci Kavramına İlişkin Metaforlar, Olgubilim (Fenomoloji) Çalışması.

*Bu bildiri, Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesinden türetilmiştir.

Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerileri

Dr. Arzu Deveci Topal - Lec. Esra Çoban Budak

ÖZ

Bilgi toplumunda bireyler mesleklerini daha iyi icra edebilmek için bilgi ve becerileri geliştirmek amacıyla sürekli bilgilerini yenilemek durumundadır. Bunu gerçekleştirebilmek amacıyla bireyin bilgiye ulaşması ve bu bilgiyi nasıl kullanabileceğini bilmesi için bilgi okuryazarı olması gerekir. Kurumlarda bugünü izleyebilmek ve geleceği planlamak için kurumsal hafıza önemlidir. Bu amaçlara ulaşmak için bilgiye ve dolayısıyla bilgi okuryazarı olan bireylere ihtiyaç vardır. Bu bağlamda birçok kurumda çalışabilen sosyal hizmet uzmanları için yapacakları uygulamalarda bilgi, beceri ve değer kavramları önemlidir. Sosyal hizmetler çocuk bakımı ve gelişiminden yaşlı bakımına kadar geniş bir çalışma alanını kapsadığı için, sosyal hizmet uzmanının bilgi birikimi açısından donanımlı, kapasite olarak da bu bilgileri taşıyabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilgi okuryazarlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi olarak belirlenmiştir. Okudukları sınıfa, cinsiyete, kullandıkları bilgi arama kaynakları, bilgiyi işlemek ve sunmak için kullandıkları yazılımlara ve arama motorlarını kullanma sıklıklarına göre incelenmiştir. Öğrencilerin iyi düzeyde bilgi okuryazarı oldukları belirlenmiş, bilgi aramak için en çok interneti en azda kütüphaneyi kullandıkları, kaynak kişilerden bazen, kurumlardan nadiren yararlandıkları, arama motoru olarak Google'ı kullandıkları akademik veri tabanlarını nadiren kullandıkları belirlenmiştir. Cinsiyete göre kızların erkeklere göre, bilgi arama kaynağı olarak kurumlardan yararlananların diğer arama kaynaklarına göre, bilimsel veri tabanlarını ve akademik Google veri tabanını sıklıkla kullananların kullanmayan ya da az kullananlara göre bilgi okuryazarlığı düzeyleri daha iyi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bilgi okuryazarlığı düzeylerinin artırılması için ders kapsamında konularla ilgili bilgiye nasıl erişebilecekleri ve bilgiyi nasıl kullanacakları, bilimsel veri tabanlarını nasıl kullanabilecekleri konusunda dersleri veren öğretim elemanları tarafından bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hizmet Öğrencileri, Bilgi Okuryazarlığı, Bilgi Teknolojileri

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Okuryazarlığı Becerilerinin İncelenmesi**Lec. Esra Çoban Budak - Dr. Arzu Deveci Topal****ÖZ**

Bilgi toplumunda nitelikli insan gücünün önemi artmaktadır. Günümüzde diğer tüm iş ve meslek gruplarında olduğu gibi sağlık sektöründe de nitelikli insan gücü, mesleki alanda teknik bilgi ve becerilerinin yanı sıra bilgisayar ve bilişim teknolojileri okuryazarlık düzeyi ile doğrudan ilişkilidir. Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik mesleğini icra eden kişiler, belgeleri bilimsel ilke ve kurallara göre toplayabilmeli, düzenlemeli, saklamalı ve tekrar hizmete sunabilmelidir. Bu görevleri gerçekleştirebilmesi için bilgisayarı etkin ve doğru bir şekilde kullanabilmelidir. Bu mesleği icra eden bireylerin mesleki uygulamalarında başarıya ulaşabilmeleri için temel bilgi ve bilgisayar okur-yazarı olmalarının yanında bilgisayarlara karşı tutumları da önemli rol oynamaktadır. Bu araştırmanın amacı Kocaeli Üniversitesi Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümünde 2017-2018 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarını ve bilgisayar kullanım becerilerini geliştirme bağlamında müfredatta yer alan bilgisayar okuryazarlığına yönelik derslerin yeterliği ile ilgili görüşlerini, belirlenen bağımsız değişkenler çerçevesinde değişip değişmediğini ölçmektir. Bu amaçla öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları ve becerilerini ölçmek için betimsel tarama yöntemiyle anket uygulanmış ve açık uçlu sorularla öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları genellikle olumlu olmakla birlikte, bilgisayar kullanımına yönelik bireysel becerileriyle ilgili özyeterlilikleri orta düzeydedir. Öğrenciler kelime işlemci, sunum programı ve internet konularındaki beceri düzeylerini iyi düzeyde elektronik tablolar ve veri tabanı programlarında “orta” düzey şeklinde ifade etmişlerdir. Gece eğitimde eğitim gören öğrencilerin beceri düzeylerinin örgün eğitim görenlere göre, herhangi bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayanlara göre daha iyi olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler derslerin içeriklerini yeterli gördüklerini ve öğrenmiş oldukları becerileri mesleki yaşantıları boyunca kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Ancak özyeterlilik ile ilgili sonuçlar göz önüne alındığında, sonuçların deneyim ve uygulama eksikliğine bağlı olduğu söylenebilir ve bu eksikliğin giderilebilmesi için gerçeğe yakın uygulama senaryolarıyla geliştirilebilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Öğrencileri, Bilgisayara Karşı Tutum, Bilgisayar Okuryazarlığı

Yaşar Kemal'in Yılanı Öldürseler Romanında Geçen Kültürel Ögelerin Çevirisinde Kullanılan Çeviri Stratejileri

Ms. Esra Nur Acar

ÖZ

Edebiyat eserleri, edebî zevk vermesinin yanında bir toplumun kültürel değerlerini aktarmak, dönüşümlere şahitlik etmek, karşılaşılan sorunları dile getirmek gibi işlevleri de üstlenirler. Edebiyat eserlerinin toplumun her kesimine ulaşabiliyor olması ve dönüştürücü gücü sayesinde bu işlevlerini yerine getirmesi kolaylaşır. Türk edebiyatında da eserlerin bu yönleri ön plana çıkarılmış, toplumsal rolü en az kurgusu kadar önemsenmiştir. Türk edebiyatının en büyük yazarlarından biri olan Yaşar Kemal de zengin kurgusu, açık ve anlaşılır dilinin yanında yaşadığı coğrafyayı ve kültürü eserlerine taşıyarak hem romanlarını zenginleştirmiş, hem de toplumsal tarihi anlamak isteyenlere değerli bir dağarcık sunmuştur. Onun romanları Anadolu'da yaşayan kültürel zenginlikleri, sorunları ve çözümleri yansıtmada noktasında oldukça başarılıdır. Yaşar Kemal'in romanlarında geçen kültürel ögelerin zenginliği görmek için bakılabilecek en önemli romanlarından birisi Yılanı Öldürseler, 1976 yılında ilk baskısını yapmış ve kurbanlık izleği üzerinden Anadolu insanının yaşayışına ışık tutmuştur. Roman, yayımlandıktan sonra okuyucuyu etkilemiş, filme çekilmiş ve Yaşar Kemal'in yabancı dillere çevrilen eserlerinden biri olmuştur. Bu çeviri metin de en az orijinali kadar dikkate değerdir. Anadolu insanının kültürünün çeviri esnasında uğradığı dönüşümler, seçilen kelimeler ve anlatım stratejileri romanın aslı kadar irdelenmeyi hak etmektedir. Bu bildiride öncelikle Yaşar Kemal'in edebî anlayışına ve edebiyatı toplumsal dönüşüm ve kültürel yayılma olarak görmesine değinilecek, daha sonra Yılanı Öldürseler romanındaki kültürel kodları bağlamında edebî anlayışını nasıl yansıttığına bakılacaktır. Daha sonra bu romanda geçen kültürel ögelerin çeviriye nasıl yansıdığına, hangi çeviri stratejilerinin kullanıldığına odaklanılacaktır. Böylece bütünlüklü bir çalışma yapılarak kültürel ögelerin edebî işlevine iyi bir örnek sunulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Öge, Yaşar Kemal, Anadolu İnsanı, Kurban, Edebiyatın İşlevleri

Tıp Çevirisi Derslerine Yönelik Bir İnceleme: Trakya Üniversitesi Örneği

Ms. Esra Nur Acar

ÖZ

Tıp çevirisi günümüzde çeviribilim alanının en gelişen ve büyüyen alt dalıdır. Tıp alanındaki metinler, akademik makalelerden ders kitaplarına, dergi makalelerinden ilaç prospektüslerine, tıbbi broşürlere kadar birçok farklı türden oluşmaktadır. Bu türlerde yapılan çeviriler, halk sağlığını ilgilendirdiğinden çevirilerin kalitesi hayati önem taşımaktadır. Bu yüzden bu çevirilere özenle yaklaşmakta, çeviribilim bölümlerinde bu alana özgü dersler açılmaktadır. Böylece gelecekte tıp çevirisi yapacak çevirmen adaylarının bu alanda özel eğitim almasına imkan sağlanmaktadır. Tıp çevirilerine verilen önem ve bu alana özel olarak açılan dersler, tıp çevirileri kadar derslerin de incelenmesi ve yeterliliklerinin artırılması için yapılması gerekenlerin tespitini zorunlu kılmaktadır. Tıp çevirisinin lisans düzeyindeki öğrencilere öğretilmesi hususunda karşımıza çıkan başlıca sorunlar, öğrencilerin tıbbi bilgi eksikliği ile tıbbi terminolojinin ve tıbbi deyişbilimin günlük dilden apayrı bir konumda olmasıdır. Çeviribilim bölümlerinde verilen tıp çevirisi derslerinde temel anatomik terim ve terminolojilerin iki dilli öğretimi, vücut sistemlerinin her birine yönelik terimlerin anlatılması, tıp dilinin özelliklerinden olan köklerin, öneklerin, soneklerin, kısaltmaların vb. etkin uygulamalar yoluyla aktarımı sayesinde bu problemlerin üstesinden gelinebilir. Ayrıca çevirinin erek dilde açık ve anlaşılır olması, erek kitlenin bilgi edinmek için kullandığı bu çeviriler için oldukça önemlidir. Bu yüzden bahsi geçen derslerde çevirilerin dilinin özellikleri de benimsetilmeli, erek kitle göz önünde bulundurularak çevirilerin hangi dil düzeyinde yapılmasının uygun olacağı da vurgulanmalıdır. Bu bildiride, halihazırda yürütülen tıp çevirisi derslerinin özelliklerine değinilecek, yapılması gerekenler ve karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri gösterilmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda Trakya Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü Mütercim-Tercümanlık (İngilizce) Ana Bilim Dalı lisans programı ders müfredatında tıp çevirisi dersine ne kadar yer verildiğine ve ders müfredatına odaklanılarak, bu örnek üzerinden bütünlüklü bir yol haritası çizilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Çevirisi, Tıp Dili, Lisans Programı, Ders Müfredatı

Vücutumuzdaki Sistemler Ünitesine Yönelik Geçerliliği ve Güvenilirliği Sağlanmış Bir Başarı Testi Geliştirme Çalışması

Mr. Faruk Şimşek

ÖZ

Bu çalışmanın amacı ortaokul 6. sınıf Fen Bilimleri dersi “Vücutumuzdaki Sistemler” ünitesine yönelik geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış çoktan seçmeli bir başarı testi hazırlamaktır. Testin geçerlilik çalışmasını yapmak amacıyla belirtke tablosu oluşturulmuş ve tüm kazanımları ölçecek şekilde 47 sorudan oluşan çoktan seçmeli başarı testi geliştirilmiştir. Başarı testi alanında uzman 1 Biyoloji eğitmeni ve 2 Fen Bilimleri ders öğretmenin görüşüne sunulmuştur. Eğitmen ve öğretmenlerden gelen dönüt ve düzeltmeler doğrultusunda 47 sorudan 6 soru testten çıkartılmıştır, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Kapsam geçerliliği sağlanmış olan 41 soruluk başarı testi 2015-2016 eğitim öğretim yılında Osmaniye İli Düziçi ilçesinde öğrenim gören ve daha önce 6. sınıf “Vücutumuzdaki Sistemler” ünitesi konularını gören 7. ve 8. sınıflardan oluşan 178 öğrenciye uygulanmıştır. Güvenirlik çalışması yapmak amacıyla 178 öğrencinin başarı test sonuçları % 27 (N=49 öğrenci) alt ve % 27 (N=49 öğrenci) üst grup olmak üzere iki gruba ayrılmış ve gruplar üzerinde madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik gücü ve gruplar arası farklılık düzeyine bakılarak güvenilirliği düşüren 18 soru testten çıkartılmıştır. Kapsam geçerliliği sağlanmış 23 soruluk başarı testi oluşturulmuştur. 23 sorudan oluşan başarı testinin ortalama güçlük indeksi $p = .51$, ortalama ayırt edicilik indeksi $d = .40$ olarak bulunmuştur. Kuder Richardson güvenilirlik değeri $KR-20 = .86$ olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik ve geçerlik çalışması sonucunda 23 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir başarı testi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vücutumuzdaki Sistemler, Başarı Testi, Geçerlik, Güvenirlik

Ortaokul Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi**Mr. Faruk Şimşek****ÖZ**

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin Fen Bilimleri dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenlere bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemektir. Farklılaşma odağı cinsiyet, sınıf, meslek tercihi, doğa sevgisi olarak belirlenmiştir. Araştırmada deneysel olmayan nicel araştırma tasarısına sahip tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2016-2017 eğitim öğretim yılında Osmaniye İli Düziçi ilçesinde bulunan orta okullarda öğrenim gören 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise rastgele 3 ortaokuldan seçilen 5. 6. 7. ve 8. sınıflarda okuyan 157 tanesi erkek ve 146 tanesi kız öğrenci olmak üzere toplam 303 tane öğrenciden oluşmaktadır. Ölçme aracı olarak kullanılan tutum ölçeği, Nuhoglu (2008) tarafından geliştirilen “İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi” adlı makaleden alınmıştır. Ölçeğin Cronbach- Alfa iç tutarlık katsayısı .873’dir. Bu çalışma için ise Cronbach- Alfa iç tutarlık katsayısı .822 olarak bulunmuştur. Verilerin çözümlenmesi aşamasında bağımsız örneklem t-testi ve Anova kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin Fen Bilimleri tutum üzerine cinsiyetlerinin anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür [$t(301) = .931; .05 < p$]. Öğrencilerin buldukları sınıflar arasında anlamlılık düzeyinde 5. ve 8. sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur [$F(3.299) = 3.281; p < .05$]. Öğrencilerin meslek seçimi ve Fen Bilimleri tutumları arasındaki anlamlılık düzeyine bakıldığında ise serbest meslek-egitim, serbest meslek-sağlık, serbest meslek-mühendislik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$F(6.296) = 6.360; p < .05$]. Öğrencilerin doğa sevgisi ve Fen Bilimleri tutum puanları arasındaki ilişkiye baktığımızda doğa sevenler lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir [$t(301) = 3.552; p < .05$]. Bulgular incelendiğinde sonuç olarak Fen Bilimleri dersine yönelik tutumların cinsiyete bağlı olarak anlamlı farklılık olmadığı fakat meslek seçimi, doğa sevgisi ve sınıf düzeyine bağlı olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri, Tutum, Cinsiyet, Sınıf, Kardeş Sayısı

Sorgulamaya Dayalı Kimya Laboratuvarının Eleştirel Düşünme Üzerine Etkisi

Assoc. Prof. Dr. Fatma Alkan

ÖZ

Laboratuvar çalışmasının fen eğitiminin yararlı ve temel bir parçası olduğu kabul edilse de, pek çok araştırma laboratuvar eğitiminin tam olarak amacına ulaşmadığını göstermektedir. Laboratuvar eğitiminin beklenen kazanımları sağlayamamasının nedeni genellikle doğrulama tipi laboratuvar etkinliklerinin kullanılması olarak görülmektedir. Laboratuvar eğitimi geleneksel doğrulama laboratuvarlarından çıkarak öğrenciyi sorgulamaya, araştırmaya ve tartışmaya yönlendirecek şekilde yapılandırılmalıdır. Bu araştırmanın amacı kimya laboratuvarında bilimsel sorgulamaya dayalı öğrenme yönteminin öğretmen adaylarının eleştirel düşünme tutumu üzerine etkisini incelemektir. Araştırmanın örneklemini Hacettepe Üniversitesi, Kimya Öğretmenliği programına devam eden 23 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma karma yöntem deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda deney-kontrol gruplu ön test-son test araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada deney grubu ile sorgulamaya dayalı kimya laboratuvarı, kontrol grubu ile geleneksel doğrulama laboratuvar yaklaşımı ile öğretim gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde, deney ve kontrol gruplarının eleştirel düşünme tutum puanları arasındaki fark incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise deney grubu öğretmen adayları ile uygulanan yöneme yönelik odak grup görüşmeleri yapılmış ve elde edilen bulgular nicel sonuçlar ile ilişkilendirilmiştir. Araştırma sonucunda bilimsel sorgulamaya dayalı öğrenmenin eleştirel düşünme tutumu üzerinde etkili bir yaklaşım olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın nitel bulguları ise bilimsel sorgulamaya dayalı kimya laboratuvarı uygulamalarının kimyanın daha anlaşılır olmasını sağladığı, teorik bilgileri uygulama fırsatı verdiği ve laboratuvarın eğlenceli hale getirdiğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kimya Laboratuvarı; Bilimsel Sorgulama; Eleştirel Düşünme; Öğretmen Adayları

Basit- Araç Gereçlerle Yapılan Kimya Deneylerinin Öz Yönelimli Öğrenme Üzerine Etkisi**Assoc. Prof. Dr. Fatma Alkan - Assoc. Prof. Dr. Canan Koçak Altundağ****ÖZ**

Günlük yaşam temelli öğrenme yaklaşımı, fen bilimlerinin, özellikle de kimyanın, günlük yaşamdan kopuk ve soyut olarak algılanmasından ötürü bu derslere azalan ilgiyi tekrar artırma çabasıyla geliştirilmiş bir modeldir. Günlük yaşamda kullanılan malzemeler ile kimya etkinliklerinin planlanması ve öğretilmesi öğrencilere daha anlamlı gelecektir. Çünkü öğrencilerin yeni öğretilen bilgiyi kabul edebilmeleri için o bilginin günlük yaşamlarında bir yeri olduğuna inanmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin öğretileni anlamlı bir şekilde yapılandırabilmeleri için öğretmenlerin öğretilen konuya ait bilgileri günlük yaşamla bağdaştırması ön plana çıkmaktadır. Buradan yola çıkılarak yürütülen bu araştırmada kimya öğretmen adaylarının kimya konularında basit araç gereçler kullanarak deney tasarlama ve uygulama yetkinliklerini geliştirmek ve öz yönelimli öğrenmeye hazır oluşuklarını artırmak amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kimya öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma karma yöntem deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda tek grup öntest-sontest desen kullanılmıştır. Veri analizinde, öğretmen adaylarının basit araç gereçlerle yapılan deneylerle ilgili görüş puanları ve öz yönelimli öğrenmeye hazır oluş puanları arasındaki fark incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutu ise durum desenine uygun olarak yürütülmüş ve öğretmen adayları ile uygulanan yöntemle yönelik etkinlikler hakkında odak grup görüşmeleri yapılmış ve elde edilen bulgular nicel sonuçların açıklanmasına nasıl yardımcı olmuştur. Araştırmada ver toplama araçları olarak Basit Araç Gereçlerle Fen Deneyleri İle İlgili Görüş Anketi (Uzal, Erdem, Önen & Gürdal, 2010) ve Öz Yönelimli Öğrenmeye Hazıroluşluk Ölçeği (Kocaman, Dicle, Üstün & Çimen, 2006) kullanılmıştır. Araştırmada günlük yaşamda kullanılan basit araç gereçlerle yapılabilen ve öğrencilerin ilgilerini çekebilecek nitelikte, sınıfta yapılabilecek kadar kolay kimya deneyleri ve materyalleri hazırlanmıştır. Araştırmanın nicel bulgularında öğretmen adaylarının basit araç gereçlerle yapılan kimya deneylerinin derslerde kullanımı ile ilgili görüşlerinin ve öz yönelimli öğrenmeye hazır oluşuklarının geliştiği sonucu, nitel bulgularında ise bu tür deney uygulamalarının kimya derslerini daha zevkli hala getireceği, bilgilerin kalıcılığını sağlayıp, öğrenmeyi pekiştireceği ve teorik derslere fayda sağlayacağı üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Basit Araç Gereç; Öz Yönelimli Öğrenme; Kimya Laboratuvarı; Öğretmen Adayı

Mekansız ve Zamansız Çalışma Biçimi Olarak Freelance Çalışma Freelance Çalışanlar Üzerinde Bir Araştırma**Assoc. Prof. Dr. Fatma Fidan****ÖZ**

Freelance çalışma bağımsız veya serbest çalışma anlayışıyla standart çalışmadan farklılaşmaktadır. Bir işverene bağlı olmadan, iş ve üretime bağlı iş ilişkisinin olduğu, çalışma yerine işin fiyatlandırıldığı yani ücret yerine işin karşılığına yönelik ödemenin gerçekleştiği bir çalışma biçimidir. Yeni ekonomik düzende çalışma biçimleri içinde freelance çalışmanın görünürlüğü ve etkisinin fazla olacağı öngörülmektedir. Çalışma, Freelance çalışanların freelance çalışma nedenlerini, çalışmaya yönelik algı ve tutumlarını ve karşılaştıkları zorlukları ortaya koyabilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, derinlemesine mülakat yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 102 freelance çalışan ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırma örnekleme tesadüfi örnekleme metodu kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırmaya katılanların yaş ortalaması, 31'dir. 42 kadın 60 erkektir. Eğitim durumları incelendiğinde, 3 çalışan ilkökul, 3 çalışan orta okul, 25 çalışan lise, 21 çalışan üniversite öğrencisi, 14 çalışan ön lisans, 16 çalışan lisans, 9 çalışan yüksek lisans öğrencisi, 2 çalışan yüksek lisans ve 9 çalışan doktora öğrencisidir. Yaptıkları işler incelendiğinde 5 ev içi üretim, 18 fotoğrafçı, 13 Web tasarım, 34 çevirmen ve tercüman, 8 grafiker, 20 online öğretmen, 2 blogger, 1 makale yazarı, 1 muhabirdir. Freelance çalışmanın nedeni olarak, öğrenci olmak ve eğitim süresince gelir elde etmek, standart ve sürekli iş bulamaması, çocuk bakımı ve aile sorumlulukları, kendi işini kurma yönünde hazırlık, daha çok gelir elde etmek, işinde ve çalışmasında bireysellik isteği, emeklilik sonrası çalışma, bu alanda fırsatların olması, bağımlı çalışmanın zor gelmesi ön plana çıkmaktadır. Freelance çalışanlar başlangıçta geçici ve standart işe erişene kadar yapılan bir iş olarak değerlendirmiş olsa da freelance çalışmanın devam ettirilmesi ve temel çalışma biçimi olmasını yönünde kabullerin varlığı dikkat çekmektedir. Sadece 2 çalışan kendi işini kuracağını, 5 çalışanın standart işe geçeceğini, 10 çalışanın başka işe geçeceğini fakat bu çalışmaya da devam edeceğini belirtmiştir. Freelance çalışmanın avantajları olarak, zamanını ve çalışmayı planlayabilme, farklı iş fırsatlarına ulaşabilme, işe gitme ve işyerinde bulunma zorunluluğundan kurtulma, daha fazla gelir elde edebilme potansiyelidir. Dezavantajları olarak, sürekli iş bulma zorluğu, gelirin düşüklüğü, sosyal güvencenin olmaması, istikrarsızlık ve çevrenin yaptığı işi ciddiye almaması ve çevrenin işsiz olarak algılaması ve işle ilgili yardımcısının olmaması yani işe ait tüm sorumluluğun kendisine ait olması dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Freelance Çalışma, Freelancer, Serbest Çalışma

Engellilerin Toplumla Bütünleşmesinde STK'lar Sakarya'da Bir Araştırma**Assoc. Prof. Dr. Fatma Fidan****ÖZ**

Engelli bireylerin hayatlarını iyileştirmeye yönelik politika ve programlar engellilerin ve toplumun faydalanması adına; engellilerin karşılaştığı güçlükleri ortadan kaldıracak koşullar sağlamak, rehabilitasyon ve destek hizmetlerini geliştirmek, kapsayıcı politikalar ve programlar oluşturmak, var olan ve yeni standartlar ve yasal düzenlemeler yapılmasına yönelik savunu faaliyetlerin yürütülmesini sağlamak açısından önem taşımaktadır. Söz konusu politikaların oluşturulması ve programların uygulanmasında hükümetler, sivil toplum örgütlerine ve yerel yönetimlerin faaliyetleri önem taşımaktadır. Özellikle STK'ların faaliyetleri kendi kendine yardım mekanizması olarak önemli işlevlere sahiptir. Engelli hakları alanında çalışmalar gerçekleştiren sivil toplum kuruluşları savunma, yardımlaşma ve dayanışma sağlama açısından değer ifade etmektedir. Çalışma, engellilere yönelik STK'ların engeli bireylerin toplumla bütünleşmesine yönelik gerçekleştirdiği faaliyetleri ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Sakarya'da Engellilere yönelik faaliyet gösteren 10 sivil toplum kuruluşu oluşturmaktadır. Araştırma verileri STK yöneticileri ile mülakat yapılarak derlenmiştir. SKT'lar engellilere yönelik sorunları, ulaşım, eğitim ve hareket alanını kısıtlayan unsurlar, fiziksel düzenlemenin yetersizliği, engelli haklarının ihlali ve kullanmasının engellenmesi ve engelli bireylerdeki güvensizlik olarak sıralamaktadır. Toplumla bütünleşmenin önündeki engeller olarak ise sırasıyla; eğitim imkanlarına erişim yetersizliği, ulaşım ve seyahat güzlüğü ve istihdam sorunları olarak ifade etmişlerdir. Toplumsal hayatta yer alma çabası gösteren engelli bireylerin yaşadığı olumsuz tecrübeler (yolunu kaybetme, diğer bireylerin tepkileri, işini görmede karşılaştığı zorluklar, hor görülme, kaza geçirme vb) sonucunda toplumsal hayattan kendilerini soyutladıklarını gözlemleyen STK'lar, engelli bireylere yönelik destek ve dayanışma temelli önemli hizmetler sunmaktadır. Özellikle aşağıdaki alanlarda faaliyetleri ön plana çıkmaktadır. • Yerel dinamikleri harekete geçirme ve işbirlikleri • Bireysel sorun çözümü ve destekler • Farkındalık artırıcı faaliyetler • Düzenleyici ve iyileştirici faaliyetler • Toplumsal aktiviteyi artırıcı faaliyetler • Toplumsal kabulü sağlayıcı faaliyetler STK'ların faaliyetlerini gerçekleştirme ve amaçlarına ulaşma konusunda kamu kurumları, yerel yönetimler ve diğer STK'lar ile işbirliği tesis edebildiği ancak toplum ve özel teşebbüslerden yeterli destek alamadığı görülmektedir. Diğer yandan engelli bireylerin toplumsal hayata katılımı konusunda engelli birey ve ailesinden gelen dirençle karşılaştıklarını ifade edilmiştir. STK'ların diğer kurumlardan farklı olarak engelli bireylere sunduğu en önemli hizmet olarak aynı sorunu yaşayan bireylerin "ortak soruna birlikte çözüm" olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, Stk, Engelli Bireyler

Çalışanların Demografik Özelliklerinin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarına Etkisi Üzerine Bir İnceleme

Assist. Prof. Dr. Gökçe Cerev - Ms. Sera Yıldırım

ÖZ

Çalışma insanlık tarihi ile bütünleşmiş bir kavramdır. İnsanlar tarihin her sürecinde çalışma kavramı ile etkileşim içerisinde olmuştur. Tarihsel süreçte toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmesinde çalışma önemli bir unsur olmuş, toplumların biçimlenmesinde ve sınıflandırılmasında rol almıştır. İnsanlık tarihinde önemli bir dönüm noktası olan sanayi devrimi ile birlikte çalışma kavramı farklı bir boyuta geçmiş teknolojik ilerlemeler ile gelişen makine ve teçhizatlar çalışmanın ayrılmaz bir parçası şekline dönüşmüştür. Tüm bu değişimle beraber şekillenmeye başlayan çalışma hayatında önemli bir gelişme ise iş sağlığı ve güvenliğinin farklılaşması ve üzerinde hassasiyet ile durulması gereken bir konu olmasıdır. İş sağlığı ve güvenliği kavramı da her ne kadar çalışma ile birlikte insanlık tarihinde her zaman yer edinmiş bir kavram olsa da özellikle sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan gelişmeler neticesinde çalışma yaşantısının değişmez bir parçası şekline dönüşmüştür. Sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan gelişmelerde çalışma yaşamında kullanılan teknolojiler ile birlikte meydana gelen risk ve tehlikelerin sonuçları çok boyutluluk kazanmıştır. İş sağlığı ve güvenliğinin temel amacı olan çalışanlara güvenli bir çalışma ortamı yaratma hedefi sadece çalışan bireyin kendisini ilgilendiren bir konu olmaktan çıkmış, verimli üretimi sağlamak, toplumsal refahı ve huzuru temin etmek için dikkat edilmesi gereken bir konu olmuştur. Günümüzde toplumların yaşantısını her yönüyle etkileyen ve çalışma hayatını olumsuz bir şekle dönüştüren önemli bir konuda iş kazaları ve meslek hastalıklarıdır. Toplumlar iş kazası ve meslek hastalıklarını en az seviyeye indirmek için çaba göstermeye başlamıştır. İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu ortaya çıkan maliyet hem çalışanı hem işvereni hem de toplumun genelini etkilemekte ve zarar vermektedir. Türkiye’de iş kazası ve meslek hastalıklarının meydana gelmesinden önemli derecede etkilenen bir ülkedir. Türkiye’de her yıl iş kazası ve meslek hastalığı nedeni ile birçok çalışan zarar görmekte ve bu durum ülke ekonomisine olumsuz yansımaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de çalışanların demografik özelliklerinin iş kazası ve meslek hastalıklarına etkisi TÜİK verileri üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda çalışanların yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarının iş kazası ve meslek hastalığı geçirmelerinde önemli bir etken olduğu gözlenmiş, iş kazası ve meslek hastalıklarının en az seviyeye indirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Toplum, Çalışan, İş Kazası, Meslek Hastalığı

Kayıt Dışı Çalışanın İş Kazası Geçirmesinin Hukuksal Boyutu

Assist. Prof. Dr. Gökçe Cerev - Ms. Sera Yıldırım

ÖZ

Günümüzde kayıt dışı istihdamla mücadele her ülkenin en önemli hedeflerinden birisidir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun kayıt dışı çalışma iş gücü piyasalarında gözlenebilmektedir. Kayıt dışı çalışmanın olumsuz etkilerini ortadan kaldıracak politikalar üretmek önemli bir konudur. Kayıt dışı çalışmanın ortaya çıkardığı olumsuzluklar çok boyutludur. Kayıt dışı çalışma çalışana, işverene ve toplumun geneline ekonomik ve sosyal zararlar verebilmektedir. Bu zararların etkisi kayıt dışı çalışmanın oranları arttıkça büyümektedir. Kayıt dışı çalışanların karşılaştıkları önemli bir sorunda iş kazalarıdır. İş kazası çalışanlarda fiziksel ve psikolojik yönden olumsuz etkilere neden olduğu gibi ekonomik boyutta da ciddi kayıplara yol açmaktadır. İş kazası sonucunda zarar gören çalışanlar farklı yasalar ile güvence altına alınmıştır. Kayıt dışı çalışanlar çalışma hayatı içerisinde yasal olarak gözükmese de kanun koyucu tarafından korunması gereken bir konumdadır. Kayıt dışı çalışma Türkiye’de öncelikli olarak mücadele edilmesi gereken bir konudur. Son yıllarda ortaya konan mücadele ile kayıt dışı çalışma oranlarında iyileşme ortaya çıksa da henüz yeterli düzey elde edilememiştir. Bu çalışmada Türkiye’de kayıt dışı çalışanın iş kazası geçirmesinin yasal sonuçları incelenmiştir. Çalışmada kayıt dışı çalışmanın tanımı ve etkileri açıklandıktan sonra sayısal boyutu Sosyal Güvenlik Kurumu verileri üzerinden verilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında kayıt dışı çalışan kişinin iş kazası geçirmesi durumunda iş kanunu, sosyal güvenlik kanunu ve iş sağlığı ve güvenliği kanunu kapsamındaki hakları incelenmiştir. Çalışma sonucunda kayıt dışı çalışmanın azaltılmasının öncelikli hedef olması gerektiği sonucu ile birlikte kayıt dışı çalışanların ilgili mevzuatlar dahilinde iş kazasına karşı kısmi olarak koruma altına alındığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kayıt Dışı Çalışma, Çalışan, İş Kazası

Örgütlerde İş Kaynaklı Zaman Tuzaklarının Kişisel Zaman Tuzağı Gelişimine Etkisi**Lec. H.Tezcan Uysal****ÖZ**

Bu araştırmanın amacı; örgütlerde etkinlik ve verimlilik açısından önemli bir sorun oluşturan zaman tuzaklarının incelenmesi, iş kaynaklı zaman tuzakları ile kişisel zaman tuzağı gelişimi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmak, bu iki zaman tuzağı boyutu arasında eğer anlamlı bir ilişki var ise yapılan iş kaynaklı zaman tuzaklarının kişisel zaman tuzaklarına etkisini saptamak, hem kişisel hem de iş kaynaklı zaman tuzaklarının demografik faktörlere göre istatistikî farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda; olasılıklı olmayan örnekleme yöntemleri içerisinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış, Zonguldak ve Düzce illerinde aktif olarak çalışan 121'i özel sektör, 157'si kamu sektörü olmak üzere toplam 274 çalışandan yüzyüze anket yöntemiyle veri elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler SPSS programı ile değerlendirilmiş, güvenilirlik, korelasyon, basit doğrusal regresyon, Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U teknikleri ile analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen güvenilirlik analizi sonucunda; Cronbach's Alpha değeri 0.832 saptanmış olup, çok yüksek iç tutarlılık belirlenmiştir. Korelasyon analizi sonucunda, iş kaynaklı zaman tuzakları ile çalışanlarda gelişen kişisel zaman tuzağı arasında yüksek seviyede ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; kişisel zaman tuzağındaki değişimin %40'ını iş kaynaklı zaman tuzağındaki değişimin açıkladığı ve iş kaynaklı zaman tuzağındaki 1 birimlik artışın kişisel zaman tuzağı gelişimi üzerinde 0.497 birimlik bir artışa neden olduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen farklılık analizleri sonucunda; iş kaynaklı zaman tuzağı algısının ve kişisel zaman tuzağı gelişiminin cinsiyete göre ve iş deneyimi süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak işgörenin çalıştığı sektöre ve eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre, kamu sektöründe çalışanlarda iş kaynaklı zaman tuzağının ve kişisel zaman tuzağı gelişiminin daha yüksek olduğu, eğitim seviyesi arttıkça zaman tuzaklarının azaldığı saptanmıştır. Ayrıca, iş kaynaklı zaman tuzağı algısının yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve yaşı 51-60 arasında olan çalışanlarda bu algının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Kaynaklı Zaman Tuzakları, Kişisel Zaman Tuzakları, Örgüt Atmosferi, İşgücü

Örgütlerde Algılanan Dışlanmanın (Ostracism) Sinik Birey Gelişimine Etkisi

Lec. H.Tezcan Uysal

ÖZ

Örgüt atmosferi, devam eden işleyiş içerisinde olumlu veya olumsuz çok sayıda tutumu barındıran karmaşık bir yapıdır. Bu yapı içerisindeki en önemli unsur ise insan, örgütsel anlamda ise çalışandır. Modern yönetim yaklaşımları da örgütlerde performans ve verimlilik için insan unsuruna dikkat çekmiştir. Dolayısıyla, örgütlerde çalışanların negatif tutumlar geliştirerek sinik birey haline gelmesine neden olacak faktörlerin belirlenerek yönetsel stratejilerle önlenmesi, elimine edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, uluslararası örgütsel davranış literatüründe yer alan “örgütsel dışlanma” kavramının da sinizme muhtemel etkisinin araştırılması gereği ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen araştırmanın amacı; çalışanların örgüt atmosferinde algıladığı dışlanma ile geliştirdikleri sinizm düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak, eğer anlamlı bir ilişki var ise örgütsel dışlanmanın sinizm üzerinde etki düzeyini saptamak ve örgütsel dışlanma algısının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu amaca bağlı olarak, Ankara ve Zonguldak illerinde özel sektörde ve kamu sektöründe çalışan toplam 272 kişiden anket yöntemiyle veri elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler SPSS programı ile değerlendirilmiş, korelasyon, basit doğrusal regresyon, Kruskal-Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi teknikleri ile analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda; örgüt atmosferinde algılanan dışlanma ile örgütsel sinizm arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmış, çalışanların sinizm düzeyindeki değişimin %32,7’sini örgütsel dışlanma algısındaki değişimin açıkladığı belirlenmiştir. Basit doğrusal regresyon analizi sonucuna göre; örgütsel dışlanmadaki 1 birimlik artışın örgütsel sinizm üzerinde 0.762 birimlik bir artışa neden olduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen farklılık analizleri sonucunda ise; algılanan örgütsel dışlanmanın cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, kadın çalışanların örgüt içerisinde dışlanma algısının erkek çalışanlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, örgütsel dışlanma algısının çalışanların yaşına, eğitim durumuna, gelir düzeyine, iş deneyimi süresine ve çalışılan sektöre göre istatistikî düzeyde anlamlı bir farklılık göstermediği de saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Dışlanma, Ostracism, Sinizm, Sinik Birey, Örgüt Atmosferi

FeTeMM Uygulamalarının, Öğretmen Adaylarının Farkındalık Düzeylerine Etkisi ve Farkındalık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Lec. Aziz İlhan - Assist. Prof. Dr. Halil Coşkun Çelik - Mr. Saffet Karayama

ÖZ

Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik kelimelerinin baş harflerinden oluşan FeTeMM disiplinler arası ve uygulamaya yönelik yaklaşımları kapsayan fen, teknoloji, mühendislik ve matematik disiplinlerini birbirleriyle ilişkilendirerek eğitim ortamlarına entegrasyonunu sağlayan (Bybee, 2010) 21.yüzyıl eğitim yaklaşımlarından birisidir. Bu yaklaşım, multidisipliner çalışmanın en güzel örnekleri arasındadır (Çevik, 2017). FeTeMM eğitiminin etkili olması, öğretmen adaylarına bu konuda verilecek sürekli eğitimlerle farkındalık kazandırmak ve onları donanımlı hale getirmekle mümkün olabilir. Bu kapsamda araştırmanın amacı matematik öğretmen adaylarının cinsiyet ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre FeTeMM farkındalıklarını karşılaştırmak ve gerçekleştirilen uygulamalardan sonra farkındalık düzeylerindeki değişimi incelemektir. Araştırma 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde, Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan bir üniversitenin eğitim fakültesi, matematik eğitimi anabilim dalında okuyan üçüncü sınıf öğrencilerinden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 19 kişi üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sayısal veriler içermesi sebebiyle nicel bir çalışmadır. Araştırma verileri, ilgili üniversitede gerçekleştirilen “Geometri Derslerinde FeTeMM Eğitiminin Akademik Başarıya, Tutuma Etkisi ve Öğrenci Görüşleri” isimli proje kapsamında dört haftalık bir eğitim sürecinin sonrasında uygulanan “FeTeMM Farkındalık Ölçeği” yardımıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının farkındalık düzeylerinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı, bayanların farkındalıklarının erkeklere göre biraz daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yapılan uygulamalardan sonra öğretmen adaylarının farkındalık düzeylerinin yükseldiği, ancak bu farklılığın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde ilgili alanda çalışmak isteyen araştırmacılara farklı etkinlikler ve başka değişkenlerle araştırma yapmaları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: FeTeMM Eğitimi, FeTeMM Farkındalığı, Matematik Öğretmen Adayları

Matematik Öğretmen Adaylarının STEM Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Lec. Aziz İlhan - Assist. Prof. Dr. Halil Coşkun Çelik - Mr. Saffet Karayama

ÖZ

Çağımızda popülaritesi gün geçtikçe artan bir eğitim modeli olan STEM terimi, Science, Technology, Engineering ve Mathematics kelimelerinin baş harflerinin kısaltılmasıdır. Bu terim, ilk defa 2001 yılında National Science Foundation yöneticilerinden biri olan Judith Rahmaley tarafından kullanılmıştır (Altun ve Yıldırım, 2016). Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında düşünen, üreten, sorgulayan ve yaratıcı bireylere olan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle, ilgili alanlarda öğretme-öğrenme süreçleri için yeni ve farklı programların uygulanması zorunlu bir durum haline gelmiştir. Bu uygulamalardan en yenisi STEM eğitimi ve uygulamalarıdır (Yıldırım ve Altun, 2015). Bu çerçevede araştırmanın amacı matematik öğretmen adaylarının STEM'e dayalı ders etkinlikleri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Araştırma 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde, Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan bir üniversitenin eğitim fakültesi, matematik eğitimi anabilim dalında okuyan üçüncü sınıf öğrencilerinden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 19 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Çalışma sözel veriler içermesi sebebiyle nitel bir araştırmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Veriler ilgili üniversitede yapılan "Geometri Derslerinde STEM Eğitiminin Akademik Başarıya, Tutuma Etkisi ve Öğrenci Görüşleri" isimli proje kapsamında dört haftalık bir eğitim sürecinin sonrasında öğrencilere uygulanan bu görüş formu yardımıyla toplanmıştır. Veriler yorumlanırken içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Verilerin analizi neticesinde öğretmen adaylarının STEM eğitimi ile ilgili olumlu görüşe sahip oldukları, bu eğitimin günlük problemlere eldeki malzemelerle birden çok bilim dalı kullanarak çözüm üretmeye yardımcı olduğu ve matematiği somutlaştırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma bulguları neticesinde bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: STEM Eğitimi, STEM Görüşleri, Matematik Öğretmen Adayları, İçerik Analizi

Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Kazandırma Amaçlı Teknolojik Uygulamaların Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının TPAB Öz Güven Düzeylerine Etkisi**Assist. Prof. Dr. Halil İbrahim Yıldırım****ÖZ**

Bu araştırma teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) kazandırma amaçlı teknoloji temelli öğretim uygulamalarının fen bilgisi öğretmen adaylarının TPAB özgüven düzeylerine nasıl bir etkisi olduğunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma yarı deneysel yönetime ve öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desene sahiptir. Araştırma 2017-2018 öğretim yılında Ankara'daki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 3. sınıf fen bilgisi öğretmen adayları üzerinde yürütülmüştür ve 15 hafta sürmüştür. 3. sınıf şubelerinden rastgele bir şube kontrol, bir şube deney grubu olarak seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda 62 öğrenci (kontrol grubu=30, deney grubu=32) bulunmaktadır. TPAB öz güven düzeylerini belirlemek için "TPAB Öz Güven Ölçeği" kullanılmıştır. 5'li likert dereceleme yapısındaki ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,88'dir. Ölçek öntest, sontest ve izleme testi olarak uygulanmıştır. Verilerin analizinde Bağımsız Gruplar İçin t-Testi ve Tekrarlı Ölçümler İçin Tek Faktörlü ANOVA kullanılmıştır. Araştırma Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda deneysel bir işlem uygulanmamış, dersin kur tanımına uygun, öğrenci merkezli öğretim yapılmış ve TPAB uygulamaları teorik olarak açıklanmıştır. Deney grubunda TPAB kazandırma amaçlı teknoloji temelli öğretim uygulamaları kullanılarak ders konularının öğretimi yapılmıştır. Ayrıca deney grubuna TPAB Kazandırma Amaçlı Teknoloji Temelli Öğretim uygulamalarını içeren 15 haftalık bir eğitim verilmiştir. Bu eğitimde fen öğretiminde kullanılabilecek teknoloji temelli öğretim araçları uygulamalı olarak anlatılmış, bu uygulamaların ders planı hazırlanmasında ve öğrenme-öğretme sürecinde nasıl kullanılacağı açıklanmıştır. Bu programlar: Kahoot, Socrative, Plickers, Algoodo, Toondoo, Powtoon, İnspration, Eclipse Croosword, Sanal Sınıf, QR Code vb. TPAB kazandırma amaçlı teknoloji temelli öğretim uygulamalarının fen öğretiminde kullanımına ilişkin örnekler deney grubu öğrencileri tarafından hazırlanarak portfolyo dosyasında toplanmış ve araştırmacıya teslim edilmiştir. Araştırmanın sonucunda TPAB öz güven düzeylerini geliştirmede ve bu gelişimin korunmasını sağlamada TPAB kazandırma amaçlı teknoloji temelli öğretim uygulamalarının anlamlı seviyede etkili olduğu, kontrol grubunda uygulanan öğretimin ise etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre fen bilgisi öğretmen adaylarını yetiştirme sürecinde TPAB kazandırma amaçlı uygulamaların öğretimine yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Öz Güven, Teknoloji, Fen Bilgisi Öğretmen Adayı

Informal Öğrenme Ortamlarının Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi**Assist. Prof. Dr. Halil İbrahim Yıldırım****ÖZ**

Bu araştırma informal öğrenme ortamlarının ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin fen dersine yönelik tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada yarı deneysel yöntem ve öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın deneysel işlem basamağı 2016-2017 öğretim yılında Ankara'daki bir ortaokulda öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Deneysel işlem basamağı beş ay sürmüştür. Araştırmanın çalışma grubunda 60 öğrenci (kontrol grubu=30, deney grubu=30) bulunmaktadır. Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin fen dersine yönelik tutum puanlarını ölçebilmek amacıyla "Fen Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Fen Dersine Yönelik Tutum Ölçeği öntest, sontest ve izleme testi olarak uygulanmıştır. Ölçek "Tamamen Katılıyorum"dan "Hiç Katılmıyorum"a kadar 5'li likert dereceleme yapısındadır. Ölçeğin Cronbach Alpha (α) güvenirlik katsayısı 0,87 olarak tespit edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde Bağımsız Gruplar İçin t-Testi ve Tekrarlı Ölçümler İçin Tek Faktörlü ANOVA kullanılmıştır. Araştırmanın deneysel işlem basamağı, hem kontrol hem de deney grubunda fen bilimleri dersinde aynı öğretmen tarafından gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda deneysel bir işlem uygulanmamış, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına uygun ve öğrenci merkezli öğretim yapılmıştır. Deney grubunda da kontrol grubundaki öğretime paralel olarak öğretim yapılırken, öğretim informal öğrenme ortamları ile desteklenmiştir. İnfomal öğrenme ortamları 6. sınıf fen dersi öğretim programındaki kazanımlar dikkate alınarak belirlenmiştir. Deney grubu öğrencileri fen dersi öğretmeni rehberliğinde informal öğrenme ortamlarını ziyaret etmiştir. Ziyaret edilen informal öğrenme ortamları içinde doğa gezisi, bilim şenlikleri, planetarium, bilim müzesi, anatomi müzesi, enerji parkı, aqua park yer almaktadır. Araştırmanın sonunda deney grubundaki öğrencilerin fen dersine yönelik tutum düzeylerinin anlamlı seviyede arttığı görülmüştür. Ayrıca araştırmanın sonunda ve araştırma tamamlandıktan üç ay sonra deney grubu öğrencilerinin tutum puanlarının kontrol grubundan anlamlı seviyede yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara dayanarak informal öğrenme ortamlarının, ortaokul öğrencilerinin fen dersine yönelik tutum düzeylerinin gelişimine anlamlı bir etkisi olduğu söylenebilir. Buna göre, öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirmek ve tutum gibi öğrenme çıktılarında gelişim sağlamak amacıyla formal öğrenme ortamlarının informal öğrenme ortamları ile desteklenmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Informal Öğrenme, Fen Dersine Yönelik Tutum, Fen Eğitimi

Rahmetullah El-Hindî'nin Teslis Eleştirisi

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Kaplan - Mr. Ömer Sadıker

ÖZ

İslâm inanç esaslarına yönelik eleştirilere cevap verip, Hıristiyan teolojisinin tutarsızlığını ortaya koymak amacıyla yazılan reddiyeler arasında Rahmetullah Hindî tarafından kaleme alınan İzhâru'l-Hak adlı eser Müslüman-Hıristiyan polemik tarihinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Hindî'nin, söz konusu eseri İngilizlerin Hindistan'ı işgal ettiği dönemde misyonerlerle yapılan dinî tartışmaların bir ürünüdür. Bu anlamda Hindî'nin Hıristiyan teolojisine yönelik eleştirilerinin, yaşadığı dönemde Hıristiyan misyonerlerin çabalarını boşa çıkarmak adına önemli bir işleve sahip olduğu gibi kelam araştırmalarına önemli bir katkı sunduğu da söylenebilir. Klasik reddiyelerden farklı olarak İzhâru'l-Hak'da bizzat Hıristiyanlar tarafından kaleme alınan ve çeşitli farklılıklar ihtiva eden Kitab-ı Mukaddes tercüme ve tefsirleri kaynak olarak kullanılmıştır. Bu yönüyle kendisinden önce yazılan reddiyelerden farklı olan İzhâru'l-Hak, teslis doktrininin çelişkilerini aklî delillerle ortaya koymakta, daha sonra da bizzat Hz. İsa'nın sözleriyle teslisin mümkün olamayacağını savunmaktadır. Bu anlamda İzhâr'ul-Hak, teslisin kaynağının İncil olamayacağını iddia etmektedir denebilir. Rahmetullah el-Hindî'nin Teslis Eleştirisi konulu bu tebliğ ile 19. Yy'da Hindistanda yaşayan Müslüman bir düşünürün teslisin iptali için kullandığı argümanları tartışmayı amaçlamaktayız. Hıristiyan inançlarına ve kutsal metinlerine, bunun yanında daha önce yazılan reddiyelere oldukça hakim olduğu görülen Rahmetullah el-Hindî'nin teslis eleştirisini, Allah'ın zât ve sıfat bakımından bir tek olduğunu ispatlama çabası olarak görmek mümkündür varsayımında bulunabiliriz. Yine gerek Hindî'nin reddiyesi gerekse aynı dönemde yazılan ve Hıristiyan inanç esaslarının gerçek yüzünü ortaya koymayı hedefleyen diğer reddiye türü eserler Protestan misyonerlerin amacına ulaşmasını engellemede azımsanmayacak bir başarı elde etmiş olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İzhâru'l-Hak, Reddiye, Teslis, İslam, Hıristiyanlık.

BRICS Ülkelerinin Bankacılık Sistemlerinin Topsis ve Vikor Yöntemleriyle Karşılaştırılması

Dr. Haşim Bağcı

ÖZ

Bankacılık sistemi; dünya ülkelerinin finansal piyasaları için oldukça önemli olan ve finansal gelişmişliği arttıran faktörlerden biridir. Bankacılık sisteminin gelişimini sağlayan birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerin başında istikrarlı bir finansal sistemin varlığı gelmektedir. İstikrarlı bir finansal sistem finansal gelişmişliği ve ekonomik kalkınmayı arttırmaktadır. Finansal sistemi güçlü kılmak için ülkeler sermaye piyasalarından ve bankalardan destek almaktadır. Bu çalışmada finansal sistem üzerinde etkin rol oynayan bankacılık sisteminin durumu incelenmiştir. Bu inceleme; Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin ülkeleri (BRICS) için gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada bankacılık sistemi için önemli olan faktörler belirlenmiştir. Bu faktörler: geniş tanımlı para arzı artışı, ticari banka şubeleri sayısı, ATM sayısı, ticari banka mevduatları ve ticari banka kredileridir. Bu faktörler kapsamında Topsis ve Vikor yöntemleri kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Topsis yöntemi; alternatifler arasından en iyi seçimin yapılmasına imkan tanıyan bir tekniktir. Topsis yönteminin bir diğer avantajı ise kompleks algoritmalar ve karmaşık matematiksel modeller içermemesidir. Bu avantajları dolayısıyla üretim, pazarlama, işletme, lojistik, mühendislik, insan kaynakları, muhasebe ve finans gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Topsis yöntemiyle belirlenen faktörler bağlamında ülkelerin bankacılık sistemleri için 0-1 arasında bir puan hesaplanmıştır. Bu hesaplama Vikor yöntemi kullanılarak da yapılmıştır. Vikor yöntemi 1998 yılında Opricovic tarafından geliştirilen bir yöntemdir. Vikor yönteminin avantajı; çelişen kriterler olsa bile alternatifler arasında sıralama ve seçim yapılmasını sağlamaktadır. Bu yöntem; ideal çözüme yakınlık ölçümüne dayanan çok kriterli sıralama indeksi olarak da ifade edilmektedir. Bu çalışmanın sonucunda; BRICS ülkelerinin bankacılık sistemleri değerlendirilmiş ve 2 ayrı yönteme göre hesaplanan puanlar arasında karşılaştırma yapılmıştır. Bu hesaplamalarla birlikte hangi yöntemde hangi bankacılık sisteminin daha etkin olduğu ve yöntemlerin birbirleriyle tutarlılığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Sistem, Bankacılık, BRICS, Topsis ve Vikor Yöntemleri

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Ekran Önünde Geçirdikleri Sürenin Sosyal Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Hatice Gözde Ertürk Kara - Ms. Fatmagül Gürgen

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların ekran önünde (bilgisayar, televizyon, tablet ve telefon) geçirdikleri sürenin onların sosyal davranışları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenen iki anaokulunda eğitim gören 50-72 ay arası 64 çocuk oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak bilgi formu ve Şen (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Okul Öncesi Sosyal Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan bilgi formunda, çocukların ay olarak yaşları ile haftaiçi ve haftasonu ekran önünde geçirdikleri süreyi öğrenmek amacıyla oluşturulmuş sorular yer almaktadır. Verilerin analizine geçmeden önce, normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov smirov testi ile belirlenmiştir. Buna göre verilerin normal dağılım göstermediği saptanmıştır. Bu aşamanın ardından veriler üzerine Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Betimsel analiz sonuçlarına göre Okul Öncesi Sosyal Davranış Ölçeği'nden elde edilen en düşük, en yüksek, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Alt boyutlardan alınabilecek en yüksek puanlar göz önünde bulundurulduğunda; çocukların fiziksel saldırganlık alt boyutu puan ortalamalarının 13.70 ile düşük düzeyde; olumlu sosyal davranış alt boyutu puan ortalamalarının 26.06 ile yüksek düzeyde; ilişkisel saldırganlık alt boyutu puan ortalamalarının 12.73 ile orta düzeyde ve depresif duygulanım alt boyutu puan ortalamalarının 8.22 ile yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çocukların ekran önünde geçirdikleri süreye ilişkin yüzde değerleri ise şu şekildedir: çocukların %42.2'sinin haftaiçi ekran önünde günde 1-2 saat arası, %20,3'ünün 30dk.-1 saat arası, %18.8'inin 2-3 saat arası ve %9.4'ünün 30 dk.dan az ve 3 saatten fazla zaman geçirdiği belirlenmiştir. Bununla beraber hafta içinde ekran önünde hiç zaman geçirmeyen çocuk olmadığı görülmüştür. Haftasonu ekran önünde geçen sürelerle ilişkin yüzdeler incelendiğinde ise, hiç zaman geçirmeyen yalnızca bir çocuk olduğu, çocukların %35.9'unun günde 1-2 saat arası, %25'inin 2-3 saat arası, %15,6'sının 3 saatten fazla, %12,5'unun 30 dk.- 1 saat arası ve %9.4'ünün 30dk.dan az zaman geçirdiği belirlenmiştir. Çocukların haftaiçi ve haftasonunda ekran önünde geçirdikleri süre incelendiğinde, günde ortalama "1-2 saat arası" zaman geçiren grupta yer aldıkları görülmüştür. Çocukların haftaiçi ve haftasonu ekran önünde geçirdikleri sürenin sosyal davranışları üzerine etkisi olup olmadığı Kruskal Wallis testi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda çocukların sosyal davranışlarından açık/fiziksel saldırganlık, olumlu sosyal davranış, ilişkisel saldırganlık, depresif duygulanım alt boyutlarında ekran önünde geçen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p < .05$). Ancak çocukların alt boyutlara ilişkin sıra ortalamaları incelendiğinde şu bulgulara rastlanmıştır. Haftaiçinde günde 3 saatten fazla zamanını ekran önünde geçiren çocukların açık/fiziksel saldırganlık sıra ortalamalarının en yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Çocukların sıra ortalamaları incelendiğinde ekran önünde geçen süre arttıkça, açık/fiziksel saldırganlık alt boyutu sıra ortalamalarında da artış olduğu belirlenmiştir. Haftaiçi ekran önünde geçiren çocuklar arasında en düşük ilişkisel saldırganlık sıra ortalamasına sahip olan grubun günde 30 dk.dan az ekran önünde olan çocuklar olduğu görülmüştür. Haftasonu ekran önünde geçiren çocuklar arasında açık/fiziksel saldırganlık ile ilişkisel saldırganlık sıra ortalaması en düşük olan grubun günde 30 dk.dan az ekran önünde olan çocuklar olduğu görülmüştür. Çocukların ekran önünde geçirdikleri süreye ilişkin frekans ve yüzde değerleri incelendiğinde, çocukların hafta içi ve hafta sonu ortalama 1-2 saat aralığında ekran önünde oldukları belirlenmiştir. Bu bulgu, Amerikan Pediatri derneğinin 5-6 yaş grubundaki çocuklar için önerdiği süreden daha fazladır. Buna göre, bu yaş grubundaki çocukların günde ortalama en fazla 1 saat ekran önünde olmaları önerilmektedir (The American Academy of Pediatrics, 2016). Analiz sonucunda çocukların ekran önünde geçirdikleri sürenin sosyal davranışları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmamasına neden olarak, araştırmanın sınırlılıklarından biri gösterilebilir. Buna göre, çocukların ekran önünde geçirdikleri süre yalnızca ailelerin beyanına dayandırılmıştır. Araştırma bulguları, mevcut araştırmalardan farklılık göstermiştir. Öyle ki, ekran önünde geçen süre ile çocukların problem davranışları, agresif davranışlar vb. sosyal davranışları arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koyan çok sayıda araştırma yer almaktadır (Anderson & Bushman, 2001; Anderson, 2002; Van Evra, 2004). Bununla beraber, istatistiksel olarak anlamlı çıkmaya da özellikle fiziksel, ilişkisel ve depresif duygulanım puanlarına ilişkin sıra ortalamalarının ekran önünde geçen sürenin artması ile arttığı görülmüştür. Gruplar arasında fark çıkmamasına neden olarak, aile ve öğretmenin çocuğun sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik çabalarının olumlu sonuçlar veriyor olması da gösterilebilir. Bu düşüncüyü betimsel analiz sonuçları desteklemektedir. Buna göre, çocukların olumlu sosyal davranış puan ortalamalarının yüksek olduğu, fiziksel ve ilişkisel saldırganlık puanlarının da düşük olduğu görülmüştür. Gruplar arası fark çıkmaması, çocukların ekran önünde geçirdikleri süreyi, onları saldırgan davranışlara yönlendirmeyecek içerikte yayınlar izliyor ya da oyunlar oynuyor olmalarından da kaynaklanabilir. Ekran önünde geçen sürenin olumlu etkisini gösteren çalışmalarda, içeriği etkileşime dayalı olan oyun/çizgi film vb. nin çocukların gelişimi üzerinde olumlu etkisi olduğu ifade edilmektedir (Anderson, Huston; Schmitt, Linebarger & John, 2001; Attewell, Suazo-Garcia & Battle, 2003; Fisch, 2004). Çocukların ekran önünde geçirdikleri süre ortalaması göz önünde bulundurulduğunda bu sürenin günde en fazla 1 saat olacak şekilde azaltılması yönünde müdahale çalışması yapılması önerilmektedir. Ekran önünde geçen sürenin, sosyal davranışlar üzerinde anlamlı bir etki yaratmaması sonucundan hareketle, sosyal davranışın çoklu yöntemlerle değerlendirildiği ve ekran önünde geçen süreye ilişkin aile beyanı dışında gözlem vb. yöntemlerin de kullanıldığı derinlemesine çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Media Araçları, Ekran Önünde Geçen Süre, Sosyal Davranışlar

Türkçede Sözdiziminin Esnekliği**Assist. Prof. Dr. Hayrullah Kahya****ÖZ**

Türkçe sözdizimi itibariyle tipik bir ÖNY (Özne-Nesne-Yüklem) cümlesidir. Başka bir deyişle olağan Türkçe bir cümlede özne başta, yüklem ise sonda bulunur: “Ece elini her zaman yıkar.” Bununla birlikte Türkçe cümle yapısı yüklemden önceki öğelerin kendi aralarında yer değiştirebilmesine de imkan sağlayan bir dildir: “Elini her zaman Ece yıkar.” yahut “Ece her zaman elini yıkar.” Hatta Türkçe cümle yapısı öğelerinin yüklemden sonra geldiği durumlara bile izin verir: “Ece elini yıkar her zaman.” veya “Elini her zaman yıkar Ece.” Geleneksel dilbilgisi kitaplarında yüklemi sonda bulunmayan bu tür cümlelere devrik veya kuralsız cümle denmektedir. Tarihi boyunca hemen her döneminde az sayıda örneklerle karşımıza çıkan devrik cümle, günümüzde Türkçede konuşma dilinde, slogan ifadelerinde, şiirlerde, deyimlerde, atasözlerinde ve konuşma diline daha yakın yazı türlerinde (sohbet, fıkra, deneme gibi) daha sık görülür. 1950-1970’li yıllar arasında dil dışı unsurların da etkisiyle Türkiye’de devrik ve düz cümle kullananlar veya kullanılmasını/kullanılmamasını savunanlar arasında tartışmalar da yaşanmıştır. Devrik cümleyi savunanlar, başta Nurullah Ataç, devrik cümleyi Dil Devriminin söz dizimi düzeyindeki bir gerekliliği olarak görmektedirler. Buna karşılık tarihi söz varlığında birçok değişikliğe izin veren Türkçenin hiçbir zaman cümle yapısını bozmadan günümüze kadar geldiğini ve esasen Türkçede bulunmayan, yabancı dillerin etkisiyle dilimize girmiş olan devrik cümlelerin Türkçenin sözdizimi yapısını bozacağını ileri sürmüşlerdir. Bu çalışmada Türkçede sözdiziminin esnekliği üzerinde durulmuştur. Çünkü devrik cümle Türkçenin olağan dizimine aykırı olmasından dolayı araştırmacıların ilgisini çeken bir cümle çeşididir. Türkçede öğelerin ve hatta yüklem cümle içerisinde yer değiştirebiliyor olması bu durumun rastgele olduğu anlamına gelmez. Çünkü Türkçede cümle öğelerinin yer değiştirmesinin derin yapıda bir karşılığı vardır. Örneğin “Çocuk cam kırdı.” cümlesinde kırılan nesnenin cam olduğu belirtilirken “Camı çocuk kırdı.” cümlesinin derin yapısında camın çocuk tarafından kırıldığı ifade edilmektedir. Türkçede belirtili nesne ile oluşturulmuş bir cümlede bütün öğelerin yer değiştirebildiği gözlenirken aynı cümlelerin belirtisiz nesne ile oluşturulduğu durumlarda öğelerin yer değiştirilebilirliğinin sınırlandığı dikkati çekmektedir. Başka deyişle “Çocuk camı kırdı.” cümlesinde “Çocuk kırdı camı.”, “Kırdı çocuk camı.”, “Camı çocuk kırdı.”, “Camı kırdı çocuk.”, “Kırdı camı çocuk.” gibi bütün öğeler yer değiştirebilir. Ancak “Çocuk cam kırdı.” cümlesinde “Cam çocuk kırdı.” şeklinde nesnenin başa getirilmesi mümkün değildir. Benzer şekilde “O burada ne arıyor?” cümlesi “Burada o ne arıyor?”, “Ne arıyor o burada?” veya “O ne arıyor burada?” şeklinde de ifade edilebilirken “Ne burada o arıyor?” , “Arıyor burada ne o?” veya “O burada arıyor ne?” şeklinde söylenemez. Görüldüğü üzere Türkçede sözdizimindeki öğelerin esnekliği rastgele ve sınırsız değildir. Bu çalışmada Türkçe sözdiziminin esnekliğinin sınırları örnek cümleler üzerinden gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Sözdizimi, Devrik Cümle, Kuralsız Cümle, Sözdiziminin Sınırları

Tarihi Boyunca Türkçede Devrik Cümleler

Assist. Prof. Dr. Hayrullah Kahya

ÖZ

Geleneksel dilbilgisi kitaplarında “yüklemi sonda bulunmayan cümle” şeklinde tanımlanan devrik cümleler Türkçe cümle diziminin olağan akışına uymayan bir cümle çeşidi olarak dikkati çekmektedir. Bu tür cümleler Türkçede konuşma dilinde, şiirlerde, slogan ifadelerde, reklam metinlerinde, deyimlerde ve atasözlerinde daha çok kullanılmaktadır. Özellikle 1940 ve sonrası Türk edebiyatında Nurullah Ataç’ın (1898-1957) da gayretleriyle yazı dilimizde daha çok görülmeye başlamıştır. Ataç ve takipçileri devrik cümlenin dil devriminin önemli bir özelliği olduğunu kabul ederek bu cümle türünü yaygınlaştırmaya çalışmışlardır. Buna karşı bu cümle türünün Türkçenin öz malı olmadığı, Türkçeye Batı dillerinin etkisiyle girmiş olduğu, bu cümle türünün yaygınlaştırılmasının tarih boyunca hiç bozulmadan günümüze kadar gelmiş olan Türkçenin cümle yapısını bozacağını, dolayısıyla da kimliğimizin aynası olan dilimizi bozuk ve anlaşılabilir bir hâle getireceği ifade edilmiştir. Bu çalışmada devrik cümlenin tarihi boyunca Türkçedeki durumunu ortaya çıkarmak amacıyla Orhun Yazıtlarında, Uygurcada, Kıpçakçada, Çağataycada, Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi dönemlerinde yazılmış bazı mensur eserlerde geçen devrik cümle örnekleri yapısal ve anlamsal işlevleri bakımından incelenmiştir. Çalışma sonunda devrik cümlenin Türkçenin hemen her döneminde görülebildiği ortaya çıkmıştır. Ancak bir metinde devrik cümle ile düz cümlelerin kullanım sıklığının her zaman düz cümle lehine olduğu, devrik cümlelere metinlerde genellikle konuşma pasajlarında, atasözlerinde, deyimlerde veya tercüme cümlelerde rastlandığı dikkati çekmektedir. Sonuç olarak Türkçenin hemen her döneminde görülen devrik cümlenin yerli yerince kullanımının anlatımdaki monotonluğu azalttığı, anlatım gücünü artırdığı ileri sürebilir. Ancak bu etkinin görülebilmesinin en önemli şartı, metinlerdeki devrik cümle oranının düz cümlelere göre çok daha az olmasının gerekliliğidir.

Anahtar Kelimeler: Sözdizimi, Devrik Cümle, Kuralsız Cümle, Devrik Cümlenin Tarihi, Tarihi Metinlerde Devrik Cümleler

Sosyal Bilgiler Eğitiminde CBS Kullanımı

Assoc. Prof. Dr. Mustafa Sağdıç

ÖZ

Araştırmanın amacı dünyada ilk ve ortaöğretim düzeyinde kullanımı hızla artan Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS), Türkiye’de sosyal bilgiler derslerinde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesidir. Çalışmada bu amaca yönelik olarak literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. CBS’nin ilk ve ortaöğretim programlarında uygulanabilirliği ile ilgili yerli ve yabancı literatürde yer alan kaynaklar incelenerek, kavramın sınırlılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır. CBS, mekânsal bilgilerin depolanması, saklanması, analiz edilmesi, başka bilgilerle ilişkilendirilmesi, güncellenmesi, görüntülenerek farklı formatlarda haritalara dönüştürülmesi için kullanılan bilgisayar yazılımı ve donanımından oluşmaktadır. Mekân bilimi coğrafya alanında yaşanan en önemli teknolojik gelişmenin CBS olduğu artık yaygın bir kanaat haline gelmiştir. CBS, kamu ve özel sektöre bağlı çok çeşitli kurumlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Son zamanlarda eğitim sektöründe kullanılan en güncel bilgi teknolojilerinden biri de CBS’dir. Sosyal Bilgiler Eğitimi; başta tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi olmak üzere; ekonomi, sosyoloji, etnografya, arkeoloji, psikoloji gibi sosyal bilimlerin bütün alanlarını disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan, bu disiplinler arası bilgiyi toplumun güncel problemlerine göre öncelik sırasına koyarak, pragmatik bir yaklaşımla değerlendiren ve ilkökul-ortaokul düzeyinde çocuklara öğretilmesini amaçlayan bir eğitim alanıdır. Sosyal bilgiler eğitiminin kapsamı düşünüldüğünde, CBS yardımıyla eğitim öğretmenler ve öğrenciler için son derece nitelikli bir hale getirilebilir. CBS’nin sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasının görsel olarak öğrenmeyi kolaylaştırma, harita bilgisini geliştirme, kalıcılığı artırma gibi pek çok faydası bulunmaktadır. Ayrıca yapılan birçok örnek uygulama CBS ile yapılan eğitimde öğrencilerin daha aktif olduğu, verimli çalıştığı ve daha başarılı olduğu ileri sürülmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin CBS bilgilerindeki eksiklikler, öğretim programlarında CBS’ye yeterince yer verilmemesi ve buna bağlı motivasyon eksikliği gibi pek çok problem söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), Eğitim, Sosyal Bilgiler

Türkiye’de Cumhuriyetten Günümüze İlkokul ve Ortaokul Programları İçinde Coğrafya Eğitiminin Yeri

Assoc. Prof. Dr. Mustafa Sağdıç

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar uygulanan ilkokul ve ortaokul öğretim programları içinde mekân bilimi coğrafyanın yerini belirlemektir. Bunun için amaca yönelik literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada cumhuriyet dönemine ait 1924,1930, 1948, 1962, 1968, 1990 ilkokul programları, 1931-1932, 1938, 1949, 1962, 1970, 1985 tarihli ortaokul programları, 1998, 2005, 2015 ve 2018 tarihli ilköğretim Sosyal Bilgiler programları incelenmiştir. Betimsel analiz tekniğine dayalı olarak elde edilen bulgular yerli ve yabancı literatür ışığında tartışılarak alana özgü değerlendirmelerde bulunulmuş ve yine sosyal bilgiler programları ile ilgili bazı öneriler ortaya konulmuştur. Özellikle cumhuriyetin kuruluş döneminde ilkokul 4. sınıftan itibaren lise son sınıfa kadar müstakil bir coğrafya dersinin programda yer aldığı görülmektedir. İlkokullarda il olarak 1962’de sosyal bilgiler dersleri “Toplum ve ülke incelemeleri” başlıklı bir ders içinde birleştirilmiştir. 1968 yılında ise bu ders için “Sosyal Bilgiler” adı benimsenmiştir. Ortaokullarda ise bu bileştirme 1971-72’de gerçekleşmiştir. 1985’te ortaokullarda Sosyal Bilgiler dersi kaldırılarak yerine Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri konulmuştur. 1998’de bu dersler tekrar kaldırılmış ve 4. Sınıftan 7. sınıfa kadar bu sınıfları kapsayacak şekilde bir Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı yürürlüğe konulmuştur. 2005’de ise yapılandırmacı bir yaklaşım benimsenerek yeni bir sosyal bilgiler programı ilan edilmiştir. Ancak 2015’e kadar ki sosyal bilgiler programlarının disiplinler arası bir yaklaşımı yeterince uygulayabildiği söylenemez. Çünkü farklı disiplinlere ait konuların birbirleri ile yeterince ilişkilendirilemediği görülmektedir. Ancak 2018’de güncellenen yeni sosyal bilgiler programı; diğer programlara nazaran tarih, coğrafya, hukuk, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, siyaset bilimi, etnografya, arkeoloji, psikoloji gibi sosyal bilimlerin bütün alanlarını disiplinler arası bir yaklaşımla ele alabilmiştir. Sosyal bilgiler programlarının bu disiplinler arası bilgiyi toplumun güncel problemlerine göre öncelik sırasına koyarak, pragmatik bir yaklaşımla sürekli güncelleyerek sürdürmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programları, Coğrafya Eğitimi, İlkokul, Ortaokul

Günümüz Türk Edebiyatı Fantastik Eserlerinde Çevirinin Etkisi

Assist. Prof. Dr. İnönü Korkmaz

ÖZ

Fantastik ve bilim kurgu kavramları çoğu zaman birbirlerinin sınırlarında dolaşan ve bazı durumlarda da birbirleri ile karıştırılan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Aslında birbirlerinden oldukça farklı olan bu iki kavram edebiyat ve görsel sanatlardan özellikle sinemada son yıllarda pek çok başarılı eserde yer edinmiştir. Bu kavramlardan fantastik aslında edebiyatımıza pek de yabancı bir kavram değildir. Gerek Osmanlı dönemi gerekse Cumhuriyet ve sonrası dönemlerde fantastik kurgu edebiyatımızda çeşitli eserlerde kendine yer bulmuştur. Ancak özellikle bilim kurgu ve son yıllarda da fantastik kavramının çeşitli alt türleri ortaya çıkmış ve edebi eserlerde de görece daha geniş bir yelpazeye ulaşılmıştır. Farklı dillerden Türkçeye gerçekleştirilen çevirilerin Türkçe fantastik ve bilim kurgu eserler üzerinde belli ölçüde bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı da özellikle fantastik yazın kurgusunun çeviri eserler yoluyla Türk edebiyatındaki bu yansımalarını irdelemektir. Ayrıca çeviri yoluyla Türkçeye kazandırılan eserlerin Türkçe yazın dizgesindeki yeri ve türdeş eserler ile arasındaki benzerlikler ya da farklılıkların da irdelenmesi hedeflenmektedir. Böylece çevirinin Türk edebiyatında “fantastik kurgu” başlığı altında sayılan eserlerin üzerinde ne gibi etkilerinin oldukları incelenebilir. Ortaya çıkabilecek benzerlikler ve farklılıklar çeviribilim kuramcılarında Itamar Even Zohar’ın çoğul-dizge kuramında değinilen birincil ve ikincil edebiyat kavramları çerçevesinde ele alınarak Türk Edebiyatı bağlamında değerlendirilebilir. Bu inceleme çalışması sonucunda “fantastik kurgu” kavramının günümüzde Türkçe yazın eserlerinde görece daha çok popüler olduğu varsayımından yola çıkarak çevirinin bireyler ve toplumlar arasında olduğu kadar edebiyatlar arasında da birleştirici bir etkisinin olduğu iddia edilebilir. Çeviri yoluyla farklı dillerde üretilmiş yazın eserlerinin diğer çevrildikleri dillerin yazın dizgesini zenginleştirdiği ve böylece de kültürlerin birbirlerini bir bakıma etkileyebildikleri sonucuna varılabilir.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Yazın Çevirisi, Fantastik, Çoğul Dizge Kuramı

Mütercim-Tercümanlık Sınıflarında Temel Bilgi Teknolojileri Dersinin Yeri ve Önemi

Assist. Prof. Dr. İnönü Korkmaz

ÖZ

Ülkemizde çeviri eğitimi genel olarak lisans ve ön-lisans programlarında mütercim-tercümanlık adı altında ve yüksek lisans ile doktora programlarında da çoğunlukla çeviribilim başlığı altında yürütülmektedir. Bunlardan ön lisans ve lisans programlarında çeviri öğrencileri çoğu kez iki yarıyıl süren temel bilgi teknolojileri ya da bilişim teknolojileri adı altında teknoloji ile ilintili dersler almaktadırlar. İçinde bulunduğumuz dönemde teknolojik gelişmelerin ne denli hızlı bir biçimde yaşandığını göz önünde bulunduracak olursak bilişim teknolojileri ile ilintili derslere çeviri eğitimi programlarında yeterli ölçüde yer verilmesi özellikle önemlidir. Çünkü günümüz çeviri uygulamalarının büyük bir kısmı bilgisayar destekli çeviri araçları ve makine çevirisi gibi doğrudan bilişim sektörü ile iç içe yazılımlara ihtiyaç duymaktadır. Artık çeviri eğitiminde önemli bir yer edinen bilgisayar destekli çeviri ve makine çevirisi uygulamalarına yönelik dersler de üniversitelerimizin ilgili bölümlerinin müfredatına eklenmiştir. Ancak özellikle bilgisayar destekli çeviri ve makine çevirisi gibi çeviri uygulamalarında sıkça karşılaşılan teknolojileri kullanmadan önce çeviri öğrencilerinin temel bilgi teknolojilerini kullanabilme becerilerine sahip olması gerekir. Farklı bilgisayar işletim sistemleri, kelime işlem yazılımlarını, çeşitli yazılı, görsel ve işitsel verilerin saklanması, depolanması ve etkin biçimde kullanımı ile masa üstü yayıncılık araçlarını ve bilgisayar bileşenlerini tanımak ve kullanımı konusunda bilgi sahibi olmak çeviri öğrencilerinin piyasa gereksinimlerini karşılayabilmeleri bakımından önemlidir. Çalışmaya örnek olarak Trakya Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık (İngilizce) Ana Bilim Dalı'nda 3. ve 4. yarıyıllarda öğrencilere zorunlu seçmeli ders olarak verilen Temel Bilgi Teknolojileri I ve II derslerinin içerikleri incelenmesi ve bölüm öğrencilerinin gereksinimlerini ne denli karşılayıp karşılamadıklarının irdelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda çeviri bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin temel bilgi teknolojileri kapsamında mesleklerine yönelik hangi bilgi ve becerileri edinebileceklerini ortaya çıkarılması ve bilişim teknolojileri derslerinin öğrenciler açısından nasıl daha etkin kılınabileceğini göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel Bilgi Teknolojileri, Bilgisayar Destekli Çeviri, Makine Çevirisi, Mütercim-Tercümanlık

Ortaokul Öğrencilerinde Sosyal Görünüş Kaygısı

Dr. Meryem Vural Batık - Dr. Kemal Özcan - Prof. Dr. Seher Balcı Çelik

ÖZ

Beden imajı, bedenın öznel ve bireysel algısı olarak kişiliğın temel bileşenlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Beden imajının olumlu ya da olumsuz olması, bireyin benlik saygısını, sosyal ilişkilerini ve duygusal yaşantısını da etkileyen, sosyal görünüş kaygısı ile yakından ilişkili bir değişkendir. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin sosyal görünüş kaygısı düzeylerini belirlemek ve sosyal görünüş kaygısının cinsiyet, sınıf, beden kitle indeksi, kilosundan memnun olma durumuna göre incelemektir. Araştırmaya Samsun'daki ortaokullarda öğrenim gören %51,7'si kız ve %48,3'ü erkek olmak üzere toplam 458 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin sosyal görünüş kaygılarını belirlemek amacıyla Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin %8'inin beden kitle indeksine göre fazla kilolu olduğu, ancak %22'sinin kendisini aşırı kilolu olarak değerlendirdiği ve bu ergenlerin %23'ünün kilosundan memnun olmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin %45'inin beden kitle indeksine göre zayıf olduğu ancak %20'sinin kendisini zayıf olarak değerlendirdiği dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda beden kitle indeksine göre zayıf olan ergenlerin yaklaşık yarısının kendisini normal kiloda algıladıkları söylenebilir. Sosyal görünüş kaygısının cinsiyet, sınıf düzeyine, kilolarını nasıl algıladıklarına ve kilodan memnuniyet durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlarına göre, kız ergenlerin sosyal görünüş kaygılarının erkek ergenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu; sınıf düzeyine göre ise anlamlı düzeyde farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca kendini normal kiloda olduğunu düşünen ergenlerin sosyal görünüş kaygılarının diğerlerine göre anlamlı düzeyde daha az olduğu, obez olduğunu düşünen ergenlerin ise anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Buna ek olarak kilosundan memnun olmayan ergenlerin sosyal görünüş kaygılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular ilgili alan yazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Görünüş Kaygısı, Ortaokul, Öğrenci, Kaygı

Lise Öğrencilerinde Problem Çözme Becerileriyle Öz Düzenleme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ms. Mahsa Hossein Ziyae Sabonchi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerin problem çözme becerileriyle, öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek ve problem çözme ve öz düzenleme becerileri cinsiyet, kardeş sayısı, sınıfta kendini ne kadar başarılı bulma ve anne -baba eğitim durumlarına göre farklılaşım farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Bu araştırma Ankara ilindeki Milli Eğitime bağlı resmi liselerde devam eden 135438'lik evrenden %95 güven ve %5'lik duyarlılıkla 384 örnekleme çalışmanın yapılması planlanmıştır. Bu araştırma genel tarama modellerinden ilişki tarama türünde bir araştırmadır. Veri toplama araçları olarak da problem çözme envanteri ve öz düzenleme ölçeği kullanılmıştır. Problem çözme envanteri 1982 yılında Heppner, Petersen tarafından geliştirilmiştir. Problem çözme ölçeğinin Türkçe uyarlaması 1993 yılında Şahin, Şahin ve Heppner tarafından yapılmıştır. Üzerinde yapılan çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı. 88 olarak bulunmuştur. Öz düzenleme ölçeği ise Moilanen tarafından geliştirilen ergenlerin öz düzenleme becerilerini ölçmek için geliştirilmiştir. Öz düzenleme ölçeğinin Türkçe uyarlaması ve geçerlik güvenirlik çalışmaları 2008 yılında Harma tarafından yapılmıştır. Ölçek iki alt boyutu (başarılı öz düzenleme ve başarısız öz düzenleme) kapsamaktadır. Başarılı öz düzenleme boyutunun iç tutarlılık katsayısı 0.85, Başarısız öz düzenleme iç tutarlılık katsayısı ise 0.80 olarak istatistiksel biçimden kabul edilir düzeydedir. Elde edilen bulgulara göre, lise öğrencilerin problem çözme ve öz düzenleme becerileri cinsiyet, kardeş sayısı, sınıfta ne kadar başarılıyım değişkenlerine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Ayrıca lise öğrencilerin problem çözme becerilerin iki alt boyutu olan problem çözme yeteneğine güven ve yaklaşma kaçınma, anne eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği elde edilen bilgiler arasındadır. Son olarak lise öğrencilerin problem çözme ve öz düzenleme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: Problem Çözme, Öz Düzenleme.

Landscape Value Of Urban Forests In Trabzon

Ms. Makbulenur Bekar - Ms. Demet Ülkü Gülpınar Sekban - Ms. Nilgün Güneroğlu

ÖZ

Günümüzde ekonomik, siyasal ve teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkan artan yapılaşma, azalan yeşil alan ve beraberinde gelen ekolojik problemler özellikle kentsel alanlarda yaşamını sürdüren insanlar için büyük sorunlara sebep olmuştur. Bu sorunlar, kent içerisindeki yeşil alanların azalması, orman alanlarının yok olmasıyla, insanlar üzerinde yarattığı psikolojik baskılar ile daha da görünür hale gelmiştir. Bu sorunlardan dolayı insanlar doğal alan arayışına girip, daha çok yeşil alan isteği oluşmuştur. Bu istekte zamanla turizm hareketlerine, turizm türlerine yönelişi sağlamıştır. Bu yönelişler günümüzde kırsal peyzaj, rekreasyon, eko-turizm gibi kavramlar ile karşımıza çıkmaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesi, turizm için önemli olan, yayla kültürü, doğal ve kültürel potansiyelleri, flora ve faunası, ormanları, gölleri, dereleri, iklimi, bitki örtüsü gibi birçok potansiyele sahiptir. Günümüzde bunların yanı sıra kent merkezinde bulunan kent ormanları ise Trabzon halkının uğrak yerleri olmuştur. Yapılan bu çalışmada doğal ve kültürel değerlere sahip olan Trabzon'un bazı kent ormanlarının peyzaj özellikleri incelenip, alanın potansiyelleri değerlendirilip yerel halkın bu alanlardaki düşünceleri anket ile belirtilmiştir. Anketler SPSS yazılımı ile düzenlenmiştir. İstatistik sonuçları doğrultusunda halkın refahını arttırmak ve doğal ve kültürel değerleri korumak ve tanıtmak amacıyla doğaya duyarlı peyzaj planlamasına yönelik önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent Ormanı, Peyzaj Değeri, Trabzon

6. Sınıf Öğrencilerinin Çizgi Roman Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi

Dr. Mazhar Bal - Assoc. Prof. Dr. Keziban Tekşan

ÖZ

Çizgi romanların, öğrenciler için ilgi çekici içerikler sunan çok katmanlı metinler olduğu bilinmektedir. 2017 yılında yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da çizgi romanlara önem verildiği görülmektedir. Daha önceki Türkçe Öğretim Programı'nda (2006) çizgi romanlara yer verilmezken; yenilenen programda çizgi romanlar, bir metin türü olarak kabul edilmektedir. Ayrıca gerek Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan yatırımlar gerekse öğrencilerin okul dışı yaşamları göz önünde bulundurulduğunda teknolojinin öğrenciler için önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu yüzden de öğrencilerin etrafını kuşatan bu dijital ortamların etkin ve bilinçli kullanıcısı olmaları sağlanmalıdır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, 6. sınıf öğrencilerinin çizgi roman yazma becerilerinin geliştirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle öğrencilerin çizgi roman hakkında önbilgileri belirlenmiştir. Belirlenen eksikliklerden hareketle bir uygulama süreci tasarlanmıştır. Eylem araştırması ile desenlenen bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu, yarı yapılandırılmış gözlem formu, günlük ve öğrenciler tarafından tasarlanan çizgi romanlar veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 30 (15 kadın, 15 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler 6. sınıf düzeyinde eğitim görmektedir. Verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verilerinden hareketle öğrencilerin çizgi romanlara karşı ilgili ve çizgi romanların onların günlük hayatlarında önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir. Öte yandan öğrencilerin, bir metin türü olarak çizgi romanları, nasıl üretebilecekleri hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Çizgi roman üretim sürecinde, öğrencilerin derse karşı ilgili oldukları dikkat çekmektedir. Bununla birlikte günlük yaşam deneyimlerini çizgi romanlarına yansıttıkları belirlenmiştir. Bu açıdan çizgi romanların okul içi ve okul dışı yaşantıyı bütünleştirmede kullanılması gereken bir metin türü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin dijital yazma becerilerinin geliştirilmesinde de çizgi romanların önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Yazma Becerisi, Dijital Yazma, Çizgi Roman

Dynamic Pricing For Sports Events

Mr. Mehmet Şahin

ÖZ

Dynamic pricing has been a prominent research field, and there have been abundant studies conducted related to it. Even though most of them are conducted for hotel and airline industries, the number of studies in sports has been increasing. Especially, after the San Francisco Giants implemented dynamic pricing strategy to 5% of their stadium and generated \$500,000 more revenue as the first professional sports team, the number of studies have expanded. However, most of the studies try to identify factors that affect the model. They mostly handle dynamic pricing from a managerial view and/or consider currently available models having been implemented by Major League of Baseball teams. The number of mathematical models of dynamic pricing is insufficient in this field. Sports games attract many spectators, thus it is believed that pricing tickets of them is worth taking into account. As indicated in the literature, dynamic pricing is appropriate for sports industry, and it should be preferred in practice instead of traditional pricing strategies that underprice tickets. This study mainly intends to contribute dynamic pricing in sports, by proposing a mathematical model for tickets of football games. The model is based on a reference price and price multipliers, thus the approach can be customized for clubs. This feature increases chance for success of the approach in practice. The number of assumptions is limited, so the applicability of the model is high. In this study, with the aim of revenue maximization, optimization of the multipliers is the main concern. Since most of the game characteristics of different sports disciplines are in common, the model can be applied to other sports disciplines by making a few changes. According to the results, the revenue is increased by up to 9% compared to the traditional pricing strategies.

Anahtar Kelimeler: Dynamic Pricing; Revenue Management; Optimization

Forecasting Attendance Demand Of Sports Games

Mr. Mehmet Şahin

ÖZ

Demand information is a major tool for decision makers and sports administrators. It is also required by dynamic ticket pricing models of sports events, which have been an increasingly popular research topic. It can be inferred that the accuracy of the demand forecasting plays a crucial role on critical decisions. Considering this point, soft computing techniques, artificial neural networks and adaptive neuro-fuzzy inference system (ANFIS), are utilized to forecast attendance demand of sports games in this study. Classical regression models have been used in almost all of the studies conducted for the same purpose. It is aimed to propose competitive alternative forecasting approaches. To do so, multiple models are developed to forecast attendance demand rate of sports events. To generalize the use of the proposed approaches, as a general term, the demand rate is considered. By multiplying the demand rate by the total number of tickets offered for sale, the number of spectators (attendance demand) is obtained. The proposed approaches can be used for almost all sports disciplines by making some modifications. Demand factors of indoor and outdoor sports games may differ. Therefore, the determinants of demand are selected accordingly. The real data of the sports clubs are used to evaluate the forecasting results of the models. The mean absolute percentage error (MAPE) is used for that purpose. As a result, the MAPE values of the proposed models are below %10 that means the proposed models can be utilized for demand forecasting purposes. The proposed models may be utilized in other industries as well.

Anahtar Kelimeler: Soft Computing Techniques; Demand Forecasting; Neural Networks; Anfis

Kur'ân Merkezli Bir Duygu/Değer Felsefesi: Kuşatıcı İlâhî Sevgi Teorisi

Assist. Prof. Dr. Muhammet Caner Ilgaroğlu

ÖZ

Dünyevileşmenin, Kur'ân'ın ifadesiyle heva ve hevesine boyun eğmenin, onu kendine ilah edinmenin sıradan yaşantı haline geldiği bir çağdayız. Bu çağın en belirgin motifi güç ve haz tutkusu; bu tutkuyu insanlara sağlayan en belirgin kaynak ise tüm basit hazları ve dünyevî zenginliği mümkün kılan paradır. Monehedonist (parahazcı) bir yaşam felsefesinin hatta bir inanç sisteminin hüküm sürdüğü, aslında her biri birer değersizleşme olan finansal, sanal ve imajinal değerlenmelerin ön plana çıktığı bir çağdayız. Başta küresel sermaye savaşları olmak üzere gelir dağılımı adaletsizliği, lüks tüketim tutkusu, teknolojik konfor bağımlılığı vb. tüm ahlâkî anomalilerin nedeni böyle bir yaşam felsefesinin hakim olduğu bireyler, toplumlar ve sosyo-politik kurum ve sistemlerin varlığıdır. Tüm bu çağdaş ahlâkî problemlerin felsefî anlamda izah edilebilmesi ve giderilmesi için hiç kuşkusuz yeni bir ahlâk teorisine ihtiyaç vardır. Kuran bir metin olarak hem duyguları ele alan hem duyguların nasıl ahlâkî değerlere dönüşebileceği konusunda yol gösteren bunun da ötesinde okuyucusu ile duygusal anlamda bağ kurabilen ilahi bir metindir. Bilgilendirici rehberliği, muhatabının iç dünyasına seslenişi, son derece etkili üslubuyla insanın hem bilişsel hem duygusal hem de davranışsal (amelî) yönünü kavramaktadır. Temel olarak ortaya koyduğu ana kavramların içinde hem bilişsel hem de kuşatıcı bir duygu boyutu bulunmaktadır. Bu yönüyle o, bilgiyi ne kuru matematiksel bir kavram olarak işlemekte ne de onu saf duygusal içeriklere dönüştürmektedir. Akıl ve kalp, onda hem ontolojik hem epistemolojik hem de aksiyolojik bir bütünlük olarak sunulmaktadır. Kuran'da sadece akıl değil düşünen bir kalp vardır. Bu kalp düşünmekle de kalmaz görür, işitir ve davranır. Bu bildiri, Kur'ânî kavramları, duygu ve değer felsefesi bağlamında analiz etmek suretiyle kaynağında kuşatıcı ilâhî sevginin yer aldığı yeni bir ahlâk teorisinin ana hatlarını izah etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sevgi, Rahmet, Ahlak, Duygu Felsefesi

Premodern ve Modern Dönemlerde "Cesaret Erdemi"nin Kavranışı

Assist. Prof. Dr. Muhammet Caner Ilgaroğlu

ÖZ

Cesaret erdemi, her şeyden önce akıl ve yürek işi diyebileceğimiz, pre-modern ve modern toplumlar için farklı konsepsiyonları olan bir ahlâkî erdemdir. Pre-modern dönemde insan olmak ve insanlarla bir arada yaşamak, çoğunluğu sözlü geleneklere dayalı köklü inanç ve değerler sistemi diyebileceğimiz törelere yürekten bağlanmakla mümkün olabilmekteydi. Söz konusu dönemde insanlar, yürekten bağlı oldukları töreler etrafında yine gönüllü olarak birleşmekte ve dayanışma halinde bulunmaktaydılar. Pre-modern dönemde cesaret erdemi, bireyin, aklî ve ahlâkî erdemler üzerine kurguladığı varoluşsallığını (sonunda kendi eliyle kendi bedenini nihayete erdirmek pahasına) sürdürme mücadelesi olarak kavranmaktaydı. Modern dönemde ise "insan olmak" sorunsalı genişlediğinden artık sadece insan olmak üzerinde değil; insan kalabilmek ve insan ölebilmek üzerinde de düşünmek zorundayız. Neredeyse tüm geleneksel değerlerin kaybolmaya yüz tuttuğu; sanal, imajinal ve finansal değerlerin vazgeçilmez olduğu bir dünyada yaşamaktayız. Bu dünya, bir insanın içine düşüp kaybolduğu yüzlerce fenomen arasından doğru olanı seçip o yolda ilerlemek zorunda olduğu bir dünyadır. Modern dünya dediğimiz bu dünyada insan olmak, rakamsal değerlerle ifade edilir olmak demektir. Bu dönemde aranan değerler de haliyle rakamsal değerlerdir. Örneğin banka kredibilite notunun düşük ya da yüksek olmasına bağlı olarak kişinin itibarı da düşüp yükselmektedir. Kullandığı aracın, giydiği elbisenin, taşıdığı aksesuarın marka değerine göre kişinin imaj değeri artmakta ya da azalmaktadır. Yine sanal alemdeki paylaşımlarının beğenilmesi ve takip edilmesi oranında saygınlığı artmakta ya da azalmaktadır. Ayrıca bu dönemde insanlar rekabet merkezli, yazılı hukuk kurallarına dayalı zorunlu birlikteliklerle bir arada bulunmaktadırlar. Hal böyle olunca cesaret erdeminin modern insanın mantalitesindeki yeri, biyolojik ve ekonomik varoluşunu sürdürmek için vereceği fizikî ve psikososyal mücadele olmaktan öteye geçememektedir. Bu bildiri, cesaret erdeminin modern ve premodern dönemlerdeki kavranışını karşılaştırmak suretiyle onun; ölçülülük, adalet, sevgi, akıl ve vicdanla yoğrulmuş, bencil duygulardan uzak, kahramanlara özgü bir erdem olduğunu felsefi olarak ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cesaret, Korkaklık, Modern Dönem, Pre-Modern Dönem

Turistlerin Algıladığı Destinasyon İmajının Tatil Memnuniyetine, Tavsiye Etme ve Tekrar Ziyaret Niyetlerine Etkisi: Pamukkale Örneği

Assoc. Prof. Dr. Nuray Selma Özdiçiner - Assoc. Prof. Dr. Ali Soylu

ÖZ

Memnuniyet bir ürün veya hizmetin olması gereken değeri ile kişiler tarafından algılanan değeri arasındaki uyum düzeyidir. Bu düzey arttıkça memnuniyet artacaktır. Turistlerin tatil yaptıkları yere ilişkin algıladıkları imajın tatil memnuniyetine ve buna bağlı olarak tekrar ziyaret etme ve başkalarına tavsiye etme etkisi oldukça önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Pamukkale yöresini ziyaret eden turistlerin algıladığı destinasyon marka imajının tatil memnuniyetine, tavsiye etme ve yeniden ziyaret niyetlerine etkisini belirlemektir. Araştırma Pamukkale’de 795’i yerli ve 237’si yabancı olmak üzere toplam 1032 turiste anket uygulanarak yapılmıştır. 44 ifadeden oluşan anket aracılığı ile yapılan araştırma sonucunda Pamukkale destinasyonunda turist memnuniyetine, yeniden ziyarete ve başkalarına tavsiyeye olumlu etkide bulunan en temel değişkenin “Tarihi, kültürel ve doğal çekicilikler” olduğu bunun yanı sıra bu duruma olumsuz etkide bulunan değişkenin ise “Sakinlik” olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçtan hareketle Pamukkale’yi ziyaret eden turistlerin daha canlı bir bölge, daha fazla aktivite beklentisi içinde oldukları ve bu sağlandığı taktirde tatillerinden daha memnun kalacakları, tekrar ziyarete ve başkalarına tavsiyeye bunun etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Destinasyon İmajı, Tatil Memnuniyeti, Tekrar Ziyaret Niyeti

Türkiye'de Hayatın Değeri Hesaplamalarına Yeni Bir Yaklaşım**Assoc. Prof. Dr. Murat Anıl Mercan - Ms. Nursema Arslan****ÖZ**

Gündelik hayatta çeşitli sebeplerden dolayı, örneğin yasal süreçlerde, kurumlar ve bireyler insan hayatının değerinin ölçümüne ihtiyaç duymaktadır. Bu sebepten dolayı, ekonomistler hayatın değerini çeşitli ülkeler için hesaplamaktadır. Maalesef, bu çalışmalar genellikle gelişmiş ülkeler için yapılmıştır. OECD (2012); OECD üye ülkelerinin verileriyle hesaplamalar yapmıştır, Kniesner (2011); Panel Study of Income Dynamics (PSID) verilerini kullanarak ABD için hesaplamalar yapmıştır, Viscusi (2003); 10 ülkeden gelen mortalite riski primleri ile ilgili 60'tan fazla çalışmayı ve yaralanma risk primleri tahminlerini sunan yaklaşık 40 çalışmayı gözden geçirmiştir. Ülkemiz için yapılan sadece tek bir çalışma vardır, Polat (2013). Polat (2013)'ün çalışmasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilen resmi rakamlar ve 2010-2011 yıllarındaki Hanehalkı İşgücü Anketi'nden alınan ücret verileri kullanılmıştır. Bu çalışma, hem yeni bir veriseti kullanarak hem de ekonometrik metot olarak Polat (2013)'tan ayrılmaktadır. Bu çalışmada kullanılan, Türkiye İstatistik Kurumu'nun ulusal temsil düzeyli 2014 yılı Kazanç Yapısı Araştırması'nın önemli avantajlarından biri de çalışanların firmaları hakkında bilgi içermesidir. Bu sayede bu çalışma, firma etkisini literatürde kontrol eden ilk çalışma olmuştur. Ayrıca, ekonometrik modelde hem firma özellikleri, hem de çalışanın demografik özellikleri kontrol edilmiştir. Hayatın değerinin hesaplanmasında ihtiyaç duyulan, önceki literatürde olduğu gibi, çalışanların faaliyet gösterdiği endüstri kolunda (NACE.2 koduna göre) gerçekleşen ölümlü ve yaralanmalı kaza sayıları için Sosyal Güvenlik Kurumu'nun verisetleri kullanılmıştır. Yapılan analiz sonunda elde edilen bulgular göstermektedir ki, endüstrilerde yaralanmalı kazaların sayısındaki artış, ücretlerin üzerinde küçük ama istatistiksel olarak manalı negatif bir etkiye sahiptir. Ayrıca, bütün meslek grupları, yaralanmalı kazalar kontrol edildiğinde, kontrol grubu olan "Başkanlar, Üst Düzey Yöneticiler ve Kanun Yapıcılar" grubundan düşük ücret almaktadır. Bu meslek etkisinin en yüksek olduğu grup "El Sanatları ve Basım ile İlgili İşlerde Çalışanlar" grubu olup, kukla değişkenin katsayısı -1,48 ve standart sapması 0,09'dur. Etkinin en düşük olduğu grup ise "Bilgi ve İletişim Teknolojisi ile İlgili Profesyonel Meslek Mensupları" grubu olup, katsayısı -0,10 ve standart sapması 0,07'dir.

Anahtar Kelimeler: Hayatın Değeri, Ölümlü Kaza Sayıları, Yaralanmalı Kaza Sayıları, Ücret Farklılıkları, Türkiye

Veraset ve İntikal Vergisi Üzerine Bir Değerlendirme**Assoc. Prof. Dr. Fatih Saraçoğlu - Assist. Prof. Dr. Cem Barlas Arslan - Mr. Öner Gümüş****ÖZ**

Vergi ödeme gücünün tam ve doğru biçimde kavranabilmesi bakımından servet üzerinden de vergi alınmaktadır. Bir servet vergisi olan veraset ve intikal vergisi (VİV) de, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri uygulanmaktadır. Servet vergileri, özel sermayeyi olumsuz etkileyeceği düşünüldüğünden günümüzde sağladığı hasılat bakımından önemini kaybetmiştir. Bu açıdan VİV'de muafıklar ve istisnaların yanında, servet unsurlarının değerlerinin düşük gösterilmesinin (gerçek değerleriyle dikkate alınmamasının) ve vergi oranlarının düşük tutulmasının da etkileri olmaktadır. VİV tarifesinde oranlar; veraset yoluyla intikallerde %1-10, ivazsız intikallerde %10-30 arasında değişmektedir. 5602 Sayılı Kanunda tanımlanan şans oyunları ile gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde oran %20'dir. Vergi tarifesi incelendiğinde özellikle veraset yoluyla intikallerde vergi oranları çok düşük tutulmuştur. Ayrıca vergi dilimlerinin çok geniş ve dilimler ile karşılık gelen oranlar arasındaki ilişkinin yetersiz olduğu görülmektedir. Vergilemenin mali amacı, vergilemeyle kamu harcamalarının gerektirdiği finansman kaynaklarının sağlanabilmesidir. Ülkemizde genellikle mali amacın ön planda tutulduğunu ifade etmek mümkündür. Ancak VİV bunun bir istisnası niteliğindedir. VİV uygulamasındaki cömert istisnalar ile tarifedeki geniş dilimler ve düşük oranlar, doğruyu yansıtmayan beyanlarla birleşince verginin hasılatı yok denecek kadar düşük düzeyde gerçekleşmektedir. 2011-2016 yıllarında VİV'in toplam vergi gelirleri içindeki payının sadece %0,1 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla vergilemenin amaçları ve ilkeleri de dikkate alındığında bu vergiye gerek olup olmadığı sorusu akla gelmektedir. VİV'de temel olarak üç husus vergi kapsamındadır. Bunlar, veraset yoluyla intikaller, ivazsız intikaller ve şans oyunları – yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerdir. Bunlardan veraset yoluyla intikallerin gelir vergisi kapsamına dahil edilmesi düşünülebileceği gibi, tamamen vergi dışı bırakılması da bir seçenek olarak değerlendirilebilir. İvazsız intikaller gelir vergisi kapsamına alınarak diğer kazanç ve iratlar kapsamında değerlendirilebilecektir. Şans oyunları – yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerin de gelir vergisi ya da şans oyunları vergisi kapsamına alınması yoluna gidilebilir. Bu şekilde bir düzenleme vergilemenin amaçları ve ilkeleri açısından uygun görüldüğü gibi, mükelleflerin vergiye uyum maliyetlerinin ve idari maliyetlerin azalmasına da imkan sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Veraset ve İntikal Vergisi, Servet Vergileri, Vergileme

Mevzuat Ekseninde Türkiye’de Vergi Karmaşıklığı**Assoc. Prof. Dr. Fatih Saraçoğlu - Assist. Prof. Dr. Cem Barlas Arslan - Mr. Öner Gümüş****ÖZ**

Vergi, devletin en önemli finansman kaynağı ve maliye politikası araçlarından biridir. Bu durum vergilemede etkinliği zorunlu kılmaktadır. Etkin bir vergilemenin unsurları arasında basitlik (açıklık) önem taşımaktadır. Basitlik ile kastedilen; sistemi karmaşık hale getiren uygulamaların sayısının azaltılması, sadeleştirilmesi, vergi kanunlarının açık ve anlaşılabilir olmasıdır. Keza vergi sisteminin basitliği, etkinliğin bir diğer unsuru olan vergi uyumunu da desteklemektedir. Vergiye uyumu belirleyen ölçütlerden birisi ise vergi mevzuatının; açık ve anlaşılır olması, diğer bir ifade ile mevzuat dilinin sadeliğidir. Mevzuatın karmaşık ve anlaşılmaz oluşu, verginin tarafları açısından önemli bir sorundur. Soyut ve genel olarak düzenlenen vergi kanunlarının somut durumlara uygulanması, uzmanlaşmış bir danışmanlık sisteminin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Ayrıca, basit ve anlaşılır olmayan bir mevzuat neticesinde, vergilemenin gizli ve açık maliyetlerinin de artması muhtemeldir. Modern vergi sistemlerinin temel sorunları arasında vergi karmaşıklığı gelmektedir. Vergi karmaşıklığı kavramının kesin ve net sınırları belirlenememekle birlikte, buna yönelik analizlerde vergi mevzuatı önemli bir yer tutmakta; sistemin basitliğinin önemli göstergeleri arasında vergi kanunlarının yapısı bulunmaktadır. Vergi kanunlarında, kendine özgü yapısının bulunması ya da kanun dilinin gündelik dilden farklı olması gerektiği gibi argümanlarla savunulabilecek bir olgunun çok ötesinde tutarsız, karmaşık ve birlikten uzak bir kanun dilinin bulunduğu dikkat çekmektedir. Ancak kanun yazımında dil bilimine gereken önem verilmediği ve dil bilimcilerden destek alınmadığı anlaşılmaktadır. Oysa vergi kanunları, toplumun genelini ilgilendirdiğinden açık ve sade bir yapıda olması gerekmektedir. Mevzuatın basit ve anlaşılır oluşu yasadışı fırsatları törpülerken, vergi kaybının azaltılması da mümkün olabilecektir. Türk vergi sisteminde mevzuat metinlerinin uzunluğu, karmaşık yapısı ve sık sık değişikliklere maruz kalması gibi etkenlerden ötürü, sistem basitlikten uzaklaşmıştır. Son yıllarda vergi mevzuatının sadeleştirilmesine yönelik çabalar artmış olsa da yapılan düzenlemeler, tebliğ ve yönetmelik gibi yardımcı kaynakların sayısının azaltılması biçiminde gerçekleştirilmiş fakat mevzuat yapısının dil ve anlam bakımından basitleştirilmesine yönelik ciddi bir adım atılmamıştır. Etkin bir reform sürecinde, mevzuatın / mevzuat dilinin basitleştirilmesi, karmaşıklıktan uzaklaşılması kati bir zorunluluk olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Karmaşıklığı, Vergiye Uyum, Türk Vergi Sistemi

Artan Oranlı Vergilemeye Genel Bir Bakış**Lec. Orçun Avcı - Lec. Zeynep Demirci****ÖZ**

Devletin geçmişten bu yana en önemli rollerinden biri kuşkusuz ki kamu harcamalarını finanse edecek gelir kaynağını temin etmesidir. Bu temin etme aşamasında vergiler, büyük bir rol oynamaktadır. Burada devlet; vergileri egemenlik gücüne dayanarak, hukuki cebirle, karşılıksız, vergilendirme yetkisine sahip kurumlarca, gerçek ve tüzel kişilerden, mali ve mali olmayan amaçlar ile toplamaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken husus vergilerin, mükelleflerden hangi kıstaslar çerçevesince alındığıdır. Demokratik ülkelere baktığımızda vergilemenin ekonomik, mali, siyasi ve idari birtakım sınırları bulunmaktadır. Vergi oranları, vergi tarifesi, vergi yükü gibi durumlar bir ülkedeki vergi kayıp ve kaçığını belirleyen en önemli etkenler arasındadır. Bu açıdan hem OECD hem de Avrupa Birliği ülkelerindeki vergi kayıp ve kaçığının ülkemize nazaran daha düşük olduğunu düşünürsek, bu durumun o ülkelerin gelir idaresi, maliye teşkilatı ve vergi sistemlerinden kaynaklandığı sonucuna varabiliriz. Esas olan geçmişten beri süregelen vergi tarifelerinden kaynaklanan farklılıkların değerlendirilmesi hususudur. Bu konuda hep varolan bir tartışma da söz konusudur. Bu tartışma uygunluk açısından, artan oranlı vergi tarifesi ile düz oranlı vergi tarifesinin ödeme gücü ilkesi perspektifinden değerlendirilmesi durumudur. Çalışmanın amacı da artan oranlı vergi tarifesini ödeme gücü ilkesi kapsamında değerlendirmektir. Bu kapsamda artan oranlı vergi tarifesine baktığımızda, vergi matrahının artarken vergi oranının da arttığını görmekteyiz. Konunun temel mantığına bakıldığında artan oranlılıkta, “az kazanan dan az, çok kazanan dan çok vergi alınması” fikrinin hakim olduğu görülmektedir. Bu durum da bir verginin marjinal vergi oranının ortalama vergi oranından yüksek olmasına sebep olmakta ve aslında daha az adil olmasına yol açabilmektedir. Çalışmada konuya, vergi adaleti ya da ödeme gücü ilkesi bakış açısından baktığımızda son hususun tek başına yeterli olmadığı kanaatine varılmaktadır. Çünkü bu kriter tek başına yeterli bilgiyi edinmemizi sağlamamaktadır. Tarifenin yapısındaki sorunlar, artan oranlılıktaki basamakların genişliği gibi durumlar da büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda da artan oranlı vergilemenin karşısına alternatif olarak düz oranlı vergi yapısı sunulmaktadır. Sonuç olarak geleneksel maliyecilerin aksine ödeme gücü ilkesi kapsamında değerlendirdiğimizde özünde artan oranlı vergilerin daha az adil olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Tarifeleri, Ödeme Gücü Yaklaşımı, Artan Oranlı Vergi Tarifesi.

Türkiye’de Mültecileri Konu Alan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Lec. Zeynep Demirci - Lec. Orçun Avcı

ÖZ

Geçmişten günümüze kadar çeşitli sebep ve zorunluluklarla savaşların yaşandığı görülmektedir. Yaşanan bu savaşlar neticesinde birçok insan ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. Aynı zamanda kişilerin sadece savaşlar sebebiyle değil, ülkelerindeki çeşitli zorlayıcı unsurlar sebebiyle de göç ettiği görülmektedir. Kan davası, iklim değişiklikleri, dil, din, ırk, mezhep farklılıklarından dolayı baskı hissetmeleri kişileri iltica etmeye yönlendiren diğer unsurlardan bazılarıdır. Bu anlamda mülteci, ülkesinde ırk, dil, din, sosyal konum, siyasal düşünce ya da ulusal kimliği nedeniyle kendisini baskı altında hissederek kendi devletine olan güvenini kaybeden, kendi devletinin ona tarafsız davranmayacağı düşüncesi ile ülkesini terkedip, başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi o ülke tarafından 'kabul' edilen kişidir. Geçmişten günümüze kadar süregelen ve hala önemini yitirmeyen mülteci konusu çeşitli bilim dalları tarafından çalışılmıştır. Ancak hala belirsizlikleri olan ve üzerinde daha fazla çalışılması gereken konunun önemli unsurları da bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de mülteciler alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Bu anlamda, çalışmada YÖK Tez veri tabanında yer alan, mülteciler konusuna yönelik 1986 yılından 2017 yılına kadar yapılmış olan tezler; tezlerin çalışıldığı üniversiteler, konular, danışmanlığını yürüten öğretim üyesinin unvanı, yüksek lisans veya doktora düzeyinde olması gibi durumlara göre kategorize edilerek incelenmiştir. İncelemeler sonucunda mülteci başlığı altındaki tezlerin sayıca üstünlükle yüksek lisans düzeyinde çalışıldığı, yoğunlukla sosyoloji, hukuk, uluslararası ilişkiler alanlarında yapıldığı, özellikle son dönem açısından Suriye mültecilerine ilişkin çalışmaların yaygın olduğu sonucuna varılmıştır. Çok farklı alanlarda çalışılmış olmasına rağmen ekonomik etkileri ve özellikleri açısından hala literatürde boşluklar olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda yapılan çalışma ile mülteci alanına ilişkin tartışılmamış konuların tespit edileceği ve bu anlamda gelecekte çalışma yapacak olan kişilere yol göstereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mülteciler, Lisansüstü Tezler, Yök.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programının Özel Alan Öğretmen Yeterlikleri Açısından İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Özlem Çamlıbel Çakmak

ÖZ

Kaliteli bir eğitim hizmeti sunulmasının en önemli belirleyicilerinden birisi öğretmendir. Dolayısıyla yüksek nitelikli öğrenmelerin yetiştirilmesi okul öncesi eğitim amaçlarına ulaşılmasını doğrudan etkileyecektir. Öğretmen yeterlikleri, “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar” olarak tanımlanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı yaptığı çalışmalarla Okul öncesi öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikleri; “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ve “Özel Alan Yeterlikleri” şeklinde belirlemiştir. 2017 yılında güncelleme çalışması yapılmakla birlikte, belirlenen yeterliklerin öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları programlarının düzenlenmesinde yol gösterici olacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurumlarda sağlanan eğitimin MEB tarafından ortaya konulan yeterlikleri karşılaması beklenmektedir. Bu çalışmada, Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlenen Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı ders içeriklerinin Okul Öncesi Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri’ni ne ölçüde karşılayabildiği incelenecektir. Betimsel nitelikteki bu çalışmada, ders kur tanımlarının, yeterliklerle uyumluluğu doküman incelemesi yöntemi, var veya yok tekniği kullanılarak incelenecektir. Veriler nitel veri analiz paket programı ile analiz edilerek, grafik ve tablolaştırma yapılacaktır. Sonuçların Yüksek Öğretim Kurumu ve MEB. yeterlik standartlarının tutarlılığının sağlanmasına ve okul öncesi öğretmenliği özel alan yeterliklerinin desteklenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yeterlikleri, Okul Öncesi Öğretmenliği, Lisans Programı, Özel Alan Yeterlikleri, Öğretmen Yetiştirme

Okul Öncesi Eğitimde Kavramlar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Assist. Prof. Dr. Özlem Çamlıbel Çakmak

ÖZ

Düşünme ve öğrenme becerilerinin temeli okul öncesi dönemde atılır. Çocuklar düşünme ve öğrenme becerileri ile neden, niçin, nasıl gibi sorulara mantıklı cevaplar vermeye çalışırken kavramlar arasında ilişkileri kavramayı ve akıl yürütmeyi öğrenirler. Düşünmenin temeli, kavramların varlığına; bilgi kazanımının temeli de kavram kazanımına bağlıdır. Çocukların çevresindeki nesnelere tanımlamak, karşılaştırmalar yapmak, olayların sırasını anlamak, insanların, mekânların ve eşyaların konumlarını ve özelliklerini anlamak gibi okul performansları için önemli olan bilişsel işlevlerin gerçekleştirilmesini kavramlar desteklemektedir. Bu açıdan bakıldığında okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi açısından önemli olan kavramlar konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi ve çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırılması önem arz etmektedir. Bu çalışmada, okul öncesinde kavramlar konusunda yapılan araştırmalar ile ilgili genel eğilimlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Döküman analizi yöntemi kullanılan araştırmanın evrenini, YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından arşivlenen, konu bölümü kavram olarak dizginlenen 773 lisansüstü eğitim tezi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine, okul öncesinde kavram alanında yapılmış toplam 39 tez dâhil edilmiştir. Ulaşılan tezleri incelemek üzere araştırmacı tarafından çalışmanın amacına yönelik bir "Tez İnceleme Formu" geliştirilmiştir ve bu form doğrultusunda bulgular sunulacaktır. Çalışmanın, incelenen tezlerde çalışılan kavramları, değişkenleri, örneklemi ve yöntemleri incelenerek, bu alanda yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Kavram, Lisansüstü Tezler

Tarım İşletmelerinde Muhasebe Organizasyonu, Belge Düzeni ve Kullanılan Defterler**Assist. Prof. Dr. Seçkin Arslan****ÖZ**

Günümüzde küreselleşme ve artan rekabet ortamı ile birlikte işletmeler, değişen piyasa koşullarına karşı faaliyetlerini sürdürürken devamlı planlı ve dikkatli olmalıdır. İşletme yöneticilerinin de bu gelişmeler karşısında bilinçli davranıp rasyonel kararlar alması; doğru, yararlı ve zamanında elde edilebilecek bilgilerin varlığı ile mümkündür. Bu nedenle tarım işletmelerinde de oluşturulacak bir muhasebe organizasyonu ve bilgi sisteminin, işletmenin geleceği açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır. Tarım işletmeleri, ölçek bakımından birbirlerinden farklı özellikler gösterse de büyüklükleri ne olursa olsun, en küçüğünden en büyüğüne, en yalından en gelişmişine ve en ayrıntılısına kadar bütün tarım işletmelerinde muhasebe organizasyonu kurulabilir. Ancak, tarım işletmelerinde tek tip bir muhasebe organizasyonu kurmak mümkün olamayabilir. Tarım muhasebesinin en önemli amacı, tarımsal mamullerin maliyetlerinin belirlenmesidir ki bu maliyetler tarım işletmelerinde kurulacak muhasebe organizasyonu ile hesaplanmaktadır. Küçük kapasiteli ve üretim hacmi düşük olan tarım işletmelerinde, ayrıntılı bir muhasebe organizasyonu kurmak, boş yere zaman ve para kaybına yol açabilir. Bununla birlikte stopaj usulü ile vergilendirilerek, defter tutmak ve belge düzenlemek zorunda olmayan tarım işletmelerinin, muhasebe organizasyonu dahi bulunmamaktadır. Bu çerçevede tarım işletmeleri içinde buldukları durumu dikkate alarak fayda maliyet analizi yapmalı, kendi yapısına uygun bir muhasebe organizasyonu oluşturmalıdır. Belge düzeni ise, tarım işletmelerinde meydana gelen finansal işlemlerin belli bir düzen içerisinde ilgili defterlere yazılmasını ifade etmektedir. Defterler ülkemizde genellikle yasal zorunluluklar nedeniyle vergi matrahının tespiti için tutulmaktadır. Bu çerçevede işletmelerin ödemesi gereken vergi tutarı, işletmenin tuttuğu ticari defter ve belgelerden tespit edilmekte, gerek duyulduğunda ise bu defter ve belgeler ilgili kişilerce kontrol edilmektedir. Bununla birlikte bazı işletmelerin defter tutma zorunluluğu bulunmaktayken, bazılarının ise bulunmamaktadır. Bu özellikli durum ise ülkelerin mali mevzuatlarında açıkça belirtilmektedir. Bu çalışmada amacı önemi giderek artan tarım işletmelerinin; doğru, yararlı ve zamanında bilgi üreten bir muhasebe organizasyonuna sahip olması gerektiği, bu bilgileri üretimde kullanılan belgeler ile kullanılan defterler hakkında bilgi vererek, elde edilecek bilgilerin bu yoğun rekabet ortamında işletme yöneticilerinin karar alma süreçlerindeki önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarım İşletmeleri, Tarım Muhasebesi Bilgi Sistemi, Belge Düzeni,

Zeyd B. Sâbit'in İstidrakleri

Mr. Sedat Yıldırım

ÖZ

Araştırma konumuz “ Zeyd b. Sabit'in İstidrakları” olacaktır. Çalışmamızı ilgilendiren yönüyle istidrak, hadis literatüründe bir ravinin rivayetindeki eksik veya yanlış aktarımları belirtilmek sureti ile hadisi rivayet etmek anlamına gelmektedir. Evet, Zeyd b. Sabit hadisin nakli konusunda müthiş bir hafıza gücüne sahip olması ona, işittiği rivâyetleri aynen ezberde tutma imkanı tanımıştır. Dolayısıyla Zeyd b. Sâbit miras ,ticaret, hades gibi önem arz eden konularla alakalı bir çok rivayet ve kanaate, hafızasında tuttuğu rivâyetlerle itiraz etmiş ve mezkur konularla alakalı rivâyetlerin doğru bir formatta aktarılmasına yardımcı olmuştur. Çalışmamızda Zeyd b. Sâbitin, bazı sahâbenin naklettiği rivâyet ve içtihadı yaptığı itirazları, on farklı rivâyet üzerinde açıklanacaktır. Rivayetlerini ve görüşlerini tashih ettiği kişiler, Rafi' b. Hudeyc, Abdullah b. Ömer ve bir çok istidraki olan Hz. Aişe gibi Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sözlerinden haberdar olan kimselerdir. Dolayısıyla Zeyd b. Sabit'in itirazında bulunduğu kimseler, sahabeler içinde ilim ve zekasıyla öne çıkan kimselerdi. Bu kişilerin taşıdıkları bu özelliklere rağmen, Zeyd b. Sabit bu kişilere, doğru gördüğü rivayet ve bilgileri aktarmaktan erinmemiştir. Zeyd b. Sabit'in, hadisin aktarılmasında gösterdiği hassasiyet, kendisinden asırlar sonra gelecek olan hadis sevdalıları için olmazsa olmaz nitelikte olan bir sahih rivâyetin tespit edilmesinin ve kanaat belirtmenin temelini oluşturacaktı. Zira söz konusu Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sözü ise veya dini bir konuysa, kişi çok hassas ve çok dikkatli olması gerekir. Bu güzide insanlar ise, bu noktada en çok hassasiyet gösteren kimseler olarak İslam ümmetine örnek olmaktadır. Biz burdan yola çıkarak Hz.Peygamber'in (s.a.s.) vefatından sonraki süreçte sağlam bilgilere dayanmak suretiyle sened ve metin tenkidi yapıldığı sonucuna ulaşabiliriz. Böylece birinci asırdan itibaren nakledilen rivâyetlerin sıhhati konusunda önemli gayretler sarf edildiğini tespit edebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Zeyd B. Sâbit, İstidrâk, Rivâyetler, Peygamber, Sahâbe

**Bedreddîn El-Aynî'nin Buhârî'ye Yaptığı Umdetu'l-Kârî Adlı Şerh'in Teyemmüm Bahsi
Özelinde İncelenmesi**

Mr. Sedat Yıldırım

ÖZ

Çalışmamız Buhârî şârihi olan Bedreddîn el-Aynî'nin telif ettiği U'mdet-ul-Kari adlı eseri hakkında olacaktır. Biz bu eserin dördüncü cildinde bulunan, Kitab-ı Teyemmüm 'den Kitab-us-Salat'a kadar olan bölümü incelemeye gayret göstereceğiz. İncelemesini yaptığımız bu eserin te'lif sürecinin nasıl gerçekleştiğini tam olarak iyi bilmemekteyiz. Fakat eserin çok anlaşılır olduğunu ve açıklama üslubunun hadisin etraflıca anlaşılmasında çok önemli bir faktör olduğu gözden kaçmamaktadır. Dolayısıyla şârih'in, hadisleri şerh ederken yaptığı açıklamalara, üslubuna, şerh ederken dikkat çektiği fikhî görüşlere ve atıfta bulunduğu kaynaklara belli bir konu özelinde dikkat çekmeye çalışacağız. Sonuç olarak, U'mdet-ul-Kari eserinin bu bölümünü göz önünde bulundurmamak suretiyle eserin fikhî bir şerh olduğu, nakledilen hadis hakkında bir çok başlık açıldığı, hadisin sened tahlili yapıldığı, nakledilen hadislerin rivâyet sîgaları hakkında bilgi verildiği, hadisin Buhârî'de muhtelif yerlerde geçmiş olması durumunda bu husussa temas edildiği, hadis lafzının lugavi ve ıstilahî yönü tartışıldığı, rivâyetler arasında yapılan cem, nesh vs. vecihler hakkında bilgi paylaşıldığı ve hadisten istinbat edilen hükümlerin tek tek tahlil edildiği sonucuna varılacaktır. Böylece bir konu özelinde Buhârî gibi önemli olan bir hadis kaynağı için klasik dönemde yazılan bir şerhin özellikleri bilinmiş olacaktır. Diğer taraftan eserin, kendisinin kaleme aldığı Feth'ul Barî'den alıntı olduğundan varyansım yapan İbn Hacer, İntikâdu'l-İ'tirâd fi'r-Radd alâ'l-Aynî fi Şerhi'l-Buhârî adında bir telif yaparak, Aynî'nin yaptığı şerh çalışmasına karşı itiraz ve redler yaptığı bilinmektedir. Çalışmamız şerhin teyemmüm bahsi ile sınırlı kaldığından, biz sadece İbn Hacer'in bu konu hakkında yaptığı bu itiraz ve redler hakkında bilgi paylaşımında bulunacağız. Söz konusu bu red ve itirazları gündeme getirilerek, Buhârî şârihi olan İbn Hacer'in, kendisi gibi Buhârî şârihi olan Aynî'ye hangi açıdan, hangi hususlarda ve hangi yöntemle itiraz ettiği konusunda bilgi elde edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bedreddîn El-Aynî, Şârih, Şerh, Teyemmüm, İbn Hacer

İlkokul Öğrencilerinin Yabancı Dillere Yönelik İlgilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Farklılaşmasının Değerlendirilmesi

Lec. Dr. Senem Seda Şahenk Erkan - Lec. Dr. Asude Balaban Dağal

ÖZ

21. yüzyılda, bilgi toplumu çağında küreselleşmeyle birlikte çok dillilik ve çok kültürlülüğünün önemi gittikçe artmaktadır. Bu kapsamda en az bir hatta birden fazla yabancı dilin öğrenilmesi ve kullanılması bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerine önemli katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu bağlamda günümüzde ilkokulda okuyan öğrencilerin yabancı dil(ler)e olan ilgilerinin geliştirilmesi onların gelecekteki hayatlarında yabancı dil(ler)i etkin bir biçimde kullanmalarını destekleyeceğine inanılmaktadır. Bu nedenle bu çalışma ile amaçlanan ilkokula devam etmekte olan 2-4. sınıflara devam eden öğrencilerin yabancı dillere olan ilgilerine etki eden değişkenleri tespit etmek ve bu değişkenlerin farklılıklarını belirlemektir. Araştırmanın amacına ulaşabilmek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini; İstanbul Anadolu yakasının merkez ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmî ve özel ilkokula devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmaya ilkokul ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden 350 öğrenci katılmıştır. Verileri toplama aşamasında Şahenk-Erkan ve Dağal-Balaban (2017) tarafından geliştirilen "İlkokul Kademesi Öğrencilerine Yönelik Yabancı Dillere İlgili Ölçeği" ilkokula devam eden ve yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin yabancı dillere ilgilerini tespit edebilmek amacıyla kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 18.00 paket programı kullanılmıştır. Adı geçen ölçek 5'li likert tipi, "isteklilik" ve "kararlılık" alt faktörlerinden oluşan 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "isteklilik" alt faktörünün iç tutarlılığı "0,81"; "kararlılık" alt faktörünün iç tutarlılık düzeyi "0,81" ve ölçeğin tamamının iç tutarlılık düzeyi "0,83" tür. Veriler ilkokul öğrencilerinin cinsiyetlerine, yaş gruplarına, kaçınıcı sınıfta okuduklarına, devam ettikleri okul türüne, anne ve babalarının yabancı dil düzeyine, okul dışında yabancı dil eğitimi alıp almadıklarına, haftalık yabancı dil ders saatlerine göre farklılıklarının tespit edilmesi planlanmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre, elde edilen verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri yapılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, ilkokul öğrencilerinin yabancı dillere yönelik ilgilerinin okul dışında yabancı dil(ler) eğitimi alanların lehine anlamlı farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca ilkokul öğrencilerinin yabancı dillere yönelik ilgilerinin anne-baba bildikleri yabancı dil(ler) düzeylerine ve okullarındaki yabancı dil(ler) dersleri haftalık ders saatlerine göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Öğrencileri; Yabancı Dillere İlgisi; Yabancı Dilde İsteklilik; Yabancı Dilde Kararlılık.

Anaokulu Bahçelerinin Sahip Olması Gereken Olanakların Belirlenmesi

Assist. Prof. Dr. Tugba Düzenli - Assist. Prof. Dr. Serap Yılmaz - Ms. Emine Tarakçı Eren

ÖZ

Okul öncesi dönem (erken çocukluk dönemi; 0-6 yaş) bireyin ileride sağlıklı bir yetişkin olması için kişilik temellerinin atıldığı çok önemli bir dönemdir. Gelişim ve çocuk psikolojisi kuramcılarına göre çocukluk dönemi birbirlerinden kesin sınırlarla olmasa da farklı evrelere ayrılmıştır. Bir evrede ortaya çıkan özellikler bir sonraki evrenin özelliklerine eklenerek kişiliği oluşturur. Bir evredeki olumsuz gelişmeler sonraki evrelerdeki gelişmeyi de etkiler. Dolayısıyla okulöncesi dönemde sunulan sosyal ve fiziksel çevre koşullarının niteliği, bireyin bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal açıdan sağlıklı gelişimini buna bağlı olarak kişiliğini etkilemektedir. Günümüzde, özellikle büyük kentlerdeki çocuklar doğadan izole edilerek büyümektedirler. Kentlerdeki çarpık ve plansız yapılaşma sonucu oldukça sınırlı olan güvenli açık alan olmaması nedeni ile pek çok çocuk doğa ile çok sınırlı bir şekilde ilişki kurabilmektedir. Bu yaş grubu çocuklar zamanlarının çoğunu anaokullarında geçirmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarından olan anaokulu sözcüğünün orijinali çocuklar için bahçe anlamına gelmektedir. Bu tanım da çocukların sağlıklı bir eğitim için açık yeşil bir ortamda olmaları gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Açık alanlar çocukların doğayla buluşmalarına, oyun ihtiyaçlarını karşılamalarına ve sağlıklı kalmalarına yardımcı olur. Bu nedenle anaokulu bahçeleri, çocukların oyun ihtiyaçlarına bağlı olarak tasarlanmalı, çocuklara oyun olanakları sunabilmelidir. Bu çalışmada da Trabzon' daki iki anaokulu bahçesi özellikleri ve çocuklara sunduğu oyun olanakları açısından incelenmiştir. Yapılan görüşme ve gözlemler sonucunda çocukların bu okul bahçelerinde; saklanma, kayma, sallanma, top oynama, koşma, zıplama, atlama, hayvan ve bitkilerle çeşitli oyun ve keşifler, toprağı kazma, bitki dikme vb. etkinlikler yaptıkları belirlenmiştir. Ancak genel olarak bahçelere su, kum gibi malzemeler eklenirse oyun olanaklarının artacağı düşünülmektedir. Ayrıca bitkisel materyal ve renk de arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anaokulu Bahçeleri, Çocuk, Oyun, Olanaklar

Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Maket Yapımının Öğrenme Sürecine Etkileri

Assist. Prof. Dr. Serap Yılmaz - Assist. Prof. Dr. Tugba Düzenli - Mr. Abdullah Çiğdem

ÖZ

Peyzaj mimarlığı gibi üç boyutlu düşünmeyi gerektiren tasarım disiplinlerinin eğitiminde kullanılan modelleme yöntemlerinden biri maket yapımıdır. Maket yapabilme becerisinin elde etmek tasarımcı adayına iki fayda sağlar: birincisi tasarımcı, düşüncelerini üç boyutlu olarak görselleştirebilir ve bu durum karmaşık bir yapı olan yaratıcılığı öğrenme sürecini destekler. İkincisi meslek dışındaki kişilere kendini ifade edebilmesini sağlar. Çünkü maketlerdeki mekânsal ilişkileri anlayabilmek; o mekânla iletişim kurabilmek için çizimlerden farklı olarak, belirli bir eğitim gerekmez. Bu nedenle çalışma, tasarım sürecinin ilk evrelerindeki tasarımcı adaylarının maket yapabilmelerinin önemini, maket yaparken yaşadığı zorlukları ve maket yapımının öğrenme üzerindeki etkilerini ayrıntılı bir şekilde incelemektedir. Uygulamada; Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde 1. Yarıyılında verilen "Anlatım Teknikleri: Grafik, Perspektif, Maket" dersi ele alınmıştır. Bu ders öğrencilere; tasarımlarını iki ve üç boyutlu olarak nasıl ifade edeceklerini öğretmeyi amaçlayan zorunlu bir derstir. Çalışma kapsamında derste yapılan uygulamalardan sadece maket yapım tekniği değerlendirilmiştir: öğrencilere basitten karmaşığa giden iki boyutlu çizimler verilmiş ve bunları maketle ifade etmeleri istenmiştir. Ders kapsamında ilk aşamada öğrencilerin, öğretim üyesi tarafından verilen iki boyutlu çizimleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları üç boyuta nasıl aktardıkları değerlendirilmiştir. İkinci aşamada ise anket çalışması ile maket yapmanın öğrencilerin öğrenmelerine-öğretimlerine katkısı sorgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Mimarlığı, Maket Yapabilme Becerisi, Öğrenme

Predicting Financial Distress Of Airline Companies A Case Study On Lufthansa

Lec. H. Yusuf Güngör - Assist. Prof. Dr. M.Recep Armutlu

ÖZ

Towards the 2000s, airlines have achieved record levels of profitability. A sharp decline in profitability has been observed since 2000. This can be caused by a variety of reasons. The September 11 attacks, high fuel prices, economic stagnation, terrorism, wars, viral diseases in various countries, severe competition conditions, passenger decline and poor governance are the main reasons. When the aviation industry is examined, it appears that more than 200 airline operations have stopped their activities as result of bankruptcy. The pressure of legal regulations, the introduction of many new actors in the sector, the high volume of investment capital as well as investment capital has made it more difficult for airlines to maintain their assets in these overwhelming competitive conditions. Apart from these, fuel, maintenance, insurance expenses, interest expenses and foreign exchange risk, which have been working in the 1980s, have emerged as great threats to the enterprises to sustain their assets. This change has affected the stability of the businesses in the negative direction and the amount of risk faced by firms has increased in intense amounts. Many studies have been done using the Altman Z-Score. It was determined that Altman Z-Score was successful in determining firms' bankruptcy risks. The Altman model was revised in 1993. It turns out that this revised model gave more successful results. In this study, the financial status of the Lufthansa Airlines which Germany's flag carrier airline company was examined using the data z score on the 2012-2016 financial statements.

Anahtar Kelimeler: Aviation, Financial Distress

Turizm Harcamalarda Kredi Kartı Kullanımı

Lec. H.Yusuf Güngör - Lec. Serpil Çakır

ÖZ

Kredi Kartı bireylerin bazı ödemeleri erteleme ihtiyacından doğmuştur. İlk olarak 19. Yüzyılda bazı kitaplarda bahsedilen kredili ödeme sistemleri teknolojinin ve bankacılık hizmetlerinin yaygınlaşması ayrıca bu sektörde çıkan rekabet sonucu bu tip ödeme yöntemleri ortaya çıkmıştır. Satıcılar ise mal ve hizmet satışında artış ve rekabet avantajı elde etmek için çeşitli yollar aramışlardır. Kredili ödemelere ait kayıtlar Asur Ticaret Kolonilerine ait ticaret merkezlerinde rastlanmaktadır. Bu sadece tacirler arasında yapılan anlaşmalar ile sınırlı kalmıştır. Anlık olarak mal veya hizmetin kredilendirilmesi ihtiyacı her zaman var olmuştur. Sanayileşme ile birlikte büyük kitlelerin aylık ve yıllık ücretli işlerde çalışmaya başlaması bireylerin ödemeleri ayda bir defa yapmaları sonucunu doğurmuştur. Kartlı ödeme sistemleri 1900'lü yılların başında uygulama olarak başlamıştır. Teknolojik ilerlemelere bağlı olarak çok büyük bir gelişme göstermiştir. Kartlı ödeme sistemlerinin birçok avantajları vardır. Bunların başında güvenlik ve kayıt dışı ekonomik faaliyetlerinin minimum düzeye indirilmesi gelmektedir. Ayrıca bireylerin tek seferde yapamayacakları ödemeleri dönemlere bölerek ödemelerini sağlamaktadır. İnsanları nakit taşıma riskinden korumaktadır. Kredili ödeme sistemlerinin, kredilerin geri ödenmesinde problem yaşama, kredinin sağladığı imkanların gereksiz kullanımı gibi bazı dezavantajları da bulunmaktadır. Özellikle taksitli işlemlerde taksitlerin toplam hacminin bireyin ödeme kabiliyetinin üzerine çıkması durumunda birey ya da kurumlar faiz riski ile karşı karşıya kalabilmektedir. Turizm faaliyetlerinde yoğun olarak kredi kartı kullanımı olmaktadır. Turizm faaliyetlerinin toplumsal olaylardan, ekonomik politikalarından etkilendiği görülmektedir. Özellikle güvensizlik, terör ve ekonomik dalgalanmalar sırasında turizm harcamalarında bir dalgalanma yaşandığı tespit edilmiştir. Özellikle terör faaliyetlerinin turizm harcamalarını etkilediği görülmüştür. Ekonomide meydana gelen olumsuz durumlarda yine turizm faaliyetlerinde etkilenme tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kredi, Kredi Kartı, Turizm Finansmanı, Bankacılık, Mikro Kredi

Avrupa Birliği Enerji İhtiyacı Bağlamında Boru Hattı Projeleri

Ms. Zhuldyz Kanapiyanova
TURKEY

ÖZ

Avrupa Birliği (AB) ilk kurulduğu günden günümüze kadar nüfus ve toprak alanında büyüme göstermiştir. Bu genişlemelerle beraber yeni sorumluluklar ve yeni sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. AB'nin yıllardan beri devam eden en büyük sorunu enerji problem ve yeni sorununun Rus enerji politikasına oluşturan bağımlılığıdır. Bu bağlamda AB Rus enerji bağımlılığını azaltmak için yeni alternatif enerji kaynakları arayışı içine girmiştir. Rusya enerji bağımlılığına alternatif oluşturabilecek ya da Rus enerji bağımlılığını azaltabilecek yeni enerji pazarı olarak ise Ortadoğu ve Hazar havzası ülkelerini görmektedir. Ortadoğu ve Hazar bölgesinin enerji ilişkilerini gerçekleştirirken bölgede merkezi konumda bulunan Türkiye AB'ne enerji taşıma anlamında büyük rol oynamaktadır. Bu doğrultuda Azerbaycan doğal gazını Türkiye'nin vasıtasıyla AB'ne ulaştırmak için TANAP projesi ele alınmaya başlamıştır. TANAP projesi AB için hem Rus enerji bağımlılığını azaltmak hem Hazar enerji havzasının AB ülkelerine doğal gaz transferi yapmak için önemli bir projedir. Bu proje yanında ya da karşısında Rusya enerji pazarında etkisini kaybetmemek ve enerji projelerini geliştirme bağlamında Türkiye üzerinden geçecek olan Türk Akımı projesini hayata geçirmeye çalışmaktadır. Çalışma AB ülkeleri için çok büyük önem taşıyan enerji ihtiyacı bağlamında söz konusu iki proje – TANAP, Türk Akımı – ve yeni enerji tedarikçisi olarak Türkmenistan'ın enerji politikalarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma karşılıklı bağımlılık teori ilkelerini ele alarak konu analiz yöntemiyle incelenecektir. Çalışmanın sonuçlarına göre, AB, TANAP ve buna benzer diğer alternatif projelerin geliştirilmesiyle Rus enerji bağımlılığından tamamen kurtulmazsa bile bağımlılığı bir nebze de olsa azaltılabileceği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Enerji, Karşılıklı Bağımlılık.

Okul Öncesi Eğitimde Sesin Öğrenmedeki Rolü

Lec. Cemil Yavuz - Prof. Dr. Aydın Şık

ÖZ

Erken çocukluk eğitimine yönelik çeşitli uygulamalar ve programlar bulunmaktadır. Eğitim bilimcilerin geliştirdikleri farklı eğitim teorilerinin günümüze uygun olma noktasında güncel olmaları, öğrenme davranışının eğitim süreçleri içinde ne kadar verimli oldukları tartışılmaya devam ederken, çocukların öğrenme becerilerinin geliştirilmesi çok yönlü olarak ele alınmalıdır. Çocukların erken dönem gelişimlerine uygun tasarlanmış çevrelerde bulunmaları, onların sağlıklı gelişimlerini doğrudan etkilemektedir. Çocuklar çevreleri ile kurdukları ilişkiler üzerinden kazandıkları deneyimler ile duyularını eğitirler ve meraklarını beslerler. Bu noktada farklı yönleri ile tasarım konusu olan oyunların, öğrenme süreci olmaları bakımından da tasarlanmaları gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında oyunların, oyun çevrelerinin ve oyunlarda yer alan oyuncakların tasarlanırken çocukların neler öğreneceklerini planlamak tasarımcıların ve eğitimcilerin sorumluluğu dahilindedir. Çocukların ilköğretime hazır olmaları ve çok yönlü gelişimleri için okul öncesi eğitim kurumlarının önemi büyüktür. Bu çalışmada, anaokullarındaki oyun ve oyuncaklarda ses faktörü irdelenmiş, eğitimde sesin yerini saptama noktasında uzman görüşlerini almak amacıyla 45 Anaokulu eğitimcisi ile görüşülmüştür. Elde edilen bulgular çocuk, eğitimci ve tasarımcı ekseninde yorumlanarak belirli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Çocuk, Duyular, Ses, Tasarım

Evaluate Of Trabzon's Tableland Tourism Potential And Examination From Awareness

Lec. Demet Ülkü Gülpınar Sekban - Lec. Makbulenur Bekar - Prof. Dr. Cengiz Acar

ÖZ

In the old Turkish language, "yaylak / yaylag" which is stem from the "yay" which means summer season, meaning "cottage accommodation place" has been turned into "yayla"- "tableland" word today. In general, the tablelands are defined as a mountainous, well kept, cool and dry places. Tablelands are generally used animal grazing and resting places in the summer months even though they leave empty in winter because living conditions are difficult in this season. In recent years, people living in the city have searched for different alternatives to relax and have fun because the number of green areas in urban areas has decreased due to the rapidly developing urbanization and in addition the quality of existing areas has become inadequate. This change in preferences and needs brings tableland tourism into the forefront. In turn this has affected the traditional transhumance and has made significant improvements in tableland tourism activities. The tablelands where used for tablelands tourism are quite important because they are delicate area with rich natural richness and ecological richness as well as folkloric richness. The protection-use balance for these areas is very important. Trabzon province in the Eastern Black Sea Region constitutes an important area among the places where traditional transhumance activities continue in our country. There are a number of tablelands tourism serving along with six tourism centers announced by the Ministry of Culture and Tourism in Trabzon. However, in the course of the studies carried out, some tablelands were preferred than others and it was determined that the protection-use balance was exceeded in these periods. As a result of this destruction both of nature and local people are suffering. The purpose of this study is to determine the reason why the popular tablelands preferred by users in Trabzon and to develop suggestions for the other tablelands which have the potential of tableland tourism.

Anahtar Kelimeler: Tableland Tourism, Trabzon, Potential Of Tableland Tourism

Kent Parklarının Bitkisel Tasarım Yönünden Değerlendirilmesi, Trabzon Örneği

Lec. Demet Ülkü Gülpınar Sekban - Lec. Makbulenur Bekar - Prof. Dr. Cengiz Acar

ÖZ

Günümüzde kentleşme hızı ve buna paralel kentsel yaşamın beraberinde getirdiği stres ve dinlenme ihtiyacı hızla artmıştır. Bu sebeple kentte yaşayan insanların dinlenebilecekleri, eğlenebilecekleri, hem ruhsal hem de bedensel gelişimlerini sağlayabilecekleri ve diğer insanlarla sosyalleşebilecekleri kent parkları daha önemli bir hal almışlardır. Kent parkları, kent alanlarında fiziksel ve sosyal çevrenin niteliği belirleyen, eğitimsel, kültürel ve rekreasyon amaçlı aktif ve pasif kullanımlara olanak sağlayan ve tüm bireylerin eşit kullanımına hizmet eden kamu mekanlarıdır. Kentsel park tasarımı kullanıcının istek ve ihtiyaçları sonucunda ekolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel kavramların oluşturduğu tasarım öğeleri ile tasarım kriterlerinin birlikte kullanılmasıyla meydana gelir. Tasarım öğelerinin tasarım kriterleriyle buluşmasındaki en önemli araç bitkiler ve bitkilendirme dir. Kent parklarındaki bitkiler ve bitki kompozisyonları dinamik özellikler göstererek işlevsel ve görsel olarak kullanıcıların ihtiyaçlarına ve isteklerine cevap vermelidir. Bu bağlamda bu çalışmada Trabzon ilinin kent parklarındaki bitki tür çeşitliliği ve bitki kompozisyonlarının görsel-işlevsel özellikleri incelenmiştir. Ayrıca Trabzon kent parklarının bitkilendirilmesi için yeni bitki kompozisyonları geliştirilmiş ve geliştirilen bu alternatif bitkilendirme çalışmaları için kullanıcıların tercihlerini belirlemek amacıyla istatistiksel analiz yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda ileride yapılacak kent parkı tasarımları için bitki seçimi ve bitkisel kompozisyonlarda nelere dikkat edilmesi gerektiği belirlenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent Parkları, Bitki Kompozisyonları, Bitkisel Değerlendirme.

Halka Açık İşletmelerin Likidite Durumları ve Karlılık Performanslarının Topsis Yöntemiyle Karşılaştırılması: Bist KOBİ Sanayi Endeksi Örneği

Dr. Haşim Bağcı

ÖZ

İşletmelerin likidite durumlarının süreklilik arz etmesi firmalar için oldukça önemlidir. Çünkü likit varlık; işletmenin elinde bulunan ve kriz, iflas vb. olumsuz koşullarla karşılaştığında kullanabileceği ve hızla nakde çevrilebilen varlıktır. Bu nedenle işletmenin likidite durumu gelecekte ayakta kalabilmesini sağlayan önemli kalemlerden biridir. Likidite durumunun incelenmesi için kullanılan oranlar literatürde farklılık göstermekle birlikte genel geçer kabul edilen likidite oranları: cari oran, asit-test oranı ve nakit orandır. Bu oranların işletmeler için ideal oranları işletmelerin türüne göre değişmektedir. İşletmelerin likidite potansiyeli karlılık performansını da etkilemektedir. Karlılık; işletmenin yatırım ve finansman kararlarının ne düzeyde dengeli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle karlılık; işletme yönetiminin etkinliğini değerlendirmektedir. Karlılık oranları da literatürde değişiklik göstermektedir; ancak genellikle kullanılan 5 oran bulunmaktadır. Bunlar: brüt kar marjı oranı, net kar marjı oranı, öz sermaye karlılık oranı, aktif karlılık oranı ve iktisadi karlılık oranıdır. Bu çalışmada; Borsa İstanbul KOBİ Sanayi Endeksi'ne kayıtlı 27 firmanın likidite ve karlılık oranları hesaplanmıştır. Çalışmanın veri seti 2009-2017 yılları arası yıllık verilerden oluşmaktadır. Çalışmanın amacı KOBİ Sanayi Endeksi'ne kayıtlı 27 işletmenin likidite ve karlılık performanslarını karşılaştırmaktır. Bu karşılaştırma Topsis yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Topsis yöntemi; ideal noktalarla çok boyutlu ağırlıklandırma olarak da adlandırılmaktadır. Topsis yöntemi 1981 yılında Hwang ve Yoon tarafından geliştirilen bir yöntemdir. Bu yöntem kullanılırken alternatifler ideal çözümlere yakınlığına göre belirlenir. 2 tip ideal çözüm bulunmaktadır. Bunlar: pozitif ve negatif ideal çözümlerdir. Bu yöntemin amacı; pozitif ideal çözüme en yakın ve negatif ideal çözüme en uzak değeri belirlemektir. Çünkü; pozitif çözüme yakın olup, negatif çözüme uzak olan alternatif en yüksek tercih olasılığına sahiptir. Bu çalışmada 3 likidite oranı ve 5 karlılık oranı kullanılmıştır. Ayrıca kullanılan oranların ağırlıkları eşit varsayılmıştır. Çalışmanın sonucunda amaçlanan likidite durumunun karlılık durumunu nasıl etkilediğini belirlemektir. Bu çalışmada: "Şirketlerin karlılık performansları likidite durumları ölçüsünde mi artmakta mıdır?" yoksa "likidite performansının karlılığa etkisi yok mudur?" ya da "işletmelerin likidite düzeyleri karlılığı negatif etkilemekte midir?" sorularına cevaplar aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Likidite, Karlılık, Topsis Yöntemi

Trabzon Sera Lake For Tourism And Recreation Strategies Determining Landscape Value

Lec. Makbulenur Bekar - Lec. Demet Ülkü Gülpınar Sekban - Prof. Dr. Cengiz Acar

ÖZ

Günümüzde, artan yapılaşma baskısı kentsel toplumların rekreasyonel taleplerini önemli ölçüde artırmaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi, kişi başına düşen gelirin artması ve buna paralel olarak insanların isteklerinin değişmesi ve artması gibi unsurlar turizm ve rekreasyon isteklerine farklı bir boyut kazandırmıştır. Kentsel rekreasyon alanları kent halkına sosyal ve psikolojik yönlerden önemli faydalar sağlamaktadır. Rekreasyon alanlarının değeri estetik, ekolojik, doğal, kültürel ve ekonomik özellikleri ile ortaya çıkmaktadır. Yapılan bu çalışmanın amacı Trabzon-Sera Gölü'nün turizm potansiyelini, mevcut durumu ve kullanıcı istekleri arasındaki ilişkileri saptamaktır. Çünkü turizmin başarılı olabilmesi için, var olan kültürel çekiciliklerin kullanıcı ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda düzenlenmesi ve bunlara turistik ürün özelliğinin kazandırılması gerekmektedir. Tüm bunları yaparken ekolojik değerlerini koruyup, var olan potansiyellerini desteklemek ana hedef olmalıdır. Bu bağlamda, potansiyel doğal ve kültürel öğelerin turistler için uygun hale getirilmesi bir zorunluluktur. Çalışma kapsamında ele alınan Sera Gölü Trabzon ili Akçaabat ilçesine bağlı Yıldızlı mevkiinde konuşlanmış olup, 1950'de meydana gelen bir heyelan sonucunda oluşmuştur. Çevresi bahçeler ve doğal bitki örtüsü ile kaplı olan bu alan, oluşum yapısı ve sulak alan özelliği nedeniyle Tabiat parkı olarak ilan edilmiş ve koruma altına alınmıştır. Kent merkezine yakınlığı, erişim kolaylığı ve sahip olduğu doğal güzellikler sebebiyle Trabzon'un önde gelen çekim merkezlerinden biri olma yolunda ilerleyen Sera gölünün sahip olduğu birçok turizm potansiyeli bulunmaktadır. Ancak çevresinde kullanılabilir alan azlığı nedeniyle bu potansiyellerin doğal değerlerini bozmadan koruma-kullanma dengesi içerisinde planlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, yapılan bu çalışmanın turizm ve rekreasyon stratejilerinin gelişmesi ve doğal değerleri koruyup aynı zamanda kullanıcı görüşlerini değerlendirmemiz gerektiğini öngörmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Parkı, Rekreasyon, Turizm Potansiyeli, Sera Gölü, Trabzon

Yalın Lojistik Kavramı, Amaçları, Faydaları ve Geleneksel Lojistik Anlayışı ile Arasındaki Farklar

Mr. Rahmi Baki

ÖZ

Günümüz piyasa koşullarında firmalar için kaliteli bir malın düşük bir maliyetle üretilmesi yeterli değildir. Aynı zamanda ürünün son kullanıcıya zamanında ulaşması ve pazar payının büyütülmesi de gereklidir. Bunu gerçekleştirmek için firmalar yeni lojistik yönetimi anlayışlarını benimsemektedir. Yalın Lojistik (YL) iki binli yıllarda popülermiş bir lojistik yönetimi anlayışıdır. YL, Yalın Üretim Sistemlerinin lojistik perspektifinde uygulanması olarak düşünülebilir. Daha geniş bir tanımla işlenmemiş malzemelerin, işlenmekte olan ürünlerin ve bitmiş ürünlerin hareket ve coğrafi pozisyonlarını kontrol etmek ve stokları en düşük toplam maliyet ile tamamlamak amacıyla yapılan tasarım ve idari sistemler olarak tanımlanabilir. Kavram aslında firmaların ulaşmak istedikleri bir hedefi işaret eder. Bir yandan organizasyon içerisindeki süreçleri hızlandırırken aynı anda karmaşaya neden olabilecek etmenleri yok etmeye çalışır. YL kavramında müşterilerin memnuniyeti ön planda tutulur ve beklenmedik durumlarla karşılaşıldığında organizasyon hızlı ve etkin bir şekilde cevap verebilir. YL kavramının temelinde süreç içerisindeki israfların ve etkin olmayan iş adımlarının belirlenmesi ve iyileşme çalışmalarının başlanması yatmaktadır. YL ile iç ve dış nakliyat, malzeme depolama, ürünlerin modasının geçmesi ve paketleme gibi faaliyetlerde israfın ortadan kaldırılması sağlanabilir. YL sayesinde organizasyon içerisinde; donanım kullanımı, alan verimliliği, tedarik zincirinin etkinliği, sevkiyat sıklığı, kalite, yükleme hızı, doğruluk ve standartizasyon artış gösterir. Ayrıca firma içerisinde; kutu hacmi, toplam lojistik maliyetleri, bekleme süresi, malzeme taşıma, işlem süresi, çevrim süresi, stok alan ihtiyacı ve araç trafiği azalır. YL anlayışını benimseyen bir firmada pek çok uygulama geleneksel lojistiği benimsemiş firmalara göre farklılık göstermektedir. Siparişin verilmesi, üretim taşıma, transit depolama, bekleme süreleri, nakliyat sıklığı ve miktarı iki lojistik anlayışında birbirinden farklıdır. Bu çalışmada, günümüzde gittikçe popülerleşen YL kavramını, kavramın uygulanışını ve amaçlarını, organizasyonlar için faydalarını ve geleneksel lojistik anlayışı ile arasındaki farklar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yalın Lojistik, Lojistik Yönetimi, Tedarik Zinciri

Çevresel Anlayışla Tedarik Zinciri Yönetimi Kavramını Uygulamak İsteyen Firmaların Süreç İçerisinde Yaşadıkları Zorluklar

Mr. Rahmi Baki

ÖZ

Günümüz dünyasında müşterilerin çevreye daha duyarlı hale gelmesi, hükümetlerin daha katı çevre yönetmelikleri düzenlemesi ve artan çevre kirliliklerinin bir sonucu olarak işletmeler çevresel konulara eskiye kıyasla daha fazla odaklanmıştır. Bu durumun Tedarik Zinciri Yönetimi anlayışında karşılığı Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi kavramı olmuştur. Kavram; yasal, sosyal ve ticari boyutlarda işletmeler için pek çok avantajı bünyesinde barındırmaktadır. Ancak uygulamaya geçişte ve ilerleyen dönemlerde işletmeler pek çok zorlukla karşılaşmaktadır. Özellikle orta boyutlu işletmeler çevresel bir bilinçle tedarik zinciri yönetimi anlayışını uygulamak isterken çeşitli problemlerle karşılaşmaktadır. İşletmeler karşılaşılan bu engelleri belirlemede ve çözüm yolları bulmakta zorlanmaktadır. Bu çalışmada yapılan ayrıntılı literatür taraması ve uzman görüşlerine dayanarak Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi uygulamalarına geçilirken ve uygulama esnasında işletmelerin karşılaştıkları engellerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda işletmeler karşılaştıkları 24 problem ön plana çıkmıştır. Bu engeller; yeşil ürün teşviki için banka kredisi bulunamaması, tehlikeli maddelerin imha edilme maliyeti, yeni sisteme geçiş maliyeti, çevre dostu ambalajlama maliyeti, kullanılmış ürünlerin toplanma maliyeti, yeşil ürün uygulaması için eğitim kurslarının eksikliği, tersine lojistiğin benimsenmesi hakkında farkındalık eksikliği, çevresel faydalara ikna olmama, çevresel bilgi eksikliği, iş dünyasında çevre etkisi bilinç eksikliği, bilgi teknolojisi uygulamasının yetersizliği, gelişmiş teknoloji benimsenmesine karşı direnç, kullanılmış ürünleri geri dönüştürmekte tasarım zorluğu, teknik uzman eksikliği, yeni sisteme geçme esnekliği eksikliği, pazar rekabeti ve belirsizlik, hükümet destek eksikliği, üst yönetim taahhüdü eksikliği, müşteri bilinçsizliği, başarısızlık korkusu, kısıtlayıcı şirket politikaları, tedarikçi isteksizliği, tedarikçinin çevresel farkındalık eksikliği ve tedarikçilerin çevre uygulamalarını ölçme ve izlemesinde karmaşıklığıdır. Yapılan çalışmanın ilerleyen aşamalarında, tespit edilen engellerin ilişkileri, hiyerarşileri ve önem derecelerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreçte; Interpretive Structural Modeling, Fuzzy Cognitive Map ve Çok Kriterli Kara Verme tekniklerinin kullanılması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Yönetimi, Çevresel Yönetim Yaklaşımları, Sürdürülebilirlik

Dünya’da ve Türkiye’de Transfer Fiyatlandırması İle İlgili Düzenlemeler

Assist. Prof. Dr. Seçkin Arslan

ÖZ

Küreselleşme ile birlikte günümüzde çok uluslu işletmelerin fiziki, siyasi ve ekonomik etkileri giderek önem kazanmaktadır. Teknolojik gelişim ve değişimin de etkisi ile ülkeler arası ticaretin artması, çok uluslu işletmelerin sahip olduğu ekonomik değeri önemli boyutlara taşımıştır. Çok uluslu işletmelerin faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan vergi politikaları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar ise işletmelerin; kar tutarlarında, üretilen finansal bilgilerin şeffaflığın ve güvenilirliği ile rekabet düzeylerinde çeşitli olumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Çok uluslu işletmelerin daha fazla kar elde etmek için bu farklılıklardan yararlanarak, ödeyecekleri vergi borcunu azalttıkları ve çeşitli yöntemlerle kendilerine avantaj sağladıkları tespit edilmiştir. Çok uluslu işletmelerin kullandığı bu yöntemlerden biri de transfer fiyatlamasıdır. Transfer fiyatlaması; gerek yurt içinde gerekse yurt dışında, bir işletmenin bir bölümünün başka bir bölümüne, mal ya da hizmet sağlaması durumunda uygulanacak fiyat olarak ifade edilmektedir. Ülkemizde de Kurumlar Vergisi Kanununun (KVK) bir bölümünde transfer fiyatlaması yolu ile örtülü kazanç dağıtımına yer verilmektedir. Örtülü kazanç dağıtımı, işletme kazancının vergilendirilmeden işletme dışına aktarılması diğer bir ifade ile vergi matrahının azaltılması olarak ifade edilebilir. KVK’ya göre transfer fiyatlaması yoluyla örtülü kazanç dağıtımından söz edebilmek için, bir işletmenin ilişkili kişilerle, mal ya da hizmet alım veya satımını yapması ve söz konusu fiyatın emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak yapıldığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu hususlardan dolayı gerek ülkemizde gerekse bazı dünya ülkelerinde bu durum ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışmada öncelikle transfer fiyatlama kavramı ile ilgili temel bilgilere yer verilmiş, daha sonra bu konuda yapılan ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler açıklanmış ve bu düzenlemelerin ülkelerin vergi gelirleri üzerindeki etkileri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Transfer Fiyatlandırma, Örtülü Kazanç, Vergi

Wistar Albino Irkı Bir Ratta Spontan Bilateral Testiküler Leydig Hücre Tümörü

Assist. Prof. Dr. Serkan Yıldırım - Assist. Prof. Dr. Zubeyir Huyut - Assist. Prof. Dr. Güngör Çağdaş Dinçel

ÖZ

Testiküler interstisyel hücre tümörleri, testislerin interstisyel (Leydig) hücrelerinden köken alır. Leydig hücre tümörü (LCT) genellikle hormonal olarak aktiftir. Leydig hücre tümörü (LCT) testis tümörlerinin% 1 -% 3'ünü oluşturur ve Leydig hücreli tümörlerin % 10'u bilateraldir ve nadiren görülür. Olgu sunumunun amacı 16 aylık erkek Wistar albino sıçanında spontan oluşan Leydig Hücre Tümörü (LCT) sunmaktır. Sol skrotal kese dilate olduğu görüldü. Palpe edilen testis büyütüldüğü belirlendi. Rat, histopatolojik ve biyokimyasal testler için sakrifiye edildi. Makroskopik olarak sol testis biraz atrofik iken, sol testis 3x2x2 cm³ ve 2.03 g ağırlık ile genişlikte olduğu görüldü. Kesit yüzeyi sarımsı belirgin lobüler yapıda olduğu görüldü. Bazı bölgeler hemorajik veya kistler içeriyordu. Histolojik olarak genişlemiş testis, büyük, eozinofilik ve vakuole edilmiş bir sitoplazma ve küçük, yuvarlak ve koyu çekirdekler ile polihedral ile uzunlamasına hücrelerden oluştuğu belirlendi. Tümörler solid, diffuz tip ve iyi diferensiyeydi. Biyokimyasal olarak testosteron seviyesi yaklaşık olarak sağlıklı sıçanlardan iki kat daha fazla olduğu görüldü. Histopatolojik ve biyokimyasal incelemelere göre tümör, Leydig Hücreli Tümör olarak tanımlandı. Ratlarda ilk vaka olduğundan, bu vaka sunumunun uygun olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Leydig Hücreleri Tümörü, Histopatolojik, Testosteron, Rat